

LIFE & WORK

(GAELIC SUPPLEMENT)

1928 - 1931.

2852(41)05.

49163

Presented by

Dr. D. Lamont, 1955.

Dh. 7.27.

~~Dg. 7.22~~⁵

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
internet archive

<http://www.archive.org/details/lifework1928193100chur>

A' BHLIADHNA UR.

Tha sinn a' guidhe bliadhna mhaith ùr do ar luchd-leughaidh air feadh na Gàidhealtachd uile; a' guidhe gu'm bi slàinte is soirbheachadh aca ré na bliadhna so, agus gu sònruichte gu'm bi beannachd an Tigh-earna maille riu 'n an dol-a-mach agus 'n an teachd-a-steach.

Am bliadhna tha là na bliadhna ùire a' tuiteam air là na Sàbaid; cha'n urrainn duinn toiseachadh air obair na bliadhna ann an àite as fheàrr na ann an tigh an Tigh-earna, ag iocadh ar bòidean do'n Ti Uile-chumhachdach a tha riaghladh air nàmh is talamh. As eugmhais beannachd an Tigh-earna tha ar n-uile shaothair dìomhain, air chor agus gu bheil e freagarrach gu'n aidicheamaid ainm-san an toiseach gach là agus an toiseach gach gnothuich. "Ann ad uile shlighibh aidich e, agus seòlaidh esan do cheuman."

Is gasda an sealladh e coimhthional mór fhaicinn ann an tigh an Tighearna air ma-duinn na bliadhn' ùire, a' togail fonn nan salm:—

Mo shùilean togam suas a chum
Nam beann o'n tig mo neart;
O'n Dia rinu talamh agus nàmh,
Tha m' fhurtachd uile teachd.

Do dhol-a-mach 's do theachd-a-steach,
Coimhididh Dia a ghnàth;
O'n aimsir so a nis a t' ann
'S o sin a mach gu bràth.

An *Turus a' Chriosduidh* tha Iain Bunain ag innseadh mu chòmhradh a bha eadar Misneach agus Ionraic mu chompanach eile a bha dol maille riu a dh' ionnsuidh a' bhaile nàmhaidh.

Misneach:—"An aithne dhuit duine d' an ainm Eagal?"

Ionraic:—"Is maith sin; duine firinn-each is duine ceart, ach duine cho draghail a ghabhail an rathaid leis 's a thachair orm riamh."

Misneach:—"Tha thu ceart: tha mi a' faicinn gur h-aithne dhuit an duine gu maith."

Ionraic:—"Gur h-aithne dhomh e! Bha sinn glé eòlach air a chèile oir bhitheamaid còmhla daonnan. B'e mise a bha còmhla ris an uair a thòisich e air fiamh a ghabhail roimh na h-uamhasan a bha e a' faicinn anns an t-slighe."

Misneach:—"Is mise a threòraich e o thigh mo Mhaighstir gu geatachan a' bhaile nàmhaidh."

Ionraic:—"A bheil thu ag ràdh rium! Innis dhomh uime oir is toigh leam a chluinntinn ciamar a chaidh dha."

Misneach:—"Mata, cha deachaidh ach gu meadhonach; duine eile cho gealtach ris cha'n fhaca mise riamh. Bha e 'n a shin-eachd fad mìos aig slochd an Eu-dòchais, a' rànaich leis an eagal. Bha e air chrith agus cha b' urrainn e cas a chur foidhe, ged bha e a' faicinn dhaoine eile a' dol thairis gu sàbhailte, agus ged bha iad a' tairgsinn cuideachaidh dha. Cha rachadh e ceum air aghaidh agus cha mhò a rachadh e air ais. Le ciùchran truagh theireadh e gu'm bu duine ullamh e mur ruigeadh e am baile nàmhaidh, ach a cheart cho luath 's a thigeadh an duileadas a bu lugha 'na rathadh thuiteadh e as a sheasamh leis an eagal. Ach coma co dhiu, air a cheann mu dheireadh, an déidh dha mìos mór a chur seachad aig slochd an Eu-dòchais, aon mhaduinn ghrianach thug e ionnsuidh thapaidd air agus fhuair e thairis, ach is ann aig Ni-maith a tha brath ciamar a fhuair."

Cha ruig sinn a leas an còmhradh so a leantuinn na's fhaide: is maith an rud misneach agus earbsa an Dia aig toiseach bliadhn' ùire. Cleas dhroch aoighean eile thig an teagal air uairean oirnn gun iarraidh, ach air a shon sin is e màthair-aobhair an eagail nach 'eil an luchd-turuis a' faicinn an Treòraiche a tha maille riu a ghnàth. Chi iad na leòghainn a tha anns an t-slighe, agus theagamh gu'm faic iad fichead an uair nach 'eil ann ach trì, ach tha iad a' dìch-uimhneachadh cò a tha air an deas làimh. "A Thighearna, fosgail, guidheam ort, a shùilean, a chum gu'm faic e. Agus dh' fhosgail an Tighearna shùilean an òganaich, agus chunnaic e; agus, feuch, bha an sliabh làn de eich agus de charbadan-teine mu'n cuairt air Elisa."

Tha aingeal Dhe a' campachadh
Mu'n dream d' an eagal e,
'G am fuasgladh is 'g an teasairginn
O'n trioblaidibh gu léir.

Rachamaid, mata, an coinneamh na bliadhna so le deagh mhisnich, a' creidsinn gu bheil rùintean Dhe d' ar taobh na's fheàrr na eadhon iarrtus ar cridheachan féin. Glé bhitheanta tha sinne a' socruchadh ar cridheachan air iomadh ni nach deanadh ach cron

dhuinn na'n tugadh Dia dhuinn iad, ach faodaidh sinn a bhì cinnteach nach cùm e bhuainn ni air bith a bhiodh a chum ar maith. "An Ti nach do chaoimhain a mhac féin ach a thug thairis e air ar son-ne, cionnus maille ris-san nach toir e mar an ceudna dhuinn gu saor na h-uile nithe?"

Aig a leithid so de àm tha e nàdurra gu'm biodh daoine a' sealltainn romhpa agus a' cnuasachadh 'n an inntinn ciod a tha air a' bhliadhna ùr 's an dàn dhaibh. Ach is maith do dhaoine nach 'eil fhios aca air sin. Buinidh an dìomhaireachd sin do Dhia a mhàin. Is leòr dhuinne fhios a bhì againn gu bheil gach cumhachd air thalamh agus air nèamh ann an làmhnan ar n-Athar agus gu'n dean esan daonnan an nì a tha ceart.

Tha Dia 'n a uile shlighibh ceart
Is naomh 'n a uile ghlòmh.

Ach ged tha trì trianan d' ar beatha agus d' ar fortan ann an làmhnan Dhe tha trian eile 'n ar làmhnan féin; théid againn air a roghnachadh co dhiu a lùbas sinn ar toil do Dhia ann bliadhna no nach lùb. Ma bhios ar toil-ne an aghaidh toil Dhe, agus ar cridheachan a' diùltadh gabhail ris an tairgse a tha e a' toirt dhuinn anns an t-soisgeul, cha'n urrainn sinn an t-sith sin no an fhois cridhe sin a mhealtainn a tha e a' toirt d'a shluagh. Cha mhò is urrainn sinn earbsa a bhì againn gu bheil sinn fo dhìon an Tighearna ann an seadh air bith ach an seadh anns a bheil creutairean na machrach uile fo a dhìon.

Is e eagal an Tighearna tùs a' ghliocais; tha gealladh na beatha a ta làthair agus gealladh na beatha a ta ri teachd aig a' mhuinntir a ghluaisas an eagal Dhe agus a ni toil Dhe. Cha'n'eil cùrsa na beatha so ach goirid eadhon do'n fheadhainn as fhaide a gheibh de shaoghal: tha móran a' gealltainn sìneadh làithean dhaibh féin aig toiseach na bliadhna so a bhios anns an t-siorruidheachd m' an tig i gu crìch. Ach ciod air bith a thachras duinn is e ar dleasdanas agus ar gliocas ar tigh a chur an òrdugh, agus greim a dheanamh air an dòchas a thug Dia dhuinn anns an t-soisgeul, oir cha'n'eil obair no aithreachas anns an uaigh.

'Se nis an t-àm bhì réidh ri Dia,
'S e nis an t-àm thoirt geill do'n Triath,
Am feadh 's a mhaireas là nan gràs
Faodaidh gach neach dol as o'n bhàs.

"Tha mi ag ràdh so, a bhràithre," arsa Pol, "gu bheil an aimsir goirid 's na bheil ri teachd, chum araon gu'm bi iadsan aig a

bheil muathan, mar nach biodh muathan aca; agus iadsan a tha ri caoidh mar nach bitheadh iad ri caoidh; agus iadsan a tha ri gairdeachas mar mhuinntir nach 'eil ri gairdeachas; agus iadsan a tha ri ceannachd mar dhaoine nach 'eil a' sealbhachadh; agus iadsan a tha gnàthachadh an t-saoghail so, mar dhream nach 'eil 'g a mhì-ghnàthachadh; oir theid sgiamh an t-saoghail so seachad."

ANNS A CHATHAIR.

Cha'n'eil cumhachd air an t-saoghal cho làidir ri gràdh agus ciùine agus faighidin. An coimeas ri fearg no corruich tha gràdh mar tha a' ghrian an coimeas ris an stoirn. Ni feartan caomh na gréine mìorbhuilean nach b' urrainn gaoth no doininn a dheanamh.

Ged tha Crìosd a' gairm a dheisciobuil gu cath is còmhrag an aghaidh naimhdean a rioghachd, cha'n ann le claidheamh no le neart a tha e ag iarraidh orra cothachadh 'n an aghaidh, ach le ciùine agus faighidin. Iadsan a bhios a' mìonnachadh no a' maoidheadh, a bhios a' feuchainn ri toil dhaoine eile a lùbadh le eagal no làmhachas-làidir, cha bhuin iad do fhìor chomunn na rioghachd a thàinig Crìosd a chur air chois. Bha là ann a bha mise an dùil gu'n tugadh argumaid no reusonachadh, agus eadhon tapaid air a sgàth, taic do fhìreantachd, ach tha mi a nis ag aideachadh gu robh mi fada ceàrr. Cha'n oibrich fearg duine fìreantachd air thalamh. Cha tig toradh na fìreantachd á rud air bith ach á spiorad a' ghràidh.

An uair a chi sinne gnòmh olc 'g a dheanamh, no a chluinneas sin iomradh air, is e a' cheud smuain a thig 'n ar n-inntinn an t-olc sin a chur fo smachd, agus a chur fo smachd le neart ar gairdein ma dh' fheumar; ach b'e a' cheud smuain a thigeadh ann an inntinn Chrìosd cridhe an duine no nan daoine a rinn an t-olc atharrachadh. Bha e coma ciamar a bheanadh an t-olc ris féin, no ciod an dolaidh a dheanamh e air; cha robh e idir a' smuaineachadh uime féin, no m'a chòraichean féin. Sin an t-aobhar gu'n d' iarr e air a chàirdean an leth-cheann eile a thionndadh ri duine air bith a bhualadh iad am feirg. Cha'n urrainn thusa no mise, le ro-chùram a ghabhail, duine eile iompachadh no a chridhe atharrachadh, ach de na h-uile dhòighean a dh' fheuchadh riamh sud an dòigh as dòcha cridhe an eucoraich atharrachadh, an leth-cheann eile a thionndadh ris agus gun chur 'n a aghaidh. Ma bheir

e ort dol mìle leis rach mìle eile leis; ma bheir e bhuait do chòta thoir dha gu rèidh e, agus an còrr de d' aodach cuideachd.

Na'n deanadh daoine so ciod a thachradh? Thachradh gu'n coisneadh iad am beatha agus gu'n tugadh iad taic do fhìreantachd eadhon ged chailleadh iad an cuid. Ach a réir teagasg Chrìosd cha'n'eil beatha duine anns na nithean a tha e a' seallbhachadh. Agus na'n deanadh rìoghachdan so thachradh a cheart ni. Theagamh gu'n rachadh an rìoghachd a dheanadh e sìos anns an t-seadh gu'n cailleadh i a' ghlòir shaoghail sin as am bi rìoghachdan a' deanamh uail, ach 'n a-dol-sìos bheireadh i fianuis mu fhìreantachd do'n t-saoghal nach tug i riamh dha le a-dol-suas. Cha'n urrainn duine air bith a ràdh le cinnt no le ùghdarras nach gabh àicheadh gu'm biodh droch dhaoine air an iompachadh uile na'n robh an dòigh so air a ghabhail orra, ach faodar a ràdh gu'n d' fhuair na dòighean eile anns a bheil daoine a' cur an earbsa ùine gu leòir iad fhéin a dhearbhadh, agus nach d' oibrich iad ach gu bochd. Tha an t-àm aig an t-saoghal tilleadh air ais gu Crìosd agus a dhòigh-san fheuchainn; na'n deanadh an saoghal sin theagamh gu'm faiceadh e nithean miorbhuil-each agus nithean glòrmhor ris nach robh fuighair aige.

Bha tuathanach diadhaidh ann an Cille-sgumain air an do ghoideadh seachd bagaichean sil. An àite a ghearan a dheanamh ri baillidh no conastabal sgrìobh e paipear agus chuir e ri dorus na h-eaglais e. B'e so a bha air a' phaipear:—

Cò air bith a ghoid sìol as an t-sabhal agam-sa, bu mhaith leam fhios a bhi aige nach 'eil mi a' ciallachadh rannsachadh air bith a dheanamh mu'n ghnothuch. Ma's e an éiginn a thug air a dheanamh, bu mhaith leam a chuideachadh agus feuchainn ri beò-shlainte fhaotainn dha ann an dòigh air ehor-eigin nach toir oilbheum do Dhia no d'a choguis. Ma bheir e cothrom dhomh cobhair a dheanamh air cha bhi fhios aig duine eile gu bràth air.

Chuir e ainm ris a' phaipear agus chroch e ri dorus na h-eaglais e, ach, rud neònach, cha do rinn am paipear ach gairiachduinn is goileab neo-Chrìosdail a thoirt air a' chuid mhór de'n choimhthional, ged nach robh aon fhacal air nach robh a réir an leabhair naoimh as an do leugh an t-Urramach Niall Mac Phàrlain, B.D., facal an Tighearna dhaibh a' mhaduinn ud.

Ach coma co dhiu, oidhche Diciadain an uair a bha an tuathanach agus a bhean a' gabhail mu thàmh thàinig ceum gu fàilidh

a dh' ionnsuidh an dorus, agus an sin gnog, gnog, gnog, trì uairean.

Dh' fhosgail an tuathanach an dorus; cha do leig e leas fhoighneachd cò a bha aige no ciod a ghnòthuch cho annoch, oir dh' innis aogasg is giùlan an duine a thurus.

Ciod a bha eadar riu cha'n urrainn mise innseadh, agus cha'n innsinn e ged b' urrainn domh, oir tha nithean ann air am maith le Dia féin agus leis na h-ainglean naomha foluch a chur. Ach faodaidh mi a ràdh gu'm b'e sud a' cheud mheirle agus a' mheirle mu dheireadh a rinn an duine. Tha facal an Tighearna ag innseadh dhuinn gu'n treòraich e na daoine macanta ann am breitheanas: bha macantas an tuathanaich agus a ghràdh air am beannachadh dà uair: air am beannachadh dha féin agus air am beannachadh do'n chiontach. Na'n do stuig e abbagan an lagha anns an duine theagamh nach tigeadh as a sin ach gu'm biodh a shìth féin air a milleadh agus gu'm biodh an duine air a chruadhachadh na bu chruaidhe anns an ole.

BOIRIONNAICH ANNS A' CHUBAID.

Theagamh nach fhaic mise e, ach thig an là, agus cha'n'eil e idir fad air falbh, anns am bi dreuchd na ministrealachd air a fosgladh do bhoirionnaich an eaglais na h-Alba. Na'n robh a' cheist air a' deasbud an diugh anns an Ard-Sheanadh, am bu chòr an dorus a bhi air fhosgladh dhaibh, cha bhiodh ach glé bheag anns an t-Seanadh a bhiodh air son sin a dheanamh. Ach anns na làithean so tha e a' tachairt gu tric gu bheil nithean ris an do chuir an dùthaich cùl, an uair a bha iad air an deasbud an éisdeachd an t-sluaigh, air gabhail riu an déidh làimhe gun deasbud idir. A bheil so a' ciallachadh nach e solus reusain idir a' chombaist leis a bheil an rìoghachd a' stiùradh a cùrsa?

Gun dol na's fhaide na na boirionnaich fhéin; anns a' bhliadhna 1914 cha robh beachd air bith aig a' mhór-chuideachd de mhuinntir na dùthcha air vote a thoirt do bhoirionnaich; ach beagan ùine 'n a dhéidh sin fhuair iad i gun uiread agus argumaid a dheanamh as an leth féin, agus a nis thatar a' tairgsinn vote do mhilltean de chail-eagan òga nach 'eil 'ga h-iarraidh.

Anns a' bhliadhna 1950, no uime sin, ni an t-Ard-Sheanadh lagh gu'm bi dreuchd na ministrealachd air a fosgladh do bhoirionnaich, agus is e an éiginn a bheir air an t-Seanadh sin a dheanamh; gainne mhinistearan. Cha'n'e lughad an tuarasdail a tha

cumail dhaoine òga air an ais o'n mhinistrealachd, ach aobharan eile nach 'eil e furasda ainmeachadh air an ceann. Tha deagh thuarasdal aig maighstirean-sgoile an diugh seach mar bha iad aon uair, ach tha na fir cho gràineach air teagasg anns an sgoil 's a tha iad air teagasg anns a' chùbaid.

Cha bu mhaith leam-sa cuinneag de uisge-fuar a dhòrtadh air ceann nam ban, ach air a shon sin, bha cho mhaith leam gun am faicinn anns a' chùbaid. Na'n robh mi air mo chur thuige bheirinn freagradh do dhuine air bith a dh' iarradh orm reuson a' chreidimh a tha annam, ach faodaidh mi so a ràdh, nach bu mhaith do'n t-saoghal gu'm biodh Pol an eisiomail nam ban. Cha toigh leis na mnathan Pol. Sin agad rud a tha cho fìor 's ged bhiodh e air a ràdh le Pol féin.

CUMHACHD AN T-SOLUIS.

An là roimhe, ann an oisein de'n phaipear-naigheachd ris an abrar *An t-Albannach*, mar gu'm biodh an rud 'n a rud cho suarach 's nach b' fhiach do mhuinntir a' phaiper air àite a b' fheàrr a thoirt da, leugh mi naigheachd a chuir iongnadh nach bu bheag orm. Ma tha an naigheachd fìor, is tha mi an dùil gu bheil, tha i a' toirt nithean sònruichte gu aire dhaoine a tha mòran na's cudthromaiche agus na's sòluimte na dad a chaidh a labhairt am Parlamaid Bhreatainn lho chionn bliadhna.

Bha pàisde-dìolain aig boirionnach anns a' Ghearmailt, is thug i a mionnan gu'm b'e athair a' phàisde duine sònruichte air an robh i 'ga chur. Dh' àicheadh an duine gu làidir nach b' esan athair a' phàisde, agus chaidh an gnothuch gu lagh. A réir choslais théid aig na dotairean Gearmailteach air a dheanamh a mach co dhiu a tha fuil aon duine de'n cheart sheòrsa ri fuil duine eile. Thugadh fuil as an triùir; as an leanabh, á màthair an leinibh, agus as an fhear air an robh i 'g a chur. Thubhairt na dotairean, an déidh dhaibh an innealachdan a chleachdadh, nach robh buintealas air bith aig fuil an fhir ri fuil an leinibh agus nach b' e an duine athair a phàisde idir. Ghabh a' chùirt ri fianuis nan dotairean, agus bha am boirionnach air a peanasachadh air son mionnan-eithich a thabhairt.

Ma tha an naigheachd so fìor, agus ma théid aig na dotairean air ionmhaigh dhaoine a lorgachadh anns an fhuil, cò a theireadh nach 'eil adhartas a' tighinn air an t-saoghal?

Tha adhartas a' tighinn air an t-saoghal gun sgur; tha an solus a' fàs agus a' fàs;

agus is ann ann am fàs an t-soluis a tha dòchas an t-saoghail. Cha 'n urrainn mac an duine dad a dheanamh an aghaidh na fìrinn air a' cheann mu dheireadh, oir tha gach ni ann an cruthachadh Dhe, gach lagh agus gach cumhachd, air taobh na fìrinn. Tha laghannan is feartan a' chruinne-cé air an stéidheachadh air an fhìrinn.

A mach o ainm urramach an Tighearna cha'n'eil rud eile air thalamh a tha cho airidh air a mholadh ri *inntinn* mhic an duine. Coma leam daoine a bhios a' cur sìos air sgoilearan, agus air luchd-ealain, ag iarraidh teadhair a chuir orra agus buarach, mar nach biodh e sàbhailte an leithidean a bhi mu réir. Ciod a tha an sin ach an dearg aineolas? Cha 'n urrainn duit buarach no teadhair a chur air an fhìrinn no air an t-solus. Agus cha'n'eil ach aon dòigh air ruighinn air an fhìrinn agus air an t-solus, leigeil le *inntinn* mhic an duine gach cùis a rannsachadh. Rud air bith nach seas ri rannsachadh nan linntean cha'n'eil e fìor.

Ged is mór an t-urram a bhios rìghrean agus commandairean airm a' faotainn is beag maith a rinn rìghrean no saighdearan anns an t-saoghal rianh an coimeas ri sgoilearan agus luchd-ealain agus speuradairean. Sin na daoine a tha fosgladh gheatachan dhuinn do thìr a' gheallaidh.

Cha 'n aithne dhomhsa ainm an dotair ud no an fhir-ealain ud a ràinig an toiseach air dìomhaireachd na fala, leis am bi ceartas agus fìrinn air an daingneachadh gu bràth, ach rachainn air mo dhà ghhlùn 'n a làthair agus chuirinn dhìom mo bhoinneid dha, agus dh' aicheadhinn gu'm buin e do chomunn usal aan daoine séimh agus faighidinneach a cheannsaich, tre chreideamh, rìoghachdan ùra agus a dh' oibrich fireantachd. Mu choinneamh an aon *Ho-ré* a bheirinn do Haig no do Hindenburg bheirinn *Ho-ré* ar fhichead dhasan.

Tha an luchd-lagha ag innseadh dhuinn gu bheil mionnan-eithich air an tabhairt na's bìtheanta an cùrtean-lagha an diugh na bha iad roimh so. Ma tha, is leòr a' bhochdainn sin air an dùthaich. Anns na leabhraichean seisein a bhios mise air uairean a' leughadh bidh mi a' faicinn mu mhinistearan agus mu fhoirbhich a bhiodh a' ceasnachadh fhianuisean fad sheachduinean a dh' fheuchainn am faigheadh iad athair do phàisde-dìolain, agus a dh' aindeòin am boicinn bhiodh mionnan-eithich air an tabhairt an dràs 's a rithist, ach ni na dotairean Gearmailteach a mach am beagan mhionaidean an diugh rud a dh' fhairtlicheadh air seiseinean na Cléire ged shuidheadh iad fad mìos 'g a rannsachadh.

MAOIS AGUS PHARAOH.

Agus cruaidhichidh mise cridhe Pharaoh, agus nì mi mo chomharra an agus m' iongantasan lòn-mhor ann an tìr na h-Eiphit.—Ecosodus vii. 3.

Annas na caibidealan de'n Bhiobull anns a bheil e air innseadh mar a shaor Dia clann Israeil as an daorsa anns an robh iad anns an Eiphit tha iomadh leasan air a theagasg duinn a thaobh na beatha so agus a thaobh freasdal Dhe. A thuilleadh air sin, tha an naigheachd mar gu'm biodh sgàthan anns am faicear dealbh agus Ìomhaigh Mhaois, duine diadhaidh agus duine macanta, agus dealbh agus Ìomhaigh Pharaoh, an rìgh uaibhreach a chruadhaich a chridhe an aghaidh facal Iehobhabh.

Thòisich a' chòmhstri eadar an dithis dhaoine so an uair a chaidh Maois a steach a dh' ionnsuidh an rìgh agus a thubhairt e ris gu'n d' iarr Dia Israeil air leigeil le shluagh dol trì làithean do'n fhàsach, a chum féill a choinhead dha. Fhreagair Pharaoh nach b' aithne dhasan Iehobhabh agus nach robh ùghdarras air bith aig Dia Israeil thairis air, agus mar sin nach leigeadh e le shluagh imeachd. Bha anharas aige nach robh ann an turas an fhàisich ach lethseul, lethseul air son sgur d'an obair, is dh' àithn' e do Mhaois agus do Aaron gun iad a bhì cur smuaintean de'n t-seòrsa sin an ceann an t-sluaigh.

Bha cor sluagh Israeil mar so na bu mhiosa na bha e riamh; leag Pharaoh sac ùr orra los an sàrachadh agus los an spiorad a bhriseadh. Bha Maois air a ghonadh 'n a chridhe an uair a chunnaic e an làmhachas-làidir a bha Pharaoh a' dean-amh air Israel, ach bha e air a ghonadh na bu mhiosa air fad an uair a thòisich muinntir Israeil féin air a ràdh gu'm biodh cùisean na b' fheàrr d' an taobh na 'n d' fhan esan agus Aaron gun dol 's an eadarginn. "Rinn sibh," ars' iadsan "ar fàile gràin-eil an làthair Pharaoh agus an làthair a sheirbhisich, à cur claidheimh 'n an làimh a chum sinne a mharbhadh."

Bha Maois eadar a' bhaobh 's a' bhuarach: air a dhimeas le Pharaoh agus air a chur air chùl le a dhaoine féin. Ach ged bha a chridhe air a ghoirteachadh le achmhasan a bhràithrean cha do fhreagair e ann am feire no ann an cabhaig; "phill e a dh' ionnsuidh an Tighearna," mar tha am fear a sgrìobh an naigheachd ag ràdh, "agus ri Dia dh'earb e a chùis."

Tha na briathran a labhair e ri Dia gu

maith làidir agus gu maith dàna; cha mhór nach 'eil iad cho dàna ris na briathran a labhair Iob ris an Uile-Chumhachdach ann an searbhadas anama. Gidheadh cha do pheacaich Maois no Iob le am bilean, oir thubhairt iad na thubhairt iad ann an ion-racas agus ann an treibhdhireas an cridhe, agus is toigh le Dia fìrinn anns an taobh-a-stigh. Cha tàinig e riamh a steach ann an cridheachan pheacach na nithean a bhios na naoimh air uairean ag ràdh 'n an cridhe ri Dia, nithean cho dàna agus cho làn de as-creideamh 's gu 'n cuireadh iad goirisinn air feòil nam peacach. Ach is aithne do Dhia ar dealbh; is cuimhne leis gur duslach sinn, agus cha chaill e fhaighidinn ri daoine a tha an cridhe dìleas da agus am beatha ceart ged labhradh iad gu h-amaideach an uair a tha a fhreasdal a' dol os cionn an tuigse agus nach gabh a shlighean rannsachadh.

Cha do fhreagair Dia a' chasaid a rinn Maois 'n a aghaidh, ach air a shon sin fhreagair e e ann an dòigh eile; dh' fhoillsich e e-féin dha as ùr, is thug e a leithid de dhearbhadh dha mu a rùintean 's gu 'n deachaidh Maois a mach a làthair an Tigh earna le misneach ùr is dòchas ùr 'na chridhe.

Sin mar tha Dia a' freagairt ùrnuighean agus gearan a shluaigh daonnan. An uair a tha iad air an teannachadh agus a tha an slighe dorecha no cruaidh, agus a théid iad air an glùinean ag iarraidh comhairle agus cuideachadh bho Dhia, cha 'n e a tha tachairt mar is trice, gu bheil Dia a' toirt air falbh an nì a tha cur eagail orra ach gu bheil e a' toirt daibh anns a' cho-chomunn a tha aca ris tre ùrnuigh a leithid de dhearbhadh uime féin, a ghràdh agus a thròcair agus a ghliocas, 's gu bheil an nì a bha cur dragh orra a' tuiteam air falbh as an t-sealladh mar nach robh e riamh ann.

Dh' iarr Dia air Maois an dara uair dol agus iarraidh air Pharaoh a shluach a leig-eil air falbh, ach a ris chruadhaich Pharaoh a chridhe agus cha leigeadh e as iad. A thaobh nam plàighean a thàinig air an Eiphit, agus a bhris spiorad uaibhreach an rìgh air a cheann mu dheireadh, cha ruigear a leas a ràdh ach so, nach 'eil nìread buaidh agus a shaoileamaid aig plàigh is gort is mìorbhuilean air aithreachas a dhùsgadh ann an cridheachan dhaoine, no air gliocas a theagasg daibh. "Mur éisd iad ri Maois agus ris na fàidhean cha mhò a dh' éisdeadh iad ged dh' éireadh neach o na marbhaibh." Mur éisd daoine ri lagh an Tighearna no ri soisgeul a Mhìc cha mhò a dh' éisdeadh iad

ged thigeadh breitheanas o nèamh air an talamh.

Gun teagamh rinn Dia a chomharran agus iongantasan lionmhor ann an tìr na h-Eiphit, ach ciod a theirear ris a' chuid eile de'n rann so, *cruidhichidh mise cridhe Pharaoh?* A bheil so a' ciallachadh nach robh ann am Pharaoh ach dòtaman no gille-mirein ann an làimh an Tighearna; gu robh an Tighearna 'g a iomain air aghaidh agus 'g a dheanamh danarra 'n a cheart deòin. Cha'n 'eil na briathran a' ciallachadh sin, oir tha Dia ceart 'n a uile shlighean is naomh 'n a uile ghnìomharan. Cha'n 'eil Dia a' cruadhachadh duine air bith anns an olc. Cha'n 'eil anns an fhacal so ach dòigh-labhairt a bha aig na seann diadhairean Iudhach. Bha a leithid de fhaireachduinn aca a thaobh àrd-uachdranachd Dhé 's gu'm biodh iad a' labhairt mu nithean a rinn daoine mar gu'n robh iad air an deanamh le Dia.

Ach co dhiù, tha fhios againn gu maith gu bheil an rud brònach so a' tachairt tric gu leòir ann am beatha dhaoine; gu bheil cridheachan dhaoine air an cruadhachadh an da-rìreadh. Ach cha'n e Dia a tha 'g an cruadhachadh. Mar a thubhairt an t-Ollamh Mac Iain ri duine a bha feuchainn ri sparradh air le argumaidean innleachdach nach 'eil saorsa toile aig mac an duine, "Uist a dhuine gun tìr," ars' esan, "*tha fhios againn gu bheil saorsa ar toile againn, agus na biodh an corr uime.*" Gach uair a dh' fheumas sinn roghainn a dheanamh eadar am maith agus an t-olc, eadar lagh Dhe agus toil na feòla, tha fhios againn nach e cumhachd air bith a tha 'g ar n-iomain, ciod air bith an roghainn a ni sinn, ach ar saor thoil féin. Ma roghnaicheas sinn an t-olc, agus gu'm bi aithreachas oirnn an dèidh làimhe gu'n do rinn sinn sin, ciod a tha anns an aithreachas sin ach fianuis gu robh ar toil saor.

Their daoine nach 'eil e ro anmoch aithreachas a dheanamh eadhon aig an aon uair deug, ach cha'n 'eil sin fìor. Co dhiù cha'n 'eil an fhìrinn uile ann. Cha'n 'eil e uair air bith ro anmoch aithreachas a dheanamh mur biodh againn ri sealltainn air ach tròcair an Tighearna. Tha tròcair an Tighearna daonnan cinnteach, agus cha tilg e a mach neach air bith a thig 'g a ionnsuidh. Ach ann an tearnadh an anama feumaidh toil an duine comb-oibreachadh maille ri tròcair an Tighearna, agus faodaidh cumhachd a' pheacaidh tighinn gu leithid de ìre ann am beatha duine 's nach bi iarraidh aige na 's fhaide air tròcair fhaotainn: bidh a thoil fo dhaorsa aig Satan mar bha an duine a chunnaic Crìosduidh anns a' chliabh iarunn. Sin an staid as miosa as urrainn am peacach a ruighinn; an uair a thig cruas a chridhe gus an àirde so ciod is urrainn Dia

féin a ràdh ris ach mar a thubhairt e ri Ephraim, "Tha Ephraim air a cheangal r'a iodhalaibh: leigibh leis." An diugh, an diugh, tha facal an Tighearna ag ràdh, "ma chluinneas sibh mo ghuth na cruadhaichibh 'ur cridhe."

ANNS A CHATHAIR.

Air feasgar na Sàbaid bha Iain Mac Coinnich agus a bhean 'n an suidhe aig an teine, a' seanchas mu nithean sòluimte a bha freagarrach do'n là naomh. Bha iad anns an eaglais air dà cheann an là; anns a' mhaduinn b'e an ceann-teagaisg a bha aig an Urramach Niall Mac Phàrlain, B.D., "So na nithe a ni sibh; Labhraibh, gach neach an fhìrinn r'a choimhearsnach" (*Sechariah viii. 16*), agus anns an fheasgar b'e an ceann-teagaisg a bha aige, "Feuch, is ionnmhuinn leat an fhìrinn 's an taobh-a-stigh" (*Salm li. 6*).

Am measg nithean eile a thubhairt am ministear thubhairt e gu'm biodh an saoghal fada na b' fheàrr na tha e na'n labhradh daoine an fhìrinn daonnan; na'n labhradh iad i ann an cùisean beaga mar a ni iad ann an cùisean móra; na'n labhradh iad i aig taobh an teallaich mar a ni iad air beulaobh an t-siorram. Thubhairt e cuideachd gu'm biodh an saoghal fada na b' fheàrr na tha e na'm biodh teaghaichean is coimhearsnaich, fir is mnathan, bràithrean is peathraichean, cho dileas d'a chéile 's gu'n innseadh iad am fàilingean do chàch a chéile, a' labhairt na fìrinn ann an spiorad a' ghràidh.

Dhruidh an dà shearmon ud air inntinn bean Iain Mhic Coinnich cho mór 's gu'n dubhairt i ri Iain air feasgar na Sàbaid, "Iain, eudail, dean thusa mar a dh' iarr am ministear oirnn a dheanamh agus innis dhomhsa ma thu a' faicinn rud air bith annam nach 'eil uile gu léir a réir t' inntinn; faodaidh fàiling bheag air chor-eigin annam a bhi soilleir do d' shùil ghràdhaich-sa air nach 'eil mi féin mothachail."

"A Sheònaid a luaidh, ma bha shùil duine riamh gràdhach tha mo shùil-sa mar sin an uair a laigheas i air do chreubhaig luraich féin, agus euiridh an gràdh foluch air mórán pheacanna."

Cha do chòrd an tionndadh so uile gu léir ri Seònaid, is thubhairt i gu maith aithghearr, "Cha b' ann air peacanna a bha mise a' bruidhinn idir ach air fàilingean; na fàilingean sin a dh' fhaodas a bhi anns na daoine as fheàrr air thalamh; taing do Ni-maith nach do rinn mise riamh dad a bheireadh naìre dhomh ged bhiodh fhios aig an t-saoghal uile air, ach cha'n 'eil duine air bith iomlan is cha'n 'eil mi ag ràdh nach 'eil iomadh fàiling annam air nach 'eil mi féin mothachail."

“Cha ’n abair mise, a Sheònaid, gu bheil thusa iomlan, oir bhiodh sin an aghaidh na tha an Leabhar Naomh ag innseadh dhuinn, ach theirinn gu’m bitheadh tu na bu dlùithe do iomlanachd (agus cuimhnich gu bheil mi a’ labhairt na firinn ann an gràdh) na’n robh thu rud beag na bu rèidhe ’n ad nàdur, oir tha fhios agad fhéin, a luaidh, gu bheil Solamh ag ràdh gur fheàrr còmhnuidh a ghabhail ann am fàsach na maille ri mnaoi aimhreiteich agus fheargach.”

Thàinig teine-adhair ann an sùil Seònaid is thug a deud àrd snag air a deud isosal mar gu’n cluinneadh tu trap radan a’ dèinadh. “Bean aimhreiteach agus fheargach!” ars’ ise, “taing dhuit, Iain, air son an teisteanais sin air do mhnaoi, agus e air a sheulachadh le Solamh,—urrainn ghasda!”

Ged bhiodh mo pheann-sa na b’ fheàrr na tha e cha bhiodh e comasach dhomh innseadh dhuit-sa, a leughadair, an fàir agus an nìmh magail a chuir bean Iain Mhic Coinnich anns an dà fhacal sin, *urrainn ghasda*! Thòisich i air gliugail chaoinidh; “Ma rinn bean riamh air thalamh a dleasdanas d’a fear agus d’a teaghlach rinn mise mo dhleasdanas duitse agus d’ar cloinn, ach cha’n ’eil de dhuaais agam air a shon sin an diugh ach gu’n tilgear orm nach fheàrr mi dad na té de mhnathan Sholaimh. Bha cho mhaith leam a bhì air mo bhàthadh’s a bhì air mo cheangal ris a’ bheist, ach bhiodh tusa, Iain, ceart coma ged shaltradh daoine air do mhnaoi le’n casan. Ach cuimhnich gu’n tàinig mise o dhaoine deusanta, agus na biodh a chridhe agad a bhì cur tàmailte air m’ athair agus mo mhàthair a tha anns an uaigh le bhì ag radh gu bheil mi coltach ris na Ban-Mhoabach agus ris na Ban-Edomaich a bha aig Solamh.”

“Dean air do shocair,” a Sheònaid, “cò a thubhairt gu robh thu coltach ris na Ban-Mhoabaich no ris na Ban-Edomaich?”

“Thubhairt thusa, Iain, agus mur dubhairt thu air a cheann e, thubhairt thu rud a bu mhiosa; thubhairt thu gu’n do rinn mi fàsach de do thigh, agus ciod a tha sin a’ ciallachadh ach gu’n do mhill mi do chuid agus gu’n do bhris mi do chridhe; mise a bha cho cùramach agus cho caomhnantach ri té eile a bha riamh air cheann tighe an Cille-sgumain!”

“As uèhd mhaithais, a Sheònaid, gabh an gnothuch gu rèidh; cha’n e sin idir a thubhairt—.”

“Cha ghabh mi an gnothuch gu reidh,” arsa Seònaid, “ciamar a chòrdadh e riut féin na’n abrainn-sa riut gu bheil thu breugach, agus gu’n guidhinn air Dia gu’n tuiteadh tu as do sheasamh mar a thuit Ananias. Agus cha stad mi de mo chaoin-

eadh; mar nach bu leòr dhuit a thilgeadh orm gu bheil mi coltach ri Bathsheba tha thu a nis ag ràdh nach fheàrr mi dad na Saphira, agus nach h-urrainn duit facal a thig as mo bheul a chreidsinn.”

“Nach leig thu leam aon fhacal a ràdh,” ars’ Iain, “cha dubhairt—.”

“Leigidh mi leat fichead facal a ràdh,” arsa Seònaid; “cha’n ’eil ach aon té anns an tigh so nach fhaod bruidhinn agus is e sin mise. Fad finn foinneach na h-oidhche feumaidh mise. mo thruaighe, a bhì ’n am thosd, agus gun aon diog a ràdh, ged tha thusa a’ glodhach air mullach nan tighean nach ’eil annam ach boirionnach breugach agus diu nam ban. Thàinig mise o dhaoine firinneach ceart; o dhaoine a bha fada na b’ fheàrr na thusa, agus fada na bu bheusaiche na Solamh. Cuir sin fo d’ chùlaig agus cagainn e. Is coltach thu féin agus Solamh r’a chéile: Solamh! gu dé a bha annsan ach an fhìor ramailear, duine aig an robh seachd ceud bean agus trì cheud coimhleabach, agus a thòisich, an uair a dh’ fhàs e sgith dhiubh, air an càineadh ann an leabhar. Cha b’e sin gnìomh duine-uasail, agus na’m bu duine-uasal thusa, Iain, cha’n abradh tu ri do mhnaoi féin na rudan a bhiodh Solamh mosach ag ràdh r’a choimhleabaich.”

Cha’n urrainn mise innseadh dhuit, a leughadair, e’ uin a fhuair Iain Mac Coinnich fhacal a chur a stigh, no an d’ fhuair e idir e, ach co dhìu shìolaich an stoirm uair-eigin, agus tha e féin agus Seònaid cho mùirneach measail air a chéile’s a bha iad riamh.

Tha e furasda gu leòir do’n Urramach Niall Mac Phàrlain, B.D., agus d’a leithid a bhì leagail sìos an lagha gu làidir, agus a bhì ag ràdh gu bheil e ceart anns gach suidheachadh an fhìrinn innseadh agus gun diog ach an fhìrinn, ach anns an t-saoghal olc so agus am measg gineil fhiar feumaidh tùr a bhì an ceann duine cho mhaith ri gràdh ’n a chridhe m’ an tòisich e air an fhìrinn a làimhseachadh. Tha a’ chuid mhór de mhuinntir an t-saoghail an dùil gu’m bu mhaith leò an càirdean a bhì cho dìleas agus gu’n innseadh iad dhaibh an fàilingean agus an lochdan, ach mo thruaighe na cairdean a ni sin! Ma dh’ iarras duine air bith ort-sa, a leughadair, a lochdan innseadh dha gu saor, seall anns an àird a deas, agus anns an àird a tuath, agus anns an àird an ear, agus anns an àird an iar; seall os do chionn, agus mu’n cuairt ort, agus romhad, agus as do dhéidh; agus an sin cunnt seachd seachd fichead uair, agus abair *Comhairlean Chormaic d’a Mhac* gu beag riut féin. An uair a théid thu troimh na cùrsachan sin uile, theagamh gu’n do ghabh an duine barail

amadain ort, agus gu 'n d' fhalbh e gun feitheamh ri freagairt.

* * * * *

Tha àireamh bheag de bhoirionnaich a' searmonachadh ann an cùbaidean anns an dùthaich so cheana; Maude Royden am measg chàich. Tha i an dràsda air thurus soisgeulach an America, agus thàinig fios a nall nach leig cuid de bhoirionnaich America leatha labhairt riu a chionn gu 'm bi i a' smocadh cigarettes.

Theagamh gu 'n abair thusa, a leughadair, nach 'eil e na's miosa do bhoirionnaich a bhi a' smocadh na tha e do na fir, ach ged nach toigh leam-sa boirionnach air bith fhaicinn a' cur a coise bac-air-oireig agus cigarette 'n a gob (cha 'n abair mi 'n a pluic) saoilidh mi gu 'm faodadh na boirionnaich a bhios a' searmonachadh, an tombaca a sheachnadh agus eisioimplair bhanaid a thoirt d' am peathraichean. Nithean a dh' fhaodas a bhi laghail gu leòir do chaileagan iollagach gòrach, no do mhnathan reamhar a tha saoghalta is sòghmhàil, cha'n 'eil iad idir freagarrach do bhan-soisgeulaiche; mar sin chuirinn m' aonta ris an rud a rinn mnathan America.

Cha'n 'eil e furasda aon lagh a dheanamh do gach seòrsa dhaoine air thalamh, ach tha còir aig seirbhisich an Tighearna an fheòil a' smachdachadh na's cruaidhe na dh' iarrar air daoine nach 'eil ag aideachadh lagh air bith ach an toil féin. Agus mar is comharraichte seirbhisich an Tighearna am measg dhaoine is ann as mò a tha e mar fhiachaibh orra iad féin àicheadh agus an fheòil a chumail fo smachd. An là roimhe bha mi a' leughadh ann an leabhar a bha air a sgrìobhadh le W. T. Grenfell, dotair a rinn obair mhór agus mhaith an Labrador, nach b' urrainn da éisdeachd 'n a òige ri duine a' searmonachadh an t-soisgeil, ma bha e reamhar. Tha a' cheart fhaireachdainn ann an cridheachan mhilltean de dhaoine eile; air dhòigh air chor-eigin cha'n 'eil reamhrachd a' chuirp agus spiorad an t-soisgeil a' comh-chòrdadh.

Ann an aon dòigh tha m' inntinn na's dlùithe do Spurgeon na tha i do 'n diadhair Newman, ach air a shon sin is fheàrr leam fada cian a bhi sealltuinn air coslas Newman na bhi sealltuinn air coslas Spurgeon. Cha chuirinn dealbh Spurgeon an crochadh ri balla mo sheòmaid air son an t-saoghail, agus is e an t-aobhar nach cuireadh, gu robh Spurgeon ro ghaolach air comhfhurtachd na feòla. Glé bhitheanta bhiodh e a' dol a dh' ionnsuidh nan tallachan anns am biodh e a' searmonachadh ann an carbad rìomhach a' smocadh cigar, agus ged bhiodh e a' labhairt

brìathran eagallach mu chor pheacach anns an t-saoghal eile, agus a' maoidheadh lasraichean ifrinn orra, cha robh duine ann an Lunnainn a b' fheàrr a ghabhabh a dhinneir an dèidh dha a bhi bruidhinn air na lasraichean uamhasach sin.

Bha càirdeas mòr eadar Spurgeon agus an t-Ollamh Iain Kennedy nach maireann a bha ann an Ionar-pheotharain, aon de chinn na h-eaglais Shaoir, agus an ceann a b' urrainn aice anns a' Ghàidhealtachd. An uair a bha an eaglais ùr a thogadh do'n Dotair Kennedy deas, b'e Spurgeon a dh' fhosgail i. Thàinig iad á fad 's á farsuingeachd a dh' éisdeachd Spurgeon an là ud, air chor agus nach b' urrainn daibh uile àite-suidhe fhaotainn, ach anns an fheasgar tha mi an dùil gu 'n do shearmonaich e a mach air an raon. Cha mhór shearmonaichean a sheas riamh an cùbaid a bha cho cumhachdach 'n a theagasg ri Spurgeon: bheannaich Dia a shaothair gu saoi bhir, is bha e 'n a mheadhon air na mìltean a chosnadh do rìoghachd agus do sheirbhis Chrìosd.

Ged bha Spurgeon agus Iain Kennedy dealaichte le puing a' bhaistidh, bha iad anns gach ceum eile dlùth d'a cheile, agus b'e an aon seòrsa teagaisg a bha iad a' toirt d' an còmhithionailan, teagasg agus oilean Chalvin. Bha iarunn agus fuil anns an teagasg sin, ach an diugh tha an òigridh ag iarraidh léintean as farsuinge dhaibh féin, air chor agus gu bheil grian Chalvin a' dol fodha.

Ann an eachdraidh an t-saoghail ebi sinn gu bheil cridheachan dhaoine a' comh-fhreagairt do fhrìnnnean sònruichte ann an aon ghineil, ach nach 'eil buaidh sam bith aca air an ath ghineil. Tha cridheachan na h-ath ghineil a' comh-fhreagairt do fhrìnn air chor-eigin eile, no do thaobh ùr de 'n t-seann fhrìnn. Ma's urrainn mise comharran na h-aimsir a leughadh tha cuid de na bunaitean air an robh na h-aithrich-ean a' seasamh cho cinnteach a' briseadh sìos an diugh mar gu'm biodh garradh gainmich. Ach tha bunaitean eile agus bunaitean theagamh as seasmaiche a' tighinn am follais.

An uair a bha Spurgeon còmhla ri Iain Kennedy an Ionar-pheotharain bha iad a' gabhail sràid an taobh a mach de 'n bhaile. Stad an Dotair mionaid a bhruidhinn ri duine a thachair orra; an uair a dhealaich e ris an duine dh' fharraid Spurgeon gu dé a' chàinain neònach a bhruidhinn e. Thubhairt an Dotair Kennedy gu 'm b'e sud a' chàinain a bha air a labhairt le Adhamh agus Eubh ann an garradh Edein. "Ma 's i," arsa Spurgeon, cha'n 'eil ionghnadh air bith orm gu 'n do chuireadh a mach as a' ghar-radh iad."

SEOMAR AN RIGH.

[Ri taobh an rathaid am Fonnchaisteil tha tigh beag grinn a tha air uisneachadh air làithean na seachduin mar thigh-sgoile, agus air feasgar na Sàbaid mar thigh-coinnimh. Tha an tigh-coinnimh so air a chumail suas leis an uachdaran, an t-Ollamh G. F. Barbour, duine aig a bheil ùigh anns gach aobhar maith air thalamh agus aig a bheil ùigh gu sònraichte ann an rìoghachd Dhe. Tha an duine-uasal so 'n a fhoirbheach anns an Eaglais Shaoir Aonaichte, agus glé bhitheanta bidh ministearan fòghluimte a' fuireach leis mar aoighean. Bidh na ministearan sin air uairean a' searmonachadh air feasgar na Sàbaid anns an tigh-coinnimh ud, air chor agus gu bheil cothrom aig muinntir Fonnchaisteil air èisdeachd ri cuid de na diadhairean as ainmeile anns an tìr. Am measg na feadhnaich eile a shearmonaich innte bho na's cuimhne leam féin, shearmonaich Eanruic Drummond; agus Seòras Adam Smith; agus Raibeart Rainy; agus an t-Ollamh Alasdair Whyte nach maireann. Ach an dràs 's a rithist bithidh an t-uachdaran féin a' dol air cheann na seirbhis, agus bu mhaith leam fear de na searmoin aige a chur sìos air an duilleig so, a dh' fheuchainn am brosnach sin cuid de na foirbhich againn féin gu oibrichean maithe. Bha còir aig foirbhich dol air cheann seirbhis na's trice na tha iad a' deanamb.]

Bha an searmon so air a liubhairt am Beurla ach chuir mi féin an Gàidhlig e. B'e an ceann-teagaisg; *D'a sheòmraichibh theòraich an Rìgh mi.* (Dàn Sholaimh I. 4): briathran a tha air an sgrìobhadh os cionn àrd-dorus an tighe bhig ud.]

A h-uile feasgar Sàbaid a thig sibh a steach do'n tigh so, ma thogas sibh 'ur sùilean, chi sibh na briathran so: chi a' chlànn iad cuideachd air làithean na seachduin. Is rud sòluimte e briathran mar so fhaicinn air an sgrìobhadh air na ballachan oir tha iad a' togail fianuis gu bheil fughair againn ri nithean móra anns an tigh bheag so. Cha'n ann air sgàth am fuaim no am maise a chuireadh na briathran so os cionn an doruis ach a chionn gu bheil iadsan a ni aoradh do Dhia an spiorad agus am fìrinn a' dol a steach an da rìreadh do sheòmraichibh an Rìgh.

I. Seòmar an Rìgh.

Ann an aon seadh tha e dàna dhuinn seòmar an Rìgh a ràdh ri tigh beag gun sgiamh gun mhaise mar tha an tigh so, ach cha 'n e meudachd no maise tighe a bhios a' ceangal cridheachan dhaoine ris, ach nì-eigin eile nach buin do'n t-sùil idir. Faodaidh tigh no eaglais a bhi gun eireachdas o'n leth-a-muigh, ach fathast a bhi cho ainmeil 's gu'n tig coigrich 'g am faicinn a ceithir ranna ruadha an domhain.

Tha Betlehem agus Nasaret an diugh gun mhaise gun eireachdas o'n leth-a-muigh, ach tha greim aca air cridheachan dhaoine a chionn gur ann anna a rugadh agus a thogadh Iosa. Cha'n eil ann an I-Chalum-Chille ach eilean beag lom, ach air sgàth an duine naoimh a las coinneal an t-soisgeil ann, agus a thug an tìodhlac beannaichte sin do Albainn, tha eilean I an diugh 'n a ionad naomh an sùilean dhaoine. Bha fhios aig Calumille féin gu'm biodh sin mar sin; "Ged is beag agus bochd an t-àite so," arsa esan, "gidheadh gheibh e urram mór fhathast, cha 'n ann a mhàin o rìghrean na h-Alba ach o rìghrean choimheach is chinneach a tha fad as." Thug Calumille agus a chompanaich ainm agus inbhe do eilein beag I nach d' fhuair ìmhairt rìgh riamh an Albainn.

Mar so cha'n e a' cheist as prionns-palaiche mu thogail air bith, A bheil i maiseach?, ach ciod a gheibhear innte? Agus cò a choinnicheas ruinn innte? Ma thachras neach mór oirnn innte tha sin féin a' deanamh na togalach mór is maiseach: ma thachras caraaid oirnn innte tha sin a' deanamh na togalach blàth dhuinn mar gu'm bitheamaid aig an tigh. Ach ma bhios còmhdbail againn ri Dia innte, ni sin an togail 'n a thigh Dhe agus 'na gheata nèimh dhuinn, air cho beag ìosal agus 'g am bi i.

Ma's e an tigh so, mata, agus gach àite eile anns an cruinnich daoine a dheanamh aoraidh do Dhia, seòmar an Rìgh, ciamar a bu chòir dhuinn sinn féin a ghiulan ann. Bu chòir dhuinn tighinn ann le urram agus eagal diadhaidh. Bidh daoine a tha air an gairm an làthair an rìgh 'g an ullachadh féin an doigh fhreagarrach roimh làimh, los nach toir iad eas-urram do'n rìgh a ghairm iad. Cha 'n e mhàin gu'm bi iad cùramach gu'm bi an t-aodach ceart orra, agus gu'm bi na modhanna ceart aca o'n leth-a-muigh, ach bidh iarrtus aca, ma's

daoine iad a tha dileas do'n rìgh, air an dilseachd a tha 'n an cridhe a nochdadh dha le an giùlan.

Ma tha sinne a' creidsinn gu fìor an nì a tha sinn ag aideachadh, gu bheil sinn a' dol a steach an làthair an Rìgh gach uair a thig sinn do'n tigh so a dheanamh ùrnuigh, an làthair Rìgh a tha glòrmhor os cionn uile rìghrean na talmhainn, nach bu chòir dhuinn a nochdadh le ar giùlan an fhaireachduinn a tha againn 'n ar cridheachan air mórachd agus naomhachd an Tì ghlòrmhor sin!

B'e so an cuspair air an do rinn an diadh-air Newman fear de na searmoin a bu drùidhtiche a shearmonaich e riamh, *Urram a' sruthadh o chreideamh an làthaireachd Dhé*. Thubhairt e gur e an luasgan, agus an an-fhois, agus an sgiths, agus an cion-aire, a bhios air daoine ann an tigh an Tighearna, comharran cinnteach nach 'eil faireachduinn no dùil aca gu bheil Dia maille riu no dlùth dhaibh. Na'n robh iad a' faireachduinn no a' creidsinn an da rìreadh gu robh Rìgh nan rìghrean maille riu nochdadh iad e le sòluimteachd agus mór-urram an giùlain. An diugh fhathast, gach uair a thig sinn dlùth do Dhia, tha an seann fhacal a' labhairt ruinn, "Cuir dhiot do bhrògan bharr do chosa, oir an t-àite air a bheil thu a'd' sheasamh is talamh naomh e."

Ach a thuilleadh air tighinn an làthair an Tighearna le urram bu chòir dhuinn tighinn 'n a làthair le dùil ri nithibh maith. Tha Dia an dà chuid comasach agus deònach air nithibh maith a thoirt dhuinn. Tha ar fiosrachadh anns na làithean a dh' fhalbh ag innseadh so dhuinn; ach ma thug Dia bean-nachdan móra agus prìseil dhuinn cheana tha beannachdan is mò agus is prìseile aige a' feitheamh oirnn fhathast. Tha cuimhne aig cuid agaibh air na searmoin a bhiodh an diadhair urramach, Alastair Mac Illebhàin a' toirt dhuinn anns an tigh so, gu sònraichte na searmoin a bhiodh e a' toirt dhuinn mu ùrnuigh: tha cuimhne agaibh mar a bhiodh e a' tighinn thairis air an laoidh ud a rinn Iain Newton, *O m'anam thig le d' chùis gu Dia*; laoidh anns a bheil Newton ag iarraidh oirnn iarrtusan móra agus rioghail a chur an làthair Dhe, a chionn gur Rìgh Dia. "Iarraidh agus gheibh sibh; buailibh agus fosglar dhuibh."

Ma tha sinne a' creidsinn, mata, an uair a thig sinn a dheanamh aoraidh anns an tigh so gu bheil sinn a' dol a steach do sheòmar an Rìgh ghlòrmhor so, cha tig sinn 'n a làthair mar dhaoine a tha dol ann air sgàth an fhasain, ag uisneachadh bhriathran naomha mar nach robh anna ach briathran aotrum gun bhrìgh; thig sinn 'n a làthair le iarrtusan anama cho àrd ris an speur agus

cho domhain ris a' chuan. Thig sinn thuige mar chloinn gu athair caombail a tha feitheamh gus na nithean as fheàrr a thoirt dhaibh.

Ach cha'n ann a dh' iarraidh thìodhlacan uile gu léir a bhios daoine a' dol a steach an làthair mhaithean agus rìghrean; tha thìodhlacan air a thoirt dhaibh gun teagamh ach tha cumhachan is àiteantan air a thoirt dhaibh mar an ceudna. Tha sinne a' dol do sheòmar an Rìgh a nochd a chluinntinn ciod a tha aige ri ràdh ruinn agus ciod a tha e ag iarraidh oirnn a dheanamh. An làthair an Rìgh tha fughair againn ri aoibhneas, ach tha fughair againn cuideachd gu'm foillsich e a riùntean agus a thoil dhuinn. A h-uile feasgar Sàbaid a bhios sinn a' fàgail an tìghe so bu chòir dhuinn fhoighneachd dhinn féin, an d' fhuair mi an tuilleadh eòlais a nochd air toil Dhe d'am thaobh, agus a bheil iarraidh a'm' chridhe air an t-solus ùr sin a leantuinn? Ma tha, bha an tigh so gu fìrinneach 'n a sheòmar an Rìgh dhuinn.

II. Na h-aoighean.

Dh' fhaodainn mórán a ràdh mu'n t-seòrsa dhaoine a théid a steach do sheòmar an Rìgh; ciamar a fhuair iad cuireadh agus c'ar son a fhuair iad e. Thubhairt mi ni-eigin cheana mu'n staid inntinn agus cridhe a tha freagarrach dhaibhsan a théid a steach do'n t-seòmar, ach ged tha e fìor gur maith leò a bhì airidh, cha'n ann a chionn gu bheil iad airidh a théid gin dhiubh a steach ach a chionn gu'n tug an Rìgh cuireadh dhaibh, cuireadh fathail uasal.

An ceart da rìreadh, cha bhiodh aon idir againn anns an ionad so a nochd mur b'e gu'n robh làmh làidir agus làmh chaomh an Tighearna 'g ar treòrachadh ann. Cia meud neach agus nì a bha a' comh-oibreachadh r'a chéile, ann am freasdal an Tighearna, gus an cothrom so a thoirt dhuinne air cruinneachadh an so còmhla a nochd. An leabhar naomh as an do leugh sinn; na laoidhean a sheinn sinn; an t-saorsa a tha againn aoradh a dheanamh do Dhia a réir ar toile;—cha sinne a rinn no choisinn gin de na nithean sin. Fhuair sinn iad mar dhìleab; thìodhlacan beannaichte o làimh an Tighearna.

An luchd-aoraidh a tha cruinn anns an tigh so a nochd, thàinig iad ann á iomadh àite agus air iomadh rathad, agus fheum is ùrnuigh féin an cridhe gach neach. Ach is e an Rìgh féin a thug ann sinn uile, agus is e a làmh a threòraich sinn d'a sheòmar. C'ar son a thug e ann sin? Thug, a chum gu'n deanamaid seirbhis dha, agus a chum gu'm fanamaid maille ris,

An làthair an Rìgh anns an t-seòmar tha a sheirbhisich a' faotainn àitheantan an Rìgh; an uair a thig iad a mach as tha e iomchuidh gu'm biodh an casan agus an làmhnan luath a chur toil an Rìgh an céill. Ach ciod a tha air a chiallachadh le bhi fantuinn maille ris? An gabh sin deanamh? Ann an ùine ghoirid bidh ar coinneamh a nochd ullamh; gabhaidh gach aon againn a rathad féin dhachaidh; an sin fois na h-oidhche, agus am màireach théid sinn air cheann ar gnothuichean saoghalta mar is àbhaist. Thàinig sinn do'n tigh so air son uair a dh' ùine; theagamh gu bheil sinn toilichte gu'n tàinig, ach ciamar a dh' fhanas sin an seòmar an Rìgh, no an làthair an Rìgh, an uair a dh' fhàgas sinn e. Fanaidh a chionn gu bheil làthaireachd Dhe gu spioradail cha'n ann ann an tighean a tha air an togail le clach is aol ach ann an cridheachan a shluaigh. "Is sibhse team-pull Dhe, agus tha spiorad Dhe a' còmhnuidh annaibh."

Aon ni a mhiannaich mi o Dhia;
Gu minic iarram e:
A bhi a'm' còmhnuidh feadh mo là
An tigh 's an an àros Dhe.

ANNS A CHATHAIR.

Bho chionn ghoirid, ann am paipear sònraichte, bha litir air a sgrìobhadh le athair teaghlach, a' foighneachd an tugadh duine air bith dha ainm sgoile a bhiodh freagarrach air son a mhic. Chuir e sìos air ghad na nithean a dh' fheumadh am balach fhaotainn, a' tòiseachadh aig a' bhìadh agus a' crìochnachadh aig leas anama. Am measg nithean eile a thubhairt e thubhairt e gu'n do shiubhail e Breatunn agus nach do thachair an seòrsa sgoile air a bha dhìth air.

Bha mòran a dhìth air an duine. A thuilleadh air corp a bhalaich a dheanamh slàn agus làidir, bu mhaith leis gu'n deanadh na maighstirean-sgoile duine dheth; duine a smuainicheadh air a shon féin, a bhiodh misneachail is firinneach, mothachail air glòir agus maise an t-saoghail. Bu mhaith leis na maighstirean-sgoile a bhi 'n an daoine spioradail, comasach air inntinn a' bhalaich fhosgladh do na feartan dìomhair a tha teachd o'n t-saoghal neo-fhaicsinneach, —bha sin agus mòran eile a dhìth air an duine.

Na'n do sgrìobh e thugam-sa bheirinn dha ainm na sgoile a tha dhìth air, ach theagamh nach biodh sin chum mòran feuma dha, oir dh' fheumainn innseadh dha nach gabhadh

i a steach am balach, a chionn gu'm b'e mac athar e.

Tha mòran de phàrantan an t-saoghail so ag iarraidh air na sgoilean mìorbhuilean a dheanamh nach urrainn cumbachd air thalamh a dheanamh. Tha iad a' toirt cloinne a steach do'n t-saoghail air am puinnseanachadh le droch dhùthchas; an uair a ruigeas na seotachan sin còig no sé bliadhna a dh' aois beiridh iad air chaol-dùirn orra agus liubhraidh iad iad do na maighstirean-sgoile, is their iad riu, '*Deanaibh daoine dhiubh.*'

Na'n robh na maighstirean-sgoile cho onarach agus neo-eisomaileach 's a bu chòir dhaibh dh' innseadh iad do na pàrantan nach gabh an rud deanamh. Ach cha dean iad sin. Tha a' mhór-chuideachd dhiubh féin de'n cheart bheachd ris na pàrantan; tha iad an dùil gu bheil buaidh aca thairis air inntinn is gné na cloinne nach 'eil aca idir. Anns na làithean deireannach so tha barrachd de chainnt gun chiall agus de ghloamas faoin air a labhairt mu obair nan sgoilean agus mu ionnsachadh na cloinne na tha air a labhairt mu chuspair air bith eile. Tha daoine an dùil nach 'eil aca ach a' chlann a liubhairt thairis do'n luchd-teagaisg is air-giod gu leòir a chosd gus an ionnsachadh, agus an sin gu'm bi frith-rathad air fhosgladh a steach do thìr a' gheallaidh. Ach cha'n 'eil an sin ach beachd dìomhain; ruagadh na gaoithe.

Na'n robh cothrom againn bu mhaith leam argumaid a bhi agam riut, a leughadair, mu na nithean so,—

- (1) Gur treasa dùthchas na oilean.
- (2) Nach cuir sgoil barrachd tìr ann an duine na tha ann gu nàdurra.
- (3) Nach 'eil a' chuid mhór de chloinn comasach air dad ionnsachadh nach fhaodadh a bhi aca aig deich bliadhna.
- (4) Nach 'eil e idir cho soilleir 's a bha sinn aon uair an dùil gur buannachd do'n rioghachd gu'm biodh ionnsachadh air a chothachadh air daoine aig nach 'eil iarraidh air.
- (5) Mar is mò a thatar a' cosd air na sgoilean is ann is mò a tha cìobaireachd an t-sluaigh a' fàs, agus is cinntiche a tha an luchd-riaghlaidh nach urrainn daoine sealltuinn as déidh an gnothuich féin.

Tha othail is goileab gu leòir a' dol air aghaidh mu oileanachadh na cloinne; tha togalaichean mòra 'g an cur suas anns a bheil fòghlum air a dhòrtadh anna le làdar, ach na's e is deireadh do'n obair sin uile gu'm bi cìobair air fhichead air an fhichead duine anns an rioghachd, nach bu cho mhaith dhuinn leigeil leis a' chloinn a bhi mar bha iad! Nach bu cho mhaith dhuinn leigeil leò fàs

suas mar gu'm biodh na h-asailean-fiadhaich air na raontan.

Ciod air bith a their thusa, a leughadair, cha'n abair mise co dhiu gu'n do rinn an sgoil feum air bith do dhuine mur do mheudaich i gaol air saorsa 'n a chridhe, agus mur do rinn i comasach e air a shaorsa a chleachdadh anns an dòigh as fheàrr dha féin agus do dhaoine eile. An uair a tha a' chiobair-eachd a' fas ann an dùthaich sin agad comharradh cinnteach nach e *daoine* a tha na sgoilean a' tionndadh a mach ach *caoraich*; caoraich-mhaola.

* * * * *

Ciod a their thu ris an duine so, a leughadair, duine a bha air a thogail ann an dachaidh dhiadhaidh? Oidheche a chunnaic e pàisde a' dol air a ghhlùinean air beulaobh na leapa, a' pasgadh a làmh, agus a' tòiseachadh air an ùrnuigh bheag a dh' ionnsaich a mhàthair dha a ràdh, rug e air méis a bha làn de uisge-fuar is thilg e an t-uisge air a' phàisde. "Ionnsaichidh mise dhuìt," ars' esan gu magail, do phaidir a ràdh agus dol air do mhàgan mar gu'm biodh manach." A thuilleadh air sin, bhuail e an leanabh le bhròig. Dh' fheuch am pàisde truagh, agus e air chrith leis an eagal is leis an fhuachd, ri teicheadh, ach rug an duine borb air is chuir e 'n a shineadh e air an leabaidh, is dhoirt e meas eile de uisge air.

Ciod a their thu ris a sin, a leughadair? Agus ciod a their Dia ris? Sin rud as prionnsapaiche air fad, ciod a their Dia ris. An uair a bhios tu a' tòiseachadh air an smuain altrum 'n ad chridhe nach 'eil a leithid de ni agus corruich ann an cridhe Dhé cuimhnich air an duine ud agus air a' phàisde ud, agus feòraich dhiot féin ciod a their Dia ris a' gnìomh ud, an Dia bean-naichte a tha naomh agus ceart agus caomhail, aig a bheil cridhe athar!

Cho fad agus a bhios daoine a' deasbud mu nàdur Dhe mar nach biodh buinteachas aige ris an talamh so idir, no ri daoine, no ri beatha dhaoine, tha iad deas gu bhi saòil-sinn gu robh na seann fhàidhean ceàrr an uair a labhair iad mu fhearg agus mu theas-chorruich Iehobhah. Labhair na seann fhàidhean mar a rinn iad a chionn gu'm faca an sùilean na nithean leibideach is gràineil a bha air an deanamh air thalamh. Cha 'n urrainn Dia a bhi ann an sìth ri daoine borb no ri daoine a ni gnìomhan leibideach, dìreach a chionn gu bheil e iomlan an gràdh.

* * * * *

Anns an àireamh mu dheireadh bha mi a' bruidhinn air an Urramach Tearlach Spur-

geon; an dé fhuair mi litir o charaid còir a thubhairt rium (ged nach robh e a' ciallachadh mo ghortachadh) gu robh e an dùil gu'n còrdadh na duilleagan Gàidhlig so na b' fheàrr ri daoine na'n tugainn dhaibh naigheachdan beaga laghach mu Spurgeon agus mu dhaoine ainmeil eile seach a bhi toirt daibh searmon anns a h-uile àireamh; searmon, ars' esan, nach leugh ach fìor dhuine annamh.

Cha bu mhaith leam a bhi cho rag-mhuinealach 's nach gabhainn comhairle, ach air a shon sin cha'n 'eil mi dol a ghabhail na comhairle ud, oir ged tha naigheachdan gu leòir agam-sa mu Spurgeon, agus mu Homer cuid-eachd, is toigh leam an cumail 'n an àite féin, agus gun toiseach a thoirt daibh air an t-searmon. Oir tha na searmoin a bhios mi a' sgrìobhadh air an duilleig so air an sgrìobhadh air son sheann daoine gu sònraichte; daoine nach h-urrainn dol do'n eaglais agus do nach biodh e furasda searmon Gàidhlig a chluinntinn no leughadh air dhòigh eile. Ach tha mi a' dòchas gu bheil iomadh duine eile a thuilleadh orra sin a bhios a' leughadh an t-searmoin a h-uile mìos; daoine a tha dol do'n eaglais cho mhaith rìusan nach urrainn dol innte.

Ach ma bheir naigheachd mu Spurgeon toil-eachadh air bith do mo charaid a sgrìobh thugam, so aige té eile. Bha nighean òg anns a' choimhthional aige a bha cur air mhanadh dhi féin gu robh i dol a bhàsachadh. Cha robh a' bheag ceàrr oirre, ach stad i de itheadh a bith, agus bha i a' dol sìos le cion beathachaidh. "Chaidh mise," arsa Spurgeon, "'ga h-amharc; dh' innis i dhomh mu'n ni a bha anns an dàn dhi agus thubhairt i nach biodh ann ach cur-a-dholaidh air biadh na'n itheadh ise e, a chionn nach robh a saoghal a' dol a bhi fada. Dh' fharraid i dhìom an robh mi a' creidsinn ann am mana-daireachd; thubhairt mi gu robh; gu robh e air a chur air mhanadh dhomhsa uaireigin gur e asail a bha annam, agus gu'n do thionndaidh an rud a mach fìor. Thubhairt mi gu robh manadh de 'n cheart sheòrsa agam uimpe-se, gur e asail bheag a bha innte agus nach b'e boirionnach idir mar bha daoine an dùil. Chuir so ionghnadh oirre; dh' iarr mi air a càirdean biadh a thoirt dhi, ach cha 'n itheadh i e. An sin thubhairt mi rithe gu'n ainmichinn i air a h-ainm aig a' choimhthional-ùrnuigh; gu'n innsinn do'n choimhthional gu robh i a' cur làmh 'n a beatha agus gur e féin-mhortair a bha innte, agus gu'n iarrainn orra a' cur a mach as an eaglais a chionn nach robh e freagarrach dhuinn bana-mhortair a bhi againn air ar leabhar-comanachaidh. An sin thòisich i air itheadh is chaidh i na b' fheàrr."

CADAL FOISNEACHAIL.

Luigh mi sìos, agus chaidil mi: dhùisg mi, oir chum an Tighearna suas mi.—Salm iii.5.

Tha e air a ràdh gu robh an t-salm so agus an t-salm a tha 'n a déidh air an deanamh le Daibhidh an uair a b' fheadar dha teich-eadh roimh Absalom a mhac; an dara té mar laoidh a bha freagarrach air son na maidne agus an té eile mar laoidh a bha freagarrach air son an fheasgair. "Is maith an ni buidheachas a thabhairt do'n Tighearna, a chaoibhneas-gràidh a chur an céill anns a' mhaduinn agus fhìrinn gach oidhche."

Theab dol-a-mach Absalom cridhe athar a bhriseadh, oir bha gaol mór aig Daibhidh air. Na'm b'e rìgh coimheach a tharruing an claidheamh 'n a aghaidh cha bu leasg le Daibhidh dol 's a' chaonnaig, oir cha bu duine e a sheachain riamh an cath, ach b'e rud eile a bha ann dol a chogadh r'a mhac amaideach féin agus ri daoine a shuidh aig a bhòrd agus a bha gabhail orra a bhi dileas da.

Ach anns an dà shalm so cha'n 'eil aon fhacal a' cur binn air Absalom; cha'n 'eil uiread agus ainm air ainmeachadh. Cha bhi aithrichean caomh is glic a' gladhach air mullach nan tighean mu lochdan no mo oleas an cloinne; cumaidh iad sin aca féin, mar is còir do chloinn dhleasdhanach a dheanamh cuideachd air gòraiche am pàrantan, ma tha pàrantan gòrach aca. Tha e iomchuidh do'n h-uile duine folach a chur air cionta a dhainmheach.

Na'n do ghabh Absalom comhairle Ahitophel theagamh nach deachaidh Daibhidh no gin de na daoine a bha leis as. Ach ged chaidh iad as, bha iad air an iomain o thom gu tom, air chor agus nach b' urrainn daibh cadal na h-oidhche fhaotainn gu ceart. An dràs 's a ris bha iad a' dùnadh an sùl far am faigheadh iad cothrom.

Oidhche àraidh a fhuair Daibhidh cadal foisneachail, an uair a dhùisg e anns a' mhaduinn, agus a chorp agus a spiorad air an ùrachadh, sheinn e an t-salm so mar iobairt-bhuidheachais do Dhia. Rinn e ùrnuigh m'an do chaidil e, 'ga earbsadh féin ri Dia agus ag ràdh, "Tha thusa, a Thighearna, a'd sgéith dhomh: mo ghlòir agus fear-togalach mo chinn." Agus cha'n 'eil teagamh nach do chuidich an ùrnuigh sin leis cadal gu foisneachail, oir tha ùrnuigh a' cur dhaoine anns an dàimh cheart ri Dia,

agus an uair a tha sinn anns an dàimh cheart ri Dia tha sin a' fògradh eagail is cùraim, agus a' toirt sìthe is fois d'ar n-inntinn.

Cha'n 'eil rud air an t-saoghal as deuchainnaiche na cion cadail, ach tha mìltean d' ar co-chreutairean a bhios a' dol do'n leabaidh anns an oidhche le eagail, ag radh mar thubhairt Iob, "Airmhear dhomh oidhchean cràidh; c'uin a dh' éireas mi agus a theid an oidhche seachad; tha mi làn luasgaidh a null agus a nall gu briseadh na faire." A h-uile oidhche, an uair a bhios sinn a deanamh ar n-ùrnuigh-leapa bu chòir dhuinn ath-chuinge a dheanamh ri Dia air son ar bràithrean a tha fulang le cion-cadail. Agus a h-uile maduinn a dhùisgeas sinn bu chòir dhuinn buidheachas a thoirt do Dhia air son gu'n d' fhuair sinn cadal agus gu'n do chum e suas sinn am measg chunnartan na h-oidhche. An uair a laigheas sinn sìos air leaba shocrach bu chòir dhuinn a chuimhneachadh nach robh sin aig Mac naomh Dhé air uairean. Bha tuill aig na sionnaich agus uid aig eunlaith an adhair ach cha robh àite aige-san anns an leagadh e a cheann.

Bho chionn bhliadhnachan, aig cruinneachadh mór a bha aig na dotairean, thubhairt dotair ainmeil gu'n do chuir e seachad a' chuid a b' fheàrr d'a bheatha a' feuchainn ri aotramachadh a thoirt do dhaoine a bha fulang le cion-cadail agus eucailean eile de'n t-seòrsa sin, agus nach d' fhuair e riamh cungaidh a bha cho éifeachdach ri ùrnuigh.

Ann an ùrnuigh tha laigse an duine a' taiceachadh ri neart agus cumhachd an Tighearna, agus ciamar nach biodh inntinn fhoisneachail aig duine a tha creidsinn gu bheil na gàirdeanan sìorruidh timchìoll air gach oidhche is là. An uair a bha Iosa agus na deisciobuil a mach air an loch, agus a shéid an stoirm, b' urrainn dhasan cadal ged nach b' urrainn daibhsan, oir bha fhios aige gu robh a' ghaol agus an fhainge ann an làimh athar.

Ann an toiseach na h-oidhche, m'an do thòisich mi air so a sgrìobhadh, bha mi a' tionndadh nan duilleagan aig an leabhar a chuir am fear nach maireann a mach, an t-Ollamh Alasdair Mac Ille Mhìcheil; ag ionaltradh air raontan glan is farsuing. Am measg nithean eile air an do laigh mo shùil laigh i air aon no dha de na h-ùrnuighean agus na rannan leis am biodh ar n-aithrichean 'g an cur féin a chadal anns na seann

làithean anns na h-eileanan an Iar. Co dhiu a bha iad a' tòiseachadh air cur no buain, air fadadh no smàladh teine air iasgach no bleoghan, no air obair no car air bith eile, bha rann aig na seann daoine caomh leis am beannaicheadh iad iad féin agus an saothair. Agus bha beannachadh-leapa agus ùrnuigh-chadail aca cuideachd.

*Cha laigh mi leis an olc
Cha laigh an t-olc leam
Ach laighidh mi le Dia
Is laighidh Dia leam.*

* * * * *

*An ainm an Tighearn Iosa,
Agus spiorad òcshlaint àigh,
An ainm Athar Israeil,
Sinn sìos gu tàmh.*

*Ma tha mùsal no dùsal
No rùn air bith dhomh 'n dàn
Dhia fuasgail orm is cuartaich orm
Is fudaich uam mo nàmh.*

*An ainm an Athar phrìseil,
Is spiorad òcshlaint àigh,
An ainm an Tighearn Iosa
Sinn sìos gu tàmh.*

Gus cuideachadh leat, a leughadair, am Biobull a rannsachadh, agus taiceachadh air na geallaidhean a tha sgrìobhta ann, bu mhaith leam earrannan sònraichte a bhuineas do'n chuspair air an robh mi a' bruidhinn a chur sìos air an duilleig so, ach faigh fhéin a mach c'àite a bheil iad r'am faotainn anns a' Bhìobull.

- (1) *A' phlàigh a ghluaiseas 'san dorchadas.*
- (2) *Tha cadal oibriche mìlis.*
- (3) *An uair a chuimhnicheas mi ort air mo leabaidh.*
- (4) *An uair a dhùisgeas mi tha mi a ghnàth maille riut.*
- (5) *'S an oidhche bithidh a laoidh maille rium agus m' ùrnuigh ri Dia mo bheatha.*
- (6) *Mu mheadhon-oidhche sheinn Pol agus Silas laoidh-mholaidh do Dhia.*
- (7) *An sìth laighidh mi agus caidlidh mi, oir is tusa a mhàin, a Thighearna a bheir orm còmhnuidh a ghabhail gu tèarainte.*
- (8) *Labhraibh r' ur cridhe air an leabaidh.*
- (9) *Dia mo Chruithfhear a tha tabhairt dhàn seachad 'san oidhche.*
- (10) *Bheir esan cadal d'a sheirein.*
- (11) *Bha an dorchadas a nis ann, agus cha robh Iosa air teachd d'an ionnsuidh.*
- (12) *Co aca is faireach no cadal dhuinn gu'm bitheamaid beò maille ris.*

ANNS A CHATHAIR.

An déidh Chùilfhodair bha cumhachd nam finneachan Gàidhealach air a bhriseadh; chaidh na seann nithean seachad is thàinig saoghal ùr. Ach fad iomadh bliadhna cha robh anns an t-saoghal ùr sin ach saoghal bochd.

NA DROCH BHLIADHNACHAN.

Tha còrr agus ceud bliadhna bho thòisich an imrich sin as a' Ghàidhealtachd do America leis an do chaill an dùthaich so cuid de'n fhuil a b' fheàrr a bha innte. B'e an dà aobhar shònraichte a chuir an tuath air falbh, gu'n do thuit prìs na ceilpe, agus gu'n do chuir na h-uachdarain mòran de'n fhearann fo chaoraich. Ma's maith mo chuimhne b'e oighreachd Mhic Mhic Alasdair, an Gleann-garaidh, a' cheud àite anns an do chuir peirceall na caorach an crann air an fharadh. Bha a' chaora a' pàigh-eadh na b' fheàrr na'n tuath. Ann an 1768 b'e màl na h-oighreachd ud seachd ceud (£700) ach ann an 1802 dh' éirich am màl gu còig mìle (£5,000). Bha droch bhliadhnachan aig tuathanaich-chaorach an déidh Waterloo; thuit prìs na clòimhe is cha b' urrainn do mhóran dhiubh aonta ùr a ghabhail, ach mu'n bhliadhna 1835 dh' éirich an fheòil agus an olann, is thòisich na tuathanaich-chaorach air aigiod a dheanamh, gu sònraichte a' chuid dhiubh aig an robh aonta fhada mu 1845—65. An déidh 1875 thuit an fheòil agus an olann a rìs.

Aig toiseach na naoieamh linn deug bha prìs mhaith air a' cheip a chionn gu robh barilla as an Spàin air a chumail a mach as an dùthaich leis a' chàin no an tariff a chuir a' Phàrlamaid air; tariff a bha cho àrd ri deich notaichean an tunna. Uigh air n-uigh bha a' chàin so air a lughdachadh, agus mu dheireadh bha i air a toirt dheth uile gu léir. An uair a bha obair na ceilpe aig a h-àird bha e air a ràdh gu robh leth-cheud mìle duine a' faotainn am beòshlàinte aisde. Aig a' cheart àm anns an do thuit am màs á obair na ceilpe dh' fhàs obair eile gann cuideachd is thàinig dòrlach de dhroch bhliadhnachan, foghair fhliuch is bàrr bochd, air chor agus gu robh mòran de thuath na Gàidhealtachd a' fulang acrais. Sin an t-aobhar a chuir do America agus do Astralia agus do Chanada iad.

Ann an 1828 (còthrom na bliadhna so, ceud bliadhna air ais) sheòl dà shoitheach á Loch-nam-Madadh do Chanada is sé ceud de mhuinntir Uidhist air bòrd, a dh' iarraidh an fhortain ann an dùthaich ùr. An ath bhliadhna dh' fhalbh soitheach as an eilein

Sgitheanach do Nova Scotia agus i làn le teaghlachan nach b' urrainn am beò-shlainte fhaotainn anns an eilein. Dh' fhalbh còrr is nàile duine á Cataibh. B'e am faradh a phàigh na Sgitheanaich a chaidh do Nova Scotia dà phunnd Shasunnach an ceann, ach bha aca ri am biadh féin a thoirt leò. Anns an fhoghar, an 1837, sheòl soith-each á Tobarmhoire do Astralia is sé fichead deug duine air bòrd; còig fichead dhiubh á Airdnamurchann agus Sròn-an-t-sithein; còig fichead á Tiriodh, sé deug is dà fhichead á Muile agus I; còig air fhichead as a' Mhorairne, agus feadhainn á àitean eile an Earraghaidheal. Bha e air a ràdh aig an àm gu'm b'e na daoine ud eilthirich a bu chothromaiche a dh' fhàg a' Ghàidhealtachd riamh. Bha dà dhotair agus dà mhaighstir-sgoile leò, is bha gach comhfhurtachd aca a bha feumail anns an t-soitheach anns an d' fhalbh iad. Theagamh gu'm b'e so *Long mhór nan Eilthireach* a bha air a deanamh ainmeil ann an litreachas ar dùthcha leis an sgeul dhrùidhteach a sgrìobh Tormoid Mac Leòid, Caraid nan Gàidheal, uimpe.

Ged dh' fhàg moran dhaoine a' Ghàidhealtachd a chionn nach b' urrainn iad a bhi beò gun bhiadh gun obair, bha gu leòir eile a chaidh thairis le an saor thoil féin; daoine a bha air an deagh dhòigh aig an tigh ach a bha faireachduinn anna féin gu'm bu mhaith leò an sgiathan a sgaoileadh agus farsuingeachd fhaotainn nach robh ri fhaotainn air croit anns a' Ghàidhealtachd. Ann am paipearan-naigheachd an ama ud tha e air a ràdh gu robh *dol-air-imrich* mar fhiabhrus anns an dùthaich, a' briseadh a mach an dràs d' s a rìs an measg dhaoine mar a' bhreac, agus gu robh daoine 'g a ghabhail o chéile.

Ged dh' fhuiling na ceud dhaoine a chaidh do Chanada cruadal gu leòir m' an do chuir iad suas tighean dhaibh féin agus m' an do réitich iad am fearann-àitich bha iad uile na b' fheàrr am beagan ùine na'n fheadhainn a dh' fhàg iad na'n déidh. Eadhon roimh na bliadhnachan anns an d' fhalbh am bun-tata bha cor na Gàidhealtachd truagh. A h-uile earrach bhiodh an crodh air an togail agus an dara leth de'n tuath a' fulang acrais. Ann an 1836 bha an t-earrach fuar is fada; ann an Leòdhas bha am fodar agus an geamhrachadh eile gann; fhuair còrr agus seachd ceud mart am bàs, agus bha na caoraich cho caol 's nach b' urrainn do'n fheadhainn dhiubh a dh' fhan beò uan a thogail. Bhàsaich mìltean de chaoraich ann an Leòdhas a' bhliadhna ud. Ged bha Leòdhas agus Uidhist na bu mhiosa na àitean eile bha a' ghainne agus a' chaoile air feadh na Gàidhealtachd uile, agus b'e an t-aobhar gu robh stoc

dhaoine air an fhearann nach b' urrainn am fearann a ghiùlan. Fad bhliadhnachan bha airgid 'ga chruinneachadh anns na bailtean mòra agus ann an Sasunn a h-uile geamhradh gus min is siol a chuir do'n Ghàidhealtachd.

* * * * *

AINEOLAS DHAOINE.

Ann am paipear a tha air a chur a mach an Sasunn tha ceistean air an cur sìos seachduin an déidh seachduin leis am faod an luchd-leughaidh fhaotainn a mach co dhiù a tha iad féin beachdail le'n shìl agus pongail 'n an breithneachadh no nach 'eil. So cuid de na ceistean a bha ann aon seachduin; ceistean simplidh mu nithean a tha mu choinneamh ar sùl a h-uile latha.

- (1) An uair a chailleas craobh a duilleach, c'ar son nach caill am meanglan a bha air a bhriseadh dhith anns an t-samhradh, agus a tha 'n a laighe air an talamh foidhe, — c'ar son nach caill esan a dhuilleach?
- (2) C'ar son a tha ceann a' bhearnain-bhrìde a' fàs ceòsach an uair a tha e aluich?
- (3) An uair a thig duine dlùth orra, ciamar a dhionas a' chearc-fhraoich i féin agus ciamar a dhionas a h-iseannan iad féin?
- (4) C'ar son a tha dà shùil na liabaig air an aon taobh?
- (5) C'ar son a bhios druideachan a' dol air druim chaorach, agus a' dol mu chasan a' chruidh an uair a bhios an crodh ag ionaltradh?
- (6) Gu dé an nead a tha air a deanamh de phaipear glas, agus a bhios an crochadh ri craoibh?
- (7) C' àite a bheil a' bhan-rìgh aig na seill-eanan a' pòsadh, agus c'ar son nach 'eil iomradh idir air an rìgh?
- (8) Ciamar a théid aig cuileig air coiseachd air lobhta, agus a casan os a cionn?
- (9) Gu dé am biadh a bhios losgunn ag itheadh? Cia mar a tha i 'g a ghlacadh?
- (10) C'ar son a théid cù mu'n cuairt m'an laigh e?

Cia meud dhiubh sin a fhreagrach tu gu ceart? Cha'n 'eil agad ach ceistean beaga simplidh de'n t-seòrsa so a chur ort fhéin no air daoine eile is gheibh thu a mach gu luath gu bheil e fìor nach 'eil daoine a' faicinn ged tha stùilean aca, nach 'eil i a' toirt fanear ged tha iad a' sealltainn, agus nach 'eil iad a' tuigsinn ged tha iad a' cluinntinn. Tha fichead balach ann an Cille-sgumain a dh' innseadh dhuit ann an Fraingeis c'uin a rugadh Napoleon agus a mhàthair, agus a dh' innseadh dhuit ann an Laidionn cia meud

roinn a rinneadh air Gaul, ach nach b' urrainn innseadh dhuit ann an Gàidhlig (ged is e Gàidhlig cainnt am màthar) gu dé an luibh a tha anns a' bhearnan-bhrìde, no cò iad na daoine so, Mac Mhic Ailein, Mac Cailein, Iain Mac Codrum, Moluac no Calum na Cròige. Na'n robh fhios aig na balaich sin gu bheil iad aineolach air mòran nìthean air a bheil Seònaid Eachainn agus cailleadh eile eòlach cha bhitheadh an gnòthuch cho dona, ach is e an fhòr aobhar-ghearain an aghaidh obair nan sgoilean an diugh nach 'eil iad a' dearbhadh an aineolais air a' chloinn. Tha a' chlann a' fàgail na sgoile agus iad an dhill nach 'eil dad air an t-saoghal nach aithne dhaibh agus nach 'eil dìomhaireachd air an t-saoghal nach 'eil iad a' tuigsinn. Ach is e tùs a' ghliocais agus tùs an eòlais gu'm biodh aineolas féin air a dhearbhadh air duine.

* * * * *

GACH NI 'N A THRATH.

Cha chuimhne leam geamhradh a bu mbiosa na'n geamhradh mu dheireadh so. Ged nach robh stòirm no sneachd gàbhaidh againn uair air bith, agus ged bha na rathaidean fosgailte daonnan, cha robh griann ri fhaicinn ach glé annamh is bha an geamhradh fad na h-uine dorchais is fliuch. Thoisich e tràth agus lean e air gu toiseach a' Mhàirt gun dà là mhaith as déidh a chéile ach aon seachdain a thàinig ann an deireadh Februari. Ach air a shon sin thàinig a' ghealach-làir agus an gille-brìde air an ais thugainn aig an àm is àbhaist daibh. Air a' cheud Shàbaid de Februari, air bòrd na braiceis chunnaic mi deich no dusan de na gealagan-làir air an cur ann an soitheach riomhach le làmh na bean-tighe agam, rud a tha tachairt a h-uile bliadhna an uair a chuireas na ceud fheadhainn dhiubh an cinn suas os cionn an talaimh. Agus air an naoieamh là deug de Februari, agus mi a' tighinn dhachaidh as an eaglais, chuala mi guileag a' ghille-bhrìde air son na ceud uaire an bliadhna, fuaim ris an tog mo chridhe. Chuala mi e na bu tràithe agus chuala mi e na b' anmoiche, ach is e so daonnan an t-àm m' an tig e. "Is aithne do'n chorra-bhàin anns an adhar a h-àm féin, agus is aithne do'n choluman, agus do'n chorra-mhonaidh, agus do'n ghobhlan-ghaoithe àm an teachd, ach cha'n aithne do m' shluagh-sa breitheanas an Tighearna."

* * * * *

BHA LÀ EILE ANN.

An là roimhe leugh mi anns a' phaipear-naigheachd rud nach b' urrainn tachairt ann am bliadhna Thearlaich no anns na linn-tean roimh sin. Am measg nan aoidhean eile a

bha aig coinneamh Ghàidhealach an Dunéid-eann bha dithis Dhòmhnallach ainmeil, na cinn aig teaghlaichean Shléibte agus Gheann-garaidh. Tha iad le chéile a' cumail a mach gur h-ann aig an teaghlach-san a tha an ceann-toisich am measg nan Dhòmhnallach, ach an an oidhche ud. an uair a bha iad a' dol a steach do'n talla, chaidh croinn a thilgeil a dh' fheuchainn cò am fear aca a choisicheadh air thoiseach air an fhear éile. Bha là eile ann; là anns nach b' fhiach leis na h-uailean beaga Gàidhealach, gun tighinn air na cinn-fheadhna, an uaisle no an inbhe no an onoir a leigil an urra ri Urim agus Tumim. B' fheàrr leò an uaisle agus an ainm a dhion le neart an gairdein. Theagamh gu'n abair cuid gu bheil an fhuil a' fuarachadh, agus nach 'eil siol Mhic Mhic Alasdair dad na's fheàrr na na bodaich Ghallda, an uair a leigeadh fear dhiubh le ainm agus urram a dhaoine a bhi air a dhearbhadh le tilgeadh chrann, ach tha an rud 'n a chomharradh air an aimsir, agus bu chòir do chuid-eigin aire nan daoine sin a tharuing thuige a tha 'n an suidhe aig bòrd na sìthe an Geneva.

Tha atharrachadh a' tighinn air an t-saoghal agus is maith gu bheil, ann an èisean eile as cudthromaiche na spagadagliog nan Dhòmhnallach. An uair a bha Eoghan Mac Leòid, fear de mhuinntir Asaint a mhort fear-paca a bha sìubhal na dùthcha, air a chrochadh an Ionarnis bha là mòr an Ionarnis, is thàinig na ceudan á fad is farsuingeachd a dh' fhaicinn an t-seallaidh. Bha a' chroich air a' cur suas dlùth do'n chladach; ged bha a' mhaduinn fliuch is stoirmeil bha na rathaidean-móra gu Ionarnis dùmhail le sluagh a' tighinn as gach ceàrn a dh' fhaicinn a' chrochaidh. Thairg luchd-riaghlaidh a' bhaile do Mhac Leòid a ghiulan ann an cairt a dh' ionnsuidh an àite, ach b' fheàrr leis coiseachd. Bha a' chroich mu mhìle a dh' astar o'n phrìosan; choisich e a h-uile ceum dbeth, mar gu'm biodh e aig a thiodhlacadh féin, ministear air gach taobh dheth, am ball m'a amhaich agus greim aig a' chrochadair air, is luchd-riaghlaidh agus seanairean a' bhaile a' falbh gualann ri gualainn còmhla ris. Tha e air a ràdh gu robh naoi mìle duine a' faicinn a' chrochaidh. An uair a sheas Mac Leòid air a' chroich labhair e greis ris an t-sluagh, mar gu'm biodh ministear a' labhairt ri coimhthional, ach ged labhair e gu cràbhach cha robh ann ach droch dhuine.

Cha b' urrainn a leithid sud de shealladh a bhi air fhaicinn an diugh; is maith nach 'eil eucoraich air an crochadh am follais anns na làithean so. So aon cheum anns a bheil am fasan ùr na's fheàrr na'n seann fhasan.

CRUITHNEACHD IS COGAL.

Tha rìoghachd nèimh air a coimeas ri duine a chuir sìol maith 'n a fhearann, ach an uair a bha daoine 'n an cadal, thàinig a nàmhaid, agus chuir e cogal am measg a' chruithneachd.—Mata, xiii; 24, 25.

Anns a' chosmhalachd so tha Criosd a' teagasg duinn gun a bhi ag altrum dòchas faoin mu staid na h-eaglais air thalamh. Tha e a' toirt duinn taobh de 'n fhìrinn a chuireadh iongantas air Eoin a' Bhaistidh, agus a tha cur iongantais air mòran dhaoine gus an là an diugh. Labhair Eoin mu'n Mhesiah a bha ri teachd mar *neach aig a bheil a ghuit 'n a làimh, agus glanaidh e àrlar-bualaidh, agus cruinnichidh e a chruithneachd d'a thigh-tasgaidh; ach loisgidh e am moll le teine mach feudar a mhùchadh*. Bha dùil aig Eoin gu'm biodh an rìoghachd a chuireadh Iosa air chois iomlan; gu'm biodh na h-ionracain uile air an cruinneachadh innte agus gu'n tilgteadh a mach aisde na h-eucoraich. Ach anns a' chosmhalachd so thubhairt Criosd r'a dheiseicbuil gu'm biodh an cruithneachd agus an cogal a' fàs còmhla anns an eaglais gu bràth, agus nach gabhadh iad dealachadh gu là mór a' bhreitheanais.

I. Tha cruithneachd is cogal a' fas taobh ri taobh an cridhe gach duine air thalamh. Cha'n 'eil duine air bith iomlan; cha mhò a tha duine air bith tur aingidh. Anns na daoine as fheàrr tha iomadh fàilìng; anns na daoine as mìosa tha mathais is crìosdalachd air chor-eigin. Thaireadh tu nach robh ann an Nero ach an fhìor bhrùid, ach an dèidh a bhàis, tha e air a ràdh gu'n deachaidh cuid-eigin air a' mheadhon-oidheche a chur fhìlùraichean air an-uagh aige, cuid-eigin d' am bu léir caomhalachd air chor-eigin ann nach fhaca càch. Anns na naoimh as fheàrr cha'n 'eil an t-achadh aig Criosd dha féin gu buileach; anns na peacaich as seachranaiche cha'n 'eil an t-achadh uile gu léir aig Satan. Tha an cruithneachd agus an cogal a' fàs taobh ri taobh. Tha e dàna, mata, do dhaoine a bhi toirt breith air daoine eile; bu chòir dhuinn sin fhàgail aig Dia. Ma ghabhas sinn gnothuch ri rud nach buin duinn, agus ri rud nach aithne dhuinn, is dòcha gu'n téid sinn fada ceàrr agus gu'n toir sinn cuid nan caorach do na gòbhraichean. Cha lugha na Dia féin, an Dia a tha iomlan an eòlas, an caomhalachd, agus an co-fhaireachduinn, a b' urrainn breith

chothromach a thoirt air nì cho dìomhair agus cho folaichte ri cridhe mhic an duine.

II. Tha cruithneachd is cogal a' fàs taobh ri taobh anns a h-uile obair ris an cuir daoine an làmh. An uair a sgrìobh Pol gu eaglais Chorint mhol e an eaglais air son a h-eud; ach leis an ath anail thubhairt e, *nochdadh dhomh gu bheil còmhstri 'n ur measg*. Bha rud maith agus rud dona anns na h-aon daoine agus anns an aon obair. Cha'n 'eil obair air thalamh, eadhon an obair as àirde agus as cliùtiche, nach 'eil a chorrach aig Satan innte. An uair a bhios mòran dhaoine a' comh-oibreachadh maille r'a chéile, co dhiu a tha annta ministearan no gualadairean, faodar a bhi cinnteach gu'm bi farmad, agus uabhar, agus ràiteachas, agus droch nàdur, 'n am measg, agus iomadh rud eile nach buin do Dhia no do'n diadhaidheachd. Tha mòran dhaoine ann a thilgeas an obair as an làmhan mur bheil an companaich de 'n aon inntinn riù féin, no ma chuirear iad taobh ri taobh ri companach nach còrd riù. Cha'n 'eil an sin ach comharradh an leanabais. Bha cuid de na comh-oibrich-ean a bha aig Pol ann an seirbhis an t-soisgeil nach robh a réir inntinn; bha cuid dhiubh a' searmonachadh Chriosd tre fhar-mad agus tre chonnsoid, agus ag iarraidh glòire dhaibh féin, ach cha do chuir sin ionghnadh no fearg air Pol, agus is e a thubhairt e, "Ciod ma ta? Co aca is ann an coslas no ann am fìrinn a tha Criosd air a shearmonachadh tha mise a' deanamh gàirdeachais." Bu bhochd cor an t-saoghail na'n do thilg an Slànuighear beannaichte obair na rìoghachd as a làmhan seach leithid Iudais a bhi ag oibreachadh còmhla ris. Ghiùlain e le aineolas agus fàilingean dhaoine le faighidinn. B'e Iudas dias cogail cho salach agus cho puinn-seanta 's a dh' fhàs riamh ann an achadh, ach cha do spion Criosd as an talamh eadhon an dias sin. Leig e le Iudas fàs ri taobh Eoin.

III. Tha cruithneachd is cogal a' fàs còmhla anns an eaglais. Bha cealgairean agus mealltairean anns an eaglais o thois-each, agus bithidh cealgairean agus mealltairean anns an eaglais gu deireadh an t-saoghail. Tha Criosd a' teagasg anns a' chosmhalachd so gur h-olc an gnothuch a bhi mar sin, ach nach gabh e leasachadh an dràs. An uair a bha e air thalamh bha cuid 'g a leantuinn, cha'n ann a chionn gu'n do chreid iad ann, ach a chionn gu'n d' ith

iad de na builinnibh agus gu'n do shàsuicheadh iad. Tha gu leòir de dhaoine anns an eaglais daonnan a tha na's gaolaiche a' ainm na diadhaidheachd na tha iad air to-radh na diadhaidheachd. Is maith leò a bhi air an àireamh am measg nan caorach ged nach maith leò dealachadh ri nàdur nan gobhar. Aidichidh iad ainm Dhé am follais ach an uaigneas cha dean iad a thoil. Ach ged tha a' chealgair eachd dona gu leòir ann an nithean saoghalta tha i seachd uairean na's miosa ann an nithean spioradail. Faodaidh na mealltairean sgleò a chur air sùilean dhaoine ach cha chuir iad sgleò air sùilean an Tighearna a tha mar mhìle coinneal.

IV. An àill leat gu'n téid sinne agus gu'n cruinnich sinn ri chèile iad? Is duine suarrach an duine nach tàinig e riamh 'n a inntinn an glanadh ceudna a dheanamh air eaglais Chrìosd a thairg na seirbhisich ud a dheanamh air an achadh arbhair. Air uairean saoilidh sinn gu'n gabhadh an rud deanamh, ach tha Chrìosd a' teagasg anns a' chosmhachd so nach 'eil e cho furasda 's a tha sinn an dùil. Uair no dhà ann an eachdraidh na h-eaglais dh'fheuch daoine ris a' ghlanadh so a dheanamh; dh'fheuch iad ri dealachadh a chur eadar an cruithneachd agus an cogal, ach an uair a sheallas sinn air ais air na h-amannan sin chì sinn nach e maith ach cron a bha air a dheanamh, oir thilg an eaglais a mach na martaraich agus feadhainn eile ris an abair sinn an diugh sinior a' chruithneachd. An uair a thòisichear air spìonadh, bidh diasan de'n chruithneachd air an spìonadh cho mhaith ris a' chogal. Faodaidh Clàir is Seisein gach dearbhadh as urrainn daibh a chur air buill na h-eaglais a thaobh am beatha agus an creidimh, ach 'n a dhéidh sin 's air fad, bidh an cruithneachd agus an cogal 's an eaglais fhaicsinnich daonnan. Bidh cuid a muigh a bu chòir a bhi stigh, is bidh ainmean air an sgrìobhadh air leabhraichean comanachaidh nach 'eil air an sgrìobhadh an Leabhar na Beatha air nèamh. Cha bhi dìomhaireachd an Leabhair sin air fhoill-seachadh gu là mór a' bhreitheanais, an uair a chuireas Mac an duine a mach, mar bhuanaichean, na h-ainglean agus a thionailas iad as a rìoghachd na h-uile nithean a bheir aobhar-tuislidh, agus iadsan a tha a' deanamh eucoir.

ANNS A CHATHAIR.

An là roimh fhuair mi litir á Glaschu bho dhuine nach aithne dhomh; chuir e ainm ris an litir ach cha do chuir e a shloinneadh rithe, is tha mìle duine de'n cheart ainm an

Glaschu. Gabhadh e mo lethsgheul, mata, a chionn nach do chuir mi fios-freagairt thuige. So an litir, ach tha mi a' fàgail a mach rud no dhà innte nach bu mhaith leis fhaicinn air an duilleig so, agus nach bu mhaith leam-sa a thoirt am follais gun a chead.

“Tha mi a' leughadh an *Fhianuis* a h-uile uair a thig e mach, agus bu mhaith leam beagan fhacal a ràdh mu'n rud a thubhairt sibh anns an àireamh mu dheireadh, le bhur cead. Tha mi buidheach nach 'eil e 'n ur beachd sgar de 'n t-searmoin, oir ged tha nòtaichean air Spurgeon is daoine móra eile maith gu leòir 'n an àite féin cha'n e sop as gach seid a tha dhàth air a' chuid as mò d' ur leughadair-ean. Tha searmoin prìseil, agus fhad 's a bhios ministearan a' creidsinn an éifeachd na searmoin gu leas spioradail chloinn daoine gheibh i a' cheud àite 'n am beachd agus 'n an obair. Chuala mi searmoin Ghàidhlig air an *wireless* air an t-Sàbaid so chaidh. B'e an t-Ollamh Tor-mad Mac Illeathain an searmonaiche, is bha an t-searmoin maith is taitneach 'g a cluinntinn. Nach iongantach an dòigh anns am bi daoine a' fuaimneachadh fhacal a réir an àite anns an deachaidh an togail! An àite *chum an dream* a ràdh thubhairt e *chom an dram*, ged nach cuir an duine còir fòghluimte boinne de'n dram r'a bheul Bu mhaith leam an uair a thig an là anns am bi cuimhne air a dheanamh air a' mhartarach uasal, Padruig Hamilton, 'n an tugadh sibh iomradh air anns an *Fhianuis*. Bhiodh beagan seanchais air mar tha 'am Pàpa a' feuchainn ri sgoilean a chur air na *rates* ann an Sruidhla anabarrach freagarrach gu bhi *Ann's a Chathair*. . . . Tha a' Ghàidhlig a bhios sibh a' sgrìobhadh anabarrach furasd a leughadh; na'n gabhadh an Comunn Gàidhealach leasan bhuaibh cha bhiodh an cuid-obair cho doirbh r'a leughadh. . . . ”

An uair a leugh mi an còrr de na briathran coibhneil a sgrìobh an duine, briathran nach b' urrainn domh a chur sìos air an duilleig so air sgàth mo nàire, dh' éirich mi 'n am sheasamh is rinn mi mar a rinn an coil-each a bha aig Mor Bhàn; ghlaoidh mi *Ta-ra-ra-boom-de-ay*. Muinntir a' Chomuinn Ghàidhealaich a bhi gabhail leasan bhuam-sa! Sin aca sin!

Theagamh nach toigh leis an fhear a sgrìobh an litir thugam na daoine ris an abrar na *Higher Critics*, ach na'm bithinn-sa a' dol a sgrùdadh na litreach ud cho cùramach

agus a bhios na *Higher Critics* a' sgrùdadh litrichean Phoil, theirinn anns a' cheud àite gur Tuathach am fear a sgrìobh i, agus anns an ath àite nach ann do eaglais na h-Alba a bhuineas e. Cha'n ann againne ach aig eaglais eile a tha am paipair ris an abrar an *Fhianuis*, agus cha mhò a bhios na daoine againne a' cleachdadh an fhacail *Moderates*, facal a dh' uisnich esan ann an cuid de 'n litir a dh' fhàg mi a mach. Cha mhò a chluinnear na daoine againne a' cleachdadh an fhacail *nòtaichean*; ma chluinneas is ann glé annamh.

Ach gus tighinn a dh' ionnsuidh a' ghnòth- uich a thug air an duine sgrìobhadh thugam, agus a tha toirt orm-sa an litir aige a chur sìos air an duilleig so, tha mi toilichte a chluinntinn gu bheil meas aige air searmon- achadh an Fhacail. Tha iomadh dòigh aig Dia air a ruintean a choinnleachadh agus a riogh- achd a chur air chois anns an t-saoghal ach tha eachdraidh nan linntean a chaidh seachad a' teagasg duinn nach 'eil dòigh eile as ur- rainnear a choimeas ri searmonachadh an Fhacail a thaobh cumhachd is buannachd spioradail. Ged nach 'eil e maith do mhin- istearan a bhi 'gan àrdachadh féin tha e ceart daibh an oifig naomh mar theachdairean àrd- achadh; tha còir aca a chuimhneachadh daonnan gu bheil beatha agus brìgh agus cumhachd ann am Facal an Tighearna a dh' aindeoin cho beag agus suarach 's a dh' fhaodas an tàlantan féin a bhith. Thubhairt an duine diadhaidh R. M. Mac Cheyne nair- eigin gu'n do cheasnaich e gu tric daoine a bha air an iompachadh fo a shearmonachadh ach nach do thachair duine riamh air a bha air iompachadh le a bhriathran-san, no le rud air bith a thubhairt e anns a' chùbaid; bha iad uile air an glacadh le facal air chor- eigin anns a' Bhiobull a ghreimich air an inn- tinn. Sin mar tha am Biobull 'g a dhear- bhadh féin ann am beatha an t-saoghail

* * * * *

Am Papa agus na Sgoilean.

Ged nach 'eil fhios agam-sa ciod a tha na Pàpanaich ag ràdh no a' dean- amh an Sruidhla mu na sgoilean, tha amharus agam nach 'eil iad a' deanamh ach mar tha gach comunn eile anns an dùthaich a' deanamh, a' feuchainn ri uiread airgid 's is urrainn daibh fhaotainn á sporan na rioghachd agus á sporan na sìorranachd. Ma's peacadh sin, cò idir a bhitheas air a theàrnadh an diugh? B' àbhaist do'n duine chaomh, an t-Ollamh Iain Watson nach maireann, a bhi 'g ràdh, "an uair a dh' fhàsas ministear de 'n eaglais Stéidhichte leasg tòisichidh e air a sheann searmoin a

shearmonachadh, ach an uair a dh' fhàsas ministear de 'n eaglais Shaoir leasg tòisichidh e air a' Phàpa a chàineadh." Cò mise gu'n gabhainn orm féin achmhasan a thoirt do Easbuig no do Phàpa, no gu'n rachainn anns an eadlarginn eadar muinntir Shruidhla agus an eaglais Naomh Choitchionn.

* * * * *

Padraig Hamilton.

B'e an naoieamh là fichead de Februari co- ainm an là air an do loisgeadh am martarach òg so an Cill-rihbhinn bho chionn ceithir cheud bliadhna. Bha trì nithean a' comh-oibreach- adh maille r'a chèile gus ceann-toisich a thoirt do Phadruig Hamilton am measg nam martarach eile an Albainn, uaisle, òige, agus ionracas an duine. A thuilleadh air sin, ghiùlain e e féin le a leithid de fhaighidinn agus de mhinich an uair a rinn na lasraich- ean greim air fheòil 's gu'n do dhrùidh an sealladh gu mòr air an fheadhainn a chun- naic e, agus chaidh an sgeul am farsuing- eachd air feadh na tìre uile. Theagamh nach robh na daoine a chur gu bàs e a' ciall- achadh brùidealas a dheanamh air nach ruig- eadh iad a leas, ach bha obair an là ud cho brùideil 's gu'n cuireadh i goirisinn air feòil Chaleroft féin. Bha an là fuar is fliuch; cha robh am fiodh leis an robh an teine air fhadadh tioram, agus bha Padraig Hamilton sé uairean a dh' ùine anns na lasraichean m' an tug e suas an deò, "air a ròstadh agus cha'n ann idir air a losgadh" mar thubhairt fear de na bha timechioll air.

Tha e fìor daonnan gur e fuil nam martar- ach sìol na h-eaglais, ach tha e fìor an dòigh shònraichte a thaobh an duine so. Ged bha e marbh lean e air labhairt ri òigridh na h- Alba; agus bha barrachd cumhachd 'na bhàs gus Athleasachadh na h-eaglais a chur air aghaidh na bha ann an searmonachadh Lutheir.

B'e a' chùis-dhìtidh a bha aig an eaglais Phàpanaich 'n a aghaidh, gu'n do theagaisg e na nithean so,

- (1) Gu bheil an duine air fhìreanachadh cha'n ann le oibrichean ach le creid- eamh a mhàin.
- (2) Gu bheil creideamh agus gràdh agus dòchas air an ceangal r'a chèile cho dlùth 's gu bheil iad uile aig duine, ma tha aon dhiubh aige; agus ma tha aon dhiubh 'g a dhith, tha iad uile 'g a dhith.
- (3) Nach e oibrichean maithe a tha dean- amh an duine maith ach gu'n dean duine maith oibrichean maithe.

Cha loisgear duine gu bràth tuilleadh an Albainn air son a bheachdan, agus theagamh

nach cronaicheadh an t-Ard Sheanadh duine an diugh ged thòisicheadh e air beachdan a theagasg a bheireadh air Calvin agus Iain Knox carachadh anns an uagh. Tha daoine agus eaglaisean air fàs na's glìce na bha iad: tha iad air leasan ionnsachadh a dh' fhaodadh iad ionnsachadh o Ghamaliel o chionn nan ceudan bliadhna, "Na gabhaibh gnothuch ris na daoine so, agus leigibh leò: oir ma's ann o dhaoine a tha a' chomhairle so, no an obair so, tilgear bun os cionn i: ach ma's ann o Dhia a tha i, cha 'n urrainn duibh an cur fodha."

* * * * *

Am facal mu dheireadh.

Uair-eigin an uiridh dh' iarr Sir Seumas Marchant, K.B.E., LL.D., duine aig a bheil ealadhain anabarrach air gach seòrsa treathlaich a chruinneachadh, air ministearan sònraichte an searmon sin a chur thuige a bu mhaith leò a liubhairt mur biodh aca ach aon searmon ri shearmonachadh. Tha na searmoin sin a nis air an cur a mach ann an leabhar, is phàigh mise seachd is sé sgillinn air, ach tha aithreachas orm gu'n do phàigh, oir bhithinn fada na b' fheàrr dheth na'n d' fhuair mi *Almanac Whitaker* 'n a àite. Cha 'n 'eil so a' ciallachadh nach 'eil na searmoin maith; tha na searmoin maith gu leòir; tha iad cho maith ris na daoine urramach a sgrìobh iad. Is e a tha mi ciallachadh nach 'eil eadar-dhealachadh air bith eadar riu agus na searmoin eile a bhios ministearan a' searmonachadh a h-uile Sàbaid. An uair a chunnaic mi an tiotal, *Mur biodh agam ach aon searmon ri liubhairt*, shaoil mi gu'm faighinn beachd nan daoine ud air a' cheist, Ciod e cridhe an t-soisgeil, ach tha amharus agam a nis nach do rinn iad ach a' cheud shearmon a dh' amais orra a shineadh do Shir Seumas Marchant. Shiab e am maodhar fo an srònan ach cha do ghlac na h-éis an dubhan. Is e an rud a chuir farran orm uile gu léir gu'n do ghabh mi féin am maodhar no a' chuileag a shiab sliochd Bharabbais thairis orm; gu robh mi cho gòrach agus gu'n do leig mi le tiotal an leabhair mo mhealladh, a dh' aindeoin leasan a fhuair mi o thòisich mi air leabhraichean a cheannach. A thaobh an dara leth de na leabhraichean a tha air an cur an clò tha e fìor gur e an tiotal a' chuid as fheàrr dhiubh. Dùisgidh an tiotal dòchas annad ach an uair a thòisicheas tu air na duilleagan a thionndadh cha'n 'eil agad ach brochan tana is meug.

Cha'n e brochan tana is meug a tha anns na searmoin so; bhiodh iad buannachdail is freagarrach aig àm air bith agus an àite air bith, ach na'm biodh Easbuig Lunnainn a'

bruidhinn ri coimhthional mór agus fhios aige nach cluinneadh iad a ghuth gu bràth tuilleadh, no nach cluinneadh iad teachdaireachd an t-soisgeil gu bràth tuilleadh tha amharus agam nach gabhadh e an ceann-teagaisg, *Shuidh Iehobhah 'n a rìgh air an tuil; seadh suidhidh Iehobhah 'n a rìgh gu sìorruidh.*

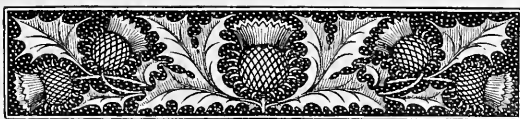
* * * * *

Toilichte le 'ur tuarasdal.

Cia meud ministear an Albainn a ghabh an ceann-teagaisg so riamh, *Bithibh toilichte le 'ur tuarasdal*, *Lucas iii. 14?* Agus ciod an t-aobhar nach do ghabh?

Tha aobhar no dhà air. Tha gu leòir de na ministearan nach 'eil toilichte le 'n tuarasdal féin; cha bhiodh e furasda dhaibh sin iarraidh air daoine eile rud a dheanamh nach 'eil iad féin a' deanamh. Tha cuid eile de na ministearan a tha toilichte gu leòir le 'n tuarasdal, ach cha bhiodh e furasda dhaibh sin iarraidh air daoine eile a bhi toilichte le tuarasdal a tha móran na's lugha na'n tuarasdal féin. Tha an dà sheòrsa a' deanamh dearmaid air an fhacal so a chionn gu bheil eagal orra roimh 'n t-sluagh; tha eagal aig a' chuibaid roimh 'n t-suidheachan. Sin agad màthair-aobhair nan trioblaidean a tha tighinn air an eaglais an diugh; tha e dhith oirre an sluagh uile a chumail innte, ach tha fhios aice gu'n toir i oilbheum do'n t-sluagh na bheir i dhaibh uile chomhairle Dhe, agus gu'm fag móran dhiubh i.

Bha là ann a bha na daoine móra agus na daoine beartach 'n an cùis-eagail, ach an diugh is e an luchd-oibre, a tha lionmhor mar na seilleinean, a bhios a' cur eagail oirnn uile. Cha'n 'eil daoine beartach anns a' choimhthional agam-sa, ach tha na fichèadan ann de dhaoine nach 'eil toilichte le 'n tuarasdal. Leigeadh iad leam rud air bith a thograinn a ràdh mu dhaoine beartach, agus cho fad 's a tha an seòrsa sin air falbh o rìoghachd Dhe, ach na'n tugainn a mach an ceann-teagaisg so, *Bithibh toilichte le 'ur tuarasdal*, agus na'n gabhainn orm fhéin a ràdh nach 'eil luchd-oibre Bhreatainn uile iomlan, bhiodh an dara leth dhiubh air falbh do'n eaglais a tha air taobh eile na drochaid. Sin agad, a leughadair, ceist a bhios a' cur dragh orm-sa daonnan, Ciamar a ghabhas an Tiomnadh Nuadh a bhi air a theagasg gun oilbheum a thoirt do dhaoine? Agus bidhe a' tighinn a steach air m' inntinn gur e an comharradh as fheàrr air ministear, cha'n e gu'n do lìon e eaglais ach gu'n d' fhal-mhaich e i. Ciod a bha Crìosd a' ciallachadh an uair a thubhairt e, Mo thruaighe sibhse an uair a labhras na h-uile dhaoine maith umaibh?

AITHREACHAS CRICHE.

Iosa, cuimhnich ormsa an uair a thig thu ann ad rìoghachd. Agus thubhairt esan ris, Gu deimhin tha mi ag ràdh riut, An diugh bithidh tu maille riumsa ann am Pàras.

—Lucas, xxiii. 42-43.

An là roimh leugh sinn anns na paipear-an-naigheachd mu dhà dhuine a fhuaradh ciontach de mhort, agus air an tug am breitheamh a mach binn an crochaidh. Ged tha an lagh na's cruaidhe na'n soisgeul tha iochd eadhon anns an lagh; le lagh na dùthcha so tha seachduin no dhà air a thoirt do dhaoine a tha ri bhi air an crochadh gus an tigh a chur an òrdugh, agus ullachadh a dheanamh air son na siorruidheachd. Tha cead air a thoirt do mhinistear no do shagart air bith a roghnaicheas iad dol thuca gus earailean agus sochairean na h-eaglais a thoirt daibh, agus ùrnuigh a dheanamh maille riu.

Ach ciod a b' urrainn ministear no sagart a ràdh ri peacach a bha ri bhi air a chrochadh am màireach mur biodh an naigheachd so air a sgrìobhadh anns an Tionnadh Nuadh?

Tha rud no dhà anns an naigheachd nach toigh le cuid de dhaoine, gu sònraichte na daoine aig a bheil an inntinn laghail agus an inntinn nàdurra. Bhiodh am barrachd meas aca air gliocas Chrìosd na'n do fhreagair e an gaduiche mar a fhreagair e Herod agus Pilat; na'n d' fhan e sàmhach. Cha'n 'eil na daoine sin a' creidsinn ann an aithreachas-criche no ann an iompachadh obann; ma tha a leithid de ni agus iompachadh a' tachairt, their iad nach 'eil e a' tachairt ach ann am fìor dhroch dhaoine, no ann an daoine anns nach 'eil taic no seasmhachd gu nàdurra, a tha daonnan fo bhuaidh an faireachduinnean a chionn gu bheil inntinnean aotrom aca a tha luasganach agus air bhogadan; ann an aon fhacal their iad nach 'eil anns na daoine a bhios ag ràdh gu robh iad air an iompachadh ach daoine nach 'eil coltach ri daoine eile.

Ach tha ni-eigin anns an t-soisgeul a bhitheas 'na chnap-starra agus 'n a ionghnadh do'n inntinn laghail agus do'n inntinn nàdurra gu bràth, oir ciod a tha anns an t-soisgeul ach saor-ghràs Dhe, saor-ghràs an Ti bheannaichte a tha a smuaintean agus a dhòighean agus a rùintean na's àirde na smuaintean agus dòighean agus rùintean na

h-inntinn laghail. Mur bheil daoine iompaichte coltach ri daoine eile chà mhò a tha gràs Dhe coltach ri rud eile air thalamh.

Tha an naigheachd so a' teagasg nach 'eil am peacach as miosa air thalamh air fhàgail gun dòchas; gu'n ruig tròcair an Tighearna eadhon airsan. Ma tha neach ann a dh' fhaodadh tu a ràdh uime nach 'eil duine eile air thalamh cho aingidh ris tha an soisgeul a' toirt dòchais eadhon dhasan, is tha gràs Dhe comasach air a theàrnadh.

Theagaisg Iosa so aig amannan eile agus ann an dòighean eile; theagaisg e e ann an cuid de na cosmhalachdan a labhair e, ach air a' chrann-cheusaidh, an uair a thubhairt e ris a' ghaduiche, "An diugh bithidh tu maille riumsa ann am Pàras, theagaisg e e ann an dòigh cho drùidhteach 's nach urrainn an saoghal gun aire agus géill a thoirt da.

Thug Tighearna an fhìon-lios pàigheadh-latha do'n fheadhainn nach do thòisich gu anmoch 's an fheasgar. Tha e ceadichte do Dhia an ni as àill leis a dheanamh; tha gràs a' dol os cionn ceartais, is tha Dia a' toirt do pheacaich nithean as fheàrr na thoill iad; nithean ris nach eil dùil aca, nithean a dh' fhasas balbh iad le moit is ionghnadh.

Cha'n 'eil againn anns na soisgeulan ach criomain bheaga de'n naigheachd so, air chor agus nach 'eil fhios againn ciamar a thòisich spiorad an Tighearna air labhairt ri cridhe a' ghaduiche, no ciod an ni sònraichte a chunnaic e aig a' chrann-cheusaidh a dh' fhosgail a shùilean. Ach co dhiu bha a shùilean air am fosgladh, is chunnaic e an dà chuid gu robh feum aige air tròcair, agus gu robh tròcair agus maitheas Dhé a' dealradh ann an aodann Iosa. "Iosa," ghuidh e, "cuimhnich ormsa an uair a thig thu ann ad rìoghachd."

Theagamh gur e ciùine agus fàighidinn Iosa, an uair a rinn droch dhaoine magadh agus eucoir air, a dh' fhosgail a shùilean; air neo an ùrnuigh a chual e Iosa ag ràdh gu beag ris féin, "Athair thoir maitheanas dhaibh, oir cha'n 'eil fhios aca ciod a tha iad a' deanamh." Leis na nithean sin labhair spiorad an Tighearna r'a choguis; "Tha sinne," ars' esan, "a' faotainn nan nithean a thoill ar gnìomharan: ach cha do rinn an duine so ni ceàrr."

Eadhon air a' chrann-cheusaidh cha b' ann air pian fheòla féin a bha Iosa a' smuaineachadh ach air rùintean gràsmbor Athar a

choimhlionadh; bha am facal ceart deas aige do'n ghaduiche, "Gu deimhin tha mi ag ràdh riut, An diugh bithidh tu maille riumsa ann am Pàras."

Mar thubhairt mi cheana tha móran dhaoine ann nach 'eil a' creidsinn ann an iompachadh no ann an aithreachas-crìche, agus tha daoine eile ann nach 'eil a' creidsinn gu'm bi neach air bith air a theàrnadh mur robh e air iompachadh gu h-obann. Tha iad le chéile ceàrr. Tha a' cheart uiread atharrachaidh ann am fiosrachadh dhaoine a thaobh na beatha spioradail 's a tha ann am fiosrachadh dhaoine a thaobh nithean eile. Cha do rinn Dia daoine coltach ri chéile, is cha fhreagair cridheachan dhaoine do rud air bith air an t-saoghal anns an aon dòigh.

Cha'n e comunn cumhann ach comunn coitchionn a tha ann an eaglais Dhé, is tha eaglais Dhe a' gabhail a steach gach neach air thalamh aig a bheil gràdh do Chrìosd, cìod air bith an dòigh anns an d' fhuair iad eòlas air. A thaobh am fiosrachaidh spioradail tha cuid de dhaoine coltach ri Samuel, a' fàs suas ann an eagal agus ann an seirbhis an Tighearna o làithean an leanabais, air chor agus nach urrainn iad a ràdh c'uin a choisrig iad iad féin do Dhia an toiseach. Cha mhò is urrainn iad a ràdh gu robh iad riamh air an iompachadh anns an dòigh a bhios iad a' cluinntinn dhaoine eile a' bruidhinn uime. Tha mi an dùil gur e so am fiosrachadh spioradail as cumanta anns an eaglais a nis, agus tha e ri ràdh cuideachd gur e so am fiosrachadh as nàdurra agus as sàbhailte. Ach tha daoine eile coltach ri Iain Bunian no ri Iain Newton, daoine anns an robh dearbhachd peacaidh a' dol air aghaidh fad ùine fo bhuaidh agus fo chumhachd an Spioraid Naoimh, agus a bha mu dheireadh air an toirt a steach do'n t-solus mar a thionndas a' chòmhla air a bannaibh.

Tha gràs Dhé cho foghainteach anns an dara dòigh 's a tha e anns an dòigh eile; tha e cho foghainteach an uair a chumas e Samuel agus Timoteus ann an slighe na firinn agus an ionracais o'n òige 's a tha e an uair a thogas e casan an eucoraich as an làthaich agus a shoocrùicheas e iad air carraig.

Tha aon de na sean-fhacail Ghàidlig ag ràdh nach 'eil ann an aithreachas-crìche ach a bhi cur sìl mu'n Fheill-Màrtuinn. Ann an aon seadh tha sin fìor, ach mur tig am fochann anns an t-saoghal so tha an t-siorruidheachd aig an t-sìol gu fàs. Agus is fheàrr aithreachas-crìche seach duine a bhàsachadh mar rinn an gaduiche eile, a' magadh air Chrìosd.

*Tha tobar ann 's e làn de fhuil
A shruth o chuislean Ios';
'S gach peacach theid a sìos fo'n tuil,
Glan buileach thig e nìos.*

*An gaduich dh' fheuch is ri uchd bàis,
'S rinn gairdeachas neo-ghann;
'S rinn mise fòs—cho ole ris féin—
M' uil' éuceart ionnlad ann!*

*O Uain mo ghràidh, d' fhuil, phriseil, bhlàth,
Cha chaill gu bràth a brìgh,
Gus am bi mhuinntir shaorta air fad,
Bho'm peacadh glan d'a trid.*

*Bho'n dhearc mo shùil ri d' chreuchdan
ciùrrt',
A' bruchdadh cungaidh shlàint',
Gràdh-saoraidh Chrìosd 's e tha mi 'luaidh,
'S a bhios gu uair mo bhàis.*

*'N sin seinneam òran 's mìlse ceòl
Air cumhachd mòr do ghràis
'Nuair bhios an teanga mhanntach, thruagh,
Gu balbh 's an uigh 'na tàmh.*

ANNS A CHATHAIR.

Anns a' mhaduinn an diugh (tha mi a' sgrìobhadh so anmoch air feasgar na Sàbaid) bha mi a' teagasg na cloinne anns an sgoil Shàbaid, ach ged is toigh leam clann agus is toigh leam a bhi bruidhinn riu, dh' fhaireadh an leasan orm gu buileach an diugh is dh' fhaireadh mi mar gu'm bithinn air chall ann an ceò. Gu fortanach tha Dia a' cur ni-eigin ann an inntinn na cloinne a tha 'g a dheanamh duilich do mhinistirean no do mhaighstirean-sgoile cron a dheanamh dhaibh, ach air a shon sin tha e air mo choguis-sa an nochd nach do rinn mi ach ceò is dorchadas a chur ann an inntinnean na cloinne nach ruigeadh leas a bhi anna na'n d' fhàg mi Leabhar Aithghearr nan Ceist aig an tigh. Tha àite freagarrach dha féin aig a h-uile rud; is e an t-àite as freagarraiche do Leabhar Aithghearr nan Ceist an gheilp as àirde an seòmar nan leabhraichean. Co dhiu cha'n àite freagarrach dha an sgoil-Shàbaid.

B'e a' cheist a bha air a cur sìos air son an là so, *Cìod e fìreanachadh?* A' chuid de'n chloinn aig an robh cuimhne mhaith dh' aithris iad an fhreagairt cho luath agus cho iollagach 's ged bhiodh iad a' gabhail òrain, ach cha robh barrachd suim aca do na briathran no tuigse cìod a bha iad a' ciallachadh seach na bhiodh aca na'n robh iad 'n an Eabhra. A' chuid aig nach robh cuimhne mhaith, thuislich is thuislich iad a ris agus a ris, is chuireadh na truaghain gu nàire

fhollaisich an làthair chàich. Thachair dhaibh mar thachair do'n t-salmadair; thuit iad an clàbar criadha tiugh.

Is e fireanachadh gnìomh saor ghean-maith Dhe leis a bheil e a' maitheadh dhuinn ar n-uile pheacaidhean, agus a' gabhail ruinn mar fhìreanaibh 'na fhianuis, agus sin a mhàin air sgàth fireantachd Chrìosd, air a meas dhuinn, is air a gabhail thugainn le creideamh a' mhàin.

Shaoil mi gu'm b'e mo dhleasdanas feuchainn r'a mhinicheadh do'n chloinn ciamar a ghabhas fireantachd a bhi air a gabhail thugainn le creideamh, ach fad na h-uine bha fhios agam nach robh an eanchainn no an cridhe a' gabhail suim air bith do na bha mi ag ràdh; agus rud bu mhiosa air fad, chunnaic mi nach robh mi ach a' sgaoileadh brat-sgàile eadar a' chlann agus Iosa air chor agus nach b' urrainn daibh aodann bàigheil-san fhaicinn. Leum an smuain 'n am inntinn nach robh mi a' bruidhinn ris a' chloinn mar a bhruidhneadh Iosa féin riu; gu robh mi a' dorchachadh an inntinnean beaga le briathran gun bhrìgh gun bheatha, agus mar sin 'g am bacadh teachd d'a ionnsuidh. Cha bu luaithe a thàinig an smuain so thugam na dhùin mi Leabhar Aithghearr nan Ceist, is thilg mi air mo chùlaobh e, is tha mi an dùil nach toir mi do'n sgoil-Shàbaid tuilleadh e.

Tha an diadhaidheachd mòran na's simplidhe na shaoileadh tu bho chainnt luchd-teagaisg; tha sinn uile a' dorchachadh combairle le seann bhriathran a chaill am brìgh agus am beatha o chionn fhada, a' deanamh dorchà nithean a tha soilleir gu leòir, agus a' deanamh duilich nithean a tha furasd. Cha ruig searmonaiche air bith a leas fugh-air a bhi aige an diugh gu'm faigh e aire dhaoine mur labhair e riu ann an cainnt a thuigeas iad: mur dean e sin cha'n 'eil ann ach ciombal a bhios a' gleangarsaich. Tha na h-uiread fhacal ris a bheil daoine cleachdta ann an cainnt na cùbaid a dh' fhaodadh a bhi air an cur air an spàrr gu bràth tuilleadh, gun chall spioradail air bith, a chionn gu'n do chaill iad cheana am brìgh agus an cumhachd do'n ghineil so, agus a chionn gu'n gabh na nithean a bha iad aon uair a' ciallachadh a bhi air an cur an dòigh eile; an dòigh anns am bean iad ri reuson agus coguis na gineil ùire!

Gairm èifeachdach, is fireanachadh, is uchd-mhacachd, is facail eile de'n t-seòrsa sin, ciod a tha iad a' ciallachadh do dhaoine an diugh? Cha'n 'eil dad; theagamh gu bheil fuaim dhiadhaidh aca, ach sin uile e; cha'n 'eil anna ach fuaim nach gluais inn-

tinn no coguis. Agus ciod an tairbhe a tha ann do dhuine fuaim naomh a dheanamh an cluasan a luchd-èisdeachd mur dhuig e an eanchainn agus an coguis! Glé bhitheanta mar is motha a dh' uisnicheas luchd-teagaisg seann bhriathran naomha anns a' chùbaid is ann as lugha a tha iad a' searmonachadh Chrìosd. Cha'n 'eil anns na seann bhriathran sin a thuiteas cho réidh o'm bilean ach mar gu'm biodh srann sheilleanan ruadha air maduinn shamhraidh. Cha 'n ann le briathran a bheathaichear anam mhic an duine; saoilidh mi gu'n gabh an dàimh a tha eadar Crìosd agus an t-anam bruidhinn air ann an dòigh as simplidhe agus as nàdurra na chainnt a chluinnear air uairean anns a' chùbaid.

* * * *

CUING NA GREIGIS.

Ciod an t-aobhar nach 'eil gillean òga a' dol gu dreuchd na ministrealachd an diugh mar bha iad a' dheanamh roimh so? Sin ceist nach 'eil furasd a freagairt, ach am measg nan aobharan eile a tha 'gan cunail air an ais tha eagal na Gréigis. Is e glé bheag de bhàlaich an diugh aig a bheil Gréigis anns an sgoil; théid aca air M.A. agus iomadh seòrsa glòir eile fhaotainn anns an Oil-thigh gun Ghréigis, ach cha leigear a steach iad do Thalla na Diadhachd gun Ghréigis. An déidh dhaibh sgoil is Oil-thigh a chrìochnachadh gun Ghréigis thoir iad gu bheil e a nis ro anmoch dhaibh tòiseachadh air cànaibh ùr, is tionndaidh iad air falbh o dhreuchd na ministrealachd gu obair air chor-eigin eile.

Tha meas mòr agamsa air sgoilearachd, agus gu sònraichte air an sgoilearachd àrd agus uasal ris an abrar sgoilearachd nan cànaibh, ach air a shon sin cha'n 'eil mi a' creidsinn gu bheil Gréigis cho feumail do mhinistearan 's gu'n dean e mùghadh air bith co dhiu a tha i aca no nach 'eil. Theagamh gu'n dean e mùghadh dhaibh féin a thaobh sòlas am beatha, ach cha dean e mùghadh d'an coimhthionailean a thaobh nithean spioradail. Tha e maith do'n eaglais gu'm biodh àireamh shònraichte de mhinistearan innte a tha 'n an daoine anabarrach fòghluimte; ministearan aig a bheil Gréigis is Eabhra is Laidionn, ach ciod am feum a tha ann an Eabhra no Gréigis do mhinistear aig nach 'eil ach prabadh suarach dhiubh? Cha'n 'eil anna ach buaireadh dha; a' toirt air a bhi saoilinn gu bheil fòghlum aige nach 'eil aige idir.

Tha e furasda gu leòir dhuit aithneachadh co dhiu a tha duine aineolach no co dhiu a tha inntinn oileanaichte aige, an uair a

chluinneas tu e a' bruidhinn. Cha bu mhaith leam a' mhinistrealachd fhosgladh do dhaoine aineolach, ach ma tha inntinn oileanaichte aig an fhear a tha anns a' chùbaid, bhithinn coma ged nach biodh facal Eabhra no Greigis aige. Gheibh e anns a' Bhiobull Bheurla no anns a' Bhiobull Ghàidhlig na nithean a tha feumail do obair rìoghachd Dhe. Anns na làithean so tha daoine a' faotainn eòlais is ionnsachaidh ann am fichead dòigh: glé bhitheanta tha daoine nach do sheas riamh an Oilthigh fada na's ionnsaichte na cuid de na chuir seachad seachd bliadhna ann. Bhiodh e 'n a chall mór do'n eaglais an dorus a dhùnadh air an t-seòrsa sin a chionn nach d' ionnsaich iad Gréigis tràth.

* * * *

MAISE AN T-SAOGHAIL.

An deireadh April agus an toiseach a' Mhàigh bha deich làithean againn de shìd cho àillidh 's a chunnaic mi riamh aig an àm so de'n bhliadhna; is bha maise an t-saoghail mar iocshlaint do'n chridhe. Ged thigeadh Solamh agus banrigh Sheba do'n Choille Bheithe, air achlasan a chéile, air an sgeadachadh anns na culaidhean a bu rìomhaiche a bha aca, cha bhiodh iad ach slaobach odhar an coimeas ris na flùraichean a bha togail an cinn innte air an t-seachduin so chaidh, agus ri gucagan nan craobh a' gobachadh gu duilleach.

Ged bhios sinn uile a' faotainn coire do Lloyd George agus do'n t-sìd, cha'n'èil dùthaich air an t-saoghal cho maiseach agus cho ionmhiannaichte ri ar dùthaich féin. An uair a thòisicheas na h-achaidhean agus bruachan an rathaid air fàs gorm anns an carrach tha guth a' teachd bhuapa a labhras sìth ris a' chridhe. A h-uile Sàbaid tha mi a' faicinn ceudan de chàraichean a' dol seachad air an rathad mhór gu Tuath, làn de dhaoine aig nach 'eil suim do Shàbaid no dh' eaglais, daoine nach leugh agus nach cluinn facal an Tighearna o cheann gu ceann de'n bhliadhna mur cluinn iad aig tiòdh-lacadh e. Ach tha iomadh dòigh aig Dia air labhairt ri cridheachan dhaoine, agus theagamh gu bheil e a' deanamh an t-saoghail cho maiseach a chum 's gu'n drùidh sin air cridheachan dhaoine nach éisd ri guth ministir. Thàinig an smuain 'n am inntinn an là roimh gu'm bu mhaith leam ceithir no còig de chraobhan geanaid agus ceithir no còig de chraobhan caorunn a chur ri taobh an rathaid air a' ghhlòb, los gu'm biodh iad 'n am meadhon-gràis do luchd-turuais gu Ionarnis, trè fichead bliadhna an déidh dhomh féin a bhi anns an uagh. Is e maise

an t-saoghail aon de na guthan leis a bheil Dia a' labhairt r'a chloinn. Cò is urrainn sealltuinn air a' ghréin ag éirigh no a' laighe gun an fhaireachduin a bhi 'n a chridhe gu bheil Dia 'n a shuidhe air cuairt na talmhainn agus gu bheil a chumhachd agus a rìoghachd os cionn nan uile.

* * * *

AM FIGHEADAIR.

An uair a bhios mi aig amannan sònraichte a' beachdachadh air oibrichean Dhe, air ionghnadh agus maise a' chruthachaidh, agus air na comharan a chithear anns an t-saoghal gu bheil gràdh agus gliocas Dhé air am foillseachadh ann, bidh am fighead-air a' togail cheistean nach urrainn domh fhuasgladh. Thubhairt Agur mac Iaceh gu bheil ceithir nithe beaga air an talamh a tha ro-ghlic; na seangain, na coineana, na lòcusan, agus an damhan-alluidh. Cha'n 'eil teagamh nach 'eil an damhan-alluidh glic; tha sin soilleir gu leòir, ach saoilidh mi nach e an gliocas a tha aige an gliocas ris an abradh an t-abstol Seumas an gliocas a tha o shuas. Ged is ainmeil an drochaid a tha air uisge Foirthe cha'n'èil i dad na's innleachdaiche no na's iongantais na'n drochaid a chuireas an damhan-alluidh suas ann an uair an uaireadair. Ni e gach ni ris an cuir e a làmh no a chas cho gnìomhach snasmhor 's ged bhiodh e an déidh 'ùine a chur a stigh ag ionnsachadh a cheàirde air Cluaidh. Cò a theagaisg e? Their sinn gu'n do theagaisg Dia. Ach ma's e Dia a thug dha a' chuid so d'a fhoghlum an e Dia a thug dha a' chuid eile dheth? Tha an gliocas a tha o'n àirde glan agus gun cheilg, làn de thròcair agus de dheadh thoradh, ach tha gliocas an damhain-alluidh, ma dh' fhaodas mi briathran làidir a' Bhiobull a chleachdadh, talmhaidh, collaidh, diabhluidh. An e Dia a chuir an ceann a' chreutair so buadhan cho àrd a choisrigeadh do obair cho leibideach agus an-ìochdmhor, oir cha'n 'eil dad eile anns an t-sealladh aig an fhiogheadair leis na lìn agus na ribeachan a bhios e a' deanamh ach creutairean neo-chiontach eile a threòrachadh gu sgrios. Theagamh gu'n abair thusa, a leughadair, nach 'eil am figheadair a' deanamh ach mar tha clann-daoine a' deanamh, agus mar tha creutairean eile na coille a' deanamh. Tha sin fìor ann an tomhas, ach an uair a sgaoileas clann-daoine lìon gus casan an coimhearsnach a ghlacadh, cha'n ann air Dia a bhios sinn a' cur na coire; their sinn gur e Sàtan a chuir 'n an ceann e. Agus cò e Sàtan co dhiu? C'àite a bheil obair Dhe a stad agus obair Shàtain a' tòiseachadh?

AN SOISGEUL SIORRUIDH.

Cha'n 'eil nàire ormsa de'n t-soisgeul: oir is e cumhachd Dhe e chum slàinte do gach neach a chreideas; do'n Iudhach an toiseach, agus mar an ceudna do'n Ghreugach.

—Roman I. 16.

Cha robh soisgeulaiche riamh anns an eaglais coltach ri Pol; tha e a' seasamh os cionn chàich mar tha beinn Nibheis a' seasamh os cionn nam beann. Bha inntinn agus sùilean aige nach robh aig duine eile anns an linn ud. An uair a bha càch ann an iom-chomhairle, no a' connsachadh mu nithean beaga anns na h-eaglaisean beaga aca féin, agus an sùilean air barraibh an bròg, bha sùilean Phoil ann an ceann eile an t-saoghail; ann an aislingean na h-oidheche bhiodh e 'g a fhaicinn féin a' cosnadh ìompaireachd na Ròimhe do Chrìosd.

Anns na làithean ud bha ìompaireachd na Ròimhe co-ionnan ris an t-saoghal uile; a' ruighinn o'n abhainn Euphrates gu muir na h-Atlantic, agus o chriocheaibh deas na h-Eiphit gu uisge Chluaidh. A mach o bheagan Iudhach, agus o chreideamh nan draoidhean, is seòrsachan neònach eile an sid agus an so, b'e an creideamh a bha air aideachadh ann an ìompaireachd na Ròimhe an creideamh làidir farsuing sin ris an abrar, *Pàganachd choitcheinn*. Bha an creideamh sin air a stéidheachadh ann an ionadan àrda, air aideachadh le uachd-ranachda agus tighearnais, air a sheinn agus air a mholadh le mìltean de shagartan ann am mìltean de theampuill òirdhearc, agus air a chumail suas le maithlean is cumhachd an t-saoghail.

Sin an rud air an robh Pol a' smuaineachadh an uair a thubhairt e, 'Cha'n 'eil nàire ormsa de'n soisgeul.' Mar gu'n abradh e ris féin, tearc agus anfhann 's mar tha teachdairean an t-soisgeil, amaideach 's mar tha sgeul an t-soisgeil ann an cluasan Iudhach agus Ghreugach, tha fhios agam gu'n toir an soisgeal buaidh air a' Phàganachd sin, a chionn gu bheil cumhachd an De bheò ann.

Thubhairt fear de na rìghrean Stiùbhardach nach b' eaglais an eaglais Chléireach do dhuine-usal. B' fhada inntinn Phoil o na smuaintean faoine agus suarrach sin. Cha tàinig e riamh 'n a chridhe fhoighneachd an robh e freagarrach do sgoilear no do dhuine-usal mar bha e féin ainm Chrìosd agus soisgeul Chrìosd aideachadh gu follaiseach; cha tàinig e

riamh 'n a chridhe nàire a ghabhail dheth féin air son a bhi searmonachadh an t-soisgeil. Cha b'e sin idir a bha 'n a inntinn, ach ionghnadh, agus gràdh, agus moladh, gu robh cumhachd cho mòr agus cho iongantach anns an t-soisgeul an uair a bha e air a shearmonachadh.

An uair a sgrìobh e na briathran so bha e a' cur roimhe dol do'n Ròimh. Bha fhios aige gu'n abradh daoine a bha 'gan cunntas féin glic agus eagnaigh nach robh ann ach gòraiche dha dol do'n Roimh ma bha fuighair aige gu'n gabhadh am baile-mòr sin ris an t-soisgeul, ach ghlac Pol misneach is chuir e aghaidh air an Ròimh oir bha e creidsinn gu robh cumhachd anns an t-soisgeul a bu làidire na cumhachd air bith eile air an t-saoghal. Bha fhios aige gu robh an soisgeul cumhachdach o Dhia chum tilgeadh sìos dhaingnichean, agus gach nì àrd a tha air àrdachadh an aghaidh eòlais Dhé.

Chaidh ìompaireachd agus pàganachd na Ròimhe as an t-sealladh ach tha soisgeul Chrìosd cho beò agus cho cumhachdach an diugh fhathast 's a bha e riamh. Air uairean bidh cuid de chàirdean an t-soisgeil a' gabhail eagail gu bheil aobhar Chrìosd a' dol air ais anns an t-saoghal, agus gu'm faod e tachairt gu'm bi diathan ùra air an cur an àite Chrìosd. Cluinnear iomradh gu leòir an diugh air na diathan sin; diathan a tha cho lìonmhor 's nach urrainn mise ainm a chur orra uile, ach biodh càirdean Chrìosd fo dheagh mhisnich; tachraidh do na diathan sin agus do na soisgeulan ùr is neònach sin mar thachair do'n fheadhainn a chaidh romhpa; théid iad uile as an t-sealladh ach mairidh Chrìosd agus a shoisgeul gu bràth.

Bidh ainm-san buan gu suthain sìor,
Co-mhaireann ris a' ghréin;
Is annsan beannaichear gach slògh;
'S beannaichear leò E féin.

Ged is maith an rud am paipear-naigh-eachd tha a' bhuaidh so aige air inntinnean nan daoine a bhios 'g a leughadh ro dhìch-iollach, no nach bi a' leughadh dad eile, gu'n lìon e an sùilean le obair an latha air chor agus nach fhaic iad obair nan linntean. Faodaidh e bhith air uairean gu bheil fianuis an latha no fianuis na seachduin an aghaidh Chrìosd agus le cuid de na soisgeulan ùra, ach tha fianuis nan linntean air taobh Chrìosd, agus tha fianuis nan linntean na's cudthromaiche na fianuis an là. Ma thug Chrìosd buaidh air ìompaireachd a bha cho làidir ri

iompaireachd na Ròimhe agus air diathan a bha air an stéidheachadh le seann nòs ann an urram dhaoine, ma rinn an soisgeul na h-oibre mìorbhuileach a rinn e ann an toiseach a thòiseachaidh, c'ar son a bhiodh eagal oirnn a nis gu'm bi Crìosd air a chur bhàrr a chrùn le ìomhaigh phreasach odhar a bha air a deanamh le Mrs. Eddy, no le ìomhaighean eile a tha air an deanamh le lànhan dhaoine.

Tha trì iarrtusan sònraichte ann an cridhe mhic an duine nach gabh mùchadh, agus d'a bheil soisgeul Chrìosd a' freagairt; tha e ag iarraidh dearbhadh (1) gu bheil Dia bàigheil ann a tha gabhail suim do dhaoine, (2) gu bheil Dia gràsmhor ann a mbaitheas peacaidhean, agus (3) gu bheil Dia firinn ann as urrainn daoine a threòrachadh anns an fhìrinn agus anns an t-solus. Agus do bhrìgh gu bheil na h-iarrtusan sin air coinneachadh riu agus air an riarachadh ann an Iosa Crìosd mairidh ainm Chrìosd gu bràth, agus mairidh a shoisgeul gu bràth, mar chumhachd Dhé chun slàinte.

Tha iomadh cumhachd spioradail anns an t-saoghal an diugh a' comh-oibreachadh le chéile gus annamha dhaoine a shaoradh o pheacadh agus o sgrìos, ach ged nach còir dhuinn dìmeas a dheanamh air cumhachd no cungaidd spioradail air bith anns a bheil cuid d'ar co-chreutairean a' faotain dòchais no iocshlaint d' an cridhe, tha aon chumhachd spioradail ann a tha seasamh a mach o chàch uile, air a dearbhadh troimh na linntean mar chumhachd Dhe a chum slàinte. Sin soisgeul Chrìosd; an soisgeul a thog an eaglais agus a chuir òran nuadh 'n a beul; òrain a bhios air an seinn air thalamh gus an féid fonn is cuan thairis, agus a bhios air an seinn gu sìorruidh air nèamh.

AIG AN ARD-SHEANADH.

Mar is trice bidh mi a' toirt cumntais air an duilleig so air na chunnaic agus na chuala mi aig an Ard Sheanadh, ach a dh' innseadh na frinn, tha mi a' fàs car suarrach de'n obair sin, oir bidh e a' tighinn a steach air m'inntinn nach 'eil feum air bith ann, a chionn gu'n do leugh daoine cheana mu obair an Ard-Sheanaidh anns na paipearan-naigheachd. Cha'n 'eil naigheachd air bith agamsa ri innseadh mu'n t-Seanadh nach fhaca muinntir Chille-sgumain cheana ann an *Tim an Obain* o chionn trì seachdoinnean.

A mach o Thigh nan Cumantan cha'n 'eil cruinneachadh eile anns an rìoghachd cho cudthromach no cho cumhachdach ri Ard-Sheanadh Eaglais na h-Alba. Tha an dà chùirt sin cumhachdach a chionn gu bheil ùghdarras aca reachdan a dheanamh, agus

a chionn gu bheil lagh na rìoghachd ag aideachadh nan reachdan sin. A h-uile maduinn tha obair an là ann an Tigh nan Cumantan agus anns an Ard-Sheanadh a' tòiseachadh le ùrnuigh. Tha sin ceart is freagarrach, gu'n iarradh daoine a bhios a' deanamh obair chudthromach beannachd an Tighearna agus an gliocas a tha o shuas.

Tha an t-Ard-Sheanadh cho toigheach air na seann dòighean agus cho leantaileach air cleachdanna nan aithrichean ris an eaglais Shaoir féin. Cha seinn iad laoidhean Shankey no laoidhean Wesley; cha seinn iad dad ach na sailm agus na laoidhean a gheibhear anns a' Bhiobull. Aig an ùrnuigh tha iad a' seasamh, agus am bliadhna bha ùrnuighean a' Mhoderàtor gu maith fada. B'e ùrnuighean Thormoid Mhic Illeathain an uiridh na h-ùrnuighean a bu ghiorra a chuala mi bho thòisich mi air dol a dh' ionnsuidh an t-Seanaidh. Ach air a shon sin bha iad fada gu leòir; bha iad an dà chuid freagarrach agus drùidhteach. Cha'n 'eil mearachd as trice ann an ùrnuigh na i bhi ro fhada.

Tha Moderàtors na h-eaglais a nis uile a' leughadh an ùrnuighean. Theagamh nach gabh so seachnadh a chionn gu'm biodh e duilich dhaihbh rud eile a dheanamh air cheann a' leithid sud de chruinneachadh, no ann an àite cho mór ris an Talla anns a bheil iad a' coinneachadh, ach air a shon sin bu ghasda leam féin an t-seann dòigh. Ma's maith mo chuimhne b'e an t-Ollamh Gilleasbuig Charteris am Moderator mu dheireadh a rinn ùrnuigh anns an t-Seanadh gun phaipear. An uair a bha Tomas Chalmers 'n a Mhoderàtor leugh e 'ùrnuighean.

Rud as lugha lethsgheul na sin, tha mòran de na ministearan a bhios a' bruidhinn anns an t-Seanadh a' leughadh an òraidean a nis. Rud gun chiall gun choslas; gun bhuannachd air bith ann ach gu bheil e a' toirt cothrom do dhaoine a tha gu nàdurra 'n an daoine sgìtheil faighidinn am bràithrean a shàruchadh. Na'n tigeadh Jenny Geddes air a h-ais bheirinn féin gu toileach tuagh dhi leis an cuireadh i 'n a chrìomagan am bòrd beag air am bi na daoine sgìtheil a' leagail am paipear. Duine air bith nach h-urrainn earbsadh as féin na tha aige ri ràdh a ràdh gun phaipear bu chòir da fantuinn sàmhach.

Tha là mór anns an t-Seanadh daonnan an uair a tha iomradh air a dheanamh, air craobh-sgaoileadh an t-soisgeil anns na dùthchanna céin. Tha sin mar bu chòir dha bhith, oir is e so an obair as mò agus as urramaiche a tha an eaglais a' deanamh, an obair shònraichte a thug Dia dhi ri dhean-

amh. Ach am bliadhna bha an Seanadh ag ionndrainn an fhrì nach maireann gu goirt, an t-Ollamh W. B. Stevenson, a bha 'n a cheann air an obair so. Chaochail e beagan sheachdainnean m' an do choinnich an Seanadh. Theagamh gu robh iomadh ministear anns an eaglais aig an robh tàlant an bu mhò na bha aig Stevenson, ach cha robh ministear eile innte aig an robh barrachd de eud diadhaidh, no aig an robh barrachd de na buadhan spioradail sin d' an tug an Slànighearg a bheannachd; irioslachd, macantas, ciùine, naomhachd. Cha d' iarr e riamh glòir dha féin is bha a chridhe cho glan agus cho falamh de cheilg ri cridhe pàisde. Bidh sinn 'g a ionndrainn fad iomadh là, oir bha sùilean na h-eaglais a' tòiseachadh air cumhachd na diadhaidheachd fhaicinn anns an duine so.

Ma tha e maith do dhaoine agus do eaglaisean am peacaidhean a bhi air a dhearbhadh orra agus an coguisen a bhi air am bioradh bha sin air a dheanamh dhuinn am bliadhna leis an Ollamh Alasdair Hetherwick. Shaothraich an duine so còig agus dà fhichead bliadhna ann an Africa, a' leagail bunaitean rioghachd Dhe am measg nan cinneach, agus a nis tha e air tighinn dhachaidh gu feasgar a làithean a chur seachad ann an tìr a dhùthchais. An uair a dh' éirich an duine beag-mór so anns an t-Seanadh, agus a cheann cho geal ris a' chanaich agus a chraicinn dearg-bhuidhe loisgte le grian na h-Afric, bhuaill daoine am basan is thog iad iolach nach cualas a leithid bho chionn iomadh là, a' toirt urraim do Hetherwick air son a shaothrach agus air son na h-oibre abstolach a rinn e, agus a' deanamh a bheatha dhachaidh; ach an àite a bheic a dheanamh do'n t-Seanadh no briathran mìne a labhairt an éiric nam briathran mìne a labhair Tormod Mac Mleathain uime féin, thòisich e mar gu'm biodh aon de na seann fhàidhean, a' gabhail Dhe mar fhianuis nach do sheas an eaglais e mar bu chòir dhi agus nach do rinn i a dleasdanas ann an tìr Nyasa. "Tha e 'na chulaidh-bhròin dhomh fein," ars' esan, "agus 'n a chulaidh-nàire dhuibhe nach do sheas an eaglais mi; gu'n do dhòibair sibh mi féin agus m' obair ann an Africa. An uair a dh' fhàg mi Blantyre o chionn dà mhios b' fheudar dhomh obair agus saothair mo bheatha uile a liubhairt thairis do mhinistir nach robh ach trì seachdainnean anns an àite. Fad còrr agus dà fhichead bliadhna bha mi a' leagail bhunaitean seasmhach gus sgoilean a chur air chois agus eòlas Crìosdail a chraobh-sgaoidhe anns an Afric, ach cha robh duine air fhàgail agam a thogadh air na bunaitean sin

ach duine nach robh ach dà bhliadhna thall air fad. Cha do sheas sibh mi an dara cuid le daoine no le aigiod. Cha bu mhaith leam dol a ris troimh na bliadhnanachan ud a chuir mi seachad ann an Africa; bha iad ro ghoirt agus ro shearbh, ach bu mhaith leam a bhi beò dà fhichead bliadhna eile a dh' fhaicinn ciod a thachras do'n eaglais Chrìosduidh a chuir mi air chois anns na crìochaibh ud. Theagamh gu'm bi cùirtean agus Ard-Sheanadh aig eaglais na h-Afric dhi féin m' an tig an là sin, agus gu'm bi muinntir Nyasa a' cur shoisgeulaichean gu muinntir Albainn."

"Bheuc an leòmhann; cò air nach bi cagal? labhair an Tighearua Iehobhah, cò nach deanadh faistneuchd? A mhic an duine labhair ri cloinn do shluaigh, agus abair riu, cò air bith a chluinneas fuaim na trompaid, agus nach gabh rabhadh; ma thig an claidheamh agus gu'n toir e air falbh e, bithidh fhuil air a cheann féin. Chual e fuaim na trompaid, agus cha do ghabh e rabhadh; bithidh fhuil air féin; ach esan a ghabhas rabhadh tèarnaidh e'anam."

Tha anam aig eaglais na h-Alba ri thèarnadh mar tha aig gach eaglais, no comunn, no duine, d' an tug Dia gairm agus sochairean an t-soisgeil, ach mur éisd i ris an rabhadh so a thugadh dhi le aon de na seirbhisich as dìlse a bha riamh aice caillidh i a h-anam agus a h-àite. Tha Dia ag ràdh rithe a nis mar thubhairt e ri eaglais Shardis, *Dean faire agus daingnich na dh' fhàgadh, agus a bha ullamh gu bàsachadh; oir cha d' fhuair mi d' oibre coimhleana 'n am làthair.*

Tha aonadh nan eaglaisean air a dheanamh cinnteach a nis, co dhù cho cinnteach 's a ghabhas rud nach do thachair cheana a bhith. Tha ceum no dhà aig an dà eaglais ri dhol tromhpa fhathast, ach tha e 'n am beachd an t-snaim a cheangal, le cead is beannachd nan clèirean, ann an October 1929. An uair a bhios an t-aonadh air a dheanamh cha'n urrainn duine air an t-saoghal a ràdh gu'n do rinneadh e ann an cabhaig tuilleadh 's a chòir; tha còrr agus fichead bliadhna bho thòiseachadh air bruidhinn air, is tha a' chuid as motha de'n fheadhainn a réitich an t-slighe a nis a' canadh anns an ùir; Gilleasbuig Scott; Uilleam Mair; Tormod Macleòid, am Morair Balfour; Wallace Williamson; Raibeart Rainy; Alasdair Whyte; Seumas Denny; Gilleasbuig Henderson. An uair a bhios an dà eaglais cruinn agus an t-aonadh air a sheulachadh, cò air bith a' cheud Mhoderàtor a bhios anns a' chathair, bidh e air a chuartaichadh le neul ro mhór de fhianuisean, spioradan nan daoine a shaothraich anns a' chùis so ach a

bha air an gairm dhachaidh m'an 'n robh an obair air a crìochnachadh.

Ciod a thachras an uair a thèid an dà eaglais còmhla? An toiseach tha mi an dùil nach tachair dad; thèid cùisean air an aghaidh mar bha iad roimhe anns a' chuid mhór de sgìreachdan is cha 'n fhairich sinn gu'n do thachair dad. Bidh an rud coltach ri atharrachadh na h-uaire. An dé bha an t-seann uair againn; an diugh tha an uair ùr againn; ach ged bha sinn aig aon àm a' saòilsinn nach gabhadh an t-atharrachadh sin deanamh gun dragh agus gun ùpraid uamhasach, tha sinn a' faicinn a nis gu'n gabh e deanamh gun sinn 'g a fhaireachduinn. Sin mar a bhios aonadh nan eaglaisean cuideachd. Thèid a h-uile rud air aghaidh cho réidh nàdurra 's nach fhairich sinn nach 'eil na h-uile nithean a' fantainn mar bha iad o thoiseach an t-saoghail. Bidh ceartachadh is réiteachadh r'a dheanamh an sid agus an so, ach bidh sin air a dheanamh uigh ar n-uigh gu ciallach agus gu h-aonsgeulach le muinntir an aon teaghlach.

Is fhada bho stad mise de bhi toirt géill air bith do bhriathran faoine nan daoine sin a bhios a' bruidhinn mar gu'm biodh an t-aonadh so a' dol a dhùsgadh Albainn, agus a' dol a chur teine na diadhaidheachd ann an cridheachan a tha nis fuar no meagh-bhlàth. Ach air a shon sin tha e ceart dhuinn an t-aonadh a dheanamh; cha'n 'eil e freagarach no iomchuidh gu'm biodh dà bhuidheann de Chrìosduidhean a' seasamh air falbh o chéile mur bheil aobhar sònraichte 'g an cumail dealaichte; is tha an dà eaglais so cho dlùth d'a chéile agus cho coltach r'a chéile ri clann na h-aona mhàthar.

Na'n tigeadh Chalmers, no Candlish, no Iain Cook, no aon eile de na seann aithrichean a steach do'n t-Seanadh am bliadhna chluinneadh iad na seann sailm agus na seann fhuinn a b' àbhàist dhaibh a bhi seinn, ach tha mi an dùil gu'n cuireadh cuid de na gnothuichean a thàinig air beulaobh an t-Seanaidh iongnadh orra. Tha a dheich uiread gnothuichean a' tighinn air beulaobh an t-Seanaidh an diugh 's a bha ann ri linn Chalmers, no eadhon ri mo cheud chuimhne féin. Cha bhiodh fhios aig gin de chloinn Mhic Leòid nach maireann ciod an rud neònach a bha anns an rud ris an abrar *Toc II*. Na'n robh "Caraid nan Gàidheal" beò bu mhaith leam fhoighneachd d'bheth ciod am facal Gàidhlig a chuireadh e air *Toc II*.

Theagamh gu'm biodh e na b' fhèarr na'n robh na bu lugha de gnothuichean beaga a' tighinn air beulaobh an t-Seanaidh, ach cha'n 'eil sin cho furasda a dheanamh 's a

tha e a ràdh. Tha a h-uile duine an dùil gur e an gnothuch anns a bheil làmh aige féin an gnothuch as prionnsapalaiche, agus co dhiu cha ghabh rud mór no beag deanama anns an eaglais gun chead an Ard Sheanaidh, oir is e an Seanadh ceann-criche gach gnothuich agus gach gearain.

DACHAIDH SHONA.

Ann an Cille-sgumain tha seana chàraid air am bi mi air uairean a' tadhall. Tha an duine os cionn ceithir fichead agus a bhean glé dhlùth air a' cheart aois. Tha iad pòsda leth cheud bliadhna ach tha an teaghlach sgapta air feadh an t-saoghal, is cha'n 'eil aig na seann daoine ach iad féin. Ged nach 'eil a' bheag de'n t-saoghal aca tha iad taingeil toilichte; tha uallach na h-aoise air aotramachadh dhaibh le pension na seann aoise a tha aca le chéile. An uair a bhithear a' mallachadh Lloyd George, agus sin an aon obair agus an aon seachas a bhios aig trì trianan de mhuinntir na dùthcha so an uair nach bi iad 'n an cadal, bu chòir dhuinn a chuimhneachadh gu bheil co-fhaireachduinn aig Lloyd George ris na bochdan, agus gu bheil mìltean anns an rìoghachd an diugh aig a bheil aobhar ainm a bheannachadh a chionn gu'n tug e air falbh bhuapa an t-eagal a bha orra roimh sheann aois.

Ach gus tilleadh ri mo naigheachd, ged tha dachaidh na càraid ud beag is diblidh tha an tigh air a chumail cho glan ris an òr, is tha iad féin sona 'n a bhroinn. Oir tha eagal an Tighearna orra le chéile is bidh iad a labhairt r' an Athair nèamhaidh ann an ùrnugh mu gach duileadas no deacaireachd a thachras orra.

Ma bu mhaith leat an creideamh Crìosduidh a thuigsinn cha'n ann ann an leabhraichean nam feallsanach no ann an leabhraichean nam diadhairean a gheibh thu an solus ach ann an dachaidhean nam bochd. Tha na feallsanaich agus na diadhairean maith gu leòir 'n an àite féin, ach cha toir iad a steach thu ach do'n chùirt-a-mach; ach ann an dachaidhean nam bochd gheibh thu thu féin air uairean anns an ionad as ronaomha, is chì thu anns an ionad sin coinneal gheal do nach d' fhuair Iain Calvin no duine eile an t-ainn ceart riamh.

* * * *

*Cha'n aobhar nàire leamsa Crìosd,
No 'chàis a dhìon gu beachd;
A crann a cheusaidh ni mi uail,
Gèilleam gach uair d'a reachd.*

AN FHIANUIS CHEART.

Thugaibh urram do na h-uile dhaoine. Gràdhachibh na bràithrean. Bitheadh eagal Dhé oirbh. Thugaibh urram do'n rìgh.—
I. Peadar 2, 17.

Theagamh nach 'eil cuimhne aig a' mhór-chuideachd an diugh air an naimhdeas a bha air a nochdadh an aghaidh an duine dhiadhaidh, Seanailear Booth, an uair a chuir e *Armailt na Slàinte* air chois an toiseach ann an Sasunn. Ann an cuid de na bailtean móra bha e air a mhallachadh is air a mhionnachadh le gràisg a' bhaile mar gu'm b'è teachdair Shatain a bha ann; bhiodh iad a' deanamh iorghuill aig na coinneamhan a bha e a' gleidheadh agus a' feuchainn ri stad a chur orra. Ann an Sheffield aon uair chaidh iad as a dhéidh agus as déidh a mhnatha le clachan is uibhean groda, is thug iad an t-aodach 'n a stiallan bhàrr druim nan cailleagan a chuir orra boinneidean na h-armailt. Bha naigheachdan breugach air an sgaoileadh air feadh na dùthcha mu'n dol-a-mach a bha aig luchd-leanmhuinn Bhooth anns na coinneamhan-dùsgaidh a bhiodh aca. Bha so uile air a dheanamh le daoine leis nach bu toil *Armailt na Slàinte*, agus a bha air son an obair a mhilleadh. Ach tha an saoghal uile ag aideachadh an diugh gu'm bu duine Seanailear Booth a bha coltach ri Barnabas, duine a bha làn de chreideamh agus de'n Spiorad Naomh.

Bha a' cheart rud air a dheanamh air na ceud Chriosduidhean. Bha an naimhdean a' sgaoileadh naigheachdan breugach umpa, ag ràdh nach robh 'annta ach daoine neònach is daoine cunhann, nach robh dìleas do'n ìompaire agus nach robh bàigheil r'an coimhearsnaich. Bha fhios aig Peadar gu robh sin air a chur as an leth, agus b'è sin an t-aobhar gu'n do sgrìobh e na briathran so gu muinntir na h-eaglais, *Thugaibh urram do na h-uile dhaoine; Gràdhachibh na bràithrean; bitheadh eagal Dhé oirbh; thugaibh urram do'n rìgh.* Mar gu'n abradh e riu, Bithibh faicilleach nach toir sibh aobhar do dhuine air bith tuaileas a thogail oirbh; cha'n 'eil dòigh as fheàrr air droch thuaileas a thilleadh na nochdadh le 'ur caitheamh-beatha nach 'eil firinn ann.

Is e an fhianuis as làidire as urrainn duine a thogail air taobh Chriosd anns an t-saoghal a' bheatha naomh a ghràdhachadh agus a lean-tuinn. Air uairean bidh e ann am inntinn

nach gabh an diadhaidheachd teagasg; nach urrainn aon duine le comhairle shuidhichte diadhaidheachd no shìghe na beatha a theagasg do dhuine eile. Théid againn air a' Bhiobull a theagasg, agus air Leabhar Aithghearr nan Ceist, agus air Creud is Paidir a theagasg. Ach cha ghabh an diadhaidheachd teagasg air an dòigh sin; tha an diadhaidheachd air a teagasg (1) leis an Spiorad Naomh, agus (2) leis a' bhuaidh a tha aig naomhachd aon duine air cridhe duine eile.

A mhuinntir mo ghràidh biodh 'ur caith-eamh-beatha maith an làthair nan Cinneach a chum 's gu'm feum iad 'ur deagh oibre aideachadh, a dh' aindedin gach tuaileas a thog iad oirbh mar dhroch dhaoine, an uair a chì iad sibh air 'ur dearbhadh, agus gu'n toir iad glòir do Dhia. Air sgàth an Tigh-earna thoiribh umhlachd do gach rìghdarras laghail; do'n ìompaire mar an t-rìghdarras saoghalta as àirde, agus do luchd-riaghlaidh mar dhaoine d' an tug esan còir air eucoraich a pheanasachadh agus daoine onorach a sheasamh, oir is e toil Dhé gu'n cuir-eadh sibh 'n an toid le 'ur deagh dheanadas an tuaileas aineolach a bhios daoine amaid-each a' togail oirbh. Giùlainibh sibh fèin mar dhaoine a tha saor, ach na deanaihb 'ur saorsa 'n a cleòca do'n olc; giùlainibh sibh fèin mar sheirbhisich Dhé. *Thugaibh urram do na h-uile dhaoine. Gràdhachibh na bràithrean. Bitheadh eagal Dhé oirbh. Thugaibh urram do'n rìgh.*

Cha bhiodh ann ach cosg cainnte a bhi ag earalachadh air luchd-leughaidh a bhuineas do eaglais na h-Alba urram a thoirt do'n rìgh, aig an dearbham anns a' bheil cuid d' ar bràithrean anns an eaglais eile ag ràdh gu bheil sinn a' toirt tuilleadh 's a chòir de urram do'n rìgh cheana, agus gur e sin an t-aobhar nach leig an coguisean leò aonadh a dheanamh ruinn.

Ach tha feum againn uile air na h-ear-ailean eile oir is e eagal an Tighearna tùs a' ghliocais agus tùs na diadhaidheachd, agus is e gràdh bràithreil comharradh agus toradh na diadhaidheachd.

Ach ciod a tha an t-abstol a' ciallachadh le urram a thoirt do na h-uile dhaoine? Tha mi an dùil gu bheil e a' ciallachadh gun tàir a dheanamh air duine air bith. Duine a tha tàireil magail air a cho-chreutairean, agus a labhras gu suarrach umpa no riutha, sin agad duine anns nach 'eil an inntinn a bha ann an Chriosd.

An do smuainich thu riamh, a leughadair, ciod a bha Crìosd a' ciallachadh an uair a thubhairt e am facal so, *Cò air bith a their r'a bhràthair, Amadain, bidh e ann an cunnart teine ifrinn*. Tha e duilich, Amadain, a ràdh ri duine air bith ann an dòigh laghach, no ann an dòigh mhodhail, ach ma tha dithis dhaoine ann an dàimh dhlùth d'a chèile, agus a' tuigsinn a chèile, theagamh gu'n téid aig an dara fear air, Amadain, a ràdh ris an fhear eile gun a ghortachadh. Ach bha Crìosd a' smuaineachadh air an t-seòrsa duine a tha cho tàireil air daoine eile agus cho suarrach air am faireachduinnean 's gu'n abair e, coin is amadain, riu cho deas 's a their e an ainm. A réir teagasg Chrìosd tha an duine sin ann an staid chun-nartach.

Cha'n 'eil rud air an t-saoghal as seirbhe do dhuine a bhi cuimhneachadh na gu'n do labhair e uaireigin ri duine eile ann an dòigh mhagail no thàireil a ghoirtich an duine sin. Do dhuine aig a bheil coguis mhaoth sin cumhneachan a bheir air falbh bhuaith cadal na h-oidheche, gu sònraichte ma's ann air cloinn no air seirbhisich a leag e a theanga neo-thimchioll-gheàrrte. "Cuir thusa, Iehobhah, faire air mo bheul; gléidh dorus mo bhilean."

Ann an eaglais mhór mar tha eaglais na h-Alba, no anns an eaglais Shasunnaich, cha 'n 'eil am bràithreachas air a chumail suas mar tha e anns na h-eaglaisean beaga; am measg nam Baisteach, am measg Comunn nan Càirdean ris an abrar na Quakers, agus am measg muinntir na h-eaglais Shaoir. Theagamh gu bheil rud beag de chumhannachd a' dol an cois a' bhràithreachais so air uairean, ach air a shon sin tha e ceart gu'm biodh buill na h-aoin eaglais dileas do chàch a chèile agus deas gu càch a chèile a sheasamh no chuideachadh.

Tha an gràdh maith agus ro-mhaith; maiseach is beannaichte os cionn gach ni eile air thalamh; an toradh as fheàrr agus an comharradh as cinntiche air an diadhaidheachd.

ANNS A' CHOILLE BHEITHE.

Bha an samhradh cho fuar, agus a' ghrian cho fada air chall, 's nach d' fhuair mi cothrom air mi féin a ghrianadh ach glé annamh am bliadhna. Ach thàinig aon là blàth air an t-seachdain so chaidh a bha cho taitneach 's gu'n dubhairt mi rium féin gu'n leiginn le obair an t-saoghail dol do Chill-fhinn no do Iericho, agus gu'n cuirinn seachad an là

a' cnàmh mo chùr anns a' Choille Bheithe. Tha mi an dòchas nach saoil thu, a' leughadair, gu bheil mi air fàs 'n am dhuif-fadhaich, a' tòiseachadh air itheadh feòil coltach ri Nebuchadnesar. Ach ged nach e sin an seòrsa cùr a bhios mise a' cnàmh anns a' Choille Bheithe tha iomadh rud ann a bu mhiosa a dh' fhaodainn a bhi deanamh na bhi ag itheadh feòil. Air a' cheann mu dheireadh is ann air an fheur a tha sinn uile a' beathachadh; tha biadh an t-saoghail a' tighinn as an talamh, màthair gach beatha agus gach beairteis. Am bainne a thu ag òl, an fheòil a tha thu ag itheadh, ciod a tha ann ta ach am feur, ann an riochd eile? Agus a thaobh deusantachd, tha e mòran na's deusanta dhuìt am feur itheadh mar tha e a' fas as an talamh, gu gorm grinn glan, seach a bhi 'g a itheadh mar a chuireas am fasan agus na còcairean air do bheulaobh e ann an eanbhrùich a bha air a dheanamh air earball daimh, no ann an taigeis a bha air a dheanamh air mionach caorach.

Bho cheann-uachdrach na Coille Bheithe bha sealladh agam air gleann is fonn cho àillidh 's a chithear an Albainn air fad, lòintean is leathadan a' ghlinne air gach taobh air an dion le beanntan àrda a tha ag éirigh ceithir thimchioll air; Creag Urraird agus Beinn-a-Ghlo; Beinn-a-Bhracaidh, agus Tulach; Beinn-a-Chuallaich agus Teampan Shrùthain. Ged nach 'eil e furasda dreach no maise a chur air àite mur do rinn lèmh a' Chruithfhir maiseach air tùs e, bha na seann uachdarain na bu dìchiollaiche na'n fheadh-ainn òga gu bhi a' cur sgéimh is maise air aghaidh na dùthcha le bhi cur chraobhan, agus a' togail ghàrraidhean, agus a' deanamh iomadh maitheachadh eile a chuireas li is loinn air àite. Bha gaol nan craobh ann am fuil nan uachdaran d' am buin an gleann so, air chor agus gu bheil barrachd maise ri fhaicinn air na chuir lèmh an Uile-chumhachdaich air air tùs, gu sònraichte anns an ear-rach an uair a tha an lairig òg a' gobachadh, agus anns an fhoghar an uair a tha na craobhan ag atharrachadh dath. Tha e cho duilich do dhuine a ràdh cò a' chraobh is fheàrr leis 's a tha e a ràdh cò an laoidh is docha leis; tha ceithir no còig dhiubh nach biodh furasda dealachadh a chur eatorra; bheir thu an toiseach do'n té a bhios mu d' choinneamh aig an àm, ach an uair a dh'fhàgas tu i agus a sheallas tu air té eile, is e an té sin do luaidh. Na'm biodh taghadh ri dheanamh bhiodh e duilich leam féin an caorunn fhàgail air deireadh, ach air a shon sin is e am beithe bànrigh na Coille. Na'm biodh an cruaidh-thaghadh ri dheanamh, is ann ris a' bheithe a leaninn.

Chuir mi seachad greis mhaith a' sràid-eamachd air m' ais agus air m' aghaidh, ach bha a' ghrian teth is leig mi 'n am shineadh fo sgàile craoibhe, agus an sin thòisich mi air mo chùr a chnàmh; m' inntinn a' toirt air ais á seòmraichean d'omhair air chor-eigin cuimhneachain air daoine a b' aithne dhomh, air nìthean a chunnaic agus a chuala mi, agus air faireachduinnean a dh' fhiosraich mi anns na làithean a dh' fhalbh. Ged is luaineach an t-eun an gobhlan-gaoithe, cha'n 'eil e cho luaineach ri inntinn mhic an duine. An taobh-a-stigh de leth mionaid bha m' inntinn-sa ann an ceithir ranna ruadh an domhain, ach ciod air bith àite an téid i thig i air a h-ais gu Cille-sgumain.

Chuimhnich mi air an uair mu dheireadh a bha mi an eaglais Chille-sgumain; is bha a h-uile duine a bha anns a' choimhthional cho soilleir mu choinneamh m' inntinn 's ged bhiodh iad 'n an suidhe aig bun na craoibhe làimh rium. B'e Sàbaid anns an Iuchar a bha ann; bha an là trom bruthainneach teth co dhiù, ach dh' fhàs e na bu truime agus na bu bhrùiche an uair a thòisich an t-Urramach Niall Mac Phàrlain, B.D., air a shearmon. searmon anns an do rinn e cho soilleir ris an Sgeir Mhóir gu robh an diadhair Cheyne fada fada ceàrr anns na beachdan a bha aige a thaobh Ierahmeel. Ach bu choma leis na clobairean agus na geamairean a bha anns an éisdeachd co dhiubh a bha ann an Ierahmeel duine na beathach; bha iad uile 'n an cadal agus guth a' mhinistir 'n an cluasan mar gu'm biodh e a' dol na b' fhaide agus na b' fhaide bhuapa, gus mu dheireadh nach robh iad ach a' cluinntinn gu fann rud-eigin mar so, *clag agus pomgranat, pomgranat agus clag; Ierahmeel agus Cheyne, Cheyne agus Ierahmeel*. Le sealltuinn air druim a' Chòirneil theireadh tu gu robh esan 'n a dhùsgadh oir bha a dhruim cho dìreach ri slat gunna, ach mhothaich mi gu robh e an dràs 's a ris a' gnogadh a chinn mar gu'm biodh e a' deanamh a bheic. Ach co dhiubh a bha e ag aontachadh leis a' mhinistear, no a' deanamh a bheic do Ierahmeel, no do bhan-dia an Iuchair, cha 'n urrainn mi a ràdh.

An sin thachair rud neònach ann an eaglais Chille-sgumain, rud cho neònach 's nach 'eil fhios agam co dhiubh a bha mi féin 'n am chadal no 'n am dhùsgadh an uair a chunnaic mi e. Thàinig an coimhthional beò. Bha na briathran *clag agus pomgranat, pomgranat agus clag, Ierahmeel agus Cheyne, Cheyne agus Ierahmeel*, a' tighinn o'n chùbaid mar bha iad roimhe, ach cha robh an coimhthional a nis 'g an cluinntinn, no ma bha iad 'g an cluinntinn, bha an fhuaime mar gu'm biodh stoth a' chladaich

'n an cluasan; bha aire a' choimhthionail air an gnothuichean saoghalta agus gun aire idir aca do na bha an t-Urramach Niall Mac Phàrlain, B.D., ag ràdh.

Mhothaich mi gu'n tug an Còirneal leabhar beag dearg a mach as a phòca agus gu'n do thòisich e air figearan a chur sìos ann mar gu'm biodh e ag obair air ceistean. Chrath e a cheann uair no dhà, is dh' fhàs e dearg anns an aodann, is ghlaoidh e ann an guth a dh' fhaodadh na mairbh a dhùsgadh, *ma leanas so cha seas an oighreachd ris còig bliadhna*. Bha guth a' Chòirneil cho làidir 's gu'n do shaoil mi nach e a mhàin gu'n cluinneadh a h-uile duine anns an eaglais e ach gu'n toireadh e air na cridheachan aca clisgeadh, ach an uair a sheall mi mu'n cuairt a dh' fheuchainn ciod a bha an còrr de'n choimhthional a' deanamh, cha robh a choslas air duine anns an eaglais gu'n cual iad facal de na thubhairt an Còirneal, is bha an t-Urramach Niall Mac Phàrlain, B.D., a' leantuinn air *Ierahmeel agus Cheyne, Cheyne agus Ierahmeel* mar nach tugadh an Còirneal an raoic ud as idir.

Shuas air suidheachan a bha air an lobb-taidh, air làimh chli na cùbaid, bha Tom Elliot, fear an tigh-òsda, 'na shuidhe agus slat-iasgaich 'n a làimh. Bha e a' siabadh madhair os cionn a' choimhthionail mar gu'm biodh e ag iasgach bhreac air Loch Móraig; uair de na h-uairean a shiab e an t-slat chuir e an dubhan ann am boineid rìomhaich a bha air bean a' bhancair. An uair a chunnaic e gu'n deachaidh an dubhan an sàs thàinig braoisg air aodann: thòisich e air a' chuibhill a bha air an t-slaic a thachras is chunnaic mi a' bhoineid ag éirigh bhàrr ceann bean a' bhancair cho soilleir 's gu'n tug mi an aire gu robh a falt liath air a bhòbadh. Chuir an obair a bha aig Tom Elliot ionghnadh orm, agus uamhas cuid-eachd, is sheall mi mu'n cuairt orm a dh' fheuchainn ciod a bha càch a' saòilsinn de'n obair thoibheumach ud. Ach rud a bu neònaiche air fad, cha robh a choslas air duine anns an eaglais gu'm faca iad an t-slat a bha ann an làimh Tom Elliot, no gu'm faca iad boineid bean a' bhancair ag éirigh bhàrr a cinn. Thug mi sùil eile air Tom Elliot, is bha an duine 'n a shuidhe anns an t-suidheachan cho sòluimte ri Siorram agus a dhà shùil dùinte. Ach bha seòrsa de bhraoisg air aodann.

Cha robh duine anns a' choimhthional nach robh trang ri rud-eigin; bha cath sheanchais a' dol air aghaidh, ach is ann riu féin a bha daoine a' seanchas, agus a réir choslais cha robh càch 'g an cluinntinn. Cha mhò a bha iad a' faicinn ciod a bha an

fheadhainn a bha anns an aon suidheachan riu a' deanamh. Bha Ealasaid Bheag agus bean a' bhancair taobh ri taobh; Ealasaid Bheag ag ùrnuigh agus a' leughadh a' Bhio-buill uair ma seach, ach ged bha i 'ga leughadh ann an guth mór coltach ris an Etiop-anach a thachair air Philip cha robh bean a' bhancair 'ga cluinntinn. Bha a h-aire-se air a gnothuichean féin; bha i a' cunntas nan daoine a bha 'n a beachd iarraidh gu peàrrti an uair a bhiodh na subhagan-làir annas a' gharradh deas.

Bha am Marsanta 'n a chabhaig a' tomhas siucair; bha am bancair a' deanamh a thiomnadh do Iain Mac Coinnich; Iain Mac Coinnich féin agus speal-aige a' gearradh chuisseagan aig ceann iomaire buntata. Agus fad na h-ùine bha na briathran a' tuiteam gu fann air mo chluais mar gu'm biodh iad a' tighinn o thaobh thall an t-saoghail, *Clag agus pomgranat, pomgranat agus clag; Ierahmeel agus Cheyne, Cheyne agus Ierahmeel.*

Chuir e iongnadh anabarrach orm an t-atharrachadh a thàinig air a' choimhthional mu choinneamh mo shùil; daoine a bha an sùilean dùinte agus a réir choslais a bha 'n an cadal ceathramh na h-uaire roimh so, bha iad a nis cho beothail 's ged bhiodh iad a' ceannach anns a' mhargadh. Ciod a b' aobhar da? An robh mi a' brudair? Air neo an robh na smuaintean a bha ann an cridheachan nan daoine ud air am foillseachadh ann an cruth follaiseach?—An b'e an t-slat-iasgaich agus an dubhan a chaidh an sàs ann am boinneid bean a' bhancair an cruth follaiseach anns an robh smuaintean Tom Elliot air am foillseachadh, agus a shùilean dùinte, ag éisdeachd ri guth an Urramaich Niall Mac Phàrlain, B.D., a' drannadail 'n a chluais, *Clag agus pomgranat, pomgranat agus clag; Ierahmeel agus Cheyne, Cheyne agus Ierahmeel?*

* * * * *

Cha'n 'eil fhios agam ciamar a thachair e ach an ath mhionaid cha robh mi a' cluinntinn guth a' mhinistir idir agus cha mhò a bha mi 'g a fhaicinn anns a' chùbaid. Chaidh e féin agus Ierahmeel agus Cheyne as an t-sealladh. Os cionn bòrd a' Chomanachaidh a bha air beulaobh na cùbaid chunnaic mi solus geal, a' sgaoileadh uigh ar nuigh, agus anns an t-solus Neach a dh' aithnicheas a h-uile duine air thalamh a cheart cho luath 's a chi iad e. Ged bha aghaidh air a milleadh seach aghaidh duine agus a dhreach seach dreach chlann nan daoine bha bàigh is blàths 'n a aodann nach fhacas air

aodann eile riamh. An uair a dhearc mo shùil air an Neach so thàinig mo smuaintean luaineach dhachaidh mar chalumain gu an ionad-taimh; an àite na seirbhis a bli sgàth-eil fadalach bha a nis òran nuadh 'n am chridhe, oir chuala mi a ghuth-san ag ràdh, *thig an Tighearna a tha sibh ag iarraidh g'a theampull gu grad.*

Ged bha cruth an Neach so cho soilleir, agus an solus a bha timchioll air cho dealrach, thug mi an aire nach robh cuid de'n choimhthional a' faicinn dad; cha robh fair-eachadh air bith aca gu robh an Neach so 'n am measg. Ach chunnaic Ealasaid Bheag e, agus Calum Dòmhnallach am beadall, agus bean a' mhinistir, agus aon no dhà eile, a thuilleadh air làn suidheachain de chloinn a bha shìos aig an dorus, agus a bhual am basan an uair a chunnaic iad e, rud a dhùisg an fheadhainn a bha 'n an cadal. Cha'n fhaca an Coirneal dad, no Tom Elliot, no na geamairean; bha an sùilean air an cumail, a chum nach aithnicheadh iad e.

Chrom mi mo cheann a dheanamh guidhe agus athchuinge 'n am chridhe; an uair a thog mi mo cheann bha an Neach so a' cois-eachd gu réidh troimh mheadhon na h-eaglais, a' stad an sid agus an so aig ceann suidheachain, ag ràdh ris an fheadhainn a stad e m' an coinneamh, *Tha am Maighstir an so agus tha e 'g ad ghairm.* Chlìsg cuid de na chuala a ghuth mar gu'n rachadh saighead annta, ach cha do fhreagair iad e; dh' éirich aon no dhà agus lean iad e gu toileach agus aon no dhà gu h-aindeònach; ach thionndaidh cuid eile an aodann air falbh uaith is chaidh iad a mach as an eaglais.

Thàinig e 'n am chridhe gu'm bu mhaith leam beantainn ri iomall a thrusgain, ach an uair a dh' fheuch mi ri éirigh cha b' urrainn domh gluasad; bha mo làmhnan agus mo chasan air an lùth a chall is dh' fhairich mi mar gu'm bithinn agus ceangal nan ceithir chaol air a dheanamh orm air bruaich stalla. Leis an uamhas a ghabh mi thug mi crathadh làidir orm fhéin a dh' fhuasgail na ceanglaichean, is leum mi 'n am sheasamh.

Feumaidh gu'n do chaidil mi; a' ghrian a bha os cionn Ionar-bhac an uair a leig mi 'n am shineadh fo'n chràibh, bha i a nis os cionn Sìthchaillinn. Cha robh ach aon fhuaim a' briseadh sàmhechair na Coille Bheithe; cha b' e guth an Urramaich Niall Mac Phàrlain, B.D., a bha mi a' cluinntinn ag aithris, *Clag agus pomgranat, pomgranat agus clag, Ierahmeel agus Cheyne, Cheyne agus Ierahmeel,* ach guth ràcail treòin a bha goirsinn ann an achadh feòir eadar mi agus Bailuain.

TEARMUNN A' CHREIDMHICH.

An uair a shiùbhlas tu troimh na h-uisgeachan, bidh mise maille riut; agus troimh na h-aibhnichean, cha tig iad tharad; an uair a dh' imicheas thu troimh an teine cha loisgear thu.—Isaiah xliii. 2.

Labhair am fàidh na briathran so chum misneach a thoirt do shluagh Israeil an uair a bha iad ann am braighdeanas ann am Babilon. Bha freasdal Dhe a' gluasad ann an dòighean dìomhair, is bha cùisean aig an àm cho dorch 's gu'n do thuit iad ann an dìobhail misnich agus gu'n do thòisich iad air a ràdh "Tha mo shlighe foluichte o'n Tighearna, tha mo chòir air a leigeil air dearmad le mo Dhia." Air gach taobh bha iad a' faicinn cumhachd Bhabailoin, agus gach latha bha iad a' faireachduinn cudthrom làmh an fhir-shàruchaidh, gus mu dheireadh an do laigh dubh-bhròn air an cridhe agus an do chaill iad an dòchas gu'n saoradh Dia iad as an tìr choimhich ud.

B'e sin an suidheachadh truagh anns an robh sluagh Israeil an uair a libhairt am fàidh dhaibh an sgeul aoibhneach so, agus is e suim a theachdaireachd,

*Ur-mhisneach glacaibh, 'naoimh gun treòir
Na neòil is duirch' tha làr
De thròcair chaoimh is dòitear leò
Oirbh maitheas mòr gun dàil.*

Tha e ag innseadh dhaibh gu bheil an t-àm dlùth anns am faigh iad saorsa o chuing an luchd-sàruchaidh do bhrìgh gu'n do thionndaidh an Tighearna a chorroich air falbh uapa. Ged pheacaich Israeil an aghaidh an Tighearna cha do ghleidh esan a chorroich gu sìorruidh do bhrìgh gu'm bu toigh leis tròcair. Bha am fàidh cinnteach gu'm b'e ceannaire a luchd-dùthcha an aghaidh laghannan an Tighearna a b' aoibh do na trioblaidean agus do na truaighean a thàinig orra, ach air dha comharraidhean na h-aimsir a leughadh, tha e ag ràdh riu gu bheil làithean an smachdachaidh a nis seachad, agus gu bheil aghaidh an Tighearna air a tionndadh orra ann an coibhneas air chor agus nach ruig iad a leas a bhi fo eagal,—*An uair a shiùbhlas sibh troimh na h-aibhnichean cha tig iad thairis oirbh; an uair a dh' imicheas sibh troimh an teine cha loisgear sibh, agus cha dean an lasair greim oirbh.*

Anns an t-Seann Tiomnadh tha teine agus uisge air an gabhail gu bitheanta mar

shamhlaidhean air trioblaidean agus cunnartan na beatha so. Ann an aon àite tha an Salmadair ag ràdh, "chaidh do stuadhan agus do thonnan tharum," agus ann an àite eile tha e ag ràdh, "chaidh sinn troimh theine agus troimh uisge," agus is e bha e a' ciallachadh leis an dòigh-bruidhne sin, na h-àmhgharan agus na gabhaidhean a thachair ris air a thurus. Faodar, mata, an teine agus an t-uisge air a bheil am fàidh a' labhairt anns a' chaibideil so a ghabhail anns an t-seadh as farsuinge mar ghealladh priseil a thug Dia, cha 'n ann do chloinn Israeil a mhàin ach d'a shluagh anns an la diugh, agus anns gach là eile gu bràth, gu'm bi e féin maille riu anns gach feinn.

I. Cha'n 'eil am Biobull a' teagasg gu'n seachain duileadasan agus trioblaidean an t-saoghail so slugh an Tighearna mar nach seachain iad daoine eile. Bha an salmadair agus aithrichean Israeil am beachd gu bheil am firean a faotainn tuilleadh 's a roinn féin de thrioblaidean na beatha, is bha iad a' tighinn thairis gun sgur air dìomhaireachd freasdal an Tighearna ann a bhi toirt searbhadas anama d'a shluagh am feadh 's a bha e a' toirt sìth is suaimhneas do na h-aingidh. Theab am fear a sgrìobh Salm lxxiii a chreideamh a chall gu buileach an uair a thug e an aire do chor an aingidh an coimeas ri cor na feadhnach a bha glan 'n an cridhe. Sheall e mu'n cuairt air agus chunnaic a "nach 'eil na h-aingidh air an sàruchadh mar dhaoine eile, tha iad a' soirbheachadh anns an t-saoghal, a' faotainn miann an cridhe," agus chunnaic e mar an ceudna "gu bheil am firean air a bhualadh gach là agus air a smachdachadh gach maduinn."

Ged bha so 'na chnap-starra do'n t-salmadair cha'n 'eil e a' cur dragh air inntinnean chreidmheach an diugh oir tha iad a' tuigsinn freasdal Dhe na's fheàrr na thuig esan e; tha iad a' tuigsinn gu bheil Dia a' riaghladh an t-saoghail le laghannan seasmhach nach 'eil ag amharc air pearsaichibh seach a chéile, agus aig nach 'eil claon-bhàigh ri aon neach seach ri neach eile. Thig bròn, is bochdainn, is trioblaid, is bàs, gu tigh an fhìrean cho cinnteach 's a thig iad gu tigh-ean eile; a thaobh trioblaidean na beatha so tha clann nan daoine a' faotainn an cuibh-rinn féin, co dhiu a tha iad àrd no ìosal, bochd no beartach, salach no glan 'nan cridhe.

II. Ach ged nach saor Dia a shluagh o thrioblaidean air a bheil na h-uile 'n an oigh-

reachan tha e a' toirt geallaidh dhaibh gu'm bi e maille riu ann an là na deuchainn air chor agus nach éirich olc dhaibh. Ged bheucas na h-uisgeachan agus ged shéideas an doinionn cha téid na tuiltean thairis orra, oir ni aingeal a làthaireachd-san an teàrnadh. 'N an uile àmhgharan tha esan a' fulang maille riu agus bheir co-fhaireachduinn an Athar nàmhaidh comhfhurtachd d' an anam. Is e làthaireachd Dhe acair an anama an uair a bhios cridhe agus feòil chreidmheach a' fàilneachadh. Is ann o Dhia a gheibh iad faighidin gu bhi sàmhach an uair a ghairmeas dòimhne air dòimhne agus a théid na tonnan thairis orra. A chionn gu bheil iad eòlach air a chaomh thròcair is air a choibhneas-gràidh, cuiridh iad an earbsa ann eadhon an uair a tha e 'g an treòrachadh air slighe chruaidh dhòrcha. Ann an là an teinn gairmidh iad air Dia, agus iadsan a dh' fheitheas air an Tighearn, athnuadh-aichidh iad an neart.

Ged nach tric le Satan an fhìrinn innseadh dh' amais e oirre an uair a thubhairt e ri Dia, "Nach do chuir thu gàrradh mu'n cuairt air lob." Tha Dia a' cur garraidh mu'n cuairt air a sheirbhisich uile, 'g an dìon agus 'g an gleidheadh.

*Ceart mar a ta na beanntan mòr
Timchioll Ierusalem*

*Mar sin tha Dia a nis 's gu sìor
Timchioll a phobuill féin.*

Cha'n ann aon uair ach mìle uair a tha an fhìrinn so air a' cur sios 'n a fhacal naomh; ma chailleas a shluagh am misneach cha'n ann a chionn nach 'eil geallaidhean ann am Facal an Tighearn ris an faodadh iad an taic a leigeil. O mhìle beul, anns a' chruthachadh agus ann an oibrichean an fhreasdail, tha an sgeul aoibhneach so a' teachd, *An uair a théid thu troimh na h-uisgeachan bidh mise maille riut agus troimh na h-aibhnichean cha tig iad thairis ort.*

III. Cha'n 'eil e air uairean furasd a thuigsinn ciamar is urrainn gràdh is caomhachd Dhe a bhi air chùl freasdal searbh ach is e ar gliocas a bhi sàmhach is faighidinn-each a chionn gur esan Dia. Oibrichidh faighidin dearbhadh, agus dearbhadh dòchas, agus iadsan a chuireas an dòchas a ghnàth ann an Dia, ath-nuadhaichidh iad an òige agus an neart. Eadar am breith agus am bàs tha uiread dheuchainnean a' tachairt air a' mhór-chuideachd de dhaoine 's gu'm briseadh iad an cridhe mur b'e gu bheil lighiche caomhail dlùth dhaibh a tha ag oibreachadh gun sgar le feartan dìomhair a ghràis. Ann an iomadh dòigh nach léir dhaibh tha an Tighearn ag ùrachadh am misnich agus an neirt; a' cur togar 'n an cridhe is òran

nuadh 'n am beul, ged shaoil iad aon uair nach tilgeadh iad dhiubh an sac-eudach agus an luathre gu bràth tuilleadh. C'ar son a tha thu air do thilgeadh sìos, O, m' anam? Tabhair suas do shlighe do Dhia, agus earb as, agus an sin comhlionaidh Dia a ghealladh dhuit nach leig e leis na h-uisgeachan dol tharad. Bheir e àithne do na h-uisgeachan agus do'n ghaoith.

AN CIOBAIR.

Thachair an cìobair agus mi féin air a chèile air mullach a' mhonaidh; esan a leigeil a sgìths 'n a shuidhe air cloich air an fhraoch agus mise air mo rathad gu Cille-sgumain. Cha 'n aithne do dhuine air an t-sacghal aois a' chìobair; tha e cho sean ris na cnuc; cha 'n 'eil a choslas air gu robh e riamh òg. Ma bha, is ann ri linn Noah no ri linn air choreigin eile air nach 'eil cuimhne aig daoine an diugh. Tha aodann air dath craicinn air a thiornachadh anns a' ghréin, cruaidh agus preasach, cho cruaidh ruighinn 's gu'm faodadh tu prinne a chur ann gun cron air bith a dheanamh ach a mhàin am prinne a lùbadh.

An uair nach bi e a' siubhal a' mhonaidh bidh e 'na shuidhe air cloich, a dhà làimh air an croiseadh air a chromaig agus e a' dùr shealltuinn air an làr mar gu'm biodh e a' cnuasachadh air dìomhaireachd is ceistean nach gabh fuasgladh. Cha 'n fhaca mi riamh e a' sealltuinn air na neòil na a' to-gail a shùl a chum nam beann.

Ged nach 'eil sgoil aig a' chìobair, agus ged is duine sàmhach e, bidh e air uairean a' labhairt ann an dòigh a chuireas 'n am cuimhne Socrates. Tha géiread is cuimse 'n a fhacal nach fhaighear ach ann an cainnt dhaoine leis an fheàrr an smuaintean agus am beachdan féin na beachdan dhaoine eile.

Tha am beachd aige gu làidir nach fàs fear ceart air an fhearann aig duine gamhlasach, no air uaigh droch dhuine. Là a bha sinn a' bruidhinn air an rud so dh' fheuch mi ri innseadh dha gu robh an Salmadair calg-dhìreach 'na aghaidh; gu'm b'e a' chis-ghearrain a bu mhò a bha aige-san an aghaidh an fhreasdail gu robh fear an aingidh na bu ghuirme agus na bu shùghmhoire na fear an fhìrein. Ach bu choma leis a' chìobair ciod a thubhairt an Salmadair; *ma bha e mar sin, ars' esan, anns na dùthchannan sin, cha 'n 'eil e mar sin anns an dùthaich so.* A thaobh nan uaignean, cha'n 'eil rathad idir air a thilleadh ann an argumaid; ma dh' iarras tu air uaigh air bith a leigeil fhaicinn dhuit anns a' chladh, gun fheur a fàs oirre, their e gu bheil cuimhne aige-san air an uair anns nach robh gas feòir air gu leòir dhiubh,

ach gu'n do thìodhlaicheadh duine eile anna bhuaith sin.

“An cuala sibh riamh am fear a’ fàs, thubhairt mi ris?” “Cha chual,” ars’ esan, “ach chuala mi e iomadh uair a’ seinn agus a’ caoineadh cuideachd. Cha’n ann coltach ri caoineadh dhaoine a bhitheas e ach coltach ris a’ chaoineadh a bhios sligean agus conachagan a’ deanamh.

Cha’n ’eil seachas as fheàrr leis na bhi bruidhinn air coin, na coin a bha aige o na thòisich e air a’ chiobaireachd, is bithidh e a’ bruidhinn umpa le urram is faireachduinn nach b’ urrainn a bhi na bu mhotha ged b’ ann mu Iain Nocs no mu Phrionnsa Tearlach a bhiodh e a’ bruidhinn.

“Is e an cù,” ars’ esan, “an aon chreutair air thalamh a bheir maitheanas dhuit coltach ri Dia! Ged bhualadh tu e le bata no ged bheireadh tu dha breab thig e agus innlichidh e do làmh agus iarraidh e maitheanas ort mar gu’m b’e fhéin a rinn an cron. Na ’m feuchadh tu ri breab a thoirt do chat bhiodh e anns an ath sgìreachd m’ an gann a thogadh tu do chas, ach cha ’n e mhaìn gu’m fan an cù ris a’ bhuille, ach feuchaidh e an déidh làimhe ri leòn do chridhe a leigheas an uair a’ chi e gu bheil aithreachas ort air son an ni a rinn thu.”

“An uair a bha mi òg bhithinn air uairean a’ gabhail tuilleadh ’s a chòir de’n uisge-bheatha, gu sònraichte an uair a rachainn do Pheairt no do Ionannis le caoraich, ach stad mi dheth sin o chionn iomadh bliadhna. Is e na coin a thug orm stad dheth; bha aon chù ruadh agam air an cuireadh e uiread de mhulad m’ fhaicinn air an daoraich ’s nach b’ urrainn da car ceart a dheanamh fad seachduin ’n a dhéidh. Bu mhiosa leam fhaicinn agus a shùilean blaomach a’ sealltuinn orm, agus gun e a’ tuigsinn cìod a bha ceàrr, na’n trod a bheireadh Anna dhomh.”

Is e an leabhar as fheàrr leis anns a’ Bhìobull Gnàthfhocail Sholaimh: tha e coma air litrichean Phoil, agus a dh’ innseadh na firinn, cha’n ’eil e cho toigheach air leabhraichean an t-soisgeil ’s a bu mhaith leam, ach éisdidh e le thlachd fad là agus oidheche ris na Gnàthfhocail, is cha’n ’eil dad as fheàrr leis na naigheachdan beaga a chluinntinn mu Sholamh, an seòrsa naigheachdan a tha air an innseadh uime anns an Talmud agus am beul-aithris nan Iudhach.

Tha meas mòr aige air Solamh; bidh e a’ cur ionghnaidh air ciamar a rinn duine cho glic ris nithean cho amaideachd ’s a rinn e. Ach bidh e a’ cur na coire air na mnathan a bha aige, mar gu’m bu leòr an leth-sgeul sin. Là a thubhairt mise ris nach robh mi an dùil gu robh Solamh idir cho glic ’s a bha an t-ainm aige, agus gu robh fichead duine ann

an Cille-sgumain fada na bu ghlice na bha Solamh riamh, a thaobh toil is inntinn Dhe, ghabh e uamhas mar gu’m bithinn a’ labhairt an aghaidh a’ Bhiobuill.

Là a chuala mi e a’ mionnachadh ris na coin thubhairt mi ris gu robh e iongantach leam duine aig an robh uiread meas air coin agus uiread meas air gliocas Sholaimh a bhi ag uisneachadh cainnt ghrannda mar sud. “Cainnt ghrannda” ars’ esan, “cha’n ’eil dad ceàrr oirre ach nach ’eil thusa cleachdta rithe. Ged bhios mise a’ mionnachadh ris na coin cha’n ’eil sin a’ deanamh cron air bith orra; tha e a’ cuideachadh leò ’n an obair agus a’ toirt orra a thuigsinn cìod a tha ’n am inntinn. Tha mùghadh mòr eadar mionnachadh agus mallachadh; cha mhallachainn-sa cù no bean no pàisde air son an t-saoghail, ach cha dean mionnan deusanta cron air duine sam bith, gu sònraichte ma tha tàlant aig duine gu nàdurra orra. Tha seòrsa dhaoine ann aig nach ’eil a’ ghibt gu nàdurra agus nach urrainn ionnsachadh; cha bu chòir na daoine sin a leigeil ris a’ chiobaireachd idir no ri obair air bith eile anns a bheil feum aig duine air eanchainn.”

Dh’ fheuch mi r’a fhreagairt cho mhaith ’s a b’ urrainn mi, ach a dh’ aindeoin cìod a theirinn thigeadh e air ais thuige sud, gu bheil mùghadh mòr eadar mionnachadh agus mallachadh.

AIRE.

Is fhada o na thubhairt am fàidh Isaiah gu bheil daoine ann nach fhaic ged tha sùilean aca, agus nach cluinn ged tha chusan aca. Thug ar Slànuighear an aire de’n cheart rud ann an làithean fheòla.

Ma bu mhaith leat so a dhearbhadh am measg do chompanach no do chàirdean féin iarr orra innseadh dhuit (faodaidh tu, ma thogras tu, an fheadhainn as beachdaile dhiubh a ghabhail) gu dé a’ bhinn a thug a’ chùirt a mach ann an cùis Oscar Slater; no gu dé an dath a tha air falt agus air sùilean leth-dusan duine a dh’ ainmicheas tu, agus is aithne dhaibh gu maith; no gu dé na facail a tha sgriobhta air notaichean dheich tasdan; no gu dé an fhìor àite anns am faicear a’ ghrian ag éirigh agus a’ luighe aig amannan sònraichte de’n bhliadhna; no gu dé an t-àm de’n bhliadhna (an là agus an t-seachduin) a tha eòin shònraichte no flùraichean sònraichte a’ teachd air an ais.

AM MARCAICHE.

An diugh bithear a’ saòilsinn nach urrainn ministear air bith obair a sgìreachd a dheanamh gu ceart mur bheil motor car aige, ach

cha robh motor car aig Iain Wesley ged rinn e leis féin barrachd de obair shoisgeulach na tha Cléir Dhun-cailinn a' deanamh an diugh.

A h-uile là bhiodh e air a chois aig ceithir uairean 's a' mhaduinn; bha a h-uile mionaid de'n là agus a h-uile là de'n t-seachduinn air an cur gu feum is buil, air chor agus nach robh mionaid air a call. Fad bhliadh-nachan bha e a' marcachd còig mìle de mhilltean 's a' bhliadhna, agus air uairean a' searmonachadh trì fichead uair 's an t-seachduinn.

Uile gu léir mharcaich e dà cheud mìle de mhilltean, mar gu'n rachadh e o chd uairean mu'n cuairt an t-saoghail. Chaidh e thairis air iomadh aiseag is abhainn is cuan; chaidh e thairis air a' Chuan Eirionnach dà fhichead uair; chaidh e thairis air an Atlantic do America anns na làithean anns an gabhadh an t-aiseag dlùth air ceithir mìosan; is chaidh e thairis air a Chuan-a-Tuath do'n Olaint an uair a bha e ceithir fichead bliadhna a dh' aois.

Ann an eachdraidh an t-saoghail cha'n aithne dhomh duine eile a bu dìlse agus a bu dìchiollaiche 'na obair na Iain Wesley, no duine eile a leig seachad cho beag d'a ùine gun a cur gu buil cheart. An uair a sheasas sinn air beulaobh ar Breitheamh gus cunntas a thoirt air ar beatha tha mi an dùil gur e sin an dìteadh as mò a dh' fhaodas eagal a chur air a' mhór-chuideachd againn, gu'n do leig sinn uiread d'ar n-ùine seachad gun fheum a dheanamh dhith. Ach cha do leig an duine ud aon mhionaid seachad. A thuilleadh air an astar a shiùbhail e, agus an obair shoisgeulach a rinn e, sgrìobh e leabhraichean-eachdraidh, is foclairean, is leabhraichean-gràmair, agus dh' ionnsaich e còig cànairean. Anns an diollaid bhiodh leabhar 'na làimh; ma dh' fheumadh e feitheamh ri aiseag bheireadh e a mach a pheann is dh' ath cheannaicheadh e an ùine, a' sgrìobhadh searmon air son dhaoine nach b' urrainn a ghuth a chluinntinn. Bhiodh e a' searmonachadh air a' bhàr na bu trice na bhiodh e a' searmonachadh ann an eaglais oir dhiult mòran de mhinistearan na h-eaglais Shasunnaich a leigeil a steach d' an cùbaidean. Ach dheanadh Iain Wesley cùbaidh dha féin ann an àite air bith am faigheadh e daoine a dh' éisdeadh ris; ann an seòmraichean, ann an saibhlean; air an rathad mhór.

Bha na ceudan agus na mìltean air an dùsgadh agus air an ìompachadh fo shearmonachadh an duine bheannaichte so. Chuir an Tighearn a sheula gu follaiseach agus gu cumhachdach air a shaothair, agus rud iongantach ann an sìleall dhaoine nach 'eil a' creidsinn ann an dùsgaidhean de'n t-seòrsa ud, lean is mhair obair Wesley, cha 'n e bhliadhna no dhà ach ré a bheatha uile, a sìor

dhòigh air a h-aghaidh ann an dòigh shàmhach.

Ach ged dh' éisd a' mhór-chuideachd ris le tlachd bha feadhainn eile ann nach éisdeadh ris idir; daoine aig an robh barrachd gràin air na bha aca air Satan. Bhiodh iad sin a' feuchainn ri stad a chur air; uair is uair bha e ann an cunnart bhuapa, aodach air a stialladh agus clachan is pluic air an tilgeadh air, ach bha gealladh an Tighearn air a choimhlionadh dha is thug e àithne d'a ainglibh m'a thimchioll chum gu'n gleidheadh iad e 'n a shlighibh uile.

A mach o'n eud dhiaidhaidh a bha 'n a chridhe b'e a' bhuaidh shònraichte eile a bu chomharraichte ann an Iain Wesley an tùr nàdurra a bha ann. Bha gliocas an t-saoghail so féin aige cho mhaith ris a' ghliocas a tha o shuas. Cha'n 'eil mi an dùil gu'n do chuir e feum air dotair riamh; ged nach robh e mór no làidir bha e slàn is fallan; beothail is deas 'n a phearsa, agus cho mhaith air a' chadal ri Mghr. Gladstone. A dh' aindeoin gach cùram agus ro-chùram a bha e a' giùlan cha do chaill e riamh uair chadail air an tàillibh.

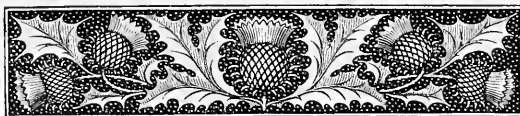
An uair a ràinig e aois bha fhalt cho geal ri canach an t-sleibhe, is tha e air a ràdh gu robh maise agus cumhachd na diadhaidheachd cho soilleir air aodann 's gu'm biodh iad a' cur sòluimteachd agus eadhon eagal ann an cridheachan dhaoine aotrum a rachadh do na coinneamhan aige a mhagadh.

Cleas dhaoine eile aig a bheil mòran ri dheanamh, agus a bhios a' cur mòran obair as an dèidh, cha robh Iain Wesley uair air bith 'na chabhaig, is cha mhò a chuireadh e an t-each a bhiodh e a' marcachd 'n a chabhaig. Ach air a shon sin bha e daonnan air ceann a dhleasdanas aig a' mhionaid.

Bha e o chd is ceithir fichead an uair a shiùbhail e; seachduin m' an do chaochail e bha e a' searmonachadh. Uile gu léir liubhair e agus ri dà fhichead mìle searmon, rud nach do rinn duine eile riamh.

Fad a' bheatha bha e a' gleidheadh leabhralatha 'n a phòca anns am biodh e a' sgrìobhadh gach ni a bha tachairt air, na smuaintean agus na faireachduinnean a bhiodh a tighinn 'n a chridhe a thaobh nithean spioradail, agus a thaobh nithean eile cuideachd. Gabhaidh an leabhar sin ceannach ann am bùth air bith a bhios a reic leabhraichean, agus is fhiach e a leughadh.

Thug na leabhraichean a sgrìobh e deich mìle fichead punnd Sasunnach a steach dha, ach thug e seachad sin uile; an uair a shiùbhail e cha d' fhag e ach sé fichead not, agus an t-each, agus deannan spàinnean. Ach dh' fhàg e oighreachd a b' fheàrr, an eaglais *Mhethodach*, té de na h-eaglaisean Prostanach as mò air an t-saoghal.

AONADH RI CRIOSD.

Fanaibh annamsa, agus mise annaibhse.
—Eoin xv. 4.

Ged tha na sgrìobhturan uile tarbhach a chum teagaisg agus a chum oilein ann am fireantachd tha cuid de 'n Leabhar Naomh as tàrbaiche na'n còrr. Fhuair na caibidealan so de shoisgeul Eoin, xiv—xvii, àite ann an cridhe na h-eaglais nach d' fhuair litreachas eile a chaidh riamh a sgrìobhadh. Agus cha b' ionghnadh ged fhuair. Bha iad air an labhairt leis an Ti bheannaichte a labhair mar nach do labhair neach eile riamh agus aig an aon àm a bu shòluimte 'n a bheatha.

An uair a bha e a' labhairt r'a dheisciobuil bha fhios aig Criosd gu maith ciod a bha feitheamh air; bha fhios aige nach b' fhada an ùine gus am biodh e air a thoirt thairis do làmhnan a naimhdean, ach a dh' aindeoin sin uile, bha a chridhe air a lìonadh le sìth Dhe, is chuir e seachad na h-uairean deireanach d'a bheatha a' misneachadh a chàirdean; 'g am misneachadh ann am briathran cho ciùin, agus cho domhain, agus cho brìghmhor, 's gu bheil iad mar aran na beatha do'n t-saoghal gus an diugh.

Am measg nithean eile a thubhairt Criosd r'a dheisciobuil aig an àm ud tha Eòin ag innseadh dhuinn gu'n do leag e cudthrom sònraichte air an aonadh a tha eadar e fèin agus a shluagh; an ceangal dlùth a tha eadar an eaglais air thalamh agus Ceann na h-eaglais air nèamh. *Fanaibh annamsa agus mise annaibhse. Is mise an fhìonain, is sibh na geugan. Mise anntasan, agus thusa annamsa, chum gu'n deanar coimhionta iad ann an aon.*

Fhuair an smuain a tha anns na briathran so greim cho làidir air inntinn Eoin 's gu bheil e a' tighinn thairis oirre an dràs 's a ris 'na sgrìobhaichean mar gu'm biodh e a' faotainn sòlais agus togail-cridhe anabarrach ann a bhi beachdachadh air an dìomhaireachd mhóir so mu Chriosd agus mu'n eaglais. Anns a' cheud litir a sgrìobh e tha an smuain so a' tachairt oirnn anns a h-uile caibideal—*An tì a choimhideas àitheanta-san, tha e a' gabhail còmhnuaidh ann, agus esan ann-san; agus le so is aithne dhuinn gu bheil esan a' fuireach annainn, o'n Spiorad a thug e dhuinn.*

Cha'n 'eil Eòin 'na ònrachd ann a bhi teagsg gu bheil aonadh cho dlùth eadar Criosd

agus a shluagh 's gu'm faodar a ràdh gu bheil esan anntasan agus iadsan annsan. Tha a' cheart theagsg r'a faotainn ann an litrichean Phoil. Bha Eoin agus Pòl eu-coltach r'a chéile an iomadh dòigh, ach air a' chiùis so tha iad a' labhairt le aon ghuth; tha Pòl a' toirt seachad na fianuis cheudna mu'n cheangal a tha eadar an Tighearn agus an eaglais.

Ged bha Eòin agus Pòl fada fada o chéile 'n an gné agus 'n an oilein tha iad a' còrdadh mu'n teagsg so a chionn gu'n d' òl iad as an aon tobar, agus gu'n robh iad air an soillseachadh leis an aon solus, an solus agus an gliocas a tha o shuas. Cha'n 'eil iad a' toirt fianuis air bith dhuinne ach mar fhuair iad fèin an toiseach o'n Tighearna.

I. Tha trì samhlaidhean air an cleachdadh anns a' Bhìobull a tha cur soluis air an aonadh a tha eadar Criosd agus creidmhidh; is iad sin,

An fhìonain agus na geugan

An corp agus na buill

Ceangal a' phòsaidh.

Mar tha beatha is sìgh an fhìonain a' sìor shruthadh gu rèidh sàmhach a dh' ionnsuidh gach geug is gucag is duilleag air a' chraoibh, mar sin tha beatha is cumhachd Chriosd ag oibreachadh gu rèidh sàmhach anns an daoine a tha air an aonadh ris le creideamh beò. Cha'n fhaicear agus cha chluinnear ann fear a' fàs; cha mhò a mhothaichear rìoghachd Dhe a' teachd. Mar tha móran bhall anns a' chorp, cnàmhan is fèithean is uilt, agus iad uile ag oibreachadh gu h-òrdail rèidh agus air an cur air ghluasad leis an aon bheatha, mar sin tha an eaglais air thalamh. Is e an eaglais corp Chriosd, agus is e Criosd ceann na h-eaglais o'm bheil an corp uile air a cheangal gu ceart, agus air a dhlùthachadh tre an nì sin a tha gach alt a' toirt uaith, a' faghail fàs cuirp, chum gu'm fàs sinn suas anns na h-uile nithibh chuiqe-san. Tha staid a' phòsaidh, mar an ceudna, 'n a shamhladh air a' cheangal dhlùth a tha eadar Criosd agus a shluagh. Bithidh an dithis 'n an aon fheòil. Cha tug duine riamh fuath d'a fheòil fèin, ach altrumaidd agus eiridnìd e i eadhon mar a tha an Tighearn a deanamh do'n eaglais. Mar tha fear is bean 'n an aon fo chumhachd gràidh, mar sin tha Criosd agus creidmhidh.

Cha'n 'eil anns na samhlaidhean so ach oidhirpean air cainnt a chur air fìrinn no

fiosrachadh spioradail a tha dol os cionn ar tuigse.* Ach ged nach ruig ar tuigse air, agus ged nach gabh e mineachadh gu soilleir ann an cainnt, tha am fiosrachadh so an dà chuid cinnteach agus beannaichte do'n anam. Tha an dàimh a tha eadar Chrìosd agus an t-anam cho prìseil 's nach gabh e innseadh no mhineachadh ann an aon fhacal. Tha e 'n a *bhuachaill* d'a shluagh, ach tha e mar an ceudna 'n a *righ* orra. Tha e 'n a *sholus* agus tha e 'n a *aran*. Tha e an *taobh-a-muigh* dhiubh ach tha e an *taobh-a-stigh* dhiubh cuideachd. Tha iadsan *annsan* agus tha esan *anntasan*. Ach ged tha e duilich cainnt a chur air fiosrachadh an anna tha am fiosrachadh sin fìor, is dhearbhadh daoine anns a h-uile linn gu bheil Chrìosd cho dlùth dhaibh 's a bha e d'a dheisciobuil an uair a bha e air thalamh. An uair a tha am fiosrachadh so aig duine air làthaireachd Chrìosd tha a' bheatha mhaireannach aige anns an t-seadh anns a bheil an t-abstol Eòin a' cleachdadh an fhacail sin. Leis a' bheatha mhaireannaich tha Eòin a' ciallachadh roimh-bhlas de'n bheatha a tha ann an Chrìosd anns an t-saoghal so féin, agus cha'n e beatha gun chrìoch anns an t-saoghal eile.

II. Tha Chrìosd a' teagasg gu bheil creidmhic a' fantuinn annsan amhuil a tha esan a' fantuinn anns an Athair. Tha an dàimh a tha eadar e féin agus a shluagh de'n cheart ghné ris an dàimh a tha eadar e féin agus Athair. Ciod an dàimh a tha eadar Chrìosd agus Dia? Ciod an dàimh anns a bheil pearsachan glòrmhor na Trianaid a' seasamh d'a chèile? Sin cuspair air nach h-urrainn duine air bith labhairt ach le mòr irioslachd. Ach tha beagan soluis ri fhaotainn ann an teagasg Chrìosd. Thubhairt e gu robh esan agus an t-Athair 'n an aon a chionn gu'm bu bhiadh agus gu'm bu dheoch dha toil an Athar a dheanamh. *Cha tàinig mi a dheanamh mo thoil féin ach toil an tì a chuir uaith mi*. Thug e umhlachd do lagh agus do thoil Dhe; bha uigh aige ann an rùintean Dhe, agus a chionn gu robh, bha aonachd bheannaichte eadar e féin agus Dia nach deachaidh riamh a bhriseadh. Bha iad anns gach cùis a dh' aon inntinn agus a dh' aon chridhe, agus a chionn gu robh iad aonaichte ann an seadh moralta bha iad aonaichte ann an seadh spioradail. Tha a' cheart ni fìor a thaobh Chrìosd agus a shluagh. Gus am bi an toil-san air a lùbadh gu h-iomlan r'a thoil-san cha bhi fiosrachadh beò no buan aca air an aonachd bheannaichte so air a bheil Eòin a labhairt, aonachd a thug d'a anam féin sonas agus aoibhneas mòr. An uair a thòisicheas creidmhic air an toil féin, agus am beachdan féin, agus an iartusan féin, a

chur an aghaidh toil is facal Chrìosd bidh an aonachd so air a briseadh. Mur bheil iad ann an seadh fìor coltach ris-san gu moralta cha 'n urrainn iad a bhi aonaichte ris gu spioradail. Mur dean iad a thoil cha'n 'eil iad a' fantuinn ann. *Ma choimhideas sibh m' àitheantan, fanaidh sibh ann am ghràdh mar a choimhead mise àitheantan m' Athar agus a tha mi fantuinn 'na ghradh*. Ach ged tha e fìor gur e iadsan a mha'n a ni toil Chrìosd a dh' fhanas ann, tha e fìor mar an ceudna gur e iadsan anns a bheil esan a' fantuinn as urrainn a thoil a dheanamh. Is e sin r'a ràdh, is e Chrìosd, an dà chuid, a' bheatha agus an toradh.

III. Ciamar a ruigeas sinn air an aonachd tharbhach so? Anns an t-séathamh rann deug de'n chaibideil so tha Eòin ag ràdh nach ann o ar taobh-ne idir a tha e a' tòiseachadh ach o thaobh Chrìosd. *Cha sibhse a thagh mise ach mise a thagh sibhse, agus dh' òrduich mi sibh a chum gu'n tugadh sibh a mach toradh*. Is e sin aon taobh de'n fhirinn, ach tha taobh eile oirre. An uair a tha Chrìosd ag ràdh *Fanaibh annamsa*, tha sin a' ciallachadh gu'm feum toil an duine gluasad cho mhaith r'a thoil-san m' an gabh an t-aonachd so deanamh. Tha e fìor gur ann ann an cridhe Dhé a tha obair ghràis a' tòiseachadh an toiseach ach feumaidh toil an duine comh-oibreachadh maille ri Dia. Ged is e a ghràdh féin, agus a thruacantachd féin, agus a chaomhalachd féin, a tha toirt air Chrìosd ar Slànuighear sinne a ghairm thuige féin idir, cha'n fhan e maille ruinn mur bheil sinn toileach dealachadh ris gach ni a tha an aghaidh inntinn-san. *Feuch, tha mi a'm' sheasamh aig an doras agus a' bualadh: ma dh' èisdeas neach sam bith ri m' ghuth, agus gu'm fosgail e an doras, thig mi a steach d'a ionnsuidh, agus gabhaidh mi mo shuipear maille ris agus esan maille riom-sa*.

Tha Chrìosd a' tighinn tric a dh' ionnsuidh ar doruis, 'g a thairgsinn féin mar aoidh ach tha sinne 'g a leigeil air falbh a chionn gu bheil aoidhean eile a stigh ris nach bu mhaith leinn dealachadh, agus a chionn gu bheil fhios againn nach b' urrainn còrdadh a bhi eadar esan agus na h-aoidhean sin. Cha'n 'eil an t-aon ar fheàrr againn ann-san fad an là agus fad na h-oidhche; cha'n 'eil sinn a' fantuinn ann ach greis bheag an tràsd 's a ris. Sin an t-aobhar nach aithne dhuinn an lànachd solais a b' aithne do Eòin.

Ach tha gealladh Chrìosd seasmhach; agus is e so a ghealladh *Ma ghràdhaicheas neach mise, gràdhaicidh m' Athair e, agus thig sinn 'g a ionnsuidh agus ni sinn ar còmh-nuidh maille ris*.

ANNS A CHATHAIR.

Tha leabhar sònraichte ann measg na leabhraichean air nach do sheall mi o chionn iomadh bliadhna gus an tug mi nìos o'n sgeilp e an dé. Bha e air a sgrìobhadh (ann am pairt) leis an Ollamh ionnsaichte, P. G. Tait, a b' àbhaist a bhi 'n a' fhear-teagaisg an Oilthigh Dhunéideann. Shuidh mise aig casan an duine sin an uair a bha mi anns a' Chollaiste, ach tha eagal orm nach do thog mi ach glé bheag de'n sbruileach a bha tuit-eam o'n bhòrd aige. Ach bha an t-uisge ann fad an là an dé is thug mi làmh air an leabhar so a dh' fheuchainn an robh a' chuimhne a bha agam air ceart.

B'e a' chuimhne a bha agam air nach b' urrainn mi dad dheth a thuigsinn, agus ged is nàrach an rud e r'a aideachadh bha mo chuimhne ceart, oir chunnaic mi ann an deich mionaidean nach deanainn na bu mhò dheth an diugh ach na bu lugha na dheanainn an uair a bha mi anns a' Chollaiste. Ach feumaidh gu'n d' fhuair daoine eile an leabhar ud a sgrìobh Thomson agus Tait cho dorchadha duilich 'sa fhuair mise e, oir sgrìobh aon de na h-oileanaich an Dunéideann na facail so air a' cheud duilleig dheth; *Ceud shealladh an oileanaich air ifreann*.

Ach mur do rinn e là a bhuain a' choire rinn e là a bhuain nan cnò; chuir an leabhar ud mi gu leabhar eile a bha dlùth dha air an sgeilp, an leabhar a bha air a sgrìobhadh mu Shir Uilleam Thomson le nighean a pheathar. Is e am Morair Kelvin an t-ainm leis a bheil Uilleam Thomson air ainmeachadh air feadh an t-saoghail an diugh; sgoilear a bha cho comharraichte ann an irioslachd 's a bha e barraichte ann an eòlas.

A réir beul-aithris nan oileanach bha e am beachd na dithis ud (Tait agus Thomson) trì no ceithir de leabhraichean a chur a mach ann am pairt; leabhraichean a dh' fhosgladh dor-san do oileanaich na h-Alba a steach do rioghachdan dìomhair an eòlais a bha aca féin. Ach ma's fìor an naigheachd, chuir iad a mach air a chéile m' an d' fhuair iad ach aon fhear de na leabhraichean duilich sin a sgrìobhadh. Agus bhiodh na h-oileanaich ag ràdh gur e freasdal caomh Nì-maith a chuir eatorra m' an d' fhuair iad an còrr a dheanamh.

Ma bu mhaith le pàrantan air bith an smuain agus an fhaireachduinn a chur an cridheachan an cloinne, gu bheil barrachd sonais ri fhaotainn an tòir air eòlas na tha ri fhaotainn an tòir air toil-inntinn, chomhairlichinn dhaibh beatha a' Mhorair Kelvin le Agnes Gardner King a thoirt dhaibh. Cha

chod an leabhar dhaibh ach seachd is sé sgillinn.

Bha e dùthchasach do Uilleam Thomson a bhi 'n a sgoilear, is bha e 'n a sgoilear cho maith 's gu robh e air a chur ann an té de na caithreachan-teagaisg an Oilthigh Ghlas-chu m' an robh e ach dà bhliadhna air fhich-ead, agus e cheana an déidh gach oinoir a chosnadh ann an Cambridge a b' urrainn a leithid a chosnadh. Theagaisg e fad còrr is leth-cheud bliadhna an Glaschu; bliadhnachan anns an d' fhuaradh a mach barrachd de nithean ùra agus de fheartan dìomhair a' chruthachaidh, teine-adhair, is teas, is fuaim, is solus, is cùrsa nan reultan, na fhuaradh a mach ann an linn air bith eile ann an each-draidh an t-saoghail. B'e an tàlant shònraichte a bha aig Kelvin gu robh ealadhain anabarrach aige air gach seòrsa de'n eòlas ùr sin a chur gu feum a' chinne-daonna; inn-ealan a dheanamh a ghabhadh uisneachadh ann am bàtaichean, ann am beairtean, ann am muillean, ann an tuill-ghuail.

Bha e 'n a dhuine diadhaidh; anns an Oilthigh bha obair an latha a' tòiseachadh daonnan le ùrnuigh is bha e 'n a chleachdadh aige dol do'n eaglais a h-uile Sàbaid. B' ann do'n eaglais Shasunnaich a bhuineadh e ach air uairean bhiodh e a' dol a dh' eaglaisean eile.

Cha do chaill e riamh eridhe a' phàisde a thug Dia dha air tùs; an làthair feartan dìomhair a' chruthachaidh agus ruintean dìomhair Dhe bha e a' cromadh a chinn le urram is irioslachd is iongnadh. Ged bhios luchd-ealadhain eile ag innseadh dhuinn air uairean nach eile dearbhadh air bith ri fhaicinn no ri fhaotainn anns a' chruthachadh gu bheil Dia ann thubhairt Kelvin "ma smuainicheas duine air obair Nàduir fada gu leòir bidh e air a cho-éigheachadh gu bhi creidsinn ann an Dia, agus is e creideamh ann an Dia clach-stéidh na diadhaidheachd."

Bha e gaolach air cloinn agus air coin, agus air creutairean beaga de 'n uile seòrsa. Cha robh sòlas a b' fhearr leis na bhi a' gabhail sràid air an dùthaich le cù a bha aige. Ach mhill na càraichean an sòlas sin air. Bha gràin eagallach aige orra, ged tha amharas agam gu bheil cuid de na h-inn-leachdan aige féin air an uisneachadh anna.

Anns an t-saoghal so féin fhuair e duais nan daoine macanta; shealbhaich e an talamh mar oighreachd. Fhuair e gach urram is oinoir a b' urrainn Oilthighean na Roinn-Eorpa a thoirt dha; ochd fichead medal no crois. Lean e air obair gus an robh e os cionn ceithir fichead; 'n a sheann aois bha inntinn cho soilleir agus cho làidir 's a bha

i 'n a òige. Tha e air a thòdhlacadh làimh ri Sir Isaac Newton ann an Westminster.

AIG A CHEANN CHEARR.

Bho chionn ghoirid bha mi ag éisdeachd ri soisgeulaiche a' labhairt ri cloinn; clann a bha air an togail ann an dachaidhean diadhaidh—a' mhór-chuideachd dhiubh co dhiù—agus a bha air an teagasg gu cùramach anns an sgoil-Shàbaid. Bha iad eadar sé bliadhna agus còig bliadhna deug a dh' aois; fhuair an soisgeulaiche ud cothrom air labhairt riu a chionn gu robh coinneamhan soisgeulach a' dol air an aghaidh anns an sgìreachd aig an àm.

Theagamh nach 'eil e ceart a bhi cur bàis is beatha air beulaobh phàisdean aig sé bliadhna a dh' aois, no eadhon aig deich, anns an t-seadh anns am bi soisgeulaichean a' cleachdadh nam briathran sin, ach an uair a ruigeas clann dhà dheug no trì deug tha iad sean gu leòr agus tùrail gu leòr gus roghainn a dheanamh de Chrìosd le gnìomh an toile féin. Agus tha e ceart gu'm biodh cudthrom an taghaidh sin air a chur air an guaillean, agus gu'm biodh e air iarraidh orra gabhail ri tairgse an t-soisgeil.

Ach an uair a thòisich an soisgeulaiche ud air labhairt ris a' chloinn cha b' ann le maise Chrìosd a dh' fheuch e ri an toil a lìbadh ach le eagal ifrinn. An dràsd 's a ris theireadh e riu, *C' àite am bitheadh sibh na'n tigeadh am bàs thugaibh a nochd? Bhitheadh anns an loch theine.*

Chuir searmonachadh an duine goirissinn air m' fheadil, agus theab mi éirigh agus a ràdh ris a' chloinn gun géill sam bith a thoirt da. Bha cha robh ùghdarras agam sin a dheanamh, agus dh' fhan mi 'n am thosd, ach fad na h-ùine bha an dà rud so 'n am chridhe, (1) Nach dubhairt Dia an rud a thubhairt esan, agus (2) Nach b' ann mar sud a labhradh Crìosd ris na pàisdean.

Le sealltuinn air an duine cha robh comharradh follaiseach ri fhaicinn air gu'n do smachdaich e riamh fheadil féin, no gu'n d' oileanaich e riamh inntinn, no gu robh tomhas air bith aice de'n ghliocas a tha o shuas. Ach air a shon sin bha e a' bruidhinn mar gu'm b' aithne dha inntinn Dhe agus ri-intean Dhe cho cinnteach 's is aithne dhòmhsa na litrichean a tha mi a' sgrìobhadh leis a' pheann. Bha e cinnteach gu robh e féin a' dol do nèamh agus gu robh a' chlànn ud a' dol do theine sìorruidh. Ach an uair a sheallainn air aodainn neochiontach na cloinne agus a sheallainn a ris air a'

bhrù mhóir a bha air an fhear a bha maoidheadh ifrinn orra bha teagamh a' tighinn 'n am inntinn nach robh fhios aig an duine ciod a bha e ag ràdh

Do'n mhór-chuideachd de na daoine a bhios a' cur eagal ifrinn air daoine eile 'n an teagasg cha'n 'eil anns an fhacal ifreann ach facal fluín; tha iad ag aithris rud-eigin a chual iad le éisdeachd 'n a cluaise ach air nach do bheachd-smuainich iad riamh gu ceart. Bha a' bhrù a bha air an duine ud 'n a chomharradh gu robh a bhiadh a' dol gu maith dha; gu'm biodh e a' gabhail cuid mhaith dheth, agus a' faotainn cadal fada 'n a dhéidh, a dh' aindeoin nan uamhasan a bha e a' searmonachadh agus an Dia leibideach anns an robh e a' creidsinn.

Uair-eigin de'n t-saoghal bhiodh e a' cur barrachd dragha ormsa na chuireas e an diugh a bhi cluinntinn teagaisg ris an abrainn teagasg ceàrr 'g a thoirt do chloinn no do dhaoine móra. Is e an t-aobhar nach cuir e uiread dragha orm a nis gu bheil fiosrachadh mo bheatha ag innseadh dhomh gu bheil cumhachd dhiomhair air chor-eigin ann an inntinnean dhaoine a tha 'g an dìon o theagasg a dh' fhaodadh cron a dheanamh dhaibh. Tuitidh e bhàrr an inntinnean mar a thuiteas an t-uisge bhàrr nan tunnagan.

Duine air bith a thòisicheas air tairgse an t-soisgeil a chur air beulaobh dhaoine le eagal ifrinn a chur orra, no a tha an dùil gu'n aom e cridheachan is toil a cho-chreutairean gu Dia le bhi a' glaochadh 'n an cluasan mar gu'm biodh piorraid, *C' àite am bitheadh sibh na'n tigeadh am bàs thugaibh a nochd?*, sin agad duine a tha tòiseachadh aig a' cheann cheàrr.

An diadhaidheadh a tha tòiseachadh anns an eagal, théid i air a h-aghaidh anns an eagal, agus crìochnaichidh i anns an eagal, agus air a' cheann mu dheireadh is e so a toradh, *A Thighearna bha fhios agam gur duine cruaidh thu, agus air dhomh a bhi fo eagal chaidh mi agus dh' fhothaich mi do thalann anns an talamh.* Ghin an t-eagal an leisg, agus ghin an leisg am bàs.

Tha ceann ceàrt air gach chis cho mhaith ri ceann ceàrr, agus theirinn gur e an ceann ceart de'n t-soisgeul tòiseachadh aig maise agus uaisle Dhé ris a bheil ar gnothuch, agus maise agus uaisle na beatha dhiadhaidh a dh' fhoillsich e dhuinn ann an Crìosd a dh' ionnsuidh a bheil e 'g ar gairm. An uair a tha soisgeulaiche a' cur impidh air daoine sud no so a dheanamh air eagal gu'n cuir Dia ann an teine iad tha e a' deanamh dà rud nach 'eil maith; tha e a' toirt cliù leibideach air Dia agus a' gabhail beachd leibideach air nàdur mhic an duine.

URNUIGHEAN AN FHIREIN.

Ach air mo shon-sa, nar leigeadh Dia gu'm peacaichinn an aghaidh Iehobhah, le sgur a' dh' ùrnuigh air bhur son.—1 Samuel, xii, 23.

Cò againn aig a bheil cridhe no coguis cho maoth 's gu'n saoilamaid gu'm biodh e 'n a pheacadh, cha'n e mhàin an aghaidh ar càirdean ach an aghaidh Iehobhah, na'n sguireamaid a dh' ùrnuigh air an son? Is e an fhirinn nach do thòisich sinn air ùrnuigh air an son. Mur do thòisich, bu chòir gu'n cuireadh am facal so nàire oirn gach uair a leughas sinn e anns a' Bhìobull, "nar leigeadh Dia, gu'm peacaichinn an aghaidh Iehobhah le sgur a dh' ùrnuigh air bhur son."

So am facal a labhair Samuel ri sluagh Israeil an uair a leig e dheth a dhreuchd. Fad bhliadhnachan bha e 'n a aodhair agus 'n a bhreitheamh 'n am measg, air a shuidheachadh os an cionn le Dia, ach dh' fhàs iad sgùth dheth, is dh' iarr iad rìgh a chur thairis orra. Ghoirtich sin Samuel, oir cha toigh le duine air Bìth gu'n tionndadh sluagh an cul ris a dhol as déidh ceann-iùil no uachdaran eile. Ach ma ghoirtich, cha do nochd e sin ann an dòigh cheàrr air bith, is cha do rinn e gearan no càineadh. An àite saoihbneas, a ghabhail, no ole air bith a mhaoidheadh orra, is ann a thubhairt e, "Nar leigeadh Dia gu'm peacaichinn an aghaidh Iehobhah, le sgur a dh' ùrnuigh air bhur son."

Ann an seadh fìor nochd Samuel spiorad Chrìosd roimh là Chrìosd, oir rinn e ùrnuigh air son dhaoine a rinn cron air. Sin rud nach 'eil furasd a dheanamh, ach air a shon sin tha e mar fhiachaibh orra-san a tha ag aideachadh Chrìosd: Tha mise ag ràdh ruibh, "Bitheadh gràdh agaibh do 'ur naimhdean, agus deanaibh ùrnuigh air an son-san a tha 'g 'ur geur-leanmhuinn." Sin an àrde a dh' ionnsuidh a bheil Crìosd a' gairm a shluaigh.

Uile làithean a bheatha bha comharraidhean follaiseach na diadhaidheachd ri fhaicinn air aodann Shamuel, ach anns na bliadhnan mu dheireadh bha e a' giùlan coslas an Tighearn Iosa féin air a ghnùis. Shàruicheadh e is lotadh e is rinneadh ainneart air, gidheadh cha d' fhosgail e a bheul. Rinn an sluagh tàir is dhèas air, ach rinn esan eadar-ghuidhe air an son-san, "Nar leigeadh Dia gu'm peacaichinn an aghaidh

Iehobhah, le sgur a dh' ùrnuigh air bhur son."

Bho thoiseach an t-saoghail bha e 'n a chleachdadh aig daoine diadhaidh a bhi ag ùrnuigh air son an càirdean agus air son an coimhearsnach, agus ged nach biodh lagh an Tighearn ag iarraidh oirnn idir eadar-ghuidhe a dheanamh air son ar càirdean tha ni-éigin annainn féin a chomh-eignicheadh sinn gus a dheanamh. Theagamh gu'n do rinn ùrnuighean Shamuel barrachd feum do Israel na rinn a riaghladh, oir tha mòr-chumhachd ann an ùrnuigh eifeachdach an fhèirein.

Cha robh Epaphras air a chunntas 'na dhuine cho comasach ri Apollos anns na eaglais, ach bhiodh e a' deanamh eadar-ghuidhe gu tric agus gu dùrachdach as leth nan cinneach a bha air an iompachadh le soisgeulaichean eile, agus theagamh gu robh ùrnuighean Epaphrais cho buannachdail do obair an t-soisgeil 's a bha searmonachadh Apollos. Bha meas mór aig Pol air Epaphras.

An uair a bha an t-Easbuig Lancelot Andrews 'na oileanach òg ann an Cambridge b'e fear de na companaich a bha aige Francis Bacon, duine a dh' éirich gu bhi 'n a cheann air Tigh nam Morairean. Thug Dia eanchainn do'n Mhorair Bacon nach tug e ach do thriùir no do cheathrar dhaoine eile riamh, eanchainn anns an robh solus glan a' dearrsadh ann an coinnleir òir. Ach bha eanchainn Bhacoin na b' fheàrr na choguis; pheacaich e is thuit e o'n inbhe àrd a ràinig e, agus b' fheudar d'a sheana chompanach, Lancelot Andrews, suidhe ann am breitheanas air. Sin rud a tha glé chruaidh, duine a bhi an cathair-breitheanais agus a charaid air a bheulaobh. Agus gu là a bhàis bha nàire agus aithreachas air an Easbuig Andrews nach robh e ag ùrnuigh air son a chompanaich. Bhiodh e air uairean a' gabhail a dhinnearach còmhla ris, agus bhiodh iad a' sgrìobhadh gu chèile, ach cha tàinig e ann an cridhe an Easbuig gu'm bu chòir dha a bhi a' cuimhneachadh air a charaid aig cathair-gràis agus ag ùrnuigh air a shon 'na dhreuchd àrd.

Ach cha do dhìchuimhnich Samuel a chàirdean no a chompanaich, "Nar leigeadh Dia, ars' esan, "gu'm peacaichinn an aghaidh Iehobhah, le sgur a dh' ùrnuigh air bhur son." Cha ghlòmh caraid e, aran duine itheadh aig a bhòrd, agus toilintinn fhaotainn bho a chompanas, agus bhò a sheanchas,

agus bho a dhìbhearsoin, ach gun uiread agus aon athchuinge a chuir suas gu Dia as a leth. Rannsaich do choguis, a leughadair, agus feòraich dhiot féin cia meud caraid a tha thu a' peacachadh 'n an aghaidh anns an dòigh so, a thuilleadh air gur peacadh e an aghaidh Iehobhah.

Tric gu leòir tha sinn a' faicinn càirdean is companach air a bheil gaol againn a' tuit-eam air falbh o Dhia agus o chomunn a shluaigh a chionn gu bheil droch chleachdanna a' faotainn buaidh orra agus làmh-an-uachdar; ach an uair a thachras an rud brònach sin thigeadh e dhuinn sinn féin a cheasnachadh, agus fheòraich dhinn féin an do rinn sinn ùrnuigh riamh air an son. Mur do rinn, an urrainn duinn a ràdh gu bheil sinn gun chionta, no nach do pheacaich sinn an aghaidh Iehobhah, no an aghaidh ar caraid.

Sibhse gu sònraichte a tha 'n 'ur pàrantan an do pheacaich sibh an aghaidh Iehobhah, le sgur a dh' ùrnuigh air son 'ur cloinne? No an do thòisich sibh riamh? Is eulaidh-thruais clann air bith nach fhaca riamh an athair no am màthair air an glùinean ag ùrnuigh ri Dia air an son. Am pàisde nach fhaca sin riamh, tha e a' fulang calldachd nach gabh tomhas, oir is e ùrnuighean ar pàrantan comhla ruinn agus air ar son an aon chuimhne as beannaichte as urrainn a bhi againn; cuimhne a tha mar acair do'n anam, 'g a cheangal ri Dia.

SADHU SUNDAR SINGH.

C' àite a bheil na daoine as diadhaidhe ri fhaotainn an diugh? Tha mi an dùil gu bheil anns na h-Innsibh an Ear. Tha an diadhaidheachd nàdurra do'n àird an Ear; na'n tigeadh Crìosd air ais do'n t-saoghal an diugh agus gun fhios cò e, bhiodh barrachd meas air anns na h-Innsibh an Ear na bhiodh air ann an Dunéideann.

An Lunnainn no an Dunéideann tha meas aca air daoine mòra; daoine aig a bheil glòir is maoin is greadhnachas an t-saoghail so, agus cha'n 'eil meas idir aca air daoine aig nach 'eil àite anns an leag iad an ceann. Ach anns an àird an Ear tha meas aca fhathast air daoine aig nach 'eil innbe no ionmhas anns an t-saoghal so ma tha a choslas orra gu bheil iad a' smachdachadh na feòla. Sin na daoine d'an toirear urram anns an àird an Ear, daoine a thionndas an cùl ris an t-saoghal, agus ri glòir an t-saoghail, agus ri toilintinn an t-saoghail chum an fheòil a chiosnachadh agus co-chomunn gun sgur a bhi aca ri Dia.

Bu mhaith leam anns an àireamh so iomradh a dheanamh air fear de na daoine sin Sadhu Sundar Singh.

Tha am facal Sadhu a' ciallachadh *duine naomh*; duine nach 'eil 'n a shagairt ach a tha a' sònrachadh le a shaor thoil féin gun ni air thalamh iarraidh ach a mhàin buaidh air an t-saoghal agus air an fheòil. Bho 'òige tha an Sadhu 'g a choisrigeadh féin do bheatha na diadhaidheachd; a' briseadh gach bann a tha 'g a cheangal r'a theaghlach no ri obair an t-saoghail; a' cur cùl ri gaol bhan is pòsadh is cùram teaghlach, agus 'g a thabhairt féin gu buileach gun cruadhas is fuachd is acras fhulang air ghaol an fheòil a smachdachadh.

Tha na mìltean de'n t-seòrsa dhaoine sin anns na h-Innsibh an Ear; cuid dhiubh maith is cuid dhuibh nach 'eil maith idir, ach ged nach urrainnear na cleachdanna aca a mholadh air fad tha iad a' cumail cuimhne air aon fhìrinn shònraichte nach còir do Chrìosduidh air bith a dhìchuimhneachadh, an fhìrinn so, gu'm feum neach air bith a théid a steach do rìoghachd Dhe e féin àicheadh.

Rugadh Sundar Singh anns a' bhliadhna 1889. Bha athair 'n a uachdaran fearainn agus gu maith air a dhòigh; ann an làithean òige bha e air a thogail ann an sògh is comhfhurtachd. An uair a bha e sé bliadhna deug bha e air iompachadh is choisrig e a bheatha do sheirbhis Chrìosd. Bha e searbh gu leòir le athair agus le chàirdean gu'n do thionndaidh e air falbh o chreideamh aithrichean, ach an uair a chual iad gu robh e a dol 'n a *Shadhu Chrìosduidh*, no 'na shoisegeulaiche gun dachaidh, shaoil iad gu robh e air a chiall a chall.

Cha ghabh e innseadh na dh' fhuiling am balach òg so ann an tigh athair an uair a thòisich e air gairm Chrìosd a fhreagairt. Tha mòran de na briathran a bhios sinn a' leughadh anns an Tiomnadh Nuadh nach 'eil a' ciallachadh dad dhuinn, a chionn nach aithne dhuinn na deuchainnean a dh' fhuiling na ceud Chrìosduidhean, briathran mar so, *bithidh fuath aig na h-uile dhaoine dhuibh air sgàth m' ainme-sa*, ach b' aithne do Shundar Singh ciod a bha iad a' ciallachadh oir thionndaidh a dhaoine féin uile 'n a aghaidh mar dhuine a thug nàire is masladh air a theaghlach. Mu dheireadh chuir iad a mach e mar gu'm biodh cù.

Bha e duilich dha dealachadh ri theaghlach agus ri gnàths a dhaoine ach aon uair 's 'g an do rinn e suas inntinn masladh is geur-leanmhuinn fhulang air sgàth Chrìosd, bha a chridhe air a lionadh le sìth Dhe. Chuir e uime an fhalluinn bhuidhe, an

comharradh a tha aca anns na h-Innsibh gur e *Sadhu* a tha anns an duine air a bheil i, is chaidh e a mach air a thurus soisgeulach. Chaidh e a mach cas-ruisgte, gun airgiod gun mhàileid, gun dad 'n a làimh ach an Tìomnadh Nuadh. Ach bha an Tighearna maille ris is neartaich e è.

Ged nach robh ann ach am balach a thaobh aoise bha eud diadhaidh nam mar tarach 'n a chridhe, agus thòisich e air searmonachadh Chrìosd anns a' bhaile anns an do rugadh e, ag innseadh dhaibh mu'n t-sonas ùr a fhuair e tre chreideamh ann an Chrìosd agus tre a thoil a libhadh do thoil Dhe. O'n bhaile sin chaidh e do bhailtean eile, a' toirt fianuis d'a luchd-dùthcha gur e Chrìosd cumhachd Dhe a chum slàinte.

Ann an cuid de na h-àitean anns an deachaidh e bha e air a thoirmeasg dha Chrìosd a shearmonachadh, ach a dh' aindeoin cìod a dheanteadh air cha b' urrainn Sundar Singh fantuinn 'n a thosd, gun fianuis a thogail air taobh Chrìosd. Ann an Nepal chuireadh ann am prìosan e, ach anns a' phrìosan fhuair e cothrom air Chrìosd a shearmonachadh, is chreid cuid de na prìosanaich a theachdaireachd. An uair a thàinig so gu cluasan an luchd-riaghlaidh bha e air a thoirt a mach gu crois a' bhaile, agus air a rùsgadh agus air a sgiùrsadh. An sin bha dealachan air an tilgeil air a chorp rùisgte gus an fhuil a dheoghal as. Tha na làraichean sin 'na chorp fhathast air chor agus gu bheil e a' giùlan gu litireil athailtean an Tighearna Iosa 'n a chorp. An toiseach bha muinntir a' bhaile a' magadh air, a' glaothach nach robh ann ach *cù Crìosduidh*, ach an uair a chunnaic iad an t-aoibhneas a bha lasadh 'n a aodann a chionn gu'n do cheadaicheadh dha fulang air sgàth Chrìosd, thàinig seòrsa de uamhann orra is leig as e.

Cha mhór gu bheil àite air an t-saoghal anns nach do shearmonaich Sundar Singh Chrìosd; coltach ri Iain Wesley b'e an saoghal uile a sgìreachd. Bha e ann an Tibet féin dha no trì dh' uairean; bha e an America, an Astràlia, anns an Roinn-Eòrpa. "Oidhche a bha mi ag ùrnuigh," ars' esan "thàinig gairm thugam dol do Shasunn; ann an Sasunn bha mi sona sona ged nach 'eil a' ghrian ri fhaicinn ann ach glé bheag agus ged tha grian na freantachd air a mùchadh ann."

Theagamh gu bheil cuimhne aig ar luchd-leughaidh gu maith air turusan an duine so do Shasunn oir bha gu leòir uime anns na paipearan-naigheachd aig an àm. Ach an uair a gheibh na paipearan-naigheachd greim air leithid Sundar Singh, 's a thòisich ear air othail is bòilich a dheanamh mu

nithean dìomhair an anama; 's a thòisich ear air teachdairean an t-soisgeil a chur ann an caithrichean àrda am measg mhaithean an t-saoghail aig coinneanhan is dinnearaichean, tha an rud a thachair cheana a' tachairt as ùr, tha Chrìosd air a cheusadh agus air a chur gu nàire fhollaiseach.

An uair mu dheireadh a bha Sadhu Sundar Singh ann an Breatunn bha e toilichte faotainn air falbh dhachaidh; air falbh o'n ùpraid agus o'n driop a tha do na daoine againne mar anail am beatha, ach a bha dhasan 'na chuing agus 'na uallach.

Bheannaich Dia saothair an duine naomh so gu mòr, gu sònraichte am measg a luchd-dùthcha féin. Tha meas agus urram air a thoirt da anns na h-Innsibh nach d' fhuair teachdaire soisgeulach eile riamh; tha e a' nochdadh spiorad agus cumhachd an t-soisgeil dhaibh ann an dòigh a thuigeas iad.

A BHEIL E FIOR?

Air an t-seachdain so leugh mi leabhar beag nach 'eil furasda dhomh a chur as m' aire, oir thog e uiread de smuaintean 'n am inntinn 's gu bheil mo cheann mar gu'm biodh sgaoth sheilleanan ann. Bha an leabhar air a sgrìobhadh le fear-cinnidh dhomh, an t-Ollamh Iain Mac Laomuinn a bha 'na mhinsteir ann an té de eaglaisean Dhùnèideann; duine còir is duine fìrinneach a bha riamh fo chliù maith anns an eaglais.

Na'n robh an leabhar air a sgrìobhadh le Leathanach, no Caimbeulach, no Dòmhnallach, no le aon eile de'n t-sluagh neo-thimchiollgheàrrte, theagamh gu'n abrainn nach robh ann ach ràbbart gun bhun gun bhàrr, ach bha tìr is fìrinn anns a' chinneadh againne riamh, agus mar sin tha e rud beag duilich dhomh a ràdh gur e ràbbart a tha anns an leabhar so, ged tha e duilich cuideachd gabhail ris mar shoisgeul.

Tha an t-Ollamh so a' creidsinn anns an rud ris an abair iad, *Spiritualism*, is tha e làn chinnteach gu'n do chuir a nighean féin teachdaireachd thuige o thaobh thall na h-uagha. Chaochail i air an aona là deug de'n Mhàrt ann an 1922 is chuir i fios gu h-athair as an t-saoghal eile air an dara là fichead de'n mhios sin. Tha e ag ràdh anns an leabhar gu bheil so cho cinnteach 's a tha e gu bheil e féin beò; fhuair e iomadh dearbhadh gur e Catriona a nighean a bha bruidhinn ris. Uair de na h-uairean a chaidh e gu duine sònraichte troimh am bì fios a' tighinn o'n t-saoghal thall, b'e na ceud spioradan a dh' fheuch ri bruidhinn, an

Seanalair Wauchope nach maireann, agus an t-Urramach P. Paterson a b' aithne do'n Ollamh 'n a bhalach. Bha Paterson anabarrach gaolach air deasbud an uair a bha e beò, is b'e a' cheud cheist a dh' fharraid an t-Ollamh MacLaomuinn dheth an robh deasboireachd mu nithean spioradail a' dol air aghaidh anns an t-saoghal thall. Thubhairt Paterson gu robh gu leòir, is rinn e gàire cridheil; an seòrsa gàire a bha aige a bhos, is tha Mac Laomuinn ag radh gu'n aithnich-eadh e a ghàire ann an àite air bith.

Tha rudan eile anns an leabhar as neòn- aiche na sin, ach ged bhiodh rud iongantach 'n ar sùilean-ne agus 'n ar cluasan-ne cha'n 'eil sin a ciallachadh nach fhaod e a bhi fìor.

Do dhuine air bith a tha creidsinn ann an saoghal eile agus anns a' bheatha mhairean- naich cha ruig teagasg nan *spiritualists* a leas oibheum a thabhairt. Cha'n 'eil e do- chreidsinn ann an dòigh air bith gu'n cuir- eadh an fheadhainn a tha thall fios a dh' ionnsuidh nan daoine a dh' fhàg iad 'n an déidh. Tha e nàdurra gu'n deanadh iad sin, is bhitheadh fìughair againn ris, ach an *gabh dearbhadh cinnteach fhaotainn gu'n do rinn iad riamh e?* Tha fianuis is fianuis ann.

Tha gu leòir de dhaoine ann a tha 'n an daoine fìrinneach nach urrainnear am fianuis a ghabhail air cùis de'n t-seòrsa so; bidh an aisling mar an dùrachd.

Aon ni tha fìor; tha nithean ùra mu'n t-saoghal fhaicsinneach a' tighinn am follais an diugh a bhiodh do-chreid- sinn do na daoine aig an robh na h-inntinnean a b' fharsuinge leth-cheud bliadhna roimh so. Tha mìorbhuil air sàil mìorbhuil anns a' chruthachadh. Agus theagamh gu bheil sinn anns na làithean so air bheul foillseachadh ùr is dearbhachd ùr fhaotainn a thaobh an t-saoghail neo-fhaic- sinnich. Co dhùt tha na ceudan anns an rìoghachd so cho mhaith ris an fhear a sgrìobh an leabhar so a' tabhairt fianuis o'm fiosrachadh féin gu'n d' fhuair iad dear- bhadh cinnteach gu bheil daoine a b' aithne dhaibh anns an fheòil beò fhathast air an taobh thall de'n uaigh, agus gu'n do bhruidhinn iad riu. Ma tha so fìor, tha e 'n a ni cho mòr agus cho sòluimte 's nach d' fhuaradh a mach riamh rud eile a ghabhas coimeas ris.

AN LUIBHRE.

Anns an treas caibideal deug de Lebhiti- cus tha cunntas mionaideach ri fhaotainn mu'n ghalair uamhasach so.

Bha an galair an dà chuid gabhailteach is dùthchasach, agus bha eagal air daoine

roimhe anns na seann làithean mar tha eagal orra an diugh roimh 'n bhrìc. Cha robh maith dhaibhsan air an robh e an aodann a nochdadh anns an t-sionagag no an àite sam bith eile far am biodh daoine cruinn.

Bha e air a radh gur h-ann 's an Eiphit a fhuair na lì-Iudhaich e, agus gu'm b'e cruas na h-oibre a bha aca ri dheanamh aig na h-àthachan-creadha a bu mhàthair- aobhair dha. Ach cha 'n 'eil e coltach gu'n robh e dad na bu chumanta am measg nan Iudhach na bha e am measg chinneach eile anns an àird an ear. Bha an galair cho fada sear ris na h-Innsean is Iapan mìle bliadhna roimh theachd Chrìosd. Bha muinntir Phersia a' creidsinn gu'n do pheacaich gach neach air an robh an luibhre an aghaidh na gréine. Cha 'n e mhàin nach tugadh iad fasgadh do dhuine air an robh an galair, ach bhiodh iad a' cur as do chalumain gheala, an duil gu 'n robh e orra-san cuideachd.

Anns an deicheamh linn ràinig e an Roinn- Eòrpa, agus fad nan ceudan bliadhna 'na dhéidh sin bha e cumanta gu leòir, eadhon ann am Breatunn. An sid 's an so air feadh na duthcha chithear comharran fhathast gu'n robh a' phlàigh so aon uair 'n ar measg. Bhiodh iadsan air an robh i air an cumail ann am pùndar, dealaichte o dhaoine; agus tha ainmeanan is làraichean nam pùndar sin air chuimhne fhathast. Cha 'n fhacas luibhre ann am Breatunn o chionn ùine fhada, ach tha an galair glé dhona ann an Lochlann fhathast, agus bidh e a' briseadh a mach am drasd 's a rithist ann an Russia, anns an Spainnt, anns an Eadailt, agus anns a' Ghréig. Gheibhear e anns an Afric anns na bailtean a tha dlùth do 'n chladach. Tha e anns an h-Innsean mar bha e riamh, agus ann an China.

Ged dh' fhaodas feadhainn a ghabhail a tha glan 'n am fuil is 'n an craicionn, tha e coltach gur e an salachar a tha 'g a thogail. Droch thighean, is cion gloine, is droch bhíadh—is e sin màthair-aobhar na luibhre. Tha cuid de lighichean a' cumail a mach gu bheil iadsan a tha tighinn beò air iasg buailteach do 'n ghalair, gu sònraichte air iasg saille.

Bha e air a ràdh, ged nach urrainn sinn aithris mar fhirinn, gur e so an galair a thug bàs do rìgh Albainn, Raibeart Brus. Ged nach 'eil samhhladh as bitheanta ris am bi searmonaichean a' samhlachadh a' pheacaidh na luibhre, cha 'n 'eil an samhladh sin idir air a chleachdadh anns a' Bhiobull. Ach tha an dà rud cho coltach ri chéile an iomadh dòigh 's nach b' urrainn do luchd-teagaisg gun amas air.

1843—1929.

B'e am briseadh a bu mhiosa a chaidh a dheanamh riamh air Eaglais na h-Alba am briseadh a rinneadh oirre ann an 1843. Riamh o'n latha sin bha daoine ann an Albainn a bha feitheamh ri dòchas na bliadhna so, agus ag ùrnuigh air a shon, an dòchas gu'm biodh Eaglais na h-Alba fhathast mar bha i anns na seann làithean. Theagamh nach 'eil e comasach dhi a nis an t-àil uile a chruinneachadh fo a sgiathan, ach m'an tig a' bhliadhna ùr so gu crìch, tha fìghair againn gu'm bi an t-aonadh air an robhtar a' bruidhinn bho chionn fichead bliadhna air a sheulachadh mu dheireadh.

Theagamh gu'n saoil cuid gu'n gabhadh an rud deanamh ann an ùine a bu ghiorra na fichead bliadhna, ach bha an gnòthach fada fada na bu duiliche na shaoileas an fheadhainn aig nach robh làmh ann. An uair a bhios eaglais air thigheadas dhi féin corr agus ceithir fichead bliadhna cha'n e sin an sùgradh a tigh agus a clann agus a maoin shaoighalta a chur an òrdugh gus dol air imrich. Agus idir idir cha robh e furasda do'n eaglais a bha ceangailte ris an staid a h-acaichear fhuasgladh no ghluasad ann an aon là no ann an aon bhliadhna. Ach gu fortanach bha daoine glic agus daoine ciallach agus daoine faighidinneach air an dà thaobh, agus tha an saothair a nis air bheul a bhi crìochnaichte. *Bidh an t-aonadh air a sheulachadh anns an Fhoghar.*

Bhiodh gàirdeachas na dùthcha na bu mhò na tha e na'n robh an eaglais Shaor a' tighinn a steach còmhla ris an eaglais Shaor Aonaichte, ach a dh' aindeoin gach cuireadh a thugadh dhi tha an eaglais Shaor a' seasamh a mach, agus tha a choslas oirre seasamh a mach fad na gineil so co dhiu. Tha e duilich a dheanamh a mach ciod iad na puingeann air a bheil an eaglais Shaor a' seasamh nach 'eil na h-eaglaisean Cléirèachail eile a' seasamh orra mar an ceudna, ach co dhiu tha i an dùil gu bheil fianuis shònraichte aice ri thogail ann an Albainn, agus faodar an gnòthach fhàgail mar sin.

An uair a thig an t-àm tha mi an dòchas gu'm faic mo shùilean an sealladh gasda so, agus gu'n cluinn mo chluasan fonn na sailm ag éirigh gu nèamh bho na mìltean a bhios a' moladh an Tighearna a chionn gu'n do thog e suas Sion as ùr.

Nis éiridh tu a dheanamh gràis
Air Sion naomh gu dlùth;
Oir àm a cabhair tha air teachd,
Seadh, 'n t-àm a dh' òrduich thu.

Oir t' òglaich tha a' gabhail tlachd
'Na clachaibh breagh gach uair;
Tha deag-thoil aig do sheirbhisich
D'a luathre is d'a h-ùir.

CRIOSD AGUS PEADAR.

A Shimoìn, a mhic Ionais, an toigh leat mise? Eoin xxi, 17.

“Innsibh d'a dheisciobuil agus do Pheadar gu bheil e a' dol roimhibh do Ghalile: chi sibh an sin e mar thubhairt e ribh.” B'e sin am fios a chuir Crìosd, an déidh dha éirigh o na mairbh, a dh' ionnsuidh nan deisciobul. An oidhche anns an do bhrathadh e thubhairt e ri Peadar, “Feuch dh' iarr Satan sibhse chum bhuir criaradh mar chruithneachd, ach ghuidh mise air do shon-sa, nach dìobradh do chreideamh thu.”

Tha e coltach gu robh iomagain air Crìosd mu Pheadar. An déidh dha a mhaighstir àicheadh bha Peadar truagh ann an droch shuidheachadh; bha e air a nàrachadh agus air a mhaslachadh airson an rud a rinn e. Cha robh e a' ciallachadh a chùl a thionndadh air Crìosd, ach air dòigh air choreigin chaill e a chiall agus a choguis car greis, agus m' an robh fhios aige ciod a bha e a' deanamh bhòidich is mhionnaich e nach b' aithne dha Iosa.

Ach am beagan ùine thàinig e thuige féin, agus an uair a thàinig e thuige féin bha a chridhe goirt le aithreachas is bròn diadhaidh; bha an ùrnuigh 'na chridhe gun fhàgail, “A Thighearna, dean tròcair ormsa a tha am pheacach.”

Bu léir do Chrìosd cridhe Pheadair oir is aithne do'n Bhuachaill Mhaith a chaoraich, agus dh' ainmich e Peadar air ainm an uair a chuir e fios a dh' ionnsuidh nan deisciobul gu robh e a' dol romhpa do Ghalile. “Innsibh d'a dheisciobuil agus do Pheadar,” mar gu'm biodh amharus aige nach cunntadh Peadar e féin am measg a chàirdean, an déidh na rinn e, agus nach rachadh e do Ghalile còmhla ri càch mur biodh e air ainmeachadh air ainm.

Their cuid de dhaoine nach bu ghníomh caomhail a rinn Iosa an uair a chuir e Peadar air stòl an aithreachais gus a cheasnachadh; their iad nach robh e chum buannachd air bith a mhearachdan a thoirt am follais agus a choguis a bhioradh as ùr an làthair nan deisciobul eile. Ach faodar a bhí cinnteach gu'm b' aithne do Chrìosd gu maith ciod a bha e a' deanamh agus nach ann air ghaol Peadar a ghortachadh a cheasnaich e e mar a rinn e, ach a chionn gu robh fhios aige gu'm biodh buannachd ann do Pheadar cothrom ùr fhaotainn air a ghràdh agus a dhìlseachd a nochdadh dha.

A Shimoin, a mhic Ionais, an toigh leat mise? Cha dubhairt e Peadar, oir tha am facal Peadar a' ciallachadh *carraig*, is cha bu mhaith leis cridhe an aithreachain a leòn thar tomhais. A Shimoin, a mhic Ionais, a bheil barrachd gràidh agad dhòmhsa orra sin? Bha là ann a bha Simon an dùil nach robh gin de na deisciobuil aig an robh uiread gràidh do Iosa 's a bha aige féin. Uair is uair rinn e bòilich as a dhìlseachd. is bhòidich e gu rachadh e gu bàs le a Mhaighstir, ciod air bith a dheanamh iadsan. Ach glé ghoirid an déidh dha sin a ràdh mhionnaich is mhall-aich e nach b' aithne dha Iosa riamh, agus ged a thionndaidh càch uile an cùl ris ann an uair a dheuchainn, is e Peadar a mhàin a dh' an-tromaich a ghealtairachd le breugan. Bha cuimhne aige air sin; bha fhios aige nach biodh e ceart no iomchuidh dha a ràdh a nis gu robh barrachd gràidh aige do Iosa na bha aig càch, agus mar sin fhreagair e, *Tha fios agad, a Thighearna, gur toigh leam thu.*

Cha do chuir Crìosd teagamh 'n a fhacal; bu léir dha a chridhe is bha fhios aige gu robh gaol aig Peadar air a dh' aindeoin na breislich a chaidh 'n a cheann ann an talla an àrd-shagairt. An déidh làimhe nochd Peadar meud a ghràidh d'a Mhaighstir agus meud a dhìlseachd do thoil a Mhaighstir le a bheatha a leigeil sìos 'na sheirbhis.

Tri uairean chuir Crìosd a' cheist cheudna air Peadar, is tri uairean fhreagair Peadar, *Tha fios agad, a Thighearna, gur toigh leam thu.* Ma bha eagal air Peadar nach tugadh an Slànuigher beannaichte maitheanas dha, ciod an dearbhadh a b' fheàrr a b' urrainn da fhaotainn gu robh foluch air a chur air a chionta na gu'n dubhairt e ris, *Beathaich m' uain; beathaich mo chaoraich.* Mar gu'n abradh Crìosd ris, Biodh an earbsa a tha mi a' cur annad agus an dleasdanas a tha mi a' cur ort 'n a chomharradh dhuit gu bheil do chiont air fholuch agus t' anam air aiseag air ais duit.

Cha do leig Peadar gu bràth as a chuimhne an dòigh chaomhail anns an do bhuin Crìosd

ris an là ud, oir móran bhliadhnachan 'n a dhéidh so sgrìobh e gu seanairean na h-eaglais ann an cainnt a tha glé choltach ris na briathran a labhair Crìosd ris féin. "Beathaichibh treud Dhe a tha 'n 'ur measg, a' gabhail cùraim dheth, cha 'n ann a dh' aindeoin ach gu deònach, ni mò mar thigh-earnan os cionn oighreachd Dhe, ach mar dhream a tha 'n an eisempleirean do'n treud."

* * * * *

Tha an naigheachd so tarbhach gu iomadh seòrsa teagaisg, ach tha i gu sònraichte a' teagasg an dà nì so, (1) gu bheil Dia caomhail ri peacaich aithreachail agus (2) gur e an comharradh as fheàrr air an diadhaidheachd gràdh a bhí aig duine do Chrìosd.

Tha Dia gu sìorruidh a' buntainn ri peacaich mar a bhuin Iosa riu ann an làithean fheòla; tha e caomh is coibhneil is tròcaireach. Is aithne dha ar dealbh agus is cuimhne leis gur duslach sinn. Is léir dha a h-uile rud maith agus a h-uile faireachduinn mhaith a tha ann an cridheachan a chloinne cho mhaith 's is léir dha an t-olc agus am peacadh a tha ánta, agus a chionn gur léir bheir e breith chothromach. Is léir dha blàths a chridhe agus tograidhean an spioraid cho mhaith 's is léir dha anfhannachd is laigse na feòla. An uair a chaidh Peadar air seachran theagamh gu'm biodh e ag ràdh ris féin nach do rinn duine riamh air thalamh ach Iudas a mhàin rud cho peacach 's a rinn esan, agus nach robh mùghadh air bith eadar e féin agus an duine mallaihte sin. Ach bu léir do Chrìosd cridhe na dithis, agus bha fhios aige gu robh uiread astair eatorra gu spioradail 's a tha eadar siar is sear. Agus a chionn gu robh thug e maitheanas do Pheadar agus gairm na h-abstolachd as ùr, ach chaidh Iudas d'a àite féin. Tha an duine a bhios a' peacachadh an aghaidh an t-soluis, ann am fuil fhuar agus 'n a cheart deòin, mille uair na's ciontaiche na'n duine a ghlacar gu h-obann le buaireadh, agus a thuislicheas m'an téid e 'n a earalas. B' aithne do Chrìosd nach b'e olcas a chridhe ach laigse na feòla a thug air Peadar ainm féin àicheadh an oidhche ud, agus mar sin thug e cothrom dha a chridhe a ghlanadh le aithreachas agus tòiseachadh as ùr. Sin agad, a leughadair, tròcair an Tighearna; agus nach aoibhneach an soisgeul e do dhaoine peacach, gur e so an Dia ris a bheil gnothuch againn.

Is e an comharradh as fheàrr air an diadhaidheachd gràdh a bhí aig duine do Chrìosd agus do'n Dia a tha air fhoillseachadh ann an Crìosd. Gun ghràdh do'n Tighearna anns a' chridhe cha 'n 'eil anns an diadhaidheachd ach seòrsa de dhaorsa, ach far

a bheil an gràdh thig gach toradh maith eile 'n a àm féin. "Tha gràdh againn dha," ars' an t-abstol Eoin, "a chionn gu'n do gràdh-aich esan sinne an toiseach." Sin a' bhunait as làidire air an urrainnear a bheatha spioradail a thogail, an gràdh agus an taingealachd do Dhia a tha air a dhùsgadh ann an cridheachan a shluaigh air son a mhaithais agus a thròcair dhaibh tre Iosa Crìosd a Mhac.

An uair a bha Crìosd a' fàgail an t-saoghail cha d' iarr e air na deisciobuil an aonta a chur ri creud no paidir; bu leòr an dearbhadh air an creideamh, *An toigh leat mise?* Bha fhios aige nach ruigeadh e a leas cumhachan no cùmhnantan eile a chur orra ach sin.

Cha bu chòir do'n eaglais gàrraidhean a thogail nach do chuir Crìosd suas, no bhi ceasnachadh dhaoine mu nithean dìomhair agus domhain nach 'eil ach air iomall na diadhaidheachd, oir is fheàrr an lasag bheag ghràidh a tha ann an cridhe duine na eòlas a bhi aige air nithean domhain agus dìomhair. Is e an gràdh a tha an Spiorad Naomh a' dùsgadh anns a' chridhe cumhachd Dhe a chum slàinte. Sin an cumhachd a tha a' tàladh dhaoine gu naomhachd is irioslachd is ùmhachd, agus sin an cumhachd a chuireas a mach iad a shireadh nan uan agus nan caorach a tha air chall.

ANNS A CHATHAIR.

Tha tuilleadh sonais ann an dùil

Na th' ann an crùn le bhi 'n a shealbh.

Faodaidh e bhith nach sealbhaich mise gu bràth an crùn ris a bheil dùil agam, agus air am bi mi air uairean a' brùadar, ach mur sealbhaich, fhuair mi cuibhrionn reusonta de shonas cheana le bhi 'g a fhaicinn air mo cheann.

Tha fichead dòigh ann, a leughadair, anns am faod duine toilinntinn fhaotainn dha féin gun chran a dheanamh do dhuine eile, agus bidh mise a' faotainn sòlais nach beag le bhi sealltuinn air map na h-Alba gus àite bòidheach agus seasgar a shònrachadh anns an téid mi a chòmhnuidh an uair a dh' fhàsas mi *aosda agus anfhann*.

Fad bhliadhnachan bha mi an dùil gu'n d' fhuair mi ionad mo tàimh, shuas aig ceann Loch Nis, mu choinneamh Aiseag Bhona. Is iomadh uair a chaidh mi thairis air Aiseag Bhona a dh' fhaicinn mo charaid gaolach, Tomas Sinton, an uair a bha mi anns na crìochan ud, ach cha deachaidh mi riamh thairis air gun e thigbinn 'n am cheann gu'm bu ghasda leam mo làithean a chrìochnachadh

ann an tigh beag a bha shuas air a' bhruthach os ceann an locha. Bha réidhlean bòidheach mu thimchioll an tighe, agus croit bheag air am bithinn a' faicinn bodach beag a' buachailleachd dà mhàrt; a' ghriana a dh' éireadh gu moch air a' chroit agus air an tigh laigheadh i gu h-annmoch orra.

Ach bhuaith sin chunnaic mi àitean eile air an do leag mi mo shùil; tigh geal ann am Meadarloch, mu choinneamh na Conghaile; Tarscabhaig ann an Sléibhte far am faca mi làrach air an do shanntaich mi bothan beag a thogail dhomh féin an sealladh Chuilinn; Aird-mhèara dlùth air Ullabul far a bheil sàmhchair na Sàbaid air làithean na seachduin, agus gach ni eile a thogadh do chridhe, muir is monadh is Beinn Mhór Asaint. Sin na h-àitean a shònraich mi dhomh féin agus àite no dhà eile nach fhaod mi ainmeachadh air eagal gu'n géarr feadhainn eile romham a tha na's dlùithe do chrìoch an seirbhis. Ach theagamh nach 'eil an cunnart so cho mhór 's a tha mi a' saòilsinn; 'n an aois agus 'n an òige is e Dunéideann an t-àite-tàimh air a bheil a' mhór-chuideachd de mo bhràithrean an tòir.

Cha bu mhaith leam deireadh mo làithean a chur seachad anns a' bhaile mhór, no an àite air bith eile ach ann an cridhe na dùthcha, far a bheil na nithean as docha leam, agus air a bheil mo ghaol a' meudachadh mar is sinne a tha mi a' fàs. Tha daoine air an dùthaich a' call iomadh rud maith a tha aig muinntir a' bhaile mhóir, ach anns an t-saoghal so cha 'n urrainnear dad fhaotainn gun phrìs a phàigh-eadh air a shon, agus is fhiach daibh deanamh as eugmbais nan nithean maithes sin air sgàth nan nithean as fheàrr a tha aca air an dùthaich, agus nach b' urrainn a bhi aca n' am fàgadh iad i. An uair a tha gaol aig duine air an dùthaich agus air ùir na talmhainn mar tha aige air a phiùthair no air a bhràthair, agus cuimhnich, a leughadair, gur còir dhuit gaol a bhi agad air an talamh a chionn gu bheil an talamh naomh is glan, tha companach agus comhairliche agus fear-teagaisg aig an duine sin a dh' fhosgla a shùilean mar nach b' urrainn maighstir-sgoile air an t-saoghal a dheanamh.

Cha fhreagradh e gu maith dhòmhsa a bhi cur sìos air sgoilean no air maighstirean-sgoile, oir cha d' fhàg mi an sgoil fhathast agus tha mi ro fhada 'nan comain na gu'n càninn iad, ach air a shon sin tha fhios agam nach ann o dhuine na o leabhar a fhuair mi an tomhas gliocais agus sonais air an do ràinig mi anns an t-saoghal so, ach o na guthan dìomhair leis a bheil Dia a' labhairt rium ann an obair a' chruthachaidh, agus o fheartan cho dìomhair 'n am chridhe féin a

bhios a' co-fhreagradh do na guthan sin. Théid aig na maighstirean-sgoile air ar n-inntinnean a gheurachadh agus daoine gleusda tapaidh a dheanamh dhinn, ach is fheàrr sonas is gliocas na gleusdachd is tapachd, agus is e Dia a mhàin agus ar Màthair a bheir sin dhuinn. Le ar Màthair tha mi a' ciallachadh an Talamh as an tàinig sinn.

Mur cual thu riamh Lloyd George a' deanamh òraid an làthair ceithir mìle duine, no mur faca tu riamh Padraig Pan ann an Tigh-na-cluiche, is call dhuìt gun teagamh nach robh thu anns a' bhaile-mhór a chluinntinn agus a dh' fhaicinn sin, ach ma chual thu guileag na feadaig air a' mhonadh leat féin air a' mheadhon-oidheche, no ma chunnaic thu am beithe geal anns a' choille bheithe ri solus na gealaich, chunnaic agus chuala thu nithean a bheir na's dluithe do Dhia agus do thobraichean na slàinte thu na guth Lloyd George.

Ged nach 'eil mi uile gu léir cinnteach tha amharus agam gu bheil na boirionnaich na's gaolaiche air a' bhaile-mhór na na fir. Tha mi-eigin ann an nàdur bhan ris nach còrd neochiontas agus sàmhair na dùtha; feòrachas is neònachas iongantach a tha toirt orra am baile-mor fheuchainn los am fiosrachadh a mheudachadh. An nì a bha ann o thùs is e sin an nì a tha ann fhathast; cha'n'eil nì nuadh fo'n ghréin. Is e am feòrachas no an neònachas so a thug air Eubh am meas toirnisgte itheadh. Dh' fhàs i sgìth de chumhannachd a' ghàrraidh agus de shàmhair na dùtha, is shanntaich i eòlas agus fasain a' bhaile-mhór. Ach coltach ri iomadh a h-aon eile a rinn an roghainn cheudna cha d' fhuair i an sonas a shaoil i. Ged nach bu mhaith leam so a ghlaodhach air mullach nan tighean bu mhaith leam gu'm biodh fhios aig mo bhràithrean anns a' mhinistrealachd air, co dhiù an fheadhainn a tha fàs *Aosda agus Anfann* agus a tha air bheil an obair a leigeil dhiubh, ach aig a bheil mnathan ceann-làidir a bheir do Dhunéideann iad, a dheòin no dh' aindeòin.

Tha iomadh rud agamsa ri shoerachadh fa chomhair an là anns an iarr mi air Cléir Dhunchailinn mo leigil mu réir le am beannachd, ach tha so cinnteach co dhiù, ma chì mi an là sin, nach téid mi a dh' fhuireach do'n bhaile-mhór. Gheibh mi tigh beag dhomh féin ann an àite bòidheach de'n dùthaich, ann an sealladh na mara ma ghabhas a deanamh, agus dlùth do eaglais far nach bi am ministear a' bruidhinn air Ierahmeel. Bu mhaith leam garradh beag a bhi agam anns am fàsadh currain agus ceirslean-càil as am faodainn bòilich a dheanamh ris a' mhinistir agus ri

coimhearsnaich eile a thigeadh 'g am fhaicinn. Agus an uair nach bi duine agam ris am bruidhinn mi bruidhnidh mi rium fhéin.

DH' ITH AN LAGH E.

An là roimhe bha mi fhéin agus coimhearsnach a' bruidhinn mu dhuine sònraichte a chaochail o chionn dà fhichead bliadhna. Bha e air a ràdh gu'n d' fhàg an duine ud meall mór airgid, ach ma dh' fhàg, cha 'n fhaca mi gu'n d' fhuair a' chuid a b' aithne dhòmhsa d'a chàirdean dad dheth. Thubhairt mi ri mo choinhearsnach gu robh amharus agam nach robh an t-airgid cho mhór 's a bha an t-ainm, ma bha e idir ann.

"Bha e ann," ars' esan, "agus gu leòir dheth."

"Ma bha e ann," thuirt mise, "c'àite an deachaidhe?"

"Chaidh," ars' esan, "do Dhunéideann; *dh' ith an lagh e.*"

Mur gabh daoine comhairle Phoil cha ruig mise a leas a bhi 'n dùil gu'n seachain iad an lagh ged bheirinn-sa comhairle orra. Ach m' an téid thusa, a leughadair, an luib an lagha cuimhnich gu bheil craos air an lagh cho farsuing ris a' chraos a tha air cuartag mhór a' chuain, agus gu'n itheadh e an saoghal uile na'n tugtadh dha e.

Bha tuathanach ann an Cille-sgumain a thilg air dròbhair de mhuinntir an Obainn gu'n d' innis e breugan dha mu ghamhuinn beag peallach a reic e ris. Cha b' fhiach an gamhuinn ceithir puinn Shasunnach air fad, ach bha fuil nan daoine teth agus na sporain aca làn, is cha deanamh dad eile feum leò ach dol gu lagh. M' an do stad iad chosd an gamhuinn peallach dhaibh dlùth air dà cheud not.

Bhiodh tuathanach Chille-sgumain a' bòilich as na litrichean sgaiteach a bhiodh am fear-lagha aige fhéin a' cur gu fear-lagha an dròbhair, ach uair a bha e anns an Oban gu dé a b' iongantaiche leis na'n dà fhear-lagha fhaicinn a' fàgail a' bhaile còmhla, cho companta ri dà bhalach, agus iad a' dol a mach gu Gleannruitein a chluich golf. Dh' fhosgail sin té d'a shùilean is dh' fhosgail a chunntais a fhuair e an té eile.

Ged tha meas mór agamsa air tàlant an luchd-lagha, agus ged is gasda leam a bhi 'g an cluinntinn ag argumaideachadh ann an cùirt, is fheàrr leam an argumaid a bhi air a deanamh air chosd duine eile seach air mo chosd fhéin. Cò riamh a chuala dileab a' tuiteam an lànhan luchd-lagha gun an t-airgid a bhi air itheadh leis an lagh?

AN LIGHICHE.

Bheir an Tighearna neart d'a shluagh.
Salm xxix, 11.

Neart! nach e sin an rud a tha dhith oirnn uile! Agus nach e an tiodhlac a bu plaiseile a b' urrainn duinn fhaotainn, gu'n tugadh Dia air falbh an anfhannachd a tha anns an fheòil, no anns an inntinn, no anns an spiorad, agus gu'n tugadh e dhuinn neart; neart a dheanadh ar n-obair aotram agus ar cridheachan sunndach!

Am measg gach aobhair a tha deanamh dhaoine neo-shona agus a tha deanamh am beatha 'n a h-uallach dhaibh, cha'n'eil aobhar eile a tha 'g a dheanamh sin cho tric ri cion neirt is cion slàinte. Faodar a ràdh mu'n dara leth de dhaoine nach 'eil iad an dara cuid tinn no slàn. Ged tha iad air an casan agus ag obair tha an ceum trom agus an obair 'n a h-uallach dhaibh, agus tha iad daonnan air bheul toirt suas. Cha'n'eil sruth na beatha ach a' ruith gu fann 'n an cuislean. Tha gach là dhaibh mar gu'm biodh seachduin, agus gach seachduin mar gu'm biodh mìos; an uair a sheallas iad air thoiseach orra agus a chuimhnichas iad gu bheil còrr agus trì cheud là aca ri chothachadh fhathast m' an tig a' bhliadhna gu crìch, cha mhór nach toir iad thairis uile gu léir.

Ma tha thusa, a leughadair, a' faireachduinn an cion neirt so annad féin, no ma tha anfhannachd na feòla a' milleadh sìth do chridhe, chomhaidlichinn-sa d'fuit greimeachadh air a' ghealladh so le do dhà làimh, *Bheir an Tighearna neart d'a shluagh.* Tha e a cheart cho furasda do Dhia bodhig duine a neartachadh 's a tha e dha anam a neartachadh, is tha e a cheart cho reusanta do dhaoine sealltainn ri Dia air son slàinte cuirp 's a tha e dhaibh sealltainn ris air son gràsan an spioraid. Tha miltean de dhaoine anns an t-saoghal a' feitheamh gu faighidinneach air lighichean, ag iarraidh slàinte, d'am biodh e fada fada na b' fheàrr fèitheamh gu faighidinneach air Dia. Ach feithidh iad air na lighichean is caithidh iad am maoin uile orra a chionn nach 'eil iad a' creidsinn Facal an Tighearna, agus a chionn nach 'eil earbsa aca gur h-urrainn Dia dèideadh, no lònidh, no eucail cuirp a leigheas.

Anns an leabhar a sgrìobh Stanley Jones mu obair Chrìosd anns an h-Innsibh an Ear tha e ag innseadh gu robh e ann an droch shlàinte

an uair a thàinig gairm thulge Crìosd a shearmonachadh do na h-Innseanaich ionnsaichte; daoine a bha air an oileanachadh ann an sgoil a cheart cho mhaith ris fhéin. Bha eagail air an obair a ghabhail os làimh; a dh' aon ni cha robh e cinnteach as a sgoilearachd agus as a bhuadhan féin ri aghaidh nan daoine fòghluimte ud, agus rud eile, bha briseadh air tighinn air a shlàinte is cha robh e a' faireachduinn aigne no neart ann féin. Ach thubhairt e ris féin gu'n gabhadh e bliadhna dha féin ann an America; agus an dèidh bliadhna fois gu'm biodh e ceart gu leòir.

Chaidh a' bhliadhna seachad is thill e do na h-Innsibh an Ear, an dhill tòiseachadh air obair gun dàil, ach a cheart cho luath 's a chaidh e air tìr thainig an seann rud air ais, is b' fheudar dha am machair fhàgail is dol suas do na beanntan a ris, fad sé no seachd de mhìosan.

An ceann ùine dh'fheuch e ri tòiseachadh air an obair anns an robh a chridhe ach bha e cho dona 's a bha e riamh. Cha robh fhios aige ciod a dheanadh e, no ciod an taobh an tionndadh e. Air an dara làimh bha e a' faicinn dleasdanas agus cothrom a bha Dia a' cur gu soilleir 'ga ionnsuidh, ach air an làimh eile, bha neart a chuirp air a thréigsinn gu buileach.

Bha e greis ann an iom-chomhairle agus air bheul inntinn a dheanamh suas dol air ais do America agus obair fhaotainn air an fhearann, a dh' fheuchainn am b' fheàrr dha shlàinte e, ach là a bha e ag ùrnuigh leis féin, agus gun e a' smuaineachadh air a shlàinte no air laigse a chuirp idir, chual e Guth a' labhairt ris. *A bheil thusa thu féin deas is ullaichte air son na h-oibre a ghairm mi thu 'g a h-ionnsuidh.*

Bha an Guth cho làidir soilleir 's gu'n do fhreagair Stanley Jones e mar gu'm biodh e a' freagairt neach a bha bruidhinn ris.

"Cha'n'eil a Thighearna, cha'n'eil mise deas, oir is duine gun neart gun treòir mi; tha mi ullamh."

"Ma dh' fhàgas thu sin am làimh-sa," fhreagair an Guth, "gabhadh mise cùram dhìot agus gheibh thu neart bhuam."

Fhreagair Stanley Jones anns a' mhìonaid, "A Thighearna, tha mi 'ga do ghabhail aig t' fhacal agus a' deanamh a' chùmhanta sin riut."

Dh' éirich e 'n a sheasamh 'n a dhuine ùr. "Thàinig," ars' esan, "tonn air thonn de

slith Dhe a steach do mo chridhe. Bha fhios agam gu robh làithean mo bhraigh-deanaid agus mo laigse thairis, oir bha mo chorp uile air a lionadh le beatha ghlòrmhor nach d' fhairich mi riamh roimhe. Bha m'anam agus mo chridhe air an lionadh le a leithid de aoibhneas 's nach robh fhios agam co dhìu a bha mi air nàmh no air thalamh. Mo chasan a b' àbhaist a bhi cho trom dh' fhàs iad cho aotrum 's nach robh mi a' faireachduinn gu robh iad a' beantuinn ris an rathad idir, an uair a bha mi a' coiseachd dhachaidh. Cha'n e mhàin gu rachadh agam a nis air m' obair a dheanamh, ach bha mi 'g a deanamh gun sgiths; ag oibreachadh fad an là is fad na h-oidhche gun sgiths fhaireachadh ann am fheòil. An corp a bha 'na chudthrom agus 'na uallach dhomh fad bhliadhnachan cha robh fhios agam a nis gu robh e agam idir. Dh' fhalbh pian agus laigse agus eucailean mo chuirp bhuam mar gu'n robh mi air dùsgadh á droch bhruadar."

Tha fhios agam glé mhaith gu bheil móran de na bhios a' leughadh na duilleig so nach creid aon fhacal de'n naigheachd so, no co dhìu, gu'n abair iad nach do thachair dad do'n duine ud ach rud a bhios a' tachairt tric gu leòir do dhaoine a tha buailteach do leann-dubh.

Cha b'e leann-dubh a bha air Stanley Jones, no rud coltach ris, ach ciod air bith a bha ceàrr air a bhodhig leighis Dia e, mar a léighseas Dia gach duine eile aig a bheil creideamh 'n a chumhachd agus a ghabhas ris an tiòdhlac is urrainn e a thoirt daibh.

*Tobar na beatha tha gu dearbh
Agadsa Dhia nan dùl.*

Mur bithinn-sa a' creidsinn gu'n tug Dia neart is slàinte do chorp an duine ud nach b' urrainn na dotairean a thoirt da cha'n innsinn an naigheachd air an duilleig so. Tha mi a' creidsinn na naigheachd a chionn gu bheil mi a' creidsinn ann an Dia, agus ann an cumhachd Dhé, agus ann am Facal Dhe, far a bheil mìorbhuilean is comharran de'n t-seòrsa so air an gealltainn do dhaoine a dh'iarras iad le creideamh is ùrnuigh dhùrachdach. *Dearbhaibh mi nis leis an nì so, tha Iehobhah nan sluagh ay ràdh, mur fosgail mi dhuibh winneagan nan nàmh, agus mur dòirt mi mach beannachd oirbh, gus nach bi àit ann 'g a chumail.* Le cion creidimh cha'n eil sluagh an Tighearna an diugh a' tagar ach oisean beag de'n oighreachd mhór a thug e dhaibh; coltach ri sluagh Israeil m'am bheil an Salmadair ag innseadh, tha iad a' cur teadhair air Dia; tha iad ag ràdh ris, gu

ruige so théid Thu ach cha téid na's fhaide. Creididh iad gur h-urrainn Dia duine iompachadh agus maitheanas peacaidh a thoirt da, ach cha chréid iad gu bheil Dia a' gabhail gnothuich ri eucailean na h-inntinn, agus idir idir cha chréid iad gu bheil feum ann dhaibh sealltainn ris air son leighis do eucailean an cuirp. Sin an seòrsa dhaoine m' an dubhairt an t-abstol Seumas gu bheil inntinn dhùbhailt aca; le aon taobh d' an inntinn tha iad a' creidsinn ann an Dia ach leis an taobh eile d' an inntinn tha teagamh aca ann. *Na saòileadh na daoine sin gu'm faigh iad nì air bith o'n Tighearna.*

Bheir an Tighearna neart d'a shluagh. Bheir gun teagamh. C'àite eile a bheil an neart agus a' bheatha a tha dhith air ar cuirp agus air ar spiorad ach ann an Dia. Na biodh eagail ort, mata, laigse is eucailean do bhodhig innseadh dha agus iarraidh air an t-uallach sin a thogail dhìot, agus ma's léir do Dhia gu bheil thu ag iarraidh sin gu h-onorach los gu'm bi e na's fhasa dhuit a thoil féin a dheanamh agus obair féin a choimhlionadh anns an t-saoghal freagraidh Dia t'ùrnuigh. Ach ma's ann air son reusan eile a tha thu ag iarraidh saorsa o'n uallach, air son comh-fhurtachd na feòla, no air ghaol pian a sheachnadh, no air ghaol sundachd shaoghailta a shealbhachadh,—ceasnuich do choguis a ris m' an iarr thu air Dia a dhòighean agus a riaghailtean agus a laghannan atharrachadh. 'N ar n-ùrnuighean feumaidh sinn am facal so a chuimhneachadh daonnan, *Ma bheir mi spéis do eucairt 'n am chridhe, cha'n éisd an Tighearna rium.*

ANNS A CHATHAIR.

Ani measg nan tiòdhlacan a fhuair mi aig an Nollaig fhuair mi o chàraid còir leabhar a bha air a sgrìobhadh mu'n Ghàidhealtachd le Sasunnach. Is e ainm an leabhair, *Beanntan, Lochan, agus Gladaichean na Gàidhealtachd an Iar*; agus ainm an duine a sgrìobh e, *Arthur Gardner, M.A., F.S.A.*

Cha'n eil dad sònraichte anns an leabhar a thaobh eòlais no fiosrachadh mu'n Ghàidhealtachd nach robh agam cheana, ach tha còrr agus còig fichead dealbh ann a tha cho maiseach 's gu'm b' fhiach an leabhar a dhà phris 's a tha e air sgàth nan dealbh sin féin. Cha'n eil e a' cosd ach leth gini; cha'n aithne dhomh cuimhneachan eile air an t-seann dùthaich a bu fhreagarraiche dhuit, a leughadair, a chur gu càirdean a chaidh do

Chanada no dh' Astralia. Chuireadh e ionndraimn agus sòlas 'n an cridheachan, is bheireadh e thuca na h-eileanan an far 'n am brùadar.

Bha e na b' fhasa do'n t-Sasunnach na beanntan a dhìreadh na bha e dha an ainmean a ràdh ann an Gàidhlig. Sin a thug air a ràdh gu bheil ainmean grannda air mòran de bheanntan na Gàidhealtachd, agus gur cainnt a' Ghàidhlig anns nach 'eil rian no riaghailt a thaobh a litreachaidh. Leigidh mi le daoine eile achmhasan a thoirt dha aig a shon sin, oir thug na dealbhan uiread toilintinn dhomh féin 's gu'n tugainn maithneas do Mhaighstir Gardner ged dh' abradh e rud a bu mhiosa na thubhairt e. Ach cha'n 'eil cluas no ceòl ann an duine air bith nach fhairich a chridhe a' toirt leum as an uair a chluinneas e na h-ainmean sin, ainmean air a bheil blas na mèala, mar dubhairt Coinneach Mac Leoid; agus mar bheil ceòl an cluas 's an cridhe Choimnich c'àite idir a bheil e?

Tha na dealbhan so uile maiseach ach tha cuid dhiubh a tha barraichte a thaobh glòire, gu sònraichte an fheadhainn anns am faicear neòil is muir is eileanan na h-àirde an Iar. Ged bhios daoine ag ràdh gur e an aon speur a tha lùbadh os cionn na h-Alba uile, siar is sear, tha mùghadh mor eadar an speur agus na neòil a chithear ann an Atholl agus an speur agus na neòil a chithear ann an Uidhist, barrachd mùghaidh 's a tha eadar na daoine, agus is mór sin. Annta féin cha 'n 'eil na h-eileanan idir cho bòidheach ris an fhearann a tha air tìr-mòr na h-Alba; tha iad greannach is creagach is lom, ach air uairean, aig àirde mhara an dol fodha na gréine, chith-ear glòir is maise anns na h-eileanan nach fhacas riamh air machair Alba. Ach buinidh a' ghlòir sin, cha'n ann do'n fhearann, ach do'n chuan agus do'n speur. Cha'n 'eil Colla is Tiriodh ach gu maith lom is luideag-ach an coimeas ri Dun-chailleann no ri Rata-mhurchuis, ach tha trì fichead là anns a' bhliadhna anns a bheil an speur a' sìleadh glòire agus an cuan a' deanamh iolaich ann an Colla agus ann an Tiriodh mar nach do rinn speur no monadh riamh an Dun-chailleann no an Rata-mhurchuis.

Tha am pìos as maiseiche a dh' Albainn suas eadar an Rudha Murchannach agus Rudha Stòir an Cataobh. Fad an t-sinbhail tha an cladach air eagradh mar gu'm biodh beul saibh; bàghan is lochan a' fosgladh far nach robh duil agad riutha, a' léigheil leis a' mhuir a greus-obair fhéin a chur air a' chladach mar nach b' urrainn cumhachd eile fo'n ghréin a dheanamh. Eadar an dà Rudha uel chi thu Eige agus Rùm; Uidhist agus an

t-Eilean Sgitheanach; chi thu Loch Mùideart is Loch nan Uamh; Loch Mòrar is Loch Nibheis is Loch Iutharn; Loch Duich is Loch Carrann; thi thu an Cuilinn Sgitheanach is beanntan Thoirbheartan; an Sleaghach, an Teallach, is beinn Eìghe; chi thu sin agus nìle sealladh eile nach 'eil a choimeas ri fhaicinn ann an àite air bith fo'n ghréin. Na'n robh an t-sid na b' fhearr-na tha i anns na h-eileanan an Iar bu mhaith am flaitheanas do dhuine a chòmhuidh a bhì annta gu bràth. Ach tha an t-sid dona dona, a' freagairt air ròin is tunnagan na's fheàrr na fhreagras i air daoine.

An e an t-sid as coireach gu bheil an sluagh a' fàs gann air feadh na Gàidhealtachd agus anns na h-eileanan? Cha'n urrainn mi a ràdh, ach cha'n e mhàin gu bheil an sluagh a' fàs gann ach tha ur càinain a' dol air a h-ais cuideachd. Is ann glé annamh a thachras duine òg riut anns a' Ghàidhealtachd an diugh as urrainn seachas a dheanamh riut ann an Gàidhlig cheart, no air na nithean a b' aithne d'a sheanair. Cha'n 'eil teagamh nach 'eil eòlas aig an ogha air nithean nach b' aithne d'a sheanair, ach gu bitheanta tha e na's aineòlaiche air eachdraidh a dhùthcha agus air eachdraidh a chinnidh féin na bha a sheanair, agus cha'n 'eil e cho furasda dha a smuaintean innseadh ann an Gàidhlig 's a bha e d'a athair agus d'a sheanair.

An uair a théid mi air m' ais do Chille-sgumain cha mhór gu'n tachair duine an diugh orm a tha loinn is blàs air an seachas ann an Gàidhlig ach a mhàin Calum Dòmhnallach, an seana bheadall, agus Seònaid Eachainn. An uair mu dheireadh a bha mi ann chaidh mi ann an seachas ri buidheann bhalach anns an sgoil, a bha a' cluich air an raon aig uair na dinnearach. Theirinn gu robh iad eadar aona bliadhna deug agus ceithir deug: balaich a bha uile air an togail ann an dachaidhean far an robh Gàidhlig air a bruidhinn, co dhiù seòrsa dhith. Dh' fharraid mi dhiubh mu'n Rìgh agus mu Mhac Cailein, ach cha robh fhios aca air an t-saoghal cò Mac Cailein; cha chual iad an t-ainm rianh. Dh' fharraid mi dhiubh am b' aithne dhaibh Mac Mhaighstir Alasdair, no Mac Mhic Ailein, no Fionn Mac Cumhail, no Iain Lom. Thuir iad nach b' aithne; cha chual iad riamh iomradh orra. Dh' fharraid mi an sin dhiubh an robh fhios aca cò a' bhliadhna anns an robh blàr *Chillecrankie* air a chur. Bha fhios aca air sin; co dhiù aig a chuid bu mhò dhiubh, ach cha robh fhios aig gin dhiubh air a' Ghàidhlig air Cilliecrankie, is cha mhò a chual iad riamh iomradh air *Iain Dubh nan Cath*, ged

is e sin an t-aimn a gheibheadh Claverhouse anns na seann naigheachdan Gàidhealach a bha air innseadh uime.

Lean mi air seachas ris na balaich greis mhaith, is fhuair mi a mach bhuapa gu robh iad eòlach gu leòir air bocsairean an là diugh agus air feadhainn a tha maith air ruith is leum, eadar an t-Oban agus Lunnainn, ged nach 'eil anns na bocsairean sin ach ceatharnaich cho suarrach 's nach leigeadh Fionn a steach am measg a dhaoine iad. Dh' innis mi dhaibh mu Chaoilte, duine a bha cho luath an uair a rachadh e gu fhulangas aig làn astar 's gu'n saoilleadh an fheadhainn a bhiodh a' sealltainn air gu robh iad a' faicinn trì daoine, le luathas a shiubhail. An uair a chual iad sud sheall iad air a chéile mar gu'm biodh amharus 'gam bualadh gu robh mi a' tarruing asda. Ach cha robh idir, a leughadair; bha Caoilte cho luath sid gun teagamh.

Dh' innis mi mu na balaich ud ann an Cille-sgumain gus a leigeil fhaicinn gu bheil atharrachadh mór a' tighinn air a' Ghàidhealtachd, agus air dòighean is inntinnean nan Gàidheal, fo ar sùilean. Cha 'n e gu bheil sinn a' call rud beag an sid agus rud beag an so; òrain is ubagan is rannan is eachdraidh nach robh air an cruinneachadh ann an àm, ach gu bheil an seann saoghal uile gu léir a dol as an t-sealadh, an t-eòlas agus an t-oilean a bha aig ar n-aithrichean. Tri fichead bliadhna roimhe so bha fhios aig a h-uile croitear is ciobair is iasgair agus a' Ghàidhealtachd cò Mac Cailean, is Mhac Dhòmhnuill Ile, is Iain Dubh nan Cath, agus na'm biodh ùine agad suidhe còmhla riu dh' innseadh iad dhuit naigheachdan umpa fad an latha, agus naigheachdan mu eachdraidh na Gàidhealtachd nach robh riamh air an sgrìobhadh ann an leabhar. A thuilleadh air sin bha na mìltean sreath de bhardachd Ghàidhlig aca air an teangaidh, obair Dhonnacha Bhàin, is Rob Duinn, is Iain Luim, is Dhughaill Bochanan.

Mur robh goireasan is sochairean aig na daoine sin a tha againne an diugh, paipearan naigheachd, is sgoilean, is leabhraichean, bha oighreachd mhaith gu leòir aca. B' aithne dhaibh eachdraidh an dùthcha agus eachdraidh an einnidh féin agus chinnidhean eile mar nach aithne do mhuinntir na Gàidhealtachd an diugh. Cha'n'eil sgoil anns a' Ghàidhealtachd an diugh, eadar sgoilean beaga Chille-sgumain is sgoilean mora an Obain agus Ionarnis anns nach 'eil barrachd fiosrachaidh aig na sgoilearan mu threubhan Innseanach na tha aca mu na finneachan Gàidhealach. Cia meud balach

ann am baile Ionarnis a b'urrainn naigheachd innseadh dhuit air Fionn Mac Cumhail? Tha cuid de na balaich sin a' call dath an aodainn agus lùths an easgaidean a' feuchainn ri Homer a leughadh ann an Gréigis, rud a tha a' fairtleachadh orra gu buileach, an uair a bhiodh e fada fada na b' fheàrr dhaibh a bhi ag ionnsachadh mu Fhionn Mac Cumhail agus mu Chaoilte agus mu Gharbh Mac Stàirn ann an Gàidhlig, a tha aca cheana. *Tha sùilean an amadain ann an iomall na talmhainn.*

Ged nach bu mhaith leam-sa aideachadh gur h-amadan mi fhéin (ma'n aidichinn sin dheanainn argumaid uime) feumaidh mi a ràdh nach robh mo shùilean féin air an glaothadh ris a' phaipeir a tha m' am choinneamh mar bu chòir daibh a bhith. Fad na h-ùine an diugh a bha mi a' sgrìobhadh duilleagan a' mhios so bha mo shùil an dràs 's a rithist a mach air an uinneig, oir bha an sneachd a' tuitean, is bha an saoghal cho maiseach air taobh eile na h-uinneig 's gu robh fadal orm gus am biodh m' obair ullamh agus am faodainn dol a mach a shealltuinn air maise an t-saoghail.

Ged bhios mi air uairean a' guidhe gu robh na tha agam de fhearann ann an grunnnd na h-Atlantic, leis cho duilich agus cho draghail 's a tha e a chumail an òrdugh, thig là an dràs 's a rithist anns am faigh mi sòlas anns a' Chaille Bheithe a chuireas gach dragh agus gach carraid dhiubh sin as mo chuimhne. Agus is e aon de na làithean sin là anns a bheil sneachd trom a' tuiteam, agus a' tuiteam cho sàmhach ciùin 's gu bheil e a' fantuinn air geugan ann an craobh, agus a' deanamh dhealbhan nach fhacas riamh an leithid am bòidhchead.

Cha 'n aithne dhomh dad idir as inntinniche na sràid a ghabbail anns a' chaille an dèidh do shneachd tuiteam, gus leantail air lorg nan creutairean fiadhaich nach fhaicear anns an là ach a thig a mach ann an ciaradh nan tràth, a' fàgail comharran an siubhail anns an t-sneachd. Cha'n ann air ghaol an itheadh, no a dheanamh cron air bith orra, a bhios mise a' lorgachadh nan creutairean laghach sin, ach air ghaol m' eòlas a mheudachadh air an gné agus air an dòighean, agus air oibre miorbhuileach a' chruthachaidh.

A cheart cho luath 's a ruigeas mi bonn na duilleig so cuiridh mi orm brògan tacaideach, agus gabhaidh mi sgrìob do'n Chaille Bheithe, agus theagamh gu'm faic mi rudeigin innte air an dean mi seachas ruit là eile, a leughadair.

AOIBHNEAS CHRISD.

A nigheana Ierusalem, na guilbh air mo shonsa. Lucas xxiii, 28.

Am measg na cuideachd a lean Iosa gu Calbhari tha Lucas ag innseadh gu robh móran bhan, a bha ri bròn agus 'g a chaoineadh. Cha robh iongnadh ged bha, oir bha gràdh mór aca dha. Ach thionndaidh esan agus thubhairt e riu, "A nigheana Ierusalem, na guilbh air mo shonsa, ach guilbh air 'ur son féin agus air son 'ur cloinne." Ciod a bha e a' ciallachadh leis an fhacal sin, agus c'ar son a chaisg e na mnathan?

Shaoileamaid gu'm biodh co-fhaireachduinn agus deòir nam ban 'n an comhfhurtachd dha 'na fhulangas. Bha daoine eile am measg na cuideachd ud nach do rinn gul air a shon, a chionn gu robh iad caoin-shuarrach uime; cha do thaisic an cridhe-san is cha tàinig deur air an stùil. B' aithne do Chrìosd sin, is faodar a bhi cinnteach gu robh e toilichte 'na chridhe gu robh na mnathan ud cho caomhail ris agus gu'n do shìl iad na deòir. An àm deuchainn no trioblaid tha co-fhaireachduin ar càirdean 'na chuideachadh agus 'n a chomh fhurtachd dhuinn uile, is cha robh esan de atharrachadh ghné o bhràithrean. Ach air a shon sin, chaisg e na mnathan is thubhairt e riu nach ann air a shonsan a bu chòir dhaibh a bhi gul idir, ach air an son féin agus air son an cloinne. Cha robh feum aige air truas dhaoine, is cha leigeadh e leò a shaoilsinn gu robh e a' dol gu Calbhari 'n a aindeòin. Cha b'e bròn a bha 'n a chridhe féin ach aoibhneas, aoibhneas a bha do-labhairt is làn de ghloir.

Thug Chrìosd gu robh Calbhari air thoiseach air, agus gu'm feumadh e móran nithean fhulang, fada m' an 'do thuig na deisciobuil e; leugh e comharraidhean na h-aimsire am feadh 's a bha an suilean-san fathast dhùinte. Bha so daonnan fa chomhair imtinn, gu'm feumadh e fulang m'an rachadh e a steach d'a ghloir. Uair is uair eile dh' fhaodadh e tionndadh air falbh o Chalbhari agus an crann-ceusaidh a sheachnadh, is chomhairlich a dheisciobuil dha sin a dheanamh, ach leig e le comhairle agus le rùn a chridhe féin seasamh. *An cupan a thug m' athair dhomh ri òl nach òl mi e?*

Cha'n'eil e ceart duinn a bhi smuaineachadh air Crìosd mar gu'n deachaidh e gu

Calbhari an aghaidh a sholuis no an aghaidh a thoile, a' cromadh a chinn le nàire. Bha nàire gu leòir anns a' chrann-cheusaidh, ach cha b' ann dhasan. Bha a chridhe-san làn aoibhneis. Ged bha fheòil agus fheithean a' fulang bha a chridhe an taobh a stigh dheth a' deanamh gàirdeachais; bha aran aige r'a itheadh nach b' aithne do'n t-saoghal, no ma dh' fhaodar an samhladh atharrachadh bha tobraichean beò aig Crìosd as an robh e a' tarruing aoibhneis gun sgur. Ciod iad na tobraichean sin?

I. B'e aon de na tobraichean sin. *naomhachd is uaisle a bheatha féin.* O bhreith gu bhàs ghluais e maille ri Dia, gun pheacadh. Is e so miorbhuil as mò anns an Tiomnadh Nuadh, iongantais as mò na gu'n do thogadh an marbh. B'e a bhiadh agus a dheoch toil Athar a dheanamh, is cha b' aithne dha ann féin ni air bith a bhuineadh do'n pheacadh no do Phrionnsa an t-saoghail so. Tha seòrsa sonais ann air an ruig daoine gun naomhachd, an sonas a bhuineas do'n fheòil; ach tha seòrsa eile ann, an sonas as àirde, air nach ruig duine air bith ach na naoimh a tha glan 'n an cridhe, ged bhiodh an cridheachan air an rannsachadh le mìle coinneal. B'e sin an sonas a bha aig Crìosd; sonas nach b' urrainn an saoghal a thoirt da no thoirt bhuaith. Bha a bheatha neo-shoerach air iomadh dòigh; bha e gun tigh gun dachaigh, agus air uairean gun àite anns an leagadh e a cheann, ach cha do mhill sin a shìth is cha do chuir e searbhadas 'n a chridhe, oir bha a shìth air a tarruing á tobar a bu dòimhne na comhfhurtachd na feòla. Cha 'n ann le aran a mhàin a bheathaichear duine ach léis gach uile fhacal a thig o bheul Dhe.

II. B'e aon de na tobraichean eile as an do tharruing Crìosd a shìth, *gu robh làthaireachd Dhe aige gun sgur.* B'e Dia grian anama, is cha tàinig neul dorchais riamh eadar e féin agus a' ghrian sin, is cha do bhriseadh an co-chomunn a bha aige ri Dia. Faodar a ràdh uime mar nach fhaodar a ràdh mu neach air bith eile, *gu'n do chreid e Dia.* Tha sinne ullamh gu bhi saòilsinn gu robh e furasd dhasan sin a dheanamh, a thaobh na dàimhe anns an robh e ri Dia. Ach an uair a thàinig Mac Dhe do'n t-saoghal anns an fheòil rinneadh coltach r'a bhràithrean e anns na h-uile nithibh, air chor agus nach robh dòigh eile aige air anam a bheathachadh ach an dòigh a tha fosgailte dhuinn uile, le ùrnuigh agus le bhi fantuinn ann an co-

chomunn Dhe. Cha b' ann le cumhachd a dhiadhachd a thug e buaidh air an t-saoghal ach le naomhachd a dhaonnachd. Thubhairt e ris na deisciobuil gu robh nithean ann nach b' aithne dha; gu robh nithean ann nach b' urrainn e a dheanamh; agus nithean ann nach b' urrainn da a thoirt daibhsan. Cha b' ann mar Dhia ach mar dhuine a rinn e obair anns an t-saoghal, agus dh' fheum e a thaic a leigeil air Dia agus anam a bheathachadh air facal Dhe coltach r'a bhràithrean. Bha amannan ann am beatha Chrìosd anns an robh e fada fada na bu duilche dha creidsinn ann an Dia na tha e dhùinne, amannan anns am faodadh amharus tighinn 'n a chridhe nach robh Dia ann idir, no ma bha e ann, nach robh e a' gabhail gnothuich ri cùrsa an t-saoghail, no a' gabhail taoibhe ris an fhreinn na's mò na ris an aingidh. Ach cha do leig e riamh leis an amharus sin tuineachadh 'n a chridhe; a dh' amdeòin sealladh nan sùl is searbhadas an fhreisdail lean e air a chreidsinn gu robh an Tighearna ceart 'n a uile shlighean is naomh 'n a uile ghnìomharra; le ùrnuigh agus le ùmhilachd d'a fhacal chum e e féin ann an co-chomunn Dhe, air chor agus gu'm b' urrainn e a ràdh gach uair agus mionaid d'a bheatha, "Cha'n'eil mi am aonar, oir feuch tha an t-Athair maille rium." Agus an uair a tha faireachduinn aig duine air làthaireachd Dhe agus co-chomunn aig a spiorad ri Dia tha tobar-aoibhneis 'n a chridhe nach urrainn uile thrioblaidean an t-saoghail a thràghadh.

III. B'e aon eile de na tobraichean as an do tharruing Crìosd aoibhneas, an t-seirbhis a bha e a' deanamh d'a bhràithrean. Cha tàinig e do'n t-saoghal chum gu'n deantadh frithealadh dha ach a fhrithealadh do dhaoine eile, is dhearbh e 'n a bheatha féin gu bheil e na's beannaichte ni a thabhairt na ghabhail. Cha 'n urrainn duine aig a bheil spiorad na féineileachd a bhi gu bràth sona, duine nach smuainich air cor no air chisean dhaoine eile ach a mhàin air a chor agus air a ghnothuichean féin. Saoilidh sinn air uairean gu'm bitheamaid sona na'm faigheamaid na tha dhlith oirnn; na'm faigheamaid na ceud chaithrichean agus na'm deanamh daoine eile seirbhis dhuinn, ach cha b'e sin an t-slighe air an do ràinig Crìosd air aoibhneas, agus cha mhó is e sin an t-slighe air an ruig daoine an diugh air an t-sonas as àirde, an rud ris an abradh Crìosd rioghachd Dhe. Theireadh tu gu'm biodh duine air bith sona a b'urrainn a ràdh gu'n do choimhead e na h-àitheantan o dèig; thachair a leithid sin de dhuine air Crìosd ach dli' aoidh e nach robh e sona. Dh' iarr Crìosd air na h-uile nithe a bha aige a reic agus a roinn air na

bochdan agus e féin a leantuinn, agus an sin gu'm biodh e sona. Is e sin r'a ràdh, bha fhios aige nach tàinig e riamh an inntinn an duine shaoibhir ud seirbhis a dheanamh d'a bhràithrean. Cha'n ann am mór-phailteas nan nithean a tha sinn a' sealbhachadh a gheibh sinn aoibhneas glé bhitheanta cha'n 'eil am pailteas sin a' toirt 'n a lorg ach dragh is ro-chùram. Thig an sonas so, gun fhios daibh féin, gu daoine caomhail crìosdail a bhios a' giùlan uallaichean am bràithrean. Tha e a' tachairt tric gu leòir gu'm feum aon air chor-eigin ann an teaghlach cudthrom chàich is uallach an teaghlach a ghabhail air a ghuailllean, agus na nithean a bha anns an t-sealladh aige féin a leigeil seachad air an sgàth. Their an saoghal gur truagh a thachair do'n mhac no do'n nighinn a rinn sin, ach tha mìle dòigh aig Dia air duais a thoirt do dhaoine a ni an rud caomhail agus an rud uasal, agus is dòcha nach 'eil iad ann an eisiomaid truas an t-saoghail, a chionn gu bheil sith is aoibhneas aca 'n an coguis is 'n an cridhe féin nach biodh aca gu bràth na'n do ghabh iad rathad eile. An duine nach abair là deug 's a' bhliadhna ach *thoir dhomh, thoir dhomh*, sin agad duine nach blais gu bràth an sonas agus an t-aoibhneas as àirde. Thug Crìosd na bha aige do dhaoine eile, ùine agus a shaothair agus a chomhairle agus a cho-fhaireachduinn agus a ghràdh, is mu dheireadh thug e seachad anam 'n an éiric. B'e sin an t-aobhar gu robh aoibhneas làn.

IV. Ach b'e an tobar-aoibhneis a bu dòimhne 'n a chridhe uile gu léir, an t-aoibhneas a bha aige ann a bhi téarnadh pheacach. Cha 'n e mhàin gu robh aoibhneas aige sùilean nan dall fhosgladh 'n a latha féin, ach bha e cinnteach gu'm b'e toil Dhe gu'm biodh e air a lotadh air son nan gin-ealan a bha ri teachd, air a bhruthadh air son aingidheachdan an t-saoghail, agus mar sin dh' fhuiling e air a' chrann-cheusaidh gu toileach. Bha e cinnteach gu'm biodh fhulangas féin 'n a mheadhon air mórán mhac a thabhairt chum glòire, agus mheas e nach b' airidh fulangas Ghetsemane is Chalbhari a bhi air a choimeas ris an aoibhneas shiorruidh sin, an t-aoibhneas a tha 'n a chridhe féin agus ann an cridheachan nan ainglean an uair a chluinnear air nàmh gu'n do thèarnadh peacach air thalamh. B'e sin a thug air tionndadh agus a ràdh ri nigheanan Ierusalem *Na guilibh air mo shonsa*. Bha iadsan a' smuaineachadh air pian is nàire a' chroinn-cheusaidh, ach bha esan a' smuaineachadh air an aoibhneas a bha roimhe. Chunnac e saothair anama is bha toilichte. "Mise, ma thogar suas o'n talamh mi tàirngidh mi na h-uile dhaoine am ionnsuidh." An uair a

bha suilean Chrìosd a' dùnadh anns a' bhàs chunnaic e sealladh nach fhacas le duine air bith eile a bha air slialbh Chalbhari an là ud; cha b'e na saighdearan no an fheadhainn a bha timchioll a' chroinn-cheusaidh a bha fa chomhair a shùil idir, ach sluagh mòr nach robh neach sam bith comasach air àireamh, de na h-uile chinneach, agus threubhan, agus shlàigh, agus theangan, 'n an seasamh an làthair Dhe, air an saoradh le saothair anama.

ANNS A CHATHAIR.

Am measg nan seann diadhairean a bhios mi a' leughadh cha'n eil gin idir as fheàrr leam na seann Iain Lightfoot, D.D., a bha ann an Cambridge, a rugadh ann an 1602 agus a chaochail ann an 1675. Bha diadhair agus sgoilear ainmeil eile de'n cheart ainm ann an Cambridge bhuaith sin, ach ged b' àrd a chluì agus fhacal 'n a latha, cha tigeadh e ann an uisge na stiùrach aig an t-seann fhear. An uair a bha mise na b' òige na tha mi an diugh, agus theagamh na bu ghaolaiche air chisean a rannsachadh gus an ceann-criche, dhùisg fear no dhà de na leabhraichean aig an Ollamh Iain Lightfoot a leithid de fheòrachas a'm' inntinn 's gu'n do cheannaich mi na h-oibrichean aige air fad, trì deug de leabhraichean móra anns a bheil dlùth air dà chloich de chudthrom. Ach faodaidh mi a ràdh umpa mar thubhairt Professor Saintsbury mu na tosaicean fiona a dh'òl e, nach do chosd mi airgid riamh as an d' fhuair mi uiread toil-inntinn 's a fhuair mi á pris nan leabhraichean ud. Thachair do leabhraichean Lightfoot mar thachair do na leabhraichean a sgrìobh Màrtainn agus an Seanalair Daibhidh Stiùbhard mu'n Ghàidhealtachd; ghoìd luchd-sgrìobhaidh eile caoban móra asda gun uiread agus a ràdh gu robh iad 'na chomain.

Bha eòlas mòr aig an duine agus gheibhear iomadh rud anna a tha tilgeil soluis air na sgrìobtur, ach gheibhear anna cuideachd iomadh rud a tha glé neònach. Tha e ag innseadh gu robh an saoghal air a chruthachadh air an t-seachdamh là deug de October, anns a' bhliadhna 4004 roimh theachd Chrìosd, agus gu robh Adhamh air a chruthachadh air an treas là fichead, aig naoi uairean 's a' mhaduinn. Sin agad sin. An uair a bhios sgoilearan agus speuradairean an là diugh a' bruidhinn air aois an t-saoghail cha bhi iad ach a' labhairt mu thuaiream, agus bidh iad toilichte gu leòir ma théid iad mu cheud muillein bliadhna do'n aois cheart, ach bha an t-Ollamh Iain

Lightfoot cho cinnteach á aois an t-saoghail 's ged gheibheadh e i o'n Ard Registrar an Dunéideann. Ciod is ciall da sin?

Tha e a' ciallachadh rud no dhà; a' togail iomadh smuain ann an inntinnean dhaoine tuigseach a bheachdaicheas air, ach tha e a' ciallachadh so co dhiu, gu bheil daoine an diugh ann an saoghal ùr seach an saoghal anns an robh na seann diadhairean beò. Co dhiu a theid aig sgoilearan is speuradairean an là diugh air aois an t-saoghail a dheanamh a mach no nach téid tha fhios aig na balaich bheaga gu robh an t-Ollamh Iain Lightfoot agus Ard-Easbuig Ussher fada fada ceàrr. Agus cha'n e mhàin gu robh iad ceàrr ach cha b' urrainn iad a bhi ceart leis an dòigh a ghabh iad. Bha iad an dùil gur h-ann air ùghdarras Dhe a tha a h-uile facal ann an leabhar Genesis air a chur sìos; gu'n d' innis Dia do Mhaois facal air an fhacal, an dòigh agus an ùine anns an do chruthaich e an saoghal agus na beathaichean a tha air uachdar; gu'n d' innis e dha mu Eubh agus mu'n Nathair, agus mu'n t-seanchas a bha eatorra; gu'n d' innis e dha mu'n tuil agus mu Noah agus mu thoimhsean na h-àirce; mu aoisean nam prìomh-aithrichean agus nan ginealan a thàinig 'n an déidh; gu'n d' innis e dha mu sheanchas dìomhair a bha eadar e féin agus daoine a bha beò na ceudan bliadhna roimh Mhaois; ann an aon fhacal, bha iad an dùil gu'm faighear ann an Genesis eachdraidh an t-saoghail o thoiseach a' chruthachaidh, air a h-innseadh le Dia féin, agus mar sin neomhearachdach. Air dhàibh a bhi de'n bheachd sin chunnt iad aoisean nam prìomh-aithrichean agus aoisean nan ginealan a thàinig 'n an déidh, mar a tha iad air an cur sìos ann an ceud leabhraichean a' Bhiobuill, is fhuair iad bhuaith sin gu robh an saoghal air a chruthachadh anns a' bhliadhna 4004.

Ach tha taobh eile air a' chùis. Tha fhios againn an diugh nach robh anns na h-Iudhaich ach sluagh beag is lag an coimeas ri rioghachdan eile; gu robh rioghachdan eile ann a bha 'n an làn sheusdar ceithir mìle bliadhna roimh theachd Chrìosd; tha fhios againn gu bheil comharran ann gu robh daoine air an talamh o chionn còrr agus fichead mìle bliadhna, agus gu robh beathaichean ann o chionn ceud mìle bliadhna, beathaichean a chithear làraichean an càs agus an cnàmhan anns na creagan. Ged nach urrainn na speuradairean no na creagadair-ean là is bliadhna a thoirt dhuinn air aois an t-saoghail tha iad uile a' toirt dhuinn figearan de'n t-seòrsa so, 300,000,000 bliadhna. A thaobh aois an t-saoghail

cha'n'eil ann am muilean bliadhna ach rud suarrach.

Cha bhiodh e furasda dhomhsa, a leughadair, cainnt is eòlas nan speuradairean agus nan àrd-sgoilearan eile a chur an Gàidhlig dhuitsa, oir ged tha a' Ghàidhlig caomh le m' chluais agus freagarrach gu leòir gus iomradh a dheanamh air na nithean air am bi sinn a' bruidhinn an Cille-sgumain, cha'n 'eil innte ach spàin bho chd gus do chuid a thoirt á comaidh á poit nan speuradairean. Ach ged nach 'eil mi a' dol fada a steach anns a' ghnothuch faodaidh mi dòigh na dhà ainneachadh anns a bheil iad a' feuchainn ri tighinn dlùth air aois an t-saoghail.

Aon dòigh a tha aca, a' cheart dòigh anns an dean thu mach aois mairt no aois craoibhe. Ma chunntas tu na fàinneachan a chi thu air adharc mairt, theid thu dlùth d'a h-aois; ma chunntas tu na fàinneachan a chi thu air craoibh an uair a ghearrar i air an teismeadhoìn gheibh thu a h-aois. Tha na ceart fhàinneachan sin air creagan sònraichte air an talamh, làraichean a bha air am fàgail an uair a bha na creagan a' fuarachadh, agus theid aig na creagadairean air an cunntas.

Dòigh eile a tha aca, bidh iad a' tomhas an t-salainn a tha anns a' chuan. Tha rud beag salainn anns a h-uile uisge a tha sruthadh anns na h-aimhnichean do'n chuan, ach cha'n'eil mìr salainn idir anns an uisge a tha ag éiridh o'n chuan do na neòil le teas na gréine. Tha an cuan mar so a' fàs ùigh ar n-uigh na's saille o linn gu linn, o thòisich aimhnichean air iad fhein fhalmhachadh ann. An uair a thiomhseas iad na tha de shalann anns a' chuan uile ou léir, agus a thiomhseas iad na tha dol ann de shalann, a h-uile bliadhna o na h-aimhnichean, cuiridh iad an dà rud sin ri chèile, is ghéibh iad beachd air aois an t-saoghail. Dh' oibrich sgoilearan àraidh air a' cheist so fad iomadh bliadhna, is fhuair iad 330,000,000 bliadhna mar aois an t-saoghail.

Cha'n'eil an sin ach sop no dha as na sguapan a chruinnich iad. Tha daoine ann an saoghal ùr an diugh seach mar bha iad roimhe so; agus feumaidh an eaglais sin a chuimhneachadh. Tha na nithean so air a bheil mi a' bruidhinn air an teagasg do'n chloinn anns an sgoil, ach tha e 'n a chnapstarra do'n chloinn gu spioradail, uile làithean am beatha, ma tha na nithean a chluinneas iad anns an eaglais agus na nithean a chluinneas iad anns an sgoil calg-dhìreach an aghaidh a chèile. Na'n robh an t-Ollamh Iain Lightfoot beò an diugh cha'n abradh e an rud a thubhairt e mu chruthachadh an t-saoghail; bha e 'n a sgoilear ro mhaith agus 'n a dhuine ro

ghaolach air an fhìrinn na gu'n cuireadh e cùl ri solus is eòlas a tha tighinn o spiorad Dhe a cheart cho cinnteach 's a thàinig an solus agus an t-eòlas a bha aig Maois.

BEANNACHADH LEAPA.

Tha mi 'ga sgrìobhadh so air mo ghlùn ann an carbad-iaruinn, air an rathad do'n Oban; an uair a bha mi a' fàgail an tighe anns a' mhaduinn fhuair mi fios gu robh crioman falamh fhathast ann an duilleagan a' mhios so. Agus bho nach 'eil dad eile agam air an dean mi seanchas aig an àm cuiridh mi luchd-leughaidh an leabhair dheirg 'n am chomain le té a thoirt daibh de na seann laoidhean a gheibhear ann an *Carmina Gadelica*, an leabhar fiachail a bha air a chur a mach leis an Ollamh chaomh, Alasdair Mac Gillemhìcheil nach maireann. Thug mi leam an leabhar 'n am bhaga los gu'm biodh guidheachan is ubagan agam a chuirinn air sgiobair agus sgiobadh na *Cygnnet* mur cuir iad air tìr mi ann an Tìrìodh am màireach, gun dol do Bharraidh.

Ach tha e car duilich dhomh m' aire a chumail air a' phaipear a tha air mo ghlùn, oir tha tuathanach á Bothchuidir a tha 'n a shuidhe anns an oisein m' am choinneamh air son seanchas a dheanamh rium. Bha e aig margadh am Peairt agus tha sogan beag drama air, agus cleas an t-seòrsa sin daonnan tha e air son seanchas a dheanamh ri ministear mu chùisean eaglais agus mu nithean sòluinte agus cràbhach. Aig amannan eile seachnaidh iad comunn na clèire mar gu'm biodh eagal fiabhruis no brice orra.

Bhiodh na seann daoine 'g am beannachadh féin m' an tòisichadh iad air obair, m' an cuireadh iad sìol, m'an togadh iad teine, m' an smàladh iad teine, m'an éireadh agus m'an laigheadh iad. So beannachadh tàimh a bha aca :—

*An ainm an Tighearn Iosa,
Agus Spiorad Ìòschlain àigh,
An ainm Athar Israeil,
Sìnim sìos gu tàmh.*

*Ma tha mùsal no dùsal,
No rùn air bith dhomh 'n dàn,
Dhia fuasgail orm is cuartaich orm,
Is fuadaich uam mo nàmh.*

*An ainm Athar prìseil,
Is Spiorad ìòschlain àigh,
An ainm Tighearn Iosa,
Sìnim sìos gu tàmh.*

* * * * *

*Dhia cobhair mi is cuartaich mi
O'n uair-s' gu uair mo bhàis.*

INTINN CHRISOD.

Tha e na's beannaichte ni a thabhairt na ghabhail.—Gnìomharan xx, 15.

Tha an eaglais gu mòr an comain Phoil, agus an déidh Phoil, an comain Lucais air son cuimhne a chumail air an fhacal so. Cha'n fhaighear idir ann an leabhraichean Mhata, no Mharc, no Eòin e. Theagamh gu'n euala cuid dhiubh am facal o bhilean Chriosd, ach ma chuala, dhìchuimhnich iad e; no co dhiu, cha tàinig iad thairis air a ris.

Cha'n fhaca Pol Chriosd riamh is cha chual e a theagasg, ach bha e fad a' chuid mu dheireadh d'a bheatha maille ri daoine a chunnaic agus a chuala Chriosd; daoine aig an robh e 'n a chleachdadh a bhi ag aithris a bhriathran. Bha an soisgeul am beul nan creidimheach, air aithris o dhuine gu duine, iomadh bliadhna m'an deachaidh a sgrìobhadh, agus b'ann mar sin a fhuair Pol am facal so, *Tha e na's beannaichte ni a thabhairt na ghabhail.* Ach ged nach biodh urrainn Phoil againn air son an fhacail idir tha dreach is comharradh na firinn air an fhacal fhéin; tha e cho coltach ri rud a theireadh an Slànuighear caomh, is tha e uile gu léir coltach ris an rud a rinn e.

I. B'e so an dòigh anns an do chuir Chriosd seachad a bheatha féin, cha 'n ann ag iarraidh no a' gabhail ach a' toirt seachad do dhaoine eile daonnan. Cha d' iarr e air duine eile rud a dheanamh nach do rinn e féin an toiseach; le ghnìomharan cho mhaith ri bhriathran dh' fhoillsich e dhuinne intinn Dhe. *Cha tàinig mac an duine chum gu'n deantadh frithealadh dha ach a dheanamh frithealaidh, agus a thabhairt anama féin mar èiric air son mhóran.* Thug e na bha aige do dhaoine eile, agus mu dheireadh thug e seachad a bheatha agus anam as an leth. Theàruinn e daoine eile ach cha do chaomhain e a bheatha féin. Tha so uile air a chur le Pol ann an dòigh nach b' urrainn duine eile a chur na b' fheàrr: "Is aithne dhuibh," ars' esan, "gràs ar Tighearna Iosa Chriosd, ged bha e saoi bhir, gidheadh gu'n do rinn-eadh bochd e air bhuir sonsa, chum gu'm biodh sibhse saoi bhir tre a bhochdainn-san." Na'm biodh aon de dhaoine móra an t-saoghail so cho irosal gràdhach 's gu'n deanadh e seirbhiseach dheth féin d'a sheirbhisich, 'n a bhràthair agus 'na chùl-taice dhaibh gus an ceum as fhaide a mach, mholamaid an

gnìomh. Ach gu'n tigeadh an Dia mòr glòrmhor anns an fheadh gu bhi nigheadh chasan agus a' glanadh chreuchdan nan creutairean a chruthaich e, sin gnìomh a tha cho iongantach agus cho uasal 's nach gabh e moladh! Tha e a' dol os cionn ar molaigh; ionghnadh nan ionghnadhnan; an ni àrd agus uasal agus gaolach sin ris an abradh Pol, gràs Dhé. Cò an cridhe a smuainicheadh air ach cridhe Dhe?

Cha mhór gu bheil dad idir air innseadh dhuinn mu bheatha Chriosd nach 'eil a' cur soluis air an fhacal so, agus a' dearbhadh gur e so an intinn a bha ann féin. Ach tha an dòigh anns an do ghiùlain e e féin anns na làithean deireannach 'ga dhearbhadh gu sònraichte; mar chuir e as an t-sealladh a bhròn agus a thrioblaid agus fhulangas féin los misneach is comhfhurtachd a thoirt d'a chàirdean. Cha'n e sin dòigh dhaoine am bitheantas; an uair a thig deuchainn no àmhghar 'g ar n-ionnsuidh féin cha'n'eil móran smaointinn againn air cor dhaoine eile. Ach cha b' ann mar sin a bha Chriosd; b'e a nàdur a bhi toirt seachad agus a bhi smuaineachadh air daoine eile air thoiseach air féin; eadhon an uair a bha anam a leaghadh 'n a chom bha e a' smuaineachadh air a dheisciobuil agus air an obair a thug Dia dha ri dheanamh, agus gu sònraichte air Peadar agus air mhàthair.

II. So an aon dòigh a mhàin anns an gabh an sonas as àirde fhaotainn, an sonas a tha fìor-ghlan is buan. Tha uile shluagh an t-saoghail an tòir air sonas dhaibh féin anns a' bheatha so, ach tha a' mhór-chuid-eachd 'g a iarraidh air an dòigh cheàrr; tha iad an dùil gur h-ann mar is mò a gheibh iad as sona a bhitheas iad. Tha sin calg-dhireach an aghaidh an teagaisg a thug Chriosd dhuinn anns an fhacal so, agus an aghaidh an teagaisg a thug e dhuinn am briathran eile cuideachd, *Cha'n ann am mór-phailteas nan nithean a tha e a' seallbhachadh a tha beatha an duine a' co-sheasamh.*

Nach 'eil fhios againn glé mhaith gur e na làithean a bu shona 'n ar beatha na làithean sin anns an robh cothrom againn cuideachadh a dheanamh le coimhearsnach no le duine air chor-eigin a bha 'n a éigin; ni air an robh feum againn féin a thoirt dà a chionn gu robh fheum-san na bu mhotha. Bha HENRY DRUMMOND nach maireann an dà chuid n' a dhuine glic agus 'n a dhuine spioradail; bhiodh móran dhaoine a' cur an

comhairle ris, ach bha aon chomhairle aige a bhiodh e daonnan a' toirt air daoine a bhiodh a' gearan nach robh an t-aoibhneas aca 'n am beatha spioradail ris an robh fiughair aca, *iad a dhol a mach agus aoibhneas a thoirt do dhaoine eile.* An nì a tha duine a' gleidheadh dha fhéin cha'n'eil an dara leth de thoileachadh ann 's a tha anns an nì a roinneas e air daoine eile. An rud a tha air a roinn, an àite e bhi air a lughdachadh tha e gu bitheanta air a dhùblachadh. Theagamh nach 'eil so a réir riaghailtean nan ceistean anns an sgoil ach tha e a réir teagasg Chrìosd agus fiosrachadh ar beatha.

III. Is e Crìosd an t-slighe anns an t-seadh so a thuilleadh air iomadh seadh eile, nach 'eil rathad air Dia a thoileachadh no air beatha is sòlas fhaotainn d'ar cridheachan ach an rathad air an do choisich esan. Cha'n'eil aig a dheisciobuil ach aon lagh uile gu léir, e féin a leantuinn; agus a dh' aindeoin mineachaidh a bhithear a' deanamh air an staid inntinn no cridhe sin ris an abrar *creideamh anns an Tighearn Iosa*, feumar daonnan tighinn air ais thuige so, nach 'eil 'n ar creideamh ach facal is fuaim mur bheil sinn a' deanamh roghainn le comhairlé shuidhichte de na nithean a roghnaich esan agus de'n dòigh beatha a lean e an uair a bha e air thalamh. Ma tha sinn cho cinnteach asainn fhéin 's gu'n téid sinn an aghaidh a theagaisg-san, an dùil gu bheil ar dòigh fhéin cho mhaith ri dhòigh-san, cha'n'eil ann ach facal is fuaim dhuinn a bhi ag ràdh gu bheil sinn a' creidsinn ann. Cha'n e sin creideamh no rud coltach ris; duine air bith aig nach cluinnear là deug 's a' bhliadhna ach *mi fhéin, mi-fhéin, thoir dhomh, thoir dhomh*, ciamar a tha creideamh aig an duine sin ann an neach nach dubhairt riamh a leithid sin, ach a thubhairt so, *Tha e na's beannaichte nì a thabhairt na ghabhail.*

B' àbhàist do aon de na seann diadhairean a bhi ag ràdh, SAMUEL RUTHERFORD, ma's maith mo chuimhne, nach deachaidh e riamh air a ghlùinean a dh' ùrnuigh air son caraid gun Dia a thoirt dha tiodhlac air chor-eigin air a shon fhéin. Ann a bhi 'ga dhìchuimhneachadh féin agus a' giùlan nallaichean chàich air a chridhe fhuair e saorsa is sonas. Theagamh nach creid cuid de dhaoine facal dheth so, ach co dhiù a chreideas no nach creid, tha e fìor agus air a dhearbhadh ann am fiosrachadh na feadhnaich a tha leantuinn Chrìosd. Abradh an saoghal mar a thogras e, tha e na's beannaichte nì a thabhairt na ghabhail; na's beannaichte a chionn gu bheil gràdh air a chùlaobh, agus anns a' bheatha dhiadhaidh is e an gràdh an anail bheò.

AONADH NAN EAGLAISEAN.

An uiridh dh' iarr an t-Ard Sheanadh air na Cléirean cothrom a thoirt do Sheiseinean agus do shluagh na h-eaglais am beachd a liubhairt a thaobh an Aonaidh, air chor agus gu'm biodh fios aig na Cléirean ann an deagh àm cìod an inntinn a bha aca air a' chùis. Bho chionn mìos no dhà tha Seiseinean agus coimhthionaillean a' toirt seachad am beachd, mòran dhiubh le vote anns an eaglais, is tha e soilleir gu leòir gu bheil a' mhòr-chuideachd de'n t-sluagh toilichte gu bheil an t-Aonadh a' dol air aghaidh. Na'm faigheadh Ramsay Dòmhnallach uiread air a thaobh anns an ath Phàrlamaid 's a tha air taobh an Aonaidh an Albainn, an coimeas ris na tha 'n a aghaidh, cha ruigeadh e leas fannh no eagal a bhi air dol air aghaidh le obair na riochachd.

Cha mhò a leigeas aithrichean na h-eaglais a leas eagal a bhi orra an obair a chrìoch-nachadh ann an October so tighinn air an do thòisich iad bho chionn fichead bliadhna. Tha deannan beag dhaoine an sid agus an so leis am b' fheàrr cùisean fhàgail mar tha iad, ach cha'n urrainnear sgur de'n obair mhaith a ghabh an eaglais os làimh air sgàth nan daoine sin. Ann an cùisean na h-eaglais cho mhaith ri cùisean na riochachd tha e 'n a rud càrt agus reusonta gu'n aonntaicheadh am beagan ris a' mhòran, an nair a tha gnothuch air a chur an dara taobh le cumntas cheann, ach mur dean iad sin, cha'n urrainnear a leasachadh. Anns an eaglais againne cha 'n'eil ach glé bheag uile gu léir a tha an aghaidh an Aonaidh, ach ged bhiodh e 'n an inntinn cron a dheanamh, rud, rud nach 'eil, nach 'eil, cha'n eil dad as urrainn iad a dheanamh.

Anns an eaglais eile cha'n'eil a' chùis uile gu léir mar so; tha an àireamh dhaoine a tha an aghaidh an Aonaidh fada na's mò na againne, agus ma tha an toil agus an dealbh aca faodaidh iad seasamh a mach agus eaglais bheag a dheanamh dhaibh féin, mar a rinn an eaglais bheag Shaor. Faodaidh iad sin a dheanamh, ach cha 'n fhaigh iad mòran a dh' aonntaicheas leò gu bheil feum aig Albainn an diugh air eaglais eile.

Bha e furasda gu leòir do aithrichean na h-eaglais againne obair an Aonaidh a thoirt gu ceann-criche, oir bha fhios aca fad na h-ùine gu robh a daoine gu h-aonsgeulach air an cùl, ach cha robh e idir cho furasda do aithrichean na h-eaglais eile, oir bha aca ri gluasad gu glic agus gu fàilidh a h-uile ceum de'n t-slighe air eagal gu'm briseadh iad sìth agus aonachd na h-eaglais. Mar sin tha iad r'am moladh air son gu'n do stiùir iad an eaglais le làmh cho cinnteach air iomadh

droch latha; am measg na feadhinnach d'am buin clù tha trìuir nach 'eil an diugh a làthair; an t-Ollamh Alasdair Whyte; an t-Ollamh Seumas Denney; agus an t-Ollamh Gillesbuig Henderson. Còmhla riu sin feumar an t-Ollamh Alasdair Martin ainmeachadh, oir is ann air a ghuailllean-san a thuit cudthrom na h-oibre o chionn bliadhna no dhà. Bho shìubhail an t-Ollamh mòr mòr, Raibeart Rainy, cha robh pearsa eaglais ann an Albainn cho glic no cho grunnadail ri Gillesbuig Henderson. Bha e naith anns an lagh agus anns an t-soisgeul; bha cridhe diadhair aige is ceann fir-lagha. Is mòr an dìobhail nach robh e air a chaoimhnadh gu October, oir bhiodh e air a thaghadh mar chend Mhoderàtor na h-eaglais aonaichte gun teagamh. Ach coltach ri Maolis cha d' fhuair e dol a steach do thìr a' gheallaidh, is feumar a nis a bhith toilichte le Ioshua.

Tha fichead bliadhna bho thòisicheadh air an obair so; fear as déidh fir de na h-aithrichean a bha air a ceann chaidh iad as an t-sealladh, gus nach 'eil ach glé bheag dhiubh a làthair an diugh; dh' fhalbh an t-Ollamh Uilleam Mair; an t-Ollamh Gillesbuig Scott; Tormoid MacLeòid agus an Morair Balfour; an t-Ollamh Alasdair Stiùbhard an Cill-ribhinn; Cooper; Cowan; Herkless; Nicol; Gillespié; Mitford Mitchell; Macadam Muir; Niven; Seumas Robastan, an Dotair Russell; Dòmhall Mac Leòid; Wallace Williamson; is feadhainn eile air nach 'eil cuimhne agam aig an àm. Ma tha na naoimh air nèamh a' gabhail suin de na nithean a tha facthair air thalamh, is tha mòran dhaoine a' creidsinn gu bheil, faodaidh gu bheil ionghnadh air spioradan nan aithrichean so nach 'eil sinne a' toirt gu ceann-criche an obair a dh' fhàg iad againn.

ANNS A CHATHAIR. AN GIOGALORUM.

An aithne dhuit, a leughadair, an creutair ris an abair iad an giogalòrum? Tha e cho beag biodach 's gu'n téid aig ceud mìle dhiubh air iad féin fholach ann am bac-íosgaid na frìde, is tha an fhride cho beag i féin 's gu'n téid aig ceud mìle dhiubh air iad féin fholach ann an cùl cluaise na fineig, is cha'n'eil an fhineag mòr.

An uair a bhios sinn a' coiseachd air an talamh saoilidh sinn gu bheil an talamh marbh fo ar casan agus nach 'eil creutair beò ann ach na chì sinn air uachdar, ach an àite an talamh a bhì marbh tha e làn beatha; na'n cunntadh tu an àireamh ghiogalòrum is fhridean is fhineagan air a bheil tu a' saltairt a h-uile nair a leagas tu do chas air an talamh

chitheadh tu gu bheil barrachd ann na tha de dhaoine anns an Roinn-Eòrpa. Saoil thu cia meud creutair beò a tha ann an làn spàinne de'n talamh a bhios tu a' ruamhar anns a' gharradh agad féin aig an àm so de'n bhliadhna? Ann an Rothamsted far a bheil daoine ionusaichte a' cur seachad ann beatha gus gné an talainn a thuigsinn agus dòighean ùra fhaotainn a mach a bhios gu feum do thuathanaich ann an oibreachadh agus ann am beathachadh a' ghruinnd, chunnt iad gu eùramach cia meud creutair beò a bha ann an làn spàinne-tea de'n talamh. Bha e cho duilich dhaibh so a dheanamh 's gu'n do ghabh an obair còig daoine a bhì rithe fad bliadhna, ag oibreachadh oehd uairean a h-uile latha. Theagamh gu'n abair cuid gu'm feumadh nach robh dad eile aca ri dheanamh, agus gu'm bu leanabail an obair e do dhaoine glic bliadhna d' an saoghal a chur seachad a' cunntas na bha de ghiogalòrum ann an làn spàinne a dh' ùir. Ach sud agad mar tha eòlas dhaoine air obair a' chruthachaidh a' fàs, agus tha eòlas 'na nì cho luachmhor 's gur fheàrr aon ghràinne beag dheth na luchd soithich de'n òr.

Bha e duilich dhaibh na creutairean beaga ud a chunntas a chionn gu robh iad cho biodach 's nach fhaiceadh iad cuid dhiubh gun ghloinneachan, ach bha e na bu duiliche dhaibh a chionn gu robh iad a' sìolachadh cho pailt. Cha ruigear a leas clann-daoine a chunntas ach uair 's na deich bliadhna oir cha'n'eil ach trì ginealan aca ann an ceud bliadhna. Ach am measg nan giogalòrum tha gineal ùr ag éirigh suas ann an caisteal na h-uaire, dlùth air ceud gineal ann an ceithir uaire fichead. Bha còig is dà fhichead muillean dhiubh ann an làn na spàinne; an uair a chuir iad air a' mbeidh iad gus an cudthron a thomhas rinn iad a mach gu bheil mu thuaiream dà fhichead pùnd dhiubh anns gach acair fearainn.

Theagamh gu bheil cuimhne agad, a leughadair, air facal deacair a tha air a sgrìobhadh an leabhar Shamueil mu *anam duine a tha air a cheangal suas ann an ceanglachan nam beò*; ged tha mac an duine cho uaibhreach 's nach aithich e gu bheil dàimh air bith aige ris a' ghiogalòrum is ann as an aon tobar beatha a thàinig iad, agus tha iad air an ceangal r'a chéile ann an ceanglaichean cho dlùth 's na'm bàsaicheadh an giogalòrum gu'm bàsaicheadh mac an duine cuideachd. Gun an giogalòrum cha tigeadh bàrr no biadh as an talamh.

An ionghnadh, mata, ged theireadh an naomh Frannsaich a *bhràthair* ris a' chreutair bheag so, agus an ionghnadh ged ghluaiseamaid uile gu fàilidh air an talamh an uair a chuimhnichas sinn gu bheil saò-

ghal mór agus saoghal beò fo ar casan air nach 'eil eòlas air bith againn, saoghal anns a bheil breith is bàs, fàs is searg, obair is strì. a' dol air an aghaidh gun sgur ann an ùmhlachd do thoil a' Chruthfhear a thug dhaibh deò na beatha as an aon tobar as an d' fhuair sinn féin i. *O doimhne saoihbheis araon gliocais agus eòlais Dhe!*

* * * * *

SGOILEAN SAMHRAIDH.

Thug mi iomradh air a' ghiogalòrum a chionn gu bheil e cho feumail do dhuine fhios a bhi aige ciod a tha dol air aghaidh ann an saoghal a' ghiogalòrum 's a tha e dha fhios a bhi aige ciod a thubhairt Iain Calvin, ma bu mhaith leis rùintean Dhe anns a' chruthachadh a thuigsinn. Tha dà Bhiobull ann anns am faodar smuaintean agus rùintean Dhe a leughadh; am Biobull a bha air a sgrìobhadh leis na naoimh agus am Biobull a bha agus a tha air a sgrìobhadh le làmh Dhé ann an obair a' chruthachaidh. Tha aithreachas gu leòir ormsa a nis nach do thòisich mi na bu tràithe air eòlas fhaotainn air obair a' chruthachaidh, oir tha mi a' faicinn gu bheil beathachadh ri fhaotainn anns an dòigh sin do inntinn agus do chridhe duine, ach bha mi uile làithean mo bheatha cho dìon a' leughadh agus a' meòmrachadh ann an leabhraichean dhiadh-airean is fheallsanach 's nach robh ùine agam sùil a thoirt air na mìltean iongnadh a tha mu'n cuairt orm anns a' chruthachadh, as am faodainn gliocas is eòlas a tharruing Bho chionn mìle bliadhna cha'n'eil na diadhachan agus na feallsanaich a' deanamh dad ach a' cagnadh bhriathran: a' cheart cho luath 's a chailleas tu tlachd is càil ann am briathran gheibh thu a mach nach 'eil an còrr aca ri thoirt dhuit; ach fad na h-ùine tha Tearlach Darwin agus Louis Pasteur agus daoine eile iriosal de'n t-seòrsa sin a' fosgladh dhorsan dhuit a bheir a steach do shaoghail ùra thu, saoghail anns am faod thu cumhachd agus gliocas agus rùintean Dhe fhaicinn mar nach fhaic thu iad air dhòigh eile.

Na'n cluinninn-sa, mata, iomradh air sgoil shamhraidh anns am biodh saoghal a' ghiogalòrum, no saoghal nan rionnagan, no saoghail nan creutairean eile a tha sealbhachadh na talmhainn maille riom, air fhosgladh dhomh ann an dòigh shimplidh a b' urrainn mi a thuigsinn cha bu cheum air ghàig leam dol innte, ged tha mi air fàs car sean. Neoar-thaing nach 'eil gu leòir de sgoilean samhraidh ann an diugh; tha iad cho tiugh 's nach mór nach tachair té dhiubh ort air a

h-uile cuoc, ach ma tha, b'e sin na sgoilean gun ionnsachadh! Cha'n'eil anns an sgoilearachd a tha dol air aghaidh anna ach an t-ainm; is e an fhìor ghnòthuch a tha an rùn nan sgoilearan, aighear is leannanachd is dibhearsain de'n t-seòrsa sin.

* * * * *

LEOGHANN AGUS COINNEAN.

Ged tha droch ainm aig na *Pacifists* am measg na gineil fhiar so cha'n'eil eagal no nàire air bith ormsa a ràdh gu robh taobh agam ris na *Pacifists* riamh, a chionn gu bheil mi an dùil gu bheil am beachdan a réir teagasg Chriosd. Mur biodh agam ach am Biobull a sgrìobh na naoimh bhithinn 'n am *Phacifist* a muigh 's a mach, ach tha mi a' faicinn nithean sònraichte anns a' Bhiobull eile a sgrìobh Dia anns a' chruthachadh nach 'eil a réir an teagaisg sin, agus a tha dùsgadh amharuis 'n am inntinn. Cha'n'eil mi dol a dheanamh argumaid mu'n ghnòthuch air an duilleig so, ach faodaidh mi naigh-eachd bheag fhìor innseadh.

Uaireigin de'n t-saoghal, o chionn fhada nan cian, thachair leòghann agus coinnean air a cheile. Bha an coinnean an dèidh àil a bhi aice, is thòisich i air bòilich ris an leòghainn gu robh ise a' breith fada harrachd cloinne na bha an leòghann. Cha b' urrainn do'n leòghainn so àicheadh, ach thubhairt i, *An uair a bheireas mise cha 'n e coinnean a bheireas mi ach leòghann*. Bu leòr an fhreagairt sin anns na làithean ud, o chionn fhada nan cian, an uair a b'e lagh na coille agus lagh a' mbach-air gu'n itheadh am beathach a bu mhotha am beathach a bu lugha. Cha ruigeadh na leòghainn a leas farmad no eagal a ghabhail a chionn gu robh na coinneanan a' siolachadh na bu lionmhoire na iad fhéin; mar bu phailte a dh' fhàsadh iad is ann bu phailte agus bu reamhra na leòghainn cuideachd.

Ach an diugh cha leòr an fhreagairt idir e do'n leòghainn a ràdh gur leòghann a bheireas ise agus nach e coinnean! An uair a tha tapaid is marbhachd air an toirmeasg; innean na leòghainn air an gearradh agus a faclan air an tarruing le binn an lagha, ciod is fheàrr leòghann na coinnean? Cha 'n fheàrr dad. An uair a bhios chùisean air an socuachadh le cunntas cheann théid an latha daonnan leis a' choinnean. Cuirear na leòghainn air chùil is sealbhaichidh na coinneanan an talamh. Tha so a' togail cheistean móra a dh' fhàgas mi agad féin, a leughadair, gu bhi a' cnuasachadh orra, ach co dhùin cha 'n fhaic mise comharradh air bith anns a' chruthachadh gur fheàrr le Dia coinnean na leòghann.

MIANN AN T-SALMADAIR.

Aon ni ghuidh mi air an Tighearna, sin iarraidh mi, a bhi am chòmhuuidh ann an tigh an Tighearna uile làithean mo bheatha, chum gu'm faicinn maise an Tighearna, agus gu'm fiosraichinn 'n a theampull.—Salm, xxvii, 4.

Ann an àite eile tha an Salmadair ag ràdh gu robh 'anam a' fannachadh le déidh air cùirtibh an Tighearna :

Cia mòr an airdh-ghràidh do theach
Iehobhah mhóir nan sluagh!
Cia taitneach dhòmh-sa t' àros naomh
O Thighearna nam buadh!

Bu bliadh is bu cheòl do seasamh anns an tigh naomh agus a ghuth a thogail ann am fonn nan salm :

Bha aoibhneas orm tràth thubhairt iad
Gu tigh Dhe théid sinn suas.

Tha na sailm làn de'n ionndrainn so, an ionndrainn a bha ann an cridhe an t-Salmadair air tigh Dhe; agus ma dh' fheòraichear ciod e an t-aobhar, tha e féin a' freagairt, "Tha mo chridhe agus m' fheòil ag éigheach gu h-àrd air son an De bheò."

Cha b' ann air sgàth nam ballachan a mhàin a bha gaol aige air tigh an Tighearna; bha miann air a bhi ann a chionn gu'm b'e sud an t-àite anns an robh gloir agus cumhachd an Tighearna r' am faicinn, agus anns an robh e 'g a nochdadh féin d'a shluagh.

Faodar, mata, ùrnuigh an t-Salmadair a ghabhail ann an dòigh fharsuing agus a ràdh gur e làthaireachd an Tighearna an ni sònraichte a mhiannaich e. As eugmhais làthaireachd an Tighearna cha bhiodh eadhon an teampull ach 'n a thigh fuar fàs. oir is e faireachduinn a bhi aig an luchd-aoraidh air làthaireachd an Tighearna a tha deanamh ionad an aoraidh naomh. *Agus dhùisg Iacob as a chadal, agus thubhairt e, Cia h-uamhasach an t-ionad so? Cha 'n àite air bith so ach tigh Dhe, agus is e so geata nèimh!* Cha robh teampull no sionagog air an t-sliabh far an do chaidil Iacob, no tigh-aoraidh a thogadh le làmhnan; cha robh ann ach an sliabh creagach lom; ach 'n a anam féin air an t-sliabh an oidhche ud chual e guth an Tighearna, agus feuch! bha an sliabh dha mar gu'm biodh e ann an tigh Dhé, oir tha tigh Dhé ann an àite air bith anns a bheil e 'ga fhoillseachadh féin do'n anam.

Cha ruigear a leas, mata, ùrnuigh an t-Salmadair a ghabhail gu litireil, no a shaòil-sinn gu'm bu mhaith leis teicheadh air falbh o'n t-saoghal agus o obair an t-saoghail uile gu léir gus a làithean a chur seachad gu bràth tuilleadh ann an sàmhchair an teampull. B'e an ni sònraichte a mhiannaich e làthaireachd Dhe a mhealtainn a ghnàth, Dia a bhi maille ris 'n a dhol a mach agus 'n a theachd a steach, an là a rachadh e do'n teampull agus an là nach rachadh.

*Dia leam a' laighe
Dia leam ag èirigh
Dia leam anns gach rath soluis
Gun aon rath as aonais.*

*Criosd leam a' cadal
Criosd leam a' dusgadh
Criosd leam a' caithris
Gach là agus oidhche.*

Bha an teampull 'na fhianuis do'n t-Salmadair air glòir agus naomhachd an Tighearna; 'n a fhianuis cuideachd air trócair agus dlùths an Tighearna d'a shluagh; agus mhiannaich e a bheatha a chur seachad ann an dearbhachd nan nithean sin. "Is e an Tighearna mo sholus agus mo shlàinte." Bha an faireachduinn sin agus an dearbhachd sin ann an cridhe an t-Salmadair a h-uile uair a rachadh e a steach do'n teampull, agus is e an ni sònraichte a tha e ag iarraidh anns an ùrnuigh so gu maireadh an fhaireachduinn sin agus an dearbhachd sin 'n a chridhe uile làithean a bheatha. Co-chomunn gun bhriseadh a bhi aige ri Dia, co dhiù a bhiodh e ag aoradh no ag obair, b'e sin am miann a bha ann an cridhe an t-Salmadair. Bu mhaith leis a bhi anns an spiorad, cha'n ann a mhàin air là an Tighearna, ach gach là anns an t-seachduin. Cha biodh e chum buannachd air bith a' cheist a thogail, a bheil e comasach do neach air thalamh an àirde spioradail so a ruighinn, no a smuaintean a bhi air an socruchadh air Dia gun sgur. Co dhiù a tha sin comasach do chreutair peacach no nach 'eil, tha fhios againn uile gu maith gu bheil sinn féin a' tighinn fada fada gearr anns a' chùis so, agus gu'm faodamaid barrachd fiosrachaidh a bhi againn air làthaireachd an Tighearna na'n robh déidh againn air a chomunn mar bha aig an t-salmadair. Cha b'e mionaid no dhà anns a' mhaduinn agus mionaid no dha anns an fheasgar a bu mhaith leis-san a chur seachad ann an ionad-dìomhair an

Tighearna, ach uile làithean a bheatha. Nach iomadh duine anns an t-saoghal an diugh nach tog a chridhe suas ri Dia eadhon mionaid fhéin anns a' mhaduinn; nach iomadh duine aig nach 'eil smuain air Dia o dh' éireas e gus an laigh e! Ciod a theirear ris an t-seòrsa sin? Fàodar so a ràdh co dhiu gu'm feum iad an dòighean agus an cleachdanna atharrachadh m' am faic iad glòir agus maise an Tighearna.

Ged chuireadh duine seachad uile làithean a bheatha ann an co-chomunn Dhe cha rannsaicheadh e ach earlais bheag d'a ghlòir agus cha'n fhaicheadh e ach earlais bheag d'a mhaise. Tha glòir os cionn glòire is maise air chùl maise ann an Dia, agus eadhon do na naoimh a chuireas seachad am beatha 'n a fhianuis cha teirig iongnadh. Ma tha sin fìor a thaobh nam naoimh, nach beag de mhaise no de ghlòir an Tighearna as urrainn dhaibh-san fhaicinn aig nach 'eil miann 'n an cridhe air fantuinn 'n a làthair idir? Is e am peanas a thuiteas orra gu'm fàs iad dall. Nach mòr an dìteadh e do dhaoine gu'm biodh maise na diadhachd agus na diadhaidheachd air a chur fa chomhair an sùl ann an Iosa Criosd agus gu'n tionndadh iad air falbh, ag ràdh, *cha'n eil sgéimh no grinneas aige gu'n amhairceamaid air, ni mò tha maise aige gu'n iarramaid e!*

Far a bheil ar n-ionnhas an sin bidh ar cridhe; bha cridhe an t-salmadair ann an tigh Dhe a chionn gu'm b'e Dia a sholus agus a shaoibhreas.

Tha tart air m' anam 'n geall air Dia
'N geall air an Dia ta beò
O c'uin a thig 's a nochdar mi
Am fianuis Dhia na glòir?

Is ann dhaibh-san aig a bheil an ionndrainn bheò so air Dia a dh' fhoillsicheas Dia a mhaise agus a ghlòir. Gheibh iad anns an t-saoghal so fhéin dearbhachd air na nithean a tha sìorruidh, agus roimh-bhlàs de'n aoibhneas a tha feitheamh orra an uair a chi iad e aghaidh ri aghaidh.

ANNS A CHATHAIR.

An raoir bha mi a' leughadh an leabhair a bha air a sgrìobhadh mu'n Ollamh Wallace Williamson leis a' Mhorair Sands, is dhùisg an leabhar uiread smuaintean agus uiread chuimhneachan 'n am inntinn 's gu'm bu mhaith leam a ghabhail mar cheann-seanchais air a' mhìos so.

An uair a bha air innseadh an toiseach gur e am Morair Sands a bha dol a sgrìobhadh beatha Wallace Williamson gu dearbh cha do

shaoil mi gu robh an duine ceart air a shònrachadh, oir bha amharus agam gu'n biodh solus fuar is fionnar an lagha car làidir air son Wallace Williamson. Ach cha robh anns an amharus sin ach amharus fhéin, rud gun bhun gun bhàrr; cha b' urrainn Wallace Williamson a bhi air a chur 'n a sheasamh ann an solus a bu choibhneile agus a bu bhlàithe na'n solus anns an robh am Morair Sands 'g a fhaicinn uile làithean a bheatha.

Ann an aon seadh tha e anabarrach freagarrach gu'm biodh beatha mhinistearan air an sgrìobhadh leis a' Mhorair Sands, oir tha e na's gaolaiche air a bhi bruidhinn mu shearmoin na tha a' mhor-chuideachd de na ministearan féin; cha mhór nach 'eil e cho gaolach air a bhi bruidhinn mu shearmoin agus mu chinn-teagaisg 's a bha an t-Ollamh Seumas Cameron Lees nach maireann.

RIGH AM MEASG CHAICH.

Bho chionn ceud bliadhna cha robh duine ann an eaglais na h-Alba a thàinig a steach d'a ròghachd cho luath agus cho furasda ri Wallace Williamson; no duine eile a ghleidh a chrùn cho fada agus cho cinnteach. 'Na chòig bliadhna fichead bha e air a shuidheachadh os cionn aon de na coimhthionaillean a bu mhò an Albainn, eaglais ann an Lìte far an robh dà mhìle de luchd-comanachaidh, agus bliadhna 'na dhéidh sin bha e air a ghairm do eaglais an Naoimh Cuthbert an Dùnéideann far an do choimhlion e a chuid a b' fheàrr agus a b' fhaide d'a mhinistrealachd. Bho thùs a làithean bha e air a chunntas am measg nan searmonaichean a b' fheàrr an Albainn, agus auns na bliadhnachan mu dheireadh bha e 'n a phearsa-eaglais cho comharraichte agus cho cumhachdachd anns an dùthaich 's gu robh e 'n a rìgh beag am measg chaich. Ach b'e sin an rìgh bàigheil agus an rìgh iriosal; cha robh am freumh a bu lugha de mhòralachd no de uabhar ann; is cha do dhìchuimhnich e riamh a' charraig as an do ghearradh e, no toll an t-sluicid as an do chladhachadh e. Bha uiread tùir is gliocais is maitheis ann an cridhe Wallace Williamson gu nàdurra 's nach gabhadh e milleadh; ged bha an saoghal agus an eaglais a' séideadh suas a chinn fad dà fhichead bliadhna le iomadh seòrsa builg dh' fhairtlich e orra riamh gaoth no at a chur ann; an deireadh a làithean bha e cho grinn iriosal 's a bha e 'n a bhalach bochd.

DUAIS AN T-SEARMONAICHE.

Cha'n'eil urram no inbhe as urrainn eaglais na h-Alba a thoirt do mhinistear nach tàinig

gu Wallace Williamson m' an do chrìochnaich e a chùrsa, is fhuair e uile iad mar dhuais a shearmonachaidh. Fad ionadh bliadhna cha do ghabh e mòran gnothuich ri obair an Ard Sheanaidh, ach an uair a bha duine a dhìth orra ann an 1915 a bhiodh 'n a sheòrsa de cheann air an t-Seanadh chuir a bràithrean Wallace Williamson ann an aite Scott gu h-aonsgeulach. Bha fichead ministear eile anns an t-Seanadh a b' eòlaiche air an obair na Wallace Williamson, agus a b' fheàrr ceann na e ann an rèiteachadh ghnòthuichean, ach bha e air a thaghadh air thoiseach air càch a chionn gu'n do choisinn a shearmonachadh uiread meas dha anns an eaglais. A dh' aindeoin ciod a bhithear ag ràdh mu shaoghaltachd na h-eaglais agus mu fhasain a' mhargaidh a tha tolladh a steach innte, tha meas anns an eaglais daonnan air ministearan a tha 'n an searmonaichean maith nach 'eil air seòrsachan eile; tha meas orra nach 'eil air daoine a dh' fhàgas facal Dhe gu bhi frithealadh bhòrd no gu bhi sgoltadh lagha. B'e sin an t-aobhar gu'n d' fhuair Wallace Williamson na bha aige de ùghdarras agus de chumhachd anns an eaglais ann an deireadh a làithean, gu'n do leig e seachad an lagh agus na bhòrd agus gach treathlaich shuarrach eile, agus gu'n do bhuanaich e ann an obair spioradail na ministrealachd agus ann am frithealadh an fhacail. Tha e feumail do'n eaglais daonnan ministearan a bhi innte a tha suas ri lagh agus ri Eabhra agus ri gnothuichean, ach fòghnaidh na dh' fhòghnas dhiubh sin, agus b' fheàrr do chàch an neart uile a chur ann an obair spioradail na ministrealachd agus leigeil leis a' bheagan na gnothuichean sin a riaghladh.

IONGHNADH A SHEARMONACHAIDH.

Bha mise an Dunéideam anns na bliadhnan anns an robh Wallace Williamson 'n a làn neart is bhithinn ar uairean a' dol 'g a éisdeachd, ach feumaidh mi aideachadh nach cuirinn am measg searmonaichean móra na h-Alba e, na 'm bithinn 'g a thomhas le m' inntinn no le mo bhreithneachadh féin a mhàin. Bha mi daonnan a' faireachadh gu'm bu duine maith e agus gu robh a shearmonachadh os cionn a' chumantais, is bu toigh leam a bhi anns an t-suidheachan an uair a bhiodh e anns a' chùbaid, ach cha tàinig e riamh a steach orm gu robh e am measg nan searmonaichean móra. Ach air a shon sin tha neul mór de fhianaisean anns an eaglais a chuireadh Wallace Williamson fada fada na b' àirde mar shearmonaiche na chuirinn-sa e, agus feumaidh mi a ràdh gu bheil coslas na

fìrinu air am beachd. B'e an drùidheadh a rinn a shearmonachadh orra, agus gun e ach ceithir bliadhna fichead aig an àm, a thug air muinntir Lite a thaghadh ann an 1882, agus b' e a' cheart aobhar a thug air coimhthional St. Cuthbert's a thoirt bhuapa m' an robh e ann an Lite ach bliadhna. Ma's fìor na tha air a ràdh anns an leabhar so tha cuimhne aca fhathast ann an Lite air cuid de na searmoin a thug Wallace Williams n dhaibh, agus an dùmhachd sluaigh a bhiodh ag iarraidh a steach do'n eaglais 'g a chluinntinn.

Tha mise an dùil gu'n d' abuich inntinn agus buadhan Wallace Williamson fada na bu tràithe agus na bu luaithe na dh' abuich an fheadhainn a bha còmhla ris anns a' Chollaiste, agus gu'n do lean cliù 'òige ris uile làithean a bheatha, agus an t-ionghnadh a dhùisg a shearmonachadh 'n a fhìor ghille òg. Ged dh' fhàs e ann an gliocas, ann an eòlas, ann an breithneachadh, agus ann an ùghdarras, an dèidh làimhe, tha mi de'n bheachd nach d' fhàs e ann an cumhachd searmonachaidh seach mar bha e 'n a dheich bliadhna fichead. Ach tha so ri ràdh cuid-eachd nach deachaidh e air ais agus nach do chail e riamh an t-àite a choisinn e dha fhéin cho òg.

Chuir e ionghnadh orm iomadh uair c'ar son a dh' fhàg e eaglais Lite cho tràth, gun ach seirbhis aon bliadhna a thoirt do choimhthional a chuir urram mór air agus a nochd coibhneas mór dha. Cha robh e coltach ri rud a dheanadh Wallace Williamson, oir bha e 'n a fhìor dhuine-uasal agus suaire an dà chuid 'na chridhe agus 'n a choguis. Cha b'e samnt no glòir dhiomhain a thug air Lite fhàgail: dh' fhàg e a chionn gu robh dòchas aige saorsa fhaotainn o chuing a bha trom air anns an àite eile far nach ruigeadh e a leas ach searmonachadh aon uair a h-uile Sàbaid, agus far am faodadh e na searmoin a sgrìobh e ann an Lite a liubhairt a ris. Bha e gaolach air sin a dheanamh co dhù; cha do sgrìobh e uiread shearmon 's a shaoileadh tu, agus anns na bliadhnan mu dheireadh gu sonraichte bhiodh e a' toirt seachad seann fheadhainn gu maith tric. Theagamh nach mi-chòrd so ris an t-suidheachan idir cho dona 's a shaoileas a' chùbaid; cha chuir e dragh no carraid air coimhthionail searmon maith fhaotainn dà uair, ach cuiridh e dragh is carraid orra droch fhear fhaotainn seachd uairean.

CUMHACHD A' GHRAIDH.

Bha e soilleir gu leòir gu robh neart is cumhachd dhiomhair air chor-eigin ann an Wallace Williamson, oir mur bitheadh cha 'n fhaigheadh e an t-àite a bha aige anns an

eaglais agus ann an eridheachan dhaoine, ach tha e car duilich a ràdh ciod an tàlant shònraichte a bha aige os cionn dhaoine eile. Cha'n'eil mise an dùil gu robh tàlant shònraichte aige idir, ach gu robh a h-uile tàlant agus gràs a tha feumail is freagarrach do mhinistear aige ann an tomhas pailt, gun ghin idir 'ga dhùth, agus gu robh na gràsan sin air an deanamh beò is eudmhor is mais-each le cumhachd a' ghràidh a bha 'na chridhe. Bha e 'n a dhuine-uasal gu nàdurra agus 'n a dheagh sgoilear le oilean; bha e 'n a dhuine maith agus 'n a dhuine iriosal, a' creidsinn le uile chridhe na teachdaireachd a bha e a' liubhairt do dhaoine eile; bha e maith air bruidhinn is bha guth is pearsa aige a gheibheadh aire ann an cuideachd air bith; bha sin agus iomadh tàlant eile aige, air chor agus nach 'eil ionghnadh air bith leis a' chothrom a fhuair e gu'n do ràinig e an ìre a ràinig e anns an eaglais. Ràinig e an ìre sin gu h-urramach agus gu crìosdail, gun fasain a' mhargaidh no nan cleasaichean a leantuin; daonnan ag àrdachadh an t-soisgeil agus na ministrealachd ach gun e fhéin àrdachadh idir. Bha e daonnan ag obair; dilleas do'n eaglais; tèd-chridheach is bràithreil ri ministearan eile, agus 'n a dhuine cho gaolach e fhéin 's gu robh gaol aig a h-uile duine air.

SAOGHAL UR.

Bho chionn bhliadhnachan bha e 'n a fhasan aig daoine a ràdh, an uair a bu mhaith leò a' ghlas-ghuib a chur air duine air bith aig an robh beachdan nach còrdadh riù, Tha thu a' dìchuimhneachadh gu robh a leithid de ni agus an cogadh mòr ann, air neo, Tha thu a' dìchuimhneachadh gu bheil sinn an diugh ann an saoghal ùr.

Theagamh, a leughadair, gu'n d' fhàs thu seachd sgith de'n fhacal sin, agus gu dearbh dh' fhàs mi fhéin sgith dheth, is bhithinn ag ràdh gu robh na nithean móra an diugh fhathast mar bha iad anns an t-seann t-saoghal; nàdur mhic an duine; laghannan na h-inntinn; riaghailtean smuaineachaidh; na deich aitheantan; teagasg Chrìosd; gràdh dhaoine d'a chéile; am multiplication Table; nach h-urrainn duine am bonnach itheadh agus am bonnach a bhi aige slàn aig an aon àm, agus rudan eile mar sin.

Ach air a shon sin tha caob de'n fhìrinn anns an fhacal, gu bheil sinn an diugh ann an saoghal ùr. Tha an saoghal an dà chuid na's motha agus na's lugha na bha e o chionn leth cheud bliadhna; na's motha a chionn gu bheil barrachd dhaoine ann, agus na's lugha a chionn gu'n téid agad air dol

mu'n cuairt air anns an deicheamh cuid de'n ùine a ghabhadh tu roinne so. Tha a h-uile ceàrn is crioman de'n t-saoghal air fhaotainn a mach a nis, agus a h-uile crioman air a roinn am measg nan rìoghachdan, air chor agus na tha tuilleadh fearainn a dhith air rìoghachd air bith gu'm feum i fhaotainn o rìoghachd eile. Tha barrachd rìoghachdan anns an t-saoghal a nis na bha ann ann an 1914, agus cuid dhiubh aig nach 'eil moran gliocais, no idir eòlas air sìth a ghleidheadh r' an coimhearsnaich. An aithne dhuit, a leughadair, c'àite a bheil Aserbaijan, no ciod an sluagh a tha ann? Theagaimh gu'n toir sin ort a chreidsinn gu bheil thu ann an saoghal ùr! Mur aithne dhuit c' àite a bheil Aserbaijan ciamar a leigeas do nàire leat dol do'n bhocsa gus do chrois a chur sìos a thaghadh Pàrlamaid?

Tha sinn ann an saoghal ùr a thaobh cogaidh. Tha cogadh cho sean ris a' cheò no ri Satan, a' tighinn o shannt agus o dhroch nàdur mhic an duine mar thàinig e riamh, ach tha cogadh an diugh air a dheanamh le innealan a tha cho eu-coltach ris an t-seann fheadhainn 's gu bheil e 'n a rud ùr. An uiridh chosd an rìoghachd againn féin seachd fichead agus a h-òchd de mhiltean not a' feuchainn ri fhaotainn a mach ciod an seòrsa puinnsean as marbhtaiche agus as fhasa a shéideadh air sgiathaibh na gaoithe. Uair-eigin de'n t-saoghal theirtheadh *laoch* no *gaisgeach* ris an duine a bha 'n a shaighdear maith, ach cha 'n fhada a bhios feum idir air laoiach no gaisgich ann an cogadh a nis, no air gunna no béigealait; faodaidh dhà no trì de dheamhain bheaga ris an abrar chemists sgrios obann a dheanamh air deich mìle gaisgeach ann an aon mhionaid le toit is puinnsean. Tha còrr agus dà cheud duine fo phàigheadh aig Ceann an Airm, agus miltean de chreutairean air am marbhadh leò a h-uile bliadhna, coin is cait is coinneanan, gus an obair so a chur air aghaidh; obair air nach urrainn mise ainm eile a chur ach obair Shàtain.

Tha marsantachd is malairt an airgid an diugh air fàs 'n an nithean ùra, oir cha'n'eil na bancairean féin 'g an tuigsinn gu ceart, agus cha mhò a tha fhios aca cò na rìoghachdan a tha briste agus co an fheadhainn nach 'eil. Tha an luchd-ealadhain a' toirt dhuinn foillseachadh ùr, foillseachadh a chuireas as as an rathad cuid de na seana bheachdan a bha againn a cheart cho cinnteach 's a chuir na sgoilean ruaig air na tamhaisg agus air na sìthichean. Cha'n'eil sìthiche an diugh anns an dùthaich ach aon chreutair beag laghach a tha fuireach ann an cnoc gorm an Cille-sgumain.

Thubhairt na Greugaich, *Bu mhiann leinn Iosa fhaicinn.*—Eoin xii, 21.

Thubhairt Iosa, *A nis tha m'anam fo àmhghar, agus ciod a their mi.*—Eoin xii, 27.

Ged is ann gu sluagh Israeil a thàinig Criosd an toiseach rainn fuaim a theachd na cinnich mar an ceudna. Thàinig cuid dhiubh 'g a fhaicinn an uair a bha e 'n a leanabh, agus bha cuid dhiubh maille ris an uair a bha e air a cheusadh. Aig uair a theachd thàinig Cinnich eagnaigh do dhùth-channaibh céin le tabhartas luachmhor dha, a' coimhlionadh an fhacail a bha sgrìobhta, *Thig Cinnich a dh' ionnsuidh do sholuis agus rìghrean a dh' ionnsuidh do ghrian-éirigh.* Agus a nis an uair a bha an t-àm dlùth anns an robh e ri bhi air a thogail suas o'n talamh air a' chrann-cheusaidh thàinig na Cinnich so no na Greugaich so thuige le tabhartas a bu luachmhoire na òr no tùis no mirr. Thàinig iad thuige a dh' iarraidh air Ierusalem a sheachnadh agus crìochan nan Iudhach fhàgail agus dol leò féin greis los gun sàbhaladh e a bheatha o na naimhdean a bha an tòir air.

A rèir beul-aithris na h-eaglais bha na Greugaich ud 'n an daoine caomhail ged nach b'ann de chuideachd Iosa iad. Ach ged nach robh anna ach coimhich do chomh-fhlaitheachd Israeil agus coigrich do choimhcheanglaibh a' gheallaidh, bha an coguis a' toirt urram do dhiadhaidheachd Iosa agus cha bu mhaith leò gu'm biodh eucoir no làmhachas-làidir air a dheanamh air, na'n gabhadh sin seachnadh Chual iad gu robh na h-Iudhaich ag iarraidh a chur gu bàs, agus gu robh e coltach nach b' fhada gus am faigheadh iad rùn an cridhe mur deanteadh dealbh air chor-eigin air a shaoradh as an làmhan. Mar sin chuir iad romhpa dol 'ga ionnsuidh agus a chunnart innseadh dha. Dh' iarr iad air a dhùthaich agus a dhaoine fhàgail, is dol còmhla rianan d' an dùthaich féin, far am faigheadh e càirdeas is aoigheachd. Fhreagair Iosa,—

A nis tha m' anam fo àmhghar agus ciod a their mi? An abair mi, Athair, saor mi o'n uair so. Cha'n abair, oir is ann air a shon so a thàinig mi chum na h-uaire so. Athair, glòraich t'ainm.

I. Ged bha na Greugaich a' ciallachadh coibhneas a' nochdadh do Iosa chuir iad buaireadh 'na rathad. Cha robh ole 'n am beachd ach is maith do'n t-saoghal nach do ghabh e an comhairle. Anns an fhàsach, dà bhliadhna roimh so, dhiùlt e éisdeachd ri

cuilbheartan Shatain, agus rinn e suas inntinn nach b'urrainn da an saoghal a theàrnadh na'n tèarnadh e féin. Fad làithean a mhinistrealachd bha guth an t-saoghail, agus air uairean guthan a chàirdean ag iarraidh air Calbhari a sheachnadh agus rìoghachd Dhe a chur air chois air dhòigh eile, ach chunnaic e gu soilleir nach gabhadh sin deanamh, agus gu'm feumadh e a bheatha a thoirt seachad chum an saoghal a chosnadh. *Mur faigh an gràinne cruithneachd a thuiteas anns an talamh bàs, fanaidh e 'n a aonar, ach ma gheibh e bàs bheir e toradh mòr uaidh.*

Bha Peadar agus an còrr de na h-abstoil am beachd nach ruigeadh Iosa a leas fulang air a' chrann-cheusaidh agus gu'm faodadh obair 'na saorsa a bhi air a deanamh as eugmhais dòrtadh fala. Bha iad ag ràdh so ris gun sgur agus ag iarraidh air an comhairle a ghabhail. An ionghnadh, mata, ged thigeadh teagamh 'n a chridhe air uairean gu'm faodadh iadsan a bhi ceart agus e féin a bhi cearr? B'e so am buaireadh sònraichte a thàinig gu Iosa an dràs 's a ris, an iom-chomhairle anns an robh e eadar guth an t-saoghail agus an guth a bha e a' cluinntinn 'n a chridhe féin. Ach ged bha fheòil air uairean an impis fàilneachadh; ged mhiannaicheadh e geill a thoirt d'a chàirdean, agus fulangas a' bhàis a sheachnadh, bha solus inntinn is gràdh anama féin 'ga cho-éigneachadh gus an cupan searbh òl. Bha e 'n a aonar an aghaidh an t-saoghail, ach air dha bhi dìleas do'n t-solus a fhuair e o shuas agus leigeil le comhairle a chridhe féin seasamh fhuair e buaidh air an t-saoghal agus nochd e d'a bhràithrean an t-slighe air an còir dhaibh imeachd. Iadsan a bhios dìleas do'n t-solus a chuir Dia 'n an cridhe agus 'nan coguis cha 'n imich iad ann an dorchadas, oir socruidhidh Dia an ceum-anna agus cuiridh e an casan air carraig.

II. An uair a bha Criosd an iom-chomhairle rinn e ùrnuigh. Cha robh fhios aige ciod a theireadh e, agus labhair e an smuain a bha 'na chridhe, *Tha m' anam fo àmhghar agus ciod a their mi?* Rinn e an rud a bhiodh e a' deanamh daonnan an uair a bhiodh an t-slighe dorchas; dh' iarr e solus is neart o Dhia. Cha'n abradh e, *Athair saor mi o'n uair so*, ach rinn e ùrnuigh a b' fheàrr agus a bu mhacanta, *Athair, glòraich t'ainm.* Cha 'n 'eil innte ach trì facail uile gu léir ach tha cridhe na diadhaidheachd uile innte.

Bu bhiadh agus bu dheoch do Chrìosd toil Dhe a dheanamh, agus is ann chum toil Dhe fhaotainn a mach a labhair e an ùrnigh so. Fhuair e ann an dlùths ri inntinn is toil Dhe ris nach d' fhuair neach eile air thalamh riamh, agus fhuair e sin a chionn gu robh co-chomunn aige gun sgur ri Dia ann an ùrnuigh. Bhiodh e ag éirigh roimh 'n ghréin los cothrom fhaotainn air ùrnuigh uaignich; an déidh d'a chompanaich dol a chadal bhiodh e a mach air an raon a' gleachd ri Dia. Ach chunnacas a thoradh sin 'n a bheatha; chunnacas a thoradh air uairean 'n a aodann. Bha sìth Dhe 'na chridhe a chionn gu robh ainm Dhe a ghnàth air a bhilean. Foillsichidh Dia a thoil dhaibh-san a tha tric air an glùinean. Chi na daoine a bhios ag ùrnuigh iomadh ni a tha folaichte air daoine nach bi.

Fhreagair Dia ùrnuigh Chrìosd mar a fhreagras e gach ùrnuigh eile a tha fìor is treubhdhìreach. Ghlòraich e ainm féin; ghlòraich e e ann a bhi nochdadh dha na slighe air am bu chòir da imeachd, agus ann a bhi toirt dha neart is misneach gu coiseachd oirre. Chunnaic Iosa nach robh ann an cuireadh coibhneil nan Greugach ach buaireadh ùr o'n t-saoghal, is thionndaidh e air falbh o'n bhuaireadh. Agus bha e cho cinnteach gu'm b'è sud toil Dhe d'a thaobh 's gu'n dubhairt e, *A nis tha breitheanas an t-saoghail so ann, a nis tilgear uachdaran an t-saoghail so mach.*

III. Tha an ùrnuigh so a' teagasg dhuinn cìod is còir dhuinn a dheanamh an uair a bhios ar n-anam fo àmhghar no bhios sinn an iom-chomhairle. Tha an fheòil anfhann is tha e nàdurra gu leòir do dhaoine a ràdh, A Thighearna, saor mi o'n chall so; o'n nàire so; o'n phian so; o'n uallach so; o'n teinn so. Tha an athchuinge so glé nàdurra air bilean dhaoine, agus theagamh gu'm bi i air bilean iomadh duine nach do rinn ùrnuigh eile riamh. Ach tha ùrnuigh as fheàrr ann a bu chòir dhuinn a ràdh, *Athair, glòraich t'ainm.* Mar gu'n abradh an duine a tha ag ùrnuigh, Tha mi leagta ri do thoil, a Thighearna, nochd féin dhomh an t-slighe, agus stiùir mo cheum, agus fan maille rium.

Tric gu leòir bidh briathran na laoidh so air ar bilean, agus ann an tomhas bidh sinn 'g an ciallachadh gu fìor,

*Dlùth ort, mo Dhia, gu'm bith'n'n,
Dlùth, is na's dlùith,
Seadh ged b'e ceusadh fèin
Dh' àrdachadh mi.*

Ach an uair a fhreagras Dia ar n-ùrnuigh le crois air chor-eigin a chur 'n ar cranachur chum ar smachdachadh agus ar toirt na's

dlùithe ris fèin tòisichidh sinn air gearan agus ni sinn ceannaire an aghaidh a thoile agus a riaghlaidh. Ach cha'n fhaigh sinn dlùth cho-chomunn ri Dia gu bràth gun toil na feòla a cheusadh. Cha do shaor Dia a mhac o'n àmhghar a bha cur eagail air, ach fhreagair e ùrnuigh air dhòigh eile agus air dhoigh a b'fheàrr; thug e dha neart is misneach dol air aghaidh agus thug e dha an inntinn leis an dubhairt e, *Cha 'n e mo thoil-sa ach do thoil-sa gu robh deanta.*

IV. Tha uile an-shocair is uile mhi-shuaimhneas an duine ag éirigh o'n strì a tha eadar a thoil agus toil Dhe. Tha cogadh gun sgur eadar toil is inntinn an duine nàdurra agus toil is inntinn Dhe. Ach do bhrìgh gu bheil Dia iomlan an gliocas, an ceartas, agus an gràdh, tha e ceàrr do dhuine cogadh 'n a aghaidh, agus is e an tìodhlac a b'fheàrr a b'urrainn sinn fhaotainn bhuaith, gu'm bitheamaid strìochta d'a thoil.

Tha e duilich air uairean a bhi leagta ri toil Dhe, dìreach mar bha e duilich do Chrìosd aghaidh a chur air Calbhari seach gabhail ri cuireadh nan Greugach, ach is e iadsan a cheusas an fheòil a thearnas an anam. *Athair, glòraich t'ainm.*

ANNS A' CHATHAIR.

Tha e air a ràdh nach 'eil e freagarrach no deusanta do mhinistearan a bhi bruidhinn air searmonachadh na's mò na tha e deusanta do ghreusaiche a bhi bruidhinn air brògan, no do ghille-tuathanaich a bhi bruidhinn air treabhadh. Ach cha'n 'eil nàire air bith orm-sa a ràdh gur toigh leam a bhi bruidhinn mu shearmonachadh, agus gur toigh leam a bhi cluinntinn dhaoine eile a' bruidhinn uime cuideachd. Cha rachainn fad no choise a dh' éisdeachd greusaiche a' bruidhinn air treabhadh, no a dh' éisdeachd gille-tuathanaich a' bruidhinn air uachdair bhròg is gearr-bhuinn; b'fheàrr leam gu mòr gach fear dhiubh a thoirt an aire air a ghnòthuch féin.

Mar sin cha ruig mi leas mo lethsgèul a ghabhail air son tarruing a thoirt air searmonachadh aon uair eile air an duilleig so, oir a dh' aindeoin gu bheil mòran dhaoine a' cur na h-oifig sin an suarrachas an diugh tha mi a' creidsinn nach 'eil gin idir de na meadhonan leis a bheil an eaglais a' cur air aghaidh rìoghachd Dhé anns an t-saoghal a tha cho éifeachdach ri searmonachadh.

Tha e duilich a ràdh co dhiu a tha an searmonachadh a chluinnear anns na làithean so na's fheàrr no na's mìosa na bha e anns na làithean a dh' fhalbh. Their seann daoine nach 'eil an dara cuid cumhachd no ùghdarras anns na cùbaidean an diugh mar bha annta

leth cheud bliadhna roimh so, ach bha seann daoine ag ràdh an ni ceudna o thoiseach an t-saoghail. Ach 'na aghaidh sin tha so ri ràdh, nach 'eil seòrsa leabhraichean air an t-saoghal air a bheil cho beag de mheas anns a' mhargadh ris na searmoin aig seann diadhairan. Theagamh gu'm faigh thu fichead dhiubh air tasdan no eadhon air gròt; Boston agus Blair agus Hall agus Chalmers agus Candlish air an ceangal ann an ceanglaichean nan marbh, agus air an reic air sé sgillinn. Ach cha chuireadh na ceart dhaoine a bhios ag àrdachadh nan searmonaichean sin os cionn feadhainn an là diugh sgillinn eile orra.

An rud a fhreagras air aon ghineil cha fhreagair e air ginealan eile; ged nach 'eil an soisgeul féin ag atharrachadh tha an dòigh anns a bheil an soisgeul air a theagasg agus air a thuigsinn ag atharrachadh linn as déidh linn. Cò an diugh a dh'èisdeadh ri ministear a' searmonachadh air na briathran *bithidh ochd bùird ann agus an casan a dh'airgiod, sè casan deug; dà chois fo aon bhord, agus dà chois fo bhòrd eile*, agus a' searmonachadh orra fo shé deug ceann, ceann air son gach coise, agus caistéal na h-uarach aige air gach ceann? Theagamh gu'n cluinnear iomadh rud neònach o chùbaidean an diugh fhathast ach tha mi an dùil nach cluinnear stalcaireachd de'n seorsa so bhuapa co dhiu. Bha na beachdan a bha aca mu Fhacal an Tighearna a' toirt air na seann diadhairan a shaoilsinn gu robh brìgh dhiomhair is spioradail anns a h-uile facal de'n Bhiobull, cò air bith a labhair am facal, Dia no duine, naomh no 'peacach; bha iad an dùil gu robh beatha do'n anam ri fhaotainn ann an leabhar Lebhiticus cho cinnteach 's a tha beatha do'n anam ri fhaotainn ann an litrichean Phoil; bha iad an dùil gu robh a' cheart uiread ùghdarrais mar fhacal an Tighearna aig na caibidealan anns a bheil cunntas air obair goibhneachd is saorsainneachd na pàilliunn 's a tha aig na caibidealan anns am faighear teagasg Chrìosd.

Ciod an seòrsa searmonachaidh as buannachdaile do choimhthional? Theirinn gur e searmonachadh anns a bheil *spioradalachd*, agus searmonachadh a tha air a tharruing *as a' Bhiobull*. Ach tha e air a ràdh nach cluinnear an seòrsa searmonachaidh sin cho tric anns na h-eaglaisean an diugh 's a chluinnear seòrsachan eile.

Tha iomadh aobhar a' comh-oibreachadh maille ri chéile gus spioradalachd a chall ach is e an t-aobhar sònraichte nach 'eil searmonaichean na's spioradaile 'n an teagasg na tha iad gu bheil eagal orra an cridheachan fhosgladh an làthair dhaoine

eile agus innseadh dhaibh ciod a dh' fhiosraich agus a dh' fhaireich iad fhéin mu na nithean air am bi iad a' bruidhinn. Neo-arthàing nach innis iad gu h-òrdail ealanta ciod a dh' fhiosraich agus a dh' fhaireich Pol is Augustine is Iain Wesley is daoine eile, ach innsidh iad e mar naigheachd a leugh no chual iad, is cha 'n abair iad aon diog mu am fiosrachradh agus am faireachadh féin. Cha'n abrainn searmonaiche maith no searmonaiche spioradail ri searmonaiche de'n t-seòrsa sin.

Bho chionn dà bhliadhna thachair dhomh a bhi ann an àite far an do thòisich dà bhoirionnach de'n t-seòrsa ris an abair iad anns a' Bheurla *Pilgrims* air coinneamhan soisgeulach a ghleidheadh; bha bàigh agam ris na boirionnach a chionn gu robh iad eudmhor anns an t-soisgeul, is chaidh mi do na coinneamhan. Bha tè dhiubh a bha maith air labhairt agus tè nach robh, ach cha robh uair a dh' éirich an te nach robh maith air bruidhinn 'n a seasamh nach d' innis i ann an dòigh chiùin shimplidh an t-aoibhneas agus an t-sìth a fhuair i o'n là anns an do chreid i ann an cumhachd an t-Slànuigheir agus an do ghabh i le h-uile chridhe ri tairgse an t-soisgeil. Cha robh a' bheag de sgoil no de eòlas aice, ach air a shon sin rinn i drùidheadh air mo chridhe nach h-urrainn mi innseadh, oir thug i seachad *fanuis* air na nithean a dh' fhiosraich i 'n a h-anam féin. Agus is e sin an seòrsa searmonachaidh a tha buannachdail do'n luchd-èisdeachd. Theagamh gu bheil so air uairean air a dheanamh ann an dòigh nach 'eil freagarrach no iriosal, ach mur bheil searmonaiche a' toirt do choimhthional fhanuis no fhiosrachadh fein cha 'n 'eil ann ach umha a ni fuaim no ciombal a ni gleangarsaich. Is beag am feum ged labhradh e gu fileanta agus gu h-òrdail mu eachdraidh chloinn Israeil, no ged dh' innseadh e mu na Phairisich agus na Sadusaich, mur cuidich e le daoine an rathad fhaotainn gu Dia, tobar na beatha agus na slàinte.

Cha 'n 'eil moladh as àirde air searmonaiche na gu bhéil e eòlach air litir a' Bhiobuill, is gaolach air a theagasg, agus gu bheil ealadhain aige air a' Bhiobull fhosgladh do dhaoine eile air chor agus gu'n cluinn iad ann guth a tha a' labhairt ri an coguis. Tha an guth sin ri chluinntinn anns a' Bhiobull agus leanaidh am Biobull air labhairt ri cridheachan is coguisean dhaoine gu deireadh an t-saoghail. Coma leam searmonaichean a bhios a' faotainn an cinn-theagaisg anns na paipearan-naigheachd mar nach biodh gu leòir dhaibh anns a' Bhiobull. Tha an seòrsa sin mar gu'm biodh na còcairean; a' deanamh stòdbhannan a bhios

milis do'n bhlas co dhiu a bhios iad maith do shlàinte dhaoine no nach bi.

Cha robh là riamh ann a bha e cho feumail do'n eaglais labhairt gu simplidh agus gu soilleir mu'n Bhiobull 's a tha e an diugh. Leis na bhios iad a' leughadh agus a' cluinntinn mu sgoilearachd a' Bhiobuill, agus mu obair nan daoine ris an abrar na *Higher Critics*, tha mòran de shluagh na dùthcha so an dùil nach 'eil a' bheag de ùghdarras aig a' Bhiobull seach mar tha aig leabhraichean naomh eile, agus nach urrainnear a ràdh gur e facal an Tighearna a tha ann a chionn gu'm faighear mearachdan ann a thaobh iomadh ni agus beachdan air an robh dreachd na firinn an leanabachd an t-saoghail ach ris nach urrainn sinne gabhail an diugh. Is e dleasdanas a h-uile ministear teagasg ceart a thoirt do dhaoine m' an Bhiobull; is e a dhleasdanas inntinnean dhaoine òga gu sònraichte a theorachadh los gu'm faic iad maise agus firinn agus cumbachd a' Bhiobuill, agus gu'm bi iad comasach air a thuigsinn nach ann anns an litir no anns an fhacal a tha ùghdarras a' Bhiobuill ach anns an spiorad gheur agus bheò leis a bheil e air a lionadh agus leis a bheil e a' labhairt ri coguis mhic an duine anns gach linn, agus mar sin 'g a dhearbhadh féin mar theachdaireachd o Dhia.

Cha'n ann gus a bheachdan féin air uile chùisean an t-saoghail a tha ministear air a chur suas do chrannaig ach gus treud Dhe a bheathachadh le facal na slàinte. Mar sin tha e glic dha leantuinn dlùth ris a' Bhiobull, a theagasg a tharruing as a' Bhiobull, agus a shearmoin a lionadh le briathran a' Bhiobuill. Dh' fhalbh na làithean anns am biodh daoine a' dol do'n eaglais air sgàth an fhasain; na tha dol innte an diugh tha iad a' dol innte a *dh' iarraidh rud-eigin*, a dh' iarraidh an anam a bheathachadh, agus cha' n'eil seòrsa searmonachaidh no teagaisg eile a bheathaicheas an t-anam coltach ris an t-searmonachadh a tha air a stéidheachadh air a' Bhiobull, agus a tha làn de spiorad agus de litir a' Bhiobuill.

CAINNT NAN CUIMREACH.

Air a' mhios a chaidh seachad bha mi aig Seanadh na h-eaglais Chléireachail ann an Wales, air mo chur ann le eaglais na h-Alba a thoirt daibh a beannachd.

Am measg iomadh rud annasach eile a chunnaic agus a chuala mi air mo thurus b'e an rud a b' annasaiche leam uile gu léir, gu robh obair an t-Seanaidh air fad air a deanamh ann an cainnt na dùthcha, cainnt nan Cuimreach.

Cha chualas riamh Gàidhlig, anns an

t-Seanadh againne, no eadhon ann an Seanadh na h-eaglais Shaoir; tha amharus agam nach 'eil duine an diugh ann an té seach té dhiubh a b' urrainn labhairt ann an Gàidhlig air na cùisean a bhios air beulaobh an t-Seanaidh, gun e féin agus ar cainnt a nàrachadh.

Tha an cothrom so aig na Cuimrich oirne, gu'n do chùm iad an cainnt an cleachdadh agus gu bheil iad a' cur rithe daonnan air chor agus gur h-urrainn daibh a nis bruidhinn innte air gach cuspair fo'n ghréin; air na beachdan agus na smuaintean ùra a chluinnear an diugh air feadh an t-saoghail, co dhiù an saoghal nam beò. Tha na fìcheadan de phaipearan-naigheachd air an sgrìobhadh innte, agus leabhraichean gu leòir air an cur a mach innte a h-uile bliadhna, air chor agus gu bheil an sluagh a' faotainn innte am beathachadh sin d' an inntinn nach urrainn na Gàidheil fhàotainn ach am Beurla.

Cha'n'eil ach aon dòigh air càinain a chumail beò, litreachas a sgrìobhadh innte a bhuineas do shaoghal nam beò; litreachas a leughas daoine air a sgàth féin agus cha 'n ann a chionn gu bheil iad air son a' chainnt a chumail suas.

Tha Gàidhlig an diugh air a teagasg ann an trì de Oil-thighean na h-Alba is tha i air a teagasg ann an ceudan de sgoilean anns a' Ghàidhealtachd, ach ma tha, cha 'n 'eil litreachas as fhiach ainmeachadh a' tighinn a mach air a' cheann eile. Tha rothan a' mhuilinn a' dol m'an cuairt is maithean a' Chomuinn Ghàidhealaich a' glaochach *Ho-ré* a h-uile car a chuireas iad dhiubh, *ach c'àite a bheil a' mhin?*

Mur biodh fianuis againn air buadhan inntinn nam ministearan a bha againn agus a tha againn anns a' Ghàidhealtachd ach litreachas ar dùthcha theireamaid nach robh anna ach ministearan bochd; cléir gun sgoil gun ealadhain. Cha robh searmoin fhéin air an cur a mach leò an Gàidhlig, agus a thaobh sgrìobhaidhean diadhachd cha'n aithne dhomh ach aon leabhar ann an Gàidhlig, air a sgrìobhadh le ministear Gàidhealach. Cha 'n 'eil anns a' chuid mhór de litreachas cràbhach nan Gàidheal ach sgrìobhaidhean a bha air an tionndadh o'n Bheurla. Sin a chòire as mìosa air ar litreachas cràbhaidh o chionn dà cheud bliadhna, nach 'eil ann ach iasad o dhaoine eile, agus air uairean, an t-iasad bochd.

Mur cumar a' Ghàidhlig an cleachdadh, agus mur cuirear rithe gach latha gus a' deanamh comasach air eòlas agus smuaintean an t-saoghail ùir so a chur an céill cha'n fhada a bhios i freagarach mar mheadhion-teagaisg anns an eaglais.

IRIOSLACHD NAN NAOMH.

Chunnaic mi crìoch gach iomlain; ach tha t' àithne-sa ro-fharsuinn. Salm exix., 96.

Ciod tha an Salmadair a' ciallachadh leis an fhacal so? Bhiodh an smuain a bha 'na inntinn na bu shoilleire na'n robh i air a cur anns an dòigh so, cha 'n eil dùil agam ri iomlanachd tuilleadh oir tha lagh an Tighearna anabarrach farsuinn. An uair a bha e 'na dhuine òg bha a chridhe an geall air naombachd is ùmhachd iomlan a thoirt do lagh Dhe oir b' e sin an dòigh anns an robh fìughair aige gu'm faigheadh e an fhois agus an t-sìth a bha e a' miannachadh, ach mar bha na bliadhnachan a' dol seachad thòisich e air a thuigsinn gu robh iomlanachd a' dol na b' fhaide agus na b' fhaide bhuaith, an àite e bhi faicinn ann féin an naombachd a bu mhaith leis. Cha bu léir dha iomlanachd ann féin no ann an nì eile fo'n ghréin. Anns na daoine a bu ghlice bu léir dha tomhas de amaideachd; anns na naoimh a b' fheàrr bu léir dha tomhas de'n pheacadh; mar sin chuir e fiosrachadh a bheatha anns an fhacal so, *Iomlanachd! cò idir a ruigeas air sin, oir tha lagh an Tighearna farsuinn is domhain mar an cuan.*

Ann a bhi ag ràdh so cha 'n 'eil an Salmadair ag ràdh rud ùr; ach ged is fìor am facal nach fhaighear iomlanachd ann an duine air thalamh, cha bhi na daoine a bhios ag ràdh an fhacail sin a' ciallachadh an aon nì leis. Is ann le irioslachd is bròn diadhaidh a chluinnear na naoimh ag ràdh nach 'eil iad féin no daoine eile iomlan, ach cluinnear an nì ceudna air a ràdh gu magail leis na daoine a shuidheas an cathair luchd-fanoid.

Ann an shìlean nan naomh tha nàdur is buadhan mhic an duine glòrmhor is maiseach, air chor agus gu bheil e 'na bhròn d'an eridhe na buadhan maiseach sin fhaicinn air an salachadh no air am folach leis a' pheacadh. Ach cha léir do'n luchd-fanoid maise no uaisle air bith ann am beatha an co-chreutairean; cha mhò a tha creideas aca ann an ionracas duine air thalamh, is cha chuir e bròn no iongnadh air bith orra an coimhearsnaich fhaicinn a' tuisleachadh.

Their an seòrsa dhaoine so riut anns an aodann nach d' amais ionracan orra riamh, agus gur e clann is amadain a mhàin a tha creidsinn gu'm faighear fìrinn no onoir

air thalamh. Their iad gur e sin an gliocas a theagaisg fiosrachadh am beatha dhaibh, agus tha e dhaibh mar ghrèin milis. Ma chi iad coslas na naombachd air beatha neach sam bith their iad uime, mar thubhairt an athair rompha; *An ann a nasgaidh a tha eagal Dhe air Iob?* Is maith leò a chreidsinn nach ann air ghaol a' cheartais a bhios an co-chreutairean a' deanamh ceartais ach air ghaol buannachd no le ceilg dhomhain. Nì iad fanoid air osnaidhean an aithreachain agus nì iad fanoid air ùrnuighean nan naoimh.

Cha ruigear a leas a bhi bruidhinn ris an t-seòrsa dhaoine so, oir tha iad a' dùnadh an sìl agus a' cruadhachadh an cridheachan le comhairle shuidhichte. Gus an toir Dia féin dhaibh an gliocas a tha o shuas cha dealaichear iad o'n ghliocas thalmhaidh so. B'e an gliocas thalmhaidh so a dhall sùilean nan diadhairean Iudhach air chor agus nach fhaca iad maise na naombachd is cumhachd na naombachd a bha ann an Crìosd. Thubhairt cuid dhiubh nach robh ann ach amadan; thubhairt cuid eile nach robh ann ach droch dhuine a bha mealladh an t-sluaigh.

Cha 'n 'eil e idir iongantach nach fhaiceadh luchd na fanoid an taobh as fheàrr de nàdur dhaoine eile, oir cò leis am bu mhaith blàths is caomhalachd is gràdh a chrìdhe a nochdadh an làthair na feadhnaich sin. Cha 'n 'eil fhios aca gur e an cridheachan amharusach féin a tha a' cruthachadh an uile agus na ceilge a tha iad a' faicinn 'n an coimhearsnaich. Teichidh na h-ainglean air falbh á comunn sam bith anns an suidh luchd na fanoid, is seargaidh na flùraichean as maisiche a tha a' fàs ann an nàdur mhic an duine leis a' ghaoith ghreannaich a tha tighinn uapa. Anns gach àite anns an suidh iad tha iad a' toirt plàigh 'nan lorg; fuadaichidh iad dòchas is creideamh is gràdh air falbh.

Ged bhios an seòrsa dhaoine so a' deanamh uail as an géiread féin agus as an seòltachd féin, agus ged tha iad an dùil gu bheil gliocas saoghalta aca nach 'eil aig daoine eile, is e an fhirinn gur daoine truagh baoghalta iad nach d' amais air slighe na beatha agus nach d' fhuair solus a' ghliocais fhathast. Ach cha b'ann de'n t-seòrsa dhaoine so an Salmadair. Cha robh esan a' cur teagamh ann an ionracas a cho-chreutairean an uair a sgrìobh e am facal so;

cha b'è droch amharus no spiorad magail a thug air a ràdh gu'm faca e crìoch gach iomlain, ach an fhaireachduin a bha aige gu robh naomhachd Dhe so cionn uile oidhirpean mhic an duine. An uair a chunnaic e sealladh air an Rìgh 'n a mhaise cha bu léir dha maise ann féin tuilleadh. An uair nach b'aithne dha Dia ach le éisdeachd na cluaise bha e toilichte gu leòr le a staid, ach air dha glòir an Tighearna fhaicinn air dhòigh eile ghabh e gràin dheth féin is rinn e aithreachas anns an duslaich. Bha dùil aige aon uair gu'n rachadh aige air uile àitheantan Dhe a choimhead, ach an uair a dh'fhosgail spiorad Dhe a shùilean agus a chunnaic e àirde agus dòimhneachd agus farsuingeachd an lagha cha b' urrainn e a ràdh ach so, *Cò a tha foghainteach chum nan nithean sin?*

Anns gach rann de'n t-salm so faodar fhaicinn gu robh gràdh neo-chumanta aige do lagh an Tighearna, agus iarrtus air ìmhachd a thoirt da. *Cia ionmhuinn leam do lagh? gach là is e mo smuaineachadh. . . Is e do lagh mo thlachd agus is annsa leam t-àitheantan na 'n t-òr. . . O, nach robh mo cheumanna air an stiùradh chum do reachdan a choimhead! . . . Tha mo shùilean air an caitheadh le bhì sealltuinn air son do shlàinte. . . Ghabh mi do theisteis mar oighreachd gu bràth; oir is iad aobhneas mo chridhe.* Bha gràdh aige do lagh an Tighearna, ach mar bu mhò an t-eòlas a bha e a' faotainn air agus mar bu mhò an ionndrainn a bha 'n a chridhe air a' bheatha naomh a bha an lagh sin ag àithneadh, is ann bu ghèire a mhothachadh air a lochdan féin, gus mu dheireadh nach robh dòchas aige gu'n ruigeadh e air foirfeachd air an taobh so de'n uagh.

Ged is neònach e ri ràdh cha 'n ann idir aig an aingidh ach aig an fhìrean a tha am mothachadh as géire air olcas a chridhe. Tha e 'n a chùis-iongantais do'n t-saoghal gur e an fheadhainn a shaoileadh iad neo-chiontach as mò a dh' aidicheas an cionta; tha e 'n a chùis-iongantais do'n t-saoghal a bhi chinntinn leithid Phoil ag éigheach, *Och, is duine truagh mi! cò shaoaras mi o chorp a' bhàis so?* Am feadh 's a tha na daoine aig am bheil an cuibhrionn uile anns an t-saoghal so làn-thoilichte leò féin, a' mealtuinn fois is comhfhurtachd anama, tha na naoimh a' gluasad gu foil uile bhliadhnachan am beatha, ag aideachadh agus a' caoidh am peacaidhean, agus ag ùrnuigh gu dùrachdach ri Dia gun a thròcàir is fhaighidin a ghearradh air falbh bhuapa. Air dhaibh seasamh ann an solus glan gnùise Dhe agus aon sealladh

fhaotainn air mòrachd agus maise agus naomhachd Dhe, an Dia ris a bheil gnothuch aca, chaill iad an uabhar agus am féin-spéis gu buileach, is *chunnaic iad crìoch gach iomlain.*

Sin a' phrìs a' phaighear air son aon phlathadh fhaicinn de ghlòir an Tighearna, ach is fheàrr do dhuine cridhe briste agus brùite a bhi aige uile làithean a bheatha seach a bhi dall. An uair a chunnaic an t-abstol Eoin an Tighearna an eilein Phatmos thuit e aig a chasan an riochd mairbh. Cha do rinneadh am Facal fhathast 'n a fheòil ann an làithean an t-Salmadair, ach thàinig Facal an Tighearna 'g a ionnsuidh air mhodh eile; agus an uair a thuig e leud agus àirde an Fhacail sin, chrom e a cheann agus thubhairt e, cha 'n ann le aotramas no le searbhadas cridhe ach le irioslachd is eagal diadhaidh, *Chunnaic mi crìoch gach iomlain.*

ANNS A' CHATHAIR.

An uair a bhios daoine a' fàs sean is toigh leò a bhi creidsinn gu bheil an aois a' toirt iomadh buannachd 'n a lorg. Theagamh nach 'eil na buannachdan sin cho lionmhor no cho ion-mhiannaichte 's a bhios seann daoine a' cumail a mach, ach tha aon rud ann co' dhiu a dh' fhaodas gliocas a theagasg duinn am measg nam bliadhnachan, gu bheil sinn a' faicinn an t-saoghail ag atharrachadh fo ar sùilean; an saoghal anns an do thogadh sinn agus a' aithne dhuinn 'nar n-òige a' sìubhal seachad cho luath ri feasgar fann foghair agus saoghal ùr nach aithne dhuinn fathast a' fighinn oirnn a dheòin no dh' aindeòin.

SAOGHAL GUN ATHARRACHADH SAOGHAL MARBH.

Ach cha toigh leis a' mhór-chuideachd de dhaoine a bhi faicinn an t-saoghail ag atharrachadh; cha toigh leò beachdan ùra no dòighean ùra no fasain ùra, is b' fheàrr leò gu'm fanadh na h-uile nithean mar bha iad o shean. Tha an fhaireachduinn sin nàdurra gu leòir, ach air a shon sin, na'm fanadh an saoghal gun atharrachadh cha bu shaoghal nam beò e ach saoghal nam marbh. Glé bhitheanta cha 'n e ar creideamh ach ar n-as-creideamh a tha toirt oirnn a bhi ag iarraidh gu'm fanadh an saoghal mar bha e 'n ar n-òige. Do neach air bith a tha creidsinn ann an Dia; a' creidsinn gu bheil Dia a' riaghladh anns an t-saoghal cha 'n 'eil aobhar eagal anns na h-atharrachaidhean a tha sinn a' faicinn anns a' ghineil so.

An uair mu dheireadh a bha mi ann an Cille-sgumain chuala mi an t-Urramach Niall Mac Phàrlain, E.D., a' gearan gu cruaidh gu robh a' ghineal ùr na b' ain-diadhaidhe na a' ghineal a bha romha; gu robh beachdan is cleachdanna a' fàs am measg dhaoine nach robh ceart no criosdail, agus am measg nan sgrìobtur an thug e dhuinn a dhearbhadh na bha e ag ràdh thug e dhuinn am fear so ann an guth làidir tartarach, *Tempora mutantur et mutamur cum illis*. Ghnog bean a' bhancair a ceann mar gu'm biodh i a' cur a h-aonta ris na briathran agus amharus aice gur e suaicheantas Eaglais na h-Alba a bha anna, air neo Grèigis a sgrìobh Isaiah no Eabhra a sgrìobh Pol. Ach dhùisg an fhuaim neònach na geamairean a bha 'n leth-chadal is chum iad an stail air a' mhinistir fad an t-searmoin.

AN SEANN SAOGHAL DROCH SHAOGHAL.

Ged tha atharrachadh a' tighinn air an t-saoghal cha 'n eil an saoghal a' fàs na's miosa; tha barrachd de spiorad Chrìosd agus de fhìor dhiadhaidheachd anns an t-saoghal an diugh na bha ann riamh. Ma tha e a' cur carraid air an t-seann ghineil gu bheil òigridh an latha so a' breabadh an aghaidh teagasg is cleachdanna an aithrichean cuimhneachadh iad gu robh cuid de'n teagasg sin agus cuid de na cleachdanna sin calg-dhìreach an aghaidh teagasg Chrìosd. Cha 'n e toil Chrìosd gu'm biodh pàisdean a dh' aois deich bliadhna a' dol sìos do tholl-guail aig sé uairean 's a' mhaduinn anns a' gheamhradh, fìuich is fuar, a dh' oibreachadh deich uairean anns an dorchadas, ach bha sin a' dol air aghaidh ri linn ar n-aithrichean, is fìhead rud eile cho neo-chamhail ris. Ach buidheachas do Dhia nach 'eil e a' dol air aghaidh an diugh, agus gu'n d' atharraich an saoghal. Tha coguis nan ginealan ùra na's géire a thaobh ceartais eadar duine agus duine na bha coguis an t-seann t-saoghail; tha barrachd truacantais is co-fhaireachduinn an eridheachan dhaoine an diugh na bha anna an dé. Agus ciod is dlùithe do'n diadhaidheachd na truacantais?

AN OIGRIDH AGUS AN EAGLAIS.

An uair a chluinneas tu daoine a' caoidh cor an t-saoghail an 'iugh, ma dh' fheòraicheas tu dhiubh ciod an dòigh anns a bheil e ag atharrachadh air son na cuid as miosa, their iad riut nach 'eil urram aig

an òigridh do là an Tighearna, nach 'eil iad a' dol do'n eaglais mar bu chòir daibh; nach 'eil iad a' toirt géill do theagasg na h-eaglais; their iad gu bheil an teagasg aig Darwin agus na sgoilearan móra ris an abrar an *Higher Critics* a' toirt air falbh an earbsa a bha aig daoine anns a' Bhiobull mar fhacal an Tighearna. Tha caob de'n fhìrinn aca anns na cuisean-gearain sin gun teagamh, ach cò an linn anns nach robh an gearan ceudna air a dheanamh?

Cha fhreagradh e dhòmhsa dol as lethsgèul dhaoine nach 'eil a' coimhead là an Tighearna mar bhois mi féin a' deanamh, agus nach bi a' dol do'n eaglais ach annamh, ach air a shon sin cha 'n eil an gnothuch idir cho simplidh 's a tha cuid an dùil. Tha mise a' creidsinn nach 'eil dòigh eile anns an fheàrr dhomh féin là an Tighearna a chur seachad na'n dòigh a dh' ionnsaich mi 'n am òige; dol do'n eaglais air dà cheann an là agus a' chuid eile de'n là a chur seachad gu sàmhach foisneachail, saor is obair no ùpraid an t-saoghail. Ach tha mi 'g a dheanamh so, cha 'n ann a chionn gu bheil lagh air bith o'n taobh-a-muigh 'g am chomh-éigneachadh ach a chionn gur e so an dòigh as buannachdaile d'am chorp agus d'am inntinn agus da'm anam féin; an dòigh anns an fheàrr a gheibh mi a' bheannachd shònraichte a tha là an Tighearna a' toirt do'n t-saoghal. Sin an aon bhonn air an urrainnear iarraidh air daoine an diugh là an Tighearna a chumail sàmhach is naomh.

LAGH MHAOIS NO TEAGASG CHRÌOSD.

Uaireigin de'n t-saoghal bha ministearan agus luchd-dreuchd agus slugh na h-eaglais uile a' creidsinn gu'm b'e lagh Mhaois am bonn air am bu chòir do'n eaglais seasamh a thaobh là an Tighearna; gu'm faodadh an eaglais a ràdh ri daoine le ùghdarras facal an Tighearna gu robh iad a' briseadh lagh Dhe agus a' peacachadh an aghaidh 'àithne mur coimheadadh iad an t-Sàbaid naomh.

Theagamh gu'n cluinnear an seòrsa cainnte sin an sid agus an so fhathast, ach ma chluinneas cha'n fhaighear mórán a bheir géill dhi. Tha an saoghal air atharrachadh; tha teagasg na h-eaglais air atharrachadh, agus an diugh cha'n ann 'ir lagh Mhaois a tha an eaglais a' seasamh a thaobh là an Tighearna ach air teagasg Chrìosd agus cleachdadh nan abstol agus fiosrachadh a' chinneadh-daonna gu bheil e maith do'n t-saoghal gu'm biodh aon là anns an t-seachdain air a dhealachadh o chàch agus air a choisrigedh do na nithean a bhuineas do Dhia agus do bheatha an anama.

MU DHOL DO'N EAGLAIS.

Mar a thubhairt mi cheana cha fhreagradh e dhomhsa dol as lethsgheul dhaoine nach 'eil a' dol do'n eaglais cho tric 's a bu mhaith leam, ach air a shon sin feumaidh mi a ràdh nach h-urrainn mi an dìteadh cho buileach no cho làidir 's a bhios mi a' cluinntinn cuid de mhinistearan a' deanamh. Tha e glé bhualteach do mhinistearan a bhi saoilinn gur e na daoine a bhios a' dol 'g an éisdeachd féin dà uair gach Sàbaid na daoine as diadhaidhe anns an sgìreachd agus gur e na daoine nach bi dol 'g an éisdeachd idir na daoine as miosa. Tha sin nàdurra gu leòir, cho nàdurra 's gu'm feum mise an aire mhaith a thoirt air mo chridhe féin, air eagal gu'm faigh an fhaireachduinn sin àite ann.

Tha e ceart agus iomchuidh do dhaoine dol do'n eaglais, agus ma tha seirbhis na h-eaglais ciallach is maiseach is spioradail mar bu chòir dhi a bhith, ni e maith d'an anam dol innte, ach air a shon sin cha 'n eil ann an aoradh follaiseach na h-eaglais ach aon dòigh anns a bheil spiorad na diadhaidheachd 'g a nochdadh féin; tha iomadh dòigh eile anns am faod an diadhaidheachd i féin fhoillseachadh, agus a tha a cheart cho taineach le Dia. An uair a chluinneas tu muinntir-baile a' toirt breith air an coimhearsnaich (agus is annamh a théid muinntir-baile ceàrr am breitheanas) theagamh gu'n do mhothaich thu nach cuir iad idir an cudthrom a chuireas am ministear air cleachdadh an coimhearsnach a thaobh dol do'n eaglais.

SAORSA AGUS DAORSA.

A thaobh dol do'n eaglais cha 'n eil cùisean cho dona idir 's a bhithear ag ràdh; cha 'n eil an t-atharrachadh cho dona 's a shaoilear. Cha 'n eil duine an diugh a' dol do'n eaglais air sgàth an fhasain, no a chionn gu bheil eagal ministir, no eagal seisein, no eagal coimhearsnach orra; no eagal gu'n càill iad an pàire no an cliù am fianuis dhaoine. Ach anns na làithean a dh' fhalbh bha na ceudan air an iomain innte leis na reusain sin; bha iad fo dhaorsa eadhon ann an tigh an Tighearna. Anns na seann làithean bha e furasda gu leòir do dhuine dol do'n eaglais uair no dha a h-uile Sàbaid; cha robh aige ach daoine eile a leantuinn mar bhios na caoraich a' deanamh is gheibheadh e e féin anns an eaglais, co dhiu bha a chridhe innte no nach robh. Cha robh an còrr a b' urrainn daoine a dheanamh air Didòmhnuich ach dol do'n eaglais;

ged bhiodh e sgìtheil d'am feòil dol innte bha e a sheachd sgìtheile da'm feòil fuireach aisde.

Ach an diugh cha 'n eil cùisean idir mar sin; dh' atharraich an saoghal is tha fichead gairm shòlasach eile a' tighinn gu cluasan agus gu feòil dhaoine cho mhaith ri clag na h-eaglais, agus fichead rud a dh' fhaodas iad a dheanamh le cead an coimhearsnach a bha air a thoirmeasg anns na làithean a dh' fhalbh. An uair a tha paipear-naigheadh aig duine air an t-Sabaid, agus gramophone, agus motor car, agus inneal eile leis am faod e éisdeachd ri searmon is seachas na's fheàrr na gheibh e ann an eaglais Chille-sgumain; an uair a tha motor cars aig fichead no dà fhichead d'a chàirdean a dh' fhaodas tighinn air gun fhios da o chòig siorramachdan uair air bith air là na Sabaid, feumaidh an duine sin a bheatha a riaghladh gu cùramach agus a thoil féin a chur an cèill m' an urrainn e là an Tighearna a choimhead an dara cuid gu samhach no gu naomh. Cha dean e feum dha a bhi 'na *chaora*, agus sìoch seachain a bhi 'na *ghobhar*; feumaidh e a bhi 'na *dhuine* agus a bheatha òrduchadh mar Chrìosduidh, ma tha e a' dol a chumail là an Tighearna air dhòigh a bhios buannachdail d'a fheòil is d'a anam.

Cha 'n eil mise a' creidsinn aon fhacal de'n duan a chluinnear cho bitheanta am beul dhaoine, gu'm b'fheàrr na seann làithean na'n là a tha againn, agus gu bheil a' ghineal ùr na's aindiadhaidhe na bha a' ghineal mu dheireadh. A h-uile atharrachadh a thàinig air an t-saoghal o na's cuimhne leam tha mi a' faicinn gu robh e feumail agus gu robh an t-àm aige tighinn. Agus a thaobh na diadhaidheachd cha 'n eil mi a' faicinn gu bheil an òigridh dad na's miosa na'n aithrichean. Ged tha cainnt is fasain is cleachdanna dhaibh féin aca, cainnt is fasain is cleachdanna a tha car neònach 'n ar sùilean-ne a chionn nach buin iad do'n ghineil anns an do thogadh sinn, tha an cridheachan a cheart cho glan agus a cheart cho blàth 's a bha cridheachan an seanmhathraichean, agus a cheart cho suidhichte air na nithean a tha urramach agus maiseach agus fìor-ghlan. Tha iad fada fada air thoiseach air an aithrichean ann am misneach, an claidheamh leis an do choisinn iad saorsa, agus theirinn gur e saorsa àileadh na beatha eadhon anns an diadhaidheachd. Sin an t-aobhar gu'm bi mise a' deanamh mo bheic do'n òigridh daonnan, gu bheil misneach aca saorsa a thagar dhaibh féin agus an rathad féin a ghabhail gun eagal dhaoine a bhi orra.

BRÒN CHRISOD.

Mo Dhia, mo Dhia, c'ar son a thréig thu mi?—Mata, xxvii, 46.

Eli, Eli, lama sabachtani. Bhiodh gaol againn air an fhacal so ged nach biodh reuson air bith eile air ach gu bheil sinn cinnteach gur e so aon de na facail a bha air an labhairt leis na bilean naomh, an uair a bha e air thalamh. Cha'n'eil mórán fhacal anns an Tiomnadh Nuadh m'am faod sinn sin a ràdh. B'e cainnt na dùthcha *Aramaic*, ach ged labhair Chrisod ann an *Aramaic* tha an Tiomnadh Nuadh air a sgrìobhadh ann an Gréigis, air chor agus nach e ceart bhriathran Chrisod a tha againn ann ach briathran Chrisod air an eadar-theangachadh. Ach tha facal no dhà air fhàgail anns an dòigh anns an do labhair e iad an toiseach, agus is e fear dhiubh sin, *Eli, Eli, lama Sabachtani*.

So an ceathramh facal a labhair e air a' chrann-cheusaidh, agus mar an ceudna am facal as dòimhne. Théid againn air a thuigsinn ciod a bha 'n a inntinn an uair a rinn e an ùrnuigh, "Athair, thoir maitheanas dhaibh oir cha'n'eil fhios aca, ciod a tha iad a' deanamh." Ach cha'n'eil sinn idir cinnteach gu bheil sinn a' tuigsinn no gu'n do thuig duine riamh ciod a bha 'na inntinn an uair a ghlaoidh e ann an éigin anama. *Mo Dhia, Mo Dhia, c'ar son a thréig thu mi?* Ann an aon seadh tha am facal so a' nochdadh uile dhiomhaireachd na diadhachd dhuinn, ach cha 'n fhaic sinn an dhiomhaireachd sin ach gu dorch a tre ghloine. Cha 'n'eil duine air an t-saoghal cho suarrach 's nach fhaic éisdeachd ris an uair a dh'innseas e gu fìor mu fhiosrachadh anama. Ach nach mò gu mór is fhaic dhuinn éisdeachd ri Mac gràdhach Dhe an uair a tha e ag innseadh dhuinn fiosrachadh anama anns a' mhionaid a bu shòluine 'n a bheatha.

Bha Chrisod air a cheusadh mu naoi uairean 's a' mhaduinn. Mu mheadhon-la thug Eoin air falbh a mhàthair los nach biodh i 'na shùil-fhianuis air fhulangas na b' fhaide; theagamh gur e Chrisod fein a dh' iarr air sin a dheanamh. Bha iomadh seòrsa searbhadais air am measgadh anns a' chupan a dh'òl e; am measg gach rud cruaidh eile a dh' fhuiling e ghoirtich e a chridhe gu robh a mhàthair a' faicinn fhulangais. Mu thrì uairean 's an fheasgar chual iadsan a bha dlùth do'n chrann-

cheusaidh e ag ràdh, *Mo Dhia, Mo Dhia c'ar son a thréig thu mi?*

Tha am facal so air a sgrìobhadh ann an té de na sailm; uile làithean a bheatha bha gaol aig Chrisod air na sailm agus bheathaich e anam féin leò, agus a nis anns na mionaidean deireannach thàinig an t-salm so air a h-ais thuige gus cainnt a chur air fhiosrachadh féin.

Cha 'n e gealtachd ri uchd bàis a thug air Chrisod am facal so a ràdh. Cha robh eagal air roimh phian cuirp. Bha e 'na chleachdadh aig comunn de mhnathan caomhail ann an Ierusalem a bhi ag ullachadh dibhe a bhiodh iad a' toirt do dhaoine a bha air an ceusadh los am mothachadh a thoirt bhuapa, air chor 's nach fhàiricheadh iad pian. Thairgeadh an deoch sin do Chrisod ach cha 'n òladh e i; cha robh eagal air roimh phian 'na fheòil. Na'n robh, dh' fhaodadh a naimhdean a ràdh gu robh cuid d'a sheirbhisich na bu mhisnich-eile ri aghaidh a bhais na bha e féin. Tha e air a radh mu'n abstol Andreas gu'n do lean e air teagasg an t-sluaigh fad na h-ùine a bha a choip sinnte air a' chrann-cheusaidh. Cha b' ann le geilt no ball-chrith a chaidh na martaraich an coinneamh bàis ach glé bhitheanta le aoibhneas dolabhairt 'n an cridhe. An fheàrr na seirbhisich na am Maighstir?

Cha mhò a ghiùlain e fearg Dhe. Bidh daoine air uairean a' saòilsinn gu'm b'e sin a b' aobhar do'n éigin anama a dh' fhiosraich Chrisod; gu'n do las corruich Dhe 'na aghaidh gu h-eagallach an uair a sheas e ann an àite pheacach. Ach cha'n'eil sin a réir nan Sgrìobtur. Ciamar a bhiodh fearg air an Athair an aghaidh a Mhic anns an robh a mhór-thlachd? Cha robh am Mac riamh cho gràdhach ann an sùilean an Athar 's a bha e an uair a thogadh suas air a' chrann-cheusaidh e, *umhail gu bàs*. Thàinig Chrisod a steach do'n t-saoghal a dheanamh toil an Athar; b'e toil an Athar gu'n leigeadh e sìos a bheatha an éiric a bhràithrean, is bhiodh e glé iongantach na'm biodh fearg air Dia ris anns an dearbh uair anns an robh e a' tréigsinn nan uile nithean los toil Dhe a dheanamh.

Mo Dhia, Mo Dhia, c'ar son a thréig thu mi? Their cuid nach do thréig Dia idir e ach gu'n do shaoil Chrisod gu'n do thréig e e; their iad gu bheil am facal so a' ciallachadh gu'n do chaill Chrisod a chreideamh agus a dhearbhadh spioradail

car ùine bhig. Tha aogas na firinn air a' bheachd sin, co dhiù aig a' cheud bhuille d' ar sùil, oir tha fhios againn gu'm bi daoine diadhaidh a' saòilsinn air uairean gu bheil Dia 'g an treigsinn, an uair a tha chùisean a' dol 'n an aghaidh no tha am fulangas a' dol thar tomhais. Ach air an ath bhuille d' ar sùil chì sinn nach 'eil sin ach a' deanamh an dorchadas na's duirche. Oir tha e a' ciallachadh gu robh Crìosd air a mhealladh, agus gu robh e ag ràdh gu'n do rinn Dia rud nach do rinn Dia idir. Cò a ghabhadh air féin sin a ràdh? B'aithne do Chrìosd inntinn agus rùintean Dhe mar nach b'aithne do na fàidhean no do na h-abstoil no do neach air bith eile iad; an uair a tha e ag ràdh rud sam bith mu Dhia feumaidh sinn gabhail r'a fhacal air cho duilich no cho dìomhair 's 'g am bi an rud sin. An uair a tha e ag ràdh, Mo Dhia mo Dhia, c'ar son a thréig thu mi, faodaidh sinn a bhì cinnteach gu'n do labhair e nì a bha fìor agus gu'n do chaill e sealladh air gnùis Dhe da rìreadh.

Tha e mòran na's fhasa innseadh ciod nach robh e a' ciallachadh leis an fhacal so na tha e a ràdh ciod a b' aobhar do'n éigin anama a dh' fhiosraich e. Tha inntinn mhic an duine beag is tha dìomhaireachd na diadhachd mór. Cha 'n aithne dhuinn ach ann an cuid. Bha nì-eigin ann am bàs Chrìosd a tha 'g a dhealachadh eadhon o bhàs nam martarach; dh' fhiosraich e uamhas air chor-eigin nach d' fhiosraich neach roimhe no 'na dhéidh. Shiubhail e air rathad air nach do choisich cas eile, oir shaltair e an t-amar-fiona 'na aonar agus de na slòigh cha robh aon neach maille ris. Ghiùlain e peacadh an t-saoghail 'n a chorp agus 'n a anam féin air a' chrann, agus is e aon de thoraidhean a' pheacaidh, *dealachadh o Dhia*. Bhlaiss Crìosd de shearbhadas an dealachaidh sin air a' chrann-cheusaidh; chaill e a cho-chomunn ris an Athair, agus bha sin 'na shaigneadh cho geur agus cho goirt 's gu'n do ghlaoidh e an éigin anama, *Mo Dhia, mo Dhia, c'ar son a thréig thu mi?*

Is e Dia grian an anama; bha Crìosd a' gluasad cho dlùth ri Dia 's nach do chaill anam riamh solus na gréine gus an do bhlaiss e air a' chrann-cheusaidh am bàs sin as e tuarasdal a' pheacaidh; ach an uair a bhlaiss e am bàs sin chaill e solus na gréine, solus gnùise Dhe, is chaidh anam sìos sìos do'n dorchadas a tha fuar is iomallach. Do dhuine aig a bheil cridhe naomh is macanta is diadhaidh cha'n'eil call eile cho trom no buille eile cho goirt ri làthaireachd Dhe a chall. Ann an obair a bheatha b' urrainn Crìosd a ràdh gu robh aran aige r'a itheadh

nach b'aithne do'n t-saoghal; gu'm bu bhiadh agus gu'm bu dheoch dha toil Dhe a dheanamh; nach robh e uair air bith 'n a aonar ach gu robh an t-Athair maille ris, ach a nis air a' chrann-cheusaidh b' éigin da mallachd agus tuarasdal a' pheacaidh a ghiùlan agus an dorchadas spioradail sin fhiosrachadh a dh' fhiosraicheas anam naomh as eugmhais solus is làthaireachd Dhe.

* * * *

Gus an cuspair so a leantuinn air dhòigh eile bu mhaith leam té de na laoidhean aig Gilleasbuig Mac Fhearchair a chur sìos air an duilleig so, laoidh nach 'eil furasda a' faotainn an diugh, agus laoidh air am bi gaol agam gu bràth a chionn gu'm bithinn a' cluinntinn m'athar 'ga seinn.

*'C uim' a thréig mi O m' Athair,
'S nach toir aire do m' ghlaoth,
'C uim a cheil thu do ghnùis orm,
'S mì cho dlùth air an aog.*

*Ged a'm' aghaidh rinn dùsgadh
Le droch rùn domh, clann-daoin',
Is e thusa bhì 'n gruaim rium
Fàth mo smuaircin 's mo chaoidh.*

*Is e thusa bhì 'n gruaim rium,
Riamh nach d'fhuair mi ach caomh,
Chuir air m' anam trom uamhunn,
'S dh' fhàg cho truagh mi 's an t-saogh'l.*

*Uait na dean-sa mo sgaradh,
O m' Athair ro-caomh,
Tha am anam sìor fhannach',
Tha mo spionnadh 'ga chlaoidh.*

* * * *

*Thusa Shlànuighir bheannaicht',
Is ann agad-sa bha 'n gaol,
'Nuair a leig thu sìos t' anam,
Dhuinn o'n mhallachd thoirt saors'.*

*'S sinne thoill bhì 'g ar bualadh,
Leis a' chruaidh cheartas naomh,
'S sinne thoill bhì 'g ar pianadh,
Ann am prìosan na daors'.*

*'S sinne thoill bhì 'gar tréigsinn
'S ann an léir-sgrìos ri caoidh
'S cha bu tusa Aon-ghràdhach
'Sheas 'n ar n-àite 'gu d' chlaoidh.*

*Gruaim is corruich an Athar
Sinne an ceartas a thoill,
Chionn 's gu bheil sinn 'n ar peacaich
Chaidh air seachran o'n bhroinn.*

*Ach bha Thusa Thì bheannaicht'
Gun aon smal ort o'n t-saogh'l,
Gu neo-thruaillidh 's maiseach
Buileach sgarte o dhaoin'.*

* * * *

*Thoir dhomh èisdeachd a dhuine,
'S na bi tuilleadh gu faoin,
Gun bhì 'g earbsadh rium t'anam,
'S mi t'aon charaid 's an t-saogh'l.*

*Bheir dhuit saorsa o'n mhallachd,
Bheir dhuit maitheanas caoin,
Bheir gu fialaidh gach beannachd,
Bheir do d' anam làn shaors'.*

AM BAS.

Tha fhios agam glé mhaith nach b' urrainn mi dad ùr a ràdh mu'n bhàs ged dh' fheuchainn ri sin a dheanamh. Ach cha'n ann a ràdh ni ùr uime a tha mi dol a bhruidhinn mu'n bhàs anns an àireamh so ach a chionn gu bheil am bàs a ghnàth maille ruinn, agus a chionn gu bheil mi cinnteach nach mór de luchd - leughaidh na duilleig so nach d' fhiosraich cheana 'n am beatha féin tomhas air chor-eigin de dhorchadas agus de ghoirteas a' bhàis. Cha mhòr dhaoine a thàinig gu aois nach fhaca am bàs a' tighinn gu an teaghlach féin; agus fada m' an ruig duine feasgar a làithean bidh an leth as motha d'a chàirdean agus d'a luchd-eòlais air taobh thall na h-uaigne.

A dh' aindeoin na chaidh a labhairt agus a sgrìobhadh mu'n bhàs tha e fathast 'n a dhìomhaireachd mhóir. An uair a dh' fhàgas an t-anam an corp ciod a tha tachairt? C' àite a bheil an t-anam a' dol? Tha Leabhar Aighearr nan Ceist ag ràdh gu bheil anmanna nan creidmheach aig uair an bàis air an deanamh iomlan ann an naomhachd agus a' dol a steach do ghòir. C' àite a bheil anmanna nan aingidh a' dol? A bheil an dealachadh air a dheanamh aig uair an bàis, no am fan iad gun am binn a bhi air a toirt a mach gu là a' bhreitheanas? An uair a thilgeas duine an anail ciod an seòrsa saoghail a tha fosgladh roimhe? C' àite a bheil a chòmhnuidh aige anns a' chruthachadh? A bheil cuimhne aige air na dh' fhàg e 'n a dhéidh, no bheil dealachadh tur eadar an dà shaoghal? Ciod e nàdur na staid sin anns a bheil an t-anam eadar am bàs agus an aiseirigh? No ciod e nàdur na beatha a tha aig an anam am feadh 's a tha an corp anns an uaigne?

Cha'n'eil duine rianail air thalamh nach

tig ceistean de'n t-seòrsa sin gu inntinn an dràid 's a ris ach cha'n'eil a' bheag de sholus ri fhaotainn orra. Bho linn Abraham is Iacoib sheòl mìltean air mhìltean o chladach an t-saoghail so, ach ma ràinig iad an taobh eile no ma tha iad 'n am faireachadh an diugh, cha do chuir iad riamh fios air ais thugainne m'an cor. An e as aobhar nach b' urrainn iad a dheanamh, no an e as aobhar nach 'eil toil aca a dheanamh? Bha Lasarus ceithir làithean anns an uaigne ach cha ruigear a leas Lasarus a chur ann am bocsa na fianuis oir bha a bhilean dùinte. Tha fichead rud mu thimchioll na naigheachd a tha an t-abstol Eoin ag innseadh mu Lasarus a tha iongantach is neònach, cho neònach 's nach 'eil fhios agam air an t-saoghal ciod a their mi riu, ach co dhiù cha'n'eil an naigheachd a' tilgeadh soluis air bith air staid nam marbh.

Tha mòran de dhaoine creideasach a' cumail a mach an diugh gu'n d' fhuair iad fios o dhaoine eile a tha marbh; tha mòran dhaoine tìrail anns an rìoghachd a tha làn chinnteach gu'n d' fhuaras a nis dòigh air bruidhinn ri daoine a tha ann an saoghal nan spiorad. Ciod a theirear ris na daoine sin? Cha'n'eil fhios agam fein gu ro mhaith ciod a their mi riu? Cha bu mhaith leam a ghabhail orm féin a ràdh gu bheil iad 'g am mealladh féin, ach air a shon sin an uair a leughas mi na nithean a bhios iad a' sgrìobhadh agus na dearbhaidhean a bhios iad a' toirt seachad, bidh mi a' faireachduinn mar gu'm bithinn ann an saoghal a tha purraich air tharraich, saoghal anns am feum mi seasamh air mo cheann an àite a bhi gu socrach air mo chasan. Ma tha bun no bàrr aig an taisbeanadh ùr a tha tighinn o Shir Oliver Lodge agus o Shir Conan Doyle agus o'n chomunn ris an abrar spiritualists, cha do ghreimich m' inntinn-sa air fhathast.

Cha dubhairt Criosd mòran riamh mu bhàs a' chuirp. Is ann mu bhàs eile a bu trice a labhair e. Cha robh ann am bàs a' chuirp 'n a shùilean-san ach cadal, ni a tha nàdurra gu leòir. Tha e fìor gu bheil an samhladh so ri fhaotainn ann an litreachas eile cho mhaith 's a gheibhear e ann an teagasg Chrìosd, agus gu'm faighear e fada fada roimh là Chrìosd, ach ma gheibh, bha na daoine sin eile a chleachd an samhlaidh a' ciallachadh le cadal a' bhàis cadal gun dùsgadh. Ach cha b'e sin a bha Criosd a' ciallachadh an uair a thubhairt e m' an nighinn òig, *cha'n'eil i marbh ach tha i 'n a cadal*, no thubhairt e mu Lasarus, *Tha ar caraaid Lasarus 'na chadal ach tha mise a' dol chum gu'n dùisg mi as a chadal e*. Tha an Tiomnadh Nuadh a' labhairt mu'n bhàs mar chadal cho bitheanta 's gu'n dubhairt an

Naomh Augustine, C'ar son a theirear gu bheil iad 'n an cadal ach a chionn gu'n dùisg iad ann an là an Tighearna.

Tha dorchadas cho tiugh mu'n bhàs 's gu'n tugadh iomadh duine a mhaoin uile air son aon leus soluis. Ach an taobh a mach de'n chreideamh Chrìosluidh cha'n'eil solus ri fhaotainn. Bho chionn na ceudan bliadhna thubhairt Socrates na's urrainn neach air bith a ràdh le solus reusoin no le solus nàduir. "Dhomhsa," ars' esan, "tha am bàs air òrduchadh agus dhuibhse beatha, ach co dhìu as fèarr, is ann a mhàin aig Dia tha fhios."

Ach bho làithean Shocrateis thàinig solus a dh' ionnsuidh an t-saoghail, soisgeul Iosa Crìosd, agus is ann anns an t-soisgeul sin a mhàin a gheibhear dearbhachd na beatha maireannaich. Gheibhear dòchas na beatha maireannaich anns gach creideamh agus anns gach dùthaich air thalamh, ach ann an Iosa Crìosd gheibhear cinnte nan nithean ris an robh dòchas agus dearbhachd nan nithean nach faicear. *Na bitheadh 'ur cridhe fo thrìoblaid; ann an tigh m' athar-sa tha iomadh àite-còmhnuidh; mur bitheadh e mar sin dh' innsinn-sa dhuibh; oir tha mi a' dol a dh' ullachadh àite dhuibh; far am bi mise bidh sibhse mar an ceudna.*

Gus am fosglar na leabhraichean aig là a bhreitheanais cha'n fhaighear a mach àireamh mhòr nan dhaoine d'an robh na briathran so 'n an solus agus 'n an neart ann an strì am beatha agus aig uair am bàis, a' foirt a' ghabhail a' bhàs agus a tionndadh rìgh nan uamhas gu bhi 'n a theachdaire sìthe.

Cha'n'eil am Biobull ag innseadh mòran dhuinn mu staid na marbhadh no mu nèamh ach is leòr na tha e ag innseadh; *iadsan a chaidleas ann an Crìosd bheir Dia maille ris.* Tha iad còmhla ris-san. Tha iad air an gléidheadh sàbhailte 'n a chùram-san. Cha bhris am bàs an ceangal a tha eadar an t-anam agus Dia anns a' bheatha so. Is beatha shìorruidh a' bheatha a tha a' fàs anna-san a chreideas ann an Crìosd; ged thuiteas an cuirp do'n uaigh cha tig caochladh air a' bheatha sin is cha bhean am bàs rithe. Cha'n'eil cumhachd aige thairis oirre.

B'abhaist do aon de na seann diadhairean a bhi ag ràdh gu'm bu chòir do dhaoine am bàs a ghleidheadh fa chomhair an inntinn a h-uile là d'am beatha. Theagamh gu'm biodh sin maith do chuid ach dheanadh e cron do chuid eile. Ged is maith do dhaoine a bhi ullaichte air son a' bhàis cha'n ann a dh' ullachadh dhaoine air son a' bhàis a thàinig Crìosd a steach do'n t-saoghal ach 'gan saoradh o'n olc agus 'g an ullachadh air son na beatha dhiadhaidh agus obair rìoghachd

Dhe. Tha an duine a ni toil Dhe deas air son a' bhàis daonnan.

Ach air a shon sin cha bu chòir do dhaoine a tha gabhail orra a bhi grunn-dail is glic an làithean a chur seachad gun smuain idir aca air a' bhàs. Tha am bàs 'n a ni cho cinnteach agus 'n a ni cho sòluite 's gu'm bu chòir duinn ar n-inntinnean a chleachdadh ris, gu bheil e air thoiseach oirnn uile. Is e an t-aon ni cinnteach as urrainn duine air bith a ràdh m'a bheatha féin air thalamh gu'n tig i là air chor-eigin gu crìch. Ach tha e duilich do dhaoine sin a ghabhail a steach an uair a tha iad luath is làidir. Ma leughas iad na briathran so, no ma chluinneas iad neach eile 'g an leughadh, *Tha gach uile fheadhail mar fheur, agus uile ghloir dhaoine mar bhlàth an fheadhail, cluinidh iad iad gun bhi 'g an cluinntinn agus leughaidh iad iad gun bhi 'g an tuigsinn; cha dean iad greim air bith air an aire no air an cridheachan.* Ach bhitheadh e chum buannachd dhuinn na'n abramaid ri ar cridheachan féin, Tha sin fìor m'am bheatha-sa; tha mo làithean a' dol seachad mar shruth, is cha'n fhada gus an cruinnich càirdean gu bhi ag iocadh an dleasdanas deireannach domh mar rinn mi féin cheana do mhòran eile.

Ged tha am bàs 'n a theachdaire sìthe do shluagh an Tighearna ciod a theirear nìme riu-san a tha aineolach air Dia agus air Crìosd agus air an t-slàinte a dh' ullaich Dia air an son. Mur bheil dòchas aig duine ach anns a' bheatha so a mhàin is truagh da rìreadh a chor. Ma tha dùil is dòchas aig duine gu bheil sonas is fois shìorruidh nan naomh a' feitheamh air air taobh thall na h-uaighe a bheil iongantais ann ged dhùnadh e a shùilean ann an sìth agus ged rachadh e sìos do ghleann sgàile a' bhàis gun fhiamh, gun eagal.

Ach mur bheil an dòchas sin aig duine tha am bàs 'n a chùis-eagail. Ma's ann air eigin a thearnar am firean c'àite an taisbein an duine mi-dhiadhaidh agus am peacach e féin? An uair a tha duine a' fàgail an t-saoghail so, a' dol a steach do'n t-sìorruidheachd gun chompanach ach a pheacanna féin an ionghnadh ged bhitheadh eagal air agus ged nach biodh fois aig a spiorad.

*Dean dìchioll nìme sin 'n a thràth
Crìoch a chur air saothair do làmh,
Oir saothair, seòl, no obair ghlic,
Cha deanar leat gu bràth fo'n lic.*

*'San uaigh d'am bheil sinn uile triall
Maith'neus cha 'n fhaigh 's cha d' fhuaradh
riamh;*

*Gun chaochladh bithidh cor gach neach
Gu àm d'a bhinne teachd a mach.*

CRANN NAM BUADH.

An neo-ni e dhuibhse, o sibhse uile a tha gabhail seachad? amhaircibh, agus faicibh a bheil doilgheas sam bith cosmhuil ri mo dhoilgheas-sa a thugadh orm.—Tuireadh Jeremiah, i, 12.

Ged tha iomadh acarsaid bhriagha air taobh an Iar na h-Alba cha'n'eil gin idir ann as bòidheche na acarsaid Thobar-mhoire. A thuilleadh air a' mhaise leis an do sgeadaich làmh a' Chruithfhair an cala seasgar ud tha dà rud shònraichte ann a rinn iomraiteach e am fad 's am farsuingeachd; (1) an long mhór Spàinnteach a chaidh fodha ann, agus (2) long nan eilthireach a dh' fhalbh as do America, rud a thug cothrom do *Charaid nan Gàidheal* dealbh Thobar-mhoire a tharruing ann am briathran cho maiseach 's nach fhàs iad sean gu bràth.

Ach chi am fear-turuis a théid a stigh do Thobar-mhoire an diugh, ma théid e a stigh o'n mhuir, rud nach fhaca Tormod Mac Leòid; chi e air aghaidh creige no stalla a tha ri oir na mara na briathran so air an sgrìobhadh am Beurla ann an litrichean mòra geala, *Is gràdh Dia*.

Cha'n'eil fhios agam-sa cò a sgrìobh na briathran ud no c'uin a bha iad air an sgrìobhadh an toiseach, ach co dhìu tha mi toilichte gu bheil iad ann, a' togail fianuis air Dia agus air an t-saoghal eile ann an sùilean dhaoine nach urrainn gun an leughadh an uair a bhios iad a' tighinn a stigh do'n acarsaid no 'g a fàgail. Tha cuimhne agam gus an là an diugh an drùidheadh a rinn iad air mo chridhe féin a' cheud uair a leum iad suas m'am choinneamh air a' chreig ud, agus mi 'nam bhalach òg a' dol do'n bhaile-mhór do'n sgoil. Tha mìltean de dhaoine anns an t-saoghal an diugh ris nach 'eil am Biobull a' faotainn cothrom air labhairt mur cluinn iad criomain bheaga dheth aig tiodhlacadh, daoine nach 'eil a' dol do'n eaglais agus nach eil a' leughadh an leabhair aig an tigh. Co aige a tha fhios nach fhaod am facal ud labhairt ri cridheachan cuid dhiubh sin am measg an luchd-turuis a bhios a' dol a stigh do acarsaid. Thobar-mhoire, a' cur 'n an cuimhne nithean a bha iad a dhiuimheachadh.

Cha robh mise riamh ann an dùthaich nan Suisceach ach leugh mi gu bheil an cleachdadh so aca-san euideachd, a bhi sgrìobhadh

briathran a' Bhiobuill an àitean far a bheil iad cinnteach gu'n leugh luchd-turuis iad. Ann an àite sònruichte tha rathad a' dol suas air taobh beinne a tha anabarrach cas, agus aig tionndadh a tha air an rathad air grianan bòidheach tha crois air a cur 'n a seasamh agus na briathran so air an sgrìobhadh aig a bonn, *An neo-ni e dhuibhse, o sibhse uile tha gabhail seachad? amhaircibh, agus faicibh a bheil doilgheas sam bith cosmhuil ri mo dhoilgheas-sa*. Cò a b' urrainn a' chrois ud fhaicinn 'n a leithid de àite gun a chòmhdach-cinn a chur dheth agus ùrnuigh a chur suas 'na chridhe? An uair a chitheadh tu na briathran ud agus a' chrois còmhla cha b'e tuireadh Jeremiah no bròn duine air bith eile a bheireadh iad 'n ad chuimhne ach ainm is aghaidh an t-Slànuighir bheannaichte a bha air a dheanamh 'na dhuine dhoilgheasan agus eòlach air bròn air ar son-ne.

Sin am bròn anns a bheil leigheas is iocshlaint do'n t-saoghal, am bròn a tha nochdadh do'n t-saoghal coibhneas agus caomhalachd ar n-Athar nèamhaidh.

An Albainn cha'n'eil e 'na chleachdadh (co dhìu gu coitcheann) a bhi cumail cuimhne air bàs ar Tighearna air Di-haoine Ceusd. Tha sin gle neònach oir thachair nithean an là ud nach fhaca an saoghal riamh roimhe agus nach tachair gu bràth tuilleadh, nithean a chuir eagal air daoine is ionghnadh air na h-ainglean naomh, Mac gràdhach Dhe air a cheusadh le làmhnan pheacach. Sin rud cho sòluimte agus cho mìorbhuileach 's nach 'eil e furasd a thuigsinn ciamar as urrainn daoine a leigeil as an cuimhne, no co-ainm an là a chur seachad mar nach biodh e ach mar là eile. *An neo-ni e dhuibhse, o sibhse uile tha gabhail seachad?*

Bho chionn mìle bliadhna, seadh bho linn nan abstol, tha daoine glic is ionnsaichte a' feuchainn ri thuigsinn ciod an ceangal a tha aig bàs Chrìosd ri maithneas peacaidh, no ciod an seadh anns am faodar a ràdh, gur e bàs Chrìosd clach-steidh ar creidimh agus ar barantas gu'n do choisinn e dhuinn réite ri Dia. Ach ciod air bith an fhreagairt a bheirear do na ceistean sin tha so fìor co dhìu, nach robh agus nach 'eil cumhachd eile air an t-saoghal cho làidir ris a' chumhachd a tha anns a' chrann-cheusaidh. Cha'n'eil aig daoine ach a dhealbh fhaicinn ri taobh an rathaid, crois a chuireas Calbhari 'n an cuimhne, agus ni e maoth cridheachan a tha cho cruaidh ri cloich.

Tha smuaintean dhaoine mu phuingean creidimh agus mu'n àite a tha aig bàs Chrìosd ann an obair na slàinte ag atharrachadh o linn gu linn ach cha 'n ann ann an smuaintean dhaoine a tha cumhachd-teàrnaidh ach ann an crann nam buadh e féin. Ann an strì am beatha agus aig uair am bàs togaidh daoine an shùilean ris a' chrann sin, oir tha iad a' faicinn ann làmhnan Dhe sinnte a mach ann an gràdh, a' beannachadh a chloinne agus a' gul os an cionn. *An neo-ni e dhuibhse, o sibhse uile tha gabhail seachad? amhaircibh agus faicibh a bheil doilgheas sam bith cosmhuil ri mo dhoilgheas-sa, deir an Tighearna.*

Tha Dia a' dearbhadh a ghràidh dhuinne do bhrìgh, an uair a bha sinn fathast 'n ar peacaich, gu'n do bhàsaich Crìosd air ar son. Cha'n urrainn daoine teagamh a chur ann an cumhachd Dhe no ann an gliocas Dhe oir tha cumhachd is gliocas an Tighearna air an sgrìobhadh air aghaidh na talmhainn, anns na creagan, agus anns na nèamhan, cho soilleir 's gur léir do gach suil iad. Ach tha e furasda gu leòir do dhaoine teagamh a chur ann an gràdh Dhe oir cha'n'eil fianuis a' chruthachaidh idir cho soilleir uime sin. An dara uair saoilidh tu gu bheil an cruthachadh ag innseadh gu bheil bàigh is gràdh is caomhalachd ri cloinn-daonna ann an cridhe a' Chruthfhir, ach an uair eile saoilidh tu gu bheil an cruthachadh ag ràdh gur coma leis a' Chruthfhear co dhiu a tha cridheachan chloinn-daonna sona no leònta, no co dhiu a roghnaicheas iad fireantachd no eucoir. Mar sin thug Dia comharradh cinnteach do'n t-saoghal air a ghràdh sìorruidh féin, crann-ceusaidh a mhic.

Cia an-mhór tròcair Dhia nan gràs:

Cia pailt a ghràdh is 'ìochd,

A thug a mhac mar ìobairt suas,

A dh' fhulang truaigh 'n ar riochd.

AN eaglais.

(Toiseach a toiseachaidh.)

An uair a bha Crìosd air thalamh cha do chuir e air chois comunn air bith coltach ris an eaglais a dh' fhàs suas an dèidh làimhe. Bhiodh e glé dhuilich a ràdh co dhiubh a bha e 'na bheachd eaglais a chur air chois no nach robh. Tha iomadh rud 'na theagasg nach 'eil a' toirt gnùis idir do chumhachd no do chomunn air bith anns an t-saoghal coltach ris an eaglais Chrìosduidh. Bhiodh e a' labhairt air uairean mar gu'm bu leòr do dhuine an eaglais a tha 'na chridhe féin; anns an teagasg a thug e do na deiseicibh air a' bheinn cha'n'eil iomradh air a dheanamh air teampull no eaglais no aoradh

follaiseach ach dh' iarr e orra ùrnuigh a dheanamh ann 'an uaigneas agus déire a thoirt seachad gun fhios do dhaoine.

Tha e fìor gu'n do ghairm e buidheann de chreidmich gu bhi còmhla ris, is theagamh gu robh am buidheann sin na bu mhotha na tha sgoilearan an bitheantas an dùil, oir a thuilleadh air an dà abstol dheug bha àireamh mhaith de dhaoine eile agus de mhnathan 'g a leantuinn agus 'g a aideachadh mar an athair spioradail. Tha Pol ag innseadh mu chòig ceud de na bràithrean d' an robh e air fhoillseachadh an dèidh 'aiseirigh, is bhiodh feadhainn eile ann nach robh còmhla riu aig an àm. Ach a réir choslais cha tàinig e 'n a inntinn am buidheann sin a cheangal r'a chéile le bannaibh eaglais, no ma thàinig, cha do rinn e e. Bu leòr leis gu robh iad air an ceangal r'a chéile le bannaibh eile, bannaibh a' ghràidh.

Ach an taobh a stigh de bheagan bhliadh-nachan an dèidh a bhàis dh' fhàs am buidheann dhaoine so 'n an eaglais làidir. Bha an eaglais Chrìosduidh air a breith, naoidhean maoth ann an toiseach a toiseachaidh ach naoidhean air an tàinig fàs is cinneas cho mór 's nach fhacas cumhachd no comunn eile riamh air thalamh a ghabhas coimeas ris an eaglais. Ach e' uin no ciamar a chaidh an eaglais a bhreith cha 'n urrainnear gu ceart a ràdh. Theagamh gu robh i anns an t-saoghal m'an robh fhios aig daoine gu robh i 'n am measg.

NA CEUD CHREIDMICH.

An dèidh na h-aiseirigh chruinnich mu shia fichead de luchd-leanmhuinn Chrìosd ann an Ierusalem. Thàinig iad do Ierusalem agus theagamh dòchas aca gu'n tigeadh Chrìosd air ais agus gu'm foillsicheadh e e féin a ris mar am Mesiah a bha ri teachd gu theampull gu grad. B'e a' cheud rud a rinn iad fear eile a chur an àite Iudais, is thuit an crann air Mattias. Cha'n'eil e coltach gu'n tàinig e 'n an inntinn anns na làithean ud teachd-airean a chur a mach leis an t-soisgeul oir bha fiughair aca ri teachd Chrìosd gu grad, is chuir iad seachad an ùine ag ùrnuigh agus a' bruidhinn ra chéile mu'n dòchas mhór so. Is ann mu'n àm so a thòisich an cleachdadh a bhi briseadh arain 'nam measg féin, aig deireadh tràth bidh còmhla, mar a bhris Iosa aran aig an t-suipear dheireannaich. B'e so aon de na dòighean leis an robh iad a' cumail beò an dòchais a bha 'nan cridhe gu'n tigeadh e a ris.

B'ann de mhuinntir Ghalile a bha a' mhór-chuideachd de na ceud chreidmich. Bha iad air an aineòil an Ierusalem, gun dachaidh, gun obair, gun bheò-shlàint, is b' fheadar do'n fheadhainn aig an robh airgid

no ni an cuid a chur an comaidh los nach biodh cion no acras air gin de na bràithrean. Bha e na b' fhasa dhaibh so a dheanamh a chionn gu robh dùil aca gu robh deireadh an t-saoghail dlùth.

B'e Peadar a bha air cheann na h-eaglais anns na làithean ud. An déidh làimhe an uair a dh' éirich ceistean sònraichte anns an eaglais agus a dh' fhosgail dorsan sònraichte roimhe tre an robh Dia 'ga gairm gu seirbhís bha féin cha robh Peadar 'na stiùramaiche cho cinnteach ri Pol, ach ann an toiseach a tòiseachaidh bha feum aig an eaglais air duine dìleas is teò-chridheach a bhi air a ceann, agus sin dà rud anns nach robh Peadar air dheireadh. Mur biodh Peadar air a ceann anns na làithean ud cha do thog an eaglais a ceann riamh.

LA NA CAINGIS.

A réir Gnìomharan nan abstol b'e là-breith na h-eaglais là na caingis, seachd seachduinnean an déidh bàs Chrìosd air Calbhari. Air an là sin bha na deisciobuil cruinn còmhla mar a b' àbhaist, ach m' an do dhealaich iad thòisich iad air labhairt le teangaidhean eile. Tha mòran anns an naigheachd so a tha Lucas ag innseadh ann an Gnìomharan nan Abstol nach 'eil furasda dhuinne an diugh a thuigsinn ach co dhiù bha na ceud chreidmich cinnteach gu'n tàinig ni mór agus ni ùr a steach do'n t-saoghal an là ud; bha iad cinnteach gu'n d' fhuair iad an Spiorad o nèamh, agus ann an cumhachd an Spioraid sin chaidh iad a mach air feadh an t-saoghail a libhbairt teachdaireachd an t-soisgeil. B'e an dearbhadh so a bha ann an cridhe na h-eaglais gu'n tug Dia cumhachd an Spioraid dhi a chum dìleas agus daingean i an uair a dh' éirich geur-leanmhuinn 'n a h-aghaidh anns an t-saoghal.

Bho là na Caingis, mata, thòisich an eaglais air an t-soisgeul a chraobh-sgaoileadh, an toiseach ann an Ierusalem agus anns na bailtean eile mu'n cuairt air. Fad greis mhaith cha do dhealaich an eaglais Chrìosduidh ris an eaglais Iudhaich; ged bha na creidmich a' leantuinn Chrìosd bha iad 'g an cunntas féin mar Iudhaich dhìleas agus mar bhuill de 'n eaglais Iudhaich. Sin an t-aobhar nach do rinn athraichean is luchd-riaghlaidh na h-eaglais Iudhaich a' bheag an aghaidh na h-eaglais Chrìosduidh anns na làithean ud. Mur tug iad an beannachd dhi co dhiù cha tug iad an mallachd dhi mar a mballaich Ìompairean an t-saoghail i. Tha e fìor gu robh cuid de na h-abstol air an cur an sàs agus air an toirt air beulaobh na comhairle a chionn gu'n do shearmonaich iad an aiseirigh, ach cha do rinneadh na bu mhiosa orra an achmhasan a thoirt daibh. Cho fhad

's a ghnàthaicheadh duine àitheantan is cleachdanna na h-eaglais Iudhaich bha na seanairean car coma ciod na *beachdan* a bha aige a thaobh nithean spioradail. Bha na h-abstol a' coimhead an lagha, lagh Mhaois, agus mar sin leig an eaglais Iudhach leò; cha do rinn i geur-leanmhuinn orra gus an do thòisich Pol air teagasg do na Crìosduidhean nach bu chòir daibh a bhi air an ceangal le cuingean Iudhach. Cho fhad 's a bha Seumas agus Peadar air cheann na h-eaglais Chrìosduidh cha do dhealaich i ris an eaglais Iudhach, ach a cheart cho luath 's a thòisich Pol air command fhaotainn anns an eaglais bhris i a mach o'n eaglais Iudhaich.

POL AGUS AN LAGH.

Cha robh Pol fada a' searmonachadh an t-soisgeil an uair a chunnaic e nach gabhadh am fion ùr a chumail ann an seann searragan; chunnaic e nach b'urrainn da teagasg farsuing agus spioradail Chrìosd a dheanamh cumhann air ghaol na h-Iudhaich a thoileachadh, agus mar sin ghabh e a rathad féin is dh' fhosgail e dorsan na h-eaglais do na cinnich, gun chumhachan air bith a chur orra a thaobh timchioll-ghearradh no gnàth-annan eile an lagha. An tòiseach cha do chòrd so ri Peadar agus ri feadhainn eile de na bràithrean, ach mu dheireadh chunnaic iad gu robh Pol ceart, is dh' aontaich iad leis.

Ann an eachdraidh na h-eaglais cha do chruinnich seanadh riamh aig an robh nithean cho cudthromach air a bheulaobh 's a bha air beulaobh an t-seanaidh a chruinnich an Ierusalem ann an linn nan abstol, mu'n bhliadhna 50 A. D. Ann an Antioch far an robh mòran de na cinnich a' gabhail ris an t-soisgeul thòisich Pol air an gabhail a steach do'n eaglais gun uiread agus iarraidh orra an lagh Iudhach a choimhead. Thug so oibbheum do chuid de na bràithrean Iudhach is dh' fheuch iad ri stad a chur air Pol. Ach chaidh Pol do Ierusalem is chuir e an grothuch air beulaobh nan abstol agus nan seanairean. Bha Seumas anns a' chathair, duine làidir ach duine car cumhann, duine nach ruigeadh gu bràth an ìre a ràinig e agus an t-ùghdarras a bha aige mur bitheadh gur e *bràthair an Tighearna* a bha ann, agus gu'm b'e féin agus Iosa clann na h-aona mhàthar. Gheibhear dà chunntas air an t-seanadh so anns an Tiomnadh Nuadh, anns a' chòigeamh caibideil deug de Ghnìomharan nan Abstol agus anns an dara caibideil de litir Phoil chum nan Galatianach. Cha'n'eil an dà chunntas a' còrdadh uile gu léir, ach tha iad le chéile ag innseadh gu'n tugadh do Phol air a' cheann mu dheireadh an t-saorsa a bha dhìth air.

Ach an déidh làimhe chaidh amladh anns a' ghnòthuch a ris; chaidh Peadar stòs do

Antioch, theagamb a chuideachadh na h-oibre mhaith a bha dol air aghaidh ann; an toiseach bha e am measg nan cinneach mar aon diubh féin ag itheadh aig an aon bhòrd maille riu mar nach robh e a' cur cudthrom air bith air gnàthanna an lagha. Ach thàinig cuid de chàirdean Sheumais do Antioch cuideachd, is eiod air bith a thubhairt iad ri Peadar, tharruing Peadar air falbh o na cinnich; cha suidheadh e aig biadh leò air eagal an lagh Iudhach a bhriseadh, is thòisich na bràithrean eile air eisimpleir a leantuinn. Bha e soilleir do Phol gu'n deanadh so dà leth air an eaglais, nach b' urrainn Iudhaich agus cinnich suidhe aig bòrd an Tighearna còmhla, agus mar sin sheas e gu làidir an aghaidh Pheadair. Bha a leithid de fhearg air Pol's gu'n do chleachd e cainnt gu maith làidir mu Pheadar, ag ràdh gu'n do rinn e cealgaireachd.

Cha'n urrainn sinn a ràdh eiod an deireadh a bha aig a' chonnsaid so a bha eadar Peadar agus Pol, ach co dhiubh tha e coltach gu'n do rinn iad réite a ris, oir ann an cuid d'a litrichean tha Pol a' deanamh iomraidh coibhneil is càirdeil air Peadar. Ach riamh tuilleadh cha d' fhuair Peadar air cheann gnothuich anns an eaglais. Thachair dha mar a thachras daonnan do luchd-riaghlaidh nach h-urrainn comharraidhean na h-aimsire a leughadh, no ceum ùr a ghabhail air an aghaidh, no seann nithean a leigeil seachad.

NEOPHOBIA.

Sin agad, a leughadair, an t-ainm a bhios aig daoine ionnsaichte air galair d'a bheil mòran dhaoine buailteach, galair a bhios a' tighinn air an inntinn agus a tha na's miosa air uairean na tinneas cuirp, oir bheir e air daoine nithean a ràdh agus a dheanamh nach saoilteadh tu gu'n abradh no gu'n deanadh duine rianail air bith.

Thugadh ainm Gréigis air a' ghalair so a chionn gu bheil dotairean na h-inntinn 'n an daoine seòlta agus gur maith leò ainm bòidheach a thoirt air rud grannnda, los nach toir iad oilbheum do'n fheadhainn air a bheil e.

Ach is e an fhìor Ghàidhlig air neophobia, *eagal roimh nithean ùra*, no gràin air nithean ùra. Is aithne dhomh gu leòir de dhaoine ann an Cille-sgumain air a bheil *neophobia* gun fhios daibh féin; daoine aig a bheil gràin uamhasach air gach beachd ùr, no teagasg ùr, no fasan ùr, air an cluinn iad iomradh, agus gun reuson air bith aca air a shon sin ach gu bheil an anshocair iongantach so 'n am pòraibh.

A cheud uair a thugadh buntàta do'n Ghàidhealtachd bhris *neophobia* a mach am

measg an t-sluaigh, is cha'n itheadh iad cnap dheth. B' fheàrr leò am fiabbrus; bha iad cleachdta gu leòir ris an fhiabhrus ach cha robh iad cleachdta ris a' bhuntata. Shearmonaich ministearan 'n a aghaidh anns a' chùbaid, ag iarraidh air an t-sluagh gun gnothuch a bhi aca ris, dìreach mar a shearmonaich iad ann an làithean eile an aghaidh an *Declaratory Act*, ag iarraidh orra seasamh gu daingean an aghaidh an uamhais ùir.

B'e an argumaid a bha aig cuid de na ministearan an aghaidh a' bhuntata nach robh e air ainmeachadh anns a' Bhìobull, agus an argumaid a bha aig cuid eile 'n a aghaidh gur e am buntata am meas toirmisgte o'n tàinig uile thruaighean an t-saoghail. Cha b' urrainn iad a bhi le chéile ceart.

An uair a bha speucalairan air an deanamh an toiseach bha a' cheart ghlaodh 'n an aghaidh 's a bha an aghaidh a' bhuntata. Bha a' cheart ghlaodh an aghaidh chloroform; ministearan ag ràdh gu robh e an aghaidh nan sgrìoburan chloroform a thoirt do bhoirionnaich air leaba-shiùbhla a chionn gu robh am facal sgrìobhta ann an Genesis, *an doilgheas beiridh tu clann*; ach b' aithne do Shìr Seumas Simpson an sgrìobtur cho mhaith ris na ministearan fhéin is fhreagair e gu robh e mar an ceudna sgrìobhta ann an Genesis gu'n tug Iehobhah Dia air cadal trom tuiteam air Adhamh an uair a rinn e Eubh a té d'a aisnean. An ni a bha ann is e sin an ni a tha ann fathast; cha 'n'eil ni nuadh fo'n ghréin. Ciod iad na beachdan no na fasain a tha sinne a' seasamh 'n an aghaidh gu danarra an diugh a chionn gu bheil neophobia oirnn gun fhios duinn féin?

LAOIDH.

Mo laoidh 's an fheasgar ann ad làth'r,
Thigeadh, a Dhe, mar thùis;
Is m'ùrnuigh éisd air sgàth do mhic,
Tha tagradh nis mo chùis.

Trid cunnartan an là gu léir,
Do làmh rinn dhòmhs' an t-ùil;
'S do thròcair shaoibhir thaisbean thu,
Is m' easbhuidh chuir air chùil.

Tiodhlacan lìonmhor tha do làmh
A' dòrtadh orm gu fial;
Ach O cia beag a thaisbean mi
De thaing air ais, A Dhia!

Ciod e a rinn mi riamh air son
An tì shaor m' anam bochd?
Nach deanadh cionta uair a mhàin
Mo thabhairt sìos do'n t-slochd!

AN GLIOCAS A THA O'N AIRDE.

Ach an gliocas a tha o'n àirde tha e an toiseach glan, an sin sìochail, ciùin, so-chomhairleachaidh. Litir Choitcheionn an abstoil Seumas, iii, 17.

Tha na briathran anns a bheil an t-abstol Seumas ag innseadh mu'n ghliocas a tha o'n àirde tlachdmhor do'n chluais agus maiseach, ach fada fada na's maisiche na na briathran tha an rud e fèin, an gliocas a tha mar chraobh na beatha dhaibhsan a ni greim air agus a ni sona iadsan uile a ghleidheas e.

*Cia sona 'n tì do theagasg Dhé
Bheir éisdeachd gach aon uair;
'S ri gliocas nèimh le mòran tlachd,
Thionndas gu moch a chluas.*

*Do'n òg 'na shlighe neo-chiontaich,
Sòlas bheir e gu pailt,
'S do'n aosda bheir e coron glòir,
'S tràcàir o Dhia gun airc.*

A réir teagasg a' Bhiobuill cha 'n ann anns an inntinn a tha freumhan a' ghliocais ach anns a' chridhe; tha an gliocas co-ionnan ri eagal Iehobhah, agus is e eagal Iehobhah an t-òle fhuathachadh. Mar sin is e an duine maith an duine glic, a réir teagasg a' Bhiobuill; an duine diadhaidh, an duine a tha 'inntinn fo chumhachd an t-saoghail eile. Sin an t-aobhar gu bheil na naoimh ag iarraidh air daoine gliocas a shireadh le'n uile chridhe mar gu'm biodh iad a' sireadh neamhnaidean no òr.

Anns na sailm agus ann an leabhar nan Gnàth-Fhacal tha iomadh rud maiseach air a ràdh mu Ghliocas ach tha na briathran as maisiche a chaidh a sgrìobhadh uime riann air an sgrìobhadh ann am fear de leabhraichean an Apocriphe. *"Is màthair an Gliocas do ghaol agus do èolas agus do dhòchas naomh. Is anail i de chumhachd Dhe, àileadh glan a tha tighinn a mach o ghloir an Uile-chumhachdaich, is dealradh an t-soluis shiorruidh. Is sgàthan gun smal i anns am faicear cumhachd Dhe agus iomhaigh a mhaithes; anns gach linn ma ni i còmhnuidh ann an daoine naomh ni i càirdean do Dhia dhiubh agus fàidhean. Tha i na's maisiche na ghrian, agus glòrmhor os cionn nan uile reultan; ma choimeasar ris an t-solus i tha i air thoiseach air, oir mùchaidh an oidhche an solus ach cha mhùch aingidheachd Gliocas."*

Tha an gliocas a tha o'n àirde glan. Mar

thubhairt mi cheana, anns a' Bhiobull tha an duine glic co-ionnan ris an duine mhaith no ris an duine dhiadhaidh air chor agus gu'm faodar briathran an abstoil a ghabhail mar chomharran a tha e a' toirt seachad air duine diadhaidh no air fìor Chriosduidh anns a bheil spiorad an Tighearna. Tha e glan 's glan 'na chridhe agus glan 'na chaitheamh-beatha. Tha a choguis cho maoth no cho geur a thaobh uile 's gun seachain e eadhon coslas an uile; cuiridh am peacadh crith air a chridhe agus air fhèol. Theagamh nach 'eil e comasach do na daoine as naoimhe a bhi saor agus peacadh uile gu léir oir cho fhad 's a bhios iad anns an t-saoghal so bidh an lagh a tha 'n am buill a' cogadh an agaidh lagh an spioraid, ach is mòd a dh' fheumas iad air an aobhar sin an fhèol a chumail fo smachd agus a bhi cho cruaidh orra féin air son pheacanna diomhair nach fhaic an saoghal 's a bhitheadh iad air son pheacanna follaiseach agus nàrach. Ma tha iarrtus no dòchas againn fantuinn ann an co-chomunn Dhe cha 'n e mhàin gu'm feum sin uile pheacanna na feòla a chur bhuainn ach peacanna na h-inntinn mar an ceudna; gach droch smuain is gach droch rùn, fuath is farmad is uabhar, agus gach rud eile nach còrd ri Spiorad Dhe, an spiorad glan leis an fheàrr an chridhe naomh na gach teampull òirdhearc a fhogadh riamh. Cò theid suas do bheinn Iehobhah? ars' an Salmadair. *Esan aig a bheil làmhnan neochiontach agus cridhe glan.*

Is beannaichte iadsan a tha glan 'nan cridhe, tha Crìosd ag ràdh, oir chì iad Dia. *Naomhachd, ars' an t-abstol, as eugmha is nach fhaic duine air bith Dia.*

Tha an gliocas a tha o'n àirde an toiseach glan, an sin sìochail. Cha chòir do sheirbhis-each an Tighearna a bhi aimhreiteach no connspoideach, ach iriosal is macanta mar bha a Mhaighstir. Ann an làithean nan abstol bha daoine ceann-làidir is iorghuilleach anns an eaglais mar tha innte an diugh fhathast; daoine a bha an dhiù gu robh iadsan na bu ghlice na'm bràithrean agus a bha feuchainn ri an toil féin agus an dòighean féin a choiteachadh air daoine eile a dheòin no dh' aindeòin; daoine aig an robh farmad searbh 'n an cridhe agus connsoid, mar tha Seumas ag ràdh. Theireadh an t-abstol ris na daoine sin gu'm b' fheàrr daibh gu mòr sìth na h-eaglais a ghleidheadh seach an toil féin fhaotainn. An uair a thig stri no connsoid

a steach air an dorus théid spiorad Chrìosd a mach air an uinneig, oir cìod an còrdadh a tha aig Prionnsa na sìthe ri spiorad na h-aimhréite. Is mór a' bheannachd sìth; sìth ann an teaghlach, sìth ann am baile, is sìth anns an eaglais; is cìod air bith a ni daoine neo-dhiadhaidh bu chòir do shluagh an Tighearna co-dhiu eiseimpleir mhaith a thoirt do'n t-saoghal anns a' cheum so.

Leanaibh sìth ris na h-uile dhaoine, tha Pol ag ràdh. *Is beannaichte luchd-deanamh na sìthe*, tha Crìosd ag ràdh, *oir goirear clann Dhe dhiubh*.

Tha an gliocas a tha o'n àirde an toiseach glan, an sin sìochail, *ciùin agus so-chomhair-leachaidh*. Sin dà chomharradh eile a tha an t-abstol a' toirt air an duine dhiadhaidh aig a bheil an gliocas a tha o shuas, tha e ciùin agus furasda cur suas leis. Bhiodh Crìosduidhean eu-coltach ri am Maighstir mur bhiodh iad ciùin agus macanta, oir bha esan ciùin is cha togadh e a ghuth anns na sràidibh. Ged nach 'eil a leithid de fhacal agus so-chomhairleachaidh an Gàidhlig tha e furasda gu leòir a thuigsinn cìod a tha e a' ciallachadh; tha e a' ciallachadh duine a tha reusonta; duine nach 'eil rag-mhuinealach, duine a tha furasda oibreachadh leis. Bha daoine dannarra anns an eaglais abstolach mar tha iad anns an eaglais an diugh fhathast; daoine nach robh furasda a bhi suas riu; daoine a ghabhadh saoihbneas mur faigheadh iad an toil agus an dòigh féin.

Cha'n'eil an seòrsa dhaoine sin ri am moladh; tha e 'na fhàiling bhoehd ann an duine air bith agus 'n a dhroch chomharradh air mur-urrainn e oibreachadh le daoine eile gu réidh ciallach, ged nach fhaigheadh e a rathad no a thoil féin daonnan.

* * * *

Ach bithibh-se, a bhràithre, 'n 'ur luchd-deanaimh an fhacail, agus cha'n ann 'n 'ur luchd-èisdeachd a mhàin. Tha a' bheatha dhiadhaidh àrd agus duilich; ma bu mhaith leinn Crìosd a leantuinn feumaidh sinn ar cùmhnannt ath-nuadhachadh ri Dia a h-uile maduinn agus bòidean a chur oirnn féin gu'm bi sinn umhail d'a reachd; glan 'n ar cridheachan, sìochail, caomh, trècaireach. Mur bi gaol againn air na nithean sin cha ruig sinn a leas dhùil a bhi againn gu bheil sinn a' fàs ann an gliocas agus ann an gràs agus ann an eòlas air ar Tighearna.

Cò tha na dhuine glic agus tuigseach 'n 'ur measg? nochdadh e le dheagh chaitheamh-beatha oibre féin ann am macantas gliocais.

AN TAIRBEART.

Tha Tairbeart Chinn-tìre ainmeil air son rud no dhà ach tha e ainmeil air a shon so

gu sònraichte, gu robh fichead ministear ann an taobh a stigh de cheud bliadhna. Ged bha e furasda do mhuinntir an Tairbeart ministear fhaotainn cha robh e furasda dhaibh an cumail; b'e còig bliadhna an ùine a bha iad a' fuireach ann le an gabhail thar a chéile. Cha'n aithne dhomh sgìreachd eile anns a' Ghàidhealtachd anns an robh uiread mhinistearan ri mo chuimhne féin.

TOMAS DEIBHIOSDAN (1829-36)

Chaidh an Déibhiosdanach do Chill Mhàillidh an déidh dha an Tairbeart fhàgail; is ann an 1843 chaidh e mach leis an eaglais Shaoir. Chaochail e an 1871.

CAILEAN CAIMBEUL (1836-43).

Dh' fhàg e an Tairbeart a dhol do Chill Bhlàthain an Cinn-tìre; á Cill-Bhlàthain chaidh e do Chill Bhrìghde an Arainn far an do chaochail e an 1882. Bha mac dha 'na mhinistear an Crathaidh.

SEUMAS R. CAIMBEUL (1843-44).

Cha d' fhan e bliadhna anns an Tairbeart: chaidh e do Chill Chalmain-Eala an 1844 is chaochail e an sin an 1878. Bha triùir mhac dha anns a' mhinistrealachd; Seumas an Troqueer; Alasdair an Kirkcudbright; is Uilleam an Cargill am Peairt. Tha Uilleam beò fhathast ach cha 'n 'eil e an comas searmouachaidh a nis. Bha dithis pheathraichean a' fuireach leis ach chaochail té dhiubh an là roimhe. An uair a bha Uilleam Caimbeul an Oil-thigh Ghlaschu cha robh sgoilear Gréigis cho mhaith ris an Ghlaschu. Bha e anabarrach maith air Mathematics cuideachd. Is e an diugh athair, no dh' fhaodainn a ràdh, seanair na Cléire an Dun-chailleann.

ALASDAIR DOMHNULLACH (1845-47).

MUNGO MACPHARLAIN (1849-50).

DONNACHA MAC CEALLAIR (1853-58).

Chaidh e do Chreagnis an déidh dha bhi 's an Tairbeart ach chaochail e an ceann dà bhliadhna.

IAIN B. MAC COINNICH (1858-61).

Tha cuimhne agam air Iain Mac Coinnich gu maith, duine glic grunn-dail nach robh 'na shearmonaiche mór ach a bha barraichte maith air seachas is tarruing dhealbh, is aig an robh mòran eòlais air obair a' chruth achaidh agus air beul-aithris nan Gàidheal. Rugadh e ann a Hìort, agus ma's maith mo chuimhne, chunnaic e an t-Ollamh mór mór, Dòmhnallach na Tòiseachd, ann a Hìort, a' séideadh teine mòine le bheul agus e féin

agus duine eile a' feuchainn ri coire a ghoil a dheanamh todh. As an Tairbeart chaidh e do Cholasa; á Colasa chaidh e do'n Cheannmhor am Peairt.

IAIN G. LEVACK (1862-64).

B'e an Tairbeart a' cheud àite anns an do shuidhicheadh e ach cha d' fhan e ann ach dà bhliadhna; chaidh e do sgìre Shadaill agus Sgiobnis far an do shaothraich e gu 1906. Tha mac dha 'n a mhinistir an Ghlaschu.

SEUMAS FRISEAL, M.A. (1864-67).

Bha Seumas Friseal trì bliadhna anns an Tairbeart; as an Tairbeart chaidh e do Inbhir-pheofharan; á Inbhir-pheofharan chaidh e do Lagan Mo-Choid am Peairt; is as an Lagan chaidh e do Bhlàr an Adholl. Chaochail e an 1914. Bha a dha mhac 'n am ministearan ach shiubhail am fear a bu shine dhiubh roimh athair; tha am fear eile ann an sgìreachd aig a' chrìch Shasunnaich. Sin aon cheum anns a bheil dealachadh mór eadar na seann mhinistearan agus ministearan an là diugh; bha na seann mhinistearan am bitheantas a' toirt fear no dhà d'am mic do sheirbhis na h-eaglais ach is ann glé annamh a nis a leanas clann ministir dreuchd an athar. Bha Seumas Friseal 'n a dhuine eireachdail 'na phearsa; deas 'n a chainnt, agus 'na shearmonaiche maith an làithean òige.

RAIBEART BLAR, D.D. (1867-69).

Chaidh an t-Ollamh Raibeart Blàr do eaglais Chalum-chille an Glaschu as an Tairbeart; cha d' fhan e ann ach bliadhna is ochd mìosan air fad. Tha cuimhne cho mhaith aig ar luchd-leughaidh air Raibeart Blàr, agus air an t-seòrsa duine a bha ann, 's nach ruig mise a leas an tuilleadh iomraidh a dheanamh air air an duilleig so. Cha robh ministir riamh an eaglais Chalum-chille d'an tug Gàidheil Ghlaschu an t-urram agus an gaol a thug iad dha. Chuireadh na h-Ilich air thoiseach air Pol e. Tha a' bhantrach aige beò fhathast; is i a tha deasachadh *Tìm an Obain*.

EOGHAN MAC LACHLAINN (1869-74).

As an Tairbeart chaidh e do Aird-chattain far an do shaothraich e agus an do chaochail e an 1903. Cha'n fhaca mi Eòghan Mac Lachlainn riamh. Bha e pòda dà uair; an dara uair ri té de nigheanan an Ollaimh Iain Mac an t-Saoir, a bha 'n a mhinistir an Cill Mo-Naomhaig an Loch-Abar; duine aig an robh mòran de eòlas mu sheann nithean

nach gabh faotainn an diugh. Bha e 'na sgoilear maith Gàidhlig, is fhuair an t-Ollamh Alasdair Stiùbhard (Nether Lochaber mar theireadh e ris fhéin) iomadh treathlaich bhuaith a bhiodh e a' cur anns na paipearan a sgrìobh e.

RUAIRIDH MOIREASDAN (1874-78).

Bha e anns an eilein Sgitheanach m' an deachaidh e do'n Tairbeart; dh' fhàg e an Tairbeart a dhol do Cheann-t-Sàile. Cha'n fhac mi riamh e, is cha'n'eil de eòlas agam air ach gu bheil fhios agam gu'n do rinn an t-Ollamh Lachlainn Mac Illeathain Watt òran dha fhéin agus do chléir Loch Carainn.

IAIN P. CAIMBEUL (1878-80).

Coltach ri Raibeart Blàr cha d' fhan Iain Caimbeul ach beagan is bliadhna gu leth anns an Tairbeart; chaidh e do sgìre Urchadain dlùth do Inbhir-nis, far an do chaochail e an 1902. Rugadh e an eilein I is tha e air a thòdhlacadh an I. Cha'n fhaca mi riamh e, ach tha fhios agam gu maith an seòrsa duine a bha ann oir is mi a chaidh do Urchadain 'na dèidh. Bha e cas is teth 'n a nàdur, cho deas gu dol air theine ris an fhùdar fhéin, ach 'na mhinistir dìleas agus soisgeulach air an robh meas mór aig a choimhthional.

IAIN MAC ILLEATHAIN, D.D. (1880-88).

Dh' fhàg e Cill-Chommain an Ile a dhol do'n Tairbeart is chaidh e as an Tairbeart do eaglais Chalum-chille an Glaschu. Cha robh sgoilear anns an eaglais 'n a latha a b' fheàrr na Iain Mac Illeathain. Bha e cho mhaith 's gu'm biodh e a' bruidh air na Phairisich ann an Eabhra. Ach chaidh an sgoilearachd sin uile do'n uaigh còmhla ris; cha do sgrìobh e dad riamh. Cha robh e riamh 'n a shearmonaiche maith; bha barrachd de'n fheallsanachd ann na bha ann de'n t-soisgeul, ach anns a' Bhiobull Ghàidhlig a cheartaich e dh' fhàg e cuimhneachan air fhéin a mhaireas gu bràth. Mar is mò a tha m' eòlas air an leabhar so a' fàs is ann is motha mo mheas air sgoilearachd Mhic Illeathain.

DONNACHA ROBASDAN, D.D. (1889-96).

Chaidh e á Arasaig do'n Tairbeart; as an Tairbeart do Luss ri taobh Loch Laoiminn; á Luss do Obar Neithich an Srath Spéith. Leig e dheth cùram coimhthionail o chionn sheachd bliadhna, no mar sin, ach bidh e fhathast a' searmonachadh, agus bha e am bliadhna agus bho chionn bliadhnachan air ais a' searmonachadh an Srath Tatha fad an t-samhraidh. Rugadh Donnacha Robasdan

an Srath Teamhuil, an Adholl, ach cha'n fhaod mi dad a ràdh uime air an duilleig so, no mu'n fheadhainn eile a bha 'n a dhéidh anns an Tairbeart, oir tha iad uile beò fhathast is cha mhaith leam teas a chur 'n an cluasan, deas no cli.

IAIN M. MUNRO, M.A. (1897-1905).

Bha e 'n a fhear-cuideachaidh aig Iain Mac Illeathain an eaglais Chalum-chille an Glaschu; á Glaschu chaidh e do'n Innis an Srath Spéithe; á Srath Spéithe chaidh e do Cheann Loch; á Ceann Loch chaidh e do Dhùn-eideann; a Dùn-eideann thàinig e air ais do eaglais Chalum-chille air ghaol a' Ghàidhlig a chumail suas agus a mhinistrealachd a choimhlionadh am measg nan Gàidheal. Ach bha an t-uallach ro throm is bhris air a shlàinte, is dh' fhàg e Glaschu an uiridh a dhol do Chill Mhàrtainn far a bheil e a nis.

TOMAS MAC-A-PHEARSAIN (1906-9).

B'e eaglais Chalum-chille a' cheud àite anns an do thòisich e, 'n a fhear-cuideachaidh aig an Dotair Mac Illeathain; as a sin chaidh e do Thiriodh; á Tiriodh chaidh e do'n Tairbeart; as an Tairbeart chaidh e do Yoker; á Yoker chaidh e do eaglais air Sràid an Naoimh Vincent an Glaschu; á Glaschu chaidh e do'n eaglais Ghàidhlig an Ceann Loch.

ALASDAIR MAC ILLEATHAIN, B.D. (1910-13).

Shuidhicheadh e anns an Tairbeart air 1910; tri bliadhna 'n a dhéidh sin chaidh e do Shettleston an Glaschu; as a sin chaidh e do sgrì Dheibhidh an Inbhir-nis an 1922.

DOMHNULL MAC-AN-TOISICH LOGAN
(1914-27).

Sgitheanach as an Atha Leathann; shuidhicheadh e anns an Tairbeart a' bhliadhna a thòisich an cogadh; dh' fhan e ann na b' fhaide na dh' fhan gin de na bha ann roimhe, ach dh' fhàg e an Tairbeart is chaidh e do Arasaig an 1927.

IAIN MAC DHOMHNUILL MAC GILLIOSA
M.A. (1927—).

Fear a mhuinntir Bhàideanach; shuidhicheadh e ann am Mòrrlaich an cléir Dhunchailleann an 1925; an 1927 chaidh e do'n Tairbeart is tha e an sin a nis.

* * * *

Tha dà nì a dh' fhaodar a thogail as an naigheachd so air ministearan an Tairbeart, a thuilleadh air gu robh iad lionmhor (1) gu'm bu toigh le muinntir an Tairbeart

ministearan òga, agus (2) gu robh sùil mhaith is cluas mhaith aca gus feadhainn gheall-tanach a thaghadh. Fhuair trìbh dhiubh D.D.. is bha iad cha mhór uile os cionn a' chumantais. Tha sia ministearan a lathair an diugh, agus a' searmonachadh, a bha anns an Tairbeart.

B'e Seumas Frisale a' cheud fhear a chaidh do'n Tairbeart an déidh do'n eaglais a bhi air a deanamh 'n a h-eaglais sgìreachd. Bha an Tairbeart air a ghearradh air falbh o Chill Chalmain-Eala agus o Chnapadal a Deas anns a' bhliadhna 1864.

AN EAGLAIS FHOSGAILTE.

Bho chionn ghoirid thug mo ghnòthuch no mo thoil cothrom dhomh air dol gu seachd no ochd de eaglaisean air feadh na Gàidhealtachd air là seachduinn, ach a mach o aon eaglais Phàpanaich an Gleann Fionnain, làimh ri Loch-Seile, cha robh an dorus aig gin dhiubh fosgailte. Bha iad uile dùinte, air an glasadh le crann no le padlock.

Ach bha dorsan na h-eaglais Phàpanaich fosgailte. Cha robh duine ri fhaicinn innte a bha gabhail eiram dhith, ach bha gach nì a bhuineadh do'n aoradh cho grinn òrdail 's ged bhíodh bean-tighe a' sealltuinn as an déidh. Bha flùraichean bòidheach air an cur aig bonn nan dealbhan a bha air na ballachan, agus fluraichean bòidheach eile air an cur air an alltair naomh.

Le sealltuinn air an dùthaich mu'n cuairt theireadh tu nach robh de dhaoine mar astar trì mìle do'n eaglais na Ionadh dà shuidheachan; theireadh tu nach robh de dhaoine ann na b'urrainn eaglais daibh féin a chumail suas, ach cò air bith a tha 'g a cumail suas tha an eaglais ann a sid, eaglais mhaiseach le dorsan fosgailte agus i mar gu'm biodh i a' toirt cuiridh do'n luchd-turuis a bhios a dol seachad stad beag a dheanamh agus dol a steach a dh' ùrnuigh.

Chaidh mise a steach do'n eaglais agus shuidh mi leam fhéin innte ceathramh na h-uaire. An uair a tha eaglais maiseach agus a dhùisgeas i ann an inntinn duine na smuaintean agus na faireachduinnean a bu choir do eaglais dùsgadh ann ad inntinn, tha e gu bitheanta na's buannachdaile dhuit suidhe leat féin gu sàmhach innte na bhi ag éisdeachd ri duine a' searmonachadh anns a' chùbaid. Tha e maith do dhuine dol a steach leis féin do eaglais air là seachduinn, agus na's fheàrr air fad a ghlùn a lùbadh agus ùrnuigh a dheanamh.

Cha'n'eil e am fàbhar na diadhaidheachd gu bheil eaglaisean Pròstanach cho grannda 's a tha iad agus gu bheil an dorsan air an cumail dùinte.

EAGLAIS NA H-ALBA.

1843.

C'ar son nach biodh mo ghnùis dubhach agus mo spiorad trom agus eaglais m' aithrichean air a' fàsachadh agus a ballachan air am briseadh sìos?

* * * *

1843—1929.

Eireamaid agus togamaid a ballachan: agus chaidh iad uile an comh-bhoinn, agus thog iad na ballachan as ùr, agus an uair a chunnaic ar naimhdean agus na cinnich e, dh' aithnich iad gu'm b' ann le ar Dia-ne a rinneadh an obair so.

* * * *

1929.

Eirich, dealraich; oir thàinig do sholas, agus tha glòir Iehobhak air éirigh ort. Tog suas do shùilean mu'n cuairt, agus faic, tha do mhic agus do nigheanan air teachd a'd' ionnsuidh; tha iad uile air an cruinneachadh ri chèile, agus their thu Slàinte mar ainm ri d' bhallachan, agus Moladh ri d' gheatachan.

* * * *

*Sìor ghuidhibh do Ierusalem
Sìth thàimh is sonas mòr:
A' mhuinntir sin le'n ionmhuinn thu
Soirbhichidh iad gu leòr.*

*An taobh a stigh do d' bhallaibh féin
Biodh sìth is sonas maith;
Deadh-shoirbheas fòs gu robh gu bràth
A'd' lùchairt àird a stigh.*

*Air sgàth mo bhràithrean 's luchd mo ghaoil
Dhuìt guidheam sìth do ghnàth,
Air sgath tigh naomh ar Tighearna Dia
Iarram do leas gu bràth.*

FEIN-EOLAS.

Rannsaich mi, a Dhe, agus aithnich mo chridhe: dearbh mi agus aithnich mo smuaintean. Agus amhairc a bheil slighe doilgheis air bith annam, agus treòraich mi anns an t-slighe shiorruidh. Salm, cxxxix, 23, 24.

So ùrnuigh a tha a freagarrach dhuinn a dheanamb a h-uile latha, gu'n tugadh Dia

dhuinn eòlas ceart air ar cridheachan féin. Cha ruig Dia a leas ar cridheachan a rannsachadh a dh' fheuchainn a bheil eucoir no droch smuain anna, oir tha fhios aig Dia air sin cheana. Is aithne dha ar suidhe agus ar n-éirigh agus tha e fìosrach air ar slighean uile. Is aithne dha rùintean diomhair ar cridhe; cha'n urrainn sinn dad fholach o shùilean.

Tha an ùrnuigh so a' guidhe gu'n tugadh Dia a leithid de eòlas dhuinn oirnn féin 's gu'm faic sinn sinn féin mar tha esan 'g ar faicinn, ann an solus glan a ghnùise, solus anns nach 'eil e comasach do dhuine e féin a mhealladh. Is bochd do dhuine a bhi 'g a mhealladh féin; is bochd do dhuine a bhi mar mhuinntir Laodicea m'an dubhairt an Tighearna, *Tha mi beairteach, agus fhuair mi saobhreas, agus cha'n'eil fìum agam air ni air bith; agus gun fhios agad gur tu an t-aon truagh, agus bochd, agus dall, agus lomnochd.*

Thug Dia fhacal dhuinn (1) a chum eòlas fhaotainn air féin agus (2) a chum eòlas fhaotainn oirnn féin, agus tha an dà sheòrsa eòlais sin a' dol còmhla daonnan. Mar is mò a dh' fhàsas ar n-eòlas air Dia is ann as fheàrr a thuigeas sinn ar cridheachan féin agus gach gluasad a tha anna gu maith no gu olc. Agus mar is fheàrr as aithne dhuinn ar cridheachan féin is ann as mò a tha iarraidh againn air Dia. Tha ar n-eòlas air Dia a' fàs ann a bhi 'g a iarraidh.

Thubhairt aon duine glic gur e eagal an Tighearna tùs a' ghliocais, ach thubhairt duine eile gur e féin-eòlas tùs a' ghliocais. Bha iad le chèile ceart. Gun féin-eòlas cha téid duine fad air aghaidh ann an gliocas spioradail no ann an naomhachd. Gus am faic sinn cho gràneil 's a tha ar peacaidhean an làthair an De naoimh cha'n iarr sinn ar peacaidhean a thréigsinn is cha'n éirich bròn diadhaidh 'n ar cridheachan. Bu chòir dhuinn, ma ta, an ùrnuigh so a bhi 'n ar cridhe agus air ar bilean a ghnàth, *Rannsaich mi, a Dhe, agus aithnich mo chridhe, is thoir dhomh eòlas air mo lochdan.*

Cha bu chòir dhuinn a bhi toilichte le bhi ag ràdh ann an cainnt shalmadairean no ann an cainnt a' Bhiobuill gur peacaich sinn. Faodaidh daoine a ràdh anns an eaglais agus aig aoradh teaghlaich, *o bhonn ar coise gu ruig ar ceann, cha'n'eil fallaineachd annainn; ach lot, agus bruthadh agus creuchd*

a *lìonnachadh*, agus gun faireachadh air bith aca ciod a tha iad ag ràdh, no usllach air bith a bhi air an coguis. Feumaidh sinn ar meur a chur air ar peacadh agus a ràdh ruinn fein, *air an là ud agus anns an àite ud rinn mi an gnìomh peacach ud* ('ga ainmeachadh) *no dh'innis mi a' bhreug ud, no pheacaich mi an aghaidh mo choimhears-naich*. Feumaidh sinn ar n-aidmheil a dheanamh cho soilleir agus cho pearsonta 's nach bi cothrom againn sinn féin a mhealladh no sinn féin fhìreanachadh. Gun ainm a chur air ar peacadh cha'n'eil feum air bith ann an féin-cheasnachadh; bidh sinn mar dhaoine a thug sùil orra féin anns a' ghloine ach air ball a dhìchuimhnich co ris a bha iad coltach.

Rannsaich mi, a Dhe, agus aithnich mo chridhe. Cha'n'eil a bheag de fheum ann dhuinn an ùrnuigh so a chur an làthair Dhe mur bheil sinn a' leughadh fhacail oir is ann le fhacal a tha Dia mar is trice a' dearbhadh am peacaidhean air daoine. Cha'n'eil sgrìobhaidhean eile anns an t-saoghal coltach ris na sgrìobhaidhean a tha againn anns a' Bhìobull. Tha buaidh aca air cridhe is coguis mhic an duine nach gabh inuseadh. Fosglaidh sinn am Bìobull air uairean agus gun dùil againn ach gu bheil sinn a' dol a leughadh mu Phol no mu Barnabas no mu aon de na fàidhean, ach m'an téid sinn fad air ar n-aghaidh, tha Pol is Barnabas a' dol as an t-sealladh is *tha Facal an Tighearna a' labhairt ruinn*. Tha am Facal a' leum a mach as an duilleig agus a dol a steach 'n ar cridhe mar gu'm biodh bior no saighead geur. Tha fianuis Iehobhah cinnteach, a' soillseachadh nan sùl.

ANNS A CHATHAIR.

An diugh thug am posta thugam dòrlach phaipearan a tha tighinn thugam a h-uile bliadhna, ag iarraidh orm cuimhne a chumail air an là a sguir an cogadh. Tha na ceart phaipearan air an cur a dh'ionnsuidh a h-uile ministear anns an dùthaich mu'n àm so de'n bhliadhna, ag earalachadh orra labhairt ris an t-sluagh mu nithean sònraichte a tha air an ainmeachadh; gaisgealachd nan gillean òga a choisinn a' bhuaidh dhuinn; dleasdanas dhaoine an dùthaich a sheasamh an uair a bhios feum aig an dùthaich orra; agus dleasdanas dhaoine cuideachadh a thoirt do na saighdearan agus d'an teaghlaichean a tha fulang air tàillibh a' chogaidh.

Tha sin uile ceart; tha e ceart gu'm biodh

Là-Cuimhne air a chumail gu sòluimte air feadh na rìoghachd, is tha mise a' deanamh sin 'n am eaglais féin daonnan. Ach tha rud no dha 'n am inntinn a thaobh an là sin a bu mhaith leam a thoirt am follais air an duilleig so, an dòchas gu'n smuainich ar luchd-leughaidh orra gu rèidh ciallach, co dhìu a chòrdas iad ri u nach còrd.

Mar mhinistear ann an eaglais Chrìosd tha e air mo choguis nach do rinn mi uiread 's a bu chòir dhomh a dheanamh an aghaidh cogaidh. Bho chionn còig bliadhna fichead tha mi a' searmonachadh uair 's a' bhliadhna air a' chuspair so; a' feuchainn ri inntinn Chrìosd air a' chùis a thuigsinn agus a thoirt gu aire mo choimhthionail. Ach sin uile e. Cha mhò is aithne dhomh ministear eile anns an eaglais a rinn an còrr; leig sinn leis an òcl dol air aghaidh gun a chronachadh is bheanaich sinn an cogadh an uair a thòisich e.

Ach tha an *Là-Cuimhne* so a' toirt cothrom dhuinn air rud-eigin a dheanamh a nis a bu chòir dhuinn a dheanamh o chionn fhada, agus guth na h-eaglais a thogail air taobh Sìthe. Uigh ar n-uigh bu chòir dhuinn an *là-cuimhne* a thionndadh gu bhi 'na *Dhòmhnaich-Sithe* air am biodh ùrnuighean air an deanamh anns a h-uile eaglais anns an rìoghachd air son Sìthe agus aire dhaoine air a farruig gu teagasg is inntinn Chrìosd a thaobh cogaidh.

Na'm biodh so air a dheanamh theagamh gu'n cailleadh an eaglais cuid de na Còirnealan agus de na Màidsearan a bhios a meàrrsadh innte uair 's a bhliadhna air cheann buidheann de shaighdearan, no air cheann nam balach ris an abrar *Scouts*, ach b' fheàrr do'n eaglais fàbhar nan Còirnealan a chall seach a h-anam féin a chall. Mur dean an eaglais aithreachas agus mur atharraich i a h-inntinn agus a dòighean a thaobh cogaidh cha'n'eil rud air an t-saoghal as cinntiche na gu'n caill i a h-anam.

Cò as urrainn a bhi toilichte le fianuis na h-eaglais Chrìosduidh ann am bliadhnachan a' chogaidh? Bha a fàidhean balbh an làthair an uile; ma dh'fhosgail iad idir am beul b' ann a bhrosnuchadh dhaoine agus a chur dhaoine air mhìre-chatha. Bha na h-eaglaisean beaga cho dona ris na h-eaglaisean mòra; na h-eaglaisean Saora cho dona ri eaglaisean na Stàide. Cha robh ach aon bhuidheann beag de Chrìosduidhean air an t-saoghal nach do lùb an glùn do dhia a' chogaidh, agus a sheas fad na h-ùine 'n a aghaidh, am buidheann ris an abrar *Quakers*, no *Comunn nam Bràithrean*.

Anns a h-uile rìoghachd bha an eaglais air taobh na rìoghachd; am port a dh' iarr an

luchd-riaghlaidh chluich na ministearan e. Bha clann na h-eaglais Phàpanaich a' marbhadh a chéile oir bha iad air an roinn am measg nan rioghachdan, ach bha am Papa mór cho balbh ri clag gun teanga, agus eagal air na'n labhradh e gu'n tugadh e oibheum do chuid-eigin.

Cò a chunnaic no chuala fad uile bhliadhnachan a' chogaidh dad a bheireadh air a chreidsinn gu bheil gaol Sìthe anns an eaglais nach 'eil anns an t-saoghal? An uair a thòisicheas cogadh agus a tha an rioghachd d' am buin sinn air a h-uilinn tha e duilich do dhaoine deusanta dol an aghaidh an daoine féin, eadhon ged bhiodh an coguis ag iarraidh orra sin a dheanamh. Cha 'n e sin an t-àm; so an t-àm ceart, agus bhiodh an eaglais glic agus air slighe a dleasdanas na'n deanadh i an *Là-cuimhne* 'na *Dhòmh-nach-Sìthe* gu bràth tuilleadh.

CRIOSD AGUS COGADH.

Bha an eaglais balbh a chionn nach robh fhios aice gu ceart ciod a bu chòir dhi a ràdh ris an t-saoghal; bha i ann an ceò i féin is cha treòraich dall eile. Tha trì cuspairean sònraichte air a bheil an saoghal an diugh ag iarraidh soluis o'n eaglais, ach cha'n urrainn an eaglais solus no treòrachadh a thoirt da; an t-Sàbaid, am Biobull, agus cogadh. Cha'n urrainn an eaglais labhairt le guth làidir no le ùghdarras air bith air na nithean sin oir tha a luchd-teagasg air an roinn 'n am measg féin. Na'm biodh a' cheist air a deasbud anns an Ard Sheanadh, a bheil e laghail do dheisciobul Chrìosd dol a chogadh tha fhios agam gu'n abradh a' mhor-chuideachd gu bheil, agus gu'm biodh am fear-deasbuid as fheàrr anns an eaglais air taobh na mór-chuideachd, an t-Ollamh W. P. Paterson. Ach bhiodh cuid air an taobh eile, is bhithinn féin 'n am measg.

Bho cheud làithean na h-eaglais bha a' cheist so a' rannsachadh coguisean nan Crìosduidhean, ach ged nach do rinn an eaglais riamh lagh no riaghailt uime bha na ceud chreidmich a' seachnadh an airm agus a' seachnadh a' chlaidheimh a thogail mar nach 'eil creidmich an diugh. Ged nach robh iad uile de'n aon inntinn bha an rud ris an abrar *pacifism* na bu chumanta am measg nan ceud Crìosduidhean na tha e anns an eaglais an diugh; bha àireamh mhór dhiubh nach tugadh gnùis do chogadh idir idir. Ach cha'n ann anns an eaglais a gheibhear na *Pacifists* an diugh, no am measg luchd-aideachaidh na diadhaidheachd, ach am measg dhaoine a tha an taobh-a-muigh

de'n eaglais, ged tha meas aca air teagasg Chrìosd.

Cha robh aithrichean na h-eaglais de'n aon inntinn. "Ciamar a bhiodh e laghail dhuinn an claidheamh a ghabhail," arsa Tertullian, "an uair a thubhairt an Tigh-earna féin gu'n sgriosar leis a' chlaidheamh iadsan a ghabhas an claidheamh." "Leis an arm a thoirt á làmh Pheadair thug Crìosd an t-arm á làmh an t-saighdeir o'n là ud gu bràth tuilleadh." Bha an diadhair Origen de'n cheart bheachd. Ach bha an naomh Augustine air an taobh eile; thubhairt e gu'm faodadh Crìosduidh dol do'n t-saighdearachd cho mhaith ri daoine eile.

Ach mar a thòisich an eaglais agus an saoghal air measgadh ri chéile, agus a thòisich na Crìosduidhean air inbhe is riaghladh fhaotainn anns na rioghachdan fa leth, agus gu sònraichte an uair a thòisich ràiteachas nan rioghachdan air gaol-dùthcha a dhùsgadh an cridheachan an luchd-àiteachaidh, uigh ar n-uigh thòisich na Crìosduidhean air fàs coltach ri daoine eile 'n am beachdan agus 'n an giùlan a thaobh cogaidh. Agus air a cheann mu dheireadh, cha'n e mha'n gu'n do bheannaich an eaglais cogadh ach rinn i cogaidhean i féin is chuir i an claidheamh ann an làimh a cloinne. Cha'n eil dearbhadh air bith ann an eachdraidh na Roinn-Eòrpa gu robh cumhachd na h-eaglais riamh air a chleachdadh gu làidir air taobh Sìthe, no gu'n do mballaich an eaglais cogaidhean a bheannaich rìghrean is Pàrlamaidean.

SEANALAIR VON BERNHARDI.

Tha seòrsa *Pacifism* ann nach bu mhaith leamsa mo pheann no mo làmh a shalachadh ris, ach air a shon sin tha mi a' creidsinn gu'm beannaicheadh Crìosd ann *Pacifism ceart*, agus a' creidsinn nach urrainn an eaglais a bhi dileas d'a maighstir mur beannaich ise e cuideachd. Tha cuimhne agam gu maith mar a dh' fheuch an eaglais cho mhaith ris an staid, ministearan cho mhaith ris na paipearan-naigheachd, ri eagal is uamhas a chur oirnn roimh na Gearmailtich ann an làithean a' chogaidh, ag innseadh ciod a thubhairt Von Bernhardi mu chogadh. "Ann am beatha a' chinneadha-daonna," arsa' an Seanalair, "tha cogadh feumail, cho feumail 's nach dean an saoghal adhartas air bith as eugmhais. Ma tha duine an dùil gu'n stad cogadh anns an t-saoghal so tha e mar dhuine a tha brùadar, agus a thuilleadh air sin cha'n eil a bhrùadar bòidheach. Is e cogadh aon de na dòighean anns a bheil Dia a' deanamh ceartais air an

talamh agus a' cur òrdugh am measg rioghachdan, aon de na dòighean anns a bheil na buadhan as uaisle ann an nàdur mhic an duine a neartachadh, misneach is cruadalachd is dìlseachd. An uair a stad cogadh fàsaidh daoine bog is ròiceil; cha bhi dad air an aire aca ach itheadh is òl is toilinntinn leibideach na feòla."

Cha robh a' bheag de chùbaidean anns an dùthaich, agus idir idir cha robh paipear-naigheachd anns nach robh Bernhardi air a choimeas ri Satan air son a bhi teagasg gu bheil cogadh feumail do'n t-saoghal, agus gu'm faodar cogadh a dheanamh gun chionta, ach ged nach robh ar ministearan no a paipearan-naigheachd a' bualadh na tarring air a ceann cho cuimseach dìreach ris an t-seann Seanalair bha a' cheart theagasg air a thoirt seachad ann am mìle cùbaid anns an dùthaich. A dh' innseadh na firinn cha chuala mi teagasg eile ach so fad na h-ùine, agus cha chluinn an diugh fhathast. Tòisichidh sinn uile le bhi ag ràdh gu bheil an t-àm aig na rioghachdan rian a dheanamh air stad a chur air cogadh, ach m'an téid an argumaid fad air a h-aghaidh, bidh sinn ag ràdh nach gabh sin deanamh; gu bheil tuilleadh 's a chòir de nàdur a' choilich ann am mac an duine, agus co dhiù gu bheil cruadal is fulangas a' glanadh beatha na rioghachd o fhéinealachd agus o shòghaltachd. Mar sin agus mar sin agus mar sin, gus mu dheireadh am beannaich sinn an rud a bha sinn a' ciallachadh a mhallachadh.

Na'n toilichinn a dheanamh dh' fhaodainn criomagan de na searmoin aig easbuigean anns an eaglais Shasunnaich agus aig diadhairean anns na h-eaglaisean Saora a chur sìos air an duilleig so a bheireadh ort a shaoilsinn nach 'eil rud air an t-saoghal a thruaillleas beatha rioghachd cho mhór ri sìth mhaireannach. Shaoileadh tu gu robh thu ag éisdeachd ri Bernhardi agus nach ann ri Albannach no ri Sasunnach; gu robh thu ag éisdeachd ri Seanalair airm agus nach ann ri ministearan an t-soisgeil.

Cha ghabh an saoghal cur ceart an aon latha; ach air a shon sin tha e mar fhiachaibh air an eaglais, mar chorp Chrìosd agus mar fhianuis Chrìosd air an talamh, a guth agus a combhairle agus a b-hghdarras a thogail suas air taobh Sìthe anns an t-saoghal. Tha e furasda do eaglais Stéidhichte geam-maith cumbachdan an t-saoghail a chosnadh le bhi sàmhach an uair a bu chòir dhi labhairt, agus le bhi beannachadh nithean a tha annta féin mallaichte. Ma ni eaglais na h-Alba sin caillidh i a h-anam gun teagamh.

AR CORP DIBLIDH.

Cha dean e mùghadh mór co dhiu a their sinn ris *ar corp diblidh* no *corp ar n-irìdslachaidh*, mar tha e air eadar-theangachadh anns a' Bhìobull Ghàidhlig mu dheireadh, tha an corp 'n a éire thruim dhuinn uile, agus do chuid tha e 'n a chrois uile làithean am beatha. Anns an linn so gu sònraichte tha an corp a' faotainn aire agus cùram nach d' fhuair e riamh roimhe, ach mar is mò a tha e a' faotainn is ann 'is mò a tha e ag iarraidh, gus mu dheireadh a bheil e an impis ar toil agus ar spiorad a riaghladh gu buileach. Ach bu bhoedh an rud na'n tachradh sin. An uair a cheangail Dia an spiorad agus an fheòil ri chéile ann an nàdur mhic an duine bha e a' ciallachadh gu'm biodh an spiorad 'n a mhaighstir agus an corp 'n a sheirbhiseach; gu'm biodh ùghdarras aig an spiorad thairis air an fheòil, ach an diugh tha an spiorad, bitheanta gu leòir, 'n a thràill do'n chorp.

An uair a thòisicheas daoine air ro-chùram a ghabhail d' an cuirp agus air smuaineachadh air na cunnartan a tha mu'n cuairt orra anns an t-saoghal so, cha'n'eil ceann no crìoch aig an amaideas aig am faod iad sgur. An àite smuaineachadh air na nithean a tha urramach is ceart is fìor-ghlan, mar tha an t-abstol ag iarraidh oirnn a dheanamh, tha móran dhaoine anns an t-saoghal an diugh nach 'eil a' smuaineachadh air dad eile o dh' fhosglas iad an sùilean anns a' mhaduinn gus an dùin iad an sùilean anns an oidheche ach air *germs*, na germs a dh' fhaodas am posta fhàgail air na litrichean aca le chorrigan, na germs a dh' fhaodas bìudsearan is fuineadairean is pàisdean is cuileagan a chur anns a' bhiadh aca. Air neo tha iad usaideach mu'n bhiadh féin; cia meud tràth is còir dhaibh a ghabhail, no co dhiu is fheàrr dhaibh tighinn beò air cnothan no air iasg; no ciod an tomhas ceart de uisge teth a dh' òlas iad an àm dol a laighe, no ciod an dòigh anns an fheàrr dhaibh am biadh a chagnadh m' an leig iad sìos e.

An uair a thòisicheas an ro-chùram sin air àite fhaotainn ann an smuaintean dhaoine tha an t-am aca an corp diblidh a cheannsachadh, agus a cheannsachadh anns an aon dòigh anns an gabh sin deanamh, gun smuain no aire a thoirt da idir. "*Air an aobhar sin, tha mi ag ràdh ruibh,*" arsa Chrìosd, "*Na bitheadh ro-chùram oiribh mu 'ur beatha, ciod a dh' itheas no a dh' òlas sibh; no mu 'ur corp, ciod a chuireas sibh umaibh. Nach mò a' bheatha na am biadh, agus an corp na an t-aodach.*"

LEABHAR NA H-EAGLAIS.

So an àireamh mu dheireadh de'n leabhar dhearg—*Beatha agus Obair*—a bhios air a cur a mach mar a b' aithne dhuinn e o chionn iomadh bliadhna. An toiseach na h-ath bhliadhna bidh e fhéin agus *Record* na h-eaglais Shaoir Aonaichte air an cur còmhla, ceud thoradh an Aonaidh. Ach tha fhios agam gu'm bi ar luchd-leughaidh toilichte gu bheil an seann ainm ri bhi air a leantuinn air an leabhar ùr, *Beatha agus Obair*. Cha n-urrainn mi a ràdh ciod an dath a bhios air, ach theagamh gu bheil e fìor mu leabhraichean mar tha e fìor mu eich, nach robh each maith riamh air droch dhath.

Ann an leabhar ùr cha bhi dearmad air a dheanamh air a' Ghàidhlig; bidh ochd duilleagan againn do'n Ghàidhlig an àite ceithir. Gus am faicear ciamar a bhios cuisean a dol air aghaidh bidh na duilleagan sin air an cur a mach fo làimh nan ceart dhaoine a bha 'g an sgrìobhadh anns an dà eaglais roimhe so, an t-Ollamh Mac Illinnein agus mi fhéin.

Bha an t-Ollamh Mac Illinnein a' faotainn barrachd cuideachaidh 's a bha mise; bha barrachd dhaoine a sgrìobhadh anns an *Fhianuis* na bha riamh a' sgrìobhadh anns an leabhar againne. Cha n'èil e maith do'n luchd-leughaidh gu'm biodh an aon tromb air a cluich daonnan, is bhithinn an comain mhinistearan òga anns a' Ghàidhealtachd na'n cuireadh iad thugam an dràs 's a ris rud-eigin a bhiodh freagarrach air son an leabhair so; searmon, no seanchas, no bàrdachd.

Tha mi an dòchas gu'm bi an leabhar ùr air a sgaoileadh gu farsuing air feadh choimhthionail na h-eaglaise anns a' Ghàidhealtachd, agus gu'n ceannaich Seiseinnean barrachd dhiubh a nis a chionn gu bheil barrachd Gàidhlig ri bhi anna.

MAISE NA H-AOISE.

Tha ar crìoch dlùth, tha ar làithean air an coimhlionadh; seadh, thàinig ar crìoch. Tuireadh Jeremiah.

Tha an saoghal uile an diugh air dol as dèidh dhaoine òga: dà thrian de na searmoin a chluinnear anns na h-eaglaisean, is ann ris an òigridh a tha iad air an labhairt. Theagamh gu bheil sin ceart is freagarrach gu leòir, oir tha iomadh ribe agus buaireadh

anns an t-saoghal a' feitheamh air casan dhaoine òga is tha e iomchuidh gu'm biodh rabhadh is comhairle air a thoirt daibh ann an gràdh, ach tha a cunnartan féin a' feitheamh air an aois is tha e a cheart cho feumail gu'm biodh seann daoine a' cuimhneachadh an Cruithfhir 's a tha e gu'm biodh daoine òga 'g a dheanamh.

Tha cuid de na leughas an duilleag so nach 'èil fhathast ach ann am maduinn ait an òige, ach tha cuid eile dhiubh a tha coltach ris a' bhliadhna a tha tarruing gu crìch; tha iad ann an December am beatha; tha an làithean dlùth do bhi air an coimhlionadh. Is ann rìusan a bu mhaith leam a bhi bruidhinn air a' mhìos so, agus air eagal nach bi cothrom éile agam tighinn thairis air bu mhaith leam an gealladh so a tha ann am Facal an Tighearna a chur 'n an cuimhne. *Eadhon gu seann aois iomchaidh mise thu, agus gu falt liath giùlainidh agus sàbhalaidd mi thu.*

Tha an aois 'na coron glòire an uair a tha toraidhean an Spioraid 'ga leantuinn; gràdh, ciùine, faighidinn, sìth. Cha n'èil e air a cheadachadh do'n h-uile duine fois is saorsa bho obair is ùpraid an t-saoghail faotainn 'n an seann aois, ach ma tha e air a cheadachadh dhaibh le an crannchur shaoghalta an armachd a chur dhiubh agus uallach an latha fhàgail air guallean eile bu chòir daibh a bhi taingeil do Dhia, agus an inntinn a dheanamh suas gu'n téid cuisean an t-saoghail air aghaidh as an eugmhais. Sin aon de na buairidhean as trice a tha feitheamh air seann daoine gu bheil e duilich leò an car a leigeil as an làmhnan agus an àite a thoirt seachad do dhaoine eile as comasaiche agus as òige na iad féin. Tha trian mhór de'n ghearan agus de'n mhì-thoileachas a tha milleadh sìth sheann daoine agus a' mùchadh maise na diadhaidheachd anna ag éirigh bhuaith sin, nach urrainn daibh an saoghal a leigeil seachad.

B' àbhaist do'n Ollamh Tomas Chalmers a bhi ag ràdh gu robh làithean a bheatha air an roinn 'n an seachd roinnean, deich bliadhna anns gach roinn, agus gu'm bu mhaith leis na deich bliadhna mu dheireadh a bhi air an cur seachad mar Shàbaid fhoisneachail is naomh, mar gu'm biodh e cheana anns a' chùirt-a-mach de'n teampull a dh' uallaich Dia air nèamh. Cha d' fhuair Tomas Chalmers a dhùrachd, ach tha Dia a' toirt cothrom do mhóran d'a shluagh a' chuid

mu dheireadh d' am beatha a bhi cho ciùin foisneachail ri là na Sàbaid. Nach gòrach a h-uile duine aig a bheil an cothrom so mur gabh e e?

Tha seann daoine air uairean carraideach a chionn gu bheil iad aonaranach; tha sruth an t-saoghail a' dol seachad orra agus iad mar gu'm biodh iad air am fàgail air sgeir. Tha am bàs daonnan a' toirt bhuapa caraid an déidh caraid, is companach an déidh companaich, gus mu dheireadh a bheil iad air am fàgail mar chraoibh a chaill a geugan agus a duilleach. Cha n'eil e furasda do'n òigridh a thuigsinn cho aonaranach 's a dh' fhaodas seann daoine a bhith eadhon ann an tigh a tha làn cuideachd is aighear. Tha iad a' cuimhneachadh agus ag ionndrainn; ag ionndrainn ceum na coise is fuaim a ghutha ris an robh iad cleachdta agus a bha dhaibh mar am beatha féin. A thuilleadh air sin tha an aois a' toirt iomadh eucail cuirp 'n a lorg; eadhon ged nach biodh iad ann an droch shlàinte no air an cumail air an leabaith tha seann daoine a' fàilneachadh agus a' fulang 'n am bodhig daonnan, air chor agus gu bheil e nàdurra gu leòir gu'm biodh iad na's gearanaiche agus na's carraidaiche na bha iad uaireigin.

Ach air a shon sin cha n'eil maith dhuinn leigeil leinn féin tuiteam air ar n-ais anns na ceumanna mu dheireadh de réis ar beatha, no leigeil le anfhannachd a chuirp aoibhneas an anama a mhillleadh. Tha Dia a' ciallachadh gu'm biodh slighe an fhàirein mar an solus dealrach, a dhealraicheas na's mò agus na's mò gu ruig an là iomlan. Tha e a' ciallachadh gu'm biodh feasgar fann ar beatha cho aoibhneach anns an Spiorad Naomh ri làithean ar neirt, na làithean anns an robh sinn mothachail air a bhi deanamh seirbhis d'a rìoghachd. Tha aon ghlòir aig a' mhaduinn agus glòir eile aig an fheasgar; ma tha éirigh na gréine maiseach tha laighe na gréine maiseach cuideachd. Is ann mar sin a tha beatha a' Chrìosduidh, no co dhìu a bu chòir dhi a bhith, tha sèmhchair is ciùine is ciaradh an fheasgair cho maiseach ri soilleireachd is teas na gréine air a' mheadhon-là.

Theagamh nach 'eil e cho furasda do sheann daoine seirbhis a dheanamh do Dhia le an oibrichean, le an làmhan, agus le am beòil, agus le an saothair, 's a bha e an uair a bha iad luath làidir, ach faodaidh iad seirbhis as fheàrr na sin a dheanamh dha ma tha iad a' leigeil le solus na diadhaidheachd a tha annta dealradh, ma tha iad a' nochdadh maise na diadhaidheachd 'n am beatha. Sin an fhànuis air taobh na diadhaidheachd as làidire ann an sùilean na h-òigridh, maise

na diadhaidheachd fhaicinn air seann daoine. An uair a chithear coron na naomhachd air a' cheann aosda liath tha drùidhteachd anns an t-sealladh sin nach 'eil ann an rud eile air thalamh. Tha buaidh aige eadhon air daoine aingidh.

Tha an ceann liath 'n a choron glòire an uair a gheibhear e ann an slighe na fireantachd; tha an aois maiseach an uair a bheir i a mach tòraidhean sìochail na fireantachd; faighidinn is dòchas is gràdh, agus a bheir i seann daoine fo bhuaidh an t-saoghail eile. Do iomadh duine tha na làithean mu dheireadh d' am beatha a cheart cho sona ri làithean an òige. Tha iad taingeil gu'm faod iad am beatha a ghabhail gu rèidh; taingeil air son thròcairean as léir dhaibh na's fheàrr na bu léir dhaibh iad 'n an òige, agus gu sònraichte tha am miann air fois shiorruidh nan naomh a' fàs na's làidire an uair a tha a' chrìoch a' tighinn dlùth.

Am measg nan tìodhlacan maithes a tha Dia a' toirt do chuid de dhaoine cha n'eil tìodhlac as fheàrr na'n tìodhlac beannaichte sin a tha e a' toirt do sheann daoine a tha toilichte le an staid; a tha ag abachadh ann an gràs leis na bliadhnachan, agus a' feitheamh gu faighidinneach ris an atharrachadh ris a bheil dòchas aca. Nach bu mhaith a bhi fuireach anns an aon tigh ris an duine a sgriobh an litir so 'n a sheann aois!

“Ged tha mise air an sgeilp agus nach urrainn domh dad a dheanamh tha e 'n a aobhar gairdeachais dhomh a bhi cluinn-tinn mar tha obair an Tighearna a' dol air a h-aghaidh. 'N am shlàinte tha mi gu maith, ach gun chomas dad a dheanamh. Tha mo chnamhan a' sgàineadh o chèile ach do bhrìgh gu bheil Crìosd mo Shlànuighear aig deas làimh an Athar cha'n abair mi gu bheil mo chridhe mar chèir. Mar is dlùithe a tha a' chrìoch a' tighinn is ann is motha mo mhaoin air Dia a mholadh.

“Tha mi an dòchas gu'n téid agad air mo làmh-sgrìobhaidh a leughadh. Tha mo shealladh air fàs cho dona 's nach ruig mi a leas feuchainn ri leabhar a leughadh. Tha mi 'g am chrùbadh féin aig an teine ach gu fortanach tha na sailm air mo mheomhair agus gheibh mi anns na sailm na dh' fhòghnas dhomh. Tha mi tàingeil gu'n téid agam air dol a steach do'n eaglais a h-uile maduinn a ghabhail na sacramaid naomh; cha n'eil feum ann dhomh dol gu seirbhis eile oir cha cluinn mi drann. Ach tha an là dlùth anns am fosgailear sùilean nan dall, agus anns am bi cluasan nam bodhar air am fosgladh. Cha n-fhada gus an tig an là sona sin, agus an

coinnich mi ris an fheadhainn a tha feitheamh orm thall.

“Móran taing dhuìt, a charaid, air son t-ùrnuighean: cha n'eil dòigh air ùrnuighean ar càirdean a phaigheadh ach le ùrnuighean eile. Mar sin tha mi a' guidhe gu'm bi do chorp agus t' anam air an gleidheadh o gach truaillidheachd agus olc gu teachd an t-Slànuigheir bheannaichte anns a bheil dòchas againn le chèile. Ged thig crìoch air a' bhliadhna so agus air ar lùithean-ne cha tig crìoch air a ghràdh-san; tha e o shiorruidheachd gu siorruidheachd.”

ANNS A CHOILLE BHEITHE.

An uair eile m'an tig an geamhradh bu mhaith leam suidhe greis leam fhéin anns a' Choille Bheithe agus sìth is fois fhaotainn do mo chridhe le bhì beachdachadh air maise an t-saoghail. Tha an saoghal da rìreadh maiseach, cho maiseach agus gu'n toir e bhuaith air uairean do chainnt agus do bhrèithneachadh. Sin an t-aobhar gu bheil ciobairean 'n an daoine cho tosdach.

* * * * *

Is ann annamh a shuidh mi riamh air an tolmán so gun searmon fhaotainn, no co dhiù rud-eigin as an deanainn searmon, agus an diugh fhéin thàinig am facal so a steach air m' inntinn le cumhachd ùr, *Air dhuibh sùilean a bhì agaibh nach faic sibh?*

Cha n'eil rud air bith anns an t-saoghal so gun fheum (tha feum ann am puinnsean na nathrach agus anns an dath a tha air sgiath an dealain-dé) ach ged tha fheum féin aig gach nì a tha deanamh an t-saoghail cho maiseach saoilidh mi nach 'eil e ceàrr dhomh a ràdh gu robh tuilleadh is sin ann an inntinn Dhe an uair a lìon e an talamh le uiread maise: bha e 'n an inntinn sòlas is sonas a thoirt d'a chloinn agus an aire a tharruing a dh' ionnsuidh na h-oighreachd a dh' ullaich e air an son. Ach tha móran dhiubh nach 'eil a' faicinn ged tha sùilean aca.

Mar sin o smuain gu smuain, o rann gu rann, o aon fhacal gu facal eile, chaidh m' inntinn air feadh nan sgrìobhturan mar gu'm biodh seillean a' sgiathalaich ann an gàradh agus mu dheireadh an do shoeruich i air an smuain so, *gu bheil beatha agus bàs ann an cumhachd nan sùl.*

Sin agaibh, a mhinistearan Gàidhealach, cuspair air am faod sibh labhairt ri bhuir coimhthionailan ceithir Sàbaidean as déidh a chèile gun an sgitheachadh. Na ministearan a chumas ris a' Bhiobull cha n-e mhàin nach sgithich iad an luchd-éisdeachd ach togaidh iad suas iad ann an eòlas, agus

ann an gliocas, agus ann an creideamh. Gu fortanach tha a' mhór-chuideachd de mhinistearan na Gàidhealtachd a' leantuin deagh chleachdadh nan aithrichean agus a' teagasg Facal an Tighearna, leabhar a tha cho tarbhach a chum teagaisg 's gu'm faighear nithean ùra ann ged bhiodh tu a' teagasg as fad mìle bliadhna. Ach tha gu leòir de luchd-teagaisg anns na bailtean móra a tha a réir choslais sgith de'n Bhiobull, oir cha'n ann as a bhios iad a' toirt móran de na cuspairean air am bi iad a' labhairt ach á sgrìobhaidhean nam feallsanach, no á obair nam bàrd, air neo tha iad a' toirt seachad am beachdan féin air gach ceist a chi iad air an togail anns na paipearan-naigheachd agus a tha iad an dùil a nì greim air cluasan tachasach. Mur creid thu so bhuam-sa, a leughadair, seall air na paipearan-naigheachd air Di-Sathairn agus creid do shùilean féin.

Ma tha ministear eòlach anns a' Bhiobull cha ruig a shearmoin a leas cùram a chur air; nì iad iad féin. Cha n'eil pàirt aige-san ann a' chur gu'n leig e le Facal an Tighearna labhairt ri chridhe féin an toiseach, agus an sin ri daoine eile. Gun teagamh labhraidh am facal sin ri daoine na's cumhachdaiche ma tha e air a thoirt dhaibh gu ciallach agus ann an dòigh òrdail seach na'm biodh e air a thoirt dhaibh gu leanabail agus gun rian. Ach is ann ann am Facal an Tighearna féin a tha a chumhachd daonnann agus cha'n ann ann am briathran no ann an reusnachadh an t-searmonaiche; a chumhachd a bheir cridbeachan dhaoine fo bhuaidh na firinn. Thug Dia iomadh anam do'n duine ionraic, R. M. Mac Cheyne nach maireann, mar dhuais a shaothrach ach thubhairt Mac Cheyne uair-eigin nach b' aithne dha aon duine a bha air iompachadh le dad d'a chuid-san; bha iad air an iompachadh le facal air chor-eigin anns a' Bhiobull a dh' uisnich e 'n a theagasg agus air an do ghreimich an inntinn.

Ach gu tilleadh air m' ais gu cumhachd nan sùl, bha ar daoine-ne a' creidsinn ann an *droch shùil*, agus a dh' innseadh na firinn tha an dara leth de mhuinntir Chille-sgumain a' creidsinn innte fhathast. Nach b' fhiach e an t-saothair, mata, na'n tugadh an t-Urramach Niall Mac Phàrlain, B.D., searmon dhaibh air an droch shùil, agus na'n innseadh e ciod an seòrsa sùla ris an abair na sgrìobhturan droch shùil. Fàgaidh mise an searmon sin aig ministear Chille-sgumain féin, oir cha bu mhaith leam mo bhriathran a chur ann am bèul duine eile, ach faodaidh mi cuid de na sgrìobhturan ainmeachadh a chuireadh e mar phuist anns an togail,

An droch shùil.

Sùilean a tha làn adhaltranais.

Sùilean a tha dearg le fion.

An t-sùil anns nach 'eil tròcair.

An t-sùil a chaogas gu feall.

An t-sùil a tha air a dalladh le tiodhlac.

An t-sùil nach fhaic ged tha sealladh innte.

Na sùilean a tha ann an iomall na talmhainn.

An t-sùil nach gabh sàsachadh.

An t-sùil a nì fanoid air athair.

An t-sùil anns a bheil sail.

Dh' fhaodainn innseadh c' àite a bheil na briathran sin anns na Sgrìobhturan ach cha dean mi sin a chionn gu bheil e maith do dhaoine na Sgrìobhturan a rannsachadh air an son féin. Ach an uair a nì sinn sin agus a gheibh sinn a mach ciod an t-sùil a tha toirt oibheum dhuinn cuimhniceamaid nach 'eil leigheas air bith oirre ach an leigheas a thug Crìosd do dhaoine, "Ma bheir do shùil aobhar-tuislidh dhuit spion a mach i agus tilg uait i; is maith dhuit dol a steach do'n bheatha air aon sùil, seach da shùil a bhi agad agus thu bhi air do thilgeadh ann an Gehenna an teine."

An ath Shàbaid dh' fhaodadh e searmon eile a thoirt dhaibh, air a stéidheachadh air na briathran so anns a' Bhiobull.

Sùilean an Tighearna.

Tha sùilean an Tighearna anns gach àite.

Tha sùilean Dhe air an fhìrean.

Chì sùilean Dhe gach nì luachmhor.

Tha a shùilean na's gloine na gu'n amhaire iad air aingidheachd.

Tha sùil an Tighearna orra-san d' an eagail e.

Tha a shùilean mar lasair theine.

Agus an t-Sabaid 'na dhéidh sin dh' fhaodadh searmon eile a thoirt daibh air an t-suil mhaith.

An t-sùil mhaith

Mo shùilean togam suas a chum nam beann o'n tig mo neart.

Na sùilean a tha air am fosgladh.

Bu shùilean mi do'n dall.

Tàireil 'na shùilean tha an duine nach fhaic.

Tha mo shùilean a dh' ionnsuidh an Tighearna a ghnàth.

Na sùilean anns a bheil gnìomharan Dhe mìorbhuileach.

Na sùilean anns an dùisg gràdh iongnadh.

Na sùilean a shìleas le aithreachas.

Na sùilean o'n do shìobadh na dedòir.

Tha iad sin uile maith, ach is beannaichte da rìreadh sùilean na feadhuach a chunnaic na nithe a bu mhiann le ainglean agus le fàidhean fhaicinn, mar a chunnaic sinne. Ach ciod a theirear ris na sùilean sin air a bheil a' ghloir a tha ro-anbharrach a' feith-eamh, na sùilean a chì an Rìgh 'na mhaise agus a dhearcas air aghaidh ri aghaidh!

* * * * *

An uair a dh' fhàg mi mo thigh o chionn dà uair an uaireadair agus a shuidh mi air an tolmán so cha robh rùn air bith agam tòiseachadh air searmonachadh, no idir idir innseadh do mhinistearan eile ciamar a bhios mi fhéin a' deanamh shearmon, ach co dhìu a bhios a' ghaoth an ear no an iar, an uair a shuidheas mise anns a' Choille Bheithe, gabhaidh long na h-inntinn làn a shùil de'n t-soirbheas, agus is e Cille-sgumain a ceannuidhe.

Tha gu leòir de dhaoine ann an Cille-sgumain aig a bheil droch fhradharc agus a tha feumach air speulairean, gu litireil agus gu samblachail. Thug an duine uasal còir, Mgr Coats ann am Paislig, làn bocsa de speulairean dhaibh o chionn bhliadhnachan, gus na leabhraichean a thug e dhaibh roimhe sin a leughadh. Fhuair Calum Crotach speulairean mar chàch ach tha rud-eigin ceàrr air sùilean Chaluim air chor agus nach 'eil speulairean Mhgr Coats a' freagairt air. Air oidhche Di-sathairne gu sònraichte bidh e a' faicinn rudan nach 'eil ann idir, rudan eile a dhà uiread 's a tha iad, agus corra rud dubailte. Ach tha e cho cinnteach as a shealladh fein oidhche Di-sathairne 's nach 'eil maith dhuit cur 'n a aghaidh air neo bidh tapaid a dhìth air.

Tha rud-eigin ceàrr air sùilean a' Chòirneil cuideachd; sgileò neònach a bhios a' tighinn thairis orra an uair a chluinneas e ainmean sònraichte. Am bitheantas tha a shealladh maith gu leòir agus a shùilean glan is soilleir, ach cha n'eil agad ach Ramsay Mac Dhòmhnuill a ràdh 'n a éisdeachd is fàsaidh a shùilean agus aghaidh cho dearg ri cìrean coilich is bitheadh e a' faicinn an t-saoghail uile 'n a aon bhrat dearg.

Tha an t-àm aig duine speulairean gloine fhaotainn an uair a mhothaicheas e nach 'eil e furasda do'n t-sùil chorparr a dheanamh a mach co dhìu a tha i a' sealltainn air 3 no air 5 no air 8. Agus tha an t-àm aig speulairean eile fhaotainn an uair a mhothaicheas e gu bheil daoine eile a' faicinn maise anns a' chruthachadh agus ann an daoine nach 'eil e féin a' faicinn anna.

Seanachas—X

“*Dh’ung thu le h-ola mo cheann.*”—SALM XXIII. 5.

“*Ach tha agaibhseungadh o’n Tì naomh.*”—1 EOIN II. 20.

BHA am bàrd diadhaidh ‘g a fhaicinn fhéin
Baig bòrd an Tighearna, agus e glé shona ann,
a’ seinn le ceòl ‘n a chridhe :

Domh dheasaich bòrd air beul mo nàmh,
Le h-ola dh’ung mo cheann ;
Cur thairis tha mo chupan fòs,
Aig meud an làin a t’ann.

Bu mhór an taitneas a fhuair e le bhì a’ smuaineachadh gun deach a cheann ungradh le h-ola, an uair a ghabhadh ris mar aoigh. Bha gach nì a bha an t-ungadh sin a’ ciallachadh a’ toirt sòlas mór dha. Is iad sin na nithean tha dèanamh nam briathran cho taitneach dhuit fhéin, an uair a tha thu feuchainn ri bhì ‘g an seinn.

1. Tha ‘n t-ungadh a’ ciallachadh gun deach gabhail ris mar aoigh, gu fàilteach furanach. Bha e ‘n a chleachdadh aig nuinntir na h-Ard an ear a bhi glanadh chasan agus ag ungradh chinn nan aoighean, mar chomharra gun robh iad deagh-bheathte. Ged a thug Simon, am Pharasach cuireadh do’n Tighearna gu a thaigh, ann an uaibhreachas a chridhe dhiùlt e a chasan a nighe, no a cheann ungradh. Ach thàinig bean a bha ‘n a peacach a steach, gun chuireadh, do sheòmar an Pharasach àilgheasaich, agus rinn i, ann an gràdh a cridhe, an rud bu chòir dhàsan a dheanamh gu h-eireachdail, an uair a thàinig an Tighearna a stigh. Bha fios aig an Pharasach nach do rinn e a dhleasdanas, agus chaidh a chur gu nàire am fianuis nan aoighean. Bha fios aig an t-salmaidh gun deach gabhail ris, agus gun robh e deagh-bheathte aig a’ bhòrd. Is mór an sòlas tha e toirt do shluagh an Tighearna a bhi creidsinn gun do ghabhadh riu do’n teaghlach, ann an inbhe cloinne, agus chan ann mar aoighean a mhàin.

2. A rithisd, tha an t-ungadh a’ comharachadh gu bheil iad ro thearainte anns an inbhe sin. Tha a mhuinntir ungtasan air an gleidheadh leis, agus tha ìmpidh air a chur air na h-uile gun chion a dhéanamh orra :

Feuchaibh nach bean sibh ris an dream,
A dh’ungadh leam gu caomh ;
Is fòs na dèanaibh cron air bith,
No lochd air m’fhàidhibh naomh.

An neach a bheanas dhaibh tha e beantainn ri clach a shùlasan. Cha leagadh Daibhidh fhéin a làmh air Saul, an uair a fhuair e cothrom air. Bha Saul tèarainte do bhrìgh gun robh e air ungradh. Tha a’ mhuinntir ris an do ghabh an Tighearna, mar aoighean gu fialaidh gràs-mhor ann an Crìosd, agus a chuir e measg a

shluaigh ‘n a thaigh agus aig a’ bhòrd, a’ faotainn fiosrachadh sòlasach gu bheil iad air an deagh dhìon o nàimhdean agus o chunnartan a tha timchioll orra, anns gach seasamh air gach taobh. Tha a sgiathan neo-fhaicsinneach thairis orra g’an dìon, agus tha a làthaireachd a tha ghnàth maille riu, a’ fuadach gach namhad air falbh uatha. Feudaidd iad suidhe sìos gu sona, oir cha tig cron air bith ‘n an car. Tha iad air an gleidheadh, oir tha iad air an ungradh leis-san.

3. Tha an t-ungadh a’ comharachadh gur sluagh iad a tha air an coisrigeadh do’n Tighearna. Bha ‘n t-sagartachd air fad agus na rìghrean air an ungradh, an uair a bha iad air an taghadh agus air an cur air leth chum an dreuchd. Bha iad air an coisrigeadh gu follaiseach, an uair a bha iad air an ungradh le h-ola. B’ e sin an comharra gun robh iad air an cur air leth air son nan dreuchdan urramach sin. Anns an Tìomnadh Nuadh tha sluagh an Tighearna air an ungradh leis an Spiorad naomh, air an coisrigeadh do Dhia, agus air an cur air leth leis gu bhì ‘n an sagartachd naomh agus ‘n an cinneach rìoghail dha féin. Bu mhór an t-urram a chuireadh air daoine an uair a bha iad air an taghadh agus air an ungradh mar shagairtean agus mar rìghrean am measg sluaigh an Tighearna ; ach is ro mho an t-urram a tha Dia a’ cur air fhìor shluagh fhéin, ann an eaglais Chrìosd, an uair a tha e ‘g an dèanamh uile ‘n an rìghrean agus ‘n an sagairtean da. Mar a sheinn Daibhidh gu sona, a’ moladh an Tì a dh’ung a cheann, agus a chuir e am measg aoighean a thighe, tha fhìor shluagh a’ seinn moladh binn, tre gach linn de’n eaglais, air son an urrain iongantaich a chuir e orra :

Do’n Tì ro ghràs-mhor sinn,
A ghràdhaich sinn ‘s a dh’ionnlaid sinn,
Le fhuil ro luachmhor fhéin,
O ar peacaidhean gu léir :
Rinn rìghrean dhinn is sagairtean,
Do Dhia is do athair-san ;
Dhàsan gun robh glòir,
Agus cumhachd mòr,
Gu saoghal nan saoghl.—AMEN.

An uair a choisrig Crìosd e fhéin air son obair na rèite, aig a bhaisteadh, thàinig an Spiorad naomh a nuas air o nèimh agus ghabh e còmh-naidh air. Bha e air ungradh leis an Spiorad naomh agus le cumhachd air son na h-obair agus an d’thàinig e. An uair a dh’ullaich esan eaglais gu bhì ‘n a fianuis agus ‘n a teachdaire dha fhéin, chum a chliù agus a shoisgeul a

chraobh-sgaoileadh, am measg nan cinneach, dh'ung e iad air là na cuingeis leis an Spiorad naomh, agus shuidh e air gach aon diubh fa leth." An uair a tha luchd-dreuchd air an cur air leth air son seirbhis an Tighearna 'n a rìoghachd, is e so a tha 'g an deasachadh agus 'g an uidheamachadh air son na seirbhis : gu bheil an spiorad air ungadh leis an Spiorad naomh. Chan 'eil ni air bith eile a ghabhas àite an ungaidh sin. Buinidh an cothrom glòrmhor so, chan ann do luchd-dreuchd na h-eaglais a mhàin, ach do na h-uile neach do'n d'thug esan aoigheachd a ghràidh. Cò tha ri obair air leth 'n a rìoghachd nach 'eil a' mothachadh fheum, agus nach 'eil ag iarraidh gu dùrachdach gun dèanadh e fhéin an ungadh gu diamhair agus gu pailt gach là, air son a sheirbhis ? Is truagh cor a' chreutair a chaidh a choisrigeadh gu follaiseach, chum dreuchd naomh air bith, nach do choisrigeadh gu diamhair leis an Tighearna le ola nan gràs ! Guidheamaid gum bi an Tighearna ag ungadh gu diamhair le ola 'ur agus ola aoibhnis gach neach a chaidh a chur air leth gu follaiseach, air son a sheirbhis naomh.

4. Is beannaichte an ni daoine bhi air an coisrigeadh gu follaiseach le daoine, agus gu diamhair le Dia, air son dreuchdan urramach a rìoghachd fhéin. Chan e na h-uile tha mar sin air an coisrigeadh a tha air an naomhachadh, ach is e mo bheachd sa gun robh Daibhidh air a naomhachadh fad uile làithean a bheatha, le bhi cuimhneachadh gun deach a cheam ungadh le h-ola ; agus gun robh an sluagh a' sealltuinn suas ris mar aon ungta Dhé. B'iomadh droch chomhairle, droch chuideachd, droch shlighe o'n do chum an smuain sin e re uile làithean a bheatha. An uair a bhiodh e air a bhuaireadh sheinneadh e : "Dh'ung thu le h-ola mo cheann," agus chumadh sin glan e. Is e cothrom a shluaigh gu léir a bhi air an ungadh leis an Spiorad naomh. Tha cuid a tha sealbhachadh an ungaidh sin agus a' seinn gach là le bilean aoibhneach :

Is mar le h-ola fhìorghlan uir,
Ungar mi féin le d'ghràs.

Tha cuid eile a shaoileadh gur e bhiodh ann fìor dhànadas dhaibhsan a' chaint sin a chleachdadh. Tha iad ag radh :

Cha ruig mi air, oir tha e àrd,
Ra thuigsinn is ra luaidh.

Gidheadh is e còir gach aoigh ris an gabh esan, a bhi air ungadh le h-ola. Is e còir gach neach de shluaigh an Tighearna a bhi sealbhachadh làthaireachd a Spioraid air an siubhal gach latha. Tha 'n Tighearna ag radh ri shluaigh : "Tha e fantainn maille ruibh agus bidh e annaibh." Sgrìobh Eoin gu creidmhiach : "Tha 'n t-ungadh a fhuair sibh uaitheas a' fantainn annaibh." Tha e air an siubhal mar chumhachd naomhachaidh 'n am beatha. Tha Spiorad an Tighearna a' gabhail seilbh agus a' gabhail tàmh ann an spiorad a shluaigh. Is e so an t-ungadh a tha aca o'n Ti naomh. Is e so an cumhachd a tha 'g an naomhachadh gach latha. Tha an Spiorad naomh annta, g'an dèanamh naomh agus g'an coimhead naomh, ag oibreachadh annta, an toil agus an gnìomh, agus g'an uidheamachadh sir son gach uile dheagh obair.

5. Tha 'n t-ungadh air a bheil an Tìomnadh Nuadh a' dèanamh iomradh a' coisrigeadh, a' naomhachadh agus a' soillseachadh nan naoimh. Tha iadsan a tha air an ungadh le Criosd a' faotainn tuigse agus eòlas mar thoradh air. Tha e a' glanadh agus a' soillseachadh an spioraid a tha e fiosrachadh. "Is aithne dhuibh na h-uile nithean" tha Eoin ag radh. Is e obair an Spioraid a bhi soillseachadh inntinn dhaoine. Tha shluaigh gu léir air an teagasg leis an Tighearna. Tha rùn an Tighearna aig an dream d'an eagal e gu fìor. Ma tha neach sam bith dorch, gun eòlas air fhéin is air a chòir, tha an Tighearna ag radh ris : "Comhairlichim dhuit . . . ung do shùilean le sàbh-shùl chum gur leur dhuit." Is e sin : "Iarr gum bi thu air t'ungadh leis an Spiorad naomh. An sin chì thu gu soilleir do chòir." O, cha b'iongantach idir gun sheinn Daibhidh gu cridheil binn :

'S tu dh'ungas mo cheann le h-ola na flaitheas,
'S mo chupan thairis 's tu lionas.

ALASDAIR MACRATH.

Na duilleagan Gàidhlig

MAR tha fhios aig a' mhór-chuideachd na h-luchd-leughaidh cheana tha leabhar na h-eaglais a' tòiseachadh as ùr air a' mhìos so, fo'n ainm *Beatha agus Obair*. Bidh ochd duilleagan Gàidhlig ann, is bidh na duilleagan sin air an deasachadh leis an dithis mhinistearan so,

Calum Mac Illinnein, an Dunéideann

Dòmhuill Mac Laomuinn, am Blàr an Adholl.

An uair a bha an dà eaglais dealaichte bha gach té dhiubh a' cur a mach a h-uile mìos mu cheithir mìle de na duilleagan Gàidhlig, ach a

nis o'n a tha iad air dol còmhla tha dòchas againn gu'm bi suas ri ochd mìle de mhìosachan na Gàidhlig air a chraobh-sgaoileadh air feadh na Gàidhealtachd. Thugadh ministearan agus clérich-sheiseinean fànear gu'm faigh iad *Beatha agus Obair* leis na duilleagan Gàidhlig ann air a' cheart phrìs a chosdas e gun a' Ghàidhlig idir. Mar sin théid aca air na duilleagan Gàidhlig a thoirt d'an coimhthionailan a nasgaidh, air chor agus gu'm bu chòir do'n h-uile ministear anns a' Ghàidhealtachd *Beatha agus Obair* fhaotainn leis na duilleagan Gàidhlig ann.

Is mór an coimhthional seachd no ochd mìle teaghlach; thigeadh e do dhaoine a bhios a' sgriobhadh thuca am briathran a thomhas agus a bhi cùramach nach cuir iad facal sìos ach facal air am faodadh iad beannachd an Tighearna iarraidh; facal nach dean cron. Feuchaidh sinn ri sin a chumail romhainn daonnan, agus ma thèid sinn ceàrr is ann gu fhios duinn, is iarraidh sinn maithneas. Cha ghabh sinn gnothuch ri eaglaisean eile, no ris na daoine a tha annta; leigidh sinn an siubhal leò.

Ged tha e 'n a thoileachadh dhuinn a bhi sgriobhadh Gàidhlig, agus mar sin a bhi cuideachadh aobhar na Gàidhlig air feadh na dùthcha, feumar a chuimhneachadh nach e sin idir as màthair-aobhair do na duilleagan so. Cha n-e aobhar na Gàidhlig ach aobhar an Tighearn is maith na h-eaglais a gheibh a' cheud àite anns an leabhar so daonnan. Tha e fìor gu bheil na duilleagan Gàidhlig so a' toirt cothrom do bharrachd dhaoine anns a' Ghàidhealtachd cainnt am màthar a leughadh na tha iad a' faotainn air dhòigh air bith eile, no bho Chomunn air bith eile, ach ged tha sin 'n a thoileachadh mòr dhuinn, cha'n ann aig a' Chomunn Gàidhealach a tha ar ceud ghaol no ar ceud dhìlseachd ach aig an eaglais.

Air sgàth sheann daoine gu sònraichte nach urrainn dol do'n eaglais, agus air sgàth dhaoine

eile cuideachd, bidh searmon againn anns na duilleagan so a h-uile mìos. Ach bidh nithean eile annta a thuilleadh air searmon; tha an saoghal farsuing is tha an saoghal maiseach is tha inntinn mhic an duine làn feòrachais, agus cha n iarramaid dad a b' fheàrr na gu'n rachadh againn air smuaintean a chur ann an cinn òigridh na Gàidhealtachd a dh' fhosgladh an suilean agus an inntinnean, agus a bhiodh dhaibh mar iuchraichean a leigeadh a steach iad do na seòmraichean dìomhair sin anns a bheil mac an duine a' faotainn a shonais agus a shaorsa. Cha bhi duine gu bràth sona no saor gus an ionnsaich e smuainteachadh air a shon fhéin, no gus an tòisich e air meamhrachadh air maise agus iongnadh an t-saoghail; air dòighean agus rùintean Dhe. Cha duine duine a bhios a' cur seachad a bheatha 's a thaic ri stob cuilec.

Ach ciod air bith a their sinn, no ciod air bith an cuspair air an sgrìobh sinn, is e a' chrìoch àraidh a bhios aig na duilleagan Gàidhlig so daonnan, ainn naomh an Tighearna a mholadh agus cridheachan ar luchd-leughaidh a shoeruchadh air na nithean a tha urramach is fìor-ghlan.

Bliadhna mhaith ùr dhuibh uile, agus mar b'abhaist do Rabbi Duncan a bhi ag ràdh aig an àm so de'n bhliadhna, *Siorruidheachd shona dhuibh cuideachd.*

Am Ministear agus am Foirfeach

BHA Maighstir Eachann agus am foirfeach Banabarrach mòr aig a chéile. Bha iad còmhla deich bliadhna fichead, ach anns an ùine sin cha tàinig facal rianh eatorra, is cha mhò a fhuair an dara fear cearb anns an fhear eile. Bha Maighstir Eachann toilichte leis an fhoirfeach, bha am foirfeach toilichte le Maighstir Eachann is bha muinntir Chille-sgumain car toilichte leò le chéile.

Bha e 'n a chleachdadh aca coinneachadh a h-uile feasgar Di-luain, uair mu seach ann an tighean a chéile. Feasgar sònraichte a bha iad a' seachas mu aois chàirdean is choimhearsnach agus mu na h-eucailean a tha an aois a' tarruing 'n a lorg thubhairt Maighstir Eachann;

“Tha na bliadhnachan a' dol seachad, Iain, is cha n'èil thu fhéin no mi fhéin cho òg 's a bha sinn.”

“Tha sin fìor, a mhinistear, ach taing do'n Fhreasdail tha mo mheamhair-sa cho mhaith 's a bha i riamh.”

“Air a shon sin dheth,” arsa Maighstir Eachann, “faodaidh mise an ni ceudna a ràdh, ach so aon rud a theirinn riut, Iain. Air mò sgàth fhéin agus air sgàth mo choimhthional tha mi a' cur romham nach seas mi air am beulaobh aon là na's fhaide na's còir dhomh, agus tha mi ag earbsadh riut-sa, a charaid, cagar a chur 'n am chluais cho luath 's a mhothaicheas

tu gu bheil mi a' dol air m' ais. Tha e furasda dhomh-sa agus do mo leithid sinn féin a mheal-ladh, ach is maith an sgàthan sùil caraid, is tha mi ag earbsadh riut-sa rabhadh a thoirt dhomh an àm.”

M' an deachaidh am foirfeach 'n a fhaireachadh gheall e gu'n deanadh e sud, ach air dha cnuasachadh air a' ghnothuch an déidh làimhe, bha cho mhaith leis dleasdanas eile a bhi air a leagadh air a ghuaillean. Ach cha do leig e leis an rud dragh a chur air inntinn aig an àm. oir thubhairt e ris fhéin nach d' fhàilnich sùil Mhaighstir Eachann fhatbast agus nach do thréig a neart e.

Chaidh na bliadhnachan seachad is thòisich monnmhur am measg an t-sluaigh nach robh am ministear cho cuimseach 'na fhacal no cho òrdail 'n a theagasg 's a b' abhaist dha. Bha am foirfeach eadar a' bhaobh 's a' bhuarach. Bha e 'n a dhuine coguisach is bu mhaith leis fhacal a chumail, ach bha e 'n a dhuine caomhail is cha bu mhaith leis a charaid a ghoirteachadh. Chuir e dàil anns a' ghnothach cho fada 's a b' urrainn da ach là de na làithean, air do'n mhinistear tarruing a thoirt air an aois a ris agus air maithas an Fhreasdail dha fhein agus d'a choimhthional, ghlac am foirfeach misneach is thubhairt e ris a' mhinistear,

“A bheil cuimhne agaibh air an t-seachas a

bha eadarainn o chionn bhliadhnachan anns an t-seòmar so agus an gealladh a thug mi dhuibh?”

“Tha sin agam, Iain,” arsa am ministear, “agus tha mi ro-thoilichte a chluinntinn nach do dhìchuimhnich thusa na dh’ iarr mi ort, is tha mi an dòchas, ’nuair thig an t-àm, gu’n dean thu gnìomh caraid agus nach ceil thu an fhìrinn orm.”

Cha robh fhios aig an fhoirfeach ciamar a thòisicheadh e oir chunnaic e nach robh amharus air bith aig a’ mhinistear mar bha cùisean. B’ fheàrr leis an duine chneasda gu’n do ghearradh bàrr na teangadh dheth m’an do gheall e na gheall e, ach cha b’ urrainn da tarruing air ais; bha an càirdeas agus a choguis ’ga phutadh air an aon cheum. Thàinig fallus fuar air a bhathais, crìtheanaich am bac iosgaidean, is casd goirid ’n a mhuineal, ach bha a bheul cho tioram ’s nach b’ urrainn da diog a ràdh. Sheall Maighstir Eachann gu geur dùr air, is dh’ fhoighnich e an robh dad ceàrr air.

“Cha n’eil dad ceàrr orm-sa, a mhinistear, ach thubhairt mise riu nach robh dad ceàrr air an t-searmon na’n deanadh iadsan feum maith dheth.”

“Dad ceàrr air an t-searmon!” arsa Maighstir Eachann, “cha n’eil mi a’ tuigsinn ciod air an t-saoghal a tha thu a’ ciallachadh.”

“Gabhaidh mo lethsgèul, a mhinistear, ach tha cuimhne agaibh gu’n d’iarr sibh orm cagar a chur ’n ’ur cluais an uair a mhothaichinn gu robh sibh a’ dol air ’ur n-ais, agus eadaruin fhéin ’s an ursann —.”

“Fòghnaidh sin,” arsa Maighstir Eachann, gu maith fionnar; “cha ruig thu leas an còrr a ràdh; tha mi faicinn nach do chòrd mo shearmon an dé riut.”

“Nach do chòrd ’ur searmon rium-sa!” arsa’ am foirfeach, “na’n fhàgaimn an seòmar so gu bràth ma chuir mise corrag air ’ur searmon. B’e sin an seangan a’ toirt greim á gearran.”

“Tog de do bhrosùg, Iain,” arsa Maighstir Eachann (a’ gaireachdainn), “ach o’n a tha sinn a’ bruidhinn air searmon co-dhiu, feumaidh mi aideachadh nach d’fhuair mi riamh uiread saorsa anns a’ chubaidh ’s a fhuair mi o chionn bliadhna air ais. Agus tha mi taingeil do Dhia air a shon. An àite a bhi pianadh na feòla le ro-chùram mar bha mi a’ deanamh an làithean m’amaideis tha mi a nis ’gam thilgeadh féin air còmhnaidh an Fhreasdail, is tha mi a’ faotainn beòthalachd iongantach ’n am bhodhig agus deas-chainnt ’n am bheul. Ach tha cridheachan a’ phobuill cruaidh is tha an eaglais a’ fàs falamh.”

Cha dubhairt am foirfeach an còrr aig an àm, agus cha mhò a chualas bhuaith riamh mu’n t-seanchas a bha eadar e féin agus am ministear. Thuig e gu maith mar bha cùisean.

Ach ma bha am foirfeach sàmhach cha robh Maighstir Eachann: dh’ fhàs e na bu bhriath-

raiche agus na bu bheòthaile a h-uile latha, is cha robh àite an suidheadh e nach b’e an sior sheanchas a bhiodh aige, amaideas na h-òige is cruas-cridhe an t-sluaigh. An uair a bheireadh aon de’n choimhthional tarruing air an fhoirfeach ’n a éisdeachd chrathadh e a cheann gu brònach is theireadh e le osna thruim gu’m bu mhór ’eagal gu robh buadhan Iain chòir a’ fàilneachadh leis an aois.

Tha an naigheachd so a’ togail ceist no dhà; ceistean air am faodainn seanchas a dheanamh riut, a leughadair, fad oidhche fhada gheamhraidh na’n robh mi cho beòthail no cho deas-bhriathrach ri Maighstir Eachann. Faodaidh mi cuid de na ceistean sin ainmeachadh los gu’m bi thu fhéin a’ cnuasachadh orra an uair nach bi dad as fhèarr agad ri dheanamh.

(1) *Cò a b’ amaidiche am fear a thug seachad comhairle no am fear nach do ghabh i?*

(2) *Ciod iad comharraidhean na h-aoise?*

(3) *Ciamar a thèid aig daoine tìrail air iad fhéin a mhealladh?*

(4) *Co as a thàinig an deas-chainnt agus a’ bhèòthalachd a dh’ fhairich Maighstir Eachann ann féin?*

Cha n’eil mi dol a ghabhail gnothuich ris an dà chéisd mu dheireadh; thubhairt Maighstir Eachann fhéin gu’n tàinig a dheas-chainnt o chòmhnaidh an Fhreasdail, agus faodar fhàgail mar sin.

Am bitheantas is rud gòrach e do dhuine air bith an seòrsa comhairle a thoirt air duine eile a dh’ iarr am ministear air an fhoirfeach. Cha n’eil teagamh nach robh am ministear a’ saoil-sinn aig an àm gu’n gabhadh e ri comhairle an fhir eile mar ghnìomh caraid, ach tha cridhe mhic an duine anabarrach domhain agus anabarrach cealgach is dh’ fhaodadh am foirfeach fhios a bhi aige ciamar a dh’ éireadh dha. Anns an t-saoghal ole so agus am measg gineal fhiar tha e duilich do dhuine an rathad fhalbh ann an sìth mur bi rud beag de ghliocas na natharach aige cho mhaith ri neo-lochdas a’ chalmain.

Tha sinn uile an dùil gur toigh leinn an fhìrinn, an fhìrinn uile, agus gun dad ach an fhìrinn, a chluinntinn umaiun féin, ach mo thruaighe esan a dh’ innseas dhuinn an dara leth dhi. Gabhar gu toileach ris a’ chuid sin dhi a tha milis do’u chluais ach a cheart cho luath ’s a thòisicheas caraid coguiseach air ar fàileagan innseadh dhuinn caillèar meas air tìr is toinnis an duine, air neo cuirear as a leth gu bheil searbhadas air chor-eigin ’n a chridhe. Tha na daoine as caise nàdur anabarrach faighidinn-each an uair a thatar ’g am moladh, is caillidh eadhon seanairean glìc agus ministearan am faighidinn an uair a dh’ innsear nach ’eil iad faighidinneach.

Anns na làithean so tha daoine crìonna caomhnantach a’ gearan air na tha dol a dholaidh

de bhiadh agus de nithean eile a tha feumail do bheatha na rìoghachd, ach ciod air bith an dolaidh a thatar a' deanamh air a' bhiadh, cha n'eil rud idir ann a tha cho tric a' dol a dhòlaidh ri *Comhairle*. Ma tha olc no amaideachd a' meudachadh cha n-e cion comhairle as aobhar. Bha Maighstir Eachann fhéin còrr agus dà fhichead bliadhna an eaglais Chille-sgumain (m' an deachaidh an t-Urramach Niall Mac Phàrlainn, B.D., innte); ach ged thug e seachad anns an ùine sin de chomhairlean maithhe na dh' fhaodadh an saoghal uile a chur ceart tha a' cheart uiread farmaid is aimhreit is cùl-chàineadh an Cille-sgumain an diugh fhathast 's a bha ann riamh. Chuala Calum Crotach agus Tom Eliot agus am Bàillidh na comhairlean sin gun an cluinntinn.

Tha e ceart gu'n tugadh pàrantan comhairle air an cloinn, agus gu'n tugadh seann daoine eòlas na slighe d'an càirdean òga, ach a mach bhuapa sin cha bu chòir do dhuine a bhi deas air comhairle a thairgsinn do dhuine eile. Ach tha seòrsa dhaoine ann do nach 'eil e furasda fuireach sàmhach; air ghaol a bhi bruidhinn bòdhraidh iad daoine eile le comhairle. Tha briathran nan daoine sin mar fhuaimean na gaoithe; cha n'eil ann an comhairle gun iarraidh ach am mì-mhodh. Am bitheantas cha dean i ach droch nàdur is danarrachd a dhùsgadh anns an neach d' an toirear i.

Ach ma dh' fhàsar sgith dhiubh-san a thairgeas comhairle gun iarraidh fàsar sgith cuid-eachd dhiubh-san a dh' iarras i gun sgrù.

Uair a ghabhas iad i is dà uair nach gabh. Tha seòrsa dhaoine ann a tha coltach ris an eidheann; cha n-urrainn daibh seasamh air am bonnaibh féin; feumaidh iad an taic a leigeil ri cuid-eigin. Tha iad an còmhnuidh eadar dà bharail; Calum Udalán is ainm dhaibh. Ach ged dh' fheuchas an seòrsa so faighidinn an càirdean cha daoine cronail no cealgach iad, agus is còir dhuit giùlan leò gu réidh.

Ach ciod a theirear ris an t-seòrsa eile a dh'iarras do chomhairle, cha n-ann air ghaol soluis fhaotainn ach air ghaol do cheann a shéideadh suas? Tha na daoine sin brosgulach is fada thall; ma gheibh iad an cothrom éisdidh iad riut le ro-aire mar gu'm biodh Siorram a' bruidhinn riù is bheir iad ort a shaoilsinn gu bheil iad a' creidsinn gu bheil thu cho glic ri Solamh. Ma's toigh leat am beachd dìomhain sin ort féin altrum leigidh tu air an aghaidh iad, ach ma's duine tuigseach tuirail tha cuididh tu stad air am brosgul cho luath 's a leigeas an t-siobhaltachd leat sin a dheanamh, agus cumadh tu do chomhairle agad fhéin.

Ach air a shon sin, is maith an rud deagh chomhairle; iarraidh an duine glic i na's trice na 'n t-amadan. An uair a bhios sinn an iom-chomhairle is maith an rud seanchas fhaotainn ri caraid pongail anns a bheil earbsa againn. Bruidhnear air a' chiùs gu saor, taobh air thaobh, agus anns a' bhruidhinn chithear slighe ar dleasdanas. *Treòraichidh Dia na daoine ciùin ann am breitheanas; agus teagaisgidh e do na daoine ciùin a shlighe.*

La Na Ceisd

Am Bearnaraidh Na H-Earadh

IS e Tarmod (Dhòmhnuill) MacLeòid a thug dhuinn a' Cheisd: Ephes. v. 8. Bha comharraidhean air iarraidh air a' mhuinntir a tha gluasad an slighe an t-soluis agus a bha air an toirt á slighe an dorchadais.

Ann a bhi fosgladh na ceisd, thuirt an t-Urr. Murchadh Smith, teachdaire a' choimhthionail, gun robh an t-Abstol an so ag earalachadh nan Ephesianach, agus sinne mar an ceudna. Tha sinn buailteach air a bhi smuaineachadh air càch, agus a bhi 'g ar fàgail fhéin a mach. Tha e a' comharrachadh nan nithean bu chòir a leantainn. Bidh clann ag atharras air am pàrantan, agus an seadh àrd agus spioradail, sin an nì a tha an t-Abstol ag àithne do na h-Ephesianach. Fhuair iad eòlas air Dia, anns nach 'eil dorchadas, agus 's e an dleasdanas agus an comain esan a leantainn mar chlann an t-soluis. Tha dà latha 'n an eachdraidh: uair eigin 'n an dorchadas: a nis 'san t-solus. Tha an t-eadar-dhealachadh as motha eadar solus agus dorchadas, agus bu chòir gum biodh an

t-eadar-dhealachadh ceudna air a nochdadh ann am beatha clann nan gràs agus an t-soluis. Tha an t-atharrachadh a tha tighinn orra aithnichte dhaibh fhéin: air aon nì tha fios agam, air dhomh bhi dall tha mi nise faicinn. Chan e mhàin gun robh iad an dorchadas ach 'n an dorchadas. Bha eadhon an solus 'n a dhorchadas, agus is iad a' mhuinntir a fhuair an solus a thuigean sin. Ma tha iad so anns an t-solus bu chòir gum biodh iad 'n an reultan soilleir: is e sin gum biodh an solus follaiseach agus feumail. Tha eadar-dhealachadh soluis ann: faodaidh fradharc fada bhi aig cuid agus fradharc goirid a bhi aig cuid eile, ach is fradharc iad le chèile. Bidh am fradharc a' tighinn air adhart, a' tòiseachadh, is maith a dh' fhaoidte, le bhi faicinn "daoine mar chraobhan," ach bheir tighearna an t-soluis gach sgèòir air falbh bho'n sùilean. Air an cùl tha an dorchadas as an d'fhàinig iad ach tha an Tighearna nis dhaibh 'n a lòchran d'an cois agus 'n a sholus d'an ceum. Gluaiseamaid anns an t-solus, oir "mar

a ghabh sibh thugaibh an Tighearna Iosa gluaisibh ann.” Chan fhaic sinn ni ‘san dorchadas, ach anns an t-solus so chì sinn an Tighearna agus bidh sinn a’ seinn air a ghlàir.

Uilleam Domhnallach á Drinniseadair.

Tha eadar-dhealachadh mór eadar dorchadas agus solus. An uair a chuireas tu as an lòchran is ann a chì thu sin. Ach fuadaichidh a’ ghrian an dorchadas air falbh. Tha buaidh éifeachdach agus dhùbailte aig an t-solus so.

Tha e an toiseach a’ toirt sealladh dhuit ort fhéin. Tha e rithidh a’ toirt sealladh dhuit air a’ Chrann-cheusaidh. Fhuair Peadair an solus so o Dhia, agus ‘n a bhoillsgeadh dh’ aithnich e an Slànuighear : “ Is tusa Crìosd Mac Dhé.” Is e iarrtus clann an t-soluis gum biodh na h-uile air an tarruing da ionnsaigh. Nì iad so fianuis air a thaobh agus théid iad a mach air a thaobh. Tha iad ‘n an solus agus air an aithneachadh leis an t-saoghal, mar luchd-leanmhainn an Tighearna agus sin ‘n an dùthaich, ‘n am baile, ‘n an teaghlach. Tha teas anns an t-solus agus tha teas-ghràdh aca so da chéile.

Coinneach Mac Mhaoilean, Misionaraidh Ghrabhair.

Bu chòir gum faicheadh an saoghal an solus a thàinig air clann nan gràs, tre shaoithreachadh Spiorad an Tighearna. Tha an solus a’ nochdadh dhaibh an suidheachadh agus ‘g an co-éigneachadh gu tighinn gu fear-saoraidh. Tha an t-anam a’ faicinn an Tighearna ann an suidheachadh nuadh : uair eigin gun sgéimh gun ghrinneas, ach a nis na’s maisiche na clann nan daoine. Tha clann an t-soluis léirsinneach. Tha an gluasad follaiseach.

Tarmod MacIomhair, Misionaraidh Lochportain.

Bu mhaith gun robh sinn an crochadh air an Spiorad a bha ‘n a sholus, gu h-àraid aig an amm so, chum agus gum faighnicheadh sinn na nithean a tha bho Dhia. Ma tha ar cluasan fosgailte bu chòir gach facal a bhi ‘n a bheatha. Cha dìochuimhnich iad so an dorchadas as an d’thàinig iad. Dh’ atharraich iad am beachd. Tha iad a nis ‘n an solus. Tha cuimhne shearbh aca air na nithean agus na suidhichidhean a bhà, agus is e so toradh an t-soluis. Tha so ‘g an deanamh iriosal, taingeil, agus làn de spiorad molaidh : “ c’ar son a Thighearna a rinn thu so dhuinne ? ” Tha iad ag amharc ris an tì anns a bheil an airdheachd. Tha meas aca air an t-Soisgeul, oir an sin tha na geallaidhean air an coimhlionadh. Thachair triùir bhalach rium an diugh agus iad air an rathad dol don sgoil. Bha am fear bu mhotha anns a’ mheadhon agus gréim aige air làimh fear air gach taobh. An uair a dhlùthaich mi ris leig e as iad agus dh’aithnich mi nach b’e a bhràithrean féin a

bha aige. Bha e soilleir dhomh gun robh faiteachas air a’ bhalach a chionn agus gun deachaidh a ghlacadh ann an gnìomh cho maiseach agus cho gràdhach. Bidh sluagh an Tighearna air uairean anns an t-suidheachadh sin : nàire agus faiteachas a’ cur bacadh orra o bhi gnìomhach anns na nithean bu mhiann le ‘n cridhe dhèanamh. Tha gràdh aca da chéile, agus tha glòir Dhé ann an sealladh a’ ghràidh.

Tarmod MacCuis.

Tha ceisd air gach anam an uair a tha Spiorad an Tighearna ‘g an soillseachadh. Anns an t-solus sin tha iomadh nì ‘n a shaorsa agus ‘n a dhaorsa dhaibh. Cha do dhìochuimhnich Pòl a riamh a shuidheachadh anns an dorchadas. Ach is e Crìosd solus an t-saoghail, agus a mheud agus a leanas e tha iad anns an t-solus. Is e an solus so aon de na nithean a tha dèanamh creutar nuadh dheth. Tha diamhaireachd anns an ath-ghineamhainn. Tha an Spiorad a’ tighinn le cumhachd a ghluaiseas agus a dh’fhosglaas an cridhe. Tha an cridhe a tha air fhosgladh a’ nochdadh truaillidheachd an nàdur. Tha e fosgailte do Dhia. Is e sin fosgailte do ghràdh agus le gràdh. Tha am beul air fhosgladh mar an ceudna, ann a bhi ag ùrnuigh ri Dia air an son féin agus chàich. Tha an làmh air a fosgladh ann an gràdh do Dhia agus d’a aobhar ; agus tha mar an ceudna an tighean agus an dachaidhean air am fosgladh air son aoigheachd agus co-chomunn agus co-labhairt. Anns gach seirbhis tha clann an t-soluis sonraichte air son an dichill agus an dilseachd.

Eachann MacFhionghuinn.

Is e latha rannsachaidh a tha an so. Bha sinn ‘n ar dorchadas, gun Dia gun Chrìosd : agus ‘n ar dorchadas do dhaoine eile mar an ceudna. Tha cuimhn’ agam air oidhch’ àraid, agus mi air dùsgadh as mo chadal. Bha mi air mo bhuaireadh agus air mo chrìochnachadh leis an smuain nach fhaicinn a’ mhadainn. Chaidh mi dh’ùrnuigh. Ciod é an corr a b’urra mi dhèanamh. Tha sin ‘n a chomharra air sluagh an Tighearna. Tha an neart a’ co-sheasamh ann a bhi tarruing á lànachd Dhé tre chladhan na h-ùrnuigh. Is e creutaran a tha ‘n so a chaidh a dhùsgadh. Tha iad a nis a’ faicinn agus air am faicinn. Tha iad eudmhor air son aobhar an Tighearna agus air son am bràithrean. Is e miann an cridhe gun robh peacaich a’ pilleadh ri Dia. Bidh an gluasad a rèir an soluis.

Calum (Iain) MacLèid.

Is e creutaran a tha ‘n so a tha air an toirt beò, agus is ann do bhrìgh sin a dh’éirich agus a ghluais iad. Tha iarrtus ‘n an anam air son sonas nam flaitheas. Tha iad a’ dol air adhairt ann an eòlas air an Tighearna. Bidh duilghead-

asan agus geur-leanmhainn ann, ach “ abair ri Israel dol air aghaidh.” Bu chòir gum biodh mothachadh aca air gràdh do Dhia agus da chéile : gràdh na cloinne, oir “ a mhead 's a ghabh ris thug e dhaibh cumhachd a bhi 'n an cloinn do Dhia.” Tha an solus aca so mar sholus na coimhle. Cha ghabh e folach. Ma'n labhradh iad so labhradh na clachan fhéin. Tha iarrtus aca air anamaibh a bhi tighinn. Tha ingidheachd 'n a chràdh dhaibh.

Domhnall Caimbeul.

Tha cuimhne aca so air sonas an dorchadais a dh'fhalbh, agus tha so a nis 'n a ioghnadh leo. Bidh iad 'g an rammsachadh féin, agus ged tha iomadh ni an sin a tha 'n a shàruachadh dhaibh, guidheadh tha iad a' lorg agus a' dèanamh gréim air dòchas. Tha cogadh 'n an anam eadar dorchadas agus solus. Tha 'n dorchadas ag iarraidh a chuid fhéin agus tha an solus a' fuathachadh an dorchadais : chan e mhàin fhuathachadh ach fa dheòidh bheir e buaidh air. Cuiridh a' mhuilinn-fhroisidh an sud am moll an dara taobh agus an gràn an taobh eile. Mar sin bidh dorchadas, aineolas, peacadh air an cur a mach, ach fanaidh creideamh, dòchas, gràdh.

An co-dhùnadh.

Mar a dh'iarr teachdair a' choimhthionail, rinn mise oidhirp air a bhi sgioblachadh suas na bha air a radh. Tha sgioblachadh ann an seadh na's fhaig air brìgh na cùis na dùnadh. Cha ghabh ceisd a dhùnadh ; oir a dh'aindeon agus na chluinn sinn bho na bràithrean bidh sinn a' ceasnachadh. Cha chuir ceisd ach neach a tha 'g iarraidh eòlas, agus an uair a tha an t-eòlas co-cheangailte ri gràs agus gràdh an Tighearna tha cheisd sin beannaichte. Cha bhi sinn sona gus am faigh sinn sinn féin an eridhe an t-soluis. Bidh a' chuideag ud ag itealaich mun cuairt agus mun cuairt ach cha stad i gus am faigh i 'n a mheadhon. Tha an solus ud mar a tha solus an t-saoghail, a chum bàis, ach an solus so a chum beatha. Tha an dorchadas 'n a chuis eagail, agus uime sin bidh an t-anam a' sìor iarraidh armachd an t-soluis. Tha fàs nan gràs agus maise na diadhachd ri fhaicinn air clann an t-soluis. Chan 'eil anns an dubhar ach seachdadh agus bàs.

Is grian 's is sgiath Iehòbbah Dia,

Is bheir e gràs is glòir ;

'S cha chum e maith air bith o'n dream,

Ghluaiseas gu dìreach còir.

L. McL.

Annas a' Chathair

BHO chionn ghoirid bha 'iomradh air a dheanamh anns na paipearan-naigheachd air gille òg a chuir làmh ann am beatha a mhàthar los crìoch a chur air a fulangas. Bha galair oirre nach gabhadh leigheas ; thug na dotairean suas i, is bha pian a ciurp air uairean a' dol thar tomhais. Bha cridhe a' ghille air a ghoirteachadh le bhi faicinn a mhàthar a' fulang, agus mu dheireadh ghabh e an lagh 'na làimh féin is chuir e crìoch oirre.

An sin chuir an lagh làmh air fhéin ; bha e air a thoirt air beulaobh breithimh is *diùraidh*, ach ged bha e air a dhearbhadh gu soilleir gu'n do mharbh e a mhàthair (dh' aidich e gu saor e) cha d' fhuair an *diùraidh* ciontach e. A' cheud uair a chuir iad an cinn ri chéile dh' fhoighnich iad de'n bhreitheamh am biodh an gille air a pheanasachadh na'n abradh iad gu robh e ciontach. Thubhairt am breitheamh riu nach b'e sin an gnothuch-san ; nach b' urrainn e gealladh a thoirt daibh a thaobh na codach sin, agus nach robh fodhpa ach an dleasdanas a dheanamh agus a ràdh co dhiù a bha am prìosanach ciontach no nach robh. An uair a chual an *diùraidh* sin thug iad gu h-aon-sgeulach a' bhinn so air a' ghille, *nach robh e ciontach*.

Thachair an rud so anns an Fhraing, ach dh' fhaodadh e tachairt am Breatainn ; tha na mìltean anns an dùthaich so a bhiodh ann an

iom-chomhairle mar bha an *diùraidh* Fhrangach na'm biodh aca ri breith a thabhairt ann an cùis de'n t-seòrsa ud. Tha ceistean 'g am fosgladh as ùr an diugh a shaoil sinn a bha dùinte agus socruichte gu bràth, ach ciod air bith an dòigh anns an togar a' cheist so cha n'eil teagamh air bith agam-sa nach robh an dòigh a ghabh an gille ud ceàrr, cho ceàrr 's nach 'eil feum do dhaoine argumaid a dheanamh uime.

An uair a their daoine gu'm bu chòir do dhotairean, ma tha fhios aca nach téid duine na's fheàrr agus nach 'eil air thoiseach air ach pian ciurp a dh' oidheche 's a là,—gu'm bu chòir daibh rud-eigin a thoirt da a leigeadh a shiubhal dha gu h-obann an sìth, cha n'eil iad a' tuigsinn gu ceart ciod a tha iad ag ràdh. Tha dreach na céille agus coslas a' choibhneis air an cainnt ach air a shon sin tha am puinnsean 'nan teagasg. Tha iad a' toirt dùlain do ghliocas nan ginealan agus do theagasg na Fìrinn.

Cha n-urrainn dotair no duine eile beatha a thabhairt agus mar sin cha n'eil còir air bith againn beatha a thoirt air falbh. Buinidh sin do Dhia a mhàin.

Cò a ghabhadh air féin a ràdh c'uin a tha an t-àm ann duine tinn a chur a chadal gu sìorruidh ? Ni na dotairean mearachd cho mhaith ri daoine eile ; tha na ceudan an diugh beò agus air cheann an gnothuich a bha air an toirt suas le dotairean. Dh' innis dotair (dotair

maith cuideachd) dhomh-sa uair-eigin gu robh duine sònraichte anns a' choimhthional agam cho dona le rud a bha fàs 's an stamaig aige, 's nach rachadh e gu bràth na b' fheàrr; gu'm faodadh e mairsinn sé mìosan ach nach maireadh an còrr. Tha trì bliadhna deug bhuaith sin ach tha an duine beò fhathast. Tha an dotairean marbh; là an tiodhlacaidh aige chuir e da rìreadh gu smuaineachadh mi an uair a mhothaich mi an duine a bha air a thoirt suas leis deich bliadhna roimhe sin 'na sheasamh am measg na cuideachd a bha cruinn mu'n uaigh. Ged nach biodh na dotairean ceàrr ach uair 's a' mhìle bu leòir sin fhéin a chumail bhuapa cumhachd nach buin do neach mearachdach.

Tha deuchainnean gu leòir ann am beatha dhotairean gun an t-uallach eagallach so a bhi air a chur air an guaillean, agus a dh' innseadh na fìrinn, is e na dotairean fhéin na daoine as làidire a tha seasamh an aghaidh nam beachdan ùra so a tha faotainn gréim air inntinnean dhaoine, gu'm bu chòir crìoch a chur air fulangas dhaoine tinne an uair nach 'eil dòchas ri feabhas. Cha tug iad riamh gnùis do'n rud so; ni iad na ghabhas deanamh gus pian dhaoine aotramachadh ach cha n-éisd iad ri athchuinge dhaoine amaideach a dh' iarras orra làithean duine a ghiorrachadh.

Tha daoine air fàs cho bog an diugh 's gu bheil eagal aca roimh phian nach 'eil aca roimh 'n bhàs fhéin. Ach tha fichead rud anns an t-saoghal as mìosa na pian cuirp. Ged tha pian duilich a ghiùlan, agus ged nach toigh leinn a bhi faicinn neach air a bheil gaol againn a' fulang, tha pian air uairean feumail, ag oibreachadh toradh sìochail na fireantachd anna-san a tha 'g a ghiùlan gu faighidinn-each.

Glé bhitheanta cluinnear an fheadhainn a tha timchioll air leabaidh-bhàis neach a tha fulang ag ràdh, *O, nach robh so thairis! tha e a' gortachadh air cridhe a bhi 'ga fhaicinn a' fulang.* Co as a tha an glaoch sin a' tighinn? Air uairean tha e a' tighinn o ghaol agus o thruacantas a' ghaol, ach air uairean eile tha e a' tighinn o fhìor fhéinealachd; féinealachd dhaoine leis am b' fheàrr an càirdean a ghreasad a steach do'n t-siorruidheachd seach an cridheachan no am faireachduinnean féin a chràdh le comh-fhulangas.

Tha seòrsachan ann de ghalair-bàis a tha deuchainneach is piantail, ach na'n ceasnaicheadh tu na daoine a tha fulang is e aon as a' mhìle dhiubh a roghnaicheadh gu'm biodh tomhas an làithean air a ghiorrachadh. Is ann de ghliocas an Tighearna a tha e gu bheil a bheatha cho mìlis do mhac an duine 's gur maith leis a bhi beò eadhon ged bhiodh a chorp air chrith le pian. Tha aobhar aig daoine a bhi taingeil gu bheil iomadh dòigh ann a nis air pian a' chuirp aotramachadh, ach ged nach

bithheadh idir, bhiodh e fhathast mar fhiachaibh oirnn feitheamh gu faighidinneach ris an uair a dh'òrduich Dia dhuinn.

* * * * *

An là roimhe bha mi fhéin agus coimhearsnach diadhaidh a' bruidhinn air a' bhàs agus sinn a' tighinn dachaidh o thiodhlacadh; am measg rudan eile air an robh sinn de 'n aon bheachd bha sinn aontaichte uime so, nach 'eil eagal a' bhàis air daoine an diugh mar bha e orra uair-eigin de'n t-saoghal. Cìod is aobhar dha sin? Theagamh gu bheil iomadh aobhar a' comh-oibreachadh ri chéile gus eagal a' bhàis a thoirt air falbh, ach tha mise an dùil gur e so an t-aobhar as motha, *nach 'eil daoine an diugh a' toirt smuain air a' bhàs ach glé annamh.* Cha n-e mhàin nach 'eil am bàs 'n an smuaintean uile ach cha n'eil e ann an gín dhiubh. Tha an saoghal a' dol air aghaidh aig a leithid de astar (na speuran anns a' mhaduinn a' sìleadh phaipearan-naigheachd agus anns an oidheche a' sìleadh dhealbhan) 's nach 'eil ùine aig daoine smuaineachadh eadhon air nithean as dlùithe dhaibh na'm bàs.

Ach do dhaoine tùrail glic tha am bàs an diugh fhathast mar bha e riamh; is e an namhaid dheireannach is dùisgidh a theachd sòluinteach is eagal. Mar is àirde na creutairean anns a' chruthachadh is ann is mò a tha eagal aca roimh 'n bhàs. Na creutairean as ìsle théid aca air sealltainn air creutair marbh d'an seòrsa féin gun chomharradh air bith gu bheil an sealladh a' cur eagal orra. Ach na creutairean as àirde, eadhon ged nach 'eil reuson aca, gabhaidh iad eagal an làthair aon dhiubh féin a tha marbh. Thoir an aire do chù no do mhart no do each, agus chi thu a' gheilt agus a' chrith a chuireas corp marbh d'an seòrsa féin orra.

B'àbhaist do'n Ollamh Mac Iain a bhi ag ràdh gu robh duine air bith a theireadh nach robh eagal air roimh 'n bhàs ag innseadh nam breug. Bha uamhas air fhein roimh 'n bhàs, ach ged nach bu mhaith leinn daoine a bhi fulang leis an eagal sin mar dh' fhuiling esan, tha e nàdurra gu leòir gu'm biodh fiamh roimh 'n bhàs air na h-uile. Ach a thaobh sluagh an Tighearna cha n'eil am fiamh sin ach 'n am feòil, oir tha dearbhachd aca 'n an inntinn agus 'n an spiorad gur fheàrr là am bàis 'n a là am breith.

*O biodh an naigh 'n a leaba thaimh
dhomh fein, gu la mo Thriath,
'S an eirich mi gu h-aobhneach suas
le naomh shluagh maiseach Dhia.*

*'S an dòchas ait le foighid mhóir,
feithidh mi òrdugh Nèimh,
A thig 's an àm a shònraich Dia
an triall mi thuige féin.*

Criosd air a Chrùnadh

"Air a cheann bha mòran chrùn."—TAISBEAN XIX. 12.

Tha 'n Ceann bha crùint' le droighionn cruaidh
Nis cuairtiche le glòir,
'S tha coron-rìgh is rìomhach snuadh
Mu'n bhathais bhuadhaich mhóir.

AN uair a sgriobh Eoin mu na nithean àrd agus iongantach a bha air am foillseachadh dha an eilean Phatmois cha robh duine eile beò a chunnaic aodann Iosa Chrìosd ach e féin. Faodar a bhì cinnteach, ma ta, gu'm biodh na creidmheach òga anns an eaglais, an uair a gheibheadh iad cothrom, a' foighneachd dheth co ris a bha Crìosd coltach; cìod an dath a bha air fhalt agus air a shùilean, agus cìod an coslas a bha air aghaidh. Ach ma bha seachas Eoin coltach r'a leabhraichean chan fhaigheadh na ceistean sin freagairt bhuaidhe, oir cha b'e sin idir na nithean mu thimchioll Chrìosd a bha air aire. Chan 'eil aon fhacal anns na leabhraichean sin mu choslas Chrìosd ann an làithean fheòla; chaidh sin uile as an t-sealladh, agus o'n là anns am faca e an Tighearn ann am Patmos stad e de bhi-smuaineachadh uime mar b'aithne dha e anns an fheòil, agus thòisich e air fhaicinn agus air smuaineachadh uime mar tha e ann an rìoghalachd a chumhachd agus ann an dealradh a ghloire. "Bha a shùilean mar lasair theine, agus air a cheann bha mòran chrùn."

Tha 'n Ceann bha crùint' le droighionn cruaidh
Nis cuairtiche le glòir,
'S tha coron-rìgh is rìomhach snuadh
Mu'n bhathais bhuadhaich mhóir.

An uair mu dheireadh a chunnaic Eoin Crìosd bha crùn droighinn air a cheann; bha e air a dhimeas agus air a chur air chìl le daoine; air a dheanamh 'n a mhasladh dhaoine agus 'na thàir an t-sluaigh. Ach an uair a chunnaic e Crìosd ann am Patmos cha b'e droighionn idir a bha air a cheann, ach coron rìoghail air a ghréiseadh le neamhnaidean luachmhor is lionmhor, an crùn agus na neamhnaidean sin a' samhlachadh na buadha a choisinn e agus an inbhe ghlòrmhor a ràinig e air deas làimh Dhe. "Is leat-sa, O Thighearna, a' mhòrachd, agus an cumhachd, agus a' ghloir, agus a' bhuaidh, oir is leat na h-uile a tha air nàmh agus air thalamh: is leat an rìoghachd, agus tha thu air d'ardachdadh mar cheann thar nan uile."

Tha 'n Ceann bha crùinte le droighionn cruaidh
Nis cuairtiche le glòir,
'S tha coron-rìgh is rìomhach snuadh
Mu'n bhathais bhuadhaich mhóir.

Bhiodh e maith do'n eaglais na'n cumadh i fa chomhair a h-inntinn daonnan, gur e an Tighearna àrd agus glòrmhor so a Ceann, neach aig a bheil gach cumhachd air nàmh agus air thalamh, a thug buaidh air gach nàmhaid a thachair riamh air, agus a thèid air aghaidh o bhuaidh gu buaidh gus an toir e suas an rìoghachd do Dhia an t-Athair, an uair a chuireas e as do gach uile uachdaranachd, agus gach uile ùghdarras, agus chumhachd. Oir is éigin gu'n rìoghaich e gus an cuir e a naimhdean uile fo a chasaibh. Bhiodh e maith do'n eaglais na'n cumadh i fa chomhair a h-inntinn daonnan gu bheil an Gaisgeach buadh-mhor so maille rithe a ghnàth, ceann-iùil agus uachdaran a shluaigh; agus do bhrìgh gu bheil esan maille rithe nach ruig i a leas eagal a bhi oirre roimh airm-chogaidh fheòlmhor no roimh chumhachdan an t-saoghail. Mur bheil sinn a' faicinn Chrìosd ach mar bha e ann an làithean fheòla, ann an laigse a dhaonnachd agus ann an staid irioslachd; ma tha ar sùilean cho teann teannaichte ris a' chrann-cheusaidh 's nach léir dhuinn rud fo'n ghréin ach sin fhéin, chan 'eil sinn a' faicinn no tuigsinn ach fiòr bheagan de'n àird agus de'n dòimhneachd a tha ann an Crìosd. Mur léir dhuinn e ach 'na bhochdainn do-rannsaichte tha sinn a' call na misnich agus na h-earbsa làidir a bha aig Eoin an uair a chunnaic e Crìosd air a chrùnadh air a rìgh-chaitheir, agus an t-ainm sgriobhta air a thrusgan agus air a leis, *Rìgh nan Rìghrean agus Tighearna nan Tighearnan*.

Cha dùth do'n eaglais no do chreidmheach aig a bheil gaol air ainm Chrìosd a bhochdainn no làithean a bhochdainn a dhìchuimhneachadh; fhulangas agus a' chrùn-droighinn leis an do nochd e do'n t-saoghal an truacantas agus an coibhneas agus an gràdh do chloinn-daonna a bha 'n a chridhe, ach ged b'aithne dhuinn Crìosd a réir na feòla gidheadh a nis cha n-aithne dhuinn e na's mò a réir na feòla ach ann an cumhachd a dhiadhachd agus tre mhinis-trealachd a spioraid. Chan ann do Chrìosd marbh a tha an eaglais a' deanamh aoraidh ach do Shlànuighear beò, Slanuighear a tha marbh ach a tha beò, agus a bhios beò gu saoghal nan saoghal; aig a bheil rìoghachd is uachdaranachd air nach tig ceann no crìoch.

Cho fhad agus a chumas an eaglais fa chomhair a h-inntinn an sealladh so a chunnaic Eoin, Crìosd air àrdachadh agus air a chrùnadh,

bithidh moladh is gàirdeachas 'n a h-aoradh agus bithidh earbsa làidir aice gu bheil e comasach do Dhia a shluagh a ghleidheadh anns gach teinn. Anns na làithean anns an robh Eoin beò bha droch ghiullachd air a dheanamh air na Criosduidhean, oir bha Nero air a' chrùn, ana-Criosduidh uamhasach aig an robh toil agus comas na creidimhich a shàruchadh. Bha an comas aige oir bha an saoghal uile fo chomann aige; is bha an toil aige oir bha gamhbas is fuath aige do na Criosduidhean 'n a chridhe. Bha gràin aige orra a chionn gu robh ionracas is irioslachd ann beatha a' cronachadh a dhroch ghnìomharra féin. Cha robh e toilichte leis na seann dòighean air an cur gu bàs; fhuaire e a mach dòighean ùra; bhiodh e a' toirt air coin an itheadh beo.

Am measg thrioblaidean nan làithean ud bha Eòin a' feuchainn ri comharraidhean na h-aimsire a leughadh ach cha bu léir dha aon bhriseadh no coslas sgaoididh air na neòil thiùgha dhòrcha. An àite fughair a bhi aige gu rachadh cor nan Criosduidhean am feabhas is ann a bha eagal air gu'm fàsadh cùisean na bu mhiosa, ach cha do chail e a mhisneach is cha do lagaich a chreideamh, oir thog e suas a shùilean os cionn an dorchadais a bha air thalamh, is chunnaic e nèamh air fhosgladh, agus feuch Rìgh a bu chumhachdaiche na Nero, a' riaghladh ann am fireantachd, a shùilean mar lasair theine agus móran chrùn air a cheann.

Tha 'n Ceann bha crùinte le droighionn cruaidh
Nis cuartichte le glòir,
'S tha coron-rìgh is rìomhach snuadh
Mu'n bhathais bhuadhaich mhóir.

Sin an aon sealladh a chuireas misneach agus faighidinn ann an cridhe na h-eaglais, no ann an cridheachan sluagh an Tighearna, an uair a dh' éireas geur-leannuinn agus a dh' fheumas iad cathachadh gu fuil air son an creidimh. *Tha an Tighearna a' rioghachadh; deanadh na naoimh ioluch.*

Tha Dia a' gairm a shluaigh gu cogadh a dheanamh gun sgur an aghaidh an t-saoghail, an aghaidh na feòla, agus an aghaidh an Diabhoil; tha e a' gairm na h-eaglais gus an saoghal uile a chosnadh do Chrìosd. Cò a tha

foghainteach air son a' chogaidh sin? Cò an duine, no cò an eaglais a ghabhadh an obair sin os làimh mur biodh earbsa aca gu bheil cumhachd air an cùlaibh as làidire na uile chumhachdan an t-saoghail, an Criosd a bha aon uair crùinte le droighionn ach a tha nis crùinte le glòir agus urram air deas làimh an Athar. Co sinne gu'm bitheamaid an dùil gu'n coisinn sinn an saoghal uile do Chrìosd? Cha n-ann annain-ne a tha an cumhachd ach ann fein; anns an t-Slànuighear a bha marbh ach a tha beò agus a bhitheas beò gu sìorruidh.

Tha 'n Ceann bha crùinte le droighionn cruaidh
Nis cuartichte le glòir,
'S tha coron-rìgh is rìomhach snuadh
Mu'n bhathais bhuadhaich mhóir.

An uair a bhios an eaglais a' call a misnich ri aghaidh nan daoine agus nan nithean a tha 'gan àrdachadh fein an aghaidh Dhe agus a rìoghachd, no a thòisicheas a muinntir féin air cùl-shleamhachadh a chionn gu bheil an eud a' fuarachadh, chan 'eil dòigh eile as fhearr air a misneach agus a creideamh ùrachadh na a sùilean a shocruchadh air an Rìgh ghlòrmhor so a chunnaic Eoin, a shùilean mar lasair theine agus móran chrùn air a cheann, anrigh a tha dol a mach air cheann a shluaigh ann am mòrachd a neirt. Cha tig fàilinn no briseadh air gus an suidhich e breitheanas air an talamh, agus feithidh na h-eileanan air a lagh.

Ged nach 'eil sinn a' faicinn nan uile nithe fathast air an cur fo cheannsal Chrìosd gidheadh is e sin an ceann-uidhe gus a bheil an cruthachadh uile agus eachdraidh an t-saoghail so a' gluasad, gu'm biodh na h-uile nithe air an cur fo a chasaibh, gu'm biodh rìoghachdan an t-saoghail air an deanamh 'n an oighreachd dha, agus gu'n rioghaicheadh e gu saoghal nan saoghal.

Tha 'n Ceann bha crùinte le droighionn cruaidh
Nis cuartichte le glòir,
'S tha coron-rìgh is rìomhach snuadh
Mu'n bhathais bhuadhaich mhóir.

Gach treubh no cinneach no dùthaich a tha air an iompachadh leis an t-soisgeul, sin seud eile air a chur an crùn Chrìosd.

Anns a' Chathair

THA aon fhacal ann a tha tric air bilean dhaoine anns na làithean so, agus gu sònraichte air bilean na h-digridh, *gu bheil sinn an diugh ann an saoghal ùr*. Sin a' chlach-mhullaich a chuireas iad air argumaid air bith a bhios iad a' deanamh, agus an lethsgheul a ghabhas iad air son cleachdanna agus creideamh an aithrichean a chur air chùl, gu bheil sinn an diugh ann an saoghal ùr. Ma thèid thu ann an argumaid riu mu riaghladh na rìoghachd, no

mu chùisean creidimh, no mu choimhead na Sàbaid, ma bhios an argumaid a' dol 'n an aghaidh, leumaidh iad a dh' ionnsuidh an fhacail so mar gu'm biodh e a' cur crìoch air gach uile chonnsachadh, *Tha sinn an diugh ann an saoghal ùr*.

Chan 'eil e furasd a ràdh le cinnt ciod a tha dol air aghaidh ann an inntinnean dhaoine òga anns na bliadhnanach so, ach co dhiu tha iad féin ag innseadh dhuinn gun sgur gu bheil

mùghadh mòr eadar an saoghal an diugh agus an saoghal anns an do rugadh am pàrantan ; gu bheil na clachan-erieche a chuir na seann diadhairean agus seann luchd-teagaisg eile suas air an atharrachadh an diugh, agus mar sin nach 'eil e mar fhiachaibh orra-san cleachdanna no creideamh an aithrichean a leantuinn, no am beatha a riaghladh mar bha daoine a' deanamh roimh àm a' chogaidh.

Tha na smuaintean sin a' sgiathalaich air feadh na rioghachd air fad o chionn bhliadh-nachan, ach tha iad a' tuincachadh gu sòn-raichte am an cinn dhaoine òga, *gu'n do thachair rud-eigin a thilg bun os cionn an creideamh agus na beachdan a bha aig daoine roimh 1914, agus gu'm feumar ceistean a shaoil sinn a bha dùinte fhosgladh as ùr*. Tha an òigridh a' faireachduinn gu'n deachaidh na seann nithean seachad agus gu bheil iad ann an saoghal ùr, saoghal anns nach h-urraim daibh an cùrsa a stiùradh leis na seann chomharran.

Tha mise a' cluinntinn an t-seanchais so o chionn deich bliadhna, is tha mi a' leughadh rud-eigin coltach ris a h-uile latha de mo bheatha ; ann am paipcean-naigheachd agus ann an leabhraichean ; ann an òraidean buill na Pàrlamaid agus ann an searmoin mhinistearan, gu bheil sinn an diugh ann an saoghal ùr, agus gu'm feum sinn na seana smuaintean agus na seana bheachdan a bha 'n ar n-inntinnean a sguabadh asda, mar gu'm biodh tu a' sguabadh linn an damhain-alluidh bhàrr nan sparran.

Tha sinn a' cluinntinn so cho tric agus ann an guth cho làidir 's gu bheil e a' tòiseachadh air drùdhadh a dheanamh oirnn, agus is e a' bhuaidh a tha aige air ar n-inntinnean gu bheil e a' dùsgadh teagamh is ion-chomhairle anna, mar nach b' urraim duinn a bhi cinnteach mu rud air bith, agus mar nach robh ceist air bith dùinte, no chis air bith soerichte cheana anns an t-saoghal ùr so a tha sinn air dol a steach ann.

Ciod air bith a their thusa, a leughadair, ris na daoine a bhios a' labhairt mar so, tha mise air fàs seachd sgith dhiubh, is theirim ri daoine eile a bhi 'n an earalas orra, a chionn nach 'eil bun no bàrr 'n an seanchas. An uair a chi no chluinneas tu duine air bith a' leigeil thairis rian is reuson ann an argumaid agus a' tòiseachdh air glaothach *gu bheil sinn an diugh ann an saoghal ùr*, biodh fhios agad gu bheil e a' dorchadh comhairle briathran air bheag seadh.

Tha nithean sònraichte a' lionadh a shùl air chor agus nach urraim da dad eile fhaicinn : an cogadh, teagasg Dharwin, teagasg luchd-caldhain mu'n chruthachadh, ionghnaidhean an *wireless*, agus rudan eile mar sin, is tha e an dùil gu'n d' atharraich na nithean sin an saoghal cho mòr 's nach 'eil gliocas no fiosrachadh spioradail nan linntean a dh' fhalbh gu feum air bith tuilleadh.

Sin beachd ris nach cuireadh duine tìrail air

bith aonta, ach air a shon sin, tha am beachd so a' sgiathalaich am measg dhaoine òga an diugh, *gu'n do thachair rud-eigin bho thoiseach a' chogaidh a bheir air daoine àirneis ùr a chur 'n an inntinnean agus an t-seann àirneis a chur air an dùnan*, mar bhiodh gobha Chille-sgumain a' deanamh air seann iarunn is seana chruidhean anns nach robh tuilleadh feuma.

A bheil so fìor ? Agus ciod a tha iad a' ciallachadh ? Chan 'eil e fìor ; is chan 'eil fhios aca fèin gu ro mhaith ciod a tha iad a' ciallachadh. Chan 'eil ann ach lethsgèul leis a bheil iad a' folach uapa fèin gu bheil iad gun chairt, gun chombaist, gun acraichean.

Tha crìoch àraidh mhic an duine agus na cleasdanasan mòra a bhuineas dha an diugh fhathast mar bha iad riamh ; cha tàinig atharrachadh air bith orra, is chan 'eil teagamh umpa.

Cha d' atharraich nàdur mhic an duine. Tha na ceart iartusan agus na ceart aigidhean agus na ceart fhaireachduinnean ann an diugh a bha ann o chionn mìle bliadhna. An uair a ghabhas duine ann an Cille-sgumain an fhèarg, no ghabhas e gaol air nighean, ni e na ceart rudan nèonach is gòrach a dheanadh duine ann am Babilon ann an òg-mhaduinn an t-saoghail.

Cha d' atharraich laghannan na h-inntinn. Cha n-urraim rud a bhi ceart is ceàrr, fìor is breugach, aig an aon àm, an diugh na's mò na'n dé.

Cha d' atharraich clàr na cumtais, no mar theirear anns a' chainnt Shasunnaich, *am multiplication table*. Sin aon de na bunaitean air a bheil malairt na rioghachd air a togail, is tha a' bhunait sin cho cinnteach an diugh 's a bha i roimh àm a' chogaidh, no bha i m' an do rugadh Darwin no Einstein. Nì 8×8 , 64 , agus $2 + 2$, 4 , co dhiu a chòrdas e ruinn no nach còrd, agus co dhiu a theid againn air ar fiachan a phàigheadh no nach téid.

Cha d' atharraich na deich àithntean. Tha e cho ceàrr breugan innseadh an diugh, no adhaltranas a dheanamh, no cuid ar coimhears-naich a ghoid, 's a bha e ann an làithean Mhaois ; is bhiodh e ceàrr ged dh' abradh òigridh an t-saoghail nìle nach robh.

Is e Dia ar Cruithear agus ar Fear-saoraidh agus ar Breitheamh ; tha sin cho fìor 'sa bha e m' an do rugadh sinn is bidh e fìor an uair a bhios sinn anns an uair. Agus bhiodh e fìor ged dh' àicheadh a h-uile feallsanach agus fear-caldhain air thalamh e, dìreach mar a leanadh a' ghrian air deàrrsadh ged bhiodh a h-uile creutair beò air thalamh dall.

Cha d' atharraich teagasg Chrìosd. Tha teagasg Chrìosd cho fìor an diugh 's a bha e riamh ; ged sguireadh daoine de choiseachd air an talamh uile gu léir agus a thòiseachadh iad air itealaich anns na speuran bhitheadh e fhathast fìor gur e an duine beannaichte is sona an duine a tha tròcaireach is glan 'na chridhe agus a tha an geall air fireantachd.

Tha e cho fìor an diugh 's a bha e an dé gu bheil dleasdanasan aig pàrantan d' an cloinn, dleasdanasan aig cloinn d' am pàrantan, agus dleasdanasan againn uile do Dhia, d'a eaglais, d'ar dùthaich, agus d'ar coimhearsnaich. Cha d' atharraich an saoghal anns an t-seadh nach 'eil na nithean sin cho fìor an diugh 's a bha iad roimhe so.

Chan 'eil sinn ann an saoghal ùr, is cha mhò a thachair dad a bheir oirnn na riaghailtean spioradail sin a chur air chùl leis an robh daoine diadhaidh a' riaghladh am beatha anns na làithean a dh' fhalbh. Na daoine a theagaisg mo phàrantan dhomh an eiseimpleir a leantuinn, agus na nithean a theagaisg iad dhomh a chunntas ceart is urramach, sin na ceart dhaoine agus na ceart nithean a tha mi a' cunntas urramach an diugh fhathast. Ged bhios mi a' leughadh anns na paipearan-naigheachd agus a' cluinntinn air dhòighean eile gu bheil sinn ann an saoghal ùr, an uair a sheallas mi a steach 'n am inntinn féin cha léir dhomh aon phuing creidimh no aon riaghailt a bhuineas do'n bheatha dhiadhaidh a bha air a theagasg dhomh 'n am òige a dh' fheumas mi a leigeil seachad. Beachdan leanabail is bruidhinn leanabail is smuaintean leanabail, tha sin a' tuiteam air falbh o dhaoine leò fhéin an uair a thig iad gu ìre duine, ach tha na nithean a bha ion-mhiannaichte leam o thùs mar sin fathast.

An uair a bhios daoine ag ràdh gu bheil sinn an diugh ann an saoghal ùr chan 'eil sin a' ciallachadh (ma tha e a' ciallachadh dad idir) ach rud-eigin mar so, gu'n d' atharraich fasain is cleachdanna dhaoine ri linn a' chogaidh; gu bheil ainbheach air an rìoghachd so an diugh nach robh air rìoghachd eile riamh; nach 'eil uiread dhaoine a' dol do'n eaglais 's a b' àbhaist; nach 'eil daoine a' coimhead na Sàbaid mar b' àbhaist daibh; gu bheil *motor car* aig gach dara duine; gu bheil riaghladh na dùthcha ann an lamhan nan *Socialists*; gu bheil *vote* aig na boirionnaich, no gu bheil fasain neònach aca. Sin na nithean air a bheil iad a' smuaineachadh an uair a their iad gu bheil sinn ann an saoghal ùr, ach chan 'eil anns na nithean sin ach nithean

beaga an coimeas ris na nithean mòra eile nach d' atharraich idir. Cha dean na nithean beaga sin saoghal ùr, oir ciod air bith an t-ainbheach a tha air an rìoghachd tha e cho fìor 's a bha e riamh gu'm feumar a phàigheadh; co dhiu a theid daoine do'n eaglais no nach téid agus co dhiu a naomhaicheas iad là an Tighearna no mhi-naomhaicheas iad e, tha e cho fìor 's a bha e riamh gu bheil iad cunntachail do Dhia. Sin na nithean mòra maireannach, is tha na nithean sin an diugh mar bha iad an linn do sheanar.

Tha eachdraidh fhada aig mac an duine air thalamh, agus ann an eachdraidh spioradail mhic an duine tha nithean sònraichte a' seasamh a mach mar nithean a tha air an dearbhadh cho cinnteach 's nach fhaodar teagamh a chur annta; cumhachd is làthair-eachd Dhe anns an t-saoghal; ùghdarras ar coguis, teagasg is taisbeanadh Chrìosd, obair an Spioraid Naoimh anns an anam; agus cinnteachd a' bhrèitheanais agus na beatha shiorruidh. Bha na nithean sin air an teagasg dhuinn uile 'n ar n-òige, agus an àite iad a bhì air an crathadh leis a' chogadh no le Darwin, is ann a tha iad na's cinntiche na bha iad riamh. An àite e bhì fìor gu'n deachaidh fiosrachadh spioradail ar n-aithrichean a chur air chùl, no an creideamh agus an dòchas leis an robh iad a' stiùradh am beatha, is ann a tha e fìor nach 'eil gliocas ùr fo'n ghréin, no slighe slàinte eile do'n chinneadh-daonna ach an t-seann t-slighe, an fhèoil agus toil na feòla a cheusadh.

Tha barrachd comhfhurtachd, is barrachd airgid is barrachd gloine, agus gu sònraichte barrachd siubhail, anns an t-saoghal an diugh na bha ann roimhe so; ma ni luathas siubhail saoghal ùr tha sinn gun teagamh ann an saoghal ùr, ach ged shiubhladh mac an duine le luathas na gaoithe gu crìochaibh iomallach an domhain bhiodh na ceart dhleasdanasan agus an Dia ceudna a' feitheamh air an sin ris a bheil gnothuch aige an so, agus bhiodh a' cheart chridhe aige ri ghlanadh agus a cheart fheòil ri smachdachadh.

Seanachas

AIR

FIALAIDHACHD DHÉ

“*Tha mo chùpan a cuir thairis.*”—SALM xxiii. 5.

CHUIR fialaidheachd Dhé mór iongnadh air Daibhidh. Bha e fhéin 'na chreutair truagh seachranach a' teicheadh o'n cheartas a bha 'n tòir air, gu a chur gu làs 'nuair a theich e stigh air dorus a fhuair e fosgailte fa chomhair. Chaidh gabhail ris le faoilt agus furan. Chaidh bòrd a sgaoileadh fa chomhair. Chaidh òlachas

mór a dhèanamh ris. Cha bu luaithe he bhòid a chùpan falamh na bhiodh e air a lionadh a rithist leis an òlach ghràdhach a ghabh a stigh e. Tha Dia mar sin a' frithealadh air aoighean fhéin; gu fialaidh, agus mar is trice, gu diomhair air chor is gu bheil an cùpan làn an còmhnuidh. Cha luaithe sguabas iad as na h-uile boinne gu

grunnd, no gheibh iad e làn a rithist, gun fhios cia as a thàinig e. Is maith tha fios aca cò tha 'ga lìonadh, ged nach fhac iad a làmh. Tha e 'na chuis iongantais agus 'na aobhair mìholaidh dhaibh, gun sgur gu bheil e araon gu dìomhair agus gu follaiseach a' lìonadh an cùpain. Tha iad a' sealltainn suas ri aghaidh neo-fhaiosinnich agus a' seinn gu taingeil :

S Tu sgaoileas mo bhòrd le lòn do mhaitheis,

Fa chomhair mo naimhde lìonmhor,

S Tu dh'ungas mo cheann le ola na flaitheis,

S mo chùpan thairis 's Tu lìonas.

Ciod e'n cùpan so tha Dia a' lìonadh air son fhìor aoighean fhéin? Is e tha ann an cùpan soitheach leis a bheil deoch air a giùlan gu beul neach. Agus gun teagamh is e creidimh an cùpan leis a bheil tròcairean Dhé air an giùlan gus an anam. Is ann tre chreidimh tha iad air an dèanamh 'nan luchd comh-pàirt do shochairean cùmhnant nan gràs. Tha gach ni th'anns a' cùmhnant air an giùlan gus an anam le cùpan a chreidimh.

Tha sin glé cheart, ach is e mo bheachd sa nach b'e sin an cùpan air an robh suil aig Daibhidh 'nuair a sheinn e an salm so. 'S ann bha e smuaineachadh air anam. B'e anam a bha an Tighearna lìonadh gus an robh e a' cuir thairis. Fhuair e a lethid a dh' fhiosrachadh air maitheas an Tighearna agus air fialaidheachd a ghràis is gun robh e 'ga choimcas fhéin ri cùpan làn gu cuir thairis. Fhuair e a' lànachd a ghràis na bu mhó na chumadh e.

Ciod e bha 'n Tighearna cur 'na anam a bha 'ga lìonadh mar sin? Is iomadh ni deagh bhlasda tha 'n Tighearna cur ann an cùpain fhìor shluaigh fhéin. Tha cuid ni gearan air na nithe searbh tha e toirt dhaibh ri'n òl. Chan ann a' seinn orra bhitheas iad. Is mór is fhearr bhi seinn mu na nithe milis no bhi gearan mu na nithe searbh. Is e sin a bha Daibhidh a' dèanamh. Bha e a' seinn, oir bha a chridhe làn do mhaitheis Dhé. Bha e air a lìonadh le fìrinn Dhé. Lìon sin a bhuadhan reusanta. Bha e riarachaidh leis an fhìrinn. Bha a spiorad riarachaidhe le eòlas. Bha chridhe riarachaidhe le tròcair agus gradh Dhé.

Tha iad sin uile gu maith. Is iad a tha. Ach tha cuimhne agad gun do sheinn Daibhidh ann an salm eile nach lìonadh iad sin uile anamsa ged a bha iad uile gu ro mhaith. "Is e'n Tighearna," ars esan, "cuibhroinn m'òighreachd agus no chùpain." Cha dèanadh na bu lugha chùis gu anamsa lìonadh gu cur thairis. Is e làthaireachd an Tighearna ann an anam a lìonas e. Is e Crìosd a bhi gabbail còmhnuidh anns a' chridhe tre chreidimh a lìonas cùpan an fhìor chreidich gus a bheil làn leòir aige. Is e lànachd Crìosd ann an lànachd a ghràis ann am beachd agus ann am fiosreachd an anam a lìonas e gu cur thairis. Cò fhuair rianh beachd agus sealbh air nach do mhothaich a chùpan làn?

Tha Crìosd a' lìonadh cùpan a shluaigh ann an uaigneas co-chomunn. 'Nuair a thàinig e stigh do 'n t-seòmair uachdarach agus na dorsan dùinte, bheannaich e a dheisciobuil gus an robh an anama làn de ghloir. B'e a làthaireachd a' briseadh air an anama anns an dorchadas gu h-uaigneach a lìon iad le beath nan gràs agus le dòchas na glòire. 'Nuair a thàinig an Spiorad air an t-sluaigh a bha aig an ìrnuigh air là na caingeis lìonadh an cùpanan uile gu cur thairis. Is e a làthaireachd anns a bheil an lànachd. Is e e fhéin a lìonas an cùpan.

Tha Crìosd gu tric a' lìonadh cùpain a shluaigh ann an òrduighean follaiseach. 'Nuair a shìn e 'n cùpan gu a dheisciobuil aig a bhòrd, thuirt e, "Is e an cùpan so an tiomnadh nuadh ann am fhuilsa, a dhòirteadh air bhuir sonsa. Olaibh uile dheth." Tha dìomhaireachd na diadhachd agus na rèite, glòir na saorsa agus na slàinte choisinn e, uile anns a chùpan sin, agus is làn gu cur thairis tha iadsan uile do a bheil a làmh fialaidh fhéin gu dìomhair 'ga thoirt. Is iomadh creutar iriosal fhuair làn a chùpain aig bòrd an Tighearna, 'nuair tha saoihbheas a ghràidh air fhoillseachadh dhaibh ann an samhlaidhean seulaichaidh na cuirme.

Tha Crìosd gu tric a' lìonadh cùpain a shluaigh ann an searmonachadh an t-soisgeil. 'Nuair tha e fhéin air a thogail suas gu dìleas gu soilleir agus dearbhata, tha iadsan air an dèanadh sona sàthach, air do glòir a ghràis a bhi air fhoillseachadh dhaibh. 'Nuair a bha Mr. Iain Domhnallach fo ghairm o comhthional na Toisidheachd, chaidh Mr' Rob. Findlater gu a chabhair aig an ordugh mu dheireadh a bh'aig ann an Dun-Éideann Chuir athair, b'e fear do dhaoin ainmeil na Toisidheachd, fios leis gus a' mhinisteir, ag radh: "Ged nach eil eòlas agamsa air Mr. Domhnallach, faodaidh tu tairgse air mo dheagh rùn a thoirt da ionnsaigh, agus imis dha gu bheil an Toisidheachd ainmeil air son deagh dhrama, agus gu bheil sinn an dòchas nach toir esan dhuinn ni sam bith as neo-luachmhoire na a chleachd sinn a bhi faotainn. Bu tric bha e cho làidir agus cho milis is gun do dh'òl sinn dheth gus 'n do dhi-chuimhnich sinn ar bochdainn agus nach do chuimhnich sinn tuillidh ar truaighe." Bha an cùpan a cur thairis.

Is beannaichte da rìreadh tha cor an t-sluaigh sin tha sealbhachadh agus a' mealtuinn fialaidheachd gràis Dhé, gus nach cum iad an còrr. Tha iad fhéin sona, agus tha cur thairis an cuach a' beannachadh an t-soaghail. Chan e gu leir na tha aca air an son fhéin, ach na tha iad a' cur thairis, tha 'g an dèanadh nam beannachd do dhaoin eile. Mar is làine tha 'n t-anam de làthaireachd agus de ghràs Crìosd, 's ann is sona tha e fhéin, agus is beannaichte tha e do chàch. Is ann a lànachd a chridhe labhras ann beul. Mur biodh gun do shuidh

Daibhidh aig bòrd an Tighearna gus an do lionadh e le uile lànachd Dhé cha bhiodh an saim beannaichte so agus iomadh saim eile againn an duigh mar chùpain neamhaidh cur thairis air ar bilean. B'iomadh deoch mhilis a dh'àl sluagh gun aireamh de na dhòirteadh thairis air bilean a chupainsan. Is iomadh creutar bochd tha sona le bhi 'g ithe dhe 'n

sprùileach tha tuiteam o bhòrd an Tighearna' Is iomadh iad tha sona le bhi 'g òl dhe cur thairis a' chùpain tha esan a' lionadh. Ach 's ann tha bheannachd ann an so, gu'm feud gach creutair beò a thighinn le a chùpan falamh gu lànachd agus fialaidheachd an Tighearna, agus gach neach a thig sàsaichear e.

ALASTAIR MACRATH.

Cairdean Phoil

PRISCILA AGUS ACUILA

THA sinn ag oidhirpeachadh a bhi cur còlas air na cairdean a chuidich Pòl an aobhar an t-Soisgeil. Coltach ri deisciobuil Chriosd bha iad a dhà dheug an àirimh, agus coltach ri Iudas Iscariot, bha aon 'n am measg nach robh idir 'n a charaid.

Am measg luchd-cuideachaidh Phòil feumar àite àraidh a thoirt do Phriseila agus Acuila, dithis phòsda. B'e Priseila ainm na mna. Bhuineadh i do'n Ròimh : bhuineadh esan do Phontus, 'san Asia. Bha ise 'n a Ròmanach ach esan 'n a Iudhaich. Tha e mar an ceudna airidh air aire gu bheil ainm na mna a' dol air thoiseach air ainm an fhir : Priseila agus Acuila. Cha robh sin idir cumanta. Feumaidh uime sin gun robh reuson maith air. A thaobh a breith, faodaidh gun robh inbhe na mna na b'arda, no mar as coltaiche, gum b'i an aon bu mho dhe'n dithis. Chan urrainn sinn a bhi cinnteach. Ach tha aon ni cinnteach : fhuair a' bhean fo'n t-Soisgeul an t-àite bha air àicheadh dhi ri linn an lagha. Ann an losa Criosd chan 'eil fear no bean—chan e nach 'eil an t-eader-dhealachadh ann, agus nach 'eil e fìor cuideachd. gur ann 'san tomhas anns am faigh e àite a bhios am pòsadh 'n a bheannachd no air a chaochlaidh. Mar tha aon ag radh :

Chan e bhean fear air bheag fàs,
Ach eadar-dhealaichte. Na'n deanamaid i
Mar dhuine
Bhiodh gràdh milis air a mharbhadh.
Is e suaim dileas an duine
Ionann ri ionann ach gidheadh
Neo-ionann.

Coinmhcheangailte ri Priseila agus Acuila is e a' cheud ni a tha gairm aire, a' bheatha phòsda shona a bh'aca. Tha i 'n a h-eisimpleir 'san Tìomnadh Nuadh. Chan urrainn sinn innse c'uin no c'arson a chaidh Acuila do'n Ròimh, ach sin far an do choinnich iad an toiseach. A rèir na h-uile coslais choinnich iad mar chreidmhi. Mur b'e sin faodaidh nach robh iad air coinneachadh idir. A rèir an ainm Priseila bhuineadh ise do theaghlach nasal Ròmanach. Ach taobh air thaobh, bhuineadh iad do theaghlach a b'arda, teaghlach a' chreidimh. Sin, ann an euibhrionn co dhiùbh, am fàth a bha aig a' ghràdh nàdurach a dh' éirich eatorra. A

dh' easbhuidh gràdh chan 'eil pòsadh sona sam bith, a réir na Fìrinn. Ach an uair a tha gràdh nàdurach agus gràdh spioradail a' pòsadh tha am pòsadh air a dhèanamh air nèimh, agus tha thoradh soilleir air thalamh. Thug boirionnach diadhaidh sin seachd do'n sgrìobhadair mar reuson air sonas agus soirbheachadh a teaghlach. "Dh'iarr mi air an Tighearna aon de shluagh fhéin agus thug e sin dhomh."

Chan 'eil sin ag radh nach faod gu leòr a bhi 'n crannchur duine gu bhi dearbhadh saothair a ghràdh agus foighidinn a chreidimh. Chan 'eil fhios againn an d'thug a pàrantan an aonta do phòsadh Phriseila ri neach de chinneach eile agus de theaghlach a b'isle na i fhéin : Is fearr leinn a bhi creidsinn gun d'thug. Dh'fhàgadh sin an t-slighe rèidh ach a mhàin car tamuill. B'éigin daibh an Ròimh fhàgail le geur-leanmhainn a dh' éirich an aghaidh nan criosduidhean. Faodaidh gun deachaidh iad a mach mar a chaidh mòran eile le làmh glé fha lamh. Ach chan 'eil e doirbh a bhi smuaineachadh air a bhean a bhi ag radh ri Acuila : "Chan fheum sinn ar misneach a chall. Rachamaid gu Corintus : tha e ri taobh a' chuain—baile mòr. Tha thu 'n ad fhear-deanamh bhùthan. Gheibh thu obair ann an sin, agus cuideichidh mi fhéin thu." Agus rinn i sin. Dh'ionnsaich i a' cheart obair ris fhéin agus shoirbhlich leò.

Ma tha thu air son dealbh bean mhaith fhaicinn chì thu e an leabhar nan Gnàth-fhocal, an 31 caib : "Earbaidh eridhe a fir aisde . . . Iocaidh i maith dha agus chan e ole uile làithean a bheatha."

Is e an ath ni a tha gairm aire, mar thàinig Priseila agus Acuila gu bhi cur còlas air Pòl. Bha Pòl air a bhi saothreachadh am baile na h-Aithne, ach le cho beag soirbheachaidh 's gun chuir e mu dheireadh aghaidh air Corintus : sgith, aonaranach, ionguineach. Sin mar a bha e an uair a thuit e an comunn Phriseila agus Acuila—chan 'eil fhios againn ro mhaith ciamar, mur d'thug an ceard còmhla iad, oir bha iad araon 'n an luchd-deanamh bhùthan. Ach tha fhios againn gun d'fhuair Pòl fàilte chriosdail o'n dithis. A bharrachd air sin ghabh iad a' tigh e ann an com-pàirt oibreach.

Chan 'eil e doirbh dealbh a dheanamh de 'n triùir a' suidhe aig an obair fa leth—Pòl a' cur an céill na fiachan a bha aig Crìosd orra an Soisgeul a chraobh-sgaoileadh—Priscila agus Acuala ag éisdeachd agus a' beannachadh an latha a chuir an Tighearna a leithid a dh'aoigh a dh'ionnsaigh an dachaidh. Tha cuid ag radh gum b' ann aig an am sin a chaidh Priscila agus Acuala iompachadh. Ach cinnteach gu leòr, chaidh an ùrachadh 's an neartachadh le solus air an robh iad a' cur feum. Bha e 'n a fhocal cumanta an measg nan oileanach a bha fo theagasg *Prof. Bruce*, gum do rinn e Crìosd na bu mho 'n an sealladh na bha e riamh. Ach na bu mho na sin dhèanadh Pòl Crìosd an seal-ladh Phriscila agus Acuala, an uair a rachadh e mach air glòir an fhoillseachaidh a fhuair e an air t-slighe gu Damascus : iongantas na tròcair a ghiùlan leis na bliadnachan a bha e air seacharan ; diambaireachd agus glòir a' chrainmcheusaidh ; sonas co-chomuinn seirbhis Crìosd, maille ri dòchas na beatha maireannaich. Ach mar a dh'fhaodas sinn a thuigsinn cha bhiodh a' bhuannachd air aon taobh. B'ann triomh Phriscila agus Acuala a chaidh dorus fhosgladh do Phòl do'n t-saothair nòr a rinn e am measg nan Corintianach, gun ghuth a thoirt air gum b' ann trompa, faodaidh e bhi, a bha déidh air a dhùsgadh 'n a chridhe an Ròimh fhaicinn mar an ceudna.

Tha sin uile, ma tha, ag innse an spéis a bh'aig Priscila agus Acuala do shoirbheachadh an t-Soisgeil. Bha sin fìor eadhon an uair nach robh iad fhéin a' soirbheachadh. Faodaidh e bhì gur e sin a thug orra Corintus fhàgail : sin air neo iarrtas air am Maighistir a chur an céill an Ephesus. Co dhiùbh, gu Ephesus chaidh iad, far an do shoirbhich leò cho mòr agus gun robh iad comasach air barrachd a dhèanamh air son aobhar Chrìosd. Air aon ni, bha iad comasach air coibhneas nach bu bheag a thaisbeanadh do Apollos, agus a theagasg na bu choimhlionta ann an eòlas an Tighearna Iosa. Air son ni eile, thug iad seachad an dachaidh, no an àit-oibreach mar àit-aoraidh : " An eaglais a tha 'n an tigh-san "—sin mar a tha Pòl 'g a chur.

Faodaidh gu bheil sin a' ciallachadh, aoradh Dhé 'san teaghlach. Bu mhór sin fhéin, cho mòr agus gu faodar a radh am measg nan nithean a rinn Alba ainmeil am foghlum, an diadhachd, 's an treubhantachd, gun robh aoradh teaghlach. Ach is bochd ri radh, coltach ri nithean eile, gu bheil an cleachdadh so, lion beag agus beag, a' basachadh. Ach is e as coltaiche gur e bha na briathran " An eaglais a tha 'san tigh " a' ciallachadh, àite-tionail nam bràithrean air son aoradh Dhé. Ann an latha anns nach robh eaglaisean fhathast air an togail, bha sin ro fheumail. Agus a nis, an uair a tha eaglaisean liomhor, tha e taitneach a bhi smuaineachadh

gu bheil fhathast dachaidhean ann anns a bhe i an dràsta 's a rithisd aoradh follaiseach Dhé air a chumail, agus a bheannachd air a shealbhachadh. " Cha d'fhairich mi mi fhéin a riamh " arsa ministear " na bu dlùithe air nèimh na aig aon de na coimhinhean sin." A bharrachd air cothrom aoraidh, cha bu bheag e gum faodadh na bràithrean coinneachadh gun aobhar eagail o'n taobh a mach.

Ach mòr agus mar a tha e a bhi toirt seachad na bheil againn tha e na 's mo sinn fhéin a thoirt seachad. Agus sin an ni a rinn Priscila agus Acuala—" Muinntir " arsa Pol " a leig sios am muinneal féin air son m'anamasa " : Chan 'eil e ag innse c'uin no c'aite no ciamar. Faodaidh e bhì gur ann an Ephesus, far " an do chòmhraig mi," arsa Pòl, "ri fiadh-bheathaichean"—is e sin ri daoine nach robh na b'fhearr na fiadh-bheathaichean.

A nis, air son sin, agus tuilleadh is sin, tha Pol ag aideachadh taingealachd a chridhe, agus chan e mhàin esan " ach mar an ceudna eaglaisean nan cinneach uile." Tha e a' teagasg mar a tha aon ag radh, ciod e a dh'fhaodas bean-phòsda a dhèanamh gun dhearmad a dhèanamh air a teaghlach. Tha e dèanamh soilleir cumhachd an t-Soisgeil agus cho bean-naichte 's a tha e a bhi leantainn cos-cheuman Chrìosd. Chuir duine seachad an oidheche maille ri Innseanach. B'e an geamhradh a bh'ann. Bha an talamh geal le sneachda. Anns a' mhadainn thuirt an t-Innseanach : " Thig agus faic so"—a' comharrachadh a mach làrach cheuman duine 'san t-sneachda. " Cia mheud," arsa esan, " a chaidh seachad ann an so an raoir ? " " Chaidh aon duine " arsa 'an coigreach. " Chaidh," arsa 'an t-Innseanach, "*treubh* seachad ann an so an raoir ; ach gu bhi a' falach an àireamh, chuir fear an déidh fir a chas ann an lorg an fhir-threòrachaidh."

Tha lorg Chrìosd againn, ma tha, agus taingeil 's mar is còir dhuinn a bhi air son lorgan a sheirbhisich, leanamaid am Maighistir féin, agus thig an latha anns an cluinn sinn e ag radh : " A mheud 's gun do rinn sibh e do aon de na bràithribh as lugha agamsa, rinn sibh dhomhsa e."

E. G.

Iain Greum

Nach maireann

CHACCHAIL an caraide ionmhuinn, Mr. Iain Greum, ann an Loch an Inbhir, air an treas là deug de Nobhember. Bha e trì fichead bliadhna agus ceithir deug a dh'aois. Bha e 'n a mhisionaraidh 'n ar n-eaglais corr agus dà fhichead bliadhna. Ré na h-ùine sin shaothraich e gu dìleas agus gu dìchiollach an cacchladh cheàrnan anns na h-eileanan an iar—ann am Muile, ann an Eige, ann an Scalpaidh 's na h-Earadh, ann an Uibhist a chinne Tuath, ann an Grabhir an Leòdhuis. O chionn trì bliadhna, do bhrìgh anmhuinneachd cuirp, thug e thairis seirbhis follaiseach na h-eaglais. Thàinig e a ghabhail tàmh ré a' chuid eile d'a bheatha ann an Loch an Inbhir an sgìre Asainnt mu Thuath. B'e so sgìre a bhreith agus a dhùthchais, ris an robh mòr cheangal aige ré ainsir a chuairt. Fhuair e eòlas slàinteil air Crìosd agus esan air a cheusadh ann an làithean òige, agus ghlèidh

e an cred-eamh gun chlaonadh gus a' chrìoch.

Thachair cacchladh roinnean agus bhristidhean anns an eaglais Shaoir o thòisich e air a sheirbhis, ach cha d'thug e ghnùis do aon de na roinnean sin—an còmhnaidh a' leantainn nan nithean a bha chum sìth agus togail suas aon a chèile. Bha e ag amharc air aghaidh le mòr dhùrachd ris an aonadh a thachair an October eadar an Eaglais Aonaichte agus Eaglais na h-Alba. Agus is esan a rinn an gairdeachas ris an sgeula a rinn mi dha air Ard-shionadh an Aonaidh, an deidh dhomh tilleadh dhachaidh á Dun-éideann.

Ann a bhi leigeil ar cead de ar caraide ionmhuinn tha ar co-fhaireachadh a' del a mach a dh'ionnsaidh a chèile ghràdhaich, a fhritheil da le mòr fhoighidinn 'n a thrioblaid agus 'n a anmhainneachd an deireadh a latha.

DOMHNALL FIONNLASTAN.

Laoidh Nollag

“*Agus air fosgladh an ionmhas dhaibh, thug iad dha tiodhlacan : òr, agus tùis, agus mirr.*”—MAT. ii. 11.

AR leam gum faic mi 'n còmhlan ud,
Gu Betlehem dol suas;
A dh'fhaicinn nì ro iongantach,
Air 'n d'rinn na h-ainglean luaidh.
Tha àilleagan gràidh nan nèimhean,
Air teachd do'n t-saoghal nuas;
Is dorus chan 'eil fosgailt dha,
Ach stàpull iosal fuar.

Ar leam gum faic mi lùbadh iad,
An làthair prionns' na glòir,
'S a' sgaoileadh mach an ionmhasan,
De mhirr, de tùis, de òr;
A thug iad leò mar thiodhlacan,
Do'n tì bha ann bho thùs;
'S tha nis 'san leabaidh iosail ud,
Mar naoidhean fann gun lùth.

MIRR: Thig sinn a nis le'r n-uallaichean,
G'an sgaoileadh ann ad làth'r;
A chum 's gum faigh ar n-anam sìth,
Le 'm fàgail 'n uchd do ghràidh:

Oir tha 'm peacadh 'n a uallach dhuinn,
Is searbh do'n chridhe bhrùit;
Is chan 'eil sìth no suaimbneas dhuinn,
Gus am bi sinn uaith saor.

TUIS: Nis Athair tha sinn glaothaich riut,
Do chluas a cromadh nuas;
Is teine beò do ghràidh a chur,
Ri'r n-ùrnuigh tha dol suas:
'S gun téid am faile cùbhraidh mach,
Bho'r n-aoradh anns gach là;
Air feadh na talmhainn so a bhos,
'S gu ruig na nèimhean àrd.

OR: 'S gum bi sinn toirt an tiodhlac dhuit,
As luachmhor th'againn féin;
Ar cridh' 's ar n-anam cuir 'n ad làimh,
'S bidh sinn a ghnàth riut rèidh:
'S bidh sinne measg an àirimh ud,
Gu Betlehem dol suas;
'S a' toirt a mach ar n-ionmhasan,
'G an sgaoileadh 'n làth'r an Uain.

L. LB.

Ola Na Bantraich

“Chan 'eil aig do bhanoglaich nì air bith 'san tigh ach soitheach ola.”—2 Rìgh. iv. 2.

SGEULA iongantach! Ach tha i cho fìor 's Na tha i cho iongantach. Bha uair agus bu leòr le cuid, gu h-àraidh cuid a bha 'g aideachadh sgoileireachd, nì air bith a bhì iongantach a chum a bhì air a mheas ràbhartach. An ann agus e anns a' Bhìobull? U, cha sàbhaileadh sin e am beachd an t-seòrsa ud. Ach chaidh an latha sin seachad agus tha chead aige. Tha na balaich bheaga a nis a' toirt ceann-rèidh dhaibh fhéin le innleachdan leis an glac iad as an athar ceòl agus còmhraidh feadhainn a tha na ceudan mìle air falbh uatha. Tha sin iongantach ach cha chan aon “sgoileir” gu bheil e ràbhartach. Is leòr dhutusa agus dhòmbsa gu bheil Dia 'n a shaoghal cho cinnteach 's a tha e 'n a nèimh, agus uime sin chan eagal d'a shaoghal. Tha mi cinnteach gu bheil e labhairt ruinn fhathast leis an nì iongantach a rinn e air ola na bantraich. Cuir do chluas ri claisneachd ach an cluinn thu:

1. *Faodaidh àmhghair a bhì an cranncur an duine nhaith.* Tha sin cho iongantach 's gur tric a tha an duine maith fhéin air a chur am breislich leis. Nach e an duine maith a thuirt:

Mo chridh' gu dearbh ghlan mi gun stà,
'San neochiont' nigh no làmh;
Oir buailt' is smachdaichte ta mi,
Gach madain 's feadh gach là,

Is e bantrach fàidh air a bheil iomradh 's a cheann-teagasg. Chan 'eil bantrach air bith aig nach 'eil sgeula bhrònach, ach tha i so a' gearain air freasdal cruaidh agus gum bu duine a bha 'n a fear “air an robh eagal an Tighearna.” Bha a h-àmghair searbh brònag, agus anns an t-suidheachadh 'san robh i shàruich e a cridhe 's a creideamh, agus so aon fhear nach urrainn sin a thilgeil oirre. Cha robh i aineolach air tinneas 'n a tigh, agus co dhiùbh bha e fada no gòrid thug e fàsgradh cruaidh air a cridhe. Bhà am bàs 'n a luib, agus chuir esan a dheimhìs air snàthan beatha fir a gràidh, air chor 's gun dh'fhàsaich e a dachaidh agus an saoghal oirre. A thuilleadh air an sin, lom 's mar a dh'fhàg am bàs i tha fear nam fiach a' nuighinn oirre. Tha chùis air a thiginn gu leithid a dh'ìre 's gu bheil e air a roghainn a thoirt di: “Pàidh an làrach nam bonn air neo cuir an so do dhithis mac gu bhì agamsa 'n an tràilleam, a rèir riaghailt is reachd d'aithrichean.” Abair thusa àmhghair! Tinneas is bàs, bochdainn is an-ìochd, acras is anshocair: 'san aon àrdoich!

Tha dìomhaireachdan ann beatha an duine nach 'eil furasd an rannsachadh, agus a rèir sgeula gach eachdraidh chan 'eil dol as aig an

duine mhaith uatha. Tha aon nì cinnteach agus is maith gu bheil: chan ann an sògh agus an sòlas 'san t-saoghal so a tha dhuais aig an duine mhaith. Cha tric a tha an duine le Dia 'n a chuis-fharmaid 'san t-seadh sin. Cha leig Dia le Sàtan a radh: ma tha sluagh aig Dia anns an t-saoghal gur maith a phàidheas sin dhaibh: gun chinnich buar is bathar fo an làmh air a shon'. “Obair a làmh bheannaich thu, agus dh'fhàs a mhaoin mòr 'san tìr.” Tha cuid a dh'ìarras Criosd a leantainn fhathast ris an ean e: “Tha tuill aig na sionnaich agus bid aig eunlaith an athair ach chan 'eil aig Mac an duine àite 'san cuir e cheann fodha.” Is e sin an seòrsa air nach 'eil an saoghal airidh—iadsan a leanas Criosd air a *sgàth fhéin*.

2. *Cha sgar àmhghair an duine maith o Dhia.* “Bha uair ann is b'fhearr leis an naoidhein am bainne na mhàthair, ach thàinig an latha 'sam b'àill leis a mhàthair na 'm bainne.” Is maith an comharra air fàs leanabh an Tighearna ma's àill leis Criosd na na beannachdan a tha Criosd a' cur a rathad, agus ma's mo e dha na na h-àmghairean a tha 'g a shàruchadh 'san t-slighe. Is ann anns a' ghearain a thàinig a' bhantrach ud, agus cha b'e sin a' h-uile gearain. Ach co dh' ionnsaigh a thàinig i? Nach ann a dh'ionnsaigh Dhé dha riribh? Is ann searbh gu leòr a bha a gearain, agus a theagamh gur h-e rinn searbh buileach e gun robh i faicinn làmh an Tighearna 'n a h-àmghair. Is ann dìreach air an aobhar sin a tha i tighinn a dhèanamh a gearain ris. Ma thia suathallas aig a gearain ri bhì gearain air is ann *dha fhéin* a tha i nochdadh leòn a cridhe. Cha téid i gu neach eile is i gearain *air Dia*. Bha Maois uair eigin is e fhéin an càs cruaidh. Bha an Tighearna a ghairm e agus a chuir e air ceann a shluagh, air a radh ris: “Imich, falbh suas as a so, thu féin agus an sluagh . . . oir cha téid mi suas ad mheasg, etc.” Cha b'iongantach idir ged a mheasadh e gun robh aobhar gearain aige *air Dia*. Bha sin aige, ach cha b'ann an cluasan Aaroin no Iosua a thaom e a' ghearain, cha b'ann riu a bha ghnòthuich. Chaidh e steach *do'n phàill* leis, far an do labhair e fhéin agus Dia ri chéile mar a labhras caraid ri caraid. An sin chuir e aobhar a' ghearain *air Dia* an làthair Dhé fhéin ann briathran cho còmhnaid 's a b'aithne dha, agus air ball thuirt an Tighearna ris: “Théid mo làthaireachd maille riut agus bheir mi fois dhuit.” Ma tha làmh Dhé tuilleadh is trom ort agus aobhar agad a bhì

gearain air thoir a thaobh e agus cuir do ghearain 'n a làthair gu còmhnaidh gus an lion e do chridhe le moladh agus do thenaga le cliù.

3. *Gheibh creideamh freagrachd gràmhòr agus glòrghòr.* Cuimhnich nach ann an urra ri meadhonan nàdurach a tha Dia is e cur a thoil naomh gu buil. Cleachdaidh e meadhonan mar a chì e iomchuidh, ach ma chì e iomchuidh cuiridh e a thoil naomh gu buil gun meadhon idir a chleachdadh. Biodh ar cridhe làidir anns an eòlas sin air Dia agus bidh ar muinghinn an Dia a dh' eisdeas ùrnuigh dha rèir. Gus an iarr sinn air Dia nithean a bhiodh eu-comasach do dhuine air domhan a dhèanamh cha do dh'ionnsaich sinn A, B, C, na h-ùrnuigh. Mur 'eil a mhisneach againn gun iarr sinn air Dia nithean a chosgais miorbhuil dha cha bhì ar n-ùrnuigh airidh air Dia anns an t-seadh as lugha.

Is ann air an aobhar sin nach fhaod ar creideamh a bhì idir an urra ri meadhonan nàdurach. Feumaidh creideamh grèim a dheanamh air *Dia* agus ar togail os cionn nithean nach buin ach do nàdur agus do mheadhonan. B'e so an seòrsa creideamh a bha aig a' cheannard-ceud: "A mhàin abair am facal." Tha an creideamh ceart 'g ar ceangal ri *Dia* agus a chionn 's gu bheil, mar a thuir Criosd, "Tha gach aon nì comasach do'n neach a chreideas." Oir tha gach aon nì comasach do Dhia ris a bheil creideamh ag earbsa agus ag amharc. Chan ann anns a' chreideamh fhéin a tha an éifeachd ach ann an *Dia* a tha uile-chumhachdach agus làn de choibhneas-gràidh.

Mar sin chan e mhàin nach fhaod sinn crìochan a chur roimh Dhia ann ar creideamh chan fhaod sinn a chur fo chumhachan ann ar n-ùrnuigh. Feumaidh sinn foighidinn a chleachdadh agus a shaorsa fhàgail aige chum freagrachd ge b'e dòigh no am a chì a ghliocas glòrghòr iomchuidh. Mur 'eil duine deònach gabhail ri freagrachd air a' chumha sin faodaidh eagal a bhì air nach fhaigh e freagrachd idir.

4. *Is e ar comas air cur gu buil an aon chrìoch roimh Bheannachd Dhé.* Fhad 's a mhair soitheach falamh lean an ola air ruith. Nach maith sin! Biodh dùil again ri nithean mòra o Dhia agus faodaidh sinn oidhirp a dhèanamh air nithean mòra. Na biodh eagal oirnn gum bi gainne air a làimhsan. Is e sinne a thair an

toiseach: theirig na soitheachan falamh mun teirig falaidheachd a chridhe-san agus saoi-bhireachd a bheannachd. Bheir e gu leòr a phàidheadh nam fiach—gu leòr a dhèanamh cinnteach nach bì na balaich air an cur a chaoidh fo dhaorsa na tràilleachd. Fhad 's a tha daoine deònach gabhail, gu sonraichte gabhail *is cur gu buil*, cumaidh an Tighearna riu á saoi-bhreas a ghràis. Chan 'eil mi fhéin cinnteach nach 'eil barrachd aig toil an duine ri dhèanamh mu fhreagrachd ùrnuigh na tha daoine smaoineach-adh. A bheil sinn uile cho ionraic 'n ar n-ùrnuigh 's nach cuireadh e iongantais oirnn gum freagrachd Dia ar n-ùrnuigh? Tha mi ag ùrnuigh air son naomhachd. A bheil mo ghluasad a rèir m'ùrnuigh? Tha mi ag iarraidh tiodhlac an Spioraid. Ma thig e is iomadh tasdan a dh'fheumas mi chur seachad air m'ana-miann, agus a chur an aobhar an Tighearna. Cia mar a chòrdas sin rium? Ma thig e feumaidh mi bhì na's trice 's a' choinnimh-ùrnuigh. An e sin as fhearr? Ma thig a bheil e dhomh fradharc as fhearr air peacadh, agus chì mi peacadh far nach 'eil mi 'g a' fhicinn a nise. An còrd sin rium? Agus sin gu léir fìor a bheil mi *deònach* gu freagrachd Dia an ùrnuigh sin? Tha *Augustine* a' dèanamh iomradh air ceilg a chridhe agus ged bha e faicinn soilleir gu leòr ceum na còrach agus a dhleasdanas cha robh e idir deònach gum freagradh Dia ùrnuigh a thaobh a' ghnòthuich. B'e ùrnuigh: "Thoir dhomh beusalachd agus neart modhannail—ach chan ann fhathast." "Bha eagal orm." tha e 'g radh, "gun éisdeadh tu rium ro aithghearr agus gun leighiseadh tu mo ghalair, oir 's e bha dhith orm *riarachadh* 's cha b'e *leigheas*." Rannsaich do chridhe an uair a tha thu 'san uaigneas ach a bheil thu *deònach* gum freagradh Dia d'ùrnuigh. Thig a dh'ionnsaigh Dhé le *cridhe glan*, agus nì sin an ùrnuigh glan. An uair a thig thu na iarr gràs air Dia Chalbhari nach 'eil thu deònach a chur gu buil. Ma 's e 's nach 'eil thu làn deònach dèan d'ùrnuigh am briathran fir eile:

Gu d' theistais naomh 's chan ann gu sannt,
Mo chridhe lub a Dhé.

"Thoir am ionnsaigh fathast soitheach. Agus thuir esan rithe: Chan 'eil soitheach ann tuilleadh. AGUS STAD AN OLA." Cha do stad gu sin.

Cairdean Phoil

APOLLOS

AM measg nan càirdean a chuidich Pòl cha robh Amóran a bheireadh bàrr air Apollos. Cha robh duine bu luaithe a dh'aidicheadh sin na Pòl fhéin: "Shuidhich mise, dh'uisgich Apollos, ach is e Dia a thug am fàs."

Shaoileadh duine o'n ainm Apollos gum bu Ghreugach e—b'e sin ainm aon de'n diathan. Ach b'e bh'ann Iudhach a bhuineadh do Alecsandria—baile mór an ceann a tuath Africa. Fhuair e an t-ainm sin o Alasdair mór, rìgh na

Gréige. B'e thog am baile. Bha àireamh mhór Iudhach a' gabhail còmhnaidh an Alecsandria. Bha iad aon uair 'n an tuathanaich, ach cosmhail ri ar luchd-dùthcha fhìn, thòisich iad air dòirteadh a stigh do na bailtean móra. Sin mar a tha iad gus an latha an diugh. Tha cuimhne aig an sgrìobhadair sealladh fhaotainn air ainmean luchd-siubhail gu America. Bha corr is dà cheud Iudhach 'n am measg. "Seall," ars' an t-oifigeach a bha bruidhinn ris, "chan 'eil aon de na h-Iudhaich a' dol a dh'ionnsaigh na dùthcha, ach a dh'ionnsaigh nam bailtean." Ach rugadh agus thogadh Apollos 's a' bhaile mhór.

Is e a' cheud ni a tha gairm ar n-aire dh'ionnsaigh Apollos, gun do rinn e feum maith de na sochairean a bh'aige an Alecsandria. Chuir e roinne gu faigheadh e am foghlum a b'arda a bha 's a' bhaile, agus cha robh sin beag. Cha robh oilthigh air an t-saoghal co-ionann ri oilthigh Alecsandria, agus cha robh fear-teagasg ann bu mho na Philo—aon de'n luchd-teagasg a bh'aig Apollos. Tha cuimhne air gus an la an diugh. Cha robh baile anns an t-saoghal anns an robh urad a leabhraichean. A bhar-rachd air an sin bha an Seann Tionnadh air eadar-theangachadh gu Greugais an la Apollois—a' chainnt a b'fhearr a thuigeadh e. Tha beul-aithris gun robh e féin air aon de'n luchd-eadar-theangachaidh. Canar ris a' Bhìobull sin an *Septuagint*. Tha e ceart cuideachd gum biodh e air a radh gun robh dà sgoil mhór an Alecsandria a bha 'n an cuideachadh do Apollos—sgoil feallsanachd agus sgoil diadhaireachd. Tha e fìor nach dean foghlum searmonaiche, ach cha dean aineolas idir searmonaiche. Diadhairean eudmhor, dileas, agus mar a bha Pòl agus Apollos cha robh iad air an obair a rinn iad a dhèanamh as eugmhais an foghlum a bh'aca. Na h-ainmean as mo an eachdraidh na h-eaglais; Maois, Daibhidh; Origen, Augustine; Calbhinn, Luther; Melville, Chalmers; bha iad ainmeil air son foghlum cho maith 's air son diadhachd. Air an làimh eile, faodaidh mór aimdeachd a bhì còmhla ri mór foghlum. Tha iad a' glanadh nan sràidean a choisinn gu beag gach urram a b'urraim na h-oilthighean a chur orra. Ach bha eachdraidh eile aig Apollos. Chan aithne dhuinn ni sam bith mun teaghlach anns an do thogadh e; ach ge b'e dòigh air an do thachair e thàinig Apollos gu bhì air aon de dheisciobuil Eoin. Ged nach robh Eoin fhéin beò 'n a latha bha dheisciobuil beò. Fhuair iadsan gréim air Apollos agus trompasan fhuair an Tighearna gréim air, gus mu dheireadh an d'thàinig e gu bhì an duine mór 's an duine diadhaidh a bha e.

Cha chuir e ioghnadh oirnn mar sin ged choisrig e bheatha ann an aobhar an t-Soisgeil. Bha e cho uidheamaichte air son sin agus gu bheil Lucas ag radh gun robh a bhriathran mar uisge a' goil thairis, no mar a tha Pòl ag radh;

mar shruthain fhionnar air lios loisgte. Tha e 'n a fhacal cumanta, an uair a thig an uair gun tig an duine, agus sin mar a thachair an Ephesus. An àite Phòil thàinig Apollos, agus cha b'fhada gus am facas an duine bh'ann: deaschainnteach, cumhachdach 's na Sgrìobturann, teth 'n a spiorad. Theagaisg e na b'aithne dha mu Chrìosd. Ach eudmhor, foghlumte 's mar a bha e cha robh e ach glé neomlan mar shearmonaiche. Cha b'aithne dha ach baisteadh Eoin. B'aithne dha peacadh agus ole a' pheacaidh, ach cha b'aithne dha Chrìosd mar "uan Dé tha toirt air falbh peacadh an t-saoghail." Chan 'eil e coltach cuideachd gun robh eòlas sam bith aige air an Spiorad Naomh. Ach a dh'aindeon sin uile, ghluais e gu beag am baile uile, dìreach do bhrìgh agus gun robh e coguiseach anns an ni a b'aithne dha. Ged bha 'n ceann ceàrr bha 'n cridhe ceart. Chan 'eil e doirbh, ma tha, an seòrsa sin a theagasg. Thachair am measg an luchd-éisdeachd a bh'aig Apollos an Ephesus, gun robh Priscila agus Acuala. Theagaisg iadsan dha sliغه an Tighearna na bu choimhlionta. Agus mar a tha aon ag radh, "Chan 'eil fhios againn ciod e as mo tha ri mholadh, dìlseachd Phriscila agus Acuala na irioslachd Apollois, a' gabhail teagasg o dhùthis a bha cho fada air dheireadh air fhéin ann am foghlum. Co dhùibh, taobh air thaobh, bha an duais aca. A mach uaithe sin thoisich prìomh obair Apollois—obair móran na bu mho na air a bheil cunntas againn.

Thòisich an obair sin an Corintus. Bha Apollos air a threòrachadh an sin leis na chuala e o Phriscila agus Acuala mun obair mhór a rinn Pòl am measg nan Corintianach, agus am feum a bh'ann gun leanadh fear-teagasg neo-chumanta e.

Tha e co-shìnte ri reuson nach 'eil e soirbh do eaglais an toiseach a tòiseachaidh cumail air n-adhairt as eugmhais i bhì air a h-àrach le nithean Spiorad Dhé. Tha am fear-teagasg cho feumail ris an t-soisgeulaiche. Cha léor luibh a bhì air a cur anns an talamh, feumar a h-uisgeachadh. Agus làn uisgich Apollos an luibh a shuidhich Pòl an Corintus, gus mu dheireadh an deachaidh iomradh an athbheothachaidh am fad 's am farsuing. Gu cinnteach dh'fhaodadh Pòl a radh: "Shuidhich mise dh'uisgich Apollos, ach is e Dia a thug am fàs."

Faodar suim na tha dol air thoiseach a chur ann am beagan bhriathran. Bi dileas do'n Tighearna Iosa. Thoir do chridhe 's do bheatha dha. Bi dileas do'n eaglais a cheannaich e le fhuil. Bi dileas do do chàirdean: bhàsaich Chrìosd air an son. Thoir leat eisimpleir mhaiseach Phòil agus Apollois. Chuir an càirdean a mach air aon a chéile air an son—cuid ag radh: "Is le Pòl mise"; cuid eile: "Is le Apollos mise." Ach cha deachaidh Pòl agus Apollos a

mach air a chéile. Far an robh iad a' cheud latha bha iad ann an latha mu dheireadh. Is e ni ion-mholta a tha ann an sin. Chan 'eil e idir cumanta, agus air uairean tha eagal oirnn nach 'eil e cho cumanta agus a bha e. Tha cuid ann agus cha chum iad càirdean ùine sam bith—chan 'eil iad càirdeil. Tha cuid eile ann agus an déidh a bhi bliadhnachan 'n an càirdean foghnaidh ni faoin air son cur eatorra 's cha bhi

iad 'n an càirdean na's mo. Is maiseach an càirdeas a mhaireas. Ann an eud 'san irioslachd tha Apollos 'n a eisimpleir againn. Mur urrainn sinn a radh gu bheil na h-àrd-bhuadhan againn a bh'aigean tha an aon Mhaighistir againn agus an aon ghealladh: "Is leòr mo ghràs-sa dhuit, oir tha mo chumhachd air a dhèanamh foirfe ann an anmhainneachd."

E. G.

Marbhrann

Air Ruairidh MacLeòid, nach maireann, a Birànaraidh na h-Earadh

SEINNIDH mi dàn 's cha nàr leam aithris,
Ged 's cràiteach airsnealach mi;
Air teist agus cliù an fhiùrain mhaisich,
Bha cliùtach 's tlachdmhor 'n ar linn:
'S a ghairmeadh 'san uair gu suaimhneas
dhachaidh,

Gu duais nach dealaich a chaidh;
Le trusgan na glòir 'g a chòmhdach thairis,
Mun bhòrd aig caisteal an rìgh.

'S e Ruairidh MacLeòid, 's có dhà nach
b' aithn' e?

Bha chòmhnaidh againn 'san àit';
'S a dhealaicheadh uainn Di-luain le cabhaig,
Chuir gruaim air cìlean a thàmh.
Bha gairm air o shuas le luath's gun mhoille,
'San uair air tarraing an àird;
À gleann nan deòir thar Iòrdan thairis,
Le lòchran laiste 'n a làimh.

Mar athair do'n chloinn bha loinn is gean air,
Gu coibhneil carthannach tlàth;
'N a dhachaidh gach uair gun ghruaim gun
smalan,

Ach fuaight' ri'n anam le bàigh;
'S mar fhianuis air féin 'n a threud air thalamh,
Làn eud mu cheannard a ghràidh;
'S e 'n diugh leis air nèimh 'n a sheud ro mhais-
each,

Mar reult a' dealradh gu h-àrd.

Ged bu ghoirid a fhuair e chuairt air thalamh.
Bha chuairt 'n a beannachadh dhà;
Le ùmhlachd is spéis toirt géill dha ghealladh,
Rinn nèamh is talamh le làn.
Cur gearainean ùr do chiùrt na flaitheas.
Le ùrnuighean 's tagraidhean blàth;
'S ag iarraidh le miann fo dhion na fala,
'S fo sgiathan beannaicht' gu bràth.

Ged tha sinn fo bhròn tha dòchas againn,
Gur leòr 's gur pailt dhuit a ghràdh;
Gu bheil thu fa dheòidh 's a' ghlòir a mhaireas,
Ag òl á abhainn nach tràigh;
Gu bheil thu 'san dìon gu sìor a mhaireas,
A mhiannaich d'aigne gach là;
Fo sgàile bith-bhuan nach gluais 's nach caraich,
O! 's luachmhor Carraig nan àl.

Ged laigh thu 'san uaigh tha cruaidh ri aithris
Cha dual gum fan thu fo'n fhòd;
Gun dùisgear thu suas á suain do chadail,
Le fuaim an latha bhios mòr:
Chan fhàgar leis thu 'san ùir fo glasan,
'S gur mùirneach d'anam an glòir;
'Nuair chrathar leis suas an cuan 'san talamh,
Toirt uap' na ghabh iad fo'n cleòc.

Tha trusgan a' phòsaidh òirdhearca umad,
Cha chaill e tuille a shnuadh;
Cha chath e 's cha chrìon 's chan iarr e tuthag,
Ach sgiamhach uile mun cuairt;
Na's soilleir na fiamh na sgiamh na maise,
Na ghrìan a' dealradh o shuas;
'S i uile gu léir 'n a h-éideadh maiseach,
'S b'e déidh gach anam cur suas.

Gu 'n caidil ar linn bidh cuimhne mhath ort,
'S an linn a dh'fhanas 'n ar déidh;
Bidh iomradh gach uair air sluagh nam bean-
nachd,

A ghluais 'n a reachdan gu léir;
Na fianuisean còir bha 'g òl air thalamh,
Mun bhòrd an talla Mhic Dhé;
Bha leantainn an Uain cur luach gun chean-
nach,

Gach cruadh's troimh 'n deach e 'n am feum.
Bidh cuimhneachan oirbh nach meirg lesmal air,
Cha teirig bhi 'g aithris air cliù;
Cha bhàsaich 's cha searg ar n-ainm 's chan
annas,

Ach foirbh a' fantainn cho ùr;
Sibh geugan dhe'n fhìonan fìorghlan fallain,
Measg crìonaich ghreannach gun sùgh;
Ar toradh gach là a' fàs cho fhathail,
Le gràdh le tlachd agus mùirn.

E cumail 'n ar cuimhne rìgh na cathrach,
Ar tim cho aithghearr 's ar rèis;
O! giorrad ar là mar sgàil is faileas,
A thàrlas thairis mar sgeul;
'Nuair ghearras e uaim a shluagh le cabhaig,
Bha luachmhor againn mar threud;
Nach coigrich 's luchd-cuairt a fhuaradh an-
nainn,

'S cha dual dhuinn fantainn 'n an déidh.

EACHANN MACFHOUGHAIN,

Biàrnaraidh na h-Earadh.

Seanachas—XII

SALM xxiii. 6.

GILLEAN-FRITHEALAI DH NAN CREIDMHEACH

NACH e bha sona Daibhidh 'n a aoigh aig an Tighearna! Bu shaoibhir a lòn, bu làn a chùpan, bu bheannaichte a chor. Fhuair e a leithid de shuaimhneas 's gun do sheinn e:

Cha bhi dìth a chaoidh air m'anam.

Bu mhaith bha fios aige gun robh gu leòr anns an stòr as an robh e faotainn a chuid gu pailt gach là. Bu mhaith bha fios aige nach tigeadh uireasbhuidh no dìth air fìor aoighean a Thighearnasa.

Gach là is uair bha dithis ghillean-frithealaidh ri a thaobh is aig a ghualainn, a' feitheamh gu seirbhis a dhèanamh dha. B'iad seirbhisich an rìgh, air an cur a mach chum frithealaidh dhaibhsan a bhios 'n an oighreachaibh air slàinte. B'ainmeil na seirbhisich iad. Bha iomradh mhòr orra anns na h-uile linn. Agus bha iad cho maith 's a b'ainm dhaibh. Ghoirte "Maith" ri fear dhiubh agus "Tròcair" ris an fhear eile. B'iad sud na gillean-frithealaidh furanach, furachar, fritheilteach! Is aithne dhaibh feuman nan aoighean mar tha iad ag éirigh gach aon mhionaid, agus tha iad ullamh gu 'n coimneachadh. Cha tuit clò chadail no suain orra. Chan 'eil uair no là ann am beatha nan aoighean anns nach 'eil maithneas an Tighearna agus tròcair an Tighearna, mar ghillean-frithealaidh a' feitheamh gu seirbhis a dhèanamh dhaibh. An uair a bhios am bòrd lom tha iad sin 'g a chòmhdach a rithid gu saobhir. An uair a tha an cùpan falaibh tha iad 'g a lionadh gu cur thairis! Tha iad ag ungadh an cinn agus ag ionnlad an casan gu tric. Chan 'eil beannachd a' tighinn gu aoighean gràis nach 'eil air a frithealadh le làmhnan saothreach, gnìomhach, an dithis sin. Sin a chunnaic Daibhidh, agus có an t-aoigh nach 'eil a' cur Amen ris?

Bha Daibhidh a' creidsinn gun leanadh na seirbhisich ud e cho fad 's bu bheò e. Bha e a' creidsinn nach diochuimhnichedh agus nach dearmadadh iad e gu bràth—gun rachadh iad leis ge b'e taobh an teidheadh e—gun biodh iad a' feitheamh air ge b'e àite no suidheachadh

anns am biodh e. Bhiodh iad air a shàil is aig a ghluin is aig uilinn gu bhi frithealadh air.

Bu shòlasach an creideamh a bh'aige! Bidh an là dorch da rìribh, agus bidh cor an anam truagh da rìribh an uair a sguireas iad sin de bhi frithealadh! Nach eagalach cor a' chrentair a tha air a thréigsinn le maith agus tròcair? Seadh, gun teagamh, ach ciod e 'm barrant a bh'aig Daibhidh, no tha agad fhéin, gu bhi creidsinn nach tig an là anns an sguir iad de am frithealadh? So am barrant a bha aig Daibhidh: gum b'iad sud (maith agus tròcair) buadhan sìorruidh Dhé, nach urrainn bhi air an athar-rachadh gu bràth. An là a sguireas esan de bhi frithealadh le mhaithneas agus a thròcair air na h-aoighean ris an do ghabh e sguridh e de bhi an Tì as e.

Chan 'eil teagamh ann an inntinn Dhaibhidh air a' chùis. Tha e ag radh, le aoibhneas air a chridhe, tha sinn uile faireachadh an uair a leughas sinn an Salm so: "Gu cinnteach," ars' esan, "gu cinnteach leanaidh maith agus tròcair mi uile làithean mo bheatha." O, nach e bha gu maith dheth! Nach bu mhaith leat a bhi coslach ris? Feuch, ma tha, an cuir thu thu féin 'n a àite. Suidh sìos far an robh esan 'n a shuidhe. Thig gu casan Chrìosd. Iarr air gabhail riut. Tha thu ruith bho ruaig. Tha luchd-diòlaidh na fala an tòir ort. Tha thu ann an cunnart. Bidh tu air do sgrios mur gabh e stigh thu. Ach ma ghabhas cuiridh e thu am measg aoighean aig a bhòrd, am measg a chuid cloinne 'n a thigh. Bheir e aoigheachd agus òlachas dhuit. Sgaoilidh e do bhòrd. Lionaidh e do chùp. Ungaidh e do cheann. Fritheilidh "maith agus tròcair dhuit." Gabh thus an t-àite a bheir iad dhuit, agus gabh uatha le buidheachas na bheir iad, agus faodaidh tu bhi cho sona ri Daibhidh fhéin, agus a bhi seinn maille ris, agus maille ri aoighean gràis anns gach linn:

Leanaidh maith is tròcair rium,

An cian a bhios mi beò:

Is còmhnaicheam an àros Dé,

Ri fad mo ré 's mo là.

ALASDAIR MACRATH.

Dughall Bochannan

Earrann II

DH'FHAG Dughall Bochannan cumntas sgrìobhta air a bheatha féin gus an robh e mu thimchioll ceithir bliadhna deug ar fhichead. Bha e beò ochd bliadhna deug an deidh so, ach air a' chuid so de chuairt cha d'fhàg e

iomradh air bith. Coltach ri Iain Buinian bha caithe-beatha Dhùghaill Bochannan, gus an robh e air iompachadh aig aois sheachd bliadhna fichead, air leth ole peacach agus gràineil. Tha e toirt mion-chumntas duinn air so 'san

sgriobhadh a dh'fhàg e air a bheatha féin. Chan 'eil peacadh anns an do thuit e, no dubhaile dh'an robh e buailteach, no ole air bith a bha e dèanamh air nach 'eil e ag innseadh dhuinn 'san iomradh a dh'fhàg e air a chaithe-beatha fhéin. Tha e gu sonraichte ag innseadh dhuinn mar a bha e 'n a chleachdadh aige bhi mionnachadh 's a' mallachadh. "Bhithinn," tha e 'g radh, "an am falbh an rathaid mhóir a' mionnachadh 'n an aghaidh-san a thoill m'fhuath, no bha 'n an cuspairean gamhlais agam, a chionn nach robh seòl eile agam air mo dhioghaltas a thaisbeanadh dhaibh." Bha e cuideachd 'n a bhreugaire, oir thuit e ann a leithid de staid is gum bu ghann a b'urrainn e facal firinn a labhairt. Bha e mar an ceudna 'n a fhear-briseadh Sàbaid agus a' dèanamh dearmad air meadhonan nan gràs—air a' Bhìobull, air ùrnuigh, agus air aoradh Dhé. Thuit e am measg dhroch chompanach agus bha e air a thoirt a thaobh chum misge agus dhroch chleachdaidhean eile. Air uairibh bha e air a bhuaireadh gu bhi labhairt gu faoin air nithean diadhaidh. Air dha a bhi aon uair an Dun-éideann agus e an cuideachd a bha labhairt mu chreidimh, dh'fheobraich neach dheth ciod bu chreideamh dhàsan. Fhreagair e gun robh e fathast coltach ri clàr de phàipeir glan, air am faodadh e ni sam bith a b'àill leis a sgrìobhadh. "A bheil thu?" ars an duine. "Ma tha bheir mise comhairle ort: Thoir deagh aire nach sgrìobh an diabhol rud eigin ort, agus ma ni e sin cha bhi thu na's fhaide glan." Chuir am freagradh so Dùghall gu leithid a dh'amhladh is nach robh fios aige ciod an taobh a shealladh e, oir bha nàire air gun do labhair e cho neo-urramach mu thimchioll diadhachd; agus làn chuir e roimhe nach labradh e air a' mhodh cheudna mu dhiadhachd gu bràth tuilleadh.

'Nuair a bha Dùghall a' caithe ùine mar so, gun umhaill do Dhia no do dhiadhachd theasaing an Tighearna 'n a fhreasdal e o iomadh sgiòrradh agus cunnart. Aon uair thuit e an abhainn Bhalbhaig dlùth do thigh athar agus theab e bhi air a bhàthadh, "ach" deir Dùghall, "thug an Tighearna le fhreasdal iongantach air a' bhuinne m'iomain fagus gu tìr agus rinn pàiste nighinn a bha ré na h-ùine 'n a seasamh air bruaich na h-aibhne, mo tharruing gu tìr le ràcan feòir. Ach cha do ghabh mi na freasdalan iongantach so a dh'ionnsaigh mo chridhe, ach bhuaiaich mi air m'aghaidh mar a rinn mi roimhe." Aig am eile thuit e am fiabhrus, agus an uair a dh'amhaire am bàs e 'san aodann cha b'urrainn cainnt bhi eir an cèill dórann anna. Thòisich e air dol fo bhòidean, na'n saoradh Dia e o'n tìmeas so gun dèanadh e seirbhìs do'n Tighearna tuilleadh ré a bheatha. Ach bu ghann a chaidh e am feabhas o'n tìmeas so na dh'fhàs e sgith dhe bhòidean. Air dha

aon latha fhuach a bhi tighinn á Dun-éideann thuit an oidheche air an uair a bha e aig an Eaglais Bhric. "An uair a thàinig mi," tha e fhéin ag radh, "gu abhainn Charthuinn chaidh mi air ball a mach air beul-àth, gun smaointean idir air an dòrtadh uisge a thuit ré an latha, ach cha bu luaithe ràinig mi an sruth na thòisich an t-each a bha fodham air call a chas, agus a thaobh gun robh an oidheche dorcha cha robh fios agam co dhiùbh a rachann air m'aghaidh no phillinn air m'ais, ach air dhomh smaoineachadh phill mi agus chaidh mi null air an drochaid a bha tacan beag air falbh o'n àth agus fhuair mi dhachaidh tèaruinte. B' e cheud naidheachd a fhuair mi an déidh sin gun deacha duine a bhàthadh an oidheche sin ag oidhirpeachadh dol a null air an dearbh àth air muin eich." Uair eile an uair a bha e 'g imeachd air sràid an Sruithle theab e bhi air a mharbhadh le saighdeir misgeach. Bha gilleann òga eile a' cur mìothlachd air an t-saighdeir, le bhi tilgeadh luideig shalaich 'n a aodann. Shaoil leis gum b'e Dùghall aon dhe na bha 'g obair air agus tharruing e bhìodag agus thug e as a dhéidh. "A thaobh," deir Dùghall, "nach robh ionad dideann eile dlùth dhomh chaidh ni steach ann an clabhsa agus dìreach mar a bha mi dol a steach, agus esan air tì a lann a shàthadh annam, dh'òrduich an Tighearna 'n a fhreasdal dun do thuit e an aghaidh a chinn, agus laigh e car ùine gun mhothachadh gus an d'fhuair mi teicheadh le mo bheatha."

Fhad 's a bha Dùghall Bochannan 'n a thràill aig peacadh agus aig sàtan cha do shealbhaich e sìth no fois no toil-intinn air bith. Fhuair e mach tre fhéin-fhiosrachadh gu bheil na peacaich cosmhail ris a' mhuir bhuaire nach urrainn a bhi aig fois, agus mar a tha an Sgrìobtur ag radh nach 'eil sìth do na h-aingidh. Bha e aon là Sàbaid a' falbh air feadh nan raon, agus thachair a phiuthar air agus thug i ach-mhasan dà air son a bhi mi-naombachadh là an Tighearna, ag radh ris: ma bhàsaicheas tu anns an staid anns a bheil thu gu cinnteach théid thu dhith. Thuirt esan tha fios agam gu maith air an sin. Dh'iarr i air an sin a dhol a dh'ionnsaigh fuil Chriosd, a ghlanas air falbh am peacadh as deirge dath. Dh'aslaich i air ùrnuigh a chur suas agus e féin irioslachadh an làthair Dhé agus gun dèanadh e tròcair air. Rinn comhairle a pheathar drùdhadh mór air agus thuirt e: A Dhé bi tròcaireach dhòmhsa a tha am pheacach. Thòisich e air a bhi làthair far an robh sàcramaid suiper an Tighearna gu bhi air a frithealadh aig Cìpen, Calastraid, Maoil, agus aig Cill-saoidh. Chuala e cuideachd *Whitefield* a' scarmonachadh aig *Cambuslang*, far an robh na mìltean a' tighinn g' a chluinntinn. Air an dara latha de mhios deireannach a' ghcamhraidh 1743 dh'fhosgail an Tighearna a shùilean a chum an t-eadar-mheadhonar fhaicinn

'n a uile dhreuchdan, o'n Sgrìobtur so : " Ach uaithe-san a ta sibhse an Iosa Crìosd, neach a rinneadh dhuinne le Dia 'n a ghliocas, 'n a fhìreantachd, 'n anaomhachd, agus 'n ashaorsa." " Chummaic mi," deir Dùghall, " a' leithid de shealladh glòimhor de'n Tighearna Iosa Crìosd air fhoillseachadh anns na briathran so nach bi mi chaoidh comasach air aithris." Beagan an déidh so gheibh sinn e 'g radh : " Co thusa O, a shléibh mhóir ? Roimh Sherubabel fásaidh tu ad chòmhnaidh ; agus bheir e mach a' chlach-chinn le h-iolach a' glaothaich gràs, gràs gu robh dhi ! " " Co thusa O shléibh mhóir nan eu-ceartan ? Roimh an Tighearna Iosa Crìosd fásaidh tu ad chòmhnaidh." Aig an am so dh'inntinn e an cùmhnant ri Dia, ag radh : " Nis, O Thighearna, tha mi an so am sheasamh ad làthair am pheacach lagh-dhìteach agus féin-dhìteach, agus ag aideachadh gun d'fhàinig mi gearr anns gach dheanasan a bha air iarraidh,

agus ciontach de gach peacadh a bh'air a thoirmeasg ad reachd naomh, agus uime sin fireanaichidh mi do cheart bhreitheanas am aghaidh, eadhon ged dh'òrduicheadh tu mi chum na h-ìfrinn iochdaraich, oir is e sin an duais a thoill mi. Tha thusa ceart agus fireanta agus do lagh naomh ceart agus maith : agus mar chomhar air sin tha mi 'g aontachadh le mo chridhe agus a' sgrìobhadh sìos le mo làimh, ciontach de'n uile lagh."

Dh'éirich càirdan Dhùghaill leis a' Phrìomsa 's a' bhliadhna 1745, agus bha cuid dhiubh air an dìteadh agus air an cur gu bàs le fianuis bhréige. Dh'altrum e dìoghaltas an aghaidh luchd-ditidh a chàirdan. Thug so air falbh a shìth fad dhà bhliadhna agus ré na h-uine bha e giùlan ifrinn 'n a chridhe féin. Ach leighis an Tighearna a chùl-sleamhnachadh agus bu bhreagha an creidmheach e tuilleadh an déidh so.

ALASDAIR MACDHIARMAID.

Laoidh

'NUAIR thàinig Iosa dlùth dhomh,
'S a rinn e mise dhìsgadh,
Bha Spiorad a' cur ùrnuigh 'n am lòchran :
Sin thàinig saorsa dlùth dhomh,
'S na neòil ri tional dùmhaill,
'S chaidh m'anam thoirt bho ghrunn an en-dòchais.

Sin dh'éirich mi le ìotadh,
A rannsachadh na fìrinn,
A dh'fheuchainn an robh cinnt 'na mo shólas :
Is choinnich rium am buachaill,
A thog mi air a ghuailllean,
Dol leam gu dachaigh bhuan dèanamh ceòl domh.

Bha gheallaidhean cho làn dhomh,
'S nach b'eagal leam an fàsach,
Ged rachainn ann an gàbhaidhean móra :
An nàmhaid 'g a mo ruagadh,
Cur crith 'n am uile bhuadhan,
Gidheadh bha làmh a' bhuachaill 'g am thèorach.

O 's iongantach ri innse,
Mu bheannachdan na fìrinn,
Tha leasachadh nan dìobarrach leòinte :
Le maithneas is sìochaint,
'G am measgadh dhaibh le mìlseachd,
Toirt beathachaidh nach dìobair mar chóir dhaibh.

S e Iosa, chaidh a chensadh,
A choisinn dhuinn an rèite,
Le fuil na h-iobairt-rèitich a dhòirt e :
'Nuair bha e ann an éigin,
Is athair féin 'g a thréigsinn,
Bha anam air son éiric bho'n Tòphet.

Bha 'n uaigh a' tagradh buaidh air,
Is laigh e innte fuairidh,
Ach chlisgeadh agns dh'fhuasgladh na còrdaibh :
Chaidh neamhan àrd air ghluasad,
Is Crìosd air fhaotainn buadhach,
A chorp air tighinn an uachdair gu glòimhor.

B'e sud a' mhadainn àillidh,
Cha chulas riamh a h-àicheadh,
Is cumhachdan a' bhàis uile breòite :
Bha cupanan na slàinte,
Dol thairis aig an lànachd,
'S an talamh tighinn fo bhlàth le chuid ròsan.

Do dh'fhalbh a nis an dùmhachd,
Is thàinig am an t-sùgraidh,
'S chaidh subhachas nan lùdhach air fògradh ;
A' chuid bha duilich brùiteach,
A' tagradh air an ghluinean,
Bha sunnd is caithream dhùbailt 'n an sólas,
Bha Crìosd a nis air éirigh,
Mar ghaigseach a bha trennmhor,
Cur chridheachan air ghleus le chuid còmhraidh :
Chuir dithis airsan éigin,
Gu fuireach is iad éiseil,
'S 'nuair sgaoil e dhaibh an fheusd chaidh iad gòrach.

Buidheachas a bhi do Dhia,
Nach d'atharraich na bliadhnan,
An Spiorad tha cur ciall anns na h-òighean :
'Nuair bhios iad air an siabadh,
Le falambachd is blianachd,
Tha aran agus fion aig 'n a stòras.

Is tric a bhios an nàmhaid,
'G am lagachadh 's 'g am shàrach,
Ag radh nach 'eil mi sabhailt bho dhòrainn :
Ach cuiridh sud gu spàirn mi,
A lorg na cungaidh slàinte,
Tha folaicht 'ann an gràsan Ièòbhah.

Mo smuaintean bidh iad luaineach,
Le bagraidhean 's le buairidh,
Is suidhichidhean cruadalach neónach :
Chan amais mi air fuaran,
A bheir do m'anam fuasgladh,
'S ann bhitheas mi air chuairt an tir cheòthach.

Ach 'nuair a thig an t-Ardrigh,
Le gathan bho na h-àirdibh,
'S a bhriseas romham sgàilean a' chòmhnaidh :
Bidh bhratach a tha gràdhach,
Dol tharam le mòr àilleachd,
Le carthannas is àbhachas sonnuicht'.

Cho fad 's a bhios an saoghal,
Ri mealltainn slìochd na daonnachd,
Cha sguir an cupan gaòil bhi 'g a ól ann :
'S 'nuair chaochallaidheas na saoghail,
Dol thairis le 'n cuid saothair,
Bidh aogais fear ar gaòil ann an glòir dhuinn.

MURCHADH M. MACSUAIN.

Quinquagesima

A'CH ciod a th'ann *quinquagesima*? Tha facal Alaidinn a tha ciallachadh deich is da fhichead. Is e sin de fhichead là 's a deich roimh là na càsg. Tha seann leabhar agam 's a bheil searmonan a rinn *Luther*. Tha mi toirt staoig à fear aca a rinn e là ris an canadh an t-seann eaglais *quinquagesima*, air an earrainn: Lucas xviii. 31-43.

“A thaobh an doill, tha an dà chuid a' deàlradh gu soilleir: gràdh an Crìosd do'n dall, agus creideamh 'san dall air Crìosd. Faodar creideamh an doill a chur sìos gu sgiobalt mar so:

1. Chuala e gun robh Crìosd a' gabhail seachad. Chuala e ionradh air roimh 'n sud: gum bu duine coibhneil Iosa o Nasaret, fear a dhèanadh cobhair air neach air bith a ghairmeadh air. Á éisdeachd mar sin chinnich ann creideamh agus muinghinn an Crìosd air chor 's nach robh teagamh air bith aige nach deanadh e cobhair eadhon airsan. Cha bu chomasach creideamh mar sin a bhì 's a' chridhe mur biodh iomradh is eòlas a' dol roimhe; oir is ann troimh éisdeachd a thig creideamh.

2. Chreid e gu làidir 's gun teagamh mur chuala uime. Ged nach fhaca e 's nach robh eòlas aige air, ged nach b'urrainn e fhaicinn no eòlas a bhì aige air gus a nis ged bha mhiann air Crìosd a leigheas, gidheadh chreid e air ball an

sgeula, shuidhich e mhuinghinn air a ghairm is air fhacal agus air an aobhar sin cha do chaill e air.

3. Dh'aidich e Crìosd gu saor, 's gun fiamh air roimh neach air bith. Is e sud nàdur a' chredimh cheart, gu bheil e ag aideachadh Chrìosd mar an aon neach as urrainn 's a tha deònach a chuideachadh.

4. Chan 'eil e dèanamh strì leis fhéin ri choguis, is i gun teagamh 'g a chlaoidh a' tilgeil a neo-airidheachd air, no idir rìusan a tha muinghinn air 's ag iarraidh air a bhì 'n a thosd, a choguis a' toirt uaithe misneachd le bhì sealltainn cha a neo-airidheachd mu choinnimh airidheachd Chrìosd. Far a bheil creideamh an sin tha cath is strì aig a' cheart am.

5. Tha e seasamh gu daingeann, dèanamh spàirn 's a' buinnig. Cha toir an saoghal na choguis còmhla ris uaithe a mhuinghinn. Ràinig a ghlaodh cridhe Chrìosd air chor 's gun sheas e 's gun dh'àithn e a thoirt 'n a lathair, chum gun deanadh e ris an ni a b'àill leis.

6. Lean e Crìosd. Ghluais e air slighe a' ghràidh agus a' chrainn-cheusaidh mar a rinn Crìosd, agus choimhlion e oibre ionracais.

7. Thug e buidheachas agus glòir do Dhia agus thug e suas iobairtean-ionracais a bha taitneach do Dhia.

LUTHERS PREDIGTEN.

Maighstir Lachlann

A'M measg nam ministearan móra diadhaidh a bha anns a' Ghàidhealtachd anns na seann làithean m'an do rinneadh briseadh air an eaglais cha robh gin idir a b'ainmeile na Maighstir Lachlann a bha an Loch Carruinn, Lachlann Mac Coinnich (1754-1819), duine a bha 'n a sgoilear maith, 'n a bhàrd, 'n a shearmonaiche drùidhteach, 'n a aodhair smachdail agus anns an robh cumhachd na diadhaideachd. Air an Nollaig so chaidh thug bana-charaid chòir dhomh co-chruinneachadh de sgrìobhaidhean Maighstir Lachlann, a bha air a chur a mach ann an 1928, agus mar chomharradh-buidheachais bu mhaith leam comhairlean a thug e aon uair do mhinistear òg a bha 'ga phòsadh ri eaglais a chur sìos air an duilleig so. Labhair Mgr Lachlann am Beurla ach cuiridh mi fhéin Gàidhlig air na thubhairt e. Tha e glé neònach ri ràdh, is theagamh gu'n togadh an rud deasbud, ach tha mise am beachd gu robh Maighstir Lachlann na b' fheàrr am Beurla na bha e an Gàidhlig.

“Tha e 'n a chleachdadh,” ars' esan, “comhairlean a thoirt air ministear an uair a tha e air a choisrigheadh d'a dhreuchd, ach tha e ri

fhaicinn gu bitheanta gu bheil e furasda do mhinistear na comhairlean sin a dhìchuimhneachadh. Mar sin cha 'n abair mise mòran. Tha thu a nis 'n ad mhinistear ann an eaglais Chrìosd; na h-iarr air daoine eile dleasdanas air bith a dheanamh nach 'eil thu a' feuchainn ri dheanamh thu féin. Cha ruig thu leas feuchainn ris an dà chùmhnannt a' mheasgadh r'a chéile; cha ghabh iad measgadh. Labhair ris an t-sluagh o fhiosrachadh d'anama féin, ma tha am fiosrachadh sin agad; agus mur bheil, iarr air Dia a thoirt duit. Rannsaich na Sgrìobhturan; searmonaich Crìosd 'n a lànachd; agus bi air do ghluinean gun sgur. Gabh thu ort féin dreuchd sòluimte; cuimhnich air do chunnart mur dean thu do dhleasdanas. Tha ministear dona 'n a aobhar-oilbheim am measg dhaoine; a thoirt cothrom do mhi-chreidich magadh a dheanamh air an diadhaidheachd; a' sgrios an treuda agus a sgrios anama féin. Ma bhios duine onorach is dileas anns an dreuchd so bheir Dia anam agus a dhuais dha aig uair a' bhàis, ach mur bi e onorach is dileas cha bhì 'n a *stòpain* ach greim searbh dha anns an là sin. Is còir do'n t-sluagh ùmhleadh a' mhinistear agus do'n mhinistear.

Sgeul Aoibhneach na Caisge

“Dh' éirich an Tighearna da rìreadh.”—LUCAS xxiv. 34

AIR feadh an t-saoghail gu léir aig an àm so de'n bhliadhna tha creidmhich a' cumail cuimhne air aiseirigh Chrìosd; ann an deich mìle teampull togar am fonn ait,

Dh' éirich Crìosd a nìos o'n uaigh,
Seinneadh na tha bhos is shuas;
Seinn a' Thalaimh, seinn a' Neimh,
Cuiribh uile 'chliu an meud.
Feuch a nis tha Iosa beò,
Ghabh e còmhnuidh shuas an Glòir;
Thug a bhàs an gath o'n Bhàs
'S chaill an uaigh a buaidh gu bràth.

Chan 'eil ionghnadh ged dheanadh an eaglais gairdeachas anns an sgeul aoibhneach so, oir is e aiseirigh Chrìosd stéidh a dòchais. Faodaidh gu bheil cuid de dhaoine ann a tha creidsinn gu'm maireadh an creideamh Crìosduidh beò ged dhearbhteadh nach robh anns an aiseirigh ach faoin-sgeul, ach tha sinn an dùil gu 'n abair a' mhór-chuideachd mar thubhairt Pol—*Mur d' éirich Crìosd, tha ar creideamh dìomhain.*

Tha an eaglais air a stéidheachadh air an aiseirigh; na'n do ghléidh an uaigh corp Chrìosd cha bhiodh iomradh an diugh air 'ainm. Thug na thachair air Calbhari buille-bhàis do dhòchas agus do mhiseach nan abstol. Cho fad 'sa bha Iosa maille riu bha dòchas aca gu 'm b' esan an ti a bha gu Israel a shaoradh. Ged nach robh e a' cothachadh mar bu mhaith leò an aghaidh uachdaranachda an t-saoghail is ged bha luchd-riaghlaidh is luchd-teagaisg na dùthcha a' faotainn làmh-an-uachdar air, bha seòrsa dòchais aig na deisciobuil gu nochdadh e a chumhachd ann an ùine gheàrr, agus gu 'n gabhadh e an claidheamh na làimh chum buille threun a bhualadh airson saorsa Israel. Ach 'na àite sin chunnaic iad e air a chur gu bàs cadar dà ghaduiche, is cha d' fhosgail e a bheul. Dh' éisd iad ri magadh is tàir na feadhach a thubhairt ris—*Suor thu fèin ma's tu Crìosd, aon taghta Dhe.*

A' bheil ionghnadh, ma ta, ged chaill na deisciobuil an dòchas? Bha bròn 'nan cridhe airson a' charaid chaoimh a thugadh uapa, ach cha b'e sin an rud bu mhiosa. Bha iad mar mhar-aichean air sgeir 's an long briste. Dhùisg Iosa dòchas sòlasach 'nan cridhe ach b' fheudar dhaibh aideachadh a nis nach robh ann ach dòchas faoin. Bha fhios aca gu 'm biodh iad 'nan cùis-mhagaidh anns an tìr; gu 'n abradh seanairean is sgonn-bhalaich gu 'm bu cheart a dh' éirich do na h-amadain. Chuir iad an comh-

airle ri chéile is dh' aontaich iad gur e an rud a bu ghlice a b'urrainn dhaibh a dheanamh a nis an aghaidh a chur 's an àirde tuath is Galile a thoirt a mach cho luath 's a ghabhadh e.

Ach rinn iad ath-chomhairle. Bha cumhachd nach b' aithne dhaibh fhéin 'g an cumail an Ierusalem; ann an iomall a' bhaile chuir iad seachad an t-Sàbaid. B' e sin an t-Sàbaid thùrsach; ged bha an teampull air a lionadh le luchd-aoraidh, a' coimhead féinn na Caisge, cha b' urrainn deisciobuil Iosa fonn nan Salm a thogail, oir lion do-bhròn an cridhe.

Chan 'eil e coltach gu 'n deachaidh a h-aon aca a dh' amharc na h-uaighe anns an do leag Ioseph corp an t-Slànuigheir. Faodaidh gu robh eagal orra an gnùis a nochdadh, oir bha naimhdean air an tòir. Ach an glasadh an latha thàinig Muire Magdalene is mnathan eile a dh' ionnsuidh na h-uaighe, chum corp Iosa ùngadh le spìosraidh. Tha e 'na riarachadh le daoine an diugh flùraichean a leagadh air, uaighean nan càirdean gaoil a chaidh as an t-sealladh, is bha e 'na riarachadh le Muire is leis na mnathan eile an dleasdanas deireannach ud a dheanamh d' an caraid caomh. Ghabh iad cothrom air a dheanamh an briseadh an latha, oir cha bu mhaith leò gu 'm faicte iad.

Ach air dhaibh an t-àite a ruigheachd bha an uaigh falamh. B'e sin rud ris nach robh fuighair aca, oir cha tàinig e idir 'nan cridhe gu'n d' éirich Iosa no gu robh e beò. Cha robh fhios aig Muire ciod a bha ceàrr, ach smuainich i gur e an rud a b' fheàrr a ghabhadh deanamh fios a thoirt do Pheadar agus do Eoin cho luath 's a b' urrainn dhith.

Air ball thàinig an dà dheisciobul agus chunnaic iad gu 'n robh a' chùis da rìreadh mar dh' innis Muire dhaibh. Bha an uaigh falamh; an lion-eudach 's an neapaicm a bha m'a cheann 'nan laighe ann an dòigh a chuir iongantais air na deisciobuil, 's a rinn cinnteach iad nach e daoine a thug air falbh an corp.

Thill Peadar is Eoin dhachaidh, ach mar eun ag itealachadh mu 'n cuairt na nìd a chreachadh, dh' fhan Muire aig an uaigh, a' sìleadh dheur. Fhuair a dilseachd duais, oir air dhi sealltuinn anns an uaigh, chunnaic i dà aingeal a thubhairt rithe—*Car son a tha thu gul?*

Ach bha na b' fheàrr a' feitheamh oirre, cadhon an ti d'a bheil na h-ainglean 'nan spoiradan frithealaidh. Sheas Crìosd maille rithe agus thubhairt e—*Car son a tha thu gul, cò tha thu ag iarraidh?*

Dh' fhaodadh Muire a ràdh gu 'm bu bheanaichte ise am measg bhan oir b'e a cluasan-se a chuala na ceud fhacail a labhair Criosd ann an staid a' ghlòire. Ach cha robh fughair aice esan fhaicinn, 's eadar an dorchadas is neul nan deur a bha air a sùilean cha d' aithnich i e. Faodaidh nach do sheall i air, oir shaoil i gu 'm b'e an gàirnealair a bha ann. Ach ghairm Criosd air a h-ainm i, *A Mhuire*. Leum a cridhe ris an fhacal oir dh' aithnich i a nis an guth, is ghlaodh i le gàirdeachas, *Mo Mhàighstir*.

Anns an fheasgar dh' fhoillsich Criosd e féin do dhà dheisciobul air an t-slighe gu Emmaus. Cha bhuineadh iad do chomunn nan abstol, ach bha iad a cheart cho tìrsach ris na h-abstoil an déidh na thachair an Ierusalem air an t-seachduinn a chaidh seachad. Chual iad an seanchas a bha dol am measg chàich, gu 'n d' fhuaradh an uaigh falamh. Ach ma chuala, cha do chreid iad gu 'n d' éirich Criosd no gu robh e beò. Dh' innis iad do 'n choigreach a choisich maille riu car air char mar thachair—mar a chuireadh Iosa gu bàs, mar a bha dòchas aca gu 'n saoradh e Israel, agus mar a bha e air a mhonmur am measg dhaoine gu 'n d' éirich e, ach ars' iadsan, *tha trì làithean o thachair na nithean sin*. Mar gu 'n abradh iad, Cha 'n urrainn an seanchas a thog na mnathan a bhí fìor. Cha d' aithnich iad fhathast cò bha maille riu ach dh' éisd iad le ro-aire am feadh 'sa mhinich e dhaibh na fàidhean, 's a nochd e dhaibh gu 'm b' éigin do Chriosd fulang m'an rachadh e steach d'a ghlòir.

Bu mhaith leinn na'n do chùim Cleopas 's a chompanach air chuimhne na briathran a labhair Criosd air feasgar na h-aiseirigh, am foghladh a rinn e air an Sgriobtur, ach ged nach do rinn iad sin, bhean na briathran cho dlùth ri 'n cridhe, is dhùisg iad annta a leithid de shòlas 's nach dùrachdeadh iad dealachadh ris a' choigreach, is thuirt iad ris, Fan maille ruinn, oir tha e dlùth do 'n fheasgar 's tha deireadh an là ann.

Ciod a thachair 'na dhéidh so chan 'eil na soisgeulaichean ag ràdh, ach a mhàin gu'n do shuidh e gu biadh maille riu, gu 'n do ghlac e aran, 's gu 'n do bheannaich e e; gu 'n d' fhosgladh an sùilean 's gu 'n d' aithnich iad e.

Bha e maille ris an dà fhear dheug aig an t-suipeir naoimh anns an t-seòmar uachdrach, ann an coslas feòla is ann an staid a dhaonnachd, ach b'e so a' cheud bhòrd comanachaidh aig an robh e a làthair ann an staid a ghlòire.

An déidh dha dol as an t-sealladh thill an dà dheisciobul gu Ierusalem a dh' innseadh na chuala agus na chunnaic iad. Bha an treud beag sgapte le h-eagal 'nuair a dh' fhàg Cleopas am baile 's a' mhaduinn, ach 'nuair a thill e 'san fheasgar fhuair e iad cruinn ann an aon àite (cha robh Tomas ann) a' deanamh iolaich 's ag ràdh, *Dh' éirich an Tighearna, is chunnaic Simon e*. Ma bha sgeul iongantach aig na

h-abstoil ri innseadh do Chleopas, bha sgeul cho iongantach aig Cleopas ri innseadh dhaibh-san, ach am feadh 's a bha e g'a h-innseadh dh' fhàs a' chuideachd balbh oir, feuch, *bha Criosd maille riu*. Cha chualas fuaim a theachd; bha an dorus dùinte 's cha'n fhaca sùil e, gus an cual iad an guth ciùin air an robh iad eòlach, *Sith maille ribh*. Ghabh iad eagal oir shaoil iad gur spiorad a chunnaic iad, ach air dha a làmhan 's a chasan is làrach nan tàirngean a leigeil fhaicinn dhaibh chreid iad. Choimhlonadh dhaibh an gealladh, *Chi mi sibh sibh a ris, agus ni sibh gàirdeachas agus bhur 'n aoibhneas cha toirear uaibh*.

Dh' innis càch so uile do Thomas ach bha esan an dùil nach b' urrainn an sgeul ud a bha fìor. Chuir e teagamh eadhon am facal Pheadair is Eoin; thubhairt e nach tugadh e géill do naigheachd cho neo-choltach as eugmhais gu'm faicadh e Criosd le shùilean fhéin, 's gu 'm beanadh e le mheuran ri làrach nan tàirngean 'na làmhan agus 'na chasan. Bha Criosd cho caomhail agus cho faighidinneach ri teagamhan is cruas-cridhe nan deisciobul an déidh na h-aiseirigh 's a bha e ann an làithean fheòla, is thug e do Thomas an dearbhadh a dh' iarr e.

Cha ruig sinn a leas tighinn thairis air a' chòrr. Anns na sia seachduinnean a bha Criosd air thalamh an déidh dha éiridh o na marbhaibh dh' fhoillsich e e fein d'a dheisciobuil an iomadh àite 's air iomadh dòigh. B'e aiseirigh Chriosd a chruinnich ri chéile an treud beag an déidh dhaibh sgapadh, agus is e an aiseirigh a' charraig air an do thogadh an eaglais. Cha robh dùil aig na h-abstoil gu'm faicadh iad e gu bràth tuilleadh an déidh a bhàis, 's bha iad a' deanamh deas gu tilleadh dhachaidh is obair rioghachd Dhe a thilgeadh as an làmhan. Ach 'nuair a dh' éirich Criosd, agus a chunnaic an sùilean e, agus a làimhsich an làmhan e, agus a thuig iad gu robh e fhathast maille riu, dh' fhosgail an inntinn air chor agus gun do thuig iad nithean a bha roimhe sin dorchà orra, is thàinig misneach is dòchas 'nan cridhe nach b' urrainn an saoghal a thoirt uapa. Dh' fhairich iad gu robh iad air an gairm le Dia gu fianuis a thoirt mu 'n aiseirigh.

B'e aiseirigh Chriosd toiseach is deireadh is teis-meadhoìn an searmonachaidh, 's nuair a thagh iad neach a ghabhadh àite Iudais 'n an comunn thagh iad duine a b' urrainn fianuis a dheanamh air an aiseirigh. Shearmonaich iad an soisgeul sin anns an dearbh àite anns an do thachair an t-ionghnadh mòr, *ach cha b' urrainn Pharasach no Sadusaich a dhearbhadh gu'm b'e sgeul fhaoin a bha iad a' labhairt*.

Ged chaidh Criosd as an t-sealladh tha e fhathast beò. Tha e a' giùlan air aghaidh ministreileachd is farsuinge 's is buadhmaoire na b' urrainn e dheanamh ann an làithean

fheòla. Le 'aiseirigh thug e beatha is neo-bhàsmhorachd gu solus, is thug e dearbhadh d'a shluagh nach e an uigh ceann an réis, ach gu'm faigh iad tuilleadh agus buaidh trid-san. Tha e air àrdachadh ann an staid glòire, saoiobhir ann an lànachd beatha as an tarruing an eaglais a cuibhrionn gus an tig na naoimh uile ann an aonachd a' chreidimh agus eòlais Mhic Dhe chum iomlanachd agus tomhas àirde lànachd Chrìosd.

Is e Crìosd an aiseirigh agus a bheatha ; agus is e iadsan anns a bheil spiorad is beatha Chrìosd cheana aig a bheil an fhianuis an taobh a stigh dhiubh gu bheil iad neo-bhàsmhor agus gu'n èirich iad maille ris. Cha ghabh e dearbhadh le argumaid do neach air bith gu bheil

e neo-bhàsmhor mur bheil a bheatha foluichte maille ri Crìosd ann an Dia. Ach ma tha a bheatha foluichte maille ri Crìosd ann an Dia cha mhò a leigear a leas a ràdh ris gur e an uigh ceann a réis, oir tha fhios aige nach 'eil e comasach do chumhachd air bith air nèamh no air thalamh a sgaradh bho Dhia.

*So dòchas ait nan anma naomh,
O'n Slànuighear caomh an tràth-s',
A thug an Spiorad dhaibh maraon
Mar sheul is earlais gràidh.*

*Gach neach 'g am bheil an dòchas so,
'N a chòmhradh is 'n a ghnìomh,
Biodh dèidh aig' air bhì naomh is glan,
Ceart amhail a bha Crìosd.*

Cairdean Phoil

MARC

EADAR-DHEALAICHTE o'n ni bha cumanta 'n a latha bha dà ainm aig an aon so de chàirdean Phòil: Eoin Marc. B'e Eoin ainm Eabhruidheach, agus Marc no Marcus ainm Ròmanach. Faodaidh e bhi gun d'fhuair e an t-ainm Marc air son 's gum biodh e na b'usa dha faotainn a stigh am measg nan cinneach aig an robh mór-mheas air na h-uile ni Ròmanach—maighistirean an t-saoghail aig an am so. Chan 'eil fios againn.

Is e aon ni air a bheil fios againn gum buineadh Marc do'n bheagan a bha saoiobhir am measg nan deisciobuil. Cha chluinn sinn guth air athair, ach bha mhàthair 'n a bean air an robh eòlas maith 'n a latha—Muire, piuthar Bharnabais. Coltach ri Barnabas an saoihbheas bha i mar an ceudna coltach ris anns an fheum a rinn i dheth. Bha tidh mór aice an Ierusalem, agus do bhrìgh 's nach robh àite-aoraidh aig an eaglais 'n a latha rinn i suas an easbhuidh sin le bhi toirt seòmar freagarach seachad. Tha cuid ag radh gum b'e sin an " seòmar uachdarach."

Tuigidh sinn uaithe sin, ma tha, an seòrsa togail a fhuair Marc. Bha mhàthair ainmeil air son a diadhachd: fialaidh, neo-sgàthach air ceum dleasdanas. B'ann mun am so a chuir Herod Seumas gu bàs. Ach bha ann an so aon aig an robh e 'n a chleachdadh a bhi toirt seachad aigheachd do shluagh an Tighearna, a dh'aindeon 's na dh'fhoadadh Herod a dhèanamh. Bha cridhe aice air sin agus comas. Bha scarbhantan an còmhnaidh r' a làimh. Tha fhios againn air ainm aon diubh—Ròda. Am measg an fheadhainn a bhiodh a' tadhal air màthair Mharcu is bha Peadair agus Barnabas, bràthair-màthar Mharcu is. Tha cuid de'n bheachd gum b'ann fo éisdeachd Pheadair an tigh a mhàthar a chaidh Marc iompachadh.

Co dhiubh, beagan as deidh sin fhuair Marc gairm nach b'urrainn e dhiùltadh. 'Air feasgar

àraidh có thigeadh ach Barnabas, agus Pòl còmhla ris. Bha iad air tighinn dìreach o Anitoch a' giùlan cuideachadh o chreidmheach shaoibhir Antioch a dh'ionnsaigh nam bràithrean bochda a bha an Ierusalem. Tuigidh sinn an gluasad a rinn an teachd sin am measg nam bràithrean aig an robh e 'n a chleachdadh a bhi coinneachadh 'san t-seòmar uachdarach. Ach cha robh an cuairt ach gu bhi goirid. Cha leigeadh uallach an t-Soisgeil a chaochladh leò. Ach chan fhalbhadh iad mar a thàinig iad. Bha iad a' cur feum air cuideachadh, agus cò bu fhreagaraiche na Eoin Marc, mac bean an tighe. Latha no dhà as dèidh sin chì sinn Marc a' falbh còmhla ri Pòl agus Barnabas—coltach ri iomadh mac eile a' fàgail dachaidh a mhàthair air son a' cheud uair. Bhiodh e taitneach nam b'urra sinn a radh gun do lean e mar a thòisich e.

Ràinig iad Antioch gu sàbhailte. Ann an sin bha Pòl agus Barnabas air an cur air leth air son tadhal air na h-eaglaisean am fad 's am farsuing, a rèir 's mar a dh'fhosgladh an Tighearna slighe dhaibh. Ach is bochd ri radh an uair a ràinig iad Perga nach rachadh Marc na b'fhaide. Chan 'eil e air innse ciod a b'aobhar air sin. Faodaidh e bhi nach do mheas e gun robh a' chomair cheudna air a bha air Pòl agus Barnabas. Bha iadsan air an cur air leth air mhodh sonraichte air son sin. Cha robh annsan ach gille-frithealaidh. No faodaidh e bhi nach do chòrd an t-atharrachadh ris a rinn Pòl a thaobh ceannuidhe an turuis. An uair a ràinig iad Pamphilia bha a' ghrian aig àird a teas agus faodaidh e bhi gun do mheas Pòl na bu shàbhailte crìochan Ghalatia a thoirt a mach—fada, fada air falbh. A bharrachd air sin eadar fiadh-bheathaichean is fiadh-dhaoine bha'n t-slighe cunnartach. Faodaidh gun d'fhàilnich misneach Mharcu is. No faodaidh gum b'e an cianalas a b'aobhar air. Tha *Matthew Henry* ag radh: " Aona chuid cha

do chòrd an obair ris no bha e air son a mhàthair fhaicinn.” Co dhiùbh air n-ais gu Ierusalem chaidh e, 's mar a dh'fhaodas sinn a thuigsinn bha sin glé dhuilich le bràthair a mhàthar. Tha e taitneach ri innse : an ceann sia no seachd a bhliadhnachan gum faca Marc a mhearachd. Thairg e e féin air son an obair cheudna ; ach ged bha Barnabas air son gabhail ris bha Pòl 'n a aghaidh. Cha b'urrainn e carbsa bhi aige á duine rinn mar a rinn esan. B'e thàinig as : thug Barnabas leis Marc agus thug Pòl leis Silas. Chaidh an darna h-aon gu Ciprus agus an aon eile gu Galatia. Bha an ni a bh'ann glé dhuilich. Tha e doirbh a radh có bha ceart : Barnabas no Pòl. Gun teagamh, bha feum aig Marc air cronachadh. Bha feum aige cuideachd air maitheanas agus misneachadh. Eadar na h-uile ni a bh'ann, mar a tha aon ag radh, “ bha coibhneas Bharnabais maith, bha cruas Phòil na b'fhearr, ach na b'fhearr na h-aon diubh bha gliocas an Tighearna a thionndaidh tachartas nach robh taitneach a chum buannachd an t-Soisgeil.” Aig am anns an robh am fogharadh da rìribh mór agus an luchd-oibre tearc thionndaidh e an Soisgeul an dà chladhan ; rinn e duine na b'fhearr de Mharec ; rinn e cairdean a rithid de Phòl agus de Bharnabas. Shaothraich Marc an Galatia far an do dh'iùlt e dhol roimhe sin. Fhritheil e do Phòl an uair a bha e 'n a phrìosonach 'san Ròimh, gus mu dheireadh a bheil an teisteanas so againn air Marc o pheann Phòil : “ Tha e feumail dhòmhsa chum na ministrealachd.”

Ach a nis, feumail 's mar a bha Marc, b'e crùnadh obair a bheatha “ An Soisgeul a rèir Mhareuis.” Faodaidh e bhi air fhaighneachd : “ C'àite an d'fhuair e an t-eòlas iongantach a tha sgrìobhta an sin ? ” B'e beachd coitchionn nan seann athraichean gun d'fhuair e an t-eòlas sin o Pheadair. Bhiodh Peadair glé thrìc an tigh a mhàthar. A bharrachd air sin bha Marc a' cuideachadh Pheadair am Babilon. Faodaidh e bhi gum b'ann an sin a sgrìobh Marc an Soisgeul tha a' giùlan ainme.

Tha so uile sonraichte, ma tha. Tha an teagasg cuideachd sonraichte. Air aon ni tha e sparradh oirnn inntinn charthannach a bhi againn. Chan 'eil coire mhór r'a fhaotainn do Phòl air son 's mar a bhuin e ri Marc, ach am bitheantas chan 'eil e maith duine thilgeil air falbh air son aon tuiteamas, gu h-àraidh duine òg agus seachd àraidh duine beusach. Chan 'eil aon againn gun amhainneachd. “ Tha dol air seachran daonnail : tha bhi maitheadh diadhaidh.” Aig an am cheudna is e ni cudthromach a th'ann a dhol air seachran. Faodaidh e bualadh air feadhainn eile cho cinnteach agus oirnn fhéin. Cha robh na b'fhearr na Pòl agus Barnabas 'n an latha gidheadh chuir fàilneachadh Mhareuis gu mór eatorra—chuir e eadhon an cunnart an t-aobhar a bha cho dlùth

d'an cridhe. Tha e a' teagasg dhuinn an uair a thug dleasdanas fa'r comhair gliocas na ceisde : “ Am mise an neach air son na h-obair so ? A bheil agam an gliocas, an fhoighidinn, an t-seasmhachd air a bheil i a' cur feum ? Bu mhaith leinn fios a bhi againn ciod a ghluais Marc gu falbh le Pòl is Barnabas. Am b'e an ni a tha nàdurach do'n òigridh—gum faiceadh e tuilleadh de'n t-saoghal, no an ceangal a bha aige ri bràthair a mhàthar ? No do bhrìgh agus gun robh e a' smuaineachadh gun riarachadh e mhàthair ? Chan urrainn sinn innse. Ach chan urrainn sinn gun a bhi cuimhneachadh air an duine ud a thòisich air tìr a thogail, ach nach b'urrainn a chrìochnachadh, do bhrìgh 's nach do chunnt e an costas. Ann an sin thàinig na coimhearsnaich a stigh agus rinn iad fanoid air. Sin mar a thachair do Mharec. Ghabh e an rathad a b'usa 'n a shùilean fhéin, ach glé luath fhuair e chaochladh a mach. Cha robh an t-slighe dhachaidh ro thaitneach. Chan 'eil ni as mo a mhillas suaimhneas duine na smuaintean fhéin. Tha sinn 'g a fhaicinn a' ruigheachd tigh a mhàthar an Ierusalem agus a' cluinntinn a mhàthar ag radh ris : “ Ciod e so, a Mharec, ciod e thachair ? A bheil Barnabas slàn agus Pòl an uair a tha thu leat fhéin ? Ann an sin tha i a' cluinntinn briathran a tha 'g a lìonadh le nàire agus mealladh-dùil. Tha sinn a' faicinn cuideachd na coimhearsnaich a' tighinn a stigh agus tha an ceisdean 'san còmhradh a' cur 'n ar cuimhne Socharach an *Turas a' Chrìosduidh*. “ An cuala tu guth air mo choimhearsnach Socharach ? ” arsa Chrìosduidh. “ Chuala ” arsa Dileas. “ Chuala mi gun do lean e thu gu ruige Sloc-na-mì-mhisnich . . . ach is cinnteach mise gun robh gu leòr de shalachar an t-sluic air.” “ Ciod e,” arsa Chrìosduidh, “ a thuirt na coimhearsnaich ris ? ” “ Thug iad tàmailte mhór dha,” arsa Dileas. “ Rinn na h-uiread diubh sgeig agus fanoid air, ionnas gur gann a gheibh e obair 'sam bith r'a dhèanamh.”

Na biodh eagal ort, ma tha, ceum an dleasdanas a shiubhal. Doirbh 's mar a dh'fhaodas e bhi is e an ceum as usa. Tha làthaireachd Dhé air. Air an làimh eile ma shleamhnaicheas tu air falbh na caill do mhiseach. Tha guth ann a tha 'g radh : “ So an t-slighe, gluaisibh innte ! ” Chuala Marc an guth sin 's thug e leithid de dh'èideachd dha 's nach e mhàin gun do sgrìobh e an Soisgeul a rèir Mhareuis, ach mar a tha beul-aithris ag innse, dh'fhuiling e bàs marturaich ann an dìlseachd d'a Mhaighistir

E. G.

Turas a' Chrìosduidh

THA an leabhar iongantach so air a chur an Gàidhlig as ùr, air iarrrus comunn an Lunnainn. Bidh iomradh air a dhèanamh air an oidhirp, air a' mhios-sa tighinn, le caraide eòlach—eòlach air peann Gàidhealach.

Seanachas—XIII

AN DACHAIDH BHUAN

"Agus còmhnuichidh mi ann an taigh an Tighearna fad mo làithean."—SALM XXIII. 6.

IS e bha sona Daibhidh air aoigheachd ann an taigh an Tighearna. Bha na h-uile ni a b' fhearr air an ullachadh air a shon, agus air am mealltuinn leis. Bha anam a' mealltuinn sòlasan làthaireachd gràidh an Tighearna. Mar sin bha a chridhe làn buidheachais, agus a bhilean a' seinn a thaingealachd air son sonas a chòir. Coslach ri Peadair air Beinn a' chruth-atharachaidh bu mhiann leis fantainn an sud gu bràth. Bha maithreas Dhé cho dearbhta dha : bha comunn Dhé cho milis dha ; bha gràs Dhé cho priseil agus cho luachmhor 'na bheachd ; bha aoigheachd ghràidh a Thighearna cho taitneach, blasda, nèamhaidh, ann am mothachadh agus fiosrachadh anam, a' s gu'n robh eagal air gu'n cailleadh e na beannachdan glòirmhor sin. Ruinich e 'na chridhe :

'N ad phàillium naomh ni mise tàmh,
Gach aimsir is gach trà.

B'iomadh creutair amaideach a bhlaiss air millseachd na h-aoigheachd ghlòirmhor sin a thréig i, agus a chaith a stigh air aoigheachd le nàimhdean anam a rinn a mhealladh agus a bhrath chum a sgrios. Reic am mac struidheal, aig an robh fhathast cuimhne air saobhbheas taigh athair, e fhéin ri fear do shaor-dhaoine na duthcha fad air astar, agus chuir esan a mach e a bhiadhachd mhuc. Arsa Daibhidh ris fhéin fo anail : "Le cabhair gràis cha thachair sin dhomhsa. Ann an seo thà mi, is ann an seo fanaidh mi :

Is còmhnuicheam an àros Dé
Ri fad mo ré 's mo là."

Seadh, agus bha cead aige sin a dheanamh. Chan e toil an Tighearna gu'n teicheadh neach de aoighean a thaighe air falbh uaithe. Chan e toil a bhuachaille mhaith aon teicheadh aon de na caoraich air falbh o'n treud, ach gu'm biodh iad uile sona cuideachd fuidh a shùil. Bha fios aig Daibhidh gum b'e bheatha fantuinn a mealltuinn aoigheachd shòlasaich a Thighearna.

'Nuair a smuainicheadh Iudhaich air taigh an Tighearna 's e'n Teampull bha'g éiridh fa chomhair an inntinn. 'Nuair a smuainicheadh creidmheich an la'n diugh air, 's e 'n eaglais tha 'nam beachd. 'Nuair a sheinn Daibhidh air taigh an Tighearna, 's e làthaireachd an Dé neo-chruthaichte bha timcheall air mar sgàile air an robh e a' smuaineachadh. Bha e 'na fhianuis, 'na chuideachd, 'na chomunn, a ghnàth. Ge b'e àite 'sa bheil làthaireachd Dhé air a mhealltuinn le a shluagh an sin tha taigh

Dhé. "Seo taigh Dhé," ars Iacob, ged nach robh togail de sheòrs' air bith fagus da. Dh' fhoillsich Dia e fhéin dha an sud : "Is cinnteach gu bheil an Tighearn' anns an ionad seo : seo taigh Dhé : seo geata nèamh." Far a bheil an Tighearna 'ga fhoillseachadh fhéin d'a shluagh an sin tha a thaigh. Do a dheiseiobuill b' e 'n seòmair uachdarach taigh Dhé, air a cheud là de'n t-seachdain, oir bha Crìosd anns a mheadh-on. Air là na caingais b'e Ierusalem uile taigh Dhé do fhìor luchd leanmhuim Crìosd. Mar gheata nèimh bha prìosan Philippi do Phòl agus do Shilas, oir bha Crìosd maille ri u ann. Is e làthaireachd an Tighearna, foillsichte agus fiosraichte, a tha 'dèanamh a thaighe do fhìor shluagh. Air cho greadhnach 's gu bheil taigh air bith mar 'eil an Tighearna gabhail còmhnuidh ann, tha e bochd, lom, falamh. Air cho bochd, cho lom, 's cho falamh 's gu bheil taigh air bith ma tha beannachd a làthaireachdsan air a mhealltuinn ann, is beannaichte glòirmhor an dachaidh e. Is e maise ghnùis ni na h-uile àite maiseach ann an sùilean a shluaigh. Is ro thruagh cor na muinntir tha sùidhe gach là aig bòrd saobhair a fhreasdail is a ghràis gun bhì a' mothachadh a làthaireachd. Is falamh gach bòrd gun Esan a bhì air a cheann. Is truagh an dachaidh anns nach 'eil esan a' gabhail còmhnuidh.

Tha cuid ann tha coslach ri Anna, a bhantrach chòir, nach deach o'n teampull, a' dèanamh seirbhis do Dhia a là agus a dh'oidheche le trasgadh agus le ùrnuigh gus am fac i an Tighearna, agus i aig aois cheithir fichead bliadhna 'sa ceithir. Tha cuid eile aig a bheil farmad ris na gealbhoim bheaga tha togail an nìd is ag'arach an àlach fo sgàile thaigh. Tha cuid eile ann a sheinneas le creidimh tha ceòlmhor :

'S Tu b'ionad còmhnuidh dhuinn gach linn

Dh' fhoghlum iad gur e Dia dachaidh anns am bi an anam suaimhneach sona. Tha gach anam air choigrich gus an tig e dhachaidh gu Crìosd, agus gu faigh e fois agus suaimhneas Ann. Tha gach anam seachranach, àonarach, gun dachaidh, gus a bheil e a tighinn gu Crìosd gu bhì faotainn, fasgadh, fois, agus furtachd Ann. Ann an Crìosd tha 'n t-anam aig a dhachaidh. An t-anam a fhuair a dhachaidh Ann, fhuair e 'n dachaidh tha buan. Fhuair e a theachd-an-tir, a shòlas, agus a shònas Ann. Is e Crìosd ionad còmhnuidh agus ionad tàmh gu bràth. Air eagal a bheath chan fhàg e 'n t-àite tàmh beannaichte seo cho fad 's is beò e, agus anns a' bhàs tha bonn dòchais ghlan aige

gu bheil dachaidh bhuan a feitheamh air a shon. Gheall Criosd sin dha. Ma thèid thusa thadhail air, agus e air leabaidh a bhàis, cluinnidh tu e a' seinn mar seo :

Tha mise dol dhachaidh,
Chan e seo mo chòmhnuidh ;
'S ann tha mo chòmhnuidh maille ri Criosd :
Is toigh leam a chomunn,

Is toigh leam a chòmhradh,
Gheibh mi mo chòmhnuidh maille ri Criosd.

Tha mi dol dhachaidh
Do chomunn nam bràithrean,
'S nam peathraichean gràidh tha maille ri Criosd :
Far a bheil roghadh
Is taghadh na càirdeis
Air nach tig tràghadh, maille ri Criosd.

ALASDAIR MACRATH.

Trocair Anns an Lagh

BITHEAR gu tric a' labhairt mu lagh Mhaois mar gu robh e calg-dhireach an aghaidh an t-soisgeil ; mar gu robh an lagh teann is cruaidh is an-ìochdmhor, agus an soisgeul caomhail is tròcaireach. Ann an tomhas tha sin fìor, ach eadhon anns an lagh tachraidh tròcair an Tighearn ort, agus tha cuid de na reachdan a thug Maois do chloinn Israeil, ann an ainm Iehobhah, cho caomhail agus cho uasal 's ged bhiodh iad air an toirt dhaibh le Iosa féin. Bu mhaith leinn anns an àireamh so cuid de na reachdan tròcaireach sin a chruinneachadh còmhla, los gu'm faic sibh gu bheil na thubhairt sinn fìor.

Tha e ceart gu'm pàigheadh duine fhiachan, agus gu'n tugadh e air ais rud air bith a fhuair e ann an iasad, ach bha e air a theagasg do chloinn Israeil anns an lagh nach bu mhaith le Iehobhah gu'm biodh an duine bochd a bha ann an eisiomail duine eile air a chur gu nàire air dhòigh air bith. Mar sin cha robh e air a cheadachadh dhaibh dol a steach do thigh an duine d' an d' thug iad iasad, ach seasamh a muigh gus an tugadh e a mach thuca e. Is aithne do Dhia cridhe mhic an duine, oir is e féin a rinn e ; agus cha bu mhaith leis an duine bochd a bhì air a nàrachadh no air a ghortachadh le trusdar anns nach robh uaisle no faireachadh. Cha toigh le Dia daoine maol, no daoine durbhaidh, no daoine mìomhail, ach amhaireidh e air daoine caomhail, faireachdail, a tha uasal 'n an cridhe. Ma tha tuigse is uaisle ann an cridhe duine, bidh e cho modhail sìobhalta ri bean a' cheaird 's a bhitheadh e ri bean an nachdarain, agus cha dean e air an duine bhochd rud nach deanadh e air an duine bheairteach.

Ma's duine bochd e cha chaidil thu le a gheall. Tha am facal so a' ciallachadh gu robh e air a thoirmeasg do fhear-creideis aodach duine a chumail bhuaith anns an oidhche, ma thug e seachad 'aodach mar urras no mar gheall. Gu tric cha robh rud eile aig na bochdan a b' urrainn iad a thoirt seachad mar urras ach an aodach ; cha robh de chuid an t-saoghail aca ach an t-aodach anns an robh iad 'n an seasamh. Ma bha coingheall a dhìth air duine beairteach, no 'airgid ullamh, dh' fhaodadh e 'achadh, no fhion-lìos, no thigh, a thoirt an geall ; ach cha

robh tighean no achaidhean aig an duine bhochd, agus dh' fheumadh esan an fhalluinn a bha m'a dhrum a thoirt seachad. Anns an àird an Ear tha na bochdan a' cadal 'n an aodach ; cho fhad 's a tha a' ghrian blàth chan 'eil ionndrainn aca air an fhalluinn a dh' fhàg iad ann an làimh an fhir-creideis, ach do bhrìgh gu bheil an oidhche anabarrach fuar, cha robh an lagh a' ceadachadh do fhear-creideis falluinn an duine bhochd a chumail bhuaith anns an oidhche. Bha sin 'n a reachd caomhail. Cha mhò a bha e air a chunntas le aodhairean Israeil 'na rud uasal gu'n gabhadh marsanta ann an geall a' bhràdh no ann muileann-làimhe leis am biodh daoine a' bleith an t-sìl agus a' deanamh mine. Am measg gach peacadh eile a chuir am fàidh Amos as leth Iudah, tha e ag ràdh so, "Tha iad 'g an sìneadh féin aig taobh gach altarach air aodaichean a ghabhadh an geall." Bha sin a' ciallachadh gu robh iad an-ìochdmhor agus a' deanamh fòirneirt air na bochdan.

Air uairean bidh e a' cur ionghnaidh air daoine car son a tha am Biobull a' cur sìos cho trom air an duine a bha togail réidh o bhràthair. Tha gu lèir de Chriosduidhean an diugh a' tighinn beò air riadh an cuid airgid ach chan 'eil sin a' toirt oilbheim air bith d' an coguis. Dh' fheuch Iain Ruskin ri thoirt air muinntir Bhreatainn a chreidsinn gu bheil e ceàrr dhaibh riadh a ghabhail air son iasad airgid, ach ged thug e dhaibh mòran de 'n sgriobtur a dhaingneachadh a theagaisg, dh' fhàirtlich air toirt orra éisdeachd ris. Cha do chreid iad aon fhacal de na thubhairt e riu, agus lean iad orra a' cur réidh 'n am pòca.

Cha toir thu air do bhràthair riadh a thoirt seachad ; riadh airgid, riadh bidh, riadh nì sam bith a bheirèar air riadh.—DEUTERONOMI xxiii. 19.

Car son a tha daoine an diugh a' saòilsinn ceart rud a bha na fàidhean a' saòilsinn ceàrr ? Tha, a chionn gu 'n d' atharraich an saoghal gu mór o laithean Mhaois, agus nach e idir an aon rud a tha sinne agus Maois a' ciallachadh le riadh. An uair a dh' iarras duine iasad airgid air duine eile, no air banca, an diugh, tha e 'g a iarraidh a chum a ghnòthuch féin a dheanamh leis. Tha e 'g a iarraidh air son tòiseachadh air marsan-

tachd, no air malairt, no air obair air chor-eigin a bhios a chum buannachd dha féin. Tha e a' cheart cho cothromach gu 'm pàigheadh e riadh air son an airgid leis a' bheil e a' cur stuic air baile no ann am bùth 's a tha e cothromach gu'm pàigheadh e màl air son a' bhùtha no a' bhaile. Ach anns an t-seann t-saoghal cha b' ann a dheanamh malairt leis an airgid a bha daoine ag iarraidh iasad airgid, ach, mar bu bhitheanta, a cheannach arain agus a shàsachadh an acrais. B'e an duine a bhiodh ag iarraidh iasad airgid, *an duine a bha 'n a éiginn*. N' am biodh riadh air a chur air a leithid sin de dhuine, bhiodh e na bu mhiosa na bha e roimhe, agus bhiodh 'éiginn air a dùblachadh. Mar sin bha e air a chunntas 'na rud leibideach riadh a ghabhail bhuaith, agus tha na fàidhean a' labhairt gu tàireil mu na daoine a ghabhadh e. Tha iad ag ràdh nach 'eil tlachd aig Dia annta na's mò na tha aig daoine.

Bha an lagh a' tòirmeasg fòirneart a dheanamh air seirbhiseach no a thuarasdal a chumail bhuaith ro fhada; *air a là bheir thu dha a thuarasdal, agus cha tèid a' ghrian sìos air, oir tha e bochd agus a' suidheachadh a' chridhe air, air eagail, gu'n glaoth e a' d' aghaidh ri Iehobhah, agus gu'm b'e e 'n a pheacadh dhuit*. Bha sin 'n a reachd tròcaireach, agus an diugh fhathast bu chòir do dhaoine a chuimhneachadh. Le cion suime no smuaineachaidh tha mòran dhaoine nach pàigh am fiachan no na cunntasan a tha aig marsantan is luchd-oibre 'n an aghaidh air an là cheart; cuiridh iad dàil anns a' ghnothuch, agus theagamh gu'm feum an luchd-oibre feitheamh fad sheachduinnean ri airgid a tha dhith orra gu dona. Chan 'eil sin ceart, agus chan 'eil e uasal do dhuine air bith a leithid a dheanamh, ged is tric a tha daoine ris an abrar uaislean 'g a dheanamh. Tha an duine glic a' sgrìobh leabhar nan Gnàth-fhacal ag iarraidh oirnn gun dàil a chur ann am pàigheadh ar fiachan.

Na h-abair ri d' choinhearsnach, Falbh, agus thig a ris, agus am màireach bheir mi dhuit e, an uair a tha e agad làimh riut.

Bha an lagh ag iarraidh air tuathanaich na bochdan a chuimhneachadh anns an fhoghar, *An uair a bhuaineas sibh foghar bhuir fearainn cha bhuain thu gu buileach oisinnean t' achaidh. Agus ma dhùichuimhneachas tu sguab 's an achadh cha phill thu 'g a togail*. Bha na sguaban sin agus na h-oisinnean ri bhi air am fàgail air son choigreach is dhilleachdan, agus air son na banntraich. Chan 'eil leabhar air an t-saoghal anns am faigh thu briathran as caomhaile agus as tròcairaiche a thaobh nam bochd na gheibh thu anns an t-seann Tiomnadh.

An ti a ni fòirneart air a' bhochd mas-laichidh e a Chruithear.

Ach bheir an ti sin urram dha a ghabhas truas do'n fheumach.

Is beannaichte esan a bheir an aire do'n ainm

Ann an là an uile saoraidh Iehobhah e.

Cha teirig am bochd as an tìr a chaoidh; uime sin tha mi ag àithneadh dhuit do làmh fhosgladh do d' bhràthair, do d' bhochd, agus do d' uireasbhuidheach a'd dhùthaich.

An ti a ni tàir air a choinhearsnach peacaichidh e, ach is sona an ti a ghabhas truas do na bochdan.

Ma dh' fhàsas do bhràthair bochd maille riut, agus gu'n reic e e féin riut, cha toir thu air seirbhus a dheanamh mar thràill.

Chan e mhàin gu robh an lagh a' teagasg do dhaoine a bhi uasal is tròcaireach ri càch a chéile ach bha e a' teagasg dhaibh cuideachd a bhi tròcaireach ris a h-uile creutair beò, *Ma thàrlas do nead eòin a bhà romhad ann an craoibh air bith, no air an làr, le eòin òga; no le uibhean, agus a' mhàthair 'n a suidhe air na h-eòin òga, no air na h-uibhean, cha ghlac thu a' mhàthair maille ris na h-eòin òga*. Bha an lagh ag innseadh do mhuinntir Israel nach e mhàin gu robh Iehobhah a' gabhail cùram do dhaoine, ach do eòin an adhair agus do dhaimh. *Ma chì thu asal duine aig a bheil fuath dhuit a' luighe fo a h-eallach, agus gu'm b'aill leat fantuinn o chòmhnadh a dheanamh rithe, ni thu gu cinnteach còmhnadh rithe*. A réir an lagha bha fois na Sàbaid ri bhi air a thoirt do na h-aimmhidhean cho mhaith ri mac an duine. Am measg gach àithne eile a thug Maois do mhuinntir Israeil ann an ainm Iehobhah thug e dhaibh i so, *Cha bhrùich thu meann ann am bainne a mhàthar*. Tha an àithne so car neònach, agus tha cuid de sgoilearan am beachd gur e an t-aobhar gu robh so air a thoirmeasg, gu robh am bainne air uisneachadh air son achaidhean is fion-liosan a sheunadh o bhuidseachas. Bha gisreagan is geasadaireachd cumanta gu leòir ann measg chloinn Israeil, ach cha chuala mi riamh iomradh air a' chleachdadh so a bhi 'n am measg, agus tha mi an dùil gur fheàrr dhuinn a chreidsinn gur e an t-aobhar gu robh an àithne so air a thoirt dhaibh, gu'm bu mhaith le Iehobhah a theagasg dhaibh gun an t-eas-urram a bulugha a dheanamh air ni cho naomh ris an dàimh mhàthaireil.

Bha e air iarraidh orra a bhi coibhneil is faireachdail ri daoine air an robh uireasbhuidh; *cha mhallaich thu am bodhar agus roimh an dall cha chuir thu ceap-tuislidh*. Nach bu mhaith na'n robh na facail sin air an sgrìobhadh air clàr iaruinne no umha, agus air an ceangal le slabhruidh mu amhaich a h-uile duine aig a bheil motor càr? An dé fhéin, air beulaibh mo thighe, thàinig mi air duine ann an càr agus e a' damnadh seana bhoirinnach a chionn nach do leum i as an rathad air clis gu leòir, agus gu'm b' fheudar dha stad leth mionaid. Bha an

creutair truagh cho bodhar 's nach cluinneadh i muileann-bualaidh as a déidh gun tighinn air càr. Is ann a their iad riut gu dalma nach 'eil còir aig bodhair is doill a bhi air an rathad idir, ach na'm b' aithne dhaibh Maois dh' innseadh e atharrachadh sin dhaibh.

Ach chan 'eil e iongantach idir gu robh

tròcair anns an lagh, oir b' ann o Dhia a bha e, agus o thoiseach an t-saoghail tha Dia a' feuchainn ri toirt air a chloinn a chreidsinn gu bheil e féin caomhail is tròcaireach, agus gur toigh leis cuideachd a chlann a bhi baigheil, faireachdail, coibhneil; tròcaireach ri daoine agus ri ainmhidhean.

Leabhar Ur

BHO chionn ghoirid fhuaire sinn leabhar air am bu mhaith leinn iomradh a dheanamh air an duilleig so, agus iomradh baigheil cuideachd; leabhar bàrdachd a bha air a chur a mach le Aonghus Moireasdan. Chan 'eil fhios againn cò e, is chan aithne dhuinn dad m'a thimchioll, ach an déidh dhuinn an leabhar a leughadh tha fhios againn co dhiu gu bheil Gàidhlig mhaith aige, agus gu bheil gaol aige air a dhùthaich agus air a dhaoine agus air a chànan.

Tha iomadh rud anns an leabhar so a chòrd ruinn, ach is e an rud as fheàrr a chòrd ruinn air fad, am mineachadh a tha e a' deanamh aig deireadh an leabhair air facail shònraichte; facail dhuilich is facail nach 'eil a nis air an cleachdadh ach annamh. Tha a' chuid so de'n obair air a' deanamh cho mhaith 's ged b'e sgoilear an Oil-thigh Chambridge a bha mineachadh facail Ghréigis; tha i cho maith 's gu'n rachadh aig Mghr Aonghus Moireasdan air rosg Gàidhlig a sgrìobhadh a bhiodh mórán na b' fheàrr na bhàrdachd, na'n togradh e.

Chan 'eil so a' ciallachadh gu bheil sinn coma de'n bhàrdachd a tha anns an leabhar, ach bha na bàird riamh cho lionmhor anns a' Ghàidhealtachd agus an fheadhainn d'am b' aithne rosg a sgrìobhadh cho gann, 's gu'm biodh e 'n a bhuannachd do litreachas ar dùthcha na'n tugadh na daoine d'an aithne rosg a sgrìobhadh an aire air sin a dheanamh agus na'm fàgadh iad a' bhàrdachd aig daoine nach urrainn dad eile a dheanamh.

So leabhar bàrdachd as dùmhaile a thachair oimh'n o chionn fhada; tha suas ri ceithir cheud taobh-duilleig ann, agus ma theireargu bheil mu thuaiream deich sreatha fichead air gach taobh-duilleig faodar obair a' bhàird so a chur sìos

aig dà mhìle dheug sreath. Na'm b'urrainnear bàrdachd a thomhas air a' mheidh bhiodh Mghr Aonghus Moireasdan fada fada air thoiseach air Dughall Bochanan, oir cha do sgrìobh Dughall Bochanan ach mushia ceud dheug sreath.

Sin an rud as mò a tha againn an aghaidh an leabhair so uile gu léir, gu bheil e ro fhada. Dh' fhaodadh a' chuid mhór de na h-òrain a tha ann a bhi na bu ghiorra gun dad a chall. Is miosa na'n an t-uireasbhuidh tuilleadh 's a chòir. Is fheàrr snas is grinneas ann an rud air bith na meudachd is cudthrom.

Ach air a shon sin tha crìomain anns an leabhar a tha maith agus a thug dhuinn toileachadh, agus bu mhaith leinn a bheatha a dheanamh am measg leabhraichean eile a tha cur air aghaidh cor na Gàidhlig. Tha na cuspairean air a bheil e a' seinn anabarrach lionmhor, cho lionmhor 's gu'm faodar a ràdh mu Aonghus Moireasdan mar bha e air a ràdh mu Sholamh, *gu'n do labhair e air craobhan, o'n chraoibh-sheudair a tha ann an Lebanon, eadhon gu ruig an hisop a dh'fhàsas a mach as a' bhalla; labhair e mar an ceudna air ainmhidhean, agus air eunlaith, agus air nìthan a shnàigeas, agus air éisg.* Gheibhear anns an leabhar so dàin agus òrain mu dhaoine agus mu àitean agus mu bheathaichean; o Fhionnghall Dhòmhnullach gu Lloyd George; o Uidhist gu Eirinn; o'n chraosair-mhara gu sionnach ainmeil a bha an Cinn-tìre; gheibhear ann dàin mu'n chuan, mu'n Ghàidhealtachd, mu shealg, mu shuiridhe; òrain gaoil is òrain thugaideach, agus iomadh treathaich eile a tha toirt fa chomhair ar n-inntinn dreach ar dùthcha agus beatha ar sluaigh. The an leabhar air a chur a mach leis an *Darien Press* an Dunéideann; a' phrìs còig leth-chrìin.

Com-Part am Fulangas Chrisod

NACH ann an sin a tha 'n t-urram! Tha sinn air ar baisteadh le a bhaisteadh-san; tha sinn ag òl as a chupan; tha sinn air a' deanamh cosmhaile ris am bròn, mar a bhios sinn air a' deanamh an déidh so cosmhaile ris an aobhneas! Sin far a bheil an ciùineachadh agus an neartachadh. Ma tha ar cuid againn a mhasladh, a nàire, a bhoichdainn cuimhnichamaid gun robh a chuid fhéin aige-san dhiubh

cuideachd. Ma tha againn ri dhol sìos a Ghetsemane no suas gu crann-ceusaidh smaoinicheamaid gun robh esan an sud romainn. Is ann le ar suil air an so a thuigeas sinn faireachadh an Abstoil, an uair a rinn e "gàirdeachas 'n a ffulangasan" air sgàth na h-eaglais, is e ri coimhliònadh na bha dhéidh làimh de ffulangasaibh 'n a fheòil, air sgàth a chuirp, is e sin na h-eaglais. H. BONAR.

Oidhirp

“*Air ni nach urrainnear.*”—MARC iii. 5.

A bheil an duine so a' toirt oidhirp air ni nach urrainn e dhèanamh? A bheil Iosa ag iarraidh air ni a dhèanamh is fhios aige nach 'eil ann dh'a ach diamhanas an oidhirp a dhèanamh? Nach canadh tu gur e duine gun tonaig a bheireadh an oidhirp sin, air neo duine aig an robh còlas air diamhaireachdan a chaidh fada thairis air còlas nàdurach? Nach canadh tu gun robh duine a bheireadh a leithid a dh'àithne tur aineolach air galair an duine bhochd, air neo gun robh buaidh leighis aige nach robh aig duine eile air thalamh? Ach dhearbha a' chùis i fhéin a chum cliù creidimh an darna fir agus a chum cliù cumhachd ghràsmhor an fhir eile. Bha an t-iongantas dà-fhillt ann: thug an duine bochd an oidhirp an ùmhachd do'n àithne, agus a chor 's gun d'thug rinn e an ni air an robh e eu-comasach gus an so: Shin e mach a làmh.

I. Faodaidh dùil a bhi agad ri nithean cruaidhe o Dhia. Oidhirp air ni a tha fhios agam nach urrainn mi dheanamh? Ciamar a dh'fhaodas sin a bhi? An urrainn ciall no reuson a bhi leis? Có chuireas as mo leth mi bhi aindeonach oidhirp a dheanamh air ni mu bheil mi cinnteach nach 'eil e 'n am chomas a dheanamh? Ged tha fiamh ghlic air na briathran cha bhi còmhraidh mar sin ach an duine nàdura. A bheil an so ach an àithne anns a bheil Dia ag iarraidh air an duine strìochdadh d'a thoil. “Sin a mach do làmh.” A bheil an sin ach toil Dhé? An can mi ris c'ar son a shìneas mi mach mo lamh? Nach bochd gun biodh sinn cho rag agus eas-umhail 's nach biodh sinn deònach gabhail ri Dia air fhacal gus am biodh ar neònachas air a riarachadh an toiseach. “Sin a mach do làmh!” Mar mhuinntir a tha dèanamh uail as an inbhe agus as an eòlas nach can sinn gur h-e tha an sin rud nach urrainn duine dhèanamh 'n a neart fhéin. Ach mo ghille maith chuala cuid againn an ceòl sin a roimhe? An innis thu dhomh ciod e an dealachadh a tha eadar sin agus mullach na h-eas-ùmhachd. Can gur h-e an tul fhirinn a tha ann: gun robh fios is cinnt aig an duine bhochd nach robh 'n a chomas sud a dhèanamh. An gabhadh sin leisgeul eas-ùmhachd? An gabh e fhéin no duine eile air a radh gun dh'iarr Iosa air a làmh a shineadh a mach 'n a neart fhéin? Ciod e am fios a tha aig duine air bith ciod a tha an rùn Iosa 'n a leithid sud a dh'am? A bheil ann ach ladarnas an as-

creidimh agus a' mhìomhodh freagart mar sud a thoirt do Chrìosd. An àite leisgeul an aineolais agus eas-ùmhachd chràbhach bi thusa glic agus leig sìos do thoil agus do chridhe an ùmhachd do thoil Dé gun aon cheisd a chur air. Na faighnich “c'ar son” agus na can: “chan urrainn mi” air na chunnaic thu riamh. An uair a tha esan a' toirt àithne tha e 'g lionadh le gràs, agus 'g ad fhàgail gun leisgeul mur toir thu 'n ùmhachd. Biodh i duilich no air a' chaochladh chan e sin do ghnòthuich-sa. Co dhiubh théid leat no 'n ad aghaidh, is tu an ceum na h-ùmhachd, chan e sin do ghnòthuich a' bharrachd. Thug esan an àithne is thug thusa an ùmhachd. Rinn thusa mar a dh'àithn e (is e sin do ghnòthuich). Ni esan mar a gheall e. Thoir thusa dha do thoil is e 'g ad ghairm is chan 'eil unnad fhéin no an ifrinn na chuireas rùn grasmhor do Shlànuighir cas mu sheach. Sin thusa mach do làmh air fhacalsan, seargta 's gun lùth 's mar a thà i, le do làn fhios agus cha ghabh thu an t-aithreachas. Bidh e sgriobhta air clàraibh-cuimhne nam flaitheas: “*Agus shin e mach i.*”

An uair a tha Iosa dol a dhèanamh obair gràis faodaidh e co dhiubh iongantas a chur air a' chreutar. “Eirich 's a' mheadhon”! Ciod e nis a tha fo aire? Tha e dol a dhèanamh rud eigin. Ach ciod e as urrainn e dheanamh? Ma 's ann a' dol a dheanamh oidhirp air mise leigheas a tha e; 'eil fhios nach téid sin mu làmh air? Chan e h-uile cumhachd a chuireas biorgadh beatha ann am smior marbh mu làimhe-sa. Ach feumaidh mi aideachadh nach ann 's a' h-uile clachan a gheibhear leithide an leighiche so. Bheil fhios an seas mo chreidimh ris? Ach tha mi deònach gum feuchadh e. Ma théid leis nach mise bhios air mo dhòigh! Tha e mar sin a' dùsgadh dòchais is creidimh agus spiorad na h-ùmhachd. An sin tha e 'g an gairm gu cleachdadh; agus ciod e do bharrail, nach 'eil a' dol leis, agus nach 'eil Dia air a ghlòrachadh ann!

II. Faodaidh dùil a bhi agad ri nithean gràsmhor o Dhia. B'e latha nam beannachd a thàinig air an duine bhochd so an là ud. Fhuair e a chuid fhéin dhe'n trioblaid 's dhe'n latha dhorch. Ma's ann ris an obair-là a bha e an earbsa. Ma bha teaghlach òg agus am màthair an urra ris, tha mise cinnteach gur h-ionnadh deur a shil e os an cionn anns an uaigneas. An e clachair no saor no sgriobhadair a bha ann?

Ma's e nach ann air a bha an ionndrain ! nach bu deònach a dhealaicheadh e ri buadh eile seach a làmh dheas ? Gidheadh thàinig beannachd 'n a luib an àite 's air latha nach robh duil aige. Cha do chruadhaich a chridhe ged thuit oidhche dhorch an fhreasdail air. Is ann an tigh an Tighearna agus an uair an aoradh fhollaisich a sgap na neòil 's a dhealraich grian nam beannachd air a cheann agus air a theaghlach. Ciod bu duile dha an uair ud na làmh sheargta a shìneadh ? Cha bhiodh an sud ach

mìorbhuil, is cò esan gum bu dàna leis dùileachadh ri mìorbhuil ? Ach gidheadh cha b'fhada gus an do rinn Criosd mìorbhuil air a rinn e 'n a dhuine nuadh.

Ma dh' fhaodas dòchas a bhi againn ri nithean gràsmhor bho Dhia feumaidh sinn ⁽¹⁾ nithean do-chreidsinn a chreidsinn : bheir Dia maithneas do chean-feadhna nam peacach : leighisidh e eadhon thusa. ⁽²⁾ Dèan oidhirp air ni nach urrainn duine beò a dhèanamh. Thoir ùmlachd toil is cridhe do thoil Dhé.

Anns a' Chubaid

"Is cosmhuil rìoghachd nèimh ri duine a chuir sìol maith 'n a fhearann. . . ."—MATA xiii. 24.

ANN an cosmhalachd a' chogail tha Criosd a' teagasg dhuinn gun bhi ag altrum dòchas faoin a thaobh na h-eaglais air thalamh. Bha fiughair aig Eoin a' Bhaistidh ri Mesiah a bheireadh breitheanas air an t-saoghal. *Bithidh, ars' esan, a ghuit 'na làimh, agus glanaidh e ùrlar-bualaidh, agus cruinnichidh e a chruithneachd d'a thigh-tasgaidh ; ach loisgidh e am moll le teine nach feudar a mhùchadh.* Bha duil aig na deisciobuil gu'm biodh rìoghachd Dhe air thalamh iomlan ; gu'm biodh na h-ionracain uile air an cruinneachadh innte, agus gu'n tilgteadh a mach aise na h-aingidh. Anns a' chosmhalachd so thubhairt Criosd riu gu'n tachradh sin uair-eigin, ach nach tàinig an t-àm fhathast. *Leigibh, ars' esan, leis a' chruithneachd agus leis a' chogal fàs còmhla gus an tig am fogharadh, agus an cuir Mac an duine a mach 'anglean, agus an cruinnich iad an cruithneachd d'a shabhal, agus an tilg iad an cogal 's an teine.*

I. Tha cruithneachd is cogal a' fàs taobh ri taobh anns gach duine air thalamh. Chan 'eil duine air bith iomlan is cha nò a tha duine air bith tur aingidh. Anns na daoine as fheàrr tha iomadh fàilg ; anns na daoine as miosa tha maithas air chor-eigin. An uair a leughas tu mu dhroch bheatha an iompaire Nero saoilidh tu nach robh ann ach sgealbh de Shatan, ach an déidh a bhàis, chaidh boirionnach air a' mheadhon-oidhche agus chuir i flùraichean air an uaigh aige. Bu léir dhi-se rud air chor-eigin ann nach fhaca daoine eile. Saoilidh sinn air uairean gu'n d' amais sinn mu dheireadh air duine iomlan, duine anns nach 'eil ach smior a' chruithneachd, ach 'nuair a dh' fhàsas sinn na's eòlaiche air, agus a chluinneas sinn a sheanchas aig taobh an teine, chi sinn gu bheil gas no dha de'n chogal ann mar an ceudna. Air an làimh eile saoilidh sinn air uairean gu'n d' amais sinn air diù nam fear, duine anns nach 'eil dad ach cogal, ach 'nuair is aithne dhuinn e na's fheàrr chi sinn dias is dias de'n chruithneachd ann. Anns na naoimh

as fheàrr chan 'eil an t-achadh aig Criosd dha féin gu buileach ; anns na peacaich as seachranaiche chan 'eil e aig Satan. Tha an cruithneachd agus an cogal a' fàs am measg a chéile. Cha bu chòir dhuinn, ma ta, a bhi deas gu bhi toirt breith air daoine eile. Bu chòir dhuinn sin fhàgail aig Dia, oir is ann da a bhuineas e. Ma ghabhas sinn gnothuch ri rud nach buin dhuinn, no ri rud nach aithne dhuinn, is dòcha gu'n téid sinn fada ceàrr, agus gu'n toir sinn cuid nan gobhar do na caoraich. Cha bu lugha na Dia féin, a tha iomlan an eòlas, an tuigse, agus an caomhalachd, a b'urrainn breith chothromach a thoirt air rud cho dìomhair agus cho do-rannsaichte ri cridhe mhic an duine.

II. Tha cruithneachd is cogal a' fàs taobh ri taobh anns a h-uile obair ris an cuir daoine an làmh. An uair a sgrìobh Pol gu eaglais Chorint mhol e i air son a saothrach, a h-eud, agus a dichill, ann an aobhar an t-soisgeil, *ach nochdadh dhomhsa, ars' esan, gu bheil còmhstri 'n 'ur measg.* Air cho eudmhor 's g'am bi seirbhisich an Tighearna ; air cho aon-sgeulach 's g'am bi iad ann an obair air bith air an tòisich iad, faodar a bhi cinnteach nach téid an obair fad air a h-aghaidh gun a chorrach a bhi aig Satan innte. Far am bi daoine ag oibreachadh còmhla, co dhiù is buill-eaglais iad no nach eadh, bidh farmad is uabhar is ràiteachas is droch nàdur an sin, agus iomadh rud eile nach buin do Dhia. Tha mòran dhaoine ann a thilgeas bhuapa an obair mur faigh iad an toil féin, no mur bheil an companaich a réir an intinn. B' fheàrr leò a bhi 'nan tàmh seach a bhi air an salachadh le cogal. Cha b'e sin an seòrsa intinn a bha aig Pol. Bha comh-obrichean aige anns an t-soisgeul a bha maith is dona is meadhonach ; bha cuid dhiubh a' searmonachadh Chriosd tre dheagh thoil, agus cuid tre fharmad ; cuid tre ghràdh, agus cuid eile tre chonnsaid, ach cha do chuir sin ionghnadh no fearg air Pol, agus is e thubhairt e, *Cìod ma ta ? Co aca is ann an coslas a mhàin, no da rìreadh, a tha Criosd air a shearmonachadh,*

tha mise a' deanamh gàirdeachais. Nach fhada air falbh inntinn Phoil o inntinn na feadhach nach suidh aig bòrd an Tighearna ma tha amharus aca gu bheil daoine eile a' suidhe aige ris an abradh iad cogal na rìoghachd! Ann an diadhaidheachd na Gàidhealtachd gu sònraichte tha tuilleadh 's a chòir de'n inntinn sin o chionn ceithir fichead bliadhna, ach ma tha, cha robh an inntinn sin ann an Crìosd. Ghiùlain esan gu faighidinneach le comh-obrichen a bha air uairean dall is danarra; ghiùlain e gu faighidinneach le Iudas féin. Cha do chuir e cùl eadhon ri Iudas gus an do chuir Iudas cùl ris.

III. Tha cruithneachd is cogal a' fàs taobh ri taobh 's an eaglais. Bha cealgairean is mealltairean anns an eaglais o thoiseach, agus is coltach gu'm bi gu deireadh. 'Tha Crìosd a' teagasg anns a' chosmhachd so gur ole an gnothuch a bhi mar sin, ach nach gabh e leasachadh an dràs. An uair a bha e air thalamh bha cuid 'g a leantuinn, chan ann a chionn gu'm faca iad na mìorbhuilean ach a chionn gu'n d'ìth iad de'n aran a bhannaich e, agus gu'n do shàsuicheadh iad. Bha iad a' meas gur buannachd an diadhaidheachd.

Tha an seòrsa dhaoine so anns an eaglais gus an là an diugh, daoine leis am maith ainm na diadhaidheachd a bhi aca ach a tha caoin shuarach mu thairbhe na diadhaidheachd; daoine air an toir cagal dhaoine an taobh-a-muigh de'n chupan a ghlanadh ach air nach toir eagal Dhe an taobh-a-stigh dheth a ghlanadh. Tha a' chealgaireachd dona gu leòir ann an nithean saoghalta ach tha i seachd uairean na's miosa ann an nithean spioradail. Faodaidh na mealltairean sglèò a chur air sùilean dhaoine, ach cha chuir iad sglèò air sùilean an Tighearna, a tha mar mhìle coinneal.

* * * * *

An àill leat gu'n téid sinn agus gu'n cruinnich sinn ri cheile iad? Ged nach tug tighearn an fhearainn cead dhaibh sin a dheanamh faodaidh sinn a bhi cinnteach nach robh e dìombach gu'n d'iarr iad cothrom fhaotainn gus an cogal a spionadh. Thuigeadh e gur e meud an eud agus an dilseachd a thug orra a bhi 'n a leithid de chabhaig. Is duine suarach an duine nach tàinig e riamh 'na inntinn an glanadh ceudna a dheanamh air eaglais Chrìosd, a thairg na

seirbhisich ud a dheanamh air an achadh arbhair. Air uairean saoilidh sinn gu bheil an gnothuch furasda gu leòir ach tha Crìosd a' teagasg nach 'eil e idir cho furasda 's a tha sinne an dùil. Bu mhaith do'n eaglais na'n do lean i a theagasg-sin aig amannaibh sònraichte 'na h-eachdraidh. Uair is uair eile ghabh i cùisean 'na làimh féin is chuir i roimhe nach fuilingeadh i an cogal na b'fhaide, ach is e a thàinig as a sin gu'n do spion i cuid de'n chruithneachd, agus gu'n do loisg i na martaraich ann an ainm Dhe.

Faodaidh Seanadh is Cléirean is Seiseinean gach dearbhadh a thogras iad a chur air luchd-aideachaidh a thaobh beatha agus creidimh—is tha e iomchuidh gu'n deanadh iad sin air sgàth riaghailt is òrdugh—ach 'na dhéidh sin uile bidh an cruithneachd agus an cogal a' fàs còmhla anns an eaglais fhaicsinnich. Bidh cuid a muigh a bu chòir a bhi stigh, is bidh ainmean sgrìobhta ann an leabhraichean comanachaidh air thalamh nach 'eil sgrìobhta ann an Leabhar na beatha air nèamh. Tha dìomhaireachd anns an leabhar sin nach bi air fhoillseachadh gus an cuir Dia a mach mar bhunaichean na h-ainmean.

Chan 'eil meur de'n eaglais choitchinn is urrainn a ghabhail oirre féin a ràdh gur e ise fìor eaglais Chrìosd. Cha mhò a bu chòir do chomunn air bith de Chrìosduidhean a ràdh gur e iadsan an cruithneachd agus càch an cogal. Ma their iad sin, feumaidh iad cumntas a thoirt do Dhia air son facal a tha an dà chuid dàna agus dìomhain.

C'aite, ma ta, am faighear fìor eaglais Chrìosd? Ma shiùbhlas tu dùthaich no dùthchannan air a tòir tha thu air tòir dhìomhain, *oir cha tig ròghachd Dhe air chor gu mothaichear i; cha mhò a their iad, Feuch an so, no, Feuch an sin: oir feuch tha ròghachd Dhe an taobh a stigh dhihbh.* Gheibhear sluagh Chrìosd anns gach tìr fo'n ghréin agus anns gach eaglais no comunn bhràithrean air thalamh. Far a bheil irioslachd is maitheas is naomhachd air an aideachadh; far a bheil toil Dhe air a deanamh agus ainm uasal Chrìosd air a bheannachadh; far a bheil aoradh is ùrnuigh air an deanamh ann an spiorad agus ann am fìrinn; far a bheil gràdh is toraidhean shochair a' ghràidh, an sin tha fìor eaglais Chrìosd.

Cairdean Phoil

TITUS

CHA lugha na dusan uair a choinnicheas Cainm Thituis ruim ann an litrichean Phoil. Ach an déidh sin tha e air aon cho faileasach 's a tha measg chàirdean Phoil: is e glé bheag as aithne dhuinn mu thimchioll. Tha e

iongantach duine cho gnìomhach ris nach 'eil e air ainmeachadh aon uair an Gnìomharan nan Abstol. Tha a dhealbha air a tarraing glé choimhlionta le aon a tha 'g a shamhlachadh ri spàl lainnireach figheadair, am beart an t-Slanaighir.

Bhuineadh e do Antioch—an treas baile 'san impireachd—baile mór is baile aingidh. Bha chuid bu mhoide luchd-àiteachaidh a' bhaile 'n an Greugaich; agus a rèir na h-uile coslas bu Gheugach Titus air an dà thaobh. Tha aobhar cuideachd a bhi creidsinn gun robh e air iompachadh fo theagasg Phòil. Co dhiùbh, tha Pòl a' gairm a mhac dheth anns an t-seadh anns a bheil e gairm a mhac de Timoteus.

Faodaidh e bhi gu bheil iuchair beatha agus saothair Thituis air am faotainn ann am briathran Phoil: "Ach Dia a bheir comhfhurtachd dhaibhsan a tha air an leagadh sìos, thug e comhfhurtachd dhuinne le teachd Thituis" (2 Cor. vii. 6). Tha sin ag innse gun robh Titus 'n a mhac na comhfhurtachd mar a bha Barnabas—'n a mhac na sìthe, mar a dh'fhaodar a ghairm dheth, coltach ris an rìgh, an vii *Edward*. Bha iomadh ainm aig *Edward*, ach cha robh ainm bu dluithe a cheangail e ris an t-sluagh, no ainm bu docha leis fhéin na "Mac na Sìth."

Faodaidh nach bi e cearr mar sin ma dh'amhairceas sinn air cuid dhe na ròidean anns an robh Titus 'n a mhac na sìthe. Bha cuid de na ròidean sin doirbh gu leòr, ach an còmhnaidh labhair Titus am facal ceart agus rinn e an ni bha ceart gu dileas, neo-sgàthach, ach an còmhnaidh gu sìtheil. An déidh sin chan 'eil e coltach gun robh an t-àite ceudna aige ann an cridhe Phòil a bha, abair, aig Timoteus agus aig Silas. Tha e sàbhailt a radh nach robh fear-ionaid a riamh aig duine a b'earbsaiche na bha Titus aig Pòl.

Chì sinn sin coimhcheangailte ri turas a ghabh Pòl agus Barnabas o Antioch gu Ierusalem. B'e chrìoch do'n turas sin cuideachadh a thoirt o chreidmhuich Antioch a chum an co-chreidmhuich an Ierusalem. B'e sin a' cheud uair air a bheil cunntas againn a rinn eaglais chinneachail còmhnaidh le eaglais nan Iùdhach an Ierusalem no an àite sam bith eile. Chan 'eil teagamh nach robh àireamh—an àireamh bu mho, bu mhaith leinn a bhi creidsinn—taingeil air son a' chuideachaidh a chuireadh d'an ionnsaigh. Rinn sin na bu mhoisga gun robh cuid ann a bha air a chaochladh. Fhuair iad sin coire do Phòil agus do Bharnabas air son neach neo-thimchioll-ghearrta mar a bha Titus, a bhi 'n an comunn, eadhon ged bha fhios aca gum bu chreidmheach Titus, agus neach a bha air aideachadh gu mór leis an Tighearna, gun ghuth a thoirt air gun robh e air tighinn a dhèanamh cobhair orra fhéin. A bheil ni sam bith cho mì-reusanta ri cumhachd gun bhonn?

Tha e cur an cuimhne na thachair do'n sgrìobhadair an uair a bha e 'n a bhalach 'san sgòil. Ghlac e a' ghriuthrach agus b'èigin a thoirt do'n tigh-eiridinn. Ann an sin fhuair e mór-choibhneas o'n bhanaltrum. Chuir i fo

ghealladh e gun sgrìobhadh e da h-ionnsaigh. Thachair gum b'e ban-phàpanach a bh'innte. "Chan 'eil e ceart dhuit," arsa cuid eigin, "sgrìobhadh a dh'ionnsaigh ban-phàpanach." Chuir sin dragh air. Air son 's gum biodh fios aige ciod bu chòir dha a dheanamh, sgrìobh e a dh'ionnsaigh athar. B'e an fhreagairt a fhuair e: "An còmhnaidh aidich gu taingeil coibhneas sam bith a nithear riut. Agus air do'n bhanaltrum *Docharty* a bhi 'n a ban-phàpanach tha i na's airidh air taing." Chan 'eil e maith a bhi cumhang far nach 'eil an fhìrinn cumhang.

Ach gu tighinn air n-ais gu Titus, cha robh Pòl fada a' faighinn a mach an seòrsa duine a bh'ann. Bha Pòl air a cheud litir a chum nan Corintianach a chrìochnachadh, agus có a b'iomchuidh na Titus air son a giùlan d'an ionnsaigh. "So," arsa Pòl, "theirig leis an litir sin a chum nan Corintianach. Leugh is mìnich dhaibh i, agus spàrr orra a teagasgan 's a h-earalan. Tha cuid de nithean cruaidh innte, ach is tusa an duine air son falbh leatha." Cha robh 'n corr mu dheidhinn. An dleas-danas a dhiult Apollos a ghabhail os làimh, do bhrìgh faodaidh e bhi am spiorad eudaich a bha am measg nan Corintianach, coimhcheangailte ris fhéin agus Pòl, ghabh Titus os làimh, agus shoirbhich leis. Leugh is mìnich e an litir. Spàrr e air an eaglais iad a ghabhail gu cridhe an suidheachadh anns an robh iad agus aithreachas a dhèanamh. B'e thàinig as: bha an eaglais air a gluasad gu mór—cuid eadhon gu deòir. Chuir iad an tigh an òrdugh le bhi briseadh sìos spiorad eas-aonachd, agus a' tilgeadh a mach a mheud agus aig nach robh caithe-beatha giùlanta. Chithear sin uile anns an t-seachdamh caibdil de'n dara litir a chum nan Corintianach, far am faicear cuideachd gairdeachas Phòil air son gun robh cùisean air an cur ceart; agus a thaingeachd do Thitus mar inneal air an sin. Oir cha b'e mhàin gun d'thug e sìth mun cuairt, ach fhuair e cuideachadh nach robh beag bho chreidmhuich shaoibhir Chorintus air son nam bràithrean bochda a bha fuireach an Ierusalem.

Tha Titus a' tighinn am fradharc a rithisd coimhcheangailte ri eilean Chrete, an cuan Eadarra-thìr. Tha e coltach gun d'thàinig an Soisgeul gu Crete le beagan a bhuineadh do'n eilean a bha cruinn air latha na Cuingeis. Ach bha comain aig Pòl orra nach robh aig duine sam bith eile—cha b'ann do bhrìgh 's gun robh meas aig Pòl air an caithe-beatha. Cha do thachair cinnich a riamh ris cho borb riu. Ach bha meas aige air gràs Dhé, agus bha meas aige air Titus, a chionn 's gun do mheudaidheadh gràs Dhé ann.

Chuir e esan d'an ionnsaigh le ughdaras an eaglais a shuidheachadh air bonn steidhichte. Bha aige ri èildecirean a shuidheachadh aig am

biodh an caithe-beatha a rèir an dreuchd : “ neochoireach mar stiubhardaibh Dhé, gun a bhi féin-thoileil, no feargach, no òl-mhor, no buailteach no cionail air buannachd neòghlan ; ach aoigheil, déidheil air daoine maithe, ciallach, cothromach, naomh, measarra ” . . . a chum gum biodh iad “ comasach le teagasg fallain earal a thoirt, agus an dream a sheasas 'n an aghaidh a chur as am barail.”

Sin mar a dhealaich Pòl agus Titus. Cha do choinnich iad tuilleadh. Uine ghoirid an deidh sin chaidh Pòl a chur gu bàs. Chaidh Titus a thoiseachadh na h-obair mhór a bha roimhe am measg nan Creutach. Iomadh bliadhna shaothraich e 'n am measg. Aig aois mhór bhàsaich e 'n am measg—bhàsaich a chorp, ach re iomadh latha mhair a chuimhne beò 'n am measg. Thog iad eaglais mhór riomhach mar chuimhneachan air agus ghairm iad ainm fhéin dhith. Cha b'e sin a mhàin : ghabh iad ainm mar an iolach-catha ri aghaidh an nàimhdean

—ni a tha dearbhadh nach bi iad an còmhnaidh am folach aig a bheil am beatha folaichte maille ri Crìosd ann an Dia. Bheir e chum an t-soluis iad 's an uair a chù iad a ghnùis bidh iad làn riarachtaiche choslas.

Ach a nis, ma dh'fhaighnichear c'àite am faighear iuchair beatha agus saothair Thituis, gheibhear i ann am féin-striochdadh an uair a bha e fathast òg. Thòisich a bheatha an uair sin, agus cruaidh 's mar a bha i bha i 'n a beatha shùtheil. Chreid e ann am Prionnsa na sìth agus lean e 'n a cheumanna. Chan 'eil sin a' ciallachadh fàilneachadh an dleasdanas air eagal oilbheum a thoirt seachad ; ach *tha* e ciallachadh duine a' dèanamh a dhleasdanas leis cho beag oilbheum 's as urrainn a bhi. A chum na crìche sin feumaidh duine beachd iosal a bhi aige air fhéin. Tha caonnag an còmhnaidh còmhla ri uamhar. Ach “ is bean-naichte luchd dèanamh na sìthe : oir gearoar clann Dé dhiubh.” E. G.

Anns a' Chathair

MAR is sine tha mi a' fas, agus mar is motha m'èolas air an t-saoghal agus air mo chreutairean, is ann is motha mo mheas air daoine coibhneil. Théid èolas is sgoilearachd is gleustachd air chùl, agus na buadhan eile leis am bi daoine a' feuchainn ris an t-saoghal so a chosnadh, ach cha téid coibhneas air chùl gu bràth. Bidh diadhairean is feallsanaich agus daoine eile a bhios ag iomairt fhacal mar gu'm biodh iad a' cluich air dambrod, bidh iad a' dèanamh dealachaidh eadar *coibhneas* agus *gradh*, ach chan'eil de dhealachadh eadar an coibhneas agus an gràdh ach na tha eadar an naosg 's an gudaboc ; dà ainm air an aon eun. Ciod a tha ann an coibhneas ach gràdh ann an cleachdadh ?

An uair mu dheireadh a bha mi ann an Cille-sgumain bha mi fad feasgair a' seachas ri Seònaid Eachainn, agus am measg gach rud eile air an tàinig sinn thairis, thug sinn greis air moladh duine nach bu chòir dhuinn, tha eagal orm, a mholadh idir ; duine d'am biodh e car duilich tesiteanas fhaotainn o Chléir Mhuile.

Chan fhacas anns an eaglais e o shiubhail Maighstir Lachlainn, agus tha dlùth air leth-cheud bliadhna bhuaith sin ; ach ged nach bu mbaith leam-sa aideachadh gu bheil daoine nach bi a' dol do'n eaglais air slighe an dleasdanas no gu bheil iad cho mhaith 's a dh'fhaodadh iad a bhith na'n robh iad a' dol innte, feumaidh mi a ràdh cuideachd gu bheil ministearan glé ullamh gu bhi tomhas dhaoine le toimhsean eile seach na toimhsean a chleachdas an coimhearsnach. Tha iad ro ullamh gu bhi saolsinn gur e na daoine maith a bhios a'

dol do'n eaglais agus na droch dhaoine nach bi. Cuimhnich, a leughadair, nach ann a' gabhail lethsgheil dhaoine nach bi a' dol do'n eaglais a tha mi ; chan ann idir, ach air a shon sin tha earbsa làidir agam ann an tùr nàdurra an t-sluaigh, is tha e glé bhitheanta a' tachairt gu'n cuir an sluagh air thoiseach daoine a chuireadh am ministear air dheireadh, agus gu'n cuir iad air dheireadh daoine a théid do'n eaglais a h-uile Sàbaid anns a' bhliadhna.

Ciod is aobhar dha sin ? Faodaidh iomadh aobhar a bhi aige, ach mar is trice, is e an t-aobhar gu bheil na daoine a chuireas an sluagh air thoiseach *coibhneil*, agus am beachd an t-sluaigh, *cuiridh an coibhneas folach air mórán pheacaidhean*.

B'e sin an t-aobhar gu'n tug mise agus Seònaid Eachainn greis air moladh an duine ud. Bha iomadh fàiling ann—co ann nach 'eil ? —ach bha e 'n a dhuine coibhneil ; coibhneil ri mhnaoi, ri theaghlach, ri choimhearsnach ; coibhneil ri feadhainn nach robh coibhneil ris ; coibhneil ri bochdan is bantraichean ; coibhneil ri ceàird is coin is eich ; agus ged bhios iomadh crois mhòr is dhubb air an cur sìos 'n a aghaidh air taobh chèarr na cumtais anns an leabhar dhiomhair anns a bheil na nithean sin sgriobhta air nèamh, bidh iomadh gnìomh coibhneil is crìosdail air a chur ri chreideas cuideachd anns a' cheart leabhar, gnìomharran truacanta nach fhaighear ann an cumtaisean dhaoine cràbhach mu'n abair an t-Urramach Niall Mac Phàrlain, B.D., gur iad puist na h-eaglais.

Tha e duilich a ràdh ciod a thachras do'n t-seòrsa dhaoine so air taobh thall na h-uaghe,

oir ged nach 'eil iad a réir choslais am measg nan caorach, agus ged nach urrainn iad a ràdh gu'n do ghabh iad cùram d'an anam, no gu'n do choimhead iad na h-àitheantan, tha iad ann an iomadh dòigh a' nochdadh an spioraid sin a thaitinn ri Crìosd an uair a bha e air thalamh. Do'n duine thròcaireach nochd e e féin thròcaireach, agus ri daoine coibhneil is iriosal bha e bàigheil.

Bha Crìosd anabarrach trom air peacaidhean a tha ag éirigh o fhuachd-cridhe agus o fhéinealachd; bha e trom air daoine aig an robh cridheachan cruaidh is sanntach is uaibhreach is gamhlasach, agus sgùirs e na creidmich anns an robh an spiorad sin le briathran teinnteach; ach bha e daonnan caomhail ri daoine blàth-chridheach is iriosal, eadhon ged bha iad amaideach is seachranach, agus ged bha na diasan cruithneachd anna an impis a bhi air an tacadh le cogal. An aon dòigh no an dòigh eile tha sinn uile a' toirt breith air càch a chéile gach latha d'ar beatha, ach faodar a bhi cinnteach gu'n cuir ar breith-ne air uairean iongantais air na h-ainglean. Gus an sealbhaich na daoine macanta an talamh—agus tha an là sin fad air falbh—cha bhi guth Dhe agus guth an t-sluaigh co-ionnan. Is deacair agus diomhair cridhe mhic an duine, cho diomhair 's nach bu chòir dhuinn a bhi deas gu neach a dhiteadh nach aithne dhuinn ach ann an cuid; agus sin maith dh' fhaoidte, a' chuid as miosa dheth. Tha e duilich a ràdh, mar thubhairt mi cheana, ciod a dh' éireas do'n t-seòrsa dhaoine so a dh' ainmich mi, no c'àite a bheil an seasamh aca gu spioradail, daoine anns nach 'eil an inntinn spioradail agus aig nach 'eil gaol air eaglaisean no air cràbhadh, ach a tha uasal is coibhneil is blàth-chridheach gu nàdurra, agus a tha daonnan crìosdail ri an co-chreutairean as aithne dhaibh, ged nach 'eil an Dia nach fhaca iad 'n an smuaintean idir.

Is coma ciod a their mise no an t-Urramach Niall Mac Phàrlain, B.D., umpa, ach ciod a theireadh Crìosd? Sin an gnothuch. Ach co dhiu chan ann do Shatan no do na gobhair a bhuineas an coibhneas.

Co ris a dh'abras tu duine maith? Chan 'eil e furasda sin a ràdh ann an aon fhacal, ged tha mi an dùil gu'n aithnich sinn uile duine maith an uair a chi sinn e. Tha maithneas agus maithneas ann, ach ma théid thu thairis ann ad inntinn air na daoine maith as aithne dhuit, agus ma dh' fheòraicheas tu dhìot féin co dhuibh sin as fhearr, tha fhios agam gu'n cuir thu an fheadhainn a tha coibhneil air thoiseach air càch. Tha an duine coibhneil mar neach a thilgeas aran air aghaidh nan uisgeachan; an déidh mhóran làithean gheibh e e a ris. Gheibh e maithneas o choimhearsnaich air son fhàilingeas do nach tugadh iad maithneas ann an duine eile, agus gabhar a lethsgèul an uair nach gabhar lethsgèul dhaoine eile. Toimhsar dha leis an tomhas a thug e féin do dhaoine eile. Agus co aige tha fhios nach dean Dia an ni ceudna?

Tha dà sheòrsa dhaoine ann a bhios gu tric a' deanamh dibhearsoin air daoine truacanta, coibhneil; an droch sgealb sin ris an abradh Iain Bunian, *Gliocas Saoghalta*, agus an droch sgealb eile ris an abradh an Salmadair, *Fear na fanoid*, ach chan ann o *Ghliocas Saoghalta* a gheibhear an gliocas as àirde, is chan ann o'n *luchd-fanoid* a gheibhear breith cheart. Chi sùilean nan naomh agus sùilean na cloinne nithean nach léir dhaibh-san. Cha tric le naoimh no le cloinn no le coin mearachd a dheanamh mu dhaoine, co dhiu a tha iad glan no salach, riomhach no luideagach; agus chan fhaca mise duine coibhneil riamh do nach tug naoimh is clann is coin an cridhe cho luath 's a thachair e orra, a dh' aindeòin gu robh iomadh bréid is toll air falluinn 'fhìreantachd.

Anns a' Choille Bheithe

*Gùg-gùg ars' a' Chuthag
Là buidhe Bealltuinn.*

AIR uairean brùchdaidh maise agus ion-aghnaidh an t-saoghail a steach air cridhe duine mar thuil. Tha e duilich a ràdh ann am briathran ciod a tha tachairt aig na h-aman-naibh sin, oir chan 'eil ann am briathran ach innealan maol a chur an cèill fiosrachadh diomhair a chridhe. Chan 'eil cainnt idir air na nithean as fhearr air thalamh.

Ach tha mi an dùil gu'm faodar a ràdh mu neach a chunnaic aon phlathadh de mhaise a' chruthachaidh, agus a dh' fhairich a chridhe a' leum le sòlas an làthair oibrichean òirdhearc an Tighearna, gu bheil seòrsa de'n cheart ni a'

tachairt ann ris an abair na diadhairean *dùsgadh*. Tha fichead dòigh aig Dia air daoine a dhùsgadh; tha fichead guth aige leis a bheil e a' labhairt r'a chloinn air thalamh, agus ciod air bith àite anns a bheil làthaireachd Dhe a' brùchdadh a steach air cridhe duine, is e sin da rìreadh tigh Dhe agus geata nèimh.

Bidh ceithir-là-deug fhathast m'an tig a' chuthag, ach o'n oisein so de'n Choille Bheithe chi mi an duigh gu bheil buidhe na Bealltainn gu fann ri fhaicinn air na h-achaidhean cheana; mar a theireadh na seann daoine, *mios roimh gach ràidhe a choslas*. Tha a' ghaoth bog blàth,

a' sgaoileadh air feadh an t-saoghail àileadh an earraich. Ged bhiodh mo shùilean dùinte dh' innsadh gach pòr 'n am chluinn dhomh gu bheil an t-earrach air tighinn; tha mo chluas is mo chridhe, mo chuislean is m' fhéithean, a' faireachduinn tluismhoireachd analach.

Bha geamhradh fada againn am bliadhna, reothadh cruaidh is gaoth bhiarach o'n tuath fad shia seachduinnean, ach bhiodh na seann daoine ag ràdh nach do rinn reothadh anns an Fhaoilleach cron riamh; gu'm b' fheàrr d' a' bhliadhna uile reothadh ann am Februari. Thug mise fanear na lilidhean iomadh maduinn is feasgar am bliadhna, anns an t-seadh anns an d'iarr an Slànuighear oirnn sin a dheanamh, is chuir e iongnadh orm cho beag 's a dh' fhairich iad am fuachd. Theagabh gu'n d' fhairich iad e, ach cha do leig iad leis an fhuachd an cur bhàrr an cùrsa féin, is cha mhò a mheat-aich iad ri agbaidh cruadail. An uair a bha a' ghealag-làir a' cur a guib troimh 'n talamh bha an reothadh cho cruaidh 's gu'n saoleadh tu nach tigeadh a sròn gu bràth an uachdar, ach tha am braonach beag beatha a tha anns a' ghealag-làir air a tarruing as an lànachd beatha a tha ann an Dia, agus a chionn gu bheil, cha b' urrainn do'n reothadh a' bheatha sin a mhùchadh, is rinn a' ghealag-làir gu réidh sàmhach rud a dh' fhairtlicheadh air à ghinleid a dheanamh. Na'n robh mi anns a' chùbaid an àite a bhi anns a' Choille Bheithe dh' fhaodainn cosmhalachd a dheanamh as a sin, ach faodaidh tusa, a leughadair, cosmhalachd a dheanamh dhuit féin.

So an t-àm de'n bhliadhna anns an fhiach do dhuine a bhi air a chois roimh éirigh gréine, a chluinntinn ceòl nan eun; a' choisir-chiùil as fheàrr air thalamh. An diugh fhéin tha òranaiche anns gach preas, ach ged tha cuid dhiubh na's fheàrr na càch tha iad uile cho mìlis 's gur leòr an sonas a bhi 'gan éisdeachd. Tha e cho duilich do dhuine a ràdh cò an t-òranaiche as docha leis am measg nan eun 's a bhitheadh e dha a ràdh cò an laoidh as docha leis. An uair a chluinneas tu an smèorach air geug craobhe, a' cur smior a chridhe anns an òran a tha e a' seinn d'a chompanach a tha deanamh nid anns an tom ud thall, their thu riut fhéin nach 'eil guth eile an taobh so de nèamh cho binn ris, ach an ath mhionaid ogaidh an lòn-dubh am fonn is bheir e ort a ràdh nach 'eil òranaiche cho maiseach ris anns an ealltuinn.

Na'm b' fheudar an taghadh-cruaidh a dheanamh b'e mo roghainn fhéin an uiseag; gu sònraichte uiseagan Thirithe. Theagabh gu'n saoil thusa, a leughadair, gu bheil ceòl na h-uisge gun mhùghadh eiod air bith àite an cluinnear e. Ach chan 'eil sin idir ceart. Tha a' cheart uiread dealachaidh eadar uiseagan Thirithe agus uiseagan Pheairt 's a tha eadar

Eadailtich agus Breatunnaich a thaobh chiùil. Coltach ris na daoine tha cuid de na h-uisgeagan aig a bheil ribheid as fheàrr na tha aig feadhainn eile, is chuirinn mo gheall gur ann an Tirithe a gheibhear Melba agus Caruso nan uiseag. Tha an t-eilean a' freagairt air dòighean na h-uisge is tha mìltean dhiubh ann; air maduinn chiùin shamhraidh, ann am beul an latha, tha an iarmailt uile air a lìonadh le ceòl, 's ma tha rud eile air thalamh as motha a bheir togail-cridhe do dhuine na'n ceòl sin chan aithne dhòmhsa e.

Tha e glé neònach nach 'eil iomradh idir ann am bàrdachd Oisein air na h-eòin a bhios a' seinn; uiseag no smèorach no lòn-dubh. Chan ann air m' urras fhéin a tha mi ag ràdh so ach air urras as fheàrr, facal an Ollaimh Gilleasbuig Mac-a-Chléirich a thionndaidh bàrdachd Oisein gu Beurla, agus a sgrìobh mórán uime. Theagabh gu robh na h-eòin sin cho pailt anns a' Ghàidhealtachd 's a tha iad an diugh; ach ma bha, cha do ghabh Oisean no Mac-a-Phearsain suim dhiubh. Ach tha na h-uisgeagan mórán na's fiachaile ann an cruthachadh Dhé, agus an ceòl mórán na's maireannaiche na bàrdachd Oisein.

Is e a thug orm suidhe anns a' Choille Bheithe an diugh gu robh mi air son toilinntinn fhaotainn dhomh fhéin, ach na'n robh mo choguis cho geur no cho usaideach 's nach ruigeadh i leam a bhi 'n am thàmh gun aobhar a b'fheàrr na sin, rachadh agam air lethsgèul maith fhaotainn. Sin agad am feum a tha ann am feallsanachd agus ann an ealadhain. Bheir an fheallsanachd dhuit reuson maith air son rud a dheanamh a bha thu air son a dheanamh co dhiu, agus innsidh an luchd-ealadhain dhuit car son a tha thu a' deanamh na nithean a tha thu a' deanamh cheana.

Dh' fhaodainn-sa, ma ta, a ràdh gu'n tàinig mi do'n Choille Bheithe an diugh chan ann idir a dh' fhaotainn sòlais dhomh fhéin ach air sgàth mo choinhthionail; gu'm faca mi gu robh griann làidir an earraich a' dearsadh agus gu robh mi air son làn mo chraicinn fhaotainn de na gathan ris an abair daoine ionnsaichte *gathan violet*, los gu'n deanainn m'obair na's fheàrr. Sin agad sin.

Ma's fìor na dotairean tha iocshlaint ann an gathan violet na gréine nach robh riamh an Gilead. Sin an t-aobhar a bheir na feallsanaich an measg nam boirionnach dhuit gu bheil iad leth-rùisgte, agus nach 'eil anns na gibeagan beaga a tha iad a' gleidheadh orra ach stiallan tana mar gu'm biodh bréid anns am biodh banarach a' sìoladh bainne. Ach is e an fhìor aobhar gur toigh leò am fasan, is tha na mìltean dhiubh nach cuala iomradh riamh air an rud ris an abair na dotairean *heliotherapy*, agus a tha ceart coma ged nach cuala.

Coltach ri daoine eile bidh mise air uairean

a' feuchainn ri comharraidhean na h-aimsir a leughadh; ma chreideas mi na their na dotairean tha e glé choltach gur e luchd nan cràbhatan a shealbhaicheas an talamh air a' cheann mu dheireadh agus nach e luchd nan coilearan. Tha e coltach gu bheil coilearan a' milleadh eanchainnean dhaoine le bhi cumail

na fala gun dol do'n cheann, agus le bhi cumail na gréine bho'n amhaich. Biodh na Socialists, ma ta, fo dheagh mhisnich; tha an là a' dol leò gu réidh samhach; an àite farmad a bhi aig a' chràbhait ris a' choileir, bhiodh e teòma dhaibh an leoir choilearan a thoirt do na Tories a nasgaidh.

Turus a' Chrìosduidh

THA an leabhar ionmhuinn agus ainmeil so air a thighinn a mach agus e air a chur an Gàidhlig as ùr le Calum MacGhillinnein, D.D. an Dun-éideann. Tha sin fhéin 'na urras gu bheil a' Ghàidhlig ann ceairt agus blasd, agus gu bheil fìor sheadh an Turuis againn ag éisdeachd ris mar gu'n tigeadh e bho bheul Iain Buinian fhéin. Agus faodar a leughadh an comhfhurtachd seach gu bheil an clo-bhualadh garbh agus soilleir; agus tha brìgh gach earrainn ann am beagan fhacail mhòra an oir na duilleig ann an achlais na cuid eile. Tha so 'na thaitneas do'n t-sùil agus 'na stiùireadh do'n inntinn ann a bhi 'ga leughadh. Tha a rithisd aon fhichead dealbh feadh an leabhair 'ga mhineachadh is 'ga dheanamh soilleir agus a' cur loinn air.

Tha sinn, ma tha, fo chomain agus tha ar beannachd air ceann nan daoine còire chuir a mach e 'na leithid de thrusgan maiseach Gàidhealach — Comunn nan Trachdannan Diadhaidh an Lunnainn—agus gheibhear e ann am bùitean luchd-reic leabhraichean air son leth-chruin. Tha sin saor gu lèor do leithid a leabhar—a thaing sin do'n Chomunn uasal a chuir a mach e agus a chaidh gu leithid de chodas iad-fhéin gus am biodh e air a' phris so agaimme. Chan 'eil luacha-peighinn againn 'sa Ghàidhlig as fhearr, a mach o Fhacal na Fìrinn fhéin.

Tha e 'na thaiteanas leabhar a bhi ceairt air a litreachadh agus an cainnt bhlasd cìreachdail ann an dòigh na Gàidhlig, agus tha sin againn an so. Tha làmh an Doctoir urramaich is fhoghlumte o'n d' thàinig e 'na fianuis air an sin. Ach tha brìgh na diadhachd agus misneach

an t-soisgeil againn 'san leabhar ionraiteach so cuideachd. Gu dearbh tha ni-eigin ann leth-choltach ris mar dh' iarradh an Gàidheal—fearachas is saothair air slighe nan gràs, samhla is sealladh faicsinneach air na nithibh nach fhaicear; geur-rannsachadh air comhalaichean is tuiteamas an turuis; agus aoibhneas gràidh a' tàladh a' chrìosduidh air adhairt. Thug mar sin na Gàidheil di-beatha dha 'nuair a fhuair iad an toiseach e 'n an cànan fhéin bho làimh an duine bheannaichte Padruig MacPharlain. Bha sin sa bhliadhna 1812. Chaidh a chlo-bhualadh trì uairean o'n uair sin. Agus chuir an t-ollamh MacGillebhrà a mach e cuideachd 'sa bhliadhna 1865 ann am meudachd Biobuill mór cùbaid. Ach tha iad sin a mach as a' chlà agus duilich am faotainn, agus mar sin cuiridh sinn an tuilleadh fàilte air a nis agus e mar a dh'iarradh sinn e 'na dhealb is na dhreach, freagarrach air son ar pòcaid gu bhi 'na chompanach againn an taobh an teine no air leathad a' chnuic.

Tha “Turus a' Chrìosduidh” 'na èolas is 'na thlachd do na h-uile a leughas e. Bheir e misneachd is meadhon meorachaidh do'n t-seann chrìosduidh, aithne is gliocas air crìoch àraidh an duine do na h-uile—sean is òg. Gu dearbh chan aithne dhuinn leabhar a b' fhèarr leinn a bhi an làimh na h-òigridh air a' Ghàidhealtachd na an leabhar so. Ma ghabhas iad ar comhairle-ne ceannaichidh iad e agus aon uair is gu faic iad e cha bhi an sùil an déidh an leth-chruin. Bidh buannachd is beannachd aig an inntinn's an anam dheth fhad 's as bèò iad.

CALUM MAC LEÒID.

Dlùth air a' Chala

(AIR A THIONNDADH O'N BHEURLA LEIS AN URRAMACH GILLEASBUIG DOMHNULACH, D.D., A BHA AN CILL-TARLAGAIN).

REUL feasgair 's luidhe gréin

Is aon ghairm ghlan bho 'n àird,
'S na cluinntear gairn nan oitir-thonn leam fein
'N uair théid mi mach air sàil;
Ach séimh sheòl-mara sìthchail mar aig clos,
Gun chobhar no gun fhuaim;
'Nuair ni e triall gu ciùin bho chuairt a bhos
Gu dhachaidh bhuan.

Clag feasgair 's dubhar speur
'S an oidhche tuiteam balbh;
'S na cluinntear dubhachas a bhròin leam féin
Aig àm dhomh falbh,
Oir, ged a ghiùlaincas an sruth mi null
Thar crìch mo ròid 's mo là,
M' Fhear-iùil gu faic mi fhathast gnùis ri gnùis
An cala caomh an àigh.

Saccheus

SGEULA iongantach air gràs : dh'iarr e, S chunnaic e, chaidh a ghlacadh. Is maith a bhi ag iarraidh ach tha nithean ann as mò na bhi ag iarraidh : is e sin an t-aobhar air a bhi ag iarraidh, agus an cuspair a tha neach ag iarraidh. Chan 'eil sinn gle chinnteach ciod a ghluais Saccheus a dhol ach am faiceadh e an Tighearna Iosa : is e ni as mò agus as fhearr gun deach e air a' cheann-turuis. Ràinig e agus an uair a thog e suas a shùilean chunnaic solus an sùilean Iosa a thug dha sealladh air a chridhe fhéin agus air a thruaighe ; sealladh cuideachd air cridhe gràidh an t-Slànuighir lan gràis agus firinn, agus o'n uair sin bha e air a ghlacadh an cumhachd a' ghràidh nach tréig 's nach caochail. Ach b'e sud glacadh nam beannachd dhasan—anns a' ghlacadh ud fhuair e riòghachd agus fhuair e saorsa anam a choisinn air ais dha coir is seilbh an teaghlach Abraham.

1. An là an dé.

Choirig a pharantan e bhi beò beatha ghlan, ach reic esan e fhéin air òr. Cha do smaoinich e aon uair, no ma smaoinich cha d' thug e mórán speis do'n smaoin, an ann air son òr glan a reic e e fhéin. Chuir e doimheadas air a pharantan a dh'aidean an ùrnuighean dùrachdach. Shoirbhich leis 'n a rùn fhéin is e cho sanntach cho an-ìochdmhor cho neo-maitheach. Am briathran Iosa cha robh ann ach larach. Bu mhiann leis an truagh so Iosa fhaicinn. Cha robh anns a' mhiann sin ach sìlean beag. Ach am foghar beannaichte, có as urrainn iomradh iomchuidh dhèanamh air a mhaithas agus air a mheud ? Thoir an aire nach dean thu tàir no dearmad air a' mhiann a tha 'g a do tharruing a dh'ionnsaigh Iosa, air cho fann 's gum faod e bhi. Faodaidh am miann a bhi fann ach cuimh-nich gur ann gu Iosa tha e 'g ad tharruing is chan 'eil ni air an t-saoghal as fhear na gun coinnicheadh tu fhéin agus Iosa a chèile. Bhiodh e 'n a là aoibhnis do d'anam agus 'na là glòire do Iosa Criosd.

2. An là an diugh.

Ghlacadh Saccheus anns a' mhiann so agus cha bu luaithe thoisich e air leantainn a mhiann na bha e air a chur ann an dragh dhe gach seorsa : dragh dhe thaobh fhéin. Bha e beag 'n a phearsa. Cha b'e sin a chuire-sa ged b'e chall e aig a' cheart am ud. Ged bha mhiann gu maith ciod e mhaith a bha am miann nach coisinneadh dha ach doimheadas agus sin cha b'ann le choire fhéin no le coire chaich. Bha e

beag 'n a phearsa. Ach a thuilleadh air an sin cha b'fhiach an cliù a bha aige. Thug an obair as an robh e toirt a bheòshlaint a chliù dheth. B'fhear-brath a luchd-duthcha e. Bu duine e a bha toirt a mach a bhuannachd á deòir is anacothrom nam bochd, bantraichean agus dileachdain gun bhi tighinn air an an-ìochd leis an robh e togail cis choimhich o dhaoine eile. Tha an còmhnaidh rud eigin a bhuineas do phearsa no a dh'inntinn ; rud eigin a tha ag agairt lethsgheul no ag agairt peanais a seasamh eadar an t-anam gràsmhor agus Fear-saoraidh.

Bha an dragh ud aige a thaobh a phearsa fhéin. Tha dragh eile aige a thaobh an t-sluaigh. Tha an sluagh an còmhnaidh anns an rathad air neach a tha ag iarraidh na slighe gu Criosd. Faodaidh daoine bhi air am mealladh a thaobh cliù an t-sluaigh sin ach tha e 'n a chiùs smaoinich co dhiubh gu faod daoine a tha air an ainmeachadh air Criosd a bhi 'n an arras-bacain eadar Criosd agus cuid a tha fo chùram is ag iarraidh Iosa fhaicinn. Ach chan e mhàin cuid a tha air an ainmeachadh air Criosd a dh'fhaodas a bhi mar sin ach sluagh mòr a tha 'g an dùmhlachadh fhein timchioll air. Cha ghabh iad fhéin ris is cha leig iad le daoine eile gabhail ris. B'e sin an càs anns an robh Saccheus anns a' cheud tòiseachadh.

Ach is ann a chum a bhi air an cur fo cheann-sail a tha éiginean mar sud as an rathad air neach air bith. Fhuair Saccheus buaidh an dòigh a bha air leth simplidh agus nadurach. Rinn e dìreach mar nach biodh aige ach a chiall nadurach a chleachdadh. Ghabh e beachd air an rathad a bha Iosa agus an sluagh a' gabhail. Chunnaic e a' chraobh shicamore is a geugan a' sgaoileadh a mach os cionn an rothaid a bha iad a' gabhail agus rinn e suas inntinn air ball nach robh àite air an astar a b'fhearr na sonnag an glaic te dhe na geugan ud chum sealladh maith fhaighinn air Iosa. Mar sin ged a bha a lurga goirid bha a'chas luath. Bu leòr sin. Thug e na buinn as air thoiseach air an treud agus ma bha an anail 'san uchd a ruighinn na craoibh shicomoir bha e air anail a leigeil an glaic gairdein na craoibhe mun do rainig an sluagh is Iosa 'n am meadhon, dìreach fo'n gheig air an robh e 'n a shuidhe ; Chan 'eil teagamh nach robh e moladh Dhé air son cho goireasach 's a bha a' chraobh shicomor dhàsan an là ud. Tha sgeula bhreagha am measg a nan Iudhach gun robh e 'n a chleachdadh aig Saccheus gus

an robh e 'n a fhìor sheann duine a bhi dol a h-uile madainn le soitheach uisge agus 'g a dhoirteadh aig bun na craoibh shìcomor ud. Tha an sìcomor ud ann fhathast a' dheanamh cobhair air gach Saccheus bochd miannach leis 'm bu mhaith Iosa fhaicinn.

3. Tha trì nithean sonruichte a' togail ceann anns an t-slainge mhór a ràinig air Saccheus an uair ud. Tha an toiseach Iosa 'n a aonar. Sheall esan suas agus chunnaic agus chuala e. Cha ruigeadh Saccheus a leas labhairt. Bha mar a bha e 'n a ghuraban an achlais na craoibhe a' sealltainn do Iosa mac le Abraham agus craoibhean an t-saoghail agus an droch spioraid a an sàs ann 's 'g a sgrios. Fhuair Saccheus barrachd air a mhiann gun dhol na b'fhaide. Tha rithisd Saccheus 'n a aonar. Rinn e cabhag agus chom e as a' clraoibh. Agus abair thusa

aoibhneas. Chan fhaod mi radh có air bu mho bha dh'aoibhneas, ach ma bheir mi mo bheachd cha chuir mi seachad air Iosa e. Bha an t-aoibhneas agus a' chabhag ann comhla, oir cho cinnteach 's a bha miann ag ithe Shaccheus bha cheirt mhiann ann an Iosa a dh'ionnsaigh Shaccheus. An uair a choinnich iad rinn iad gairdeachas 'n a chéile le gairdeachas a chaidh thar labhairt agus a bha làn de ghloir.

Tha rithisd Iosa agus Saccheus le chéile. Bha fear dhiubh ann am banndaibh a ghràidh—an e fear ach an dithis? Ciamar a b'urrainn an dithis ud a thighinn gu chéile gun tuiteam an gaol a chéile, agus a dhol a steach an cúmhant beò an aoibhnis is a ghràis? Rinn an gràdh ud a' mhiorbhuil nach deacha fhathast á cuimhne—Choirig e Saccheus gu bhi beo beatha nuadh—beatha agus Crìosd 'n a teis meadhon.

Philip an Soisgeulaiche

Gnìomharan nan Abstol, viii.

THA dà dhuine de'n ainm Philip air an t-ainmeachadh anns an Tìomnadh Nuadh,

- (1) Philip an t-abstol
- (2) Philip an soisgeulaiche

An uair a rinn na h-Iudhaich Ghreugach gearan gu robh dearmad air a dheanamh air am bantraichean anns an fhrithealadh làitheil chòmhairlich na h-abstoid do na bràithrean eile seachdnar dhaoine a thàghadh, gu dheagh theistean, làn de'n Spiorad agus de ghliocas, a chuireadh iad os cionn a' ghnòthuich. B'e Philip fear de'n t-seachdnar so, agus maille ri Stephen is càch choimhlinn e an cleasdanas a leag an eaglais air. Ach aig bàs Stephen, a thaobh na geur-leannmuinn a rinneadh orra ann an Ierusalem, b' fheudar dhaibh teicheadh as a' bhaile. Chaidh Philip sìos do Shamaria, far an do thòisich e air obair a bha na bu bhuannachdaile do'n eaglais na frithealadh do bhùird. An uair a dhùndadh aon dorus air dh'fhosgail dorus eile roimhe. Ann an Samaria cha robh feum air deacon, ach bha feum mòr air soisgeulaiche, agus thòisich Philip air Crìosd a shearmonachadh dhaibh. Bha tàlannan sonraichte aige air son sin a dheanamh, oir chan e mha'n gu robh e 'n a dhuine a bha làn de chreideamh agus de'n Spiorad Naomh ach bha e mar an ceudna 'n a dhuine a bha farsuing anns an intinn, gun dad de chumhannachd nan Iudhach ann. Dh'fhosgail e dorus na h-eaglais Chrìosduidh do na cinich.

An uair a chaidh e sìos do Shamaria, bha an sluagh fo spògan droch dhuine d' am b'ainm Simon Magus, duine a ghnàthaich druidheachd agus a chuir namhunn orra. B' ion do'n t-soisgeulaiche eagal a bhi air a ghuth a

thogail ann am baile anns an robh rìgh-chàithir Shatain, ach an ni a tha eu-comasach do dhuine tha e comasach do Dhia, agus thionndaidh Dia cridheachan nan Samaritanach o Shimon Magus gu Crìosd. Thùrling an Spiorad Naomh ann an cois searmonachadh an fhacail, agus bha dùsgadh mòr ann an Samaria, oir tha sinn a' leughadh "an uair a chreid iad Philip, a' searmonachadh mu rìoghachd Dhé, agus mu ainm Iosa Crìosd, bhaisteadh iad eadar fhir agus mhnathan." Tha e air a ràdh gu'n do chreid Simon Magus féin cuideachd, ach d'a thaobh-san feumar a ràdh gu'n do thuit an sìol maith am measg droighinn. An car a tha anns an t-sean mhaide is duilich a thoirt as; tha e coltach nach robh meas aig Simon air diadhaidheachd ach air ghaol buannachd. "Rachadh d'airgiod am mùghadh maille riut," arsa Peadar ris, "a chionn gu'n do mheas thu gu'm faodtadh tìodhlac Dhé a cheannach le airgiod; chan 'eil cuid no cranachur agad anns a' chùis so: oir chan 'eil do chridhe ceart am fianuis Dhé; gabh aithreachas uime sin agus guidh air an Tighearna, a dh'fheuchainn am maithear smuain do chridhe dhuit, oir tha mi a' faicinn gu bheil thu ann an domblas na seirbhe, agus fo chuibhreach na h-eucorach."

Tha sinn an dùil nach 'eil sòlas air an t-saoghal cho mór ri gairdeachas an t-soisgeulaiche, an uair a bheir Dia dha mòran anamanna mar thuarasdal. Lionar a bheul le gàire agus a theangadh le ceòl, an uair a chrùnas Dia a shaothair le bheannachd. Bha an sòlas so aig Philip ann an Samaria, ach an uair a bha a chupan làn labhair aingeal an Tighearna ris, ag ràdh, "Eirich agus imich mu dheas, a chum na slighe a tha a' dol sìos o Ierusalem do

Ghasa, a tha 'na fhàsach." Cha d' innis an t-aingeal dha car son a bha e air a ghairm air falbh o Shamaria, agus chan 'eil teagamh nach b' fheàrr leis fantuinn aig an obair a bha a' soirbheachadh leis cho maith seach dol a mach do'n fhàsach, gun fhios c'àite an robh e a' dol. Ach ged nach bu léir dha na bha air thoiseach air thug e ùmhachd do fhacal an Tighearna agus dh' fhalbh e. Is fèarr le Dia ùmhachd na iobairt, agus an déidh làimhe bha e 'n a aobhar taingeachd do Philip gu'n d' thug e géill do'n fhacal a chuir Dia 'n a chridhe. Oir chunnaic e gu'n do chuir Dia air thurus sònraichte e do Ghàsa.

Na ceudan bliadhna n' an do thachair Philip agus an caillteanach o Etiopia air a chéile thubhairt an Salmadair, a' labhairt ann an spiorad na fàidheadaireachd, "Sinidh Etiopia a mach a làman ri Dia," agus a nis bha am facal sin air a choimhlionadh gu litireil. Cha bu tuiteamas e gu'n do choinnich an dithis so an là ud; bha e uile air òrduchadh ann am freasdal Dhé. Cha d' iarr anam riamh Dia ann an diomhanas; agus mar fhreagairt do ùrnuigh-ean an Etiopianaich chuir e a sheirbhiseach a theagasg na slighe dha gu Crìosd. An uair a thòisicheas daoine air facal an Tighearna a smeurachadh, ag iarraidh aran na beatha ann, faodar a ràdh nach 'eil iad fada o rìoghachd Dhe, oir bheir fosgladh a bhriathar solus dhaibh.

"Thugadh e mar chaora chum marbhaidh;
Agus mar uan a tha balbh am fianuis an
fhir-lomairt,
Mar sin cha'n fhosgail e a bheul."

B'iad sin na briathran a bha ann am beul an Etiopianaich, agus an carbad a' dol seachad air Philip. Anns a' mhionaid thuig Philip car son a dh' iarr aingeal an Tighearna air dol do'n fhàsach. Dh' fhosgail e a bheul, agus a' tòiseachadh o'n sgrìobtur so, shearmonaich e Iosa dha. Ach cha ruigear a leas an còrr de'n naigheachd innseadh. An Dia a dh' iarr air

Philip an carbad a leantuinn, thug e dha mar an ceudna beul is gliocas air chor agus m'an deachaidh iad fada air an t-slighe gu'n do chreid an t-Etiopianach ann an Iosa Crìosd. "Agus dh' imich e air a shlighe le gairdeachas." An uair a thig Crìosd do'n anam is aobhneach daonnan a theachd. Cuiridh e sòlas anns a' chridhe is òran nuadh anns a' bheul. Tha a' cheart fhacal a tha air a ràdh mu'n Etiopianach air a ràdh mu na Samaritanaich d' an do shearmonaich Philip an toiseach, "Agus bha gairdeachas mór anns a' bhaile sin." Tha an soisgeul an ni ceudna an dé agus an diugh agus gu sìorruidh; anns gach àite is anns gach àm anns an searmonaichear e tha e 'n a sgeul aobhneach, agus do bhrìgh gu bheil tart ann an anam mhic an duine an geall air an Dia bheò, faodaidh an soisgeulaiche a bhì cinnteach gu'm faigh e éisdeachd air sgàth a theachdaireachd ma liùbhras e i gu rèidh simplidh, agus gu'n abair nighean Shìoin a tha fathast fo dhaorsa, "Cia maiseach air na sléibhtean casan an tì a tha tabhairt deagh sgéil, a tha cur an céill sìthe, a tha tabhairt deagh sgéil air maith, a tha cur an céill slàinte, a tha ag ràdh ri Sion, Tha do Dhia 'n a rìgh!"

B' airidh Philip air an ainm a thugadh dha anns an eaglais, *an soisgeulaiche* (Gnìomharan, xxi. 8), oir an déidh dha Samaria fhàgail chaidh e gu Asotus: agus a' dol troimh na bailtean uile shearmonaich e an soisgeul dhaibh gus an tàinig e do Chesarea. Ann an Chesarea thachair e féin agus Pol air a chéile, dithis a bha a dh' aon inntinn. Bha Philip cho sona 'na theaghlach 's a bha e 'na obair; choisinn e a chlann féin do Chrìosd cho mhaith 's a choisinn e na cinnich—rud nach urrainn iomadh searmonaiche eile a ràdh—oir tha sinn a' leughadh gu robh a chreathrar nighean ri fàidheadaireachd (Gnìomharan, xxi. 9).

Bitheadh fhios agaibh, an duine a dh' iompaicheas peacach o sheachran a shlighe, gu'n saor e anam o'n bhàs, agus gu'm folaich e mòran pheacaidhean.

Faoisid duine le Dia

BHA mi fichead bliadhna a dh'aois an uair a thàinig mi do Dhun-Breatunn, àite anns nach robh sochairean an deagh chomuinn a bha agam ann an Cìpen, agus a thaobh nach robh freumh na cuise annam féin bha mi gu soirbh air mo thoirt a thaobh le mo chompanaich ùra chum misge, agus an uair a thréigeadh mo reusan mi thòisichinn air mionnann, ni air son an gabhainn mór aithreachas an uair a thiginn thugam féin, agus thoisichinn air mo sheamh ghnàths as ùr; is e sin, a' dol fo bhòidean, ach cha bu luaithe a cheanglainn iad na bhrisinn iad. Fa dheòidh thuit mo thogail a bha air a

deanamh suas de chré gun oibreachadh, chan ann a dh'aon tuiteam, ach a lion cuid is cuid, bho cheum gu ceum, gus fa dheòidh an d' fhuair mi mi-féin air sioladh ann an làthach a' pheacaidh, agus rinn mi co-chomunn ris a' chuid eile de mo chompanaich 'n an gnìomharan ifrinneach.

Air dhomh a bhì aon latha a' gabhail an àile feadh nan cluan thàinig an sgrìobtur so le caismeachd uamhasach a dh' ionnsuidh mo choguis, "Ach air do'n spiorad nèoghlan dol a mach á duine, théid e troimh ionadan tiorma, ag iarraidh foise, agus chan fhaigh e i. An sin

their e, Pillidh mi do mo thigh as an tàinig mi mach; agus air dha teachd, gheibh e falamh e, sguabta agus uidhimichte. An sin théid e agus bheir e leis seachd spioradan eile as miosa na e féin, agus théid iad a steach agus gabhaidh iad còmhnuidh an sin; agus bithidh staid dheireannach an duine sin na's miosa na a cheud staid" (*Mata xii. 43-45*). O, mar chaidh so mar sgian a dh'ionnsuidh mo chridhe! Chuir e ann am pian-bhròn mi a bhi smuain-eachadh gu'n do thréig Dia mi agus gu'n d'fhàs mi ann am ionad-chòmhnuidh dheamhan. "Mallaichte," arsa mise, "gu robh an latha anns an deachaidh mi air seacharan o Dhia! O, mallaichte gu robh an latha anns an do choinnich mi na companaich thruaillidh so!" Bha mi 'n a leithid de staid is gu'n spionainn m' fhalt agus gu'n reubainn m'fheòil. Tha e eu-comasach dhomh aithris an t-uamhas dolabhairt leis an robh m'anam air a lionadh; bha mi ag amharc orm féin mar dhuine air a thréigsinn gu tur le Dia, agus gun dòchas sam bith eile ach ag amharc a mach air son na corruich eagalaich sin a shluigeas suas uile naimhdean Dhé.

An déidh sin bha mi greis de m' aimsir fo leann-dubh air chor is nach tugadh ni air bith sòlas domh, ach fa dheòidh thòisich mi air smuaineachadh ciod a b' fheàrr dhomh a dheanamh; chunnaic mi gu'n do chaill mi nèamh, agus nach robh nèamh eile ann a gheibhinn, mur deanainn nèamh dhomh féin air an talamh. Uime sin thòisich mi air togail suas mo spioraid agus air gabhail mo shàth de thoil-inntinnean peacach, am feadh 's a dh'fhaodainn am mealtainn. An sin bha uile bhannta gràis air am briseadh agus chaidh mi air m' aghaidh anns gach seòrsa peacaidh le ciocras. Dh'fhàs mi mar asail fhiadhaich anns an fhàsach agus ghnàthaich mi gach meadhon a chum mo choguis fhulascadh gu suain, ni nach b' urrainn mi a dheanamh. B'e cuideachd chridheil, shuilbhear, ioc-shlàint a b' fheàrr a b' urrainn mi fhaotainn a chum furtachd air mo dhòruinn, ni a thug orm ruith a dh'ionnsuidh cuideachd gach uair a gheibhinn cothrom air sin a dheanamh, agus a thaobh nach b' urrainn mi a bhi do ghnàth am measg cuideachd, a chum m'intinn a chumail suas an uair a bhithinn leam féin dh'ionnsaich mi air mo mheomhair gach duan agus òran a b' urrainn mi fhaotainn, ni nach robh ach 'n a dhroch leigheas air coguis leòinte agus thruaillidh. A dh'aindeoin gach ni a rinn mi cha d'fhuair mi suaimhneas.

An sin shaoil mi na'n dearbhainn orm féin nach robh Dia ann gu'm faighinn fois ann am intinn, ach cha b' urrainn mi m' intinn a shaoradh o'n bharail gu robh Dia ann. B'e m' fhior dhùrachd nach bitheadh, ach cha b' urrainn mi an t-uamhas a bha orm roimh a

chorruich a chur air di-chuimhne, agus ann am meadhon mo shubhachais, an uair a bheirinn oidhirp air gach uile smuain mu Dhia agus mu shiorruidheachd a chur bhuam thigeadh làn-dearbhadh làidir gu m' aigne gu robh Dia ann, agus staid thruagh shiorruidh air a h-ullachadh do gach peacach neo-aithreach. "Thubhairt an t-amadan 'n a chridhe, chan 'eil Dia ann" (*Salm xiv. 1*).

Air dhomh a bhi aon latha ann an coille a bha dlùth do làimh, agus mo smuaintean gu trom air luasgan, a' cnuasachd mu thimchioll bith Dhé, thòisich mi air amharc air na luibhean a bha fàs mu'n cuairt orm, agus thug mi faineair connbhall iongantach 'n an cumadh agus 'n an dealbh. Air dhomh cuid diubh a bhuainn agus an sgrùdadh gu mion chunnaic mi co liugha meur a bha fàs bho chuisig gach aoin diubh, agus gach aon mheur uidhe shònraichte bho chéile, ann an òrdugh cho eagarra is nach b' urrainn mi eadar-dhealachadh a chur eadar taobh seach taobh dhiubh. A ris thug mi faineair gach caochladh eun agus ainmhidh, agus mar bha teachd-an-tìr air a sholar do gach aon diubh, agus iad gu léir air an cruthachadh a chum an crìch àraidh féin. An sin dh'fheòraich mi dhiom féin ciamar a thachair so? Ach cha b' urrainn mi innseadh, mur b' ann le cumhachd agus gliocas a' Chrìuth-fhir. Agus mar so, an uair a bheachdaich mi air obair a' chruthachaidh agus an fhreasdail, bha m' intinn ann an rud-eigin de mhodh air a socrachadh anns a' bheachd gu robh Dia ann, agus a' freasdal d'a uile chreutairean.

Latha eile air dhomh a bhi falbh air feadh nan raon fhuair mi claigeann eich 'n a luidhe air an talamh, air fàs geal le sion an adhair, air chor is gu robh gach amladh a bha 'g a chumail ri chéile gu soilleir ri fhaicinn. Air dhomh a thogail suas ann am làimh rannsaich mi gu mionaideach na h-uilt mhìorbhuileach leis an robh aon mhìr dheth air a thàthadh ris a' mhìr eile, maille ris na lùbaibh cama agus ris na cuir shnìomhain a bha ann mu thimchioll nan cluas agus nan cùimhnein; sheall mi air gach taobh dheth a dh'fheuchainn, am measg co liugha amladh agus earrann air an tàthadh ri chéile, am faicinn eadar-dhealachadh no neo-iomlanachd anna, agus an déidh dhomh greis a dh'ùine a chaitheamh ann am feuchainn earrann dheth ri earrann eile, cha b' urrainn mi an t-eadar-dhealachadh a bu lugha fhaicinn eatorra, ach eagair iongantach agus comh-chòrdadh anns gach ball. Chunnaic mi a nis nach b' urrainn aon ni ach gliocas neo-chrìochnach a leithid so de mhìr-cheaird a dhealbhadh, agus nach b' urrainn na bha de dhaoine air an t-saoghal a leithid eile a dheanamh, agus mur b' urrainn iad an claigeann a dheanamh, cha b' urrainn iad idir cnàimh a thàthadh ri cnàimh agus an còmhach le féithean, feòil,

agus craicionn; agus na's lugha na sin uile gu léir a b' urrainn iad anail a chur ann agus a thoirt air gluasad agus imeachd mar a rinn e roimhe. An sin chomh-dhùin mi gu cinnteach gu robh Dia ann, a bha neo-chrìochnach ann an gliocas agus an cumhachd, 'Ti as e Cruith-fhear nan uile nithe, agus a tha riaghladh mar is àill leis.

An déidh sin thug mi fainear an duine, mar tha an t-urram aige thar gach creutair eile, gu sònraichte mar thugadh dha anam reusanta, ni leis am bheil e comasach eòlas a chur air Dia agus air obair. Uatha so agus o smuaintean eile coltach riu fhuair mi làn-dearbhadh gu robh Dia ann, gidheadh cha robh m' inntinn riarraichte mu thimchioll ciamar a bu chòir dhomh aoradh a dheanamh dha. Oir b' ann mu 'n àm so a thuit mi ann am buaireadh do thaobh ar Tighearna Iosa Crìosd a bhi 'n a aon de phearsachaibh na Diadhachd, agus mu ùghdarras an sgrìobtuir, air chor is gu robh gach seòladh a bha agam o'n Taisbeanadh air fhàgail gun tairbhe. Lean am buaireadh so mi gus an d' fhuair mi foillsachadh Dhé ann an Crìosd, ni a thug buaidh air na buairidhean sin agus air na buairidhean eile.

Chaidh mi nis cho fad air m' aghaidh agus gu'n d' thug mi oidhirp air an Sgrìobtur fhìjaradh a chum mo dhroch ghnìomharan féin. fhìreanachadh. O! àirdeadh na h-aingidheachd gus an robh mi a nis air tighinn. "Is an-aoibhin dhaibhsan a tha tarrauing aingidheachd le ciùd an dìomhanais, agus peacach mar le taodan cartach. Is an-aoibhin dhaibhsan a their maith ri òle, agus òle ri maith; a tha cur dorchadais an àite soluis, agus solus an àite dorchadais, a tha cur an t-seirbh an àite a mhilis, agus a mhilis an aite an t-seirbh" (*Isaiah v. 18, 20*).

Mu'n àm so thachair mi ri fear a bha air a mheas 'n a dhuine fòghluimte agus dh' fheòraich mi dheth ciod a bha e a' saòilsinn mu staid shìorruidh, agus mu phiantan ifrinn. Thubhairt e rium nach robh a leithid sin de ni ann, agus thug e ionnsuidh air a dhearbhadh le iomadh argumaid làidir; gu h-àraid, le

beachdachadh air maitheas Dhé. Ars' esan, "Ciamar a chòrdadh e ri maitheas Dhé a bhi pianadh chreutairean truagha feadh linntean na bith-bhuantachd, gu sònraichte na cinnich nach cuala riamh iomradh air a thròcair." Air dhomh an teagasg nuadh so a chluinntinn air a chòmhach le cho liugha argumaid, bha mi glé aoibhneach agus smuainich mi annam féin gu robh fathast dòchas ri tighinn á ifrinn a chionn nach robh i sìorruidh, ach a mhaire seal. O! an teagasg milis do gach neach coltach riumsa nach robh ag amharc air son ni sam bith ach dìoghaltas sìorruidh, gu'm faodaim a nis beagan misnich a ghabhail.

An uair a dhealaich mi ris an duine so thòisich mi air an teagasg so a sparradh air muinntir eile, ach cha chreideadh iad e, agus gu dearbh cha b' iongantach sin oir cha do làn chreid mi féin e. B' fheàrr leam gu robh e fìor, ach bha m' uile iarrtusan air am bruthadh leis an smuain so, gu robh Dia ann agus gu'n d' thubhairt e 'n a fhacal gu'm biodh peanas nan aingidh anns an t-saoghal eile sìorruidh. Chuimhnich mi air na briathran so, "Biodh Dia fìor agus gach duine 'n a bhreugaire."

Bha aon ni eile a fhuair mi annam féin, ged tha e rud-eigin iongantach ciamar a b' urrainn e a bhith, agus is e sin nach b' urrainn m' riamh làn shaorsa fhaotainn ann an cuideachd dhaoine aingidh, oir ged a bha mi sònraichte air son uile mi féin cha b' urrainn mi an t-òle a ghràdhachadh ann am muinntir eile, agus is tric a thug mi achmhasan dhaibh air son iad a bhi ri mìonnan, agus ag òl, agus ri peacannan eile. Agus an uair a thigeadh ni air bith am aghaidh bhithinn air son gabhail anns an arm, ach air dhomh smuaineachadh air caitheamh-beatha an t-saighdeir cha 'n fhuilingeadh mo chridhe dhomh smuaineachadh air a bhi fad mo làithean 'n a leithid de chomunn. Smuainich mi na'n gabhainn anns an t-saighdearachd gu'm biodh gach cothrom air aithreachas caillte gu sìorruidh, agus leis an dòchas fhaon so ri tròcair bha mi air mo chumail o dhol do'n arm.

Dughall Buchanan.

Searmon

"Gràdh agus foighid'inn."—*Tes. iii. 5.*

A BHEIL nì eile an rioghachd Dhé a tha cho à-éifeachdach is buadhmhor ri gràdh agus ri foighidinn.

Tha cliù air gràdh Dhé a tha cur eadar-dhealachadh soilleir eadar e 's a' h-uile gràdh-eile.

1. Chan aithne dhuinn cail eile am measg dhaoine a tha cho fìor agus cho seasmhach ris. Tha sinn eòlach gu leòr air gràdh ach chan 'eil gràdh as aithne dhuinn am measg dhaoine ach

an gràdh so nach fhaod a bhi air a mhealladh agus daoine bhi air am mealladh leis. Tha an gràdh so cho cinnteach is cho seasmhach ris an Dia a ghin e is da 'm buin e. Cha mheall "beul na firinn." Theid nèamh agus talamh thairis ach seasaidh an lide as lugha a thàinig a nach as a bheulsan gu sìorruidh. Cha ghràdh e mu 'm faod daoine tòiseacha a'mion-rannsachadh gus a bhi cinnteach as fhéin no as a ghnè. Is e tha ann mothachadh beò 'san anam

—ni air am faigh duine fios mar a gheibh e fios air gràdh caraid no gradh màthar. Tha diamh-
aireachd ann agus timchioll air. Faodaidh
neach a bhi an teagamh thimchioll air dha
thaobh fhéin, agus gidheadh an leig e leas a
bhi an teagamh mu ghràdh caraide. Tha an
gràdh sin cinnteach gu leòr agus chan aithne
dhuin ma tha mothachadh eile aig duine a tha
cho seasmhach ris. Tha na miltean ann a tha
togail fianuis air am beò-mhothachadh air. Bha
na miltean a thog am fianuis air a' bhuidh
bheannaichte tha leis agus a sheulaich am meas
air le am fuil. B'ail leò a ghràdh na beatha agus
dhearbh iad gum b'fheàrr dhaibh a choibhneas-
gràidh na beatha. Tha e cho fìor is cho seas-
mhach is a tha gealladh Dia Chalbhairi.

Is ann leis a rinn Dia eachdraidh is a thuil-
leadh air an sin a chuir e cumadh air linn gràis
Dé agus air saothair bhuidhmhor an t-Soisgeil.
Fhad 's a mhaireas an gràs beannaichte so ruim
mairidh soirbheachadh gràis Dé is cumhachd
glòrmhor an t-Soisgeil. Bidh e cinnteach agus
seasmhach. Bidh rioghachd a ghràis a' cinneach-
adh agus sgrios a' tighinn air rioghachd Shatani.
Bidh cruth-atharrachadh a' tighinn air baile
agus sgìre, snuadh nan gràs a' tighinn air sean
is òg. Bidh gràdh is càirdeas eadar nàbaidhean
agus luchd-dàimh. Bidh sluagh an Tighearna
mar mhuinntir air an d'fhàinig cruth-athar-
rachadh, agus bidh gràdh fìor agus seasmhach
agus bidh farnad agus tnu a' falach an cinn.

2. Is e an gradh so an ni as mò air an d'fhuair
duine riamh eòlas. Tha gràdh daonna mòr ach
chan 'eil anns an fhoillseachadh as àrda dheth
ach gathan mùchaidh dhe'n ghràdh so. Leugh
an sgeula a rinn Pol air gràdh agus chi thu
araon barail Phòil air gràdh agus an aon ni a
mheas e mar an ni as mo tha air an t-saoghal.
An urrainn sinn beachd a ghabhail air luach
pearsa Iosa Crìosd an sealladh an Athar? Ged
chuireadh tu cridhe gach athar air an t-saoghal
ann an aon, saoil thu am biodh e comasach air
doimhneachd an fhacail ud a ghrunnachadh:
“Is e so mo mhac gràdhach anns a bheil mo
mhór thlachd?” No idir a dhol a steach am
fàireachadh a' ghràidh ud is e ag iobradh aon
ghin a mhic: “Is e so mo mhac gràdhach 's a'
bheil mo mhór thlachd?”

Ach a rithisd. An cualas a riamh ni a tha
cho gràineil is cho uamhasach 's a tha peacadh
an duine do naomhachd Dhé? Ach a dh'ain-
deon sin tha Dia a' gràdhachadh pheacach leis
a' ghràdh so. An uair as mò e agus as gràineile
e, tha Dia 'g a shlugadh suas anns a' ghràdh so.
A bheil fhios air meud a' ghràidh so? “Is ann
mar so a ghràdhaich Dia an saoghal gun d'thug
e aonghin Mhic a chum 's ge b'e neach a
chreideadh ann nach biodh e air a sgrios ach
gum biodh a' bheatha shiorruidh aige. Is e so
sgeul aoibhneach na slàinte do gach truaghan
peacach a tha fhathast fo ghairm an t-Soisgeil.

Thàinig Iosa Crìosd araon a dheanamh 's a
sheirm na sgeòil so gun lethbhreth air anam a
tha cur feum air slàinte. “Ged robh peacaidh-
ean mar sgàrlaid, no mar Phurpur ni esan iad
geal mar shneachd.” Sin agad gradh mòr agus
a tha airdh air Dia a mhàin.

3. Is e an gràdh so an ni as cumhachdaiche
air an d'fhuair duine riamh fios.

An aithne dhuinn crìoch air bith air cumhachd
inntinn an duine? Ciod e an t-eòlas nach d'thug
e mach? Ciod e air nach d'fhuair e buaidh?
Ciod e an t-innleachd dhe nach do rinn e seir-
bhiseach. Tha e 'n a mhaighistir mar is àill leis
air iomadh cumhachd agus ni diamhair. Cuiridh
e an dealanaich air cheann-turuis. Chan 'eil
seòrsa obair nach toir e oirre a dheanamh 'n a
àite. Lorgaidh i Domhnall ged nach 'eil fhios
aig duine c'àite dhe'n t-saoghal a bheil a chuairt.
Tha sin furasd dhith agus ceud ni eile 's air nach
urra mise luaidh a dheanamh. Ciod nach com-
asach dhith a dheanamh? Is urrainn i an duine
mharbhadh; ach is urrainn an gràdh so am
peacach as truaighe iompachadh agus a
dheanamh saobhir an gràs Dhé. Is urrainn e
an cridhe cruaidh a bhriseadh is fhosgladh a
chum éisdeachd ri nithean glòrmhor Dhé. Is
urrainn e oighre ifrinn a dhèanamh 'n a oighre
air Dia 's 'n a cho-oighre maille ri Crìosd. Is
urrainn an gràdh so an duine “uasal” a
dheanamh 'n a thrail umhail agus deònach do'n
Dia dh'an robh fuath is gamhlas a chridhe aige
roimhe 'n so.

4. Is e an gradh so an ni as iongantach e
aithne dhuinn.

Eisd ri Pol is e togail fianuis: “Ghradhaich e
mise agus thug e e fhéin air mo shonsa.” Is
e sin iogantas bu mho ghabh Pol a riamh. Bha
uair nach aidicheadh Pol gum b'urraim Iosa
fhéin a chur fo chomain. Ach thàinig là eile air
Pol, agus is e theireadh e mu dheidhinn fhéin
“Ceann-feadhna nam peacach,” B'ann an là sin
a ghabh e ri comain o Iosa, agus a fhuair e
chomain nach deach aig air a phàidheadh a
riamh. Ach chan e mhaing gun robh e do Phol
'n a iongantas cho mòr. Ach smaoinich thusa
an cruth-atharrachadh a rinn e air Pol. Ciod
eile a b'urraim a dhèanamh: eucorach, toibh-
eumach, fear-geur-leanmhainn air a dhèanamh
'n a chriosduidh cho mòr, Abstol cho soirbh-
eachail, 'n a shearmonaiche cho sultmhor sim-
plidh: 'n a ghaiseach agus 'n a churaidh.
Chan fhaic sinn an t-iongantas cho mòr gus am
faic sinn crìoch air obair a' ghràidh is a ghràis.

II. Foighidinn Chrìosd.

Dh'fheumadh foighidinn a bhi aige ri iomadh
ni anns an t-saoghal. Dh'fheumadh foighidinn
a bhi aige ri bochdainn. Is ann bochd a bha a
chranncur anns an t-saoghal, agus ged bha
h-uile cumhachd fo a laimh: aran a dheanamh
ged a b'ann dhe na clachan, cha do chleachd e
an cumhachd sin a riamh a dheanamh cobhair

air 'n a fheum. Co ghabhas air a radh gu bheil bochdainn furasd a ghiulan? Is ann 'san t-suidheachadh sin a tha foighidinn cho feumail. Agus is iomadh uair a tha clann nan gràs air an cur an càsan 'san fhreasdal gur e an fhoighidinn an gràs as feumaile dhaibh, agus an comharra as soilleire a tha dearbhadh an dàimh ghràsmhor ri Iosa Crìosd.

Dh'fheumadh foighidinn a bhi aige ri daoine a dh'iomadh seòrsa; ri càrdeas leth-mharbh, ri daoine a bha fo bhuaidh ceilg is fuath. Ged bu duine e a bha an comhnaidh a' dol mun cuairt

a' deanamh maith bha e gu tric air a chlaoidh le ceilg is fuath dhaoine. Gu tri bha e mothachadh cho trom 's a bha toil Dhe. Bha e gu tric air a chlaoidh le aonaranachd an saoghal coimheach. Bha e air a shàruchadh le fulangas agus le iobairt a' Chrainn-cheusaidh.

Sud am fasgadh as fhearr, eadhon gràdh Dhé agus foighidinn Chrìosd, an cothrom as fhearr air neach a féin a dhion agus mar an ceudna air ionnsaigh a thoirt air nàmh. Feuch gun gabh thu fasgadh ann an gràdh agus ann am foighidinn Iosa Crìosd.

Cairdean Phoil

DEMAS

CHAN 'eil Demas air ainmeachadh ach trì Cuairean 'san Tionnadh Nuadh, agus chan 'eil na trì uairean sin fhéin ach goirid. A bharrachd air sin an uair tha Pol 'g a ainmeachadh chan 'eil e cantainn ni taitneach mu thimchioll mar a tha e cantainn mu Thimoteus agus mu Thitus.

Tha sin ag amharc mar gum biodh teagamh aig Pol mu Dhemas o thoiseach. Tha cuid ann mar sin. Chan urrainn daibh an corr a radh na: "Chan 'eil fhios agam ciod e as aobhar air ach cha toigh leam an duine ud." Chan 'eil sin ag amharc aona chuid coibhneil no reusanta ach uairean tha an t-amharus air fhìreanachadh. Agus sin mar a bha a thaobh Phoil. Bha e 'n a dhuine aig an robh geur bhreithneachadh; ach coltach r'a Mhaighistir a thaobh an dàimh anns an do sheas e do Iudas Isacriot, cha do rinn sin atharrachadh sam bith anns an doigh anns an do bhuin Pol ri Demas. An deidh sin b'eigin da radh: "Thréig Demas mi air dha an saoghal so a tha lathair a ghràdhachadh." Tha sin mar gun abradh Pol: "Bha teagamh agam bho thoiseach mu thimchioll Dhemaibh, ach bha dòchas agam nach tigeadh e thuige so." Bha Demas air a bhi úinemhaith còmhla ri Pol—tri no ceithir a bhliadhnachan. A bharrachd air sin, cosmhair ri Iudas Isacriot faodaidh gun robh àite sonraichte aig Demas am measg nam bràithrean.

Co dhiùbh an uair tha Pol ag radh: "Thréig Demas mi" tha e feuchainn ri foluch a chur air cho doilghiosach agus a bha sin dha. Cha toigh le duine treun gearan a dheanamh, ach na freagradh Pol a réir fhaireachadh b'ann an cainnt neach bu mho bha air a threigsinn na aon de chlann nan daoine. "Ciod iad na lotan sin ann ad lamhan?" "Iad sin leis an do lotadh mi an tigh mo chairdean." Bha na lotan na bu doirbhe an giùlan do bhrìgh an suidheachadh anns robh Pol aig an am: "Tha mise nis gus a bhi air m'ìobradh agus tha am mo shiubhal am fagus." An deidh sin, chan 'eil searbhadas sam bith 's na briathran: "Thréig Demas mi."

Is e an reuson a tha Pol a' toirt air an tréig-

sinn: "Air dha an saoghal so a tha lathair a ghràdhachadh." Chan 'eil e soirbh a radh ciod e tha sin a' ciallachadh. Cinnteach gu leòr tha e a' ciallachadh gu bheil aon ni a' treòrachadh gu ni i eile. Na 'm biodh Demas air marsuing maille ri Pol dh' fhaodadh e bhi air tighinn gu bhi 'n a dhuine eile. An àite sin chaidh e gu Tesalonica. 'S dòcha gum buineadh e do'n àite sin. Co dhiùbh cha b'fhearrda e dhol ann. Faodaidh e bhi nach robh e 'n a rùn Pol a threigsinn idir. Ach luidhe a chairdean air. Chan 'eil e doirbh a smuaineachadh ciod e theireadh a phàrantan—cinnich 's mar a bha iad. An robh e coltach gum fàgadh e iadsan 'n an sean aois? Ciod e a' bhuannachd a bha gu bhi acaas no aigesan a bhi leantainn duine aig nach robh ni sam bith ach na choisneadh a làmhnan dha?

No faodaidh e bhi gum b'ann o eagal a mhàin a dh'éirich tréigsinn Dhemas. Bha an là a bha ann ro chruaidh. Bha Pol 'n a phrìosonach 's a' Roimh 's cha robh e sàbhailt a bhi an sin còmhla ris. Bha Nero 'n a rìgh aig an am. Bha e air bhoil an aghaidh nan creidmheich. Cha robh e 'n a shealladh neo-chumanta a bhi 'g am faicinn fuaighte suas an croicinn fhiadh-bheathach, air an reubadh gu bàs leis na coin, no air an smeuradh le tèarr 's air an 's air an cur 'n an teine an lios Nero air son fearas-chuideachd a dheanamh dha. Cha robh e soirbh Chrìosd a leantainn an la ud. Gu litireil b'e charraig air an d'rinn Demas long-bhriseadh, gràdh an t-saoghail. Sin am mìneachadh a tha Buinian a' toirt as coimh-cheangailte ris an tulach d'am b'ainm Cnocan Tarbhach. Anns a' chnoc so bha mèinn airgid a bha 'n a buaireadh do luchd-siubhail an rathaid. Bha cuid a chaidh cho faisg air bile na meinne agus gun do thuit iad sìos innte, agus cuid eile a chaidh a ghoirteachadh cho mór agus nach d'fhuair iad riann thairis air. Sin, ma tha, far an do thachair Demas ri Buinian. Bha e mar dhuine uasal rionnach a' buaireadh luchd-gabhail an rathaid teachd 'g a fhacinn. "Ho" ars' esan ri crìosduidh agus ri Ciatach, "thigibh ann an so agus nochdaidh mise ni

dhuibh.” Ach ged a dh’aontaich Ciatach ag radh: “Rachamaid a dh’fhaicinn” thuirt Criosduidh, Tha teid: tha an t-àite cunnartach.” An sin thionndaidh e air Demas agus thuirt e: “Is aithne dhomh thus: b’e Gehasi do shinn-seanair agus Iudas t’athair; agus ghluais thu ’n an cas-cheumaibh. Is ole an cleas a tha thu deanamh. Chaidh t’athair a chrochadh a chionn a bhi ’n a bhrathadair, agus tha thu féin a’ toilltinn a’ pheanas cheudna.”

Bu mhaith leinn fios a bhi againn ciod e thachair do Dhemas. An do rinn e aithreachas mar a rinn Eoin Mare an uair a thréig e Pol agus Barnabas? Chan ’eil fios againn, ach ma chreideas sinn beul-aithris thainig e gu bhi ’n a shagart iodhol-aorach agus mharbh dealanach e an uair a bha e frithealadh aig an altair.

Tha barrachd air aon rabhadh comh-cheangailte ri beatha Dhema; tha e ceart uairean gràin àrach ach bu chòir truas a bhi còmhla ri gràin. Na’n robh sinne air a bhi ’n a àite an deanamaid na b’fhearr? Ciod e eadhon a tha sinn a’ deanamh? A bheil sinn an comhnaidh dileas d’ar cairdean? Ciod e mu mhuinntir òg an uair a dh’fhàgas iad an dachaidhean? A bheil iad an còmhnaidh cuimhneachail air am pàrantan? A bheil iad cuimhneachail Airsan “a tha toirt do na h-uile beatha agus anail agus na h-uile nithean?”

Tha Lucas agus Demas air an ainmeachadh còmhla r’a chéile ann am fàilte do na Colossia-

naich. Ciod uaithe gan d’éirich e gun robh iad gidheadh cho eadar-dhealaichte? Bithidh sinn a’ faighneach na ceisde cheudna coimhcheangailte ri buill an aoine teaghlaich; an aoine teagasg an aoine eisimpleir, an aoine churam—ach O, cho eadar-dhealaichte!” Tha an t-eòlas so ro iongantach is ormsa tha e cruaidh.

Ach tha an ath leasan soilleir gu leòr. “An ti a shaoileas e bhi ’n a sheasamh thugadh e aire nach tuit e.” Chan ’eil sin a’ ciallachadh easbhuidh creidimh ann an Dia. Cha mho tha e ciallachadh eagail traileil roimh Dhia. Ach tha e ciallachadh easbhuidh creidimh a annad fhéin. “An cù do sheirbhiseach gun dèanadh e sin?” Ach gidheadh rinn e e. Chan ’eil duine cho mì-shàbhailte ris an duine tha sàbhailte ann fhéin. An ti tha umhail agus toileach agus tha cur a dhòchais anns an Tighearna bidh e

“Mar shliabh Shìoin a ghnàth,
Nach faodar fòs a charuchadh,
Ach mhaireas ann gu bràth.”

Tha ghliocas a’ teagasg casg a chur air ni ’n a thoiseach. Cha do thuit Demas a dh’aon bheum. Thainig mar sin an t-am anns nach robh seachnadh air tuiteam. Tha aon ni ann as eugmha: nach biodh nan rabhaidhean so coimhlionta? Do bhrìgh ’s nach ’eil duine ann nach peacaich.

“S e nis an t-am bhi rèidh ri Dia;
‘S e nis an t-am thoir géill do’n Triath;
Am feadh a mhaireas là nan gràs,
Faodaidh gach neach dol as o’n bhàs.”

Olcas Na Leisge

CHA ’n urrainn duine leasg companas Chriosd a mhealtainn; tha Criosd ’na choisiche sunndach, agus feumaidh a chompanaich coiseachd gu sunndach cuideachd ma bu mhaith leòd conaltradh a bhi aca ris. Mur dean iad sin caillidh iad e. Cha mhò is urrainn daoine dìomhanach companas a bhi aca ri Criosd. Tha mi a’ faicinn anns a’ Bhiobull gur ann gu tric an uair a bha iad dìriopail air cheann an gnothuich a dh’fhoillsich Dia e féin do na naoimh. Bha Maois air cheann a ghnathuich, a’ sealltainn as déidh an treuda an uair a chunnaic e an preas a bha air theine; bha Gideon a’ bualadh; Elisa a’ treabhadh; Seumas agus Eoin ag iasgach; agus Mata aig àite na cise an uair a ghairm an Tighearna iad. Am mana a ghléidh clann Israel gu maduinn los nach biodh aca ri dol ’g a chruinneachadh a h-uile là thàinig cuimheagan ann is droch àileadh.

Loisgidh is cruadhaichidh an leisg coguis duine air chor agus gu’n caill e fhaireachduinn agus a thùr. Thachair sin do Dhaibhidh; an uair a bha e dìomhanach ’s a thòisich e air fois a thoirt d’a fheòil air mullach an tighe thàinig Satan thuige is bhuaireadh e. Ghin an dìomhanas buaireadh, is rug am buaireadh peacadh, is as a’ phe-

cadh thàinig am bàs air a’ cheann mu dheireadh.

Uair a chaidh boirionnach sònraichte a dh’iarraidh comhairle air seana mhinistear diadhaidh dh’innis i dha gu robh i air a pianadh le buaireadhean nach robh a’ toirt fois idir dhi. An déidh do’n mhinistear am boirionnach a cheasnachadh, thuig e nach robh i uair air bith ag obair, is thubhairt e rithe, “A Phiuthar, na’m biodh tusa trang, ged chuireadh Satan buaireadh ’n ad rathad, cha deanamh sin coire air bith ort; gheibheadh tu dòigh air dol as.”

An àite an Diabhoil a bhi a’ buaireadh Chriosduidhean a tha leasg no dìomhain is ann a tha iadsan ’ga bhuaireadh-san. Tha iad a’ fosgladh dorus an cridhe gu farsuing agus a’ toirt cuiridh do’n Diabhol tighinn a steach. Ach ma tha sinn air cheann ar gnothuichean dligeach fad an là tha dorus a’ chridhe air a dhùnadh an aghaidh an Diabhoil, is dh’fheummadh e a bhriseadh m’am faigheadh e a steach. A mach bho chreideamh, agus dìon an Tighearna, chan ’eil sgiath as fheàrr do shluagh an Tighearna an aghaidh buairidh na “gun bhi leasg ann an gnothuichibh, dùrachdach ann an spiorad, a’ deanamh seirbhis do’n Tighearna.”

C. H. S.

Feuch Uan Dhé !

[Le cead coibhueil am *Monthly Visitor*]

[Bha an searmon so air a sgrìobhadh le Seumas Brùn, M.P., a bha seasamh àite an rìgh aig an Ard-Sheanadh am bliadhna, agus air a chur a mach ann an tract le Comunn nan Tractaidhean. Tha sinn an diùil gur e so a' cheud uair riamh a bha tract air a sgrìobhadh le Ard Theachdair an rìgh, ach is maith an comharra air duine air bith gu bheil tobar 'n a chridhe as an éirigh tract. Co dhù tha i so simplidh agus freagarrach air son nan duilleagan so, is tha sinn toilichte a bhì 'ga cur air beulaibh ar luchd-leughaidh, an dà chuid, air sgàth an duine-uasail a sgrìobh i agus a chionn gu bheil àileadh is blas an t-soisgeil innte. Theagamh gu'n tuigeadh ar luchd-leughaidh e ged nach inn-seamaid e dhaibh gur ann o fhiosrachadh fèin agus a lànachd a chridhe fèin a sgrìobh Seumas Brùn an searmon so.]

BHA searmonaiche air blàr 'a crìochnachadh 'n uair a bha oganach a gabhail seachad. Bha aire air a tarruing leis na seana bhriathran eòlach : “ Feuch Uan Dé a tha toirt air falbh peacadh an t-saoghail ” (Eoin i. 29), agus sheas e ag éisdeachd. Bha an searmonaiche a' labhairt le dùrachd agus thuir e 'sa' cho dhùnadh : Chuir Dia an céill 'n a fhacal nach 'eil maith-eanas peacaidh ann as eugmhais dòrtadh fala. A rèir a lagh naomh 's an t-seann aimsir, bha fuil tharbh agus ghobhar air a h-iobairt air son peacaidh, ach le a bhàs air 'a Chrann thug Mac Dhé e fhéin suas aon uair a mhàin mar aon iobairt air son peacaidh, agus mar sin dh'fhosgail e slighe nuadh agus bheò gu Dia. Aig Iordan sheall Eoin Iosa o Nasaret mar Uan Dhé. An ceann bhliadhnachan thuir Iosa : “ Mise ma thogar suas o'n talamh mi tar-ruingidh mi na h-uile dhaoinne am ionnsaigh ” (Eoin xii. 32). A chàirdean bha e air a thogail suas a chum gu faicadh na h-uile e. Seall ris. Thig da ionnsaigh. Bheir e dhìot an t-eallach peacaidh a tha cho trom ort. Am briathran na laoidh a tha sinn a' dol a sheinn :

“Tha beatha an sealladh dhe 'n aon cheusd,
Tha beatha ann dhutsa air ball.”

Chaidh an laoidh a sheinn. Ghabh an t-òganach roimhe.

Rinn e sud iomadh uair a roimhe ; ach cha robh an oidhche ud mar oidhchean eile. Bha e dian smaoineachadh air na sgrìobtur an a' chuala e. Dà là roimhe sud bha e ag éisdeachd ri briathran coltach ri uisge air an seinn an uair a bha am *Messiah* air a sheinn an Talla a' bhaile. Bha an ceòl agus na briathran fhathast

A' TALADH INTINN.

An nochd bha an searmonaiche a' guidhe air : Feuch Uan Dhé. Bha na facail mar gum b'eadh 'g a leantainn.

Bu duine òg gun lochd e. Air arach an dachaidh mhaith, faiceallach, fritheilteach air na meadhonan, gabhail tlachd gu tric 'san t-searmon, a' gabhail tlachd air leth 'san t-seinn, ach gus a nis cha robh e air smuain dhùrachdach a thoirt air tearnadh anam. Cha robh 's a' pheacadh dhasan ach ni gun brìgh.

“ Cha b'aithne dhomh mo chunnart,
Cha do mhothaich mi m'uallach.”

Bha nise cumhachd leis an Sgrìobtur ud. Bha inntinn air a dùsgadh. Bha na nithean a bha roimhe ceòthach a nis air fàs na bu duirche. A rithisd agus a rithisd chaidh ceisd Nicodemus troimh inntinn,

“ CIAMAR AS URRAINN NA NITHEAN SO A
BHI ? ”

Ach ! Bha e air a lot le facal Dhé, is chunnaic e gum bu pheacach e agus gun robh feum aige air Slànùighear. Mar sin bha e gun fhois agus iomnach.

Buidheachas do Dhia ma lotas e leighisidh e cuideachd. Chuala an t-òganach so an teachdaireachd cheudna 'n a eaglais fhéin : “ Feuch Uan Dhé tha toirt air falbh peacadh an t-saoghail. ” Mar a bha ionnaidh a' dol am meud bhruidhinn e ri mhinisteir, fear a bha maith air treòrachadh a leithid.

“ Cìod as ciall da so uile. ” “ Ciamar a bheirear peacadh air falbh ? ”

“ Tha fhios agad gur e Iosa Uan Dhé. Tha thu creidsinn gur Mac Dhé e ; gun robh e air a cheusadh, agus gun bhàsaich e agus gun thogadh a rithisd e ? ”

“ Tha, tha fhios agam air an sin. ”

“ A bheil thu creidsinn uime sin gu bheil e comasach air tearnadh gu h-iomlan a' mhuinntir a thig a dh'ionnsaigh Dhé tridsan ? (Eabh. vii. 25) ; gu bheil e mar a thuir Isaiah 'cumhachdach gu tearnadh. ' Ma tha thu creidsinn so, agus tha thu ag radh gu bheil, an sin amhaire air agus bi air do thearnadh. Mar sin thuir Peadair : ‘ Neach e fein a ghiùlan ar peacaidhean 'n a chorp fein air a' chrann. ' Cuir am facal mo an àite ar. Tha Iosa Crìosd, Uan

Dhé a' giùlan *mo* pheacaidh. Is e sin dòigh Dhé air tearnadh."

"Ah, is e sin e an e?"

"Is e. Creid anns an Tighearna Iosa Criosd agus tearnar thu" (Gn. xvi. 31).

Bhris an solus air anam an òganaich. Tha e an diugh a' togail fianuis shoilleir air maith-eanas peacaidh agus air cumhachd tearnaidh is gleidhidh an Tighearna Iosa Criosd.

Theiream ribhse tha leughadh so, mur 'eil sibh fhathast comasach air a radh: "Tha *mo* pheacaidhean air am maithheadh" is e an t-as-creidimh as coireach. Tha facal Dhé a' cur an céill gu bheil fuil Iosa Criosd a Mhic 'g ar glanadh o gach uile pheacadh" (1 Eoin i. 7). Cha deach an t-òganach ud troimh fhiosrachadh neo-àbhaiseach. Is maith a chumail air chuimhne nach ann air an aon slighe a tha h-uile neach a'tighinn gu còlas na firinn. Ach co dhiùbh a bha sinn air chrith le namhasan an lagha no air ar tarruing le cùirdibh gràidh Dhé is e Iosa Criosd a' bhunait air a bheil uile dhearbhadh slàinte air a thogail. "Chan 'eil ainm air bith eile fo nàimh air a thoirt am measg dhaoine tre an faod sinn a bhi air ar tearnadh" (Gn. iv. 12). Gidheadh nach lionmhor iad nach 'eil a' toirt fa'near. Theagamh nach robh daoine a riamh cho gionach air sòlasan an t-saoghail is a tha iad an diugh. Mo thruaighe

THA IAD SO A' MEALLADH 'S A' TALADH,

iomadh neach gu sgrios. Tha iad tartmhor ach chan 'eil fhios aca c'ait am faigh iad sàsachadh. Mar a bha an laithibh Ieremiah tha iad a' cladhach a mach dhaibh féin sluichd, sluichd ao-dionach, nach cum uisge." Gidheadh tha Iosa a tairgse "tobair uisge a' sruthadh suas chum na beatha maireannaich" (Eoin iv. 14).

A thuilleadh air an sin tha sinn a' faicinn mar a thaas-creidimh air cumhachd Dhé agus tàire air maise na naombachd fa sgaoil. Tha còlas dripeil a' leigeil ris fa chomhair stùlean iongantais cuid de dhiamhaireachdan a' chruinne ché. Tha còlas air àrdachadh mar gum bu dia e. Tha daoine air dòighean eile ag iarraidh chomharran. Tha cuid a' gabhail orra gun leig iad ris diamhaireachdan na beatha an taobh thall dhe'n uaigh. Is e miann mhóran gun cluinn iad rud eigin nuadh. Innis dhaibh sgeula airsan a bha marbh agus a tha beò gu siorruidh is 's e their iad nach e'il an sin ach gaba-daich an amadain agus tionndaidhidh iad air falbh le fanoid.

Tha cuid eile ag iarraidh Biobull ùr air neo gun toir an Eaglais dhaibh teachdaireachd nuadh chum gum bi an intinnibh foghlumte air an oideachabh. Ciod am freagradh a bheir sinne a tha air ar tearnadh tre ghràs? Tha sinn ag iarraidh ministerean a fhuair àrd-fhoghlum; eaglaisean as fhearr agus as soilleire;

ceòl a tha airidh air aoradh Dhé. Ach ged bhiodh sin uile againn mur h-e Criosd bunait na firinn air a cur an céill; mur h-e Slànuighear agus Tighearna, agus mar sin a' faotainn

AN AITE AS URRAMAICHE

'n ar coinnimhean gu léir, air chor 's gu bheil ar n-uile shaothair a' cruinneachadh timchioll air an sin, bidh binn Shardis air a toirt oirmne.

Chìtear an so agus an sud mar gum biodh cuid agus rud eigin de nàire orra mun t-soisgeul sean-fhasanta. Tha Iain Buinian a' sealltainn dhuinn gum bu chreutar leanmhainneach a bha 's an Nàire. Gheibheadh iad cuibhte as càch ach bha aca ri esan a sgiurrsadh uatha. Chan 'eil teagamh nach robh tàir is fanoid is masladh air a dheanamh air Pòl mus do sgriobh e; "Cha nàr leamsa soisgeul Chriosd, oir is cumhachd Dhé e chum slàinte do gach neach a chreideas." Mar mhuinntir a tha leantainn an Tighearna Iosa is e ar n'aideachadh air: "'S e mhaithneas dhuit do pheacaidhean gu léir, a shlànuicheas 't'euslaintean uile" (Salm ciii. 3; Gn. xiii. 38).

Is e sud an teachdaireachd air a bheil feum aig daoine. An cath na beatha nach 'eil sinn sgith, air ar claoidh, brònach? Nach 'eil sinn a miannachadh ni as fhearr na's urrainn an saoghal a thoirt duinn? Tha guth Iosa a' tighinn thar nam bliadhnachan le mìlseachd agus le gealladh air sith is suaimhneas a tha tlachdmhor ri chluinntinn: "Thigibh am ionnsaidhsa, sibhse uile a tha ri saothair agus fo throm uallaich agus bheir mise suaimhneas dhuibh" (Mat. xi. 28).

Is Slànuighear e a tha airidh.

NEACH RIS AM FAOD THU EARBSA.

Rinn sluagh mòr sin. Thug e dhuit agus do'n t-saoghal làn dearbhadh air a ghràdh, gràdh neo-chriochnach. Gheibh sinn boillsigidhean air agus tha e 'g ar lionadh le iongantas, gràdh, is moladh.

Tha Dia a' moladh a ghràidh fein dhuinne do bhrìgh an uair a bha sinn fathast 'n ar peacach gun d'fhuiling Criosd bàs air ar son (Rom. v. 8). Dh'fhuiling e bàs air ar son! Esan a rinn na saoghail! Dh'fhuiling esan do'n do rinn na h'ainglibh as àrda aoradh, bàs a' Chrainn. Uan Dé a' bàsachadh air ar son! Feuch e am meadhan na rìgh-chathrach! Deich mìle uair deich mìle agus mìltean de mhlèan; ag ragh le guth àrd, "Is airidh an t-Uan a chaidh a mharbhadh air cumhachd agus saoi-breas agus gliocas agus neart agus urram agus glòir agus moladh fhaotainn."

Ged chaidh sinn fada air seachran ciod a their sinn an solus a' ghràidh iongantaich so? Nach can sinn comhla ri Tomas,

"Mo Thighearna agus mo Dhia!"

Facal Mu'n Ard-Sheanadh

CHOINNICH an t-Ard-Sheanadh an Dun-
Ceideann air an fhicheadamh là de'n
Chéitein so chaidh. B'e so a' cheud chruin-
neachadh cumanta de Ard-chuirt na h-Eaglaise
agus i aonaichte a rithisd mar sheann is fhior
Eaglais na h-Alba. Cha robh cùil no cear-
naidhde de'n dùthaich eadar Sealtainnis garadh-
crich Shasuinn, agus an duirt iad, eadar h-Iort
is Peairt, as nach robh teachdairean is luchd-
saothrachaidh an t-Soisgeil mòr shluagh da
rìreadh, agus an a t-aon eud is iarraidh an cridhe
gach neach; soirbheachadh an Aobhair is
slàinte na h-Eaglaise 'nar tìr; sin agus gum
biodh suaimhneas is sonas an t-Soisgeil a ruig-
sinn air uil-iomallan na talmhainn. Chan e
mhain gu robh buill an Ard-Sheanaidh ann,
agus cha bu bheag an coimhthional sin fhein—
mile, còig ceud trì fichead 'sa ceitheir-deug
—ach bha mòran eile ann, fir is mnathan aig a
bheil tlachd an Sion agus gràdh do aobhar
Chrìosd; cuid dhiubh a thainig fad is farsuing
gu bhi cluinntinn 'sa faicinn mu'n t-seirbhis
bheannaichte a tha an Eaglais fo laimh an t-
Slanuigheir a cur air adhairt. Bha spiorad
comanachaidh ann measg nan uile, spiorad
ùrachaidh is beathachaidh doanam 's do inntinn,
agus cha robh duine bèo a dh' aithnìcheach
nach robh iad a riamh nan aon. Ann an seadh
bha iad ann an sin bho chaidh am breith an
Crìosd agus tha fhios gum bi an eud spioradail
agus an aonachd bhlàth choibhneil so air a
chleachdadh le Ceanntàir ghlòrinnhor na h-Eaglaise
gu beatha ùr a dhusgadh 'nar tìr gus am bi an
dìthreabh ait agus ar bailtean mòra 's ar glinn
's ar clachain fo bhlàth mar an ròs.

Bha, ma tha, an t-Ard-Sheanadh 'na shuidhe
fad dheich laithean, bho Dhi-mairt gu Diar-
doin na h-ath sheachdanach. Chaidh tòis-
eachadh le seirbhis shòluimte an Eaglais Mhor
Dhum-eideinn aig aon-uair-deug 'sa mhaduinn,
agus shearmonaich am Modaràtor, an teach-
daire mor agus urramach Iain *White*, D.D.,
LL.D., searmoin a bha tomadach da rìreadh
agus araon simplidh is drùiteach. Chuir an
teachdaireachd a thug e dhuinn agus an spiorad
aoraidh is irioslachaidh anns na chuir e sinn, ann
an uidheam os deagh fhonn sinn fa chomhair na
bha romhainn. Bha an deidh sin an t-Ard-
Sheanadh air fhosgladh le cliu is urnuigh ann an
talla mhor an Ard-Sheanaidh aig uair an deidh
mheadhoin-là. B'e ceud dleastanas na cuirte
Modaràtor ùr air son na bliadhna so a thaghadh.
Chaidh sin a dheanamh gu h-aon-sgeulach
le bhi gairm an t-Urramaich *Amndra Bogle*,
D.D., a tha nise o chionn iomadh bliadhna os
cionn tional maoin na h-Eaglaise gu bhi cumail
suas teachd-an-tìr nam ministeirean. Bha e
airidh air an chathair agus ro fhreagrach air an
son o'n tha geurad buadhan air leth aige agus
gliocas is daimh spioradail a reir sin.

Bha so ro fheumail ann a bhi stiùireadh
gnothaichean agus ann a bhi reiteach cuisean
is ceisdean cudthromach. Chan 'eil ni a bhuin-
neas do'n Eaglais is do'n Aobhar nach 'eil a
tighinn fa chomhair an Ard-Sheanaidh—ni sam
bith a tha duilich a reiteach do Chleir no do
Sheanadh no ni sam bith a tha chum seasamh
saothair na h-Eaglaise agus soirbheachadh na
Rìoghachd aig an tigh is thairis. Tha a h-uile
ni cho ordail 's cho reidh—mar bu choir an
teaghlach Dhé—obair fhéin aig gach là, agus
rud fa leth gach am de'n là, moch 's an deidh
mheadhon-là is ainmoch.

A rithisd tha coinneamhan sonruichte air
feasgaran àraidh agus bi an talla mhor lom-
lan o làr gu lobbha nuair nach fhaigheadh tu
aite seasamh fhéin, agus móran nach fhaigh a
steach a' cruinneachadh an talla eile faisg an
laimh. Tha an oidhche a thatar a toirt iomradh
air soirbheachadh is craobh-sgaoileadh an t-
Soisgeil an tìrean céin mar so. Tha an sealladh
mor na mhiann sìl is na ùrachadh cridhe is
creidimh do neach air bith a bhios a lathair.
Tha cuid de na misionaraidhean a tha air sgriob
aig an tigh ag innse mu shoirbheachadh an
Aobhair agus mu chleachdaidhean an t-sluaigh
anns na tìrean dorcha 'sa bheil iad a saothra-
chadh. Bu chruaidh an cridhe air nach drùidh-
eachd an sgeul a tha aca-san ri innse—fir is
mnathan a roghnaich an-shocair is tinneas is
cruadal ann an tìrean teth is fuar is oillteil chum
Soisgeul na réite a thoirt do na fineachan. Tha
mar an ceudna na misionaraidhean a tha dol a
mach air son na ceud uaire air an toirt fa chomh-
air a' Mhodaràtoir agus e toirt di-beatha dhaibh
le breith air laimh orra, aon an deidh h-aon.
Tha e an sin le ùrnuigh 'g an cur air leth agus 'g
an coisrigeadh chum na dreuchd naoimh gus am
beil iad air an gairm, agus ann an lathair a mhór
choimhthionail, agus iad na seasamh tha e a
toirt facal misneachaidh dhaibh. Na faiceadh
daoine leis is mi-chùramach feadh ar duthcha
so, tha mi smaoineachadh gum biodh e na
mheadhon dusgaidh dhaibh; 'se ni tha cinn-
teach gu bheil e na mheadhon gràis do mhóran.

Air feasgar eile tha iomradh air a dheanamh
air seirbhis is saothair na h-Eaglaise aig an
tigh 'nar bailtean móra is beaga, agus feadh
eileana is àitean iomallach na duthcha mar a
tha a' Ghaidhealtachd againn fhein. Tha e air
innse na feuman àraidh agus na suidhichean
sonruichte anns am beil sinn; agus na beannach-
dan is na buadhan a tha againn fo laimh an
Tighearna; chum is gum bidh an Eaglais a
deanamh làn fheum de gach ni chum fàs is
neart an Aobhair 'nar measg. Bha, ma tha, an
aon iarraidh 's an aon urnuigh air an fheasgar
so, se sin gum biodh a' Ghaidhealtachd uile air
a h-ùr bheothachadh, agus gum biodh sear-
monachadh an t-Soisgeil na mheadhon cifeach-

dach a chum slàinte do na h-uile. Am measg chàich labhair Gaidheal ainmeil—chan 'eil n'as ainmeile air an t-saoghal an diugh na dhreuchd fhéin na e—Sir D. Y. Camashron, R. A. Labhair esan air buadhan nan Gaidheal is air bean-nachdan na Gaidhealtachd agus air blasd ar cainnt is air grinneas ar canain agus mar a tha ar sluagh airdh air gum biodh cothrom aig gach aon air gabhail ri gràdh is slàinte Chrìosd agus gum bidh toradh so ri fhaicinn ann am beatha na h-Eaglaise agus na rìoghachd uile, tuath is deas. Thug Gaidheal eile, fear ciuil ainmeil an Dun-eideann—Mgr Rob MacLèoid—seachad òraid air cèbl is fuinn nan sailm is laoidhean Gaidhlig, a leigeil fhaicinn cho binn is cho freagarrach's tha na fuinn so ann a bhi togail an anam an airde ann an cliu taitneach do Dhia. Chan 'eil n'as binne's n'as taitneiche ann, thuirt e ruinn; agus dhearbhadh e sin le bhi seinn moran dhiubh. Nochd e mar sin do'n mhòr choimhthional eadar Ghoill is Gaidheil an ionnhas spioradail a tha 'nar measg-ne mar Gaidheil. Chord na fuinn thiamhaidh is thaitneach so air leth maith ri muinntir an taobh-deas; cha mhor gun creideadh iad gu robh a leithid de shraoibhreas ciuil spioradail againne mar Gaidheil idir. 'Se thuirt caraid 'sa bhaile mhór rium—agus tha cuid 'sa bhaile-mhór a tha smaoinichadh nach 'eil daoine air an t-saoghal a tha cho eòlach is cho fiosraichte riu fhéin—'se thuirt e rium agus sinn a tighinn

dhachaidh air an tràine air là-ar-na-mhàrach: "Cha chreidinn e, mur b'e gu 'n cuala mo chluasan e, gu robh a leithid a cheol agaibh; cha chuala mi leithid bho rugadh mi." "Seadh," arsa mise, "cha chreideadh." "Tha, ma tha, sean-fhacail againn a tha cheairt cho ionghantach ris na fuinn Ghaidhlig. So aon fhear dhiubh: Is trom an eallach an t-aineolas. So fear eile: Is binn gach ian na dhoire fhéin. An cuala tu, arsa mise, an rud a thuirt am madadh-ruadh nuair a bha e ag ithe màl na pioba agus a thug i sgrìach aisde: Tha am biadh san ceol an so. Thug mo charaid suil orm agus cha duirt e an còrr.

Tha, ma tha, leabhar a tighinn a mach dh' aithghearr fo shuaicheantas na h-Eaglaise, làn de na fuinn is de na laoidhean spioradail so. Bidh e na bheannachd do na Gaidheil 'nan dachaidhean is 'nan céilidhean. Is fhiach e di-beatha thoirt dha nuair a thig e.

Ann a bhi ag innse do na càirdean aig an tigh beagan mu'n Ard-Sheanadh bu choir dhuinn facal a radh mu Ard-Theachdaire an Rìgh, an t-uasal cluichte Seumas Brùnach. Tha e-fhein na eildeir cluichte is feumail 'san Eaglais agus na fhear-teagasg 'san Sgoil Shàbaid air son còrr is da fhichead bliadhna. Bha mar sin làn chofhaireachdan aige ri teachdaireachd an Rìgh chaoimh ann a bhi guidhe beannachd an 'Ti as airde, agus soirbheachadh seasmhach, do'n Eaglais.

CALUM MACLEOD.

Ministrealachd an Fhacail

A'N uiridh bha leabhar ùr air a chur a mach a fo'n ainm so, *Na'm bu shearmonaiche mi*; leabhar anns a bheil searmon an t-aon air a sgrìobhadh le ceithir duine deug, cuid dhiubh gun uiread agus ceann-teagaisg. Tha na daoine a sgrìobh na searmon so uile 'n an daoine ainmeil; G. K. Chesterton; Sir A. Conan Doyle; Sir Thomas Horder; Sheila Kaye-Smith; am Morair Eoghan Cecil; Sir Philip Gibbs; an t-Ollamh Arthur Thomson; an duine caomh agus an duine uasal, Augustine Birrell; Bertrand Russell; agus feadhainn eile nach ruig mi a leas ainmeachadh.

Theagamh gu robh am fear a chuir làmh anns an leabhar so, agus a thug air na daoine so searmon an t-aon a sgrìobhadh, theagamh gu robh e am beachd gu robh rud-eigin aca ri ràdh a b'fhèaird daoine eile a chluinntinn, rud-eigin nach cluinnear uair air bith o mhinistearan ann an cùbaid. Tha sin ann an tomhas fìor; tha crìoch àraidh dhith féin aig a' chùbaid; tha iomadh rud ann nach 'eil e freagarrach do mhinistearan a thoirt a steach do'n chùbaid, ged tha ùgh aig daoine anna agus ged b' fheàrr iad an tuilleadh eòlais fhaotainn umpa.

Ach ma bha am fear a chruinnich na searmonaichean so air an aon tom an dùil gu'n

leigeadh iad a mach uapa firinn, no solus, no gliocas ùr, nach 'eil aig an t-saoghal cheana tha eagal orm gu'n d'fhuair e briseadh-dùil, oir chan 'eil dad aca ri ràdh air na ceistean mòra air am bi iinntinn mhic an duine a' cnuasachadh na's mò na tha aig Clér Mhuile.

Ach air a shon sin tha seanchas nan daoine maith agus ciallach, agus na'n robh na searmon so air an luibhairt an eaglais Chille-Sgumain, theagamh nach bitheadh uiread dhaoine 'nan cadal innte 's a bhitheas ann an uair a bhitheas an t-Urramach Niall Mac Phàrlain, B.D., a' leudachadh air cleachdanna nam Philisteach agus air eachdraidh rìghrean Israeil.

Is ann aig G. K. Chesterton a tha a' cheud fhacal; mur bitheadh aige ach aon searmon ri luibhairt, tha e ag ràdh, is ann air uabhar a labhradh e, a chionn gur e uabhar am peacadh as miosa a tha ann, am peacadh a tha cur eadar mhic an duine agus a bhràithrean, agus a' cur eadar e agus Dia. Is ann do'n t-seann eaglais Naomh Choitcheonn a bhuineas G. K. Chesterton; a dh' aindeòin ghiseagan d'a bheil an eaglais sin a' toirt gnùis tha i daonnag glic is seasmhach a thaobh nàdur mhic an duine, agus ceart ann a bhi teagasg gur e uabhar aon de na peacaidhean mharbhtach, agus gur e

irioslachd toiseach agus meadhon agus ceann-deiridh na naomhachd.

Tha dòchas aig Sir A. Conan Doyle gu'n gabh an saoghal fhathast ri teagasg nan daoine ris an abrar *spiritualists*, foillseachadh ùr a tha os cionn inntinnean na mór-chuideachd, a cha tha cho fìor agus cho soilleir dha fèin ri solus na gréine. Dh' fhairtlich e orm riamh greim ceart fhaotainn air *spiritualism*, no thuigsinn cìod an dòigh anns a bheil e a' toirt dearbhadh do dhaoine a thaobh staid nam marbh, ach air a shon sin tha fhios agam gu bheil ceudan de dhaoine as géire inntinn agus as glìce agus as naomhe na mi fèin a' creidsinn ann, agus mar sin cha bu mhaith leam a ghabhail orm fèin a ràdh nach 'eil anns an rud ach mealladh is mealltaireachd. Is e an glìocas dhuinn a ràdh uime mar thubhairt Gamaliel, *ma's ann o dhaoine a tha a' chomhairle so, no an obair so, tilgear bun os cionn i, ach ma's ann o Dhia a tha i, chan urrainn duibh an cur fodha, air eagal gu'm faighear sibh a' cogadh an aghaidh Dhé.*

Tha Dia a' labhairt an diugh fhathast cho cinnteach 's a labhair e o shean; anns an linn so tha eòlas a' meudachadh ann an dòighean agus ann an tomhas nach creideadh na h-aithrichean; fo'n cheasnachadh a tha mac an duine a' deanamh cho dìorrasach air a' chruthachadh, air na nèamhan agus air an talamh agus air an fhaighe, tha mìle dìomhaireachd a bha folaichte roimhe so a nis air an deanamh follaiseach, air chor agus gu'n biodh e dàna do dhuine air bith a ràdh gu bhéil leabhar an taisbeanaidh dùinte, agus nach fhaighear an tuilleadh eòlais mu shaoghal nan spiorad na tha againn cheana. Chan 'eil leabhar an taisbeanaidh dùinte; bho chionn eadhon fichead bliadhna bhrùchd eòlas is solus oirnn a thaobh a' chruthachaidh agus na beatha a tha air uachdar a tha a cheart cho fìor ri facal air bith eile a labhair Dia ri mac an duine riamh, agus cha bhiodh an dhuinn ach amaideas no faoinas a bhì cogadh an aghaidh an t-soluis sin.

Chan 'eil feum air bith ann do'n eaglais dol a chonnasachadh ris na *spioradairean*, na dh'fhaodas mi am facal sin a chleachdadh, no idir idir tòiseachadh air an càineadh; cha nàimhdean ach càirdean do'n chreideamh Chriosduidh a tha ann, oir daoine air bith a tha creidsinn anns a' bheatha mhaireannaich agus ann an saoghal nan spiorad, agus aig a bheil iartus air iad fein uidheamachadh air son an t-saoghail sin, cha nàimhdean do Chriosd iad.

Tha aon bhoirionnach am measg nan searmonaichean so, Sheila Kaye-Smith, ach an àite searmon ceart a dheanamh i fèin is ann a tha i a' trod ris na ministearan a chionn nach 'eil iad 'nan searmonaichean cho mhaith ri Pol, no ri Fenelon, no ri Savonarola. Ohh, Ohh! nach e Cléir Mhuile agus Cléir Latharna a dh' fheumas an casagan a theannachadh m'an

cruachainn ma tha aca ri labhairt mar rinn Savonarola. Agus ged is maith a sgrìobhas a' bhean-uasal Sheila Kaye-Smith fhéin, nach iomadh peann a chagnas i m'an sgrìobh i coltach ri Homer!

Saoilidh am fear a tha 'na thàmh gur e a làmh fèin as fheàrr air an stiùir; sin mar tha an saoghal ris na ministearan; neo-ar-thaing nach innsear dhaibh gu bheil iad bochd is truagh is anfhann, agus gu'n comhairlichear dhaibh an sàbh ud no an sàbh ud eile a chur 'n an teagasg, ach 'nuair a thèid an comhairliche e fèin do'n chùbaid agus a thòisicheas e air leasan a thoirt do'n mhinistir bho chd is anfhann, chithearnach fheàrr angille Shiar na ngille Shear.

Ach air a shon sin tha beagan de'n fhirinn anns na tha am boirionnach ag ràdh mu'n t-searmonachadh bho chd a chluinnear an diugh. Tha gu leòr de shearmonachadh maith agus de shearmonachadh tìrail agus de shearmonachadh spioradail anns an eaglais an diugh, ach tha tuilleadh 's a chòir de'n t-seòrsa eile innte cuideachd. Tha iomadh aobhar a' comh-oibreachadh maille ri chèile air a shon sin, ach is e am prìomh aobhar nach 'eil urram no ùghdarras aig ministrealachd an Fhacail ann an suilean an t-sluaigh mar bha aig ministrealachd an Fhacail uair-eigin. Tha barrachd de'n choire aig an t-sluaigh na tha aig na ministearan. Gheibh an sluagh air a' cheann mu dheireadh an seòrsa cléire as toigh leò agus a tha iad a' toilltinn.

An là roimhe bha mi a' bruidhinn ri bancair a tha 'na fhoirbheach anns an eaglais; am measg rudan eile air an tug sinn tarrauing thug sinn tarrauing air sgìreachdan falamh a bha anns a' choimhearsnachd, agus air ministearan sònraichte a fhreagradh orra. "Bhithinn coma co dhìu a tha ministear maith no dona air searmonachadh," ars' esan, "na'm biodh e maith air oibreachadh na sgìreachd, maith air tadhall air daoine, agus maith mar fhear-dùthcha." Sin agad sin; b' fheàrr leis e bhì maith air frithealadh bhòrd seach e bhì maith ann am ministrealachd an Fhacail. Agus tha uiread bhòrd ann ri frithealadh dhaibh an diugh anns a h-uile sgìreachd, agus uiread chùirmean is dibearsoin a dhìth orra uile, 's gu'm feum a h-uile ministear glie a bhì 'na fhaicill nach deanar gille-frithealaidh dheth; gille-frithealaidh a bhios a' cosd uine air nithean anns nach 'eil buannachd do rìoghachd Dhé.

Tha e ceart gu'm biodh ministear 'na fhear-dùthcha maith; gu'm biodh e daonnan a' dol am measg an t-sluaigh, a' tadhall air bochdan is daoine tinne a h-uile seachduin, agus gu'm biodh e toileach a làmh a chur ann an gnothuch feumail air bith as leth a shluaigh, ach ma ni e dearmad air ministrealachd an Fhacail, no ma leigeas e le driop an t-saoghail tiormachd is fuachd is anfhannachadh a chur anns a' chuid sin d'a mhinistrealachd, cha ruig e a leas

fiughair a bhi aige gu'm bi a shaothair air a beannachadh gu spioradail.

Ach tha e na's duiliche ministrealachd an Fhacail a choimhlionadh an diugh na bha e riamh roimhe; chan 'eil an t-ùghdarras aig a' Bhiobull thairis air inntinnean dhaoine a bha aige uaireigin; chan 'eil eòlas aca air litir an Sgrìobtuir; chan 'eil am Biobull air a leughadh ann an teaghlaichean is cha chluinn mòran dhaoine e ach an corra Dhòmhnaich a thèid iad do'n eaglais; a thuilleadh air sin tha eòlas ùr is beachdan ùra is teagasg ùr air an craobh-sgoileadh cho saor agus cho farsuing a nis 's gu'n do ràinig iad eadhon a' chlann a tha anns a' sgoil-Shàbaid. Chan 'eil fènn air bith ann do mhinistear a chluasan no shùilean a dhùnadh an aghaidh an eòlais ùir sin, no leantuinn air labhairt ri daoine mar gu'm biodh iad fhathast

anns an t-seachdamh linn deug; ma ni e sin cha bhi ann ach guth a' gladhach anns an fhàsach. Feumaidh e bhi 'n a mhac an t-soluis e féin, agus labhairt ri daoine eile mar ri clann an t-soluis; feumaidh e feuchainn cho mhaith 's is urrainn e ri eòlas na slighe a thoirt do 'n òigridh gu sòraichte, agus an creideamh a stéidheadh air bunaitean nach fàilnich an déidh làimhe.

Ministear air bith a ni sin feumaidh e aire a thoirt do leughadh agus do theagasg, agus aire a thoirt d'a shearmoin. Dh' fhalbh an latha anns am faodadh ministearan, le ùghdarras na sagartachd, beachdan aineolach is nithean gun tìr a thoirt do choimhthional ann an ainm an Tighearna.

Cò an searmonaiche, air an iarr a shluagh aran, a bheir dhaibh clach?

Anns a' Chathair

ANN an té de na sailm (102) tha an Salmadair ag ràdh,

*Tha mi cosmhuil ri pelican an fhàsaich:
Tha mi mar chailleach-oidhche nan làraichean briste.*

Thàinig am facal so gu m' inntinn an là roimhe agus mi a' leughadh anns a' phaipeir òraid a bha air a toirt seachad leis an Ollamh, Tearlach Sarolea, mu'n atharrachadh a tha a' tighinn air Albainn agus air sluagh na h-Alba. Bha fhios agam gur e briathran an Ollaimh a bha mi a' leughadh, ach fad na h-ùine bha mi a' cluinntinn guth na caillich-oidhche, cailleach-oidhche nan làraichean briste, a' caoineadh cor na dùitheha agus a' caoidh nan làithean a dh' fhalbh.

Tha eagal air gu bheil Albainn air dol bhuath gu buileach; gu bheil na daoine air fàs t g, is aotram 'n an inntinn, is sòghail 'n an cleachdanna; nach 'eil iad cho làidir, no cho uasal, no cho neo-eisìomailach, 's a b'abhaist daibh 'a bhith, agus nach fhada gus an sealbhaich na h-Eirionnaich an dùthaich so mar oighreachd. Bha cho beag de dhòchas ann an seanchas an duine a thaobh Albainn's gu'm bu dùth dha cadal na h-oidhche a thoirt bhuam na'n robh mi 'ga chreidsinn, ach cha do chreid mi facal dheth.

Sin agad an seòrsa seanchais a chluinneas tu gun sgar an nair a bhios daoine a' coimeas nan làithean a dh' fhalbh ris an àm a tha làthair. Bha a h-uile ni na b' fheàrr na tha iad an diugh ann an linn do sheanar, agus ann an làithean t-òige; bha an t-sìd na b' fheàrr; am fear na bu ghuirme; am buntata na bu tiormha; an sgadan na bu reamhra; fir na's lairdre agus mnathan na's modhaile.

Sin an seanchas a bhiodh aig Salah mac Arphacsaid, ogha Noah, an nair a thigeadh an òigridh air chéilidh air, air còmhnaidh Shinair; bhiodh e ag ràdh nach robh a' ghineal òg idir

cho làidir no cho fad-shaoghalach ris a' ghineil a bha romhpa, agus mar dhearbhadh air a' chùis dh' abradh e gu robh athair-san beò ceithir cheud agus trì bliadhna an déidh dha esan a ghintinn.

Bu mhaith a thùig Sir Walter Scott inntinn is dòighean dhaoine, is cha deachaidh so seachad air na's mò na chaidh rudan neònach eile. Ann am fear d'a leabhraichean, *Tobar an Naoimh Roman*, gheibhear an còmhradh so,—“Thàinig,” arsa Peregrine Touchwood, “barrachd atharrachaidh air an dùthaich so an taobh-a-stigh de dhà fhichead bliadhna na thàinig air iompaireachdan móra na h-àird an Ear ann an ceithir mìle bliadhna.”

“Agus car son nach tigeadh,” arsa am fear-lagha, nach maith an rud atharrachadh ma tha e chum feuma.”

“Chan 'eil iad gu feum,” arsa Peregrine; “an nair a dh' fhàg mise tìr mo dhùthchais a'm' òige bha an tuath gun teagamh bochd, cho bochd ris na radain, ach ma bha, bha iad onorach is dìchiollach, a' giùlan an cranachur anns an t-saoghal so gu faighidinneach agus a' sealltuinn ris an t-saoghal eile le dòchas. Ach a nis chan 'eil anna ach suil-sheirbhisich, gach fear dhiubh agus a shùil air an uaireadair a h-uile deich mionaidean, air eagal gu'n oibrich e leth mionaid air son a mhaighstir na's fhaide na ruigeas e a leas. . . . Tha cuimhne agam-sa air là eile; tha cuimhne agam gu'm biodh e 'n a rud tàmailteach, uair-eigin de'n t-saoghal, na'n gabhadh duine tasdan nach do choisinn e, ach an diugh, na'n tuiteadh am bata as mo làimh, agus gu'n togadh balach e, bu bheag aige taing, mur faigheadh e paigheadh air a shon. . . . Chan fhèarr Albainn an diugh na Babel fhéin. Anns na h-Innsibh far an do chuir mise seachad a' chuid as fhèarr de mó bheatha cha ruith daoine ma tha cothrom aca air suidhe; cha labhair iad ma dh' fhaodas iad a bhi 'n an tosd; chan

ith iad mur bheil acras orra, is chan òl iad mur bheil tart orra,—ach an so tha an t-aon stioram-starum aig daoine gun sgur, 'nan ruith is 'nan leum, gun fhois gun tiobradh, o mhoch gu dubh, gun a leithid de ni agus stòldachd no stéidhealachd anna."

Nach saoil mi gu bheil mi a' cluinntinn a' Bhaillidh agus am Marsanta Mór agus Tom Eliot, agus iad a' cur sìos air an *dole*, aig ceann a' Phost Office an Cille-Sgumain!

An ni a bha ann, is e an ni sin féin a bhitheas ann; agus an ni sin a rinneadh, is e an ni sin féin a nithear; agus chan 'eil ni sam bith nuadh fo'n ghréin.

Chan 'eil mise a' faicinn comharra air bith gu bheil an saoghal uile, no Albainn gu sònraichte, a' fàs na's mìosa na bha iad, no gu bheil iad a' dol air an ais ann an dòigh air bith. Ma cheasnaicheas mi m' fhaireachduinn a mhàin saoilidh mi gu'm b' fheàrr na seann dòighean agus na seann fhasain agus na seann chleachdanna na'n fheadhainn ùr, ach mo cheasnaicheas mi mo reusan agus mo choguis feumaidh mi aideachadh gu bheil a' chlànn air thoiseach air an aithrichean anns gach dòigh; agus nach léir dhomh gu bheil barrachd sheotachan 'n ann measg na bha ann riamh.

An uair a chluinneas tu daoine a' deanamh a' ghearain so, a' caoidh gu bheil an dùthaich a' dol air a h-ais, agus gu bheil an òigridh a' call an duinealais, faodaidh tu bhi cinnteach gu'n crìochnaich iad aig an *dole*, agus gu'n abair iad gur e sin lagh as mìosa a chaidh a dheanamh riamh anns an rìoghachd so.

Tha e furasda gu leòr sid agus so a ràdh an aghaidh an lagha so; daoine leasg ainmeachadh air an ainm a tha tarraing as an uair 'nach ruigeadh iad a leas, air neo a dh' fhaodadh a bhi

ag obair; ach air a shon sin uile, tha an lagh so 'n a dhearbhadh làidir gu bheil coguis na dùthcha a' fàs na's crìosdaile na bha i, agus gu bheil daoine deònach air an dleasdanas a dheanamh r'an coimhearsnaich. A dh' aindeòin gach gearain a bhios sinn a' deanamh mu na laghanan ùra a thatar a' deanamh anns an rìoghachd so an diugh cha bhiodh iad air an deanamh idir mur b'e gu bheil coguisean dhaoine air an soillseachadh le teagasg Chrìosd mar nach robh iad ceud bliadhna roimh so."

Cha mhò a tha mise a' creidsinn gu bheil daoine a' tuiteam air an ais a thaobh creidimh is diadhaidheachd. Tha fasain fhollaiseach na diadhaidheachd ag atharrachadh; sin uile e. Tha a' cheart uiread de thoraidhean sìochail na fireantachd ri fhaicinn anns a' Ghàidhealtachd an diugh fhathast 's a bha innte riamh, agus theagamh barrachd. Tha fhios agam gu bheil mòran dhaoine ann nach creid facal dheth so, ach mur creid, chan 'eil àrach air. Tri fichead bliadhna air ais bha briathran air an labhairt agus nithean air an deanamh an ainm a' chreidimh Chrìosduidh anns a' Ghàidhealtachd nach b'urrainn tachairt an diugh. Cha b' urrainn, a chionn gu bheil sgoil a' meudachadh eòlais, agus a' teagasg do dhaoine an tùr agus an tuigse féin a chleachdadh gun bhi fo smàig aig daoine eile. Do dhuine air bith aig a bheil déidh air Crìosd a leantuinn, agus air a bhi 'n a Chrìosduidh ann an dà rìreadh, tha dà ni ann a tha do-sheachainte feumail, gu'm biodh a choguis air a geurachadh le teagasg an Tiomnaidh Nuaidh, agus gu'm biodh misneach aige leigeil le comhairle a chridhe féin seasamh. An duine a ni sin, theagamh gu'n téid e ceàrr air uairean, ach an duine nach dean, tha e ceàrr fad na h-ùine.

Anns a' Choille Bheithe

THA proitseach balaich ann an sgoil Chille-Sgumain, ogha do Sheumas Diùrach, a tha cho mhaith air ceistean 's gu bheil dùil aig a sheanair gu'm bi e 'n a dhuine ainmeil fhathast. Tha e cho clis ag oibreachadh cheistean 's ged robh earball de'n sgoil-dhuibh aige. Thoir dha ceist de'n t-seòrsa so is bidh i ullamh aige m' an gann a thàirngas tu d'anail, is bidh i cho ceart cinnteach 's ged bhiodh i air a tionndadh a mach á muileann-cunntais.

Ma tha $\frac{a}{b} = \frac{x}{y}$, dearbh gu bheil

$$\frac{3a^2 + 5ab + 2b^2}{3a^2 - 5ab + 2b^2} = \frac{3x^2 + 5xy + 2y^2}{3x^2 - 5xy + 2y^2}.$$

Ach air a shon sin, chan 'eil anns a' bhalach ach am bumalair; chan 'eil smod tùir ann, agus a dh' aindeòin dòchas a sheanar, tha eagal orm nach bi e gu bràth ainmeil. Is maith an

gnothuch ma ni e a rathad fhéin anns an t-saoghal gun bhi 'n a uallach air daoine eile.

An déidh dha té de na ceistean ud a dheanamh, na'm feòraicheadh tu dheth ciod an taobh a bha a' ghaoth, cha bhiodh fhios aige; ged bha e shìos aig a' chladach, aig uair na cluiche, còmhla ris na balaich eile a bha dol air snàmh, cha b'urrainn e innseadh co dhiùbh a bha ann ionadh no tràghadh. Chan aithnich e clacharan seach uiseag, no faoileann seach stearneal, agus na'm faighnicheadh tu dheth co ris a tha guileag na feadaig coltach, cha bhiodh fhios aig na's mò na tha aig pàisde. Ach tha e còig bliadhna deug; air a thogail air an dùthaich, far a bheil eòin is òran eun, gaoth is grian is adhar, muir is monadh, 'n a shùilean agus 'n a chluasan, o dh' éirias e gus an laigh e.

An uair a gheibh e a mach a dh'iasgach gabhaidh e greim air a' cheann cheàrr de'n

ràmh, no air a' cheann cheàrr de'n t-slaithiasgaich, cho deas ris a' cheann cheart; ma théid e a bheartachadh eich 's a chur na cartach air, tha e an t-aon rud dha co dhiu a tha ceann an eich ris a' chairt no earball; agus ni e an stalcaireachd sin, chan ann a chionn nach fhaca e daoine eile a' beartachadh eich no ag iomram, fichead is ceud uair, ach a chionn nach 'eil smod thùr ann gu nàdurra. Ged tha e cho maith air na ceistean agus air cur fhigearan troimh 'n ruidhle, chan 'eil gluasad no beatha idir 's an eanchainn aige. Nì e an cleas a dh'ionnsaich am maighstir-sgoil dha mar gu'm biodh moncaidh 'g a dheanamh, ach cha dean e dad gu bràth air urrainn fhéin, no as a cheann fhéin.

Ach air a shon sin tha fuighair aig a sheanair gu'm bi e 'n a sgoilear sònraichte fhathast agus 'n a dhuine ainmeil. Ach mur bi ogha Sheumais Dhiùraich ainmeil, tha balach eile ann an sgoil Chille-Sgumain a bhithcas, ged nach 'eil esan maith air ceistean idir, co dhiù air na ceistean a bhios ann an leabhraichean, ach nach tachair ort gu bràth tuilleadh an déidh dhuit an sgoil fhàgail.

Is aithne dhuit an seòrsa, a leughadair.

Ma théid ceathrar dhaoine as an Oban do Ghlaschu, an uiread so de mhìltean, a' coiseachd an uiread so de nairean a h-uile latha (air uairean bidh e air a ràdh gu robh iad as an léintean no gu robh an casan ris), cìod an ùine a ghabhas naoi daoine a dhol á Ionar-nis do Dhunéideann, etc.?

Theagamh nach 'eil mi 'ga toirt dhuit ceart, ach sin an seòrsa.

Dheanadh ogha Sheumais Dhiùraich a' cheist so ann an leth mionaid, ach cha do rinn am balach eile uiread agus feuchainn rithc. Sgrìobh e ann an litrichean móra air a' phaipeir,

Cha ruig iad Dun-éideann còmhla gu bràth; sìochaidh fear dhiubh a chas, is gabhaidh fear eile an daorach an Dail-chuinidh, is stadaidh fear eile an tigh nam bochd an Bail-an-luig; is cò as urrainn an ràdh cìod an ùine a ghabhas iad?

Sin a tha toirt orm-sa a chreidsinn gu bheil rud anns a' bhalach so nach 'eil ann an ogha Sheumais Dhiùraich; an uair a bhios ogha Sheumais Dhiùraich 'n a chléireach no 'na stiùbhard air tè de bhataichean Mhac Brayne bidh am balach so a mach anns na h-Innsibh an Ear, a' riaghladh pìos dùthcha na's mò na sìorramachd Earra-Ghàidheal, a' cumail suas cliù agus ùghdarras Bhreatainn le ceartas a riaghlaidh, agus 'g a dheanamh sin, chan ann a chionn gu bheil inntinn chlis, no inntinn laghail, no inntinn shubailte aige, a tha maith air ceistean, ach a chionn gu bheil tur nàdurra ann, agus gu bheil e a' tuigsinn a cho-chreutairean.

Ach tha an t-àm agam innseadh car son a thug mi tarruing air na balaich agus air na ceistean. Thug, a chionn gu bheil mi a' fàs sgèth de bhi cluinntinn dhaoine ag ràdh nach 'eil rud idir

anns an sgoil as fheàrr a gheuraicheas inntinnean cloinne, no theagaisgeas dhaibh am briathran a thomhas agus reusonachadh gu ceart, na *mathematics*. Chan 'eil mi a' creidsinn sin idir. Na laghanan leis am bi thu ag oibreachadh ann am *mathematics*, agus an reusonachadh a bhios tu a' deanamh ann, cha téid iad fada leat an uair a dh' fheumas tu oibreachadh, chan ann le figearan marbh ach le daoine beò; daoine a tha a ghné féin agus fhàilingean féin anns gach aon dhiubh, daoine a tha an cridheachan air am folach bhuaic ach air am feum eòlas a bhi agad aig a' cheart àm.

Cuimhnich nach 'eil mi a' cur *mathematics* no reusonachadh *mathematicail* an suarachas; chan 'eil idir, ach tha mi ag ràdh nach 'eil solus an reusonachaidh sin a' dol fada leat ann ad bheatha. Ann an saoghal nam *mathematics* tha gach ceum a' leantuinn ceum eile is chan urrainn duit gluasad idir gus a bheil thu a' faicinn romhad, ach chan ann mar sin a tha ar beatha. Feumaidh tu gu tric t' inntinn a dheanamh suas ged nach léir dhuit na tha air thoiseach ort; feumaidh tu fichead rud as a bheil thu cinnteach agus dà fhichead rud as nach 'eil a chumail fa chomhair t'inntinn aig an aon àm, 'gan tomhas an aghaidh a chéile, agus an sin dol air t-aghaidh; ach a dh'aindeòin cho làidir 's 'ga bheil do thùr agus cho ceart 's ga bheil do bhreitheanas, faodaidh tu mearachd a dheanamh an déidh a h-uile rud. Sin agad ar beatha, ach chan urrainn a leithid sin tachairt ann an saoghal nam *mathematics*. Anns an t-saoghal anns a bheil *mathematicians* ag oibreachadh agus a' reusonachadh, cha bhi daoine a' gabhail na daoraich, no a' sìochadh an aobran, no a' deanamh dad nach bu chòir do chreutairean a tha fo lagh a dheanamh. An uair a dh' fhàgas coisiche Ionar-nis leanaidh e air gun dol a null no nall gus an ruig e a cheann-uidhe an Dun-éideann, agus faodaidh muinntir Dhun-éideann sealtainn air a shon aig an uair a dh'innis na *mathematicians* dhaibh a ruigeadh e, cho cinnteach 's ged b'ann ris a' ghealach no ri comet a bha iad a' feitheamh.

Ach chan ann mar sin idir a tha cùisean anns an t-saoghal eile ris am mò ar gnothuch. Mur gabh an coisiche an daorach an Dail-chuinidh, theagamh gun stad e air a thurus ann am Blàr agus gu'n caill e ceithir uaire fichead, air ghaol dol a dh' iasgach air Loch Móraig no dol a dhannasadh do'n Chaisteal; ma théid e seachad air Blàr faodaidh e bhi air a mharbhadh le motor càr m'an ruig e Peairt. Air neo ma gheibh e a bheathaleis o na càraichean faodaidh e inntinn atharrachadh agus a ràdh gu bheil e sgèth de'n choiseachd, agus an còrr d'a thurus a dheanamh ann an carbad-iaruinn. Ma ni e sin cuiridh e ceàrr a' cheist a rinn ogha Sheumais Dhiùraich, oir ruigidh e Dun-éideann roimh 'n àm.

Creidimh an t-Seann Duine

IOSUA XIV. 14

B'E sin an eachdraidh ghrinn, an creideamh a bha deanamh sìor fhàs. Bha Caleb 'n a thoradh àlainn air creidimh éifeachdach. Bha Caleb ainmeil air son a chreidimh 'n a òige agus na b'ainmeile na sin air a shon 'n a shean aois.

An uair nach robh caleb fhathast ach òg tharruing e aire agus aoigheadh inntinn Mhaois, an duine le Dia. An uair a bha Maois air son iomradh earbsach fhaotainn air cor na tire, agus bi cinnteach gum bu mhaith leis, mar bu mhaith leis a' h-uile seanalair, iomradh earbsach air staid dìon na tire, agus a chionn sin agus iomadh aobhar eile bha Caleb air a thaghadh mar aon dhe'n chuideachd a b'earbsaich a bha fo a lainn gu dhol a rannsachadh na tire air a shon. Chan 'eil teagamh nach robh an obair sin cho earbsach ri aon obair eile 's a b'urrainn e chur an lamhan a luchd-dreuchd, agus tha e sealltainn dhuinn an earbsa a bha aig Maois ann fear sam bith a chuir e air an turus. Is e bha ann obair nach fhaodadh e earbsa ri neach air bith ach ri duine le Dia; agus chuir e Caleb air an àireamh do bhrìgh "gun do lean e gu h-ìomian an Tighearna Dia Israel."

Thaisbean Caleb misneachd a bha comharraichte an uair a rinn e iomradh do Mhaois. Bha iad gu léir air an aon bheachd a thaobh na nithean a chunnaic iad; ach bha aon ni a chunnaic Caleb agus nach deidheadh e as aiceadh air chumha sam bith: *chunnaic e Dia*. Chan fhaodadh e beaganas a dheanamh air a' ghealladh naomh a tha 'n a fhabhar. C'ar son? a chionn gun lean e an tighearna gu h-ìomian: *gun robh e deònach a leantainn gu h-ìomian anns a' chruaidh-chas*.

Nochd e umhlachd a bha comharraichte. Chuir e aghaidh air an fhàsach an darna h-uair còmhla ris an t-sluagh. Ciod a bha an sin ach misneachd mhór! aiceadh mhór? Ach c'ar son a rinn e sin? Rinn do bhrìgh gun lean e an Tighearna gu h-ìomian. Is ann air sgàth a speis do'n Tighearna a chuir e e féin an riochd cho iriosal.

Nochd e falaidheachd a bha comharraichte an uair a bha iad a' roinn an fhearainn. Dh'fhaodadh e fois sean aois a thagar le còir. Gidheadh, is àill leis greimeachadh ri gealladh an duine le Dia. Cha riarach e ach Hebron, ceann-uidhe nan anakim. Tha an Tighearna a cumail dileas ri ghealladh agus Caleb a' seasamh dileas ris an iomradh a thug e steach air an

duthaich. Tha e cho òg aig aois cheithir fichead 's a còig 's a bha e aig aois dhà fhichead Agus c'ar son? Bha a chionn gun lean e an Tighearna gu h-ìomian. Bha e cumail a shùil air Dia Israel: Dia a' chumhnant. Is ionnan Dia Israel is Dia Chalbhari.

Thug e umhlachd a bha tur iomlan, leis an uile chridhe, gràdh a bha leis an uile anam agus dìlseachd da rèir. Cha robh ni eile no ni bu lugha a b'urrainn do Chaleb a thoirt. Air son a leithid sin chan 'eil na's lugha aig Dia na meudachadh neirt is deagh dhochas is aoibhneas is òige shiorruidh.

Bidh piseach air an fhìrean chòir
Mar phàillm-chrann ùrar glas:
Mar sheudair àird air Lebanon
A' fàs gu dìreach bras.

'San am am bi iad aosmhor liath
Bheir iad mór mheas a mach
Is bithidh sultmhor le deagh bhlàth
Dhiubh sud gach uile neach.

Tha sinn a' faicinn gu bheil an creideamh beannaichte so a' leantainn le bhuaidh ghràs-mhor o am na h-òige gu ruig sean aois—bheil tlachd is buaidh tharruing leis a tha cosnadh fabhar an duine le Dia.

Tha sinn a' faicinn gu bheil buaidh àraidh leis a tha toirt air neach anns a bheil e a bhi leantainn an Tighearna gu h-ìomian. Tha e toileach sin a dheanamh. Ma thèid aige air cha dean e chaochladh air meud a' chosgais.

Tha sinn a' faicinn cuideachd gu bheil e toirt da-radhare spioradail dhàsan aig a bheil an creideamh tàbhachdail so. Tha Caleb agus càch air an aon fhacal a thaobh suidheachach na tire agus a thaobh dreach agus cruaidh-chuis nam fearaibh. Ach tha Caleb a' faicinn, mar gum b'ann, le radhare diamhair curaidh a tha leagadh nan anakim 'n an sleibhtich air an t-sliabh. Cha bu difir e aite an robh Israelach ann an càs no cia lion àite 'san robh, bha an gaisgeach diamhair so ri ghualainn, 's a chor 's gun robh cha robh teagamh 's a' chàs. Sin mar a tha an creideamh beò gus an là an diugh. Is e tha ann da-radhare spioradail a tha faotainn sealladh air Dia ann an Criosd an uair as cruaidhe an éigin. An iongantach leat, is sin mar sin, ged a bhiodh e 'n a theist air Caleb gun robh e deònach an Tighearna a leantainn gu h-ìomian ge cruaidh an cas?

Ach chaidh a' chuis 'n a aghaidh. Cha robh e 'n a sgallais air a chreidimh ged a thachair sin

dha. Tha rudan a' tachart nach urrainn an duine le Dia a leasachadh air cho ionraic 's ge faod e bhi. Agus an uair a tha sin a' tachart chan aithne dhomh ma tha ni eile as eginniche air a spiorad no as cruaidhe air a chreidimh. Ach sheas an da-radharc ud ris an uair a b'èigin da, an dilseachd do Dhia, aghaidh a chur air an fhàsach ud a rithisd, còmhla ri sluagh eas-uamhail agus rag-mhuinealach. Ach cruaidh 's mar a bha sin air a chreidimh is ann leis a chaidh gus an do thill iad a rithisd gu Hebron.

An sin sheall e nach d'fhainig failing air a chreidimh no air a radarc spioradail. An neart a chreidimh thagair e a chòir an Hebron mar a

gheall Maois an duine le Dia dha o chionn faisg air lethcheud bliadhna roimh'n sud. Roghnaich e an gealladh a chionn nach robh àite eile ann a bha cho duilich ris. Chan ann idir na's laige a tha creideamh an duine le Dia a' fas ged a tha bliadhnachan a' dol thairis air a cheann.

"Fathast tha mi cho laidir an diugh as a bha mi 'san là anns an do chuir Maois uaith mi."

"*Rinneadh uime sin Hebron 'n a oighreachd do Chaleb, mac Iephuneh, an Ceniseach gus an là an diugh : a chionn gun do lean e gu h-ìomlan an Tighearna Dia Israel.*"

Annas a Chathair

NAN cuireadh cuid de luchd-leughaidh nan duilleagan so thugainn iomradh goirid air na searmoin a bu drùidhtiche a chual iad riamh tha sinn an diùl gu'm b' fhiach sin a thoirt am follais, gu sònraichte na cinn-theagaisg a rinn gréim air an inntinnean. Tha e na's fhasa do'n mhòr-chuideachd de dhaoine an diugh sgrìobhadh am Beurla na tha e an Gàidhlig, ach na'm faigheamaid seanchas maith de'n t-seòrsa am Beurla fhéin chuireamaid fhéin ann an Gàidhlig e.

Am bitheantas is e na cinn-theagaisg reamhar shoisgenlach a ni gréim air inntinnean is aire dhaoine, agus chan e na rannan neònach a bhios cuid de shearmonaichean a' gabhail air uairean, rannan as am faod iad rud air bith a thogras iad a tharruing, coltach ris an fhear a shearmonaich mu'n aiseirigh air Di-dòmhnaich Càsg, *Leigidh e as an t-eun beò air aghaidh na macharach.*

Chuala mise iomadh searmon maith air a bheil cuimhne agam, ach air nach fhaod mi tighinn thairis an dràs a chionn gu bheil an fheadhainn o'n cuala mi iad a làthair fhathast, ach b'e an dà shearmonaiche a bu mhò a dhruiddh orm riamh, an t-Ollamh Alasdair Whyte, an Dun-éideann, agus an t-Ollamh Iain MacLeòid, an Govan. Sin an dithis anns am mò a dh'fhairich mi riamh cumbachd na diadhaidheachd.

Cha chuala mi Iain MacLeòid ach dà uair uile gu léir, ach air a shon sin bha e 'n a mheadhon air m'inntinn a dhùsgadh a thaobh nithean do nach tug mi suim roimh sud. Sin mar tha daoine air an oileanachadh. Anns an sgoil là as déidh là, tha am maighstir-sgoile a' teagasg cloinne, ach ged tha iad 'n an dùsgadh gu cor-porra, agus a' dol troimh na leabhraichean agus na ceistean mar a chuirear saighdearan troimh *dhruill*, tha an inntinnean cho marbh dùinte 's ged bhiodh iad 'nan cadal, ach là air chor-eigin cluinidh no leughaidh iad rud-eigin a dh'fhos-glas uinneagan anns na h-inntinnean aca a tha toirt daibh sealladh air an t-saoghal nach robh aca roimh, agus anns an aon mhionaid sin tha iad a' deanamh barrachd adhartais na rinn iad

theagamh ann an trì bliadhna. Chan 'eil so a' ciallachadh gu robh an teagasg làitheil gun fheum; cha robh idir; ach air a shon sin tha inntinn mhic an duine a' gluasad car coltach ri spàg mhòr an uaireadair, 'n a leumannaibh. Tha cuimhne agamsa glé mhaith air làithean anns an do leum m'inntinn fhéin 'n a dùsgadh gun fhios ciamar no carson, agus anns an do shealbhaich mi rioghachdan ùra a bha folaichte orm gu sin; làithean anns an d'fhuair mi saorsa ann an aon mhionaid o bheachdan a bha mi an diùl a bha mi a' creidsinn, agus anns an robh e cho soilleir dhomh ris a'ghréin gur e ceud dhleasdanas a h-uile duine a sholus féin a lean-tuinn. Ach cha b' ann air sin a bha mi a' ciallachadh a bhi sgrìobhadh idir, is feumaidh mi tighinn air m'ais gu Iain MacLeòid.

An uair a bha mi 'n am bhalach anns an sgoil chuala mi e a' searmonachadh an eaglais Ard Ionar-nis, far an robh a bhràthair, an Dotair Tormod, 'na mhinistear. Bha e 'na dhuine mór; bha coslas na sagartachd air anns a h-uile dòigh; bha sòluimteachd 'n a aodann, 'n a cheum a' dol suas do'n chùbaid, agus eadhon anns an dòigh anns an do làimsich e 'n a leabhraichean naomh a chur am beadal suas. Thug e mach salm; sheinn an coimhthional i; agus ghairm e air ainm an Tighearna ann an ùrnuigh. B' ann mar a thòisich an duine maith so, air an robh coslas na h-abstolachd, air ùrnuigh a fhuair an inntinn agam-sa a' cheud chrathadh, oir *bha an ùrnuigh sgrìobhta aige is bha e 'ga leughadh.*

Gus a' mhionaid ud chan fhaca mise duine riamh a' leughadh ùrnuigh, ged bha mi eòlach gu leòr air a bhi cluinntinn iomraidh air *ùrnuigh a' phaipeir*; seòrsa ùrnuigh anns nach robh muinntir mo dhùthcha-sa a' creidsinn idir. Bho fhacail a bhithinn a' cluinntinn umpa am measg dhaoine bha am beachd so gu daingean anns an inntinn agam nach biodh ri ùrnuighean paipeir ach Pàpanaich is muinntir na h-eaglais Shasun-naich aig nach robh dòighean-aoraidh ceart, air neo ministearan neo-spioradail nach b' urrainn

ùrnuigh dhaibh féin a dheanamh. Cha robh 'so air a theagasg dhomh air a cheann, ach thog mi e dhomh fhéin o fhacail a bhithinn a' cluinntinn an sid agus an so 'n am bhalach, o mhinistearan Baisteach, o cheistearan, o bhodaich chràbhach, agus o dhaoine eile, air chor agus gu'n d' fhuair mi clisgeadh an uair a chunnaic mi le m' shùilean fhéin an duine ud air an robh fìor choslas na diadhaidheachd a' leughadh ùrnuigh.

Chuir an rud iongantas orm is chuir e gu smuaineachadh mi, ach mheudaich m' iongantas agus mo smuaineachadh an uair a thòisich Iain MacLeòid air searmonachadh, searmon nach cuala mise a leithid riamh roimh agus ris an do leum mo chridhe mar a leumas cridhe duine an uair a chi e saoghal ùr. Tha mi an dùil gu'n do shearmonaich e dlùth air uair an uaireadair, agus fad na h-ùine sin dh'fhaodainn m'anail fhéin a chluinntinn, leis an t-sàmhchair a bha am measg a' choimhthionail ag eisdeachd ris, agus gun leud a bhoise de phaiper air a bheulaibh.

Sin an neònachas a chuir gu smuaineachadh mise, ministear a' leughadh ùrnuigh agus gun e a' leughadh a shearmoin! Bha e furasda gu leòr fhaicinn gu robh e maith air labhairt, agus nach b'e dith comais no dith dùrachd no dith spioradalach a thug air a bhi leughadh ùrnuighean, ach aobhar air chor-eigin eile. Cha robh fhios agam-sa aig an àm cìod an t-aobhar a bha aige air son a' chleachdaidh ud, ach co dhui thàinig e ann am inntinn nach robh anns na b' àbhaist dhomh a chluinntinn mu mhinistearan a bhiodh a' leughadh an ùrnuighean ach seachas gun bhun gun bhàrr. Cha robh an t-uamhas idir cho uamhasach 's a bha mi an dùil. Co dhùit bha na chunnaic agus na chuala mise an là ud, anns an eaglais Ard an Ionar-nis, 'na mheadhon air m'inntinn a chur air ghluasad gu bhi a' meòbrachadh air nithean ann an solus mo reusoin féin, agus is e sin a' chomain as mò is urrainn aon duine a chur air duine eile, gu'n cuir e inntinn air ghluasad. Chuir an t-Ollamh Iain Mac Leòid a' chomain sin orm-sa.

Bha beachdan is cleachdanna-aoraidh aig Iain Mac Leòid nach robh a réir gnàths na h-eaglais Chléireachail, ach mur robh iad a réir gnàths na h-eaglais Chléireachail, bha iad a réir gnàths na h-eaglais Choitchinn. Chaochail e ann am meadhon a làithean, ach gel nach d'iompaich e eaglais na h-Alba gu a bheachdan no a chleachdanna féin bha meas mòr air anns an eaglais a chionn gu robh fhios aig a h-uile duine nach robh ministear anns an eaglais a bu dùrachdaiche agus a bu dilse na e. Bha e naomh 'n a chaitheamh-beatha agus dichìollach ann an obair an Tighearna.

Sin aon de na combarran a tha mi an dochas a bhios air eaglais na h-Alba gu bràth; gu'm bi i farsuing agus gu'm bi àite innte do gach seòrsa dhaoine. Coma leam eaglaisean beaga cumhann anns nach 'eil a chridhe aig duine

smuaineachadh air a shon fhéin, no dad a dheanamh nach 'eil air a cheadachadh le gnàths nan aithrichean; eaglaisean anns nach 'eil farsuingeachd no saorsa, agus anns nach beatha a bheatha do dhuine mur téid aige air Sibolet a ràdh mar a bhios daoine eile 'ga ràdh. Bu cho mhaith dhuit a bhi am measg nan sgriobhaichean agus nam. Pharasach ri bhi am measg an t-seòrsa sin. Is maith an rud saorsa agus is maith an comharradh air eaglais air bith i bhi farsuing, agus i bhi toileach air léintean farsuing a thoirt do na leanaban òga. Agus is maith an comharradh air pobull air bith, an uair a chluinneas iad ministear no sagart ag ràdh rud gun tùr gun dreach na frinn, gu'n abradh iad ris, *Cha dubhhairt Dia na thubhairt thusa.*

Anns na bliadhnanach a chuir mi seachad an Dunéideann cha robh ministear eile anns a' bhaile a rinn greim air m' inntinn agus air mo chridhe mar a rinn an t-Ollamh Alasdair Whyte, agus lean sin gus an là an diugh. A cheud uair a chuala mi e a' labhairt riamh b'ann air an diadhair Cardinal Newman, duine air an robh móran meas aige, mar is cubhaidh do gach neach aig a bheil meas air an diadhaidheachd.

Bha an t-Ollamh Alasdair Whyte air a thogail anns an eaglais Shaoir, agus bha an eaglais Shaor anns na làithean sin car cumhann agus teth, ach ged bha Alasdair Whyte 'namhac dileas do'n eaglais Shaoir agus cho soisgeulaiche 'n a theagaig ri bhràithrean, cha do dhìchuimhnich e riamh gu'm buineadh e do'n eaglais Choitchinn mar an ceudna, agus nach robh anns an eaglais Shaoir ach lasag bheag an coimeas ri solus na h-eaglais Choitchinn anns an t-saoghal.

Na'm biodh agam ri ràdh co ann ministear a choimhlion a' mhinistrealachd a bu chumhachdaiche agus a bu spioradaile an Albainn o chionn leth cheud bliadhna theirinn an t-Ollamh Alasdair Whyte. Chan e mhaìn gu robh e 'n a shearmonaiche ach bha e 'n a dhiadhair; cha b'ann air cinn-theagasig thana no shuarrach a bhitheadh e a' bruidhinn ach air na nithean air am miann leis na h-ainglean beachdachadh. Bha mise anns a' chlass Bhiobuill aige còig geamhraidhean is fhuair mi barrachd ann a rinn feum dhomh, agus a chuir gluasad 'n am spiorad agus 'n am inntinn na fhuair mi anns an Talla na Diadhachd.

Bha uaisle is farsuingeachd is aigheachd ann an inntinn Whyte nach fhaighear ach ann an inntinnean dhaoine a tha tighinn beò ann am fìor cho-chomunn nan naomh. An uair a rachadh tu a steach do'n eaglais aige chan ann air Chalmers, no air, Mac Rath Mór, no air an Dotair Ceanaideach, no air aithrichean an Dealachaidh a chluinneadh tu e a' bruidhinn, ach air naomh is diadhaidhean na h-eaglais Choitchinn, Teresa, is Tertullian, is Augustine; Dante, is Socrates, is Milton; Jonatan Edwards

is Hooker, is Pusey; Tomas Goodwin, is Uilleam Law, is Iain Bunian. Bha iomadh seòmar anns an inntinn aige is bha na seòmraichean sin uile làn de nithean maiseach a chruinnich e as gach ceàrn. B'abhaist dha a bhi ag ràdh gu robh e cho gaolach air leughadh 's a tha madadh-alluidh acrach air itheadh, is chuir e miltean de dhaoine eile gu leughadh cuideachd. Thubhairt fear-reic leabhraichean an Dunéideann gu'n do reic iad còig mìle de leabhraichean Uilleam Law air tàilbhe na bhiodh Whyte ag ràdh uime anns

a' chùbaid, agus am moladh a rinn e air obair an diadhair sin.

Cò riamh a chuala Alasdair Whyte a' searmonachadh air a' cheann-theagaisg so, *Beannaich an Tighearna. O m'anam*, a b' urrainn a bhriathran no a choslas a dhìchuimhneachadh? An uair a ghabhadh e té de na sailm agus a thòisicheadh e air nithean sean agus ùr a tharruing aiseide bhitheadh uair an uaireadair mar chòig mionaidean do'n choimhthional a bhiodh ag éisdeachd ris.

Cairdean Phoil

TIMOTEUS

AN t-àite bha aig Timoteus an cridhe Phòil cha robh aig aon eile d'a chàirdean. Bha aobhar no dha air sin—òige air aon ni, a nàdur tlachdmhor air ni eile, agus an dàinhe a bha eatorra mar athair is mac ann an nithean spioradail.

Bhuineadh Timoteus do Ghalatia agus bhuineadh Galatia do na sean Ghàidheil, na Ceiltich, mar a theirear riu. Chithear sin glé shoilleir ann an nàdur nan Galatianach agus ann an cuid de ainmean na dùthcha mar a tha Galatia fhéin, agus ainm aon de na beanntan—an Cara-dagh, a' bheinn dhubh : gu litireil a' Charraig Dhubh. B'ann aig bonn na beinne so a rugadh Timoteus.

Ach cha b'e Gàidheal a bha an Timoteus. Bha e 'n a Iudhach air taobh a' mhàthar agus 'na Ghreugach air taobh athar. Tha e coltach gun do bhàsaich athair an òige Thimoteus agus gun do bhàsaich e 'na fhear-iodhol-aoraidh. Co dhiùbh cha do thimchioll-ghearr e Timoteus. Ach an easbhuidh a bha aig Timoteus 'na athair bha e air a dheanamh suas gu saobhair 'na mhàthair, Eunice agus 'na shean-mhathair Lois. Theagaisg iadsan dha eòlas na firinn, agus rinn sin glie esan a chum slàinte. Chan 'eil leabhar eile co-ionnan ris a' Bhiobull air son sin. Mar is sine a dh'fhàsas duine is ann is mo a chi e d'a sin.

Tha e ceart cuideachd a ràdh gu bheil a' chuid as fhearr de fhoghlum a' tighinn leis an atharrachadh a tha coimh-cheangailt ri creideamh ann an Crìosd mar Dhia 's mar Shlànuighear. Tha an t-atharrachadh sin uairean a' tighinn lion beag agus beag, mar a dh' éireas a' ghrian air an talamh : chan urrainn duine innse cheart mhionaid. Air a' mhodh cheudna chan urrainn mòran de fhiòr chreidmheach innse cuin no càite chaidh iad as o bhàs gu beatha. Faodaidh gun robh Timoteus air aon dhiùbh sin. Cinnteach gu leòr thàinig e gu mothachadh air cò d'am buineadh e agus cò d'an robh e a' deanamh seirbhis. Faodaidh gun do thachair sin co-cheangailte ri ceud chuairt Phòil do Lìstra—àite breith Thimoteus, agus chan e mhàin

dhàsan ach d'a mhathair, agus d'a sheanmhathair Lois. Chuala iad araon an teagasg iongantach a thug Pòl agus Barnabas seachad an éisdeachd an t-sluaigh, agus chunnaic iad a' bhuaidh a bha aig orra, agus cionnus a ghluais na h-Iudhaich mhi-chreidmheach an sluaigh 'n an aghaidh. Chlach iad Pòl is Barnabas gu mu dheireadh an do shaoil iad gun robh iad marbh. Mar tha aon ag radh : "Faodaidh e bhi gun robh Timoteus am measg an fheadhainn a chruinnich timchioll air cuirp nan Abstol an uair a bha iad mar gum b'eadh marbh. Co dhiùbh, bha Timoteus a muigh 's a mach air taobh an Tighearna.

Sin an rathad, ma tha, anns an d'thainig Timoteus gu bhi 'n a fhear-cuideachaidh do Phòl. Ciod e am maith a tha ann a bhi searmonachadh gun ghràs? Mur 'eil an saighdear dileas do'n rìgh ciod e am feum a tha ann? Ach tha cliù Thimoteus iomraiteach am measg nam bràithrean a bha an Lìstra cha b'e mhàin a thaobh bheusan ach a thaobh eud an aobhar an t-Soisgeil. Bha e cuideachd 'n a fhàbhar mar shoisgeulaiche gun robh e 'n a chinneach air an darna taobh agus 'n a Iudhach air an taobh eile. Dh'fhoghladh sin iomadh dorus da a bhiodh dùinte air a chaochladh.

B'e thàinig as : bha Timoteus air a shuidheachadh leis an eaglais gu bhi 'n a cho-oibriche maille ri Pòl. Chithear ann an litrichean Phòil na h-earalan a fhuair e aig an am sin agus as déidh sin. Bha Timoteus òg, nàrach. Thuirt Pòl : "Na dèanadh duine sam bith tarcais air d'òige ach bi thusa ad eisimpleir . . . ann am focal, ann an caithe-beatha, ann an gràdh, ann an Spiorad, ann an creidimh ann am fìor ghloinne." Bha Timoteus gealtach, bha e maoth ann an slàinte. Thuirt Pòl : "Fuing thusa uime sin cruaidh-chas mar dheagh shaighdeir Iosa Crìosd." Bhiodh Timoteus air a tharruing am measg muinntir a bhiodh an aghaidh aon a cheile. "Agus chan fhaod òglach an Tighearna a bhi conspoideach ach ciùin ris na h-uile dhaoine, ealamh a chum

teagasg, foighidneach.” Bha an tuille feum aig Timoteus air gliocas do bhrìgh agus gun robh aige ri àite Phòil a ghabhail, agus gun robh Pòl fhéin a nis gu a bhi air ìobradh agus àm a shiubhail am fasg.

Theirigeadh an ùine dhuinn na'm biomaid a' dol a labhairt air saothair Thimoteus còmhla ri Pòl agus leis fhéin, ach gu h-àraidh leis fhéin. Is leòr a radh gun robh e dìleas eadhon gu bas. Tha beul-aithris ag radh gun do sheulaich e obair a bheatha le bàs marturaich.

Chan urrainn sinn a bhi cinnteach a sin ach tha sinn cinnteach nach urrainn sinn tuille 's a' choir a dheanamh do'n t-Soisgeul. Ma tha luach nì r'a fhaicinn anns an éiric a thugadh air a shon nach luachmhor an nì an Soisgeul! An ann gu diamhain a fhuair Criosd agus na marturaich bàs? Tha freagairt na ceisde r'a fhaotainn ann an cruth-atharrachadh caithe-beatha sluagh nach gabh àireamh, marbh agus beò agus beò gusiorruidh 's mar a tha iad, thainig iad troimh àmhghairean móra agus nigh iad an trusgain agus rinn iad geal iad ann am fuil an uain.

Chan 'eil e doirbh màthraichean diadhaidh fhaicinn am measg na cuideachd bheannaichte sin cosmhuil ri iomadh mac is nighean eile. Am biodh Timoteus an duine bhà e mur b'e a mhàthair Eunice agus a shean-mhathair Lois?

Chan 'eil cumhachd eile 's an t-saoghal air son maith cosmhuil ri màthair ghlic dhiadhaidh. “Cionnus” arsa cuid eigin ri *Napoleon Buona-partè*, “bhios òigridh na's feàrr againn.” Chan 'eil òil-thigh idir ann cosmhuil ris an dachaidh, agus chan 'eil dachaidh ann gun mhàthair. “Rinn i an dachaidh an còmhnuidh sona dhuinn” sgrìobh clann air leac-lighe am màthar.

Tha beatha Thimoteus cuideachd a' teagasg am beannachd a tha ann a bhi òg air taobh an Tighearna. Tha am barrachd toraidh leis agus am barrachd geallaidh. “Is e an t-ionnsachadh òg an t-ionnsachadh bòidheach.” Chunnaic Solamh iomadh sealladh ach chan fhaca e seal-ladh bu mhaisiche na “duine òg ag imeachd 'n a ionracas.” Biodh e chum maith no biodh e chum uile an taobh a theid duine 'n a òige is e as dòcha e a leantainn. Bha duine uasal 'n a aoigh an tigh mór. Troimh 'n uinneig chunnaic e craobh mhaiseach. Thuirt e ri fear an tighe: “Nach maiseach a' chraobh ud, ach ciod e an ear a tha innte mar sud?” “Tha,” ars' esan, “car a thàinig innte an uair a bha mise bliadhna no dhà air falbh o'n tigh. Cha robh i ach air a h-ùr chur an uair a chuir cuid eigin cudthrom air an darna taobh dhith, ach cudthrom cho aotrom agus gun robh e smuaineachadh nach deanadh e cron air bith; agus a nis tha thu a' faicinn an cumadh a th'innte.” Is e dìleab bhochd a th'ann an sin. Fhuair *Byron* o mhathair i, 's ged bu mhór a thàlant an bu mhò na sin a thruaighean. Is e eagail an Tighearna an dìleab as mò as urrainn pàrantan fhàgail aig an cloinn. Ach eadhon a dh'èasbhuidh sin tha slighe ann a dh'ionnsaigh seilbh fhaotainn air “na bliadhnanach a dh'ith an locust,” slighe dhaibhsan a tha toileach agus umhail.”

Gabh tlachd an Dia is bheir e dhuit,
Iàn rùn do chridhe chaoidh.

• • • • •

Foillsichidh e do chòir 's do cheart,
Mar sholus glan nan tràth;
Is amhluidh mar àrd mheadhon-là,
Do bhreitheanaid a ghnàth.

E. G.

Laoidh

'S E gràdh fear-saoraidh bheir an t-saorsa,
Dha na daoine thig ris dlùth;
Tha ghealladh gràs-mhor 'g an dèanamh
sàsuidh,
Chum gu bràth bhi seinn a chliù.

Ma tha thu brùite le deòir bho d'shùilean,
'S an nàmhaid gràineil 'g ad fhàgail sgìth,
Thig le d'ùrnuigh le cridhe drùidhteach,
Ann an dùrachd is gheibh thu sìth.

Tha cuireadh dùbailt a' tighinn 'g ad ionnsaigh,
'S na dèan a dhiùltadh oir bidh tu cli;
Thig le ùmhachd a' tabhairt cliù dha,
'S tog do shùilean ri Calbhari.

'S e Ios' am bràthair ni fuireach làmh
riut,
'S e caraid gràdhach nach faic ort dìth;
Is e fear-tèarnaidh chum do shlàinte,
O faic a làmhan a mach riut sint'.

Na dèanaibh tàir air ach thigibh làmh ris,
Thugaibh gràdh dha le blàths bhuir cridh;
Faic a làmhan le làraich thàirnean,
'S chì thu gràdh thug esan dhuinn.

Ma nì thu dhiùltadh 's tu fein bhios diombach,
'S do mhì-chùram 'g ad chur a dhìth;
Bidh leabhar cunntais 'g ad chur fo thùrsa,
Bho'n chuir thu cùl ri rìgh nan rìgh.

N. MACD. *Caolas Phaibil.*

Crìosd agus a Bhana-Chàirdean

"Mnathan àraidh a chaidh a leigheas o dhrochspioradan agus o easlàintean, Muire d'an goirear Magdalen, as an deachaidh seachd deamhain a mach, agus Ioanna bean Chusa stiùbhard Heroid, agus Susanna, agus mòran eile a bha a' frithealadh dhaibh d'am maoin."—LUCAS viii. 2-3.

THA aon de na seann aithrichean ag ràdh gur e Lucas *caraid nam ban*. Anns an t-soisgeul a sgrìobh e tha e a' toirt àite do na boirionnach nach d'fhuair iad riamh roimhe, agus tha a' h-uile iomradh a tha e a' deanamh orra coibhneil. Anns an t-seann t-saoghal cha robh mòran meas air na boirionnach; cha robh meas orra aig na h-Iudhaich no aig na Cinnich, ach ann an soisgeul Lucais gheibhear a' cheud bhriseadh air a dheanamh air na ballachameadhoin a bha seasamh cadar fir is mnathan. Ach cha b'ann as a cheann féin a rinn Lucas so; cha d' thug e seachad ach an rud a fhuair e o Chrìosd, oir is e Crìosd a dh' ionnsaich dha gu robh anam boirionnach a cheart cho priseil ann an sùilean Dhé ri anam fir.

Tha e a' cur ionghnadh air iomadh duine e' àite an d'fhuair Crìosd agus a dheisciobuil am beò-shlàint anns na bliadhnan a bha iad a' dol mu'n cuairt na dùthcha, a' searmonachadh rioghachd Dhé. Tha an t-abstol Eoin ag innseadh dhuinn gu robh sporan aca eatorra, ach dh' fheumadh rud a bhi air a chur anns an sporan sin m'an gabhadh dad a bhi air a thoirt as. Cha robh ann an Iosa féin ach duine bochd; theagamh gu robh e a' cosnadh tuarasdail aig an t-saorsainneachd fad beagan bhliadhnan, ach leig e sin seachad an uair a thòisich e air rioghachd Dhé a shearmónachadh. Bha a' chuid mhór de na h-abstol cho bochd ris féin; ma chuir Mata, an cis-mhaor, no clann Shebede, beagan airgid mu seach m'an do thòisich iad air Iosa a leantuinn, cha b' fhada a mhaireadh sin, agus dh' fheumadh an sporan a bhi air athlonadh air dhòigh air chor-eigin eile. Tha Lucas ag innseadh ciamar a bha an sporan air a chumail làn, agus ciamar a fhuair Crìosd agus a dheisciobuil am beathachadh anns na bliadhnan ud; tha e ag innseadh gur e na mnathan a rinn sin, *mnathan a fhrithheil dhaibh d'am maoin*. B'fheudar do Chrìosd frithealadh do na fir agus an casan a nigheadh le a làmhnan féin, ach fhrithheil na mnathan dhà-san, agus dh'ung iad a cheann le ola, is thiormaich iad a chasan le falt an cinn.

Tha clann-daoine uile gu léir fo fhiachan trom aig an t-Slànuighear, ach tha na mnathan fo fhiachan aige os cionn chàich, oir is ann bhuaith a fhuair iad an t-saorsa agus an t-urram a tha aca an diugh, agus na sochairean eile a tha iad a' sealbhachadh.

Ann an dùthchannan na h-àird an Ear cha robh meas coin air mnathan anns na làithean anns an robh Chrìosd air thalamh, agus chan 'eil

meas coin orra an diugh fhathast anns na dùthchannan nach d'fhuair, no nach do ghabh ris an t-soisgeul. Am measg nam Mohammedanach tha cor nam boirionnach anabarrach truagh; chan 'eil annta ach tràillean fo làimh am maighstirean, agus tha an sac air a chumail air an druim daonnan. Bha teagamh aig seanairean is luchd-lagha nam Mahommedanach nach robh anam aig boirionnach idir, agus cha robh iad a' toirt misneach air bith dhaibh aoradh no ùrnuigh a dheanamh. Bha cor nam boirionnach na b' fheàrr am measg nan Iudhach, ach am measg nan Iudhach féin bha iad air an cumail sìos agus dimeas air a dheanamh orra. Bha e cho furasda do dhuine dealachadh fhaotainn o mhnai 's gur beag nach fhaodadh e a cead a thoirt di uair air bith a thogradh e. Bu leòir da aobhar no lethsgheul faoin a bhi aige air son sin a dheanamh. Bha deisciobuil Hillel de'n bheachd gu'm faodadh duine dealachadh r'a mhnai ma mhìll i a dhinneir.

Ach chuir Crìosd a' chumhannachd ghrannda sin uile air chùl. Chuir e fion ùr anns na seann searragan is spiorad ùr anns an t-seann lagh, agus dh' fhuasgail e na ceanglaichean leis an robh mnathan air an cumail ann an daorsa. Rinn e sin gun a ghuth a thogail anns na sràidean; le ghiùlan féin thug e air daoine eile a thuigsinn gu robh na ceart chòraichean aig mnathan a bha aig fir, agus gu robh am beatha a cheart cho luachmhor ann an sùilean Dhe. Cha robh dochaireachd no cumhannachd ann an inntinn Chrìosd a thaobh bhan, mar a bha ann an inntinn a luchd-dùthcha, no eadhon ann an inntinn nan abstol. Chuir e ionghnadh air na h-abstol Chrìosd fhaicinn a' bruidhinn ri bean Shamaria, ionghnadh gu rachadh e ann an seachas ri creutair air an robh iad féin a' deanamh tàir. Ach an àite tàir a dheanamh air a' bhòirionnach sin, dh' fhosgail Chrìosd dhi rùintean Dhé is diomhaireachd na diadhaidheachd, agus thug a dhi teagasg cho domhain 's a thug e do na h-abstol. Theirleadh na sgrìobhaichean agus na Pharasaich gu robh e a' tilgeadh nèamhnaidean air beulaibh nam muc, ach chan abradh Chrìosd féin sin.

Ach ma thug Chrìosd ceartas do mhnathan thug iadsan gràdh is dilseachd dhà-san. Chuidich iad leis ann an obair an t-soisgeil, agus fhrithheil iad dha d'am maoin. Lean iad e gu Calbhari agus dh'fhan cuid diubh maille ris eadhon an uair a theich na h-abstol leis an eagail. Lean iad e a dh' ionnsuidh na h-uagha (oir bu mhaith leò a chorp ungadh le oladh)

agus mar dhuais an dilseachd fhuair iad a' cheud sealladh d'a phearsa ghlòrmhor air maduinn na h-aiseirigh.

Fhrithheil iad dha d'am maoin. Bu mhaith dhuinn uile, fir is mnathan mar a tha sinn ann, na'n gabhamaid am facal sin gu ar cridheachan. Tha e mar fhiachaibh air luchd-leannmhuinn Chriosd aobhar an t-soisgeil a chuideachadh, agus ma tha an inntinn thoileach againn chan eagal nach fhaigh sinn rathad air sin a dheanamh. Anns an t-seann t-saoghal bha e'na chleachdadh aig daoine diadhaidh deachamh a thoirt as am maoin do Dhia, ach ged nach 'eil an cleachdadh sin air a chumail suas a nis le lagh na h-eaglais, tha còir aig a h-uile duine trian d' a thighinn-a-steach a thoirt do'n eaglais agus do na bochdan, a réir mar bheannaich Dia e 'na bhascaid agus 'n a amarfuinidh.

Chan urrainn do eaglais na h-Alba uail a dheanamh as an tabhartas a tha i a' toirt do Chriosd, a chum a shoisgeulachraibh-sgaoileadh air thalamh. Tha iomadh fear-comanachaidh is bean-chomanachaidh innte nach 'eil a' toirt ach tasdan 's a' bhliadhna gus ainm an t-Slànuigheir àrdachadh am measg nan cinneach, —prìs gloine uisge bheatha. Rud nàrach, rud a tha a' dearbhadh gu soilleir nach 'eil sluagh na h-eaglais dileas d'an creideamh, agus nach 'eil iarrtas domhain aca gu'n tigeadh rioghachd Dhé air thalamh. Tha càirdean aig Criosd ann an Albainn a tha toirt d'am maoin dha gu fialaidh; chan e tasdain ach notaichean, agus chan e ficheadan ach ceudan, ach tha mòran ainmean aige ann an eaglais na h-Alba nach 'eil a' toirt da an fhàrdain fhéin, daoine aig a bheil ainm gu bheil iad beò ach a tha marbh.

Na'n cumadh daoine cunntas air na tha iad a cur de airgid a h-uile bliadhna ann am faoinis, no ann an gòraiche, no ann an toileachadh na feòla, agus na'n coimeasadh iad sin ris na tha iad a' cur ann an aobhar an t-soisgeil, chitheadh iad co dhiu a tha no nach 'eil an cridhe anns an diadhaidheachd. An uair a chluinnear daoine a' gearan air gainne airgid agus air a' chosdus uamhasach a tha air an dùthaich, agus a' deanamh fàistneachd gu'm bris an rioghachd, faodar a ràdh riu nach e na tha an dùthaich a' cosd air na sgoilean no air na h-eaglaisean a bhreiseas i co dhiu. Ma bhreiseas an rioghachd brisidh i a chionn gu bheil daoine a' cur am maoin ann an deoch, agus ann an arm, agus ann sòghaltachd.

Ged bheireamaid ar maoin uile do Chriosd cha phàigheadh sin ar fiachan dhàsan. Cha do chaomhain esan eadhon a bheatha air ar sonne; "is aithne dhuibh gràs ar Tighearna Iosa Criosd," arsa Pol, "ged bha e saoi bhir, gidheadh, air 'ur son-se, gu'n robh e bochd, a chum tre bhochdainn-san gu'm bitheadh sibhse saoi bhir." O! gu'n tugadh an Tighearna do eaglais na h-Alba an tuilleadh ùgh ann an craobh-sgaoileadh an t-soisgeil; gu'n deanadh e toileach sinn ann an là a chumhachd, toileach air aobhar an t-soisgeil a chuideachadh le ar n-ùrnuighean agus le ar n-airgid.

'Nuair dhearcas mi air Crann nam buadh,
Air an do cheusadh Rìgh na Glòir',
Measam gach buannachd mar ni truagh,
'S is tàir 's is fuath leam m' uabhar mòr,

Ged a bu leam air fhad an saogh',
Bu thiodhlac e gu tur ro chrìon,
Bu neo-ne truagh mar dhìol d'a ghaol,
Mo bheatha, m'anam, is gach sìon.

Amhghar is Cuideachadh

"Na bi-sa fada uam, oir tha àmhghar am fagus, oir chan 'eil neach ann a chuidicheas."—SALM XXII. 11.

THA e air a ràdh gur e Daibhidh a sgrìobh ann t-salm so, ach an uair a leughar i gu cùramach chithear gu bheil tomhas fulangais innte air nach robh fiosrachadh pearsanta aig Daibhidh riamh. Cha d' fhuiling esan no aon de naoimh an t-seann Tiomnaidh an deicheamh cuid de 'n àmhghar air am bheil an t-salm so a' labhairt, air chor agus gu bheil a' cheist ag éirigh,—cia mar a b' urrainn do Dhaibhidh labhairt mar gu'm biodh a chridhe is fheòil féin a' fulang nan nithean a tha e ag ainmeachadh. Is e an fhreagairt gu'n do labhair an salmadair ann an spiorad na fàistneachd agus fo sheòladh an spioraid Naoimh mu'n Mhesiah a bha ri teachd, agus gur e so aon de na sgrìobtuirean anns am bheil naoimh an t-seann Tiomnaidh a' deanamh fianuis roimh-làimh air fulangais Chriosd, agus air a' ghlòir a bha gu an leantuinn. Chan e salm le Daibhidh a bu chòir dhuinn a ràdh rithe ach salm le Criosd,

oir cha robh i air a coimhlionadh gus an robh esan air a shìneadh air a' chrann-cheusaidh, agus an d' uisnich e i gu bhi cur an céill faireachduinn fheòla agus saothair anama.

Tha i a' tòiseachadh leis na briathran, "Mo Dhia, mo Dhia, car son a thréig thu mi?", na briathran a labhair e an uair a thuit dorchadas Chalbhari air, agus anns na rannan a leanas tha sealladh air a thoirt dhuinn roimh làimh air nithean a bha gu tachairt,—

Is masladh dhaoine mise, agus tàir an t-sluaigh,
Ni iadsan uile a chi mi gàire-fanoid rium;
Fosglaidh iad gu farsuim am bilean, crathaidh
iad an ceann, *ag ràdh*,
Chuir e a dhóigh ann an Iehobhah, saoradh ee;
Teasairgeadh e e, a chionn gu bheil tlachd aige ann.

Dh'iadh coimhthional dhroch dhaoine umam:
Lot iad mo làmhnan agus mo chasan
Roinn iad mo thrusgan eatorra,
Agus air m'èideadh thilg iad croinn.

Ach tha aon ni gu sònraichte air am bheil an t-salm so a' tighinn thairis, agus is e sin, ònrachdas Chrìosd an measg nan daoine a bha 'n an sùil-fhianuisean air a bhàs. Tha sin r'a fhaicinn ann an iomadh facal a tha air a chur sìos innte, ach tha e r'a fhaicinn gu soilleir agus gu druìdhteach anns na briathran, "Na bi-sa fada uam, oir tha àmhghar am fagus, oir chan 'eil neach ann a chuidicheas." Rud iongantach da rìreadh, agus rud brònach, gu'm biodh esan a bha cho làn de chaomhalachd e féin, agus a thug seachad do dhaoine eile cho pailt,—gu'm biodh e as eugmhais co-fhaireachduinn a bhràithrean ann an àm fheuma. Ach b, fhior a labhair am fàidh an uair a thubhairt e "Shaltair mi an t-amar a'm' aonar agus de na slòigh cha robh aon neach maille rium." Coltach ris gach neach nach lùb a ghluin do spiorad no do chleachdanna an t-saoghail bha Crìosd ònrachdach 'na bheatha, ach bha e gu sònraichte ònrachdach 'na bhàs, oir dh' fhiosraich e àmhghar nach gabhadh innseadh, agus àmhghar nach tuigeadh na daoine a bha mu'n cuairt air aig Calbhari an là ud, ged dh' innseadh e e.

Ann an seadh fìor tha daoine daonnan ònrachdach ann an là na trioblaid. Gun teagamh is maith do dhuine càirdean caomhail a bhi dlùth dha an uair a thig àmhghar thuige, agus is priseil do'n chridhe leònta co-fhaireachduinn blàth fhaotainn, ach aig a' cheart àm tha e fìor nach urrainn eadhon na càirdean as dìlse ach fìor bheagan d'a eallach a ghiùlan. Fao-daidh iad dol leis ceum no dhà de'n t-slighe ach chan urrainn daibh dol na's fhaide, agus feumaidh e an còrr a choisceadh 'na aonar, a' stiùradh a chùrsa le sholus féin a mhàin. "Is aithne do'n chridhe a shearbhas féin; agus 'na aoibhneas cha bhi comb-roinn aig coigreach." Ma tha so fìor mu bhròn eumanta, mu àmhghar is trioblaid a tha coitichionn is dosheachainte, nach motha gu mór a tha e fìor mu'n bhròn anama a dh' fhuiling Crìosd air Calbhari, am fulangas dìomhair sin leis an do choisinn e saorsa do'n t-saoghal, agus a tha dol os cionn ar n-eòlais. An uair a dh' fheuchas duine ri dol a steach ann am faireachduinnean an t-Slànuigheir air a' chrann-cheusaidh, an uair a dh' fheuchas e ri saothair anama a thuigsinn, tha e 'ga chall féin. Chi e àirde is leud is dòimhneachd nach gabh rannsachadh no tomhas. Tha e mar gu'm biodh pàisde beag ri aghaidh dìomhaireachd nach urrainn e a thuigsinn. An uair a thig am bàs a steach do theaghlach anns am bheil clann òg, chithear na pàisdean a' sealltuinn suas ann an aodann brònach is sùilean deurach chàich, mar gu'm biodh iad a' feuchainn ri thuigsinn ciod a tha ceàrr. Tha fhios aca gu bheil nithean mòra air chor-eigin a' tachairt a tha iongantach dhaibhsan, ach chan urrainn d' an innitinn beaga a gabhail a steach; tha iad a' beantail

ri iomall bròin a tha os cionn an tuigse. Is ann mar so a tha sinn uile a thaobh fulangais an t-Slànuigheir air Calbhari; ann an ònrachdas a bhròin-san chan urrainn sinn comb-roinn a bhi againn, ach is urrainn sinn ar glùn a lùbadh 'na làthair le urram agus eagal diadhaidh, a' beannachadh ainme ar Dia agus ar Tighearna a ghràdhach sinn eadhon gu bàs. "An neo-ni e dhuibhse, o sibhse uile a tha gabhail seachad; amhaircibh, agus faicibh am bheil doilgheas sam bith cosmhuil ri mo dhoilgheas-sa a thugadh orm?"

Do bhrìgh gu'm b' aithne do Iosa ann an làithean fheòla ònrachdas na h-àmhghair agus mar an ceudna ònrachdas a' bhàis tha e comasach air cuideachadh a thoirt a nis dhaibh-san uile aig nach 'eil neach eile a chuidicheas iad, ma ghlaodhas iad ris agus ma dh' éireas an ùrnuigh suas, "Na bi-sa fada uam, oir tha àmhghar am fagus." "B'éigin da anns na h-uile nithean a bhi air a dheanamh cosmhuil r'a bhràithrean, a chum gu'm bitheadh e 'na àrd-shagart tròcaireach agus dileas ann an nithean a thaobh Dhé; oir a mheud 's gu'n d' fhuiling e féin, air dha bhi air a bhuairleadh, tha e comasach air cabhair a dheanamh orrasan a tha air am buairleadh."

Is e uair na h-airce an uair anns am foillsich ar n-Athair nèamhaidh a ghràs am pailteas, oir cha tuig duine a chomhfhurtachd a tha ann an Dia gus an cuir e deuchainn air agus an gabh e fasgadh fo a sgiathan. Cha do ghlaodh duine riamh air Dia an dìomhanas; ma their sinne gu dùrachdach agus gu creidmheach, *Na bi-sa fada uainn, a Thighearna*, thig an Tighearna da rìreadh d' ar n-ionnsuidh, a dh' athbheòthachadh ar n-anama agus a leigheas leòn ar cridhe. Agus chan e mhàin gu'n tig e d' arn-ionnsuidh ach fanaidh e maille ruinn.

O dhòchais Israeil, a Shlànuigheir ri àm teanntachd, c' uim am bitheadh tu mar fhear-cuairt anns an tìr? Agus mar fhear-turuis a thionndaidheas a leth-taobh gu fuireach car oidhche? C' uim am bitheadh tu mar ghaisgeach aig nach 'eil cumhachd gu tearnadh. Gidheadh tha thusa, O Iehobhah, 'n ar meadhon, agus ort-sa tha sinn air ar n-ainmeachadh; na dean ar tréigsinn.

Riaghailtean glic

1. Na cosd do thuarasdal m'an coisinn thu e.
2. Na ceannaich rud nach 'eil a dhith ort ged gheibheadh tu e ion 's a nasgaidh.
3. Na cuir dragh air daoine eile ma théid agad air rud a dheanamh thu féin.
4. Na biodh nàire ort a bhi crionna caomhnanta.
5. Na biodh iomgain ort mu dhriod-fhortainn nach do thachair dhuit fhathast. Theagamh nach tachair iad idir.

Anns a' Chubaid

“*Bheothaich t' fhacal mi.*”—SALM cxix. 50.

CHUIREADH na mìltean air thalamh agus Cair nèamh an aonta ris an t-salmadair, gu'n do bheothaich facal Dhé iad, oir tha fhacal-san comasach air daoine a dheanamh glic a chum slàinte. Ach is e cùis is truaighe an diugh, nach 'eil ach glé bheag de'n t-sluagh a' leughadh a' Bhiobuill.

An dràsd 's a rithist bidh mi a' faicinn anns na paipèaran-naigheachd, agus a' cluimintinn bho urrainnean as fìrinniche na na paipèaran, gu bheil muilleanan de Bhiobuill air an clò-bhualadh a h-uile bliadhna agus air an craobh-sgaioileadh air feadh na dùthcha, ach air uairean bidh e a' cur ionghnaidh orm cò a tha 'g am faotainn, no ciod a tha iad a' deanamh riu, oir, a réir eholtais, chan ann airson an leughaidh a tha iad 'g an ceamach co dhiu. Cha mhór gu 'n gabh e creidsinn cho aineolach 's a tha daoine air na sgrìobrturan an diugh, agus sin daoine tìrail is daoine cràbhach a leumadh ort na'n abradh tu nach 'eil an sgrìobrtur air a dheachdadh le Dia. Ma théid thu do'n cheàrdaich, agus ma's maith leat naigheachd ùr innseadh, naigheachd nach cual iad riamh, chan 'eil agad ach naigheachd innseadh dhaibh as an t-seann Tìomnadh.

Cha b'e Luther a bheothaich an Rionn-Eòrpa aig àm an Ath-leasachaidh, ach facal an Tighearna. Cha do rinn Luther ach am facal a thoirt an follais. Anns na linn-tean roimh sin bha e air fhòlach air an t-sluagh, ach fhuair Luther am facal a bha air chall agus thug e do'n t-saoghal e as ùr mar thìodhlac Dhé. Agus bha gàirdeachas mòr anns a' Ghearmailt agus ann an Albainn anns na làitheann sin.

Tha am Biobull a nis anns a h-uile tigh; tha e air a theagasg anns na sgoilean; tha e air a chur a mach ann an ceud càinain, ach air a shon sin uile tha eòlas dhaoine air an sgrìobrtur a' dol an lughad agus chan 'eil iad 'g a leughadh mar a b' àbhaist daibh. Tha am Biobull air a dhimeas agus air a chur air chùl le daoine, ach cha ruig sinn a leas fiughair a bhi againn gu'n ath-bheothaich Dia obair ann an Albainn gus an cladhaidh sinn as ùr na tobraichean a tha air an dùnadh.

Tha aon rud ann a gheibhear anns a' Bhiobull nach fhaighear ann an àite air bith eile, *eòlas air an Dia bheò agus fhuar agus air Iosa Crìosd a chuir e naith*. Chan 'eil e ceart do dhaoine a bhi dol do 'n Bhiobull a dh' iarraidh soluis air cùisean ris nach 'eil am Biobull a' gabhail gnothuich. A thaobh cùrsa nàduir, is aois an

t-saoghail, is obair a' chruthachaidh, is nithean eile mar sin, b' fheàrr dhuit Darwin a cheasnachadh na Pol; dh' innseadh Newton dhuit iomadh rud mu na creagan agus na reultan air nach robh fhios aig Maois. Ach tha am Biobull a' tòiseachadh far am bheil an luchd-ealain a' sgur; tha e a' labhairt le ùghdarras air nithean nach h-urrainn daibh-san a chur air an sligean-tomhais, agus a' toirt anam an duine an làthair a' Chruitheir. Tha mi an dùil nach d' fhoillsich Dia riamh do dhuine leis an Spiorad Naomh rud air bith a rachadh aige air fhaotainn a mach le thùr agus le reusonachadh féin. Théid aig mac an duine air a thuigsinn le cumhachd inntinn féin ciamar a bha an saoghal air a chruthachadh, air chor agus nach 'eil feum aige gu'm biodh sin air fhoillseachadh dha air mhòd spioradail ann an taisbeanadh o Dhia. Ach cha b' urrainn mac an duine fhaotainn a mach le solus a reusain féin an rùn-dìomhair d'a thaobh a bha ann an eridhe Dhé o shiorruidh-eachd, agus is e sin an rùn-dìomhair a tha air fhoillseachadh anns a' Bhiobull.

Tha mòran dhaoine am beachd gu bheil ùghdarras a' Bhiobuill air a mhillleadh, agus gu bheil a' togail fianuis-bhréige 'n a aghaidh, ma theirear gu bheil facal dhaoine ann cho mhaith ri facal an Tighearna, no ma theirear gu bheil mearachdan beaga ann, no gu bheil rud ri fhaotainn ann an leabhar Iob a tha an aghaidh rud a gheibhear ann an litrichean Phòil. Coma leam a' pheasanachd sin, peasanachd na h-inntinn litircil. Ged is mór mo mheas air Maois is Pol chan ann air neo-mhearachdas fir seach fir dhiubh a bu mhaith leam ùghdarras a' Bhiobull a bhi air a stéidheachadh; tha ùghdarras a' Bhiobuill air a stéidheachadh air fianuis an Spioraid Naomh fad nan linn-tean. An uair a leughas duine an leabhar so, is ionndrainn 'n a chridhe an geall air an Dia bheò, *tha fhios aige* gu bheil an rud a tha Isaiah is Pol is Crìosd ag ràdh fìor, oir tha an Spiorad Naomh 'g a innseadh dha 'n a chridhe, agus leis a' cheart fhianuis *tha fhios aige* gur e Dia a chuir 'n an eridheachan-san labhairt mar a rinn iad, do bhrìgh nach b' urrainn neach air bith eile ach Dia labhairt mar so ri anam an duine.

So far a bheil ùghdarras a' Bhiobuill r'a fhaotainn, gu bheil cumhachd aige daoine a bha marbh a bheothachadh agus a thoirt gu Dia. Bha e a' deanamh sin air feadh nan linn-tean; tha e 'g a dheanamh an diugh fhathast, agus 'ga dheanamh chan ann ann an aon

dùthaich ach anns a h-uile dùthaich. Cò an leabhar cile a dhùisgeas coguis mhic an duine mar a ni an leabhar so? Their esan sìth sìth r'a anam, ach le aon ghat soluis a thilgeas an leabhar so air 'anam, tha a shìth 's a shuaimheas air am milleadh, air chor agus nach e sìth sìth a tha e a nis ag ràdh, ach "A Thighearna dean tròcair orm-sa a tha a'm' pheacach." Ach ma tha facal Dhé geur mar chlaidheamh, agus ma lotas e an t-anam, tha e mar an ceudna ciùin is milis, agus léighsidh e an t-anam a leòn e. Cho luath 's a thòisicheas duine air bruidhinn air cumbachd a' Bhiobuill tha e air a chuarta-chadh le neul de fhianuisean, àireamh nach gabh àirmheadh a fhuair misneach is neart is dòchas 'n am beatha agus 'n am bàs anns an leabhar so. Sin an stéidh air a bheil am Biobull air a shuidheachadh, stéidh nach gabh carachadh, agus sin an rud a dhearbhas gur facal Dhé e.

A h-uile Sabaid tha còrr is ceud mìle searmoin air an liubhairt ann am Breatunn; searmoin de gach seòrsa dath; geal is dubh is lachdunn; maith is dona is meadhonach; cuid dhiubh milis do'n bhlas is cuid dhiubh searbh r' an éisdeachd; cuid dhiubh tioram is cuid dhiubh gun tìr; ach ged tha sin a' dol air aghaidh a h-uile Sàbaid o chionn ceithir no còig cheud bliadhna tha am Biobull féin as am bheil na searmoin sin uile air an tarruing cho ùrail 's a bha e riamh. Cò an leabhar eile a sheasadh a' ghiollachd a fhuair e gun e dhol 'na huideagan agus gun daoine a dh' fhàs sgìth dheth? Cleas na mnatha mu bheil Marc ag innseadh dh' fhuiling am Biobull mòran o iomadh searmonaiche, ach a dh' aindeoin sin tha e beò fhathast agus a' toirt beatha is sonas do na mìltean. Is tobar e nach traigh gu bràth, agus coltach ris an aran a bhris an Slànuighear, mar is mò a bhrisear e is ann is mò a mheudaicheas e.

Ma dh' fhaodas mi a ràdh gun thù 'g am thogail ceàrr, a leughadair, bhiodh e 'na bhuan-nachd do'n eaglais agus do aobhar an Tighearna ann an Albainn na'n stadadh ministearan de shearmonachadh agus na'n tòisichadh iad air facal Dhé a theagasg. Tha cuid de mhinistearan a' teagasg facal an Tighearna daonna; is e sin toiseach is meadhon is deireadh an searmonachaidh. Ach tha gu leòir eile nach 'eil a' deanamh sin; chan 'eil iad ach a' teagasg am beachdan féin. Ged a ghabhas iad ceann-teagaisg chan 'eil feum air bith aca air ach mar thiotal a chuireas iad os cionn an seachais féin. Dheanadh an searmoin feum as eugnais a'

chinn-theagaisg maith gu leòir, agus theagamh gu robh an searmoin crìochnaichte m'am do thòisichadh air siubhal air son earrann de'n sgrìobtur a fhreagradh air. Ma chòrdas sin r'an luchd-éisdeachd gu dearbh cha chòrd e rium féin. Coma leam searmoin gun am Biobull anna; coma leam ministearan a bhios a' togail luchairtean gun stéidh fodhpa, no bhios a' deanamh chlachra-creadha gun chonnaicheadh. An uair a ghabhas ministear sgìathan na gòraiche, agus a thòisicheas e air searmoin rìomhach a dheanamh as a cheann féin mu obair nam bàrd no glòramas nam feallsanach, an àite a bhi mineachadh nan sgrìobtur, bu cho mhaith dhuit a bhi sealltuinn air figheadair a' snìomh snàth as a chorp ri bhi 'g a éisdeachd. Chan e sin a bheathaicheas spiorad mhic an duine ach facal Dhé, am facal a tha beò is cumbachdach, agus a bheir breith air smuaintean is rùintean a chridhe.

Is e nàmhaid is mò a tha aig a' Bhiobull an diugh am paipear-naigheachd, mar is e na naimhdean is mò a tha aig an eaglais an carbad-ola agus tigh-nan-dealbh. Tha aon spiorad anns a' Bhiobull is anns an eaglais, agus spiorad eile anns a' phaipear-naigheachd is ann an tigh-nan-dealbh, air chor agus nach 'eil e comasach dhaibh imeachd le chéile no còrdadh a bhi eatorra. Dùisgidh am Biobull urram agus eagal diadhaidh ann an anam mhic an duine ach cha dùisg tigh-nan-dealbh ann ach aotramas is luaineachd is spiorad na peasanachd. Tha am paipear-naigheachd feumail 'n a àite féin, ach cha bu chòir da àite a Bhiobuill fhaotainn, mar a' tha e a' faotainn ann an iomadh teaghlach an diugh. Tha gach rud eile a leughas tu gu cron duit ma tha iad a' toirt bhùit do chàil air son facal an Tighearna. Oigridh a tha air an togail air a' bhiadh bhochd a gheibhear anns a' phaipear-naigheachd no ann an tigh-nan-dealbh chan ion daibh anam fallan a bhi aca, agus cha rud soirbh e urram no eagal diadhaidh a dhùsgadh anna an déidh làimhe.

Bu mhaith do'n eaglais agus do'n t-saoghal na'n robh luchd-aideachaidh Chrìosd cumbachdach anns na sgrìobtur. Tha caoile air an anam a chionn nach 'eil iad a' beathachadh air facal Dhé. Cha dean an t-anam feum gun bhiadh na's mò na ni an corp, agus is e facal Dhé aran na beatha. Tha iad furasda gu leòir an aithneachadh, na creidmhih sin a bhios a' leughadh agus a' meòbrachadh air facal an Tighearna; tha fàs is abuchadh orra nach 'eil air an fheadhainn nach bi.

Iosa's an As-eirigh

BU mhaith a bhi tric a' smaoinichadh air an Tighearna agus an as-eirigh. Tha sinn bàsmhor agus tric gu leòr an làthair a' bhàis. Ach gidheadh is ann amhuinn agus lapach gu

leòr a bhios ar creidimh agus ar bàs air a chéile is sinn aineolach air an as-eirigh is air an dachaidh bhuan.

A bheil anns an as-eirigh ach miorbhuil?

Chuir an Crann na deisciobuil troimhe chéile. Cha robh fhios idir ciod bu chiall dha leithid. Gum biodh Iosa o Nasaret air a cheusadh, ge nach biodh ann ach e fhéin, bu leòr e chur dhaoine glic is fhealsanaich á cochul an cridhe. Cò ach deamhan aig an robh chridhe dhol eadar Iosa agus a mhaith?

Ma chuir an Crann na deisciobuil troimhe chéile chuir an as-eirigh 'n am breislich buileach iad. Lion e an cridheachan le bròn. An fheadhan a chaidh a dh'ionnsaigh na h-uaghach a shàthachadh an cridhe la bròn a'bhais, chunnaic iad ni nach robh stùil ris! Chunnaic iad i nach do dhiochuimhnich iad a riamh air an talamh.

Ach an uair a bha an sùilean air am fosgladh agus a chunnaic iad an gnìomh òirdheare, ghlac an cridheachan teine. Bha iad an saoghal nuadh. Chan e mhàin saoghal anns an robh Iosa bèò ach Iosa is a chridhe làn de gràdh, agus a làmhnan gnìomhach anns gach coibhneas gràidh. Cha b'urrainn daoine dhol troimh na bha an sin gun eòlas fhaotain air a' chrann-cheusaidh. An sin fhuair iad a mach ciod bu 's ciall do' chrann cheusaidh. Cha b'urrainn iad na bha sin a bhrath no a bhreathnachadh gun fhios fhaotainn air an son fhéin air tomhais a' chumhachd agus a shith. B'e Iosa fhéin a mhiorbhuil bu mho agus mar an ceudna an fhirinn bu mho.

Buidheachas do Dhia air son nam miorbhuil agus na firinn a tha air a dheanamh soilleir an Iosa Crìosd: a, mhiorbhuil agus an fhirinn a tha air an deanamh soilleir an Crann-ceusaidh Chrìosd; a' mhiorbhuil agus an fhirinn a tha air an deanamh soilleir an as-eirigh Chrìosd.

Gloir a Chrainn-cheusaidh.

Ged a bhuail am bàs trom air agus ged a phàigh e daor air iocshlaint na saorsa, a choisinn e cha do chuir e fodha e anns na fiachan. Cha do dh'fhàg am bàs briste anns na fiachan e. Is e bha 'n a bhas iobairt anns an robh airidheachd neo-chrìochnach. Is e bha 'n a as-eirigh dearbh-chinnt e air an fhìreanachadh chothromach a choimhlion e 'n a bhàs. Is e bha 'n a iobradh riarachadh sìorruidh. An robh 'n a as-eirigh ach raseit, sgriobhadh naomha sìorruidh. Aoibhneas nan uile aoibhneas: tha e bèò o na marbhabh. Rinn e erioch air bàs is peacadh. Tha e bèò o na

marbhabh, agus tha an as-eirigh sin air a leughadh anns gach cearna dhe rìoghachd, mar fhianuis chinnteach air gun chrìochnaichadh an obair a thugadh dha ri dheanamh, agus gu bheil gach neach dhiubh sud a tha ag earbsa na phearsa is 'n a bhàs air 'am fireanachadh le maithneas sìorruidh.

Cumhachd na h-as-eirigh.

Tha an as-eirigh a' deanamh ni nuadh dhe 'n bhàs agus dhe 'n uaigh. Their an as-eirigh ris an uaigh, is blàr fosgailte thu am làthair-sa, agus their i ris a' bhàs leig as do ghréim. Le nighdaras Rìgh nan rìghrean agus cumhachd Prionnsa Chalbhari is e mo thoil-sa a tha riaghladh tuilleadh ge b'e àite san cuirear cìra fo thalamh. "O uaigh c'ait a bheil do bhuaidh etc.!"

Tha an as-eirigh a' deanamh ni nuadh dhe ar corp bàsmhor. "A chruthatharraich ar corp diblidh, chum gun deanar e comh-chosmhuil r'a chorp glòrmhor féin." A bheil sinn a faighneachd co ris a bhios ar corp coltach an là na h-as-eirigh? Ma tha is e so am freagradh: cosmhuil ri chorp glòrmhor féin." Nach breagha an ni an t-as-eirigh, an uair a ni e ar corp bàsmhor-ne co-chosmhol ri corp glòrmhor Chrìosd féin!

Nach iongantach an cadal a tha an so. A bheil e cur smaoin ort? Nach breagha an dùsgadh as a bheil daoine smuaisleachadh, is fàgail gach drùid agus gach mi-mhais as an dhéidh gu bràth. Corp bàsmhor air a dheanamh coltach ri corp glòrmhor Chrìosd. Sin far am bi an t-atharrachadh beannaichte! Nach iongantach gu dearbh! Chan eil deisciobuil air nach toir e atharrachadh eadhon ged a thainig atharrachadh orra roimh. Is ann dorch gu leòr a bha iad roimh 'n so ach a nis tha iad dealrach. Thig an so bha iad gealtach ach theid mi an urras nach gealtach iad na 's fhaide.

Ge is mór an rud ri radh e tha cumhachd na h-as-eirigh a' cruth-atharrachadh Chrìosd. A ris agus a ris bha e air a chur gu tair agus gu dhubhlán le Impireachd na Ròimh. Bha e nise gidheadh air éiridh o na marbh: an Tighearna a bha marbh ach a tha beò: 'na Tighearna nam marbh agus 'n a thighearna nam bèò. Tha rìoghachd spioradail fo a riaghladh—is e Slànuighear an t-Saoghail. Dhàsan gun robh na h-uile ghloir.

Anns a' Choille Bheithe

AN uair a shuidheas mi air an tolmán so anns Aa' Choille Bheithe is ann mar is trice air maise is dìomhaireachd a' chruthachaidh a bhios mi a' meòmrachadh, no air cùrsa na bliadhna, no air gné is dòighean nan creutairean a chi mi anns a' choille, ach an diugh thàinig rud eile gu m' inntinn air am bu mhaith leam

seanchas a dheanamh riut-sa, a leughadair, agus mur toir mo sheanchas solus dhuit nach 'eil agad cheana theagamh nach misd mi fhéin oidhirp a dheanamh air cumadh a thoirt do mo smuaintean le briathran a chur orra.

O chionn ghoirid chuala mi caraid a' sear-monachadh, agus an measg nithean eile a

thubhairt e, thubhairt e nach robh e idir duilich sluagh an t-saoghail a roinn 'nan dà bhuidheann; na caoraich a chur air an aon làimh agus na gobhair air an làimh eile. Ged nach robh na labhair e 'na fhìrinn ùr, agus ged nach bu mhaith leam cur an aghaidh na thubhairt e a muigh 's a mach, feumaidh mi a ràdh nach b' urrainn dhomh labhairt leis an dearbhachd leis an do labhair mo charaid air eòlas cho dorch. Tha mi a' creidsinn le m' uile chridhe gach facal a labhair an Slànuighear. Cuiridh a bhriathran-stad stad air gach uile chomhsachadh, oir bha eòlas is gliocas aige nach buineadh do'n t-saoghal. Thubhairt esan gu'n cuir Dia a chaoraich air a làimh dheis aig là a' bhreith-eanaid agus na gobhair air a làimh chlì, ach cò iad na gobhair agus cò iad na caoraich? Is e sin an rud a tha duilich a thuigsinn.

Tha e soilleir gu leòir do Dhia, oir tha esan uile-fhiosrach is uile-fìrsinneach; ach tha e cho dorch do dhaoine 's gur e an gliocas dhaibh gun bhreith a thabhairt. Air uairean chluinnear daoine a' labhairt mar gu 'm b' aithne dhaibh àireamh nan naomh agus àireamh nan aingidh, ach ann an cluasan dhaoine tuigseach chan 'eil glòramas na feadhach sin ach mar ghleangarsaich chiombal no mar fhuaim umha. Shaoil na deisciobuil nach bitheadh e duilich dhaibh an cogull a dhealachadh o'n chruithneachd, ach dh' iarr am Maighstir glic orra gun an oidhirp a dheanamh, oir bha fhios aige nach rachadh aca air. Tha cridhe mhic an duine cho domhain is cho dìomhair ris a' Chuan Shiar, agus cha lugha na Dia fèin a thoimheas a mhaithas no oleas. Le bheul their aon duine Sibolet, agus le bheul their duine eile Schibolet; ach is suarach an comharradh sin air tuar an cridhe, no air an cor spioradail an fianuis Dhé.

Thog searmon mo charaid ceistean sònraichte 'n am intinn a bhios air uairean a' cur iongan-tais orm, agus am measg nan ceistean sin an té so, Ciod a theirear ris an t-seòrsa dhaoine a tha diadhaidh gun a bhi maith? Cha ruig thu leas a ràdh rium, a leughadair, nach 'eil an seòrsa dhaoine sin ann. Tha iad ann; chan 'eil agad ach ruith thairis ann ad intinn air do luchd-eòlais agus chi thu gur aithne dhuit feadhainn dhiubh. Chan 'eil mi a' ciallachadh chealgairean. Tha fhios aig a' chealgair nach 'eil e diadhaidh; chan 'eil meas aige air diadhaidheachd no gràdh aige dhi; chan 'eil innte dha ach cleòca leis a bheil e a' feuchainn ris an t-saoghal a mbealladh a chum an saoghal a chosnadh.

Ach chan 'eil dad dheth sin ann an intinn nan daoine air a bheil mi a' labhairt. Tha iad onorach; tha iad da rìreadh cràbhach 'nan cridhe, agus tha de mheas aca air an diadhaidheachd 's gu bheil e 'na bhròn dhaibh nach 'eil daoine eile cho diadhaidh riutha fhéin. Tha iad a' creidsinn an t-soiseil, tha iad a' faireach-

duinn nithean an t-saoghail spioradail, agus bheir sailm is ùrnuighean is aoradh na h-eaglais sòlas is togail-cridhe dhaibh. Is toigh leò a bhi bruidhinn air nithean spioradail, agus air faireachduinnean sòlasach an anama fo bhuaidh spiorad an Tighearna, agus tha na faireachduinnean sin aca gun teagamh. An tlachd a tha ceòl a' toirt do 'n chluais, no maise do 'n t-sùil, tha nithean an t-saoghail spioradail a' toirt an tlachd sin dhaibhsan. Agus an uair a labhras iad umpa tha reamhrachd is ùngadh 'nam briathran.

Ach a dh' aindeoin sin uile chan urrainn thu a ràdh gur daoine maith iad. Ged tha intinn spioradail aca ann an tomhas, tha iad mar dhaoine fada air dheireadh air feadhainn eile aig nach 'eil ach an intinn nàdurra. Glé bhitheanta chan 'eil iad coibhneil; cha toir iad ceartas no blàths d' an dainhich. Tha iad dona d' am mnathan agus d' an cloinn. Chan urrainn thu dol an urras orra ann an ceum seach ceum; a thaobh airgid no a thaobh peacaidhean na feòla. Chan urrainn thu a ràdh gu bheil iad còir, no gu bheil iad ciùim, no gu bheil iad iriosal, no gu bheil tomhas sam bith aca de spiorad Chrìosd; ach fhathast tha iad diadhaidh agus sin gun chealg. Tha iad a' faotainn toilintinn 'nam faireachduinnean spioradail fhéin agus ann am beachd-smuaineachadh air nithean neo-fhaicsinneach. Tha iad fo bhuaidh an t-saoghail eile mar nach 'eil daoine as fheàrr na iad, agus tha blas aca air diadhaidheachd agus tuigse anns na nithean a bhineas dhi nach 'eil aig daoine a tha moran na's fiachaile na iad. Ciod a their thu ris an t-seòrsa so? Co dhiubh is caoraich no gobhair iad?

Fàgaidh mi a' cheist sin agad fhéin, a leughadair, gu bhi cnuasachadh oirre air do shocair. Ach a réir choltais, tha Dia air uairean a' toirt soluis spioradail do dhaoine nach 'eil a' gluasad ann; a' toirt eòlais air nithean neo-fhaicsinneach do dhaoine nach fìu. Car son a tha e a' deanamh sin, chan urrainn sinne a ràdh.

Agus ciod a theirear mu na daoine a tha maith gun a bhi diadhaidh? Ma théid thu a ris thairis ann ad intinn air do luchd-eòlais tha mi glé chinnteach gur aithne dhuit mòran de 'n t-seòrsa so; daoine a tha cho fìor agus cho glan 'nan cridhe ris an òr, ach aig nach 'eil suim do dhiadhaidheachd. Chan 'eil mi a' ciallachadh mì-chreidich is luchd-àicheadh Dhé, ach daoine aig nach 'eil blas air nithean spioradail agus nach 'eil a' faireachduinn iartus sam bith air a bhi fo bhuaidh an t-saoghail eile. Theagamh nach urrainn iad fhéin a ràdh co dhiu a tha no nach 'eil iad a' creidsinn teagasg na h-eaglais, oir cha tug iad riamh dà smuain do 'n ghnòthuch. Ma tha no nach 'eil e fìor, cha do chuir e riamh dragh air an intinn, agus cho mhò a tha e deanamh mughadh 'nam

beatha. Chan 'eil tart 'nan anam an geall air Dia. Tha iad làn riarachichte leis an t-saoghal so agus tha an saoghal eile dhaibh air a chuarta-chadh le ceò dùmhail. Chan fhaca is cha d' fhairich iad riamh dad air an greimich iad, agus 'nuair a chluinneas iad daoine eile a' labhairt mu nithean neo-fhaicsinneach tha an eaint dhaibh mar Ghreugais. Cha toigh leò thu thoirt tarruing 'n an éisdeachd air Dia no air diadhaidheachd, oir tha a leithid sin de sheanchas ionnan dhaibh ri seanchas mu 'n bhàs. Tha e a' cur truime air an inntinn, agus b' fheàrr leò thu 'g a sheachnadh.

Ma théid iad do'n caglais is fada leò gus an cluinn iad an codhunadh. oir chan 'eil càil aca do dhleasdanas de 'n t-seòrsa sin, agus tha e 'na fhaochadh dhaibh tighinn air an ais gu nithean faicsinneach air an urrainn an inntinn greimeachadh.

Tha e soilleir nach 'eil na daoine so diadhaidh, agus nach 'eil an inntinn spioradail aca; ach a dh' aindeoin sin, tha fhios againn (oir is aithne dhuinn iad), gu bheil mòran dhiubh 'nan daoine cliùteach gasda. Mur 'eil nàdur cràbhach aca tha nàdur uasal aca, agus mur 'eil càil aca do dhiadhaidheachd tha càil aca do mhaithreas. Mar mhaighstirean tha iad còir agus fàireach-dail; mar sheirbhisich tha iad dileas agus onorach. A réir choltais, chan 'eil e duilich dhaibh na h-àitheantan a choimhead, oir chan 'eil càil aca do 'n òle. Chan 'eil cumhachd sam bith aig an fheòil, no aig an diabol thairis orra. Tha iad fìrinneach, iochdmhor, coibhneil; gaolach aig an cuideachd fhéin, agus measail aig an coimhearsnaich. Cha leasg leò dragh a ghabhail as leth dhaoine eile ma tha feum aca air an cuideachadh, agus nì iad obair na trècair gun e thighinn a steach 'nan inntinn gur maith a rinn iad. Tha cridhe maith aca, agus ged nach 'eil iad, a réir choltais, a' lean-tuinn Chrìosd tha iad a' deanamh a thoile. Cìod a theirear ris an t-seòrsa so? Co dhiubh is caoraich no gobhair iad?

Cuimhnich nach 'eil nù a' labhairt mu dhaoine

nach 'eil ann; tharruing mi an dealbh a tharruing mi o dhaoine as aithne dhomh gu maith, agus is aithne dhuit-sa, a leughadair, feadhainn de 'n t-seòrsa so cuideachd; daoine a tha maith gun a bhi diadhaidh. Tha ar Slànuighear ag ràdh gur ann air a toradh a dh' aithnighear a' chraobh; nach giùlain droch chraobh deagh thoradh, agus nach tionail daoine figean de 'n droighionn, no dearcann fìona de 'n fheàrr-dhris.

Tha gnìomharan nan daoine so Crìosdail ged nach 'eil an inntinn spioradail aca agus ged nach do bhlais iad deagh thìodhlac Dhé no cumhachdan an t-saoghail ri teachd. Ach cìod am fuanan as a bheil uisgeachan cho mìlis a' sruthadh? Chan iad ar smuaintean-ne smuaintean Dhe, nì mò is iad ar shlighean-ne a shlighean-sa; tha e buileachadh a thìodhlacan orra-san a tha mì-thaingeil is dearmadach air a mhòrachd aideachadh, agus faodaidh e bhi nach 'eil a ghràs air a chumhannachadh riù-san a mhàin a dh' aidicheas e, ach gu bheil e mar an ceudna ag oibreachadh anna-san nach tug riamh iobairt dha ach faile cùbhraidh an oibrichean maith. Tha mòr-chridheachd is uaisle ann an Dia.

An nair a bheachdaicheas duine air na nithean sin, agus a smuainicheas e air na daoine as aithne dha gu maith, saoilidh mi nach nach bu chòir dha a ghabhail air fhéin a ràdh gu bheil e furasda an roinn 'nan dà bhuidheann. Chan 'eil diadhaidheachd is maithreas daonna a' pògadh beul ri beul, agus an nair nach 'eil, tha sin a togail cheistean nach urrainn dhuinn fhuasgladh. Mar sin bu chòir dhuinn a chuimhneachadh gur ann do Dhia a bhuineas breitheanas. Ach aon nì tha cinnteach, gur e gràdh an fhalluin as maisiche anns an sgeadaichear an diadhaidheach. Uime sin cuireadh luchd-aideachaidh Dhé umpa, cridhe truacanta, coibhneas, irioslachd, macantas, fad-flulangas, agus thar nan nìthe so nìle, cuireadh iad umpa gràdh, oir is e an gràdh fìor chomharradh na diadhaidheachd.

Cairdean Phoil

EPAPHRODITUS

Mo bhràthair, agus mo chomh-oibriche, agus mo chomh-shaighdear.—PHILIP. ii. 25.

TUIGEAR na briathran so na's fheàrr ann an robh Pol aig an àm. Bha e 'n a phrìosonach 'san Ròimh, ach 'n a phrìosonach neo-chumanta ann an seadh an fhocail an diugh. Bha e fuireach an tigh màil. Cha robh bacadh air duine sam bith tighinn g' a fhaicinn: ach b'fheudar do'n phrìosonach fhéin an tigh 's na h-uile costus a bhuineadh dha a phàidheadh. Cha b'urraim Pòl sin a dheanamh.

Sin, ma tha, far a bheil Epaphroditus a' tighinn an toiseach am fradharc. Tha Pòl fhéin ag innse an duine bh'ann. Tha e al gairm bràthair dheth. Chan 'eil sin a' ciallachadh gun b'ann troimh Phòl a chaidh iompachadh. Bhuineadh Epaphroditus do Philipi; agus gun teagamh b'e Pol a' cheud neach a shearmonaich Crìosd am Philipi. Ach cha robh e leis fhéin anns an obair sin; gun ghuth a thoirt air na mnathan diadhaidh aig an robh e mar

chleachdadh a bhi coinneachadh air son urnuigh mu'n deachaidh Pol idir gu Philipi, bha Silas is Lucas is Timoteus 'n an comh-oibrichean maille ris. An uair a dh'fhalbh iad uile dh'fhan Timoteus. Chan 'eil teagamh nach biodh e féin is Epaphroditus gu tric 'an comunn aon a chéile.

Ged nach bu mhaic Epaphroditus do Phol, ann an seadh spioradail an fhocail, bu bhràthair e ann an seadh co-ionnan luachmhor. Bhuineadh iad do'n aon athair, do'n aon teaghlach, do'n aon seirbhis. Sin an cliù a tha aig Crìosd. "Rugadh bràthair fa chomhair àmhghair 's tha tha caraid ann as dlùithe a leanas no bràthair." Bha Epaphroditus coltach r'a mhaighstir 'san rathad sin. Is e ni mór a tha ann an sin. Faodaidh gur e an ath ni ann an càirdeas a mhaireas gun bhriseadh an measg gach atharrachadh a dh'fhaodas tighinn. Chan 'eil sin idir cumanta.

Ach cha b'e mhàin gun robh Epaphroditus 'n a bhràthair aig Pol, bha e cuideachd 'n a chomh-oibriche ann an saothair an t-Soisgeil. Faodaidh gu bheil sin a' ciallachadh gu'n do chuidich Epaphroditus Pol anns an dùsgadh mhór a thachair ann an Philipi, dìreach mar a bha *Moody* agus *Sankey* air an cuideachadh le iomadh neach anns an t-saothair a rinn iad an Alba. Co dhiubh, bha an obair an Philipi na bu mhò na gum b'urrainn aon duine a deanamh. Bha Philipi 'n a bhaile mór. Air dha bhi air a shuidheachadh air crìochaibh na Roinn Eorpa agus na h-Asia bhiodh sluagh ro mhór ag imeachd tromhe, cuid dhiubh a' dol an ear, cuid an iar, a' mhór chuid 'n am marsantan. Faodaidh gu bheil e ciallachadh sin.

No faodaidh gu bheil e a' ciallachadh gun robh Epaphroditus a' cuideachadh Phoil anns an obair a bha e deanamh 'san Roimh. Cha robh Pol idir 'n a thàmh. Ged nach robh saorsa aige dol a mach as a thigh bha saorsa aig a chàirdean is eile a ruigheachd far an robh e; ged tha sinn cinnteach gun robh cuid ann a dh'fheumadh na h-uile misneach air son sin a dheanamh. Bha an sgrìobhadair air aon a bhiodh ris an obair sin còmhcheangailte ri còimhthional 's a' bhaile mhór. Air feasgar àlainn samhraidh bha sinn a' cumail coinnmh aig oisinn sràide aig nach robh an t-ainm a b'fhearr. Am measg a' bheagain a bha cruinn, bha boirionnach an èideadh bochd. Bha i a' sior amhare air an sgrìobhadair. Mu dheireadh thainig i far an robh e agus dh'innis i co i: bana-Ghàidheal air an robh an sgrìobhadair eòlach, ach mo thruaighe a bha air a toirt gu mór do'n deoch làidir. Air dha fhoighneach ciamar a bha an duine aice b'e an fhreagairt a fhuair e: "Chan 'eil e beò, mharbh mi e—mharbh mo chaithe-beatha e!" Thàinig i a stigh do'n eaglais ach ciod a thachair

dhith chan urrainnear innse. Faodaidh gun robh cuibhrionn de'n obair sin aig Epaphroditus r'a dheanamh agus faodaidh gum b'ann mar sin a bha Onesimus air a thoirt a dh'ionnsaigh Chrìosd. Theich e o a mhaighstir Philemon, do'n Roimh.

Fhad 's a mhair na ghoid e o a mhaighstir cha robh uallach sam bith air; ach an uair nach robh sgillinn 'n a phoca fhuair Epaphroditus e: thug e dh'ionnsaigh Phoil e, agus thug Pol e dh'ionnsaigh Chrìosd.

Tha e airidh a thoirt fanear gur e glé bheag a bha Pol fhéin ag innse mu 'n obair a bha e a' deanamh 's an Roimh. Chan urrainn sinn gun a bhi doilich air son sin. Feumaidh gun robh an obair mór. Chan 'eil e doirbh dealbh a dheanamh air duine agus duine a' tighinn a dh'ionnsaigh an tighe ud anns an robh Pol 'n a phrìosonach, cuid air an latha, a' chuid bu mho air an oidhche, gus mu dheireadh an cuimhnich sinn air briathran an t-Sahnadair:

"'N sin àirmhidh e gum b'ann an sud

Bha 'm fear so air a bhreith."

B'e an dara ni ann an cliù Epaphroditus, cho misneachail 's a bha e mar dheagh shaighdear an Tighearna Iosa Crìosd. Fhuair e cothrom air an sin an uair a thainig e gu bhi aithnichte gun robh Pol 'n a phrìosonach—mìos ann an dèidh dha tachart. An uair a thainig e gu chuasan nam Philipianach c'àite an robh e agus a chor uireasbhuidheach cha d'rinn iad moille ann a bhi a' cur cuideachadh d'a ionnsaigh le Epaphroditus. Tha e coltach gun do thairg e e fein air son na h-obair agus cha robh sin soirbh. Bha an turus fada agus cunnartach, gu h-àraidh do chrìosduidh. Cha ruigeadh e leas dùil a bhi aige ri cuideachadh o chinneach na o Iudhach. Chan 'eil e coltach cuideachd gun robh e 'n a dhuine làidir. Co dhiubh bhuail tinneas air an turus e, ach an ceann uidhe chuir e roimhe ràinig e gu sàbhailt agus mar a dh'fhaodas sinn a thuigsinn, gu taingeil.

Chan 'eil e uime sin iongantach ged a tha Pol a' gairm de Epaphroditus "Mo Choshaighdear" Cha mhò na sin a tha e iongantach ged thuigeamaid uath cionnus a dh'fheumas còmhrag a bhi anns a h-uile beatha a tha folaichte maille ri Crìosd ann an Dia. Mur bi còmhrag an leth a muigh, bidh e iongantach, air neo bithidh eagalan on leth a stigh. Cha dean na's lugha na lan armachd a' chreidimh an gnothuich.

Co-ionnan ri féin-fhiosrachadh Epaphroditus tha ceum dleasanais uairean doirbh a shiubhal. Ann an tommas bheag no mhór tha sin so-thuigsinn. Ma bhrisear laghanna nàduir cha leig iad duine as gun pheanas. Cha robh neart Epaphroditus co-ionnan r'a eud. Chan fheumar dearmad cuideachd a dhean-

namh air mar a tha ruintean gràsmhor an Tighearna air an oibreachadh a mach ann an nithean doirbh an ghlilan. Tha e a' foillseachadh a chumhachd 'n ar n-annhainneachd, a shaoibhreas 'n ar bochdainn, a thròcair, a ghràdh, a dhilseachd ann am mothachadh air ar neo-àiridheachd.

Sin mar a thachair coimhecheangailte ri turus Epaphrodituis do'n Ròimh. Air dha ruigheachd gu sàbhailte bha e taingeil toilichte,

agus Pol agus na Philipianaich maille ris. "Chan iad mo smuaintean-sa bhur smuaintean-sa; ni mò is iad blur shlighean-sa mo shlighean-sa deir an Tighearna."

Tha na h-uile ni a th'ann a' teagasg dhuinn am meas bu choir a bhi againn air an t-soisgeul. Chan 'eil ni an coimeas ris. Agus chan 'eil ni as cinntiche na "csan a dh'ìobras moladh bheir e glòir dhomh sa, agus dhasan a dh'orduicheas a shlighe nochdaidh mi slàinte Dhe." E. G.

Cho luachmhor ris an Òr

CHAN 'EIL aon a làthair an diugh de na t-seann chraicinn air an robh an Tìomnadh Nuadh air a sgrìobhadh an toiseach. Laigh an aois orra is chaidh iad 'n an stiallan, air neo thàinig driod-fhortan air choreigin eile 'nan caraibh. Tha so a' ciallachadh nach 'eil aon chrioman de'n Tìomnadh Nuadh againn mar dh' fhàg e làmh nan abstol agus nan daoine eile a sgrìobh e, ged bu mhaith leinn làmh-sgrìobhaidh Phoil fhaicinn. Ach bha daoine diadhaidh anns an eaglais a bha cur seachad ann beatha a' deanamh leth-bhreac de na sgrìobtuirean los eòlas an t-soisgeil a chraobhs-gaoileadh, agus is e sin an dòigh anns an tàinig an Tìomnadh Nuadh thugain.

Tha cho mhaith ri dà mhìle de na seann leabhraichean-craicinn sin a làthair fhathast, ged nach 'eil cuid dhiubh idir cho luachmhor ri càch. Faodar a ràdh gur ann mar is sine iad is luachmhoire iad; tha an craicinn a tha dol air ais gus a' chòigeamh linn mòran na's fhèarr na'm fear nach robh air a sgrìobhadh gus an deicheadh linn. Tha seann chraicinn de'n t-seòrsa so a' tionndadh suas an dràs'd sa ris; air ann faotainn am measg seann treathlaich ann an cùil air chor-eigin, no fo'n talamh.

An uair a bha am Biobull air a thionndadh gu Beurla agus gu Gàidhlig an toiseach rinn sgoilearan an t-eadar-theangachadh sin bho na craicinn a bha aca aig an àm, ach bhuaiht sin fhuaradh feadhainn ùr, agus feadhainn as sine na bha aig sgoilearan an là ud, agus is e so an t-aobhar (co dhiu ann an cuid) gu'm b' fheudar am Biobull a bhi air eadar-theangachadh as ùr.

Tha trì craicinn shònraichte ann a tha air am meas le sgoilearan os cionn chàich uile, ach cha robh gin dhiubh sin aig na daoine a dh' eadar-theangaich ann Biobull ann an linn Rìgh Seumas. Faodaidh sinn A, B, C, a ràdh ris na craicinn-sgrìobhaidh sin agus cunntas goirid a thoirt orra.

A.—Tha am fear so gu fortanach air a ghleidheadh anns an t-seud-lann Bhreatunnach ann an Lunnainn, an aon chraicinn-sgrìobhaidh ainmeil a bhuineas do'n rìoghachd so, no do'n eaglais Phròstanaich. Bha e air a thabhairt do

Rìgh Tearlach a h-Aon le Coircaal Lincar, diadhair is àrd phcarsa-eaglais ann an Baile-Chonstantin anns an Tuirc, anns a' bhliadhna 1628. Mar so ràinig e Sasunn seachd bliadhna deug an dèidh do na sgrìobtuirean a bhi air an eadar-theangachadh le sgoilearan Rìgh Seumas; ro annoch air son gu'n deantadh feum dheth. Chan 'eil e uile gu léir slàn e fhéin. Tha seachd duilleagan a dhith an t-seann Tìomnaidh, còig air fhichead a dhith toiseach soisgeul Mhata, dà dhuilleag a dhith soisgeul Eoin, agus trì a dhith litrichean Phoil gu eaglais Chorint. Bha e air a sgrìobhadh anns a' chòigeamh linn.

Tha e 'na rud anabarrach duilich aois nan seann sgrìobhaidhean so a dheanamh a mach; feumar beachd a ghabhail air cumadh nan litrichean is fichead rud eile air nach urrainnear beachd cuimseach no cothromach fhaotainn ach bho sgoilearan a tha ag oibreachadh 'n am measg fad am beatha. Tha an sgrìobhadh a tha air na craicinn as sine air a chur sìos ann an litrichean móra, gun stad o thoiseach gu deireadh, air chor agus gu'm feum sgoilearan beachdachadh air gu curamach, m'an dealaich iad e 'na fhacail agus 'na rannan agus 'na chaibidealan. Tha e mar gu'm biodh soisgeul Eoin a' toiseachadh mar so,

**ANNSANTOISEACHBHAAMFACALAGUSB
HAAMFACALMAILLERIDIAAGUSBEAMF
ACALDIABHAESOAI RTUSMAILLERIDIAR
INNEADHNAHUILENTHEANLEISAGUSA
SEUGMHAISCHADRINNEADHAONNIARIN
NEADH**

B. Tha an craiceann-sgrìobhaidh so air a ghleidheadh ann an leabhar-lann a' Phàpa anns an Ròimh. Theagamh gur e aon as sine a tha làthair an diugh, agus tha cùram mór air a ghabhail dheth. An uair a chaidh an t-Ollamh Tregelles 'ga fhaicinn—sgoilear ainmeil—cha ruigeadh iad leis fhosgladh, no làmh a chur air, gus an do shiubhail iad a phòcannan an toiseach agus an tng iad bhuaithe peann is sgian is paipear. Ach gheibhear thuige na's fhasa anns na làithean so, agus bha e air uisneachadh leis na sgoilearan a rinn an t-eadar-

theangachadh mu dheireadh air a' Bhiobull. Faodar leth-bhreac dheth fhaotainn ann an iomadh oil-thigh is leabhar-lann air feadh na dùthcha, oir chaidh a dhealbh a tharruing. Le ealadhain nan dealbhaidearan tha sin furasda gu leòr a dheanamh, mac-samhuil do leabhar sam bith fhaotainn. Tha mu sheachd ceud duilleag anns an leabhar so, ach chan 'eil e iomlan na's mò na càch. Tha toiseach Ghenesis air chall; cuid de na sailm; agus is e litir nan Eabhruidheach a chuid mu dheireadh de'n Tiomnadh Nuadh a tha ann. Bha e air a sgrìobhadh anns a' cheathramh linn.

C. Fhuaradh an leth-bhreac so de'n Bhiobull ann an tigh-mhanach air beinn Shinai anns a' bhliadhna 1859. Bha e air fhaotainn leis an Ollamh Tischendorf, sgoilear ainmeil Gearmailteach, a chuir seachad a bheatha a' meòmh-rachadh nan sgrìobtuirean agus a' siubhal sheann sgrìobhaidhean anns gach ceàrn anns an robh amharus aige am bitheadh iad. Uair a chaidh e do mhainistear Shinai chunnaic e ann an cùil baseaid mhór a bha làn de sheann phaipearan is craicinn, agus sgrìobhadh orra. An uair a bhruidhinn e ri fear de na manaich umpa thuirte esan gu robh móran barrachd air na bha anns a' bhaseaid aca, ach gu'n do loisg iad an còrr dhiubh a thoirt beò an teine. Sheall Tischendorf air na duilleagan agus sguinn dhuilleagan a bha anns a' bhaseaid, agus thug muinntir an tighe dha cead mu dhà fhichead duilleag a thoirt leis, oir bha iad ri bhàir air an losgadh co-dhiu. Ach chunnaic iad gu robh an duine cho measail air

an ulaidh a fhuair e 's gu'n do ghabh iad amharus gu robh na sgrìobhaidhean luachmhor, agus mar sin cha tugadh iad dha an còrr.

Air dha tighinn air ais leig e fhaicinn na duilleagan prìseil do sgoilearan eile, agus chunnaic iadsan anns a' mhionaid gu'n d' amais e air seud luachmhor. Ach cha d' innis e c'aite an d' fhuair e iad, oir bha dòchas aige gu faigheadh e an còrr an ath-bhliadhna, agus bha eagal air gu'n gearradh daoine eile roimhe na'n innseadh e c'aite an d' fhuair e na craicinn. Bha caraid 's a' chùirt aige anns an Eiphit, ach a dh' aindeòin na rinn an duine sin air a shon, cha dealaicheadh na manaich ris na paipearan, agus cha 'n e mhàin nach tugadh iad seachad iad, ach a nis chuir iad iad fo ghlais air chor agus nach faicteadh iad. Ach bha an Gearmailteach diorrasach, agus mu dheireadh fhuair e na bha a dhith air, ged b' fheudar dha leantail air fad chòig bliadhna deug, a' cur beul-bòidheach air na manaich. Chuidich Iompaire Russia leis—ceann na h-eaglais Ghreugaich—agus tha an leabhar luachmhor so a nis air a ghleidheadh ann an leabhar-lann am Baile-Pheadair an Russia.

Sin, ma ta, na trì fianuisean as fheàrr a tha againn ann diugh air litir an Tiomnaidh Nuaidh, agus is ann orra a tha sgoilearachd an latha so air a stéidheachadh. Facal air bith nach fhaighear ann an gin de'n trì so, faodar amharus a ghabhail air nach robh e anns a' Bhiobull an toiseach, ciamar air bith a fhuair e ann. Mar sin faodar a ràdh gu bheil na trì craicinn-sgrìobhaidh so cho luachmhor ris an òr.

Tiomna Cholumcille

CIOMHNAIGH, a Chriosd im' chroidhe,
 OA Choimhde, a Mhic Mhuire,
 Gach Sathairn tair, a bhràthair,
 Agus àitigh am' Chroidhe.

Ná déan siùbhal na saoire
 Do nós na ndaoine oile,
 A Mhic De [fan] Dia Dómhnaigh,
 Agus cómhnaigh am' Chroidhe.

Dia Luain anns an àit chéadna
 A Réalta coil ár n-annan,
 Cómhnaigh a Chriosd, im' chroidhe,
 A Rì nimhe is tahnau.

Gach Mart go lá m'éaga
 Teare dár déanta a ndearnadh—
 Lion mo chroidhe dod Ró-thoil
 A Oighre an Athar neamhdha.

Dia Céadaoin', a Dhé naomhtha,
 —déis ár saortha aroile

Go 'n iocaih Criosd an cogadh—
 Tair 'Do chodladh am' chroidhe.

Diardaoin, a úir-Mhic Mhuire,
 Tair im' chroidhe led ghrásaibh;
 Saor mé, a Liaigh na cruinne,
 A Dhearbhráthair clainne Adhaimh.

Tair im' chroidhe Dia h-Aoine
 A Naomh-Chara, a Mhic Mhuire,
 A Liaigh leighis gach anma,
 A lámh cabhrtha na cruinne.

Tair im' chosaibh 's im' lámhaibh,
 Eist, a bhráthair, mo ghuidhe;
 Tair im' bhéal is im' shúilb,
 Tair, a Dhúilimh im' chroidhe.

Tair im' cheann is im' chluasaidh,
 A Rí uasail an dómhnaigh;
 Déis ár saortha aroile
 Tair im' chroidhe agus cómhnaich.

Á DÁNTA DÉ.

Mu Urnuigh

“*A Thighearna, teaguisg dhuinne ùrnuigh a dheanamh.*”—LUCAS XI. 1.

THA an athchuinge so freagarrach dhuinn uile, oir ma bhios sinn a’ cur seachad ar beatha gun ùrnuigh thig an searg annainn gu spioradail, agus chan fhàs sinn ann an gràs no ann an eòlas an Tighearna. Air chùl gach aobhar eile a tha toirt marbhantachd spioradail air sluagh an Tighearna tha an t-aobhar so, nach ’eil iad a’ buanachadh ann an ùrnuigh. Cha dean ar creideamh nithean móra mur bheil e beò is làidir, ach cha chumar creideamh beò is làidir gun ùrnuigh.

Chan ’eil cleachdadh eile a bhuineas do’n diadhaidheachd a tha cho furasd a chall ri cleachdadh na h-ùrnuigh, agus cha mhò a tha cleachdadh eile ann, an uair a chaillear e, as luaithe a thioraicheas tobar na beatha an taobh a stigh dhinn. Theagamh nach traoigh an tobar uile gu léir, ach mur traoigh, cha bhi ann aig fheabhas ach dileag fhaoim. Ged a dh’ fhaodas e bhi fìor a thaobh corra dhuine gu bheil àile beag de’n diadhaidheachd a’ mairsinn beò anna, bliadhnachan an déidh dhaibh ùrnuigh a thoirt thairis, tha e fìor mar an ceudna gur e ùrnuigh anail beatha na diadhaidheachd, agus nach bi cinneas oirnn no soirbheachadh againn anns a’ bheatha spioradail as a h-eugmhais.

An uair a dh’ iarr Pol air muinntir Ephesus uile armachd Dhé a chur umpa dh’ainmich e ùrnuigh am measg na h-armachd sin, “leis gach uile ghné ùrnuigh agus aslachaidh, ag ùrnuigh aig gach àm anns an Spiorad.”

Cha ruigear a leas a dhearbhadh gu bheil dleasdanas na h-ùrnuigh air a dheargadh air cridhe mhic an duine gu nàdurra. Ma’s iad na einnich féin, tha iad ag ùrnuigh ri cumhachd air chor-eigin a tha os an cionn. Ged nach ’eil eòlas aca air ar n-Athair nèamhaidh, tha iad a’ togail an cridhe ri diathan eile an àm am feuma. Cha d’ fhuaras seòrsa dhaoine fathast anns an t-saoghal aig nach ’eil an cleachdadh; ach chan ’eil sinne air ar fàgail an taice ri solus nàduir. Anns a’ Bhiobull tha àithne againn air àithne, agus teagasg air theagasg mu ùrnuigh. Agus rud as fheàrr air fad, tha eiseimpleir Chrìosd againn.

Ach ged bha ùrnuighean Chrìosd ’n am meadhon air spiorad na h-ùrnuigh a dhùsgadh ann an daoine eile, cha bhiodh e ceart dhuinn a ràdh gu’m b’ann a chum eiseimpleir a thoirt d’a bhràithrean a lean e air ùrnuigh. Lean e air ùrnuigh a chionn gu robh feum aig anam féin air. Agus ma bha feum aige-san, agus e an ni

a bha e, air ùrnuigh, nach motha gu mòr a tha feum againn, agus sinn an ni a tha sinn!

Rinn Chrìosd athchuingean as a leth féin, rinn e eadar-ghuidhe as leth dhaoine eile, agus rinn e ùrnuigh air son obair Dhé anns an t-saoghal. Ann an gàrradh Ghetsemane bha anam fo éigin is ghuidh e ri Dia, “Athair ma’s toil leat, cuir an cupan so seachad orm”; an déidh na suipeir ghuidh e air son nan deisciobul, agus air son na h-eaglais uile, “Athair coimhead iadsan a thug thu dhomh”; air a’ chrann-cheusaidh ghuidh e as leth a naimhdean, “Athair thoir maitheanas dhaibh, oir chan ’eil fhios aca ciod a tha iad a’ deanamh”; agus uair eile ghuidh e air son aon charaid air ainm, “Ghuidh mise air do shon-sa, nach fàilnicheadh do chreideamh.”

Anns na soisgeulan tha sinn a’ faicinn gu’n do shaothraich e gun sgur ann an seirbhis a bhràithrean; gu robh gach latha d’a bheatha air a lìonadh le obair creidimh agus saothair gràidh, o mhoch gu dubh; ach tha na ceart shoisgeulan ag innseadh dhuinn cuideachd gu’m biodh e a’ fàgail nan deisciobul an dràs d’s a ris, agus a’ dol leis féin do àite uaigneach a dh’ ùrnuigh. Cha robh ceum d’a bheatha nach d’ ullach e a chridhe air a shon roimh làimh le ùrnuigh. Coltach ris na naoimh eile dhearbhadh e ’n a fhiosrachadh féin gu robh faochadh agus neart r’am faotainn le bhi feitheamh air Dia ann an ùrnuigh.

Is e an aon dòigh air ùrnuigh ionnsachadh, ùrnuigh a dheanamh; ùine a ghabhail a h-uile latha gus ar glùn a lìbadh an làthair Dhe. Ach tha mòran de shluagh an Tighearna cho driopail ann an obair an t-saoghail ’s nach toir iad an cothrom so dhaibh féin. Anns a’ mhaduinn tha iad cho cabhagach, agus anns an fheasgar tha iad cho sgith, ’s nach urrainn dhaibh an cridhe a shoeruchadh beagan mhion-aidean air Dia; gus mu dheireadh an dean iad dearmad air cho fada agus nach ’eil iarraidh no càil aig an anam air. Ach ciamar is urrainn dhuinn duil a bhi againn ri beannachd an Tighearna ’n ar n-obair agus ’n ar beatha mur bheil sinn ag iarraidh a bheannachd? Is ann dhaibhsan a dh’ aidicheas Dia ’n an uile shlighean a tha an gealladh, “gu’n dean esan dìreach an ceumannan.”

Dh’ iarramaid, ma ta, oirbh le dùrachd ar cridhe gun là a’ leigeil seachad gun ’ur glùn a lìbadh ann an làthair an Tighearna, agus a bheannachd iarraidh. An uair a ni duine so anns a’ mhaduinn gu dùrachdach, agus a dh’

earbas e e féin ri Dia, ag iarraidh a stiuraidh-san, faodaidh e bhi cinnteach gu'm bi Dia cho mhaith ri ghealladh, agus nach fàg e e gun solus.

Their daoine nach 'eil iad air uairean anns an spiorad cheart air son ùrnuigh, agus mur bheil iad air ghleus air son an dleasdanaìs, nach biodh feum sam bith ann dhaibh dol air a cheann. Ann an aon seadh tha e fìor nach 'eil ar n-ùrnuighean ceart mur bheil iad air an tairgssinn anns an spiorad cheart, ach ann an seadh eile, tha e fìor nach còir dhuinn dearmad a dheanamh air ùrnuigh aig an àm àbhaisteach, ciod air bith an gleus a tha oirnn. Tha dleasdanasan eile againn uile ri dheanamh gach latha d' ar beatha, co dhìu a tha sinn ann am fonn maith air an son no nach 'eil. Tha fhios againn gu'm feum iad a bhi deanta agus nach gabh iad seachnadh, agus nach ruigear a leas bruidhinn air dàil a chur ann. Agus is e a tha tighinn as a sin, nach cuir sinn dàil anna.

Rud cunnartach, dàil a chur ann an dleasdanas air bith ma thachras gu bheil sinn ann an droch fhonn air a shon. Ma ni thu dearmad air ùrnuigh ann diugh a chionn gu bheil thu a' faireachdunn car tioram is fuar ann ad spiorad, faodaidh tu a bhi cinnteach nach e an là maireach as fheàrr, agus gu'm bi thu na's tiorma agus na's fuair. Mur bheil thu air ghleus ceart an uair a thig àm suidhichte na h-ùrnuigh, na leig seachad e ach dean an ùrnuigh, oir is e sin an dòigh as fheàrr air do chàil spioradail a thoirt air ais. Cuiridh eadhon lùbadh na glùine ann an làthair an Tighearna sòluimteachd air do smuaintean.

Feumaidh sinn uile aideachadh gu bheil sinn tric gu leòir tioram annainn fein, cho tioram ri seana chabar, ach is e an dòigh as miosa air an tiormachd sin a leasachadh, dearmad a dhean-

amh air ùrnuigh. Mur bheil thu anns an spiorad air a son, na cuireadh sin bacadh ort; innis do'n Tighearna do chor, agus abair ris, "Cuidich thusa mo mhi-chreideamh."

"Ma dh' fhanas sibh annam-sa, iarraibh ciod air bith as àill leibh agus nithear dhuibh e." Anns an Tiomnadh Nuadh gheibhear mòran fhacal de'n t-seòrsa so; geallaidhean an cois ùrnuigh do nach 'eil a' mhòr-chuideachd a' toirt aire no suim. Tha e glé shoilleir gu robh Chrìosd a' sealltainn ri toradh o ùrnuighean na h-eaglais nach fhacas fhathast; gu'm b'e ùrnuigh, a réir a theagaisg-san, a' chumhachd mhór leis an cuireadh an eaglais rioghachd Dhé air chois anns an t-saoghal. Agus nach faodar a ràdh gur e an dearmad a tha an eaglais a' deanamh air ùrnuigh an t-aobhar gu bheil cumhachd na h-eaglais cho beag ri aghaidh cumhachdan an dorchadais.

Gu'n deònuicheadh Dia dhuinn uile ùngadh an Spioraid Naomh, a chum agus gu'm bi sinn air ar n-uidheamachadh gu eadar-ghuidhe a dheanamh, oir is ann tre eadar-ghuidhe nan creidmheach a thig rioghachd Dhé air thalamh. Tha an Spiorad Naomh air a ghealltainn chum còmhnaidh a dheanamh leinn, agus an uair a ni esan eadar-ghuidhe maille ruinn agus annainn bidh ar n-ùrnuighean "ann an ainm Chrìosd." Is e sin ri ràdh, bithidh iad a réir inntinn-san agus iarraidh sinn na nithean a dh' iarr esan.

A *Thighearna, teagaisg dhuinn ùrnuigh a dheanamh*; ùrnuigh air ar son féin, air son ar teaghlachan 's ar cloinne; ùrnuigh air son ar dùthcha; air son dhaoine aig a bheil eridheachan goirt agus dachaidhean fàs falamh; ùrnuigh air son teachd do rioghachd agus sìth an t-saoghail; ùrnuigh gu'm biodh do thoil air a deanamh agus t'ainm air a ghlòrachadh air thalamh mar air nèamh.

An Naomh Augustine

THA coig ceud deug bliadhna o chaochail an duine ainmeil so, ach ged tha e marbh tha e fhathast a' labhairt. Am bliadhna tha eaglaisean air feadh an t-saoghail uile a' cumail cuimhne air Augustine, agus tha eaglais na h-Alba a' deanamh sin am measg chàich. Bu mhaith leinn, ma ta, cunntas goirid a thoirt do ar luchd-leughaidh air beatha agus obair an diadhair so.

Rugadh e an ceann a Tuath na h-Afric anns a' bhliadhna 354; ann am baile beag a bha cho bochd ri Nasaret fhéin. Ann an leabhraichean-eachdraidh gheibhear ainm is sloinneadh athar, ach is beag suim a tha aig an t-saoghal do athair Augustine an diugh. Cha b'e mac athar a bha ann, ach mac a mhàthar; agus b'e ùrnuighean a mhàthar a bha 'n am meadhon air iompachadh an uair a bha e trì bliadhna deug

air fhichead. Theab e a cridhe a bhriseadh le olcas a chaitheamh-beatha ann an làithean òige, le òl is ruidhtearachd is ain-diadhaidheachd. Ach eadhon anns na làithean sin bha ùgh aige ann an nithean spioradail, is bhiodh e a' deasbud umpa ri chompanaich. Ach bha fhuil teth is inntinn luasganach is a thoil seachranach, agus thuit e ann an clàbar tiugh a' pheacaidh, a dh' aindeoin ùrnuighean a mhàthar.

Cha b'e olcas a' chaitheamh-beatha a chuir am bròn a bu mhotha air a mhàthair, ach an taobh a bha aige ri seòrsa dhaoine ris an abradh iad na *Manichaeans*, buidheann a bha cur an aghaidh teagasg na h-eaglais Choitchinn, agus a' seasamh air puingean neònach dhaibh féin. Air dhòigh air chor-eigin chaidh Augustine am measg nan daoine so, is dh' fhan e 'n am measg naoi bliadhna, agus b'e athcheuinge a mhàthar

daonnan gu'm biodh a shùilean air am fosgladh agus gu'm biodh e air a shaoradh o bheachdan mearachdach nam *Manichaeans*. Theagamh gu robh e'n a bhròn dhi a bhi cluinntinn mu ruidh-tearachd a mic am measg mhac stròghail eile ann an Carthage agus anns an Ròimh, ach an uair a rachadh i air a glùinean a ghuidhe ri Dia as a leth, cha b'ann air sin a bha a h-àire no a h-athchuinge, ach gu'n saoradh Dia e o theagasg nam *Manichaeans* agus gu'n treòraicheadh e e a steach do'n eaglais Naomh Choitchionn.

Rinn Dia sin 'n a àm féin, is bha siubhal màthair Augustine an sìth agus an sonas, oir bha e air iompachadh agus air a bhaisteadh beagan bhliadhnachan m'ann do chaochail i. Bha e fhéin agus mac diolain dha air am baidheadh còmhla leis an Easbuig Ambrose, ann am baile-mór Mhìlan.

Bha inntinn chomasach aig Augustine gu nàdurra, agus coltach ris an fhear a sgrìobh leabhar *Ecclesiastes* thug e a chridhe a shìreadh gliocais agus a rannsachadh mu thimchioll gach nì a nìthear fo nèamh ; a rannsachadh mu Dhia agus mu rùintean Dhe, agus mu nàdur agus mu chrìoch àraidh mhic an duine. Cha robh sgoil no Collaiste nach d' fheuch e ; cha robh feallsanach no duine eagnaigh no buidheann shaobh-chreideach nach do cheasnaich e, ag iarraidh soluis agus ag iarraidh fois d'a chridhe agus d'a inntinn. Thubhairt e ri chridhe, Thig a nis, dearbhaidh mi thu le subhachas agus toilichidh mi m' fheòil le fion, ach feuch, cha robh ann an toilinntinn na feòla dha ach diomhanas is euthach. Shaoil e gu'm faigheadh e am measg nam *Manichaeans* an iocshlaint agus an fhois a bha a chridhe a' sìreadh, ach mar a b'fheàrr a b'aithne dha na daoine sin, agus a b'fheàrr a thuig e an teagasg, is ann a bu mhò a dh' fhuathach e an dòighean, agus a bu chinntiche a dh' fhàs e nach robh anns an teagasg aca ach diomhanas agus ruagadh na gaoithe. Agus air a' cheann mu dheireadh thàinig e air ais a dh' ionnsuidh a' Bhiobuill, oir chunnaic e nach robh dad aig feallsanaich is sgoilearan ri ràdh mu Dhia no mu mhac an duine nach robh cheana air a chur sìos gu soilleir anns a' Bhiobull.

An uair a bha e fo chùram anma chaidh e aon là air a ghluinean, ag ùrnuigh ri Dia ; am meadhon na h-ùrnuigh chual e mar gu'm biodh guth pàisde, ag ràdh, *Tog agus leugh ; tog agus leugh*. Thàinig e a steach air inntinn gur e facal o Dhia a bha ann, ag iarraidh air am Biobull a thogail agus a' cheud rann a dh' aimsheadh air a leughadh. Rinn e sin, agus b'e a' cheud fhacal air an do shocruich a shùil an rann so ann an litir Phoil a chum nan Romanach, *Gluaiseamaid gu cubhaidh, mar anns an là ; chan ann an ruidhteireachd agus am misg, no an seòm-radairachd agus am macnus, ro an còmhstri agus am farmad. Ach cuiribh umaibh an Tighearna Iosa Crìosd, agus na deanaibh ullachadh air son na*

feòla, a chum a h-ana-miannan a choimhlionadh. " Cha do leugh mi, ars' esan, an còrr ; cha robh feum air ; oir ann am prioba na sùla dh' fhalbh na teagmhaidhean agus an dorchadas a bha ag iathadh umam is las mo chridhe le sòlas."

Tha facal Dhé beò agus éifeachdach, agus n'as géire na claidheamh dà fhaobhair ; a' dol a steach gu ruig eadar-sgaradh an anama agus an spioraid, agus a' toirt breith air rùintean agus smuaintean a chridhe.

Ceithir bliadhna an déidh dha bhi air a bhaisteadh bha e air a choisrigeadh gu dreuchd na sagartachd, is beagan bhliadhnachan na dhéidh sin, bha e air a dheanamh 'n a Easbuig anns an eaglais, ach chan ann air son a riaghlaidh, no a shaothair mar Easbuig a tha cumhne air Augustine an diugh, ach air son nan leabhraichean a sgrìobh e agus a' bhuaidh a bha aig a bheachdan air a' chinne-daonna uile gu léir, agus gu sònraichte air teagasg na h-eaglais Chrìosduidh fad mìle gu leth bliadhna. Is iomadh diadbair maith a bha ann an Albainn o linn Iain Knox, ach ged bhiodh iad air an cur còmhla, bha agus tha fhathast barrachd buaidh aig Augustine thairis air beachdan is diadhaidheachd na h-Alba na tha aca sin uile. Duine a tha marbh còig ceud deug bliadhna, ach a tha beò anns an dòigh so, agus a' labhairt fhathast, nach feum gu'm bu duine comasach agus gu'm bu duine neo-chumanta a bha ann !

Ma bu mhac spioradail do Phol Augustine b' athair spioradail e do Chalvin ; agus na'n tugadh tu air falbh bho na h-eaglaisean Cléirachail na bhuineas do Phol agus do Augustine agus do Chalvin 'n an teagasg, cha mhór a bhithheadh air fhàgail.

An nì a bha an t-Ollamh Mac Iain ann an litreachas Bhreatuinn, an nì sin bha Augustine anns an eaglais, 'n a latha féin agus eadhon gus an diugh ; cha robh ceist no argumaid air an socruchadh gus an labhradh e agus an liubhradh e a bheachd. Bha e mar rìgh am measg chàich ; a' labhairt le ùghdarras nach robh aig Pàp riamh, agus a' cur stad air connasachadh mar gu'm biodh Siorram, agus sin uile a chionn gu robh solus is cumhachd is géiread breithneachaidh anns an inntinn aige. Mar dhiadhair agus mar fhear-teagaisg bha iompaireachd aige nach robh aig rìgh talmhaidh.

Ach ged bu bhuannachd sin do'n eaglais cha robh e maith dha fhéin. Tha dà rud ann nach 'eil maith do dhuine sam bith, air cho iriosal no cho naomh 's 'g am bi e ; tuilleadh 's a chòir de chumhachd a bhi aige, agus tuilleadh 's a chòir de dheasbud a dheanamh. Theagamh gu robh e feumail aig an àm agus buannachdail do'n eaglais, gu'n seasadh Augustine gu làidir an aghaidh nam beachdan a bha aig *Pelagians*, is aig *Manichaeans*, is aig *Donatists*, agus aig

feadhainn eile ris an abradh e *saobh-chreidich* aig nach robh teagasg fallan, ach chan 'eil an connsachadh maith ann an rud air bith, agus gu sònraichte chan 'eil e maith ann an cuisean spioradail. Chan oibrich connsachadh fireantachd Dhe ; an uair a thig deasbud a steach air an dorus théid spiorad na diadhaidheachd, mar chalumhan a ghabh eagal, a mach air an uinneig. An uair a dhèanadh Augustine argumaid ri naimhdean a' chreidimh, no ri daoine a bha e an dùil a bha 'n an naimhdean, bha e furasda dha a' ghlas-ghuib a chur orra agus an cur gu nàire, ach air a shon sin dh' fhàs a theanga féin car raspach agus a chridhe féin cruaidh leis an obair sin. Fad iomadh linn bha ainm is ùghdarras Augustine air an tagar le daoine a bha air son iad féin fhìreanachadh ann a bhi deanamh làmhachas-làidir air daoine eile nach robh de'n aon chreideamh riù.

Gheibhear cridhe is cnàmhan a theagaisg anns na freagairtean sin ann an Leabhar Aithghearr nan Ceist a tha ag ràdh gu'n do thuit ar ceud shinnsear o'n staid naomh anns an do chruthaicheadh iad, agus gu'n do thuit an cinne-daonna uile le peacadh Adhaimh, air chor agus gu bheil nàdur an duine air a thruailladh gu buileach, a thoil ann an daorsa, agus e gun chomas maith a dheanamh no maith iarraidh ; gu'n do thagh Dia cuid o shiorruidheachd gu bhì air an saoradh, o fhìor ghean-maith féin, agus nach bi duine air a shaoradh mur robh sin air a roimh-òrduchadh. Taghadh is roimh-òrduchadh, sin na puingeann sònraichte air an robh teagasg Augustine air a stéidheachadh, ach sin puingeann air a bheil e furasda do dhiaidhairean comhairle a dhorchachadh le briathran gun eòlas. Seachnaidh a h-uile duine glic nithean nach 'eil e a' tuigsinn agus nach buin dha. Buinidh nithean diomhair do'n Tighearna.

Sgrìobh Augustine de leabhraichean na chuireadh sac air each Barrach, ach a mach o sgoilearan, tha eagal orm nach bi mórán a' leughadh nan leabhraichean sin an diugh, ach a mhàin aon fhear dhiubh, an leabhar anns an do rinn e fhaoisid ris an t-saoghal, agus anns a bheil e ag innseadh mu olcas a bheatha an làithean aineolais, agus mu ghràs Dhe a shaor e. Mairidh an leabhar sin gu bràth, oir tha gach duilleag dheth fìor, agus tha gach duilleag

dheth a' togail fianuis leis an fhacal so a sgrìobh e ann, " Rinn Dia an duine air a shon féin, is cha bhi fois aig cridhe an duine gus am faigh e fois ann an Dia." Tha am facal sin cho ùr 's ged b'ann an dé a bha e air a sgrìobhadh ; tha beatha mhaireannach ann a chionn gu bheil an fhìrinn ann ; agus bidh e air a ràdh le minis-tearan ann an cùbaidean an uair nach bi cuimhne idir air an sgiùrsadh a rinn Augustine air na Manichaeans, no air na h-Arianaich, no cuimhne air na trì leabhraichean deug a sgrìobh e mu'n Trianaid.

Bu mhaith leam, m'an crìochnaich mi, aon fhacal a chuir sìos air an duilleig so a labhair Monica a mhàthair, boirionnach caomhail diadhaidh a b'annamh a leithid. Là a bha i fhéin is Augustine a' bruidhinn mu shonas, thubhairt i, " Ma tha iarraidh aig duine air nithean maithe bidh e sona, ged nach biodh iad aige, ach ma tha iarraidh aige air droch nithean, cha bhi e sona, ged bhiodh nithean maith aige." A thaobh an fhacail sin chan abair mise ach so, gur e aon de na nithean maithe a tha anns an t-saoghal so do dhuine, leithid Monica a bhi aige mar mhàthair.

Ged tha meas mór agam-sa air Augustine, agus ged nach 'eil geamhradh a' dol seachad nach bi mi a' leughadh cuid d'a leabhraichean, bha iomadh rud ann nach bu toigh leam, agus gu sònraichte an dà rud so, gu robh e ro ghaolach air daoine a bhi 'g a mholadh agus a' géilleadh dha, agus gu robh e ro ghaolach air a bhi ciobaireachd dhaoine eile, agus nach tugadh e dhaibh saorsa an intinn agus an toile féin.

Ach air a shon sin bu duine mór agus bu duine gasda e ; bu duine e air an robh comharaidhean na diadhaidheachd. Cha robh gaol aige air airgid, agus an déidh dha bhì air iompachadh, bha e stuama anns gach dòigh, ach a mhàin ann an deasbud. Bha e eudmhor ann an seirbhis an Tighearna agus cho dìchiolach 'n a obair 's gu'n do bhris air a shlàinte. A mach o'n abstol Pol cha robh duine riamh ann a thug cruth is cumadh do smuaintean uiread dhaoine a thaobh a' Chreidimh Chriosduidh 's a thug Augustine. B'e an duine a bu tàlantach air an t-saoghal 'n a linn, agus is e an duine as cumhachdaiche a thàinig riamh a mach as an Afric.

Annas a' Chathair

LEUGHaidh daoine rud a tha air a ràdh Lannas a' Chathair nach leughadh iad na'n robh e air a ràdh anns a' Chùbaid ; mar sin bu mhaith leam an cothrom so a ghabhail air cor nan Iudhach a thagradh, agus obair an t-soisgeil am measg nan Iudhach.

Tha fhios agam glé mhaith nach toigh le

daoine na h-Iudhaich ; na'n ainmicheadh an t-Urramach Niall MacPharlain, B.D., ann an eaglais Chille-sgumain, gu robh e dol a bhruidhinn an ath Shàbaid mu obair an t-soisgeil am measg nan Iudhach, bhiodh an eaglais leth fhalamh ; agus tha a' cheart spiorad sin anns gach coimhthional eile anns

an dùthaich. Chan e mhàin gu bheil e anns gach coimhthional, ach tha e anns gach Cléir. Chan aithne dhomh ach glé bheag mhinistearan aig a bheil suim air bith do'n oidhirp a thatar a' deanamh air na h-Iudhaich iompachadh. Rud nàrach, ach smior na fìrinn.

Bha na h-Iudhaich air an iomain bho thom gu tom bho chionn nan ceudan bliadhna, agus ma thòisicheas tu air an càineadh éisidh daoine riut cho toileach 's ged bhiodh tu a' càineadh a' Phapa, no a' càineadh Shatain. Anns gach tìr anns an do thuinnich iad riamh rinneadh geur-leanmhuinn orra, agus dh' innseadh barrachd bhreug umpa na chaidh innseadh mu chinneach air bith eile. Theagamh gu'n d' fhuair iad coibhneas is ceartas anns an riochachd againn fhéin nach d' fhuair iad ann an àite eile riamh, ach eadhon ann am Breatunn bha iad air an cumail fodha, agus bha e daonnan furasda do dhaoine gun choguis droch thuailleas a thogail orra.

An àm a' chogaidh an uair a bha fearg oirnn ris an Turcach agus a chualas gu'n deachaidh réiseamaid de Iudhaich a thapaidd leinn ann an Gallipoli, neo-ar-thaing nach robh meas air na h-Iudhaich an uair sin; neo-ar-thaing nach robhtar toileach croitean a thoirt daibh ann tìr a' gheallaidh a thuilleadh air an t-soisgeul. Ach chan 'eil cuimhne air a sin an diugh.

Tha còrr is dà mhìle bliadhna bho thòisich na h-Iudhaich air a bhì air an sgapadh air feadh an t-saoghail; gun dachaidh, gun dùthaich, gun rìgh, ach an àite an dùthchas a chall no am fuil a mheasgadh ri fuil nan cinneach a thug teàrmunn daibh, tha sliochd Abraham an diugh fhathast 'n an sluagh dealaichte mar bha iad anns na làithean o shean. Tha e mar gu'm biodh freasdal an Tighearna ag oibreachadh ann an cùrsa an t-sluaigh so air thalamh, agus mar nach robh a rùintean sìorruidh d' an taobh air an coimhlionadh fhathast. Bha Pol de'n bheachd nach do thilg Dia air falbh na h-Iudhaich gu buileach, agus gu'n tigeadh iad air an ais agus gu'm biodh Israel uile air an tèarnadh,—*Ma's e an tìgeadh-san air falbh réiteachadh an domhain; cìod e an ath-ghabhail ach beatha o na marbhaibh?*

Rinn an eaglais Chriosduidh geur-leanmhuinn air na h-Iudhaich anns na làithean a dh' fhalbh agus bhiodh e maith d'a cridhe agus d'a coguis féin na'm feuchadh i ri folach a chur air a cionta le bàigh a ghabhail riu a nis, agus an fhìrinn a thoirt daibh ann an gràdh. An uair a bha Sacheus air iompachadh bha iarrtus 'na chridhe air na rinn e ceàrr ann an làithean aineolais a chur ceart, "Ma thug mi aon nì o neach air bith le casaid bhréige tha mi a' toirt dha a cheithir uiread." Tha an t-iarrtus sin ann an cridhe gach duine anns a bheil coguis fhallan, agus saoilidh mi gu bheil e mar fhiachaibh air an eaglais cho mhaith 's a tha e

mar fhiachaibh air duine, a peacaidhean aideachadh agus an rud a rinn i ceàrr a chur ceart.

Ged nach biodh aobhar eile idir air ùgh a ghabhail am an cor nan Iudhach, nach bu leòr an t-aobhar e gu bheil sinn fo fhiachaibh daibh cho mór, oir is ann bhuapa a fhuair sinn an Solus. A h-uile Sàbaid tha sgrìobturan nan Iudhach air an leughadh ann an eaglaisean Chriosduidh; thug iad dhuinn fàidhean is salm-dairean is abstoil, agus thug iad dhuinn mu dheireadh Iosa féin, Solus an t-saoghail. Ma's sinne a shluagh-san is e iadsan a shluagh cuideachd, agus bu chòir duinn a chuimhneachadh gu'n do rinn Dia 'n an aon sinne agus iadsan.

Anns na làithean o shean bha tairgse an t-soisgeil air a thoirt do na h-Iudhaich an *toiseach*, ach an diugh tha na h-Iudhaich air an cur air *dheireadh*, air neo air am fàgail a mach uile gu léir. Daoine a bheir còig puinnnd Shasunnach le am beannachd do aobhar an t-soisgeil am measg nan cinneach, cha toir iad ach leth-chrùn do shliochd Abraham, agus bheir iad seachad an leth-chrùn sin fhéin gun am beannachd.

Bidh na daoine a tha meagh-bhlàth mu obair an t-soisgeil am measg nan Iudhach ag innseadh dhuinn gun sgur nach 'eil an obair a' soirbheachadh idir; gu bheil cridheachan nan Iudhach cruaidh, agus nach 'eil iad furasda an iompachadh. Tha sin uile fìor; de 'n chloinn Iudhach a tha air an teagasg ann an sgoilean Chriosduidh chan 'eil ach àireamh bheag ag aideachadh Chriosd. Ach ma tha an obair duilich chan aobhar sin gu'n sguireadh an eaglais dhi uile gu léir.

Theagamh gu bheil beagan de'n choire againn fhéin na h-Iudhaich a bhì cho danarra an ag-haidh a' chreidimh Chriosduidh, oir thatar ag iarraibh orra cleachdaidhean an aithrichean a thréigsinn m'an gabhar riu ann an comunn nan Chriosduidhean. Far a bheil Spiorad an Tighearna tha saorsa, agus cha bhiodh e 'na chall ach 'n a lùbhuannachd, na'n leigeamaid leis na h-Iudhaich a tha creidsinn ann an Criosd lean-tail ris na deas-ghnàthannan aca fhéin. Sin an dòigh a bha aig Calum-Cille.

Bha na h-Iudhaich riamh, agus tha iad an diugh fhathast, fo chumhachd an t-saoghail neo-fhaicsinnich. Ged blithear a' cur as an leth gur e an tàlant is sònraichte a tha aca a bhì maith air airgid a dheanamh, tha tàlant aca as fheàrr na sin. Tha tart 'n an anam an geall air an Dia bheò, agus tha iarrtus aca air a rùintean a rannsachadh. An uair a bha geur-leanmhuinn air a dheanamh orra agus a bha iad ag itheadh an arain ann an searbhadas cridhe, chan 'eil teagamh nach do thuit mòran dhiubh air falbh agus nach d' fhuaraich an gaol air na nithean ata shuas. Leig iad seachad an diadhaidheachd agus thòisich iad air aoradh a dheanamh do Mhamon, a' deanamh dioghaltais air an eascairdean le bhì a' toirt daibh iasad

airgid, a' spùilleadh nan Criosduidhean mar a spùill iad na h-Eiphitich. Ach bha iarmad 'n am measg daonnan nach do lùb an glùn do Mhamon; ann an làithean na geur-leanmhuinn fhuair iad sin leigheas air son leòn an cridhe, chan ann anns a' mharsantachd ach ann an ùrnuigh, a' feitheamh le foighid mhaith ri Di agus dòchas aca ri sòlas Israeil.

Chan Israelich iad uile ata o Israel; is e an t-iarmad so an sliochd dlìgheach aig Abraham d'an tug Dia na geallaidhean, agus do bhrìgh

gu bheil facal an Tighearna seasmhach, thig iad so fhathast air an ais agus bithidh iad air an teàrnadh. Agus an sin dealraichidh solus na h-eaglais mar nach do dhealraich e riamh roimhe, oir bheir na h-Iudhaich a steach innte tàlant an tiodhlacan nach h-urrainn cinneach air bith eile a thoirt a steach innte ach iad féin.

Air sgàth an aithrichean bu chòir duinn bàigh a bhi againn riutha agus a bhi ag ùrnuigh ri Dia gu'n tugadh e air falbh an sgàile a tha air an sùilean.

Cairdean Phoil

EPAPHRAS

THA na h-ainmean Epaphras agus Epaphroditus cho coltach ri chèile 's gu bheil duine an cunnart a bhi smuaineachadh nach robh ann ach aon duine fo dhà ainm. Is e mearachd a bhiodh ann an sin: bhuineadh Epaphroditus do Philipi, ach bhuineadh Epaphras do Cholose. Bha e air aon de chairdean Phoil air nach 'eil mòran eòlais againn. Tha aobhar a bhi creidsinn gu'm bu Ghreugach e. Cha robh e ach glé òg an uair a thàinig e gu bhi 'n a chreidmheach. Air maduinn àraidh chuir e aghaidh air Ephesus—ceann-bhaile nan crìochan sin. Bha e air a tharruing ann an sin, faodaidh e bhi, le fios gun robh Pol a'saothrachadh an Ephesus. Cha robh àite-aoraidh fhathast air a chur suas an Ephesus, ach thug neach àraidh d'am b'ainn Tirannus tigh seachad air son sin. Ann an sin, latha an déidh latha, chruinnich coimhthional beag am measg an robh an duine òg Epaphras. Tha cuid de 'n bheachd gum b'ann an sin a chaidh Epaphras iompachadh. Co dhiubh a mach uaithe sin bha Pol agus Epaphras do-sgaraichte, ach uair a b'eigin e, 's cha robh sin ainneamh.

B'e thàinig as: cha bu luaithe a ràinig Epaphras a dhachaidh an Colose na shearmonaich e Iosa d'a luchd-dùthcha iodhol-aorach. Chan 'eil e coltach gun cuala iad an Soisgeul roimhe sin. Bha e fàbharach gun cuala iad e o bhilean cho glan ri bilean Epaphra. Chan 'eil ni sam bith ann a bhuadhaicheas cosmhuil ri sin. "Chan 'eil annaibh uile ach Pharasaich," arsa cuid-eigin ri duine a bhuineadh do eaglais eadar-dhealaichte uaithe fein. "Chan fhaod e bhi gu bheil sinn uile mar sin?" "Tha" ars esan, "uile." "Ciod e do bheachd, ma tha, air —?" "Tha fhios aig na h-uile gu bheil esan 'n a dhuine maith, ged tha e san Eaglais chearr." Is fearr an seòrsa sin na feachd; agus bha Epaphras air aon diubh. Tha e air a ràdh, an fheadhainn a tha air an iompachadh gu bheil iad uairean cosmhuil ris an neach a bha 'n a mheadhon air an iompachadh. Co dhiubh, bha sin fìor mu Epaphras agus mu

na Colosianaich. Chithear sin 'san litir a sgrìobh Pol d'an ionnsuidh. Cha tuigeadh i ach sluagh a bha air abuchadh gu mòr ann an nithean spioradail. Chan fhaca Pol fhéin riamh na Colosianaich, ach bha e còlach gu leòr air an teachdaire òg urramach a bh'aca: Epaphras. Cha b'e gun robh Epaphras 'n a aonar anns an obair a bha e deanamh an Colose. Bha cuideachadh aige o Philemon; o mhnaoi, Apphia, agus o Archippus, am mac. Bha Philemon an suidheachadh cothromach. B'e a thigh àite-aoraidh òg-eaglais nan Colossianach air a'cheann mu dheireadh.

Tha iad ann—beag no mor co dhiubh—a tha a' smuaineachadh ma ni iad an dleasdanas d'an coimhthional féin nach 'eil an còrr a dh'fhiachan orra. Sin creud nach 'eil idir 's a' Bhiobull. Is e tha anns a' Bhiobull: "Searmonaichibh an Soisgeul do *gach duil*." Sin mar a thuig a'cheud eaglais e, agus sin mar a ghnìomhaich i; agus cha robh eaglais nan Colosianach air dheireadh air feadhainn eile. An déidh stéidheachadh an t-Soisgeil an Colosse chuir iad Epaphras fa sgaoil air son Criosd a shearmonachadh ann am bailtibh Hierapolis agus Laodicea. Air an turus sin thug e leis Archippus, mac na dithis a bha cho mòr 'n an cuideachadh dha féin, agus shoirbhich an saothair iad leò.

Gidheadh thàinig cùisean mun cuairt a ghairm Epaphras air ais gu Colosse. Dh'éirich eas-aonachd am measg nan Colosianach do bhrìgh luchd-teagaisg mheallta a thàinig a stigh 'n am measg. Cha robh Pol dlùth air làimh aig an àm. Bha e 'n a phrìosonach 'san Roimh. An uine ghoirid bha Epaphras cuideachd 'n a phrìosonach—faodaidh e bhi anns an aon seòmar ri Pol. Ma bha, bhiodh an darna h-aon 'n a chomhfhurtachd do'n aon eile. Bhiodh gu h-àraidh cùisean nan Colosianach fa'n comhair. Faodaidh e bhi gum b'ann uaithe sin a thàinig litir an Abstoil Pol chum nan Colosianach.

Cha lean sinn na's fhaide air saothair Epaphra. Tha leasan no dhà co-cheangailte r'a bheatha as còir dhuinn a thoirt fa-near. Tha i,

air aon ni, a' toirt fa'r comhair cho maiseach 's a tha easbhuidh féin-spéisealachd. Cha robh a dhuais aig Epaphras ach a bhi deanamh maith. Cosmhuil ri Pol, fhrithheil a lánhan d'a uireasbhuidh. Cosmhail ris-san cuideachd dh'fhoadhadh e ràdh : " Chan e bhur cuid a tha mi ag iarraidh ach sibh féin." Tha féin-spéisealachd nàdurach gu h-àraidh do'n òigridh, ach an uair a chithear a chaochladh, chithear cho maiseach agus a bha " an diadhachd fhìor agus neo-shalach am fianuis Dhe " is dhaoine. Chan 'eil ach aon rathad ann air a bhi sona : a bhi ag iarraidh sonas muinntir eile.

Tha sinn a' faicinn cuideachd cho maiseach agus a tha spiorad na h-ùrnuigh. A chum gun seasadh na Colosianaich " fòirfe agus coimhlionta ann an uile thoil Dhe," bha Epaphras " a ghnath a' deanamh sbàirn dhùrachdaich ann an ùrnuighibh." Tha an cleachdadh sin maith do dhuine fhéin, agus maith d'a cho-chreutair. Chan 'eil fios aig aon againn a' chomain a tha aig ùrnuighean feadhainn eile oirnn. Bha gille òg air a bhuaireadh gu mór. An uair a bha e dìreach gu tuiteam ann, chuimhnich e gum b' e sud a' cheart uair anns an robh e 'n a chleachdadh aig a mhathair a bhi 'g ùrnuigh air a shon. Cha b'urrainn e tuiteam.

Aon ni eile, agus chi sinn cho maiseach agus a tha spiorad na h-irioslachd. Cha do rinn

Epaphras uail sam bith anns an obair a rinn e. Cha d'fhàinig e idir 'n a inntinn gun rachadh ainm sìos ann an ginealaichibh gun chunntas anns an obair a rinn e. Gidheadh, mar a tha aon ag ràdh : Ged is fad o'n là air an do bhàsaich Epaphras tha obair fhathast a' dol air adhart agus tha esan beò 'n a obair."

Ann am baile beag anns an do chuir an sgriobhadair trian d'a òige seachad bha seirbhis Sàbaid agus seirbhis seachdain air an cumail. Anns an am sin cha robh uaireadairean ach ro ainneamh. Bha muinntir a' bhaile air an tional le seideadh adhairc boc-gaibhre ri eudan creige a bha os cionn an tigh-aoraidh. Bha am baile air a chuairteachadh le ard-chnocaibh a thug mac-talla do ghlaodh na h-adhairc. Ghluais sin òg is sean a mach aig uair na h-ùrnuigh. Is fada o nach do shéid an adharc ud ach tha spiorad nan seirbhisean a dh'ionnsaigh an do ghairm i fhathast beò. Sin mar a bha e do Epaphras, mar a tha aon ag ràdh : " Ged bha a theagasg ann an Colose agus ùrnuighean 's an Roimh ann an cumhachd is ann an eud an Spioraid is fada o'n fhàinig tosd air a' ghuth sin, ach tha a spiorad agus a shaothair agus ùrnuighean air am foillseachadh le Pol a chum agus gun ruitheamaid agus, gun ruitheamaid na's coimhlionta, an réis a chuireadh romhainn."

E. G.

Gealladh Mór an Fhàsaich

"Is mi am Ti as mi."—Ecs. iii. 14.

IS ann coltach ri toimhseachan a tha an ear-Iran so. A rèir gnàths na h-Eabhra tha an t-eadar-theangachadh so, Is mi an Ti as mi, freagarach gu leòr, ged a dh'fhoadas eadar-theangachaidhean eile a bhi freagarach cuideachd. Chan 'eil teagamh agam nach robh a brìgh soilleir gu leòr do Mhaois agus do bheagan eile a bha air ceann an t-sluaigh, mu'n robh e soilleir do'n t-sluaigh gu léir.

Ach air an làimh eile cha bhiodh e 'n a oibheum do'n Eabhra no do'n Ghàidhlig ged chuireadh daoine Gàidhlig eile air na facail, abair, " Bidh mi an ti a bhitheas mi." Tha mhaithas air an dòigh sin gu bheil e na's usa a thuigsinn na an dòigh eile, eadhon " is mi an ti as mi." Ma their mi " Bidh mi an ti a bhitheas mi," nach 'eil mi air a' chuid as lugha a' dusgadh d'inntinn chum dùil a bhi agad ri ni maith air chor-eigin. Is ann anns an ainm so a fhuair Maois araon an t-ùghdaras a rinn e 'n a cheann-ùil air sluagh Dhé, agus an gealladh leis an do neartaich Dia e 'n a ghairm.

IS E THA AN SO GEALLADH MÓR.

Tha Dia a' cluinntinn gearain a shluaigh anns an Eiphit. Tha e air ti an gairm a mach a tìr

na h-Eiphit, ach ma tha e an comas gairdean treun Pharaoh cha tachair sin. Ann an neart a' gheallaidh chaidh Maois agus Aaron air an aghaidh. Ann an ùghdaras an ainme 's an do choisrig IEHOVAH iad sheas Maois agus Aaron air ceann an t-sluaigh. Ann an neart a' gheallaidh sin, agus an ùghdaras an ainme sin, tha iad a' deanamh gnothuich as leth an t-sluaigh ri Pharaoh. Tha an gealladh a' deanamh cinnteach dhaibh nach ann 'nan aonar a tha iad a' seasamh. Cho cinnteach 's a thig an càs bidh esan cho maith ri fhacal. Is ann an uair sin a nochdas esan ciod as ciall do'n fhacal : " Bidh mi an ni a bhitheas mi." Tha suidhichidhean ann anns nach 'eil Dia deònach e fhéin a nochdadh roimh 'n àm. Tha suidhichidhean eile ann agus bidh e soilleir bho thoiseach gu bheil Dia fhéin 'n a sheasamh anns a' bhearn. Chithear nach ann gu diamhain a thug e ghealladh ; chithear gu soilleir gu bheil araon a neart 's a shaoibhreas uile 'san urras. A chionn gur gealladh mór e tha e ag iarraidh creidimh is ùmhlachd d'a réir.

Air cho cruaidh is cho duilich is a bha an t-slighe orra bha e soilleir dhaibh fhéin gun robh Dia Israel air an crann. A chionn gun robh an gealladh cho mór is cho luachmhor is

ann air an aobhar sin a dh' fheumas gràs a' chreidimh agus na h-ùmhlaichd, a bhi mòr

LEIG LE DIA A THÌDE FHEIN A GHABHAIL RIUT.

Na bi mi-fhoighidneach ri Dia. Bi cinnteach nach dèan e dearmad; ach bi cinnteach gun gabh e thìde fhéin. Creid gu bheil e comasach air dó chùis a sheasamh anns gach càs. Os cionn na h-uile ni creid gu bheil esan a' dèanamh a chùis fhéin de gach ni a tha tighinn eadar

thu agus sonas. Feith gu foighidneach ri Dia, is nach urrainn neach a chaoidh làn fhios a bhi aige air cho luachmhor 's a tha anam aig Dia.

Chan 'eil mi idir cinnteach, ged a tha fhios againn cho earbsach 's a tha Dia, gu bheil sinn cho ealamh no cho deònach air ar n-uile earbsa chur 'n a fhacal, ged is e ainm fhéin an t-urras as mè as urrainn a bhi againn air fhrinn is air a ghràs.

C. M.

Betesda teach na h-iochd

RI taobh Bhetesda mhedmhraich mi
A liughad ni a dh' aom;
An t-aingeal tèarnadh nuas o nèamh
'N a léigh do'n lochan naomh;
Na creuchdaich uile cruinn m'a bhruaich
A' feitheamh uair an àigh;
Gach aon air chrith le iomaguin gheur,
"An ruig mi 'n leigh roimh chàch?"

A dhìblidh thruaigh tha 'n cuil leat fhéin,
Gun spéis aig neach do d' leòn;
Ge sgìtheil mall bha d' uair 's an teachd,
Tha i a steach fa dheòidh;
Tha 'n Léigh a' dearcadh ort le shùil,
'S a' drùchdadh ort a bàigh;
Tha teinn a ghnàth cur stad 'n a cheum
Is éirig air a ghràdh.

O thir Iudea, b' ole do rath
Nach d' aithnich thu do Shàr;
Do shùilean cuairteachadh nan speur,
'S gun fhios duit nèamh air làr;
Cha 'n ionghnadh leam do dhùthaich fhàs,
Is d' àmhghar anns an ròd;
Do chraobhan seilich anns gach tìr,
'S do chlàrsach bhinn gun cheòl.

Na 'n cùmteadh còir cha b' ionman sgeul
Do m' dhùthaich fhein 's an Iar;
Cha tilgeadh i a cli no tuar,
A dualchas òirdhearc liath;

Bu mhoch a dh' aithnich i an Sàr,
'S a dh' fhàiltich i an Rìgh;
'S ri taobh Bhetesda 's dligheach càrn
Do chànan chaoimh na h-I.

Bu mhaith do chòir a Ghàidhlig bhinn
Air àite 'n tìr nan naomh;
Bu drùigheach riamh an Gairm o d' bheul,
Bu mhòid an Sgeul do ghaol;
Bu shalm thu anns na làithibh daoi,
A' dìon nan saoi le d' ghleus;
'S bu lòchran thu 's an oidheche cheò,
'N uair chaill an Eòrp a ceum.

'S gu bheil Betesda, teach na h-iochd,
No 'rioched 'nam dhùthaich fhéin;
A' sruthadh nìos a creig nan Cian,
'S e 'g altrum shliabh is speur;
Tha li an aingil air do thonn,
Tha lorg a bhonn 'nad chré,
'S tha sluagh mo ghaoil an cois do bhruaich
A' feitheamh uair do léigh.

O aingil chaoimh ta 'dion ar slòigh,
Nach tig thu oirn as ùr;
Nach luaisg thu dhuinn an lochan àigh,
'S gu faigh sinn slàint is mùirn;
Na 's mò na dlobair clann na h-I,
An cainnt, an tìr, no 'n slìochd;
'S gur h-e an duil 's an duan gu beachd,
Betesda, teach na h-iochd.

COINNEACH MACLEÒID.

Comhairlean glic

1. Leum an gàrradh far an isle e. Is bochd do dhuine a luingnean a bhriseadh leis an ro-spailp.

2. Chan uallach comhstadh a dheanamh ri caraid.

3. Chan aobhar aithreachais freagradh mìn a thoirt do dhuine feargach.

4. Ma's tuathanach thu, na toir biadh idir do dhroch bheathach agus na caomhain biadh air beathach maith.

Feill-Aindreis : 30 November

"Aindreas, bràthair Shìmoin Pheadair."—Eòin i. 40.

GED nach 'eil muinntir na h-Alba a' cleachdadh a bhi cumail fèilltean nan naomh, tha aon naomh ann d'a bheil iad a' toirt urram nach toir iad do chàch, an naomh Aindreas. Oidhche na Fèill-Aindreis, anns gach cèarn de'n t-saoghal, bidh Albannaich a' cruinneachadh còmhla, gu bhi cumail suas an càirdeis agus an gaol-dùthcha, agus gu bhi cuimhneachadh air an dachaidhean agus air an fheadhainn a tha fada bhuapa. Agus tha iad a' taghadh na h-oidhche sin a chionn gur e Aindreas naomh-comraich is fear-taice na h-Alba.

A réir beul-aithris na h-eaglais thachair do Aindreas mar a thachair d'a Mhaighstir, bha e air a cheusadh; ach trì cheud bliadhna an dèidh a bhàis thog an rìgh Constantine na ghabhadh faotainn d'a chnàmhan agus de'n ùir anns an robh e air a thìodhlacadh, agus thaisg e iad gu cùramach anns an eaglais mhóir a bha air a cur suas ann an Constantinople mar chuimhneachan air an dà abstol dheug. An dèidh bàs Chonstantine thug manach Greugach, duine diadhaidh d'am b'ainm Regulus, cnàmhan Aindreis do Albainn, agus thìodhlaic e iad air an taobh an ear de shiorramachd Fìof, air an làraich air a bheil baile Chill-ribhinn air a thogail. Sin mar a thachair gu'n robh Aindreas air a ghabhail mar naomh-comraich is fear-taice na h-Alba, agus sin an t-aobhar gu'm bi ar daoine-ne (gu sònraichte an fheadhainn dhiubh a tha air an aineòil an dùthchannan eile) a' cumail na Feill-Aindreis. Bidh iad a' cruinneachadh gu bhi cumail cuimhne air an dùthaich, agus air an daoine, agus air Dia an aithrichean.

Rugadh Aindreas am Bethsaida Ghalile; b'e ainm athar Ionas, is ainm a mhàthar Iohanna. Bha e 'n a dheisciobul aig Eoin a' Bhaistidh m'an do thachair e riamh air Crìosd. Dhùisg searmonachadh Eoin iomaguin spioradail 'n a anam, agus lean e e mar dheisciobul. Cha b' urrainn da e féin a chur fo theagasg a b'fheàrr: fo shearmonachadh Eoin bha a chridhe air a dheasachadh air son an t-Slànuigheir, air chor agus gu'n do fhreagair e a ghairm a thug Iosa dha, a cheart cho luath 's a choinnich iad aig abhainn Iordan.

Chan 'eil Mata, no Marc, no Lucas, ag ràdh mórán mu Aindreas; mur biodh againn ach na tha iadsan ag innseadh dhuinn cha bhiodh mórán eòlais againn uime; ach bha taobh air chor-eigin aig Eoin ris, agus is e Eoin a chum air chuimhne cuid de na nithean a tha dear-

bhadh gu robh Aindreas 'n a chompanach dileas agus 'n a sheirbhiseach dileas do Chrìosd.

Tha Eoin ag innseadh trì naigheachdan uime, agus bhuapa sin faodar a thuigsinn gu robh e eudmhor ann an aobhar an t-soisgeil. Tha e ag innseadh mar a chaidh Aindreas a dh'iarraidh a bhràthar Peadar, an uair a fhuair e am Messiah; tha e ag innseadh gur e Aindreas a tharruing aire Chrìosd a dh'ionnsuidh an òganaich aig an robh an t-iasg agus an t-aran leis an do rinn e aon d'a mhiorbhuilean; agus tha e ag innseadh cuideachd gur e Aindreas a thug na Greugaich gu Iosa an uair a thàinig iad 'g a fhaicinn.

Sin na tha air innseadh uime anns an Tiomnadh Nuadh, ach a réir beul-aithris na h-eaglais chaidh e do dhùthchanna céin a shearmonachadh an t-soisgeil, an dèidh aiseirigh Chrìosd. Tha e air a ràdh gu'n d' fhuiling e geur-leanmhuinn air sgàth Chrìosd, agus air a' cheann mu dheireadh gu'n d'fhuiling e am bàs air a sgàth, agus tha e air innseadh uime cuideachd gu'n do lean e air ainm Iosa a mholadh eadhon air a cheann-cheusaidh, a dh'aindeoin pian a chuirp.

A thaobh buadhan inntinn cha ghabh Aindreas coimeas ri Peadar, no ri Eoin, no ri Pol. Cha tugg Dia dha na tàlantán á bha aca-san. Ach rinn e deagh bhuil de na tàlantán a fhuair e, agus ged nach 'eil e cho ainmeil riu-san bha e a cheart cho dileas. Tha eadar-dhealachadh eadar reult agus reult a thaobh glòire, ach is ann anns an aon iarmailt a tha iad a' dealradh, agus is e cumhachd an aon Tì a tha iad a' nochdadh.

Bha Aindreas 'n a dhuine iriosal; cha robh uabhar no féin-spéis 'n a chridhe, agus cha mhò a bha a ghloir féin 's an t-sealladh aige ann an obair air bith ris an do chuir e a làmh. Cha do ghabh e riamh saobhneas a chionn gu robh daoine eile air an cur air thoiseach air; bha irioslachd gun cheann gun chrìoch 'n a chridhe, nì a tha luachmhor ann an sealladh Dhe.

Cha robh na h-abstoil uile iriosal, co dhiu an toiseach; cha mhór dhaoine a tha, oir tha féin-spéis is glòir-dhìomhain anabarrach duilich an spionadh as am bun. Tha gu leòir de dhaoine a leanas air a bhi eudmhor ann an aobhar, ma gheibh iad cliù is urram, agus ma bheirear dhaibh na ceud chaithrichean. Ach is rud eile e a bhi eudmhor gun duais, gun cliù. An uair a thachras duine ort a tha toilcach air a làmh

a chur ann an obair, agus a tha ceart coma ged bhiodh duais is cliù na h-oibre sin aig neach eile, faodaidh tu a bhì cinnteach gu bheil tomhas maith anns an duine sin de'n irioslachd a bhuineas do Chrìosd, agus tomhas maith de'n ghràdh nach gabh farmad, nach dean ràiteachas, nach 'eil air a shéideadh suas, nach giùlain e féin gu mì-chiatach.

B'e Aindreas ceud-thoradh obair Chrìosd air thalamh; a' cheud duine air thalamh a dh'èisid ri gairm an t-soisgeil. Agus a cheart cho luath 's a fhuair e féin Chrìosd thòisich e air daoine eile a thoirt 'g a ionnsuidh. Dh'fhaodadh e a ràdh mar thubhairt an Salmadair, "Cha d'fholuich mi t' fhìreantachd a'm' chridhe." Bha fhios aige nach e mhàin gu robh e air a ghairm gu bhì 'n a dheisciobul ach gu robh e air a ghairm gu bhì 'n a fhianuis mar an ceudna.

Tha e daonnan mar fhiachaibh orra-san a bhlais deagh thiodhlac Dhe am fianuis a thogail air taobh Dhe anns an t-saoghal. Rinn Aindreas sin, am measg a dhaoine féin an toiseach, agus an déidh làimhe, am measg nan coimheach.

An uair a thug e a bhràthair Peadar gu Chrìosd rinn e an obair-latha a b' fheàrr a rinn e riamh. Theagamh gu robh e na bu duiliche dha bruidhinn ri bhràthair féin mu nithean spioradail na bhitheadh e dha bruidhinn ri coigrich—tha sin fìor mar is trice—ach co dhiu rinn e e, agus bheannaich Dia gu pailt an rud a rinn e. Tha so a' togail na ceiste, an e dleasdanas luchd-aideachaidh a bhì feuchainn ri daoine eile iompachadh le bhì bruidhinn riu m'an cor spioradail. Chan 'eil a' cheist sin idir cho furasda 's a shaoileas tu; an rud a tha freagarrach gu leòr do aon duine a dheanamh theagamh nach biodh e idir freagarrach do dhuine eile. Tha Dia a' toirt tàlant gu teagasg do chuid; tàlantan gu riaghladh do chuid; tàlantan gu comhfhurtachd a thoirt d'am bràithrean do chuid eile; is chan 'eil teagamh nach 'eil e a' toirt do dhaoine sònraichte an sid agus an so tàlantan gu bhì cosnadh anamanna d'a rioghachd le bhì deanamh seachas pearsanta riu an uaigneas. Ma fhuair neach air bith an tàlant sin o Dhia is còir dha a cur gu buil ann an aobhar an t-soisgeil, agus ma's duine tìrail e cha dean a bhriathran cron. Ach is beag an àireamh dhaoine aig a bheil an tàlant sin, ged is mòr an àireamh a tha an duil gu bheil i aca. Tha e furasda do dhaoine iad féin a mhealladh agus a bhì saoilinn gur e eud spioradail a tha toirt orra a bhì bruidhinn air Dia is siorruidheachd ris gach sean is òg a thachras riu, 'n uair is e an fhìrinn nach 'eil rud air bith eile a' toirt orra sin a dheanamh ach mìomhadh is gaol-bruidhne. Nì an seòrsa dhaoine sin barrachd de chron na nì iad de mhaith, le bhì foighneachd do gach fear no bean no pàisde a thachras orra an d' fhuair iad Chrìosd, no bheil curam aca d'an anam.

Tha mòran dhaoine ann a dheanamh barrachd seirbhis do rioghachd Dhe na'm fanadh iad sàmhach na nì iad gu bràth le bhì ceasnachadh dhaoine eile m' an cor spioradail. 'N uair a thòisicheas iad air innseadh gu fosgailte agus gu fileanta mar a bha iad féin air an iompachadh, agus a labhras iad air nithean maoth is dìomhair na beatha spioradail mar nach biodh iad ach a' bruidhinn air an t-sid no air obair na seachduin anns a' Phàrlamaid, chan 'eil 'n an cainnt ach dìomhanas is mìomhadh, is chan 'eil anna fein ach ciombail a' gleangarsaich. An àite daoine eile a thàladh gu Chrìosd is ann a chuireas iad droch àileadh 'n an cuinnleanan air an diadhaidheachd.

Anns a' chùis so, mar ann an nithean eile, bu chòir do dhaoine gliocas ionnsachadh o Chrìosd ar Maighstir. Bha esan deas gu bruidhinn ri neach air bith a chuireadh ceist air, no dh'iarraidh a chomhairle, no thigeadh thuige a dh' iarraidh soluis no còmhnaidh, is b' aithne dha am facal ceart a ràdh ris an duine cheart aig an àm cheart, ach cha d' fhosgail e inntinn no chridhe do eòin an adhair, agus cheil e eadhon air na h-abstoil barrachd de dhìomhaireachd anama na dh'innis e dhaibh. Cò a b'urrainn a chur as leth an t-Slànuigheir, gu robh e *bruidhneach*?

Ach ged nach 'eil e freagarrach gu'm bitheadh a' ceasnachadh no a' teagasg chàirdean is choimhearsnach gun sgar, no a' feòraich dhiubh mu chor an anama gun an cead iarraidh no fhaotainn, tha e ceart gu'n deanadh pàrantan air son an cloinne an nì a rinn Aindreas d'a bhràthair. Tha e ceart gu'm feuchadh iad ri an clann a chosnadh do Chrìosd. Ma tha toil aig pàrantan sin a dheanamh thèid aca air a dheanamh air iomadh dòigh, ach is e an dòigh as fheàrr uile gu léir, gu'n deanadh iad an diadhaidneach maiseach is ion-mhiannaichte ann an sealladh an cloinne le an eisiompleir agus an giùlan féin.

Chan 'eil e coltach gu'm faca Aindreas mòran de thoradh a shaothrach anns na ceàrnaibh anns an do shearmonaich e an soisgeul ann an deireadh a làithean. Ach cha do chaill e a mhìsneach is cha tug e thairis; bha e dileas gu bàs. Dh'fhaodadh e a ràdh mar thubhairt am fàidh, "Tha facal an Tighearna ann an chridhe, mar gu'm b'e teine loisgeach air a dhruideadh suas ann am chnàghan agus ged sgithich mi 'g a chumail a steach, chan urrainn mi."

Sin an t-eud soisgeulach a dh'fheumas a bhì ann an cridhe na h-eaglais ma's maith leatha ùmhlachd a thoirt do àithne Chrìosd, "Deanaibh deisciobuil de na cinnich uile." Cha soirbhich leis an eaglais gu bràth ma nì i dearmad air an àithne sin. 'N uair a dh' fhàsas eud soisgeulach na h-eaglais fann tha bliadhnachan na gorta air teachd. Ma tha Facal an Tighearna

priseil dhuinn féin bidh iarrtus againn air a thoirt do dhaoine nach d' fhuair e fhathast. Ach mur bheil meas againn air an Fhacal sin chan 'eil ionghnadh ged bhitheamaid caoin-shuarrach co dhiu a gheibh no nach fhaigh daoine eile.

Ged nach robh buadhan móra inntinn aig Aindreas chleachd e gu dichiollach an comas a

fhuair e, is bha e dileas anns a' bheagan. Bha e 'n a dhuine iriosal, 'n a bhràthair dleasdhanach, agus 'na abstol dileas. Ach is e am moladh as àirde a ghabhas deanamh air uile gu léir, gu robh e daonnan a' briseadh sìos bhallachan a bha seasamh air daoine agus Crìosd, agus a' fosgladh gheatachan 'g an leigeil a steach thuige.

Biodh Ur Suil Air na Nithean tha os Ur Cionn

COL. iii. 1

C'ARSON? A chionn gun do thogadh sibh maille ri Crìosd. A chionn gur ann an sud a thia Crìosd 'n a shuidhe. A chionn gur e sud as àrd-rùn Dhé do bhur taobh. An urrainn sinn a chreidsinn gum b'urrainn miann eile a bhi ann an Dia a thaobh an duine as àrda na gum biodh e maith? Cha chum e maith air bith o'n fhìreìn. B'e so a mhiann ro uasal da thaobh o thoiseach; "bithibh se naomh oir a ta mise naomh."

Nach b'e so cuideachd àrd spéis an Abstoil: iarraibh na nithean a tha shuas? far a bheil Crìosd 'n a shuidhe aig deas làimh Dhé. Chan urrainn miann a bhi an cridhe as leth duine eile as arda na sud. Chan urrainn miann as spioradail na sud a bhi an cridhe duine. Agus am maighistir beannaichte saoil thu am b'urrainn dùrachd cho naomh a thighinn a steach air aon anam air son neach eile, an uair a thuirt e? "Athair, is àill leam andream a thug thu dhomh, gum bi iad maille rium, far a bheil mi." Is sona dha-rìribh an t-anam a tha 'n a oighre air an rùn ud, oir a bheil an sud ach neamh nan neamhan —a bhi maille ris far a bheil e?

An urrainn miann a bhi 'n ar n-anam fhéin as àrda na so? Chan e sin a mhàin, ach is e so a' mhiann a dh'fheumas a bhi ann os cionn gach miann: chan e mhàin miann air diadhachd mar spiorad nam beannachd—cha b'urrainn miann a thighinn air ar seilbh bu shona—ach miann air sonas a bhitheas cho maith 's a bhios e cho buan: bithidh sinn coltach ris: Co ris a bha e coltach? Chan fhaighnich thu dà fhuair co ris tha fear na céille coltach—Mullach na céille. Sin fear nach do ionnsaich foighidinn bho fhear gun naire, nach d' chuir cus d'hn mhodh 'n a sporan is dùil aige lann a ghleusadh air lann fear nan car. Bu lugha na sin, bu diù leis currag a nuas a thoirt do eucorach leis 'm bu mhaith arras-bacan mìomhodh a chur eadar esan agus an tròcair bu mhiann leis a nochdadh. Mì-fhoighidneach ri diadhachd nach ruig ach an aghaidh, a bhiodh dana ri luchd mìomhoigh agus luchd leannhainn a' chrainn-cheusaidh.

Tha miann as àrda an aon Dhiadhaidh fad os ar cionn, agus is e ar cuid dìreadh. Biodh sin 's a chuid aige; cha toir e oirne streap di-mhanais a dheanamh. Tha sin a mhaith air an dìreadh bheannaichte a tha ann, cha toir i air duine a ghabhas rithe gu deònach aon cheum fais a thoirt no aon cheum dìridh a thoirt is i an comhairle Dhé. Is ann fada os ar cionn a tha ceann thall turus a' chriosduidh, ach chan 'eil i òirleach os cionn a' bhàd ud anns an do gheall gràs gun stadadh i. Feumaidh sinn a bhi ag iarraidh mur bi againn ri bhi lorg nan nithean a tha os ar cionn. Is ann a tha sgeul eile aig na nithean a tha fodhainn. Na bi air do mhealladh.

Chan 'eil craobh anns a' choille nach 'eil a' streap suas chum na gréine. Gabh beachd air beatha o na h-ionadaibh àrda agus fàsaidh na h-ionadaibh arda 'n an ionadaibh naomha. Mar as àrda is ann as laige gréim a' bhuairidh. Bha misionaraidh an Hirt agus bu tric a bhiodhe fàs aonaranach. Chaidh e an là ud gu mullach a' chnuic os cionn nan tighean agus shuidh e ag amharc, chan ann idir air iongantasan a' chuain no air cho dìon 's a bha na h-eoin. Chan 'eil teagamh nach fhaca e sin gu leir is nach do chuir e gu feum e mus do dh'èirich e. Is ann a bha e smaoiniachadh air an eadar-dhealachadh a bha eadar e fhein agus na h-eoin. Cha robh annsan ach creutar air bheag stà: cha b'e sin dhaibh-san e. Thill e dhachaidh 'n a dhuine nuadh. Dh'fhàg e chianalas air a' chnoc agus thill e ri obair le sìrd agus le sìgradh nan eun.

Tha cuid eile ann is fhiach dhuin éisdeachd ri an sgeul.

Tha am fear-cluich ann agus tha e cinnteach gur h-ann air an deireadh a bhiodh e mur d'thugadh e cheann bh'air leabhair. Tha am fear-gnothuich agus am fear-foghlum agus mur toir iad an aire co bheir. Ma bheir iad so uile an aire orra fhéin le ciall nadurach bheir Dia a bheannachd.

Dh'ainmich mi ard-mhiann no dha. Dh'fhaodainn fear no dha eile ainmeachadh gun chail a chron do chliu 's do dhiadhachd spioradail

agus an aire mhaith a thoirt do diadhachd fhiorghlan agus fhallain. Tha rum gu leor aig beatha nan gràs eadar bearradh nan creag bu mhaith a sheachnadh agus ionaltadh réidh na spreidhe far nach tuislich spuir.

Tha iad so uile is an aire air an ceum agus an suil gu furachar air astar fear-iuil. Tha an suil

le ro-aire air a' cheann-uidhe agus a chionn 's gu bheil ruigidh iad an ceann-uidhe le tlachd. Chan 'eil ach aon cheisd a tha 'n a dragh dhuinn anns an fhuir shuidheachadh a tha an so: an e an crìosduidh a mhàin nach ruig a leas a shùil a bhi am bun an fhuaraidh 'n a leithid so a chas? Is sona dha-rìreamh a' mhuinntir aig a bheil an suilean air na nithean a tha shuas.

Aingeal aig taobh an teallaich

(*Naigheachd do'n chloinn*)

THIGIBH a so, a chlann, agus innsidh mi naigheachd dhuibh; naigheachd bhòidheach, agus naigheachd fhìor; naigheachd mu bhalach beag nach b'airde na mo ghluin. B'e ainm a' bhrogaich bhig so Manus; bha briogais air, is boineid air, ach chan innis mi an còrr dhuibh uime sin gus an ath turas. Obh, obh, b'e sin a' bhriogais air am biodh na tuill, agus a' bhoineid a bhiodh tric air chall.

Coma cò leibh, latha a bha Manus 'na shuidhe air furm, a' sealltainn air dealbhan ann an leabhar, agus a mhàthair a' sniomh air a' chuibhil (cha robh stigh ach iad fhéin an là ud), thuirt e as a ghuth tàmh, "*A Mhàthair, a bheil ainglean ann?*"

"Tha an leabhar naomh ag ràdh gu bheil," ars' a mhàthair, "agus cha dean esan breug."

"Am b' urrainn Dia breug innseadh na'n toilicheadh e fhéin?" arsa Manus, ach gun feitheamh ri freagairt chaidh e air aghaidh, (oir tha inntinn balaich cho luaineach ri seillean am measg fhìlùraichean) agus thubhairt e, "Am faca sibh féin aingeal riamh, a mhàthair?"

Sheall a mhàthair air an dealbh a bha fosgailte air a ghluin, dealbh anns an robh aingeal air a tarruing mar bhoirionnach briagha, le sùilean móra gorma, is falt bàn, is aodach geal, agus sgiathan lainnrean air am pasgadh air a druim. Is e thubhairt i (agus i togail Mhanuis 'na h-uchd agus 'ga phògadh), "chan fhaca mise, a luaidh, aingeal de'n t-seòrsa a tha anns an leabhar sin, ach mur faca, chunnaic mi gille beag biodach a tha glé choltach riutha."

B'e an ath cheist a chuir Manus, "An ann coltach ris na sìthichean a tha na h-ainglean, a' cadal anns an latha agus a' tighinn a mach anns an oidhche."

"Chan ann idir," ars' a mhàthair, "is ionnan an dorchadas agus an solus do na h-ainglean, agus ged bhios iad a' dol a mach air cheann obair na h-ìochd anns an oidhche (oir tha osnaich is cràdh a' chruinne a' dùblachadh an uair a luidheas a' ghrian agus a' chiaras am feasgar) tha an leabhar naomh ag innseadh dhuinn gu'm facas ainglean le daoine maith air àird a' mheadhoìn-là."

"Leigibh as mi," arsa Manus (dh' innis mi

cheana dhuibh gu'n do thog i air a glùin e) "tha mi dol a mach feuch am faic mi aingeal."

"Dean sin, ma ta," ars' a mhàthair, "théid mi fhéin còmhla riut an earalas gum bi thu sgith le d' thurus. Cha mhaith an rud balach beag a bhi sgith 's gun a mhàthair dlùth 'ga chur a chadal."

"Chan 'eil mise beag," arsa Manus, "tha mi cho mhór ris a' chuibhil (thionndaidh e 'ga thomhas fhéin ri roth na cuibhle, a' seasamh air a chorra biod), an ath-bhlìadhna bidh mi cho mhór ri m' athair, agus tha briogais orm."

"Bithidh, a luaidh, bithidh," ars' a mhàthair; "bidh tu cho mhór ri t-athair fhathast, ach gu ma fada bhuainn an latha sin, oir caillidh mise mo chagaran gaolach lurach."

Dh' fhalbh iad a mach agus ghabh iad romhpa. Ciod an latha a bha ann ach latha-cluich nan Adhollach! Bha an rathad-mór dubh agus geal le fir agus mnathan, dubh leis na fir agus geal leis na mnathan, agus iad a' brùchdadh mar na seangain gu pàirc an Diuc. Obh, obh; an othail 's an iùich a bha air an rathad eadar Blàr is Cille-chragaidh, eadar Ceann-na-coille is Srùthan! Bha guanagan ann á Baile-chloichridh, ann an gùnaichean tana geala, agus de airgiod 's de iarunn an crochadh riutha na dheanadh fortan ceàird. Shuidh Manus agus a mhàthair air tolman aig taobh an rathaid gus an rachadh an sgaoth seachad. Sheas sùilean a' bhrogaich 'na cheann ag amharc air rìomhadh nan caileagan; an uair a chitheadh e gogaid iollagach a bu chaoile pearsa agus a bu ghile éideadh na càch, thionndadh e ri mhàthair agus dh' abradh e "An e aingeal a tha innte sin, a mhàthair."

"Chan e gu dearbh," theireadh a mhàthair, "no rud coltach rithe, chan 'eil innte ach gòrag fhaoin á Obhar-pheallaidh."

Mu dheireadh chaidh an sgaoth uile seachad; dh' éirich Manus agus a mhàthair agus lean iad orra air an rathad. Bha ionghnadh air a' bhalach nach robh aingeal ann measg nan creutairean geala a chunnaic e, agus thuirt e ri mhàthair, "Am bi Dia a' toirt latha dhaibh féin do na h-ainglean a dh'ol a shealltainn air a' chluich anns a phàire?"

Rinn a mhàthair gàire beag rithe fhéin (a' smuaineachadh 'na cridhe gu robh iomadh rud a b' fheàrr leis na h-ainglean na bhi sealltainn air gionamaich an Diuc a' dannsadh). Ach is e a thubhairt i ri Manus, "Chan 'eil feum aig na h-ainglean, a ghaoil, air latha dhaibh féin oir cha luidh aois no sgiths orra; is e am biadh agus an deoch a bhi deanamh gun sgur toil Dhé agus obair na h-ìochd. Tha iad cho trang a' leigheas leòn is cràdh an t-saoghail 's nach 'eil ùine aca dol am measg gleadhraich is aighear phiobairean."

Bha Manus a' cnuasachadh 'na inntinn bhig fhéin air na thuirt a mhàthair, agus is e an codhunnadh a thàinig e thuige nach tigeadh na h-ainglean a nuas o nèamh gus am biodh tiodhlacadh air chor-eigin anns a' chladh.

Ruith e air thoiseach air a mhàthair, an dràs a' leumartaich air an rathad, a ris a' bualadh a bhas ris na h-uiseagan a bha ri ceilearadh os a chionn, agus uair eile a' buain nan ditheanan bòidheach a bha fàs air bruachan an rathaid. Ach mu dheireadh leig e glag 'na shineadh air an talamh agus thuirt e ri mhàthair, "Tha ghrian a' gortachadh mo chinn agus tha mi sgith, an giùlain sibh dhachaidh mi?"

"Giùlainidh, a ghaoil, giùlainidh;" ars' a mhàthair, is ann air son sin a dheanamh a thàinig mi còmhla riut." Nach saoil sibh, a chlann, nach ann innte a bha na trathtan! Bha e 'na beachd fad na h-ùine a balach beag a ghiùlan dhachaidh ged a chum i sin aice féin, air eagal dorran a chuir air (agus e *cho mhór*), an àm dhaibh an tigh fhàgail. O! chuideachd, tha màthraichean cho làn de thrathtan beaga, laghach, 's a tha an t-ugh de bhiadh.

Chuir a mhàthair Manus air a muin; theann-aich esan a làmhnan beaga mu h-amhaich agus chaidh iad dhachaidh.

Sin na thachair an latha sin.

Am màireach bha i a' nigheadaireachd. Bha Manus 'na sheasamh làmh ris an tuba, a' sealltuinn gu dùrachdach air gàirdeanan ruisgte a mhàthar. "Car son," ars' esan,

"a tha 'ur gàirdeanan cho grànnda." (Cha do chuimhnich mi innseadh dhuibh roimhe so gu robh làmhnan a mhàthar uamhasach grànnda; dearg, agus preasach, agus làn athailtean). "Tha gaol agam," ars' esan, "air 'ur ceann, agus air 'ur sùilean, agus air 'ur falt, agus air a h-uile crioman dibh, *ach chan 'eil gaol agam air 'ur làmhnan.*"

An sin thog a mhàthair Manus gu caomhail air a glùn, agus ann an guth ìosal (cha mhór nach robh e cho ìosal ri cagar) dh' innis i dha car son a bha a làmhnan cho grànnda. Dh' innis i dha gu'n deachaidh an tigh air theine an uair a bha esan 'na leanabh, gu'n do shaoil a h-uile duine eile nach gabhadh e ruighinn air anns an t-seòmar anns an robh e, ach gu'n do leum i fhéin troimh na lasraichean 's troimh 'n toit 'ga ionnsuidh. Bha mo làmhnan-sa glé mhin agus glé gheal uair-eigin, ged a dh' fhàg an losgadh ud grànnda iad; ach is beag agam sin oir shàbhail mi mo chuilean bòidheachd. Agus phòg i e tri uairean.

Shil Manus bochd na deòir; chuir e a dhà làmh mu amhaich a mhàthair, ag ràdh rithe, "Tha gaol agam air 'ur ceann, a mhàthair, agus air 'ur sùilean, agus air 'ur falt, agus air a h-uile crioman dibh, ach tha tri is seachd is fichead gaol agam a nis air 'ur làmhnan. Tha iad bòidheach lurach, cho mìn ris an t-sìoda 's cho gea' ris an t-sneachd."

Fad an latha sin bha Manus na bu shàmhaiche na b' àbhaist dha (thàinig còig preasan 'na mhala a' smuaineachadh air nithean domhain 'na inntinn fhéin), ach anns an fheasgar thuirt e as a ghuth tàmh, "Nach bu ghòrach mise, a mhàthair, a' dol air astar an dè feuch am faicinn aingeal, agus fad na h-ùine aingeal anns an tigh againn fhéin!"

"Aingeal anns an tigh againn fhéin!" ars' ise, "c' àite a bheil i no cò i?"

"O, a mhàthair," arsa Manus, "nach sibh nach tuig dad! Tha, sibhse."

Chòrd so gu gasda ri mhàthair (rinn i gàire beag toilichte 'na cridhe), ach is e thubhairt i, "Uist, a ghaoil, cò riamh a chunnaic aingeal agus apan drògaid oirre?"

Cairdean Phoil

TICHICUS

THA an creideamh Criosduidh a' cur nan uile air an aon ruith, ach a mhàin ann an nithibh spioradail is beusach. Chan 'eil teagamh nach e sin an t-aobhar gu bheil na h-urad de dhaoine bochda air an ainmeachadh 'san Tiomnadh Nuadh. 'N am measg sin bha Tichicus. Iomholta 's mar a bhà e cha do dh'èirich e os cionn a bhi 'na ghille litrichean. Air son aobhar no dhà bha an obair sin urramach 'san

latha bh'ann, dìreach mar a tha i an diugh. B'ann ainmimh a gheibheadh duine litir, 's chan fhaigheadh e i an còmhnaidh gun chunnart do'n ghille-litrichean. Tha cuimhne aig an sgrìobhadair a bhi samhradh an eilean Rhuim. Cha robh litrichean a' tighinn ach an ceann nan sia seachduinean, na'n tigeadh iad an uair sin fhéin. Nam b'ann air an oidhche a thigeadh am bata-smùide bhiodh àireamh nach rachadh a làighe.

Thug ar féin-fhiosrachadh dhachaidh oirnn seadh nam briathran: Mar uisgeachan fuara do'n anam thartmhor theagh sgeul a tìr chéin. Faodar a bhi cinnteach gun robh meas againn air tapadh an fheadhainn air nach robh eagal an aghaidh a chur air oidhchean dorcha agus tonnaibh mòra a chum 's gum faighemid sgeula o ar cairdean, agus iadsan uainne.

Sin ma ta mar a bha Tichicus cho feumail do Phol, 'n a phrìosonach 's mar a bha e a nis 'san Roimh. Bha cridhe Phoil am measg nan eaglaisean cho mòr 's a bha e riamh, ach cha b'urrainn e nis ruigheachd orra, ach b'urrainn Tichicus; agus doirbha 's mar a bha e, gu suilbhir rinn e e. Smuainich air na h-astaran fada a bha roimhe: Ephesus, Colosse, Crete, an comhnaidh a' siubhal, 'san comhnaidh an cunnart, cosmhair ri gille-litrichean, a b'aithne do'n sgrìobhadair 'n a oige: Chan fhalbhadh leis na litrichean gun bata mòr 'n a làimh anns an robh biodag am folach. Tuigidh sinn uaithe sin na bha aig Tichicus ri choinneachadh am measg gharbh-chrìochan na h-Asia. Gun teagamh, bhiodh a bheag no mhór ann a ghabhadh gu càirdeil ris agus a chuireadh thairis e air na h-atibh bu chunnartaiche, coltach ri fear-eòlais do'n sgrìobhaiche. Cha dealaicheadh e ris gus an cuireadh e seachad e air àite àraidh. B'e an oidhche a bh'ann agus aig am anns an robh na féidh cunnartach. 'San dealachadh thug e sgian a mach as a phòca. "Gabh sin," ars' esan, "'s ma bheir fiadh ionnsaigh ort cuimsich air a shùilean." Ach cha b'e féidh a bha aig Tichicus ri choinneachadh ach fiadh-bheathach-ean agus fiadh-dhaoine, gus mu dheireadh am faoidte a radh mu thimchioll mar a thuir Pol mu thimchioll fhéin "an turusaibh gu minic, an gabhadh airmhnichean, an cunnartaibh luchd-reubainn . . . an ocras is tart . . . am fuachd 'san lommochduidh."

Tha sin fhéin ag innse dhuinn an fhàilte bhiodh a feithimh air Tichicus o Phol, cìod e cho dùrachdach 's a dh'éisdeadh e ris na bhiodh aige ri innse mu na h-eaglaisean air an do thadhail e, agus ciamar a chuireadh iad an comhairle ri aon a chéile air son an tuilleadh cuideachaidh a dheanamh leò. Bhiodh sin 'n a chuideachadh do Phol fein agus do Thichicus; chuireadh e seachad an ùine dhaibh ann an suidheachadh nach b'urrainn a bhi ach an-shocrach dhaibh taobh air thaobh.

Chithear mar sin nach b'e mhain gun robh Tichicus feumail do Phol; bha e feumail cuideachd do na h-eaglaisean, bha déidh mhór aca chluinntinn ciamar a bha dol do Phol agus do a sheachd companaich 's a' phrìoson. An robh e fhathast beò? An robh dòchas sam bith gun faigheadh e saor. Bha curam nam Philipianach gu h-àraidh sonraichte. A ris agus a ris thionail iad air a shon. Cha robh fhios aca ciamar a chuireadh iad da ionnsaigh an tional mu

dheireadh. Ach a nis, so 'Tichicus air tighinn as an Roimh. Chroidh cairdean Phoil mu thimchioll. "Ciamar a dh'fhàg thu Pol? Bha sin 'n a cheisd chudthromach dhaibhsan do'n innis e nach faicadh iad a ghnais nis mo. Feumaidh uime sin gun robh e 'n a fhaochadh dhaibh a chluinntinn gun robh e air a chaomhnadh, teagmhach 's mar a bha cuisean do'n thaobh. Theireadh aon "Cha diochuimhnich mi gu brath na turusan a chaidh mi thar a' mhonadh leis air an t-slighe a dh'ionnsaigh an "aite-aoraidh." Agus fear eile: "'n oidhche chuireadh e seachad comhla ruinn cha bhiodh na bu shona 's a' bhliadhna." Bha sin uile maith. Ach bha na b'fhearr ann na sin: bha Tichicus a' giùlan air a phearsa briathran na beatha maireannaich: litrichean an Abstoil Pol chum nan Ephesianach, a chum nan Philipianach agus a chum Philemon. Chan 'eil sinn ag radh gun do ghiulan e iad aig an aon am, ach ghiulan e iad. Am faireachadh a bhios againn fhéin an uair a thig gille nan litrichean d'ar n-ionnsaigh le naigheachd chudthromach, cha robh iadsan aineolach air.

Bha sin gu maith fhad 's a chaidh e ach bha na b'fhearr na eadhon sin ann. Leugh is mhinich Tichicus nan litrichean do'n t-slaugh. Bithidh sinne cuideachd 'g an leughadh agus 'g an cluinntinn air am mineachadh, ach bha sinn cho eòlach orra agus nach urrainn faireachadh ceudna bhi againn agus tha acasan a leughas iad air son na ceud uaire. Faodaidh sinn-eadhon fhaighneachd air son na ceud uaire an robh fhios aig Tichicus fhéin air luach nan litrichean a bha e a' giùlan. An d'thainig e a stigh air gum iad an dileab bu luachmhora a bh'aig an eaglais agus gun robh là a' tighinn anns an deanadh iad suas an cuibhrionn fhéin do'n Tìomnadh Nuadh?

Mar a tha aon ag radh: Thog Tichicus na b'fhearr na bha e smuaineachadh. Ghiulan e litir cha robh fhios aige gun robh e a' giùlan cuibhrionn de fhocal Dhé." Aon uair eile agus chi sinn mar a bha Tichicus 'n a eadar-mheadhonar eadar Pol agus na h-eaglaisean, gun robh e cuideachd mar sin eadar eaglais is eaglais. Bha sin na sheirbhis cho luachmhor agus nan robh i air a deanamh airson impireachd na roimhe choisneadh i onoir o'n Impire mar neach a bha feumail do'n Impireachd.

1. Tha sin, ma ta, a' teagasg dhuinn ni no dha as còir dhuinn a thoirt fonear: An t-seirbhis as diblidh a tha duine deanamh air son Chrìosd —tha i luachmhor 'n a shealladh.

2. Tha seirbhis ann a dh'fhaodas an oigridh a dheanamh nach urrainn an t-aosmhor a dheanamh.

3. Chan 'eil ni sam bith cumanta a tha air a dheanamh do Chrìosd. Pol anns an Roimh,

is e a' sgriobhadh a litrichean; Tichicus
le stùr an rothaid air a phearsa: cha robh
an obair co-ionnan ach bha an toradh co-
ionnan—coltach ri dathan na gréine. Tha iad
seachd ann an àirinn, ach co-ionnan 'n an
toradh.

4. Chan 'eil ni sam bith a tha air a dhèanamh
do Chrìosd is urrainn tighinn gu neo-ni.

Mairidh tròcair Dhé gu sìor
Do'n dream d'an eagal e
Is fos do chloinn an cloinnesan,
Bithidh fhìreantachd gach ré.

Salm XXIII

(AN TOMHAIS FHADA)

IEHOBHAIH, 's e as Buachaill dhomh,
Mar sin cha bhi mi ann an dìth;
Air cluainibh glas a shaoibhris féin,
Bheir orm gu laigh mi sìos an sìth.

'G am threòrachadh gu socrach caomh,
A mach ri taobh uisgeachan fois;
Is 'nuair theid m'anam bochd air chall,
Air ball 'g a sìseag dhomh air ais.

Air roidibh slàinteil fhìreantachd,
Gu dìreach stiùiridh e mo cheum;
Laithreachd naomh 'g am chumhaireachadh,
Gach uair air sgath dheagh ainme féin.

Seadh eadhon, ged a shiubhlainn fann
Tre ghleann a' bhais fo sgàilean dorch;

Mo chridh' o eagal uile bith saor—
Mo bhuachaill gaoil tha fasgadh orm.

Tha thusa leam a ghnàth 'nam fheum
Do lorg 's do bhat am éiginn mhóir;
Tha fuasgladh orm gus 'm bris an là,
'S an teich gach sgàil 's an triall gach bròn.

Thug orm gun d'shuigh mi sìos aig bòrd
Dh'ullaich thu dhomh fa chòmhr mo nàmh;
Le oladh aoibhnis dh'ung mo cheann:—
Mo chopan tha cur thairis làn.

Maitheas is tròcair air mo lorg,
'G am thearbadh o gach cron is lochd;
'San tigh Iehobhah gheibh mi tàmh,
Fad làithean buan nan linn ri teachd.
McI.

Na cuir Dia fo fhiachan

NA cuir e fo fhiachan a bharrachd air saorsa
a thoile féin innse dhuit roimh làimh, ciod a
bhios e dhuit, no ciod a ni e air do shon, ann an
càs air bith. Bidh e mórán na's fhearr dhuit
leigeil le Dia a dhòigh fhéin a ghabhail riut.
Is glé chaomh leis an dòigh ris an canar *solvitur*
ambulando a ghabhail ri ar leithid-ne.

Bha agam ri beagan airgid a thoirt do'n bhean-
tighe agam an mhadainn ud. An uair nach biodh
airgid agam bheirinn dhi òrdugh air a' bhanc,
agus seach gur h-ann air paipeir bu leis a' bhanc
fhéin a bhiodh e agam cha do ghabh i amharus
riamh nach robh e cho maith ris an òr. Ach
a' mhadainn ud cha robhsgath agam de phàipeir
Banc. Is e rinn mi ghabh mi taobh paipear
litreach agus sgrìobh mi òrdugh air a' bhanc
an t-suim bu mhiann leam a thoirt do'n bhean-
tighe agam air a h-ainm. Chuir mi stamp dà
sgilling air aodann, agus m'ainm fhéin air am
muin. "So," arsa mise, "thoir am banc ort leis
an sin agus bheir iad bhuit do chuid airgid."
"Leis an so," arsa ise! "Cha ghabhainn dona
idir uaibh e ged a b'ann a' tarruing asam a
bhiodh sibh; ach an ann dha-riribh a tha sibh?"
"Falbh thusa," arsa mise, "'s na leig càil ort
seach mar a b'abhais. Cuir an t-òrdugh so fo
shròn an duin uasail mar as àbhaist dhuit."

An uair a thàinig i air ais thuirt i rium: "Cha

do chuir mise, arsa ise, sian a dh'umhail air a'
ghille chòir. Thilg e am paipeir a thug sibh
dhomh air sgeilp a bha air a chùlaibh far an
robh mórán dhe 'n t-seòrsa a b'abhais dhuibh
a bhi toirt, agus thug e as a' phasgan a bha ri
làimh dhomh an dearbh àireamh a dh'iarr
sibh air." "Am faic sibh," arsa ise, "am paipeir
ud tuille?" "Chì," arsa mise. "Ma chì," arsa
ise, "b'aill leam na rud sam bith gun tugadh
sibh dhomh fhéin e. Ni mise sin, ach cuimhnich
gun d'thug sibh as na bh'ann an uair a fhuair
sibh e. Tha fhios maith agam air an sin, ach
is i a dh'fhosgail mo shùilean air ciod a tha cur
luach ann an cheque. Ach c'ar son a dh'innis
sibh an sgeula? Dh'innis gus an tuigeadh
feadhainn nach leig a leas a bhi fhaighneachd
ciod as ciall do'n dà fhacal ud: *solvitur ambu-*
lando.

Is e so an dòigh a ghabh Dia ri Caleb agus
Iosua. Is e so an dòigh air an d'fhuair Iosua
a mach, agus Caleb comhla ris, cò ann a bha fìor
neart a' chreidmhich air fhaotainn. Cha ruig
sinn a leas eagal a bhi oirnn nach bi Dia cho
maith ri ghealladh. Bidh Dia an ni a gheall e.
Thuirt Dia gum biodh e an ni a *bhiodh e*.
Fàighnich a dh'oidheche na Càsg, de'n Mhuir
ruadh, de'n charraig, de'n Mhana, de Chalb-
ari, de'n uagh fhalamh.
C. M.

Laoidh

(Air fonn “*An gearhradh*”)

THA latha na h-òige,
 Gach mòdaint dol seachad :
 'S cha do dh'fharrad mi-dhoigheil,
 Mar bu choir dhomh a caitheamh.
 'Sann a bha mi gu stròthail.
 Mu'n a storas a bh'anam ;
 'S tha mi n diugh gun an còmhach
 Tha aig oglaich tigh m'athar.

Tha a' choguis air a dùsgadh
 'S fhad an ùine o'n làigh i ;
 'S i toirt peacaidhean aosda,
 Cho ùr 'n a mo shealladh ;
 'S e dh'fhag mi cho ciurrte.
 A' chaoile th'air m'anam,
 'S nach d'fhuair am fear-saoraidh.
 Madainn dhrùchdmhor mo bheatha

'S e madainn na h-oige,
 Tha Iehobhah ag iarraidh ;
 'S e chuireas air sheòl i,
 Chuireas glòir air an Trianaid.
 Bidh do thigh ann an ordugh,
 'S Rìgh na glòire 'g a riaghladh ;
 'S bidh do bheatha mar lèchran,
 A bheir treòrach' do chiadan.

O ! gum briseadh an fhàire,
 O'n an àrd air mo chòmhnaidh ;
 'S gum faicinn an àileachd,
 Th'ann an àrd-rìgh na glòire ;
 'S gum faighinn fo sgàile,
 Far 'eil plàsda do'n lòintich ;
 'S mar an ròs sin o Shàron,
 Bhiodh an fhàsach so dhòmhsa.

Anns an fhàsach tha tobair,
 Ge b'e thogras tighinn dlùth dhi ;
 'So ! anam tha tartmhor,
 Nach rach thu da h-ionnsaidh ;
 Sud an t'aite 'sam faigh,
 Do ghlanadh is d'ionnlaid ;
 Na's gile na sneachda,
 'S e'n asgaidh do'n t-saoghal.

Do pheacaidhean gràineil,
 Mar scarled is corcur ;
 Cha tig iad 'na làthair
 'S bheir E gràs gu ro-phailt dhuit ;
 'S na nithean bha gràdhachit'
 Chan àill leat an altrum ;
 Anns an fhearann bha fasaicht'
 'Sann a dh'fhasas am miortal.

RUAIRIDH MACFHHIONGHAIN.

Mo Churachan

No. 1237 in the Petrie-Stanford Collection

<u>t, r</u>	m	l,	<u>l, t,</u>	d	r	<u>m, f</u>	m
An	tog	mi	mo	chur	- ach -	an	ciar
<u>l, d</u>	t,	l,	<u>s, l, t,</u>	r	t,	<u>s, l,</u>	s
Air	broill -	each	liath	a'	chuain	as	àill' ?
<u>t, r</u>	m	l,	<u>l, t,</u>	d	r	<u>m, f</u>	m
Au	rach -	aus'	a	rìgh	ghil	nan	speur
<u>l, d</u>	t	l,	<u>s, l,</u>	t,	l,	l,	l,
As	no	cheann	féin	gun	éis	air	sàl ?
<u>m, f</u>	s	l	<u>s m r</u>	d	m	s	l
Co	dhiùbh	is	leath	- an	i	no	caol
<u>t d l</u>	s	l	<u>m r</u>	<u>d t,</u>	<u>l, t,</u>	<u>r t,</u>	s,
Is	sgib -	eadh	laoch	- raidh	air	a	clàr
<u>t, r</u>	m	l,	<u>l, t,</u>	d	r	<u>m, f</u>	m
An	dèan	thu	còmh	- nadh	lean	a	Dhé
<u>l, d</u>	t,	l,	<u>s, l,</u>	t	l,	l,	l,
'Smi	teachd	air	namh	- la	ghorm	is	bàith' ?

“The hymn of King Cormac is a mere fragment quoted as a specimen of metre in a short disquisition on the poetic art contained in the Book of Leinster. The Irish text is printed in O'Curry's *Manners and Customs of the Ancient Irish*, vol. iii. p. 388.”

PROF. R. A. S. MACALISTER.

Là Nollaige Móire

"Rugadh dhuibh an diugh, ann am baile Dhaibhidh, Slànuighear, as e Crìosd an Tighearna."—Lucas ii. 11.

SO an là air a bheil an eaglais Chrìosduidh Sair feadh an t-saoghail uile a' cumail cuimhne air teachd an leinibh naoimh, an leanabh uasal a bha air a bhreith ann an staid iosal am Betlehem; agus a h-uile bliadhna, an uair a thig an là mu'n cuairt, bu chòir gu'm biodh aoibhneas 'n ar cridhe agus ceòl 'n ar beul. Na'n robh a' chòir air a cumail, bu chòir do'n t-sosigeul a bhì air a sheinn an àite a bhì air a labhairt ann an cainnt fhuar, oir ciod a tha anns an t-soisgeul ach sgeul aoibhneach; sgeul cho iongantach agus cho aoibhneach 's gur dùth do gach neach a chluinneas e Hosanna a ghlaodhach.

Anns na seann làithean, an uair a bha an cràbhadh agus an diadhaidheachd na bu shìmplidhe agus na bu bhlàithe na tha iad an diugh, bhiodh ar n-aithrichean a' fàilteachadh na Nollaige, agus a' fàilteachadh a chéile, le duain Nollaige.

An nochd oidheche Nollaige móire,
Beannaicht e! Beannaicht e!

Rugadh mac na Moir Oighe,
Beannaicht e! Beannaicht e!

Ràinig a bhonnaibh an làr,
Mac nam buadh a nuas o'n àird,
Dhealraich nèamh is cruinne dha,

Ho! ro! biodh aoibh!

Shoillsich frith dha, shoillsich fonn dha,
Beannaicht e! Beannaicht e!

Nuall nan tonn le fonn nan tràgh
Beannaicht e! Beannaicht e!

Ag innseadh dhuinn gu'n d' rugadh Crìosd

Mac Rìgh nan Rìgh a tìr na slàint,
Shoillsich grian nam beannaibh àrd dha,

Ho! ro! biodh aoibh!

Rugadh dhuibh an diugh, ann am baile Dhaibhidh, Slànuighear, as e Crìosd an Tighearna. Sin deagh sgeul na Nollaige, sgeul a tha cho aoibhneach agus cho iongantach 's nach 'eil iongnadh ann gu'n do sheinn na h-ainglean òran binn nach cualas a leithid air thalamh o chruthachadh an t-saoghail, an uair a sheinn reulta na maidne cuideachd, agus a rinn uile mhic Dhe gàirdeachas.

Eisd 's an iarmailt òran binn—

"Glòir gun chrìch do Rìgh nan Rìgh!

Sith air thalamh 's tròcair shéimh,

Dia is daoine réidh ri chéil!

Dùisgibh suas, a shlàigh gu léir,

'S freagraibh caithream-bhuaidh nan speur;

Togadh talamh 's nèamh an guth—

"Rugadh Iosa Crìosd an diugh!"

Eisd 's an iarmailt òran binn—

"Glòir gun chrìch do Rìgh nan Rìgh."

Tha iomadh rud iongantach anns an Tiomnadh Nuadh, ach is e an rud as iongantaiche

anns an Tiomnadh Nuadh uile gu léir, gu bheil an rud a thachair ann am Betlehem an oidheche ud a sheinn na h-ainglean an t-òran binn air innseadh anns a' cheart leabhar anns a bheil an t-abstol Eoin ag innseadh dhuinn mu'n t-sealladh a chunnaic e ann am Patmos, Crìosd air fhoillseachadh dha ann an òirdheirecas a mhórachd rioghail agus a ghlòir shiorruidh. *Bha cheann agus fhalt geal mar olainn ghil, geal mar shneachd; agus bha a shùilean mar lasair theine; agus a chasan cosmhuil ri umha loin-nireach; agus a ghuth mar thoirm mhóran uisge-achan. Agus bha aige 'n a làimh dheis seachd reultan, agus a' teachd a mach as a bheil bha claidheamh dà fhaobhair; agus bha a' ghnàis mar a' ghrian a' dealrachadh 'n a neart. Agus an uair a chunnaic mi e thuit mi aig a chasan ann an riochd mairbh.*

Nach mór an t-astar a tha eadar Betlehem agus Patmos; eadar an leanabh beag a chunnaic na buachaillean anns a' phrasaich agus an Ti glòrmhor a chunnaic an diadhair Eoin; ach air a shon sin chan e dà naigheachd a tha Lucas agus Eoin ag innseadh, ach an aon naigheachd; chan e dà neach air a bheil iad a' bruidhinn ach aon neach agus an neach ceudna, an neach a bha agus a tha agus a bhitheas 'na Iongantas gu siorruidh, a chionn gu'n do rinneadh an Dia mór 'n a leanabh beag ann, a' gabhail air cùth seirbhisich, agus air a dheanamh ann an coslas dhaoine.

Tha an diadhair Eoin ag innseadh dhuinn gu'n do thuit e ann an riochd mairbh an uair a dhearc a shùilean air an Ti ghlòrmhor a chunnaic e ann am Patmos, ach ged tha e nàdurra gu leòr gu'n cromadh mac an duine a cheann anns an duslaich an làthair an De shiorruidh agus naoimh, tha mi an dùil nach 'eil ann an sin ach aon taobh de'n ghnòthuch, agus gur toigh le Dia a chlann a thighinn am fagus da le earbsa agus le dànachd naomh. Agus bidh e air uairean a' bualadh air m' intinn, gur e aon de na rùintean a bha ann an cridhe Dhe, an uair a dh' fhoillsich e e féin 'air mhodh sònraichte ann am pearsa agus ann an nàdur leinibh, *nach biodh eagal no uamhas aig daoine roimhe, agus nach cuireadh taisbeanadh na diadhachd crith air am feòil.* Cò air am biodh eagal roimh leanabh? As eugmhais gu'm faic daoine nithean sònraichte ann an cridhe Dhe agus subhailcean sònraichte ann an nàdur Dhe, cha bhì Dia cho maiseach no cho ion-mhiannaichte 'n an sùilean

's gu'n abair iad, "Eirigh mi agus théid mi a dh'ionnsuidh m' athar." An uair a thoisicheas daoine air bith agus nàdur agus ruintean Dhe a rannsachadh tha e a' tachairt glé thrice gu bheil iad a' call Dhe, agus a' dorchachadh eòlais le lionmhorachd bhriathran; tha e a' tachairt gu tric gu bheil faicil de'n t-seòrsa so mu Dhia, *neo-chrìochnach, is uile-chumhachdach, is uile-léirsinneach, gun atharrachadh gun sgàile tionndaidh, cho iomlan 'n a bhuadhan agus cho glòrmhor 'na phearsa 's gu bheil ainglean agus àrd-ainglean a' deanamh aoraidh dha gun sgar*—tha e a' tachairt gu tric gu bheil briathran mar sin a' cur Dhe cho fada air falbh bhuainn 's nach 'eil faireachduinn idir againn gu bheil e dlùth dhuinn, no gu'm buin sinn dha, no gu bheil esan agus sinne anns an aon saoghal.

An uair a thachras sin tha an t-àm againn dol air ar n-ais gu Betlehem, agus duain na Nollaige a sheinn as ùr, an t-seann sgeul a tha daonnan ùr, *gu'n do rugadh dhuinn ann am baile Dhaibhidh, Slànuighear, as e Crìosd an Tighearna*. Sin an naigheachd a tha cumail aire an t-saoghail air so, gu bheil Dia dlùth do dhaoine; nach e mhàin gu bheil e air nèamh ach gu bheil e air thalamh; agus gu bheil bàigh is blàths is faireachduinnean daonnda ann an cridhe Dhe a dh' fhaodas misneach is earbsa is dèanachd naomh a thoirt dhuinn 'n a làthair. An uair a sheasas tu ri taobh na prasaich anns an do rugadh Iosa cha tuit thu ann an riochd mairbh, ach taisichidh an sealladh sin do chridhe cruaidh, agus abraidh tu 'n ad chridhe, "Feuch tha Dia anns an ionad so, agus gun fhios dhomh air; éiridh mi agus théid mi a dh' ionnsuidh m' athar."

Tha uachdaranachd an t-saoghail an diugh air guaillean an leinibh naoimh a rugadh ann an

Betlehem, agus cha tig crìoch air a rioghachd no uachdaranachd gu bràth, oir tha iad air an stéidheadhaidh air fearthan as cumhachdaiche na neart airm; gràdh, is naomhachd, is irioslachd, is faighidinn gun cheann gun chrìch. Tha uachdaranachd daonnan a' feitheamh air air an neach a dh' ìslicheas e féin, agus do bhrìgh gu'n d'islich Iosa a bha na b' òirdheirce na na h-ainglean e féin, agus gu robh e air a dheanamh ann an coslas dhaoine, a' gabhail air cruth seirbhisich, tha e nis air àrdachadh os cionn nan uile, agus ainm aige os cionn gach uile ainm.

Is aithne dhuibh gràs ar Tighearna Iosa Crìosd, ged bha e saobh, gidheadh, air ur son-se, gu'n robh e bochd, a chum tre bhochdainn-san gu'm bitheadh sibhe saobh. A bheil sgeul eile air an t-saoghal cho iongantach ri bochdainn an Tighearna Iosa Crìosd? iongantas nan iongantas an gu'm biodh Dealradh Dhe, agus Maise nan nèamh, agus Rìgh nan naomh, air a dheanamh bochd air ar son-ne; air a bhreith ann am prasaich mar nach robh ann ach urragun-iarraidh; gun chrùn aige ach an crùn droighinn a chuir daoine gu magail air a cheann, agus eadhon gun uaigh aige air a cheann mu dheireadh ach uaigh a' choigrich. Sin agaibh irioslachd an t-Slànuigheir bheannaichte; an irioslachd leis a bheil e a' briseadh chridheachan cruaidh nach briseadh breitheanas no buillean ùird.

Ho Rìgh! Ho Rìgh!
Beannaicht e! Beannaicht e!
Rugadh Mac na Moir Oighe
Beannaicht e! Beannaicht e!
Beannaicht an Rìgh,
Gu suthainn gu sìor
Gach linn gu bràth.

Anns a' Chathair

THA mi a' sgrìobhadh so air feasgar na Sàbaid agus obair an là seachad; feasgar na Sàbaid air an robh sinn a' cuimhneachadh as ùr air na gillean a bha air am marbhadh anns a' chogadh. Tha co-ainm an là air an do sguir an cogadh air a chur gu iomadh seòrsa feuma le maithean na dùthcha agus leis an eaglais a nis, ach saoilidh mi nach 'eil rud eile as freagarraiche do mhinistear a dheanamh air a leithid so de là na aire dhaoine a shoeruchadh air teagasg Chrìosd a thaobh cogaidh.

Chan 'eil e furasda inntinn Chrìosd air a' chèis so fhaotainn a mach; cha do liubhair e riann a bheachd air a' cheist, *co dh'è a dh' fhaodas rioghachd an claidheamh a ghabhail gun pheacadh no nach fhaod*, ach air a shon sin tha mi an dùil nach urrainn duine air bith an Tiomnadh Nuadh a leughadh gu cùramach gun an smuain a dh' éirigh 'n a chridhe, gu bheil cogadh calg-dhireach an aghaidh teagasg Chrìosd agus

calg-dhireach an aghaidh nan nithean air son a bheil a rioghachd a' seasamh.

B'e sin an teagasg a thug mise do mo choimh-thional féin an diugh, ach ged nach robh dad sònraichte 'n am shearmon a b' fhiach a chur sìos air an duilleig so, bha aon ni ann a ghabhadh lethsgheil a' chorra, crioman nach buineadh dhomh fhéin idir, iasad a fhuair mi o Thomas Carlyle. Tha e air a ràdh nach 'eil òigridh na dùthcha a' leughadh leabhraichean Carlyle an diugh, ach mur bheil, is mór an nàire agus is mór an call sin dhaibh. So mar tha Carlyle a' labhairt mu chogadh anns an leabhar, *Sartor Resartus*.

"Buail," ars' esan, "an tarrang air a ceann, agus innis dhomh, gun dol a null no nall, ciod is ciall do chogadh? Air m' fhiosrachadh féin tha mu chòig ceud duine ann an Cille-sgumain, baile beag as aithne dhomh, a' saothrachadh air son an lòn. Asda sin tha deich air fhichead

air an taghadh a chionn gu bheil iad fallan is làidir, agus air an toirt mar uain chum a' chasgraidh. Air a cosdus féin dh' altruim is dh' àraich Cille-sgumain iad ; a dh'aindeoin gach duileadas no deacaireachd no àmhghar a bha aice 'n an àrach bheathaich is dh'oileanaich i iad, air chor agus gu bheil ceaird agus ealadhain aca ; fear dhiubh 'n a fhigheadair, fear 'n a chlachair, fear 'n a shaor ; agus am fear as lugha dhiubh cho làidir 's nach cuireadh sac seagaill uallach air. Bithidh ùinich is ochanaich is mionnan ann 'n uair a thaghar an deich air fhichead so, ach ochanaich ann no as, cuirear cota ruadh an airm orra ; cuirear air falbh do'n Fhraing iad, air chosdus na rioghachd ; agus beathaichear iad mar dhaimh a bhitear a' reamhrachadh, gus am bith feum orra."

"Ann an Cille-sgumain eile anns a' Ghearmailt tha a' cheart àireamh de dhaoine làidir is fallan air an taghadh, daoine aig a bheil ceaird agus ealadhain, agus leis a' cheart ùinich is ochanaich is mionnan, tha cota glas a' Chae-sair air a chur orra ; tha iad air an cur do'n Fhraing, agus an sin tha an dà bhuidheann a' seasamh mu choinneamh a chéile, deich air fhichead air gach taobh, agus gunna an làimh gach fir."

"Cho luath 's a gheibh iad òrdugh losgaidh leigidh iad a mach aon dararach, is cuiridh iad na h-eanchainnean á càch a chéile ; agus an

uair a ni iad sin, an àite tri fichead fear-ceairde tapaidh chan 'eil agad ach tri fichead closach, ciosaichean a dh' fheumar a thiodhlacadh far an do thuit iad, ged a bhios Cille-sgumain a' briseadh a cridhe 'g an caoidh."

"Gu dé a chuir na daoine ud a mach air a cheile, no ciod a thàinig eatorra ? Olc 's mar tha Satan cha robh dad aig ma daoine ud an aghaidh a chéile. Cha b' aithne dhaibh a chéile idir ; chan fhaca iad a chéile riamh gus a' mhionaid ud anns an do loisg iad an dararach ud air a chéile, agus na'n robh iad air am fàgail aig saorsa an toile féin theagamh nach tigeadh iad trasd air a chéile gu bràth. Ach chaidh an Uachdarain a mach air a chéile, agus an àite losgadh air a chéile, thug na h-Uachdarain air na h-amadian ud losgadh, agus na h-eanchainnean a chur asda féin, tri fichead dhiubh air an aon tom. An ni a bha ann is e sin an ni a tha ann fhathast, agus chan 'eil ni nuadh fo'n ghrein ; ciod air bith donas a ni na h-uachdarean is e na h-ìochdairean a phàigheas am piobaire."

Sin agad, a leughadair, an rud a tha daonnan a' tachairt ann an cogadh, agus ma tha duine air thalamh toilichte gu rachadh amaideas is aingidheachd mar so air aghaidh, no ma tha e an dùil gu'n gabh an rud fhireanachadh ann an solus reusoin is coguis, no ann an solus an Tìomnaidh Nuaidh, tha e ann an dorchadas eagallach.

I Chaluim-Cille

Tha mi a' cluinntinn gu bheil an dà eaglais anns an eilean ainmeil so falamh (eilean a bha 'n a àite naomh anns na làithean o shean, ciod air bith mar tha e an diugh) agus gu bheil an dà choimhthional ri bhi air an aonadh. Tha mi an dùil gu'm faodadh an eaglais dol gu maith na's fhaide na sin ; gu'm faodadh i a tigh a chur an òrdugh ann an Cléir Mhuile, agus a h-uile coimhthional anns na cèarnaibh sin a chur fo bhuachailleachd no fo aodhaireachd na h-I.

Tha an saoghal air atharrachadh. Bho chionn deich bliadhna fichead bha Cléir ann am Muile ris am faodadh tu Cléir a ràdh an darrèadh ; ministearan gasda is ministearan comasach aig an robh seasamh is ùghdarras am measg an t-sluaigh. An uair a bhiodh ministear a dhith air Tiriodh, no air Colla, no air a' Mhorairne, gheibheadh iad an roghainn de fhichead ministear maith, daoine mar bha Eachann Mac Fhionghain, is Mac Phàrlain na Morairne, is Donnachadh Camshron a bha ann an Cill-saigh. Tha mi 'g an ainmeachadh sin a chionn gu bheil iad marbh agus a chionn nach maith leam a bhi 'g ainmeachadh nam beò.

Ach dh' fhalbh na làithean sin agus chan 'eil e coltach gu'n tig iad air an ais gu bràth tuil-

leadh. Faodaidh eaglaisean Thiriodh, is Cholla, is Bharraidh, is Uidhist, eaglaisean Mhuile agus na Morairne, a bhi falamh bliadhna mhór gun uiread agus aon mhinistear a bhi 'g a thairgsinn féin dhaibh. Ciod as aobhar da sin ? Theagamh gu bheil iomadh aobhar air, ach ciod air bith an t-aobhar, tha an rud mar a thubhairt mi ; tha e duilich do leithid Cléir Mhuile ministearan fhaotainn, oir, a réir choslais, cha toigh le ministearan òga dol air thigheadas dhaibh féin anns na h-eileanan no ann an àitean iomallach, a bha bheil eagal orra gu'm bi iad 'n am prìsonaich gu bràth, ann an tighean móra nach urrainn iad a chumail suas gu ceart.

Bu mhaith an gnothuch, ma ta, na'n robh Cléir Mhuile uile air a h-oibreachadh o I ; eaglais-Mhór I air a deanamh maiseach is làidir aon uair eile, 'na màthair do na h-eaglaisean eile anns a' Chléir, mainistir air a chur suas agus Aba air a cheann, agus fichead no an còrr de mhinistearan òga fo riaghladh agus fo ùghdarras an Aba, a bhiodh air an cur a mach leis do na h-eaglaisean eile anns a' Chléir air thurusan an t-soisgeil. Leis na carbadan-ùilidh agus na bàtaichean-ùilidh a tha aig daoine an diugh cha mhór nach biodh Aba na h-I cho dlùth do mhuinntir Thiriodh no do mhuinntir na Morairne 's a bhiodh ministear

ann an Gott no ann am Fionn-airigh, agus co dhìu bhitheadh na ministearan òga a chuireadh an t-Aba a mach air an turusan a' fantuinn anns na h-eileanan agus am biodh iad air an atharrachadh, cleas muinntir nan tighean-soluis.

*I mo chridhe, I mo ghràidh
An àite guth manaich, bithidh geum bà ;
Ach m'an tig an saoghal gu crìch
Bithidh I mar a bha.*

Sin naigheachd a b' fhiach naigheachd a

Eaglaisean Grànnda

Tha mi an dùil nach 'eil eaglaisean air an t-saoghal cho grànnda ris na h-eaglaisean a chithear air feadh na Gàidhealtachd ; grànnda an taobh-a-muigh 's a stigh. Chan 'eil eaglais air bith ceart mur bheil i 'n a tigh maiseach cho mhaith ri bhi 'n a tigh naomh, oir tha maise cho mhaith ri naomhachd anns an diadhaidheachd. Theagamh gur e so an t-aobhar, co dhìu ann an cuid, nach 'eil uiread gaol aig ar sluagh-ne air eaglais an òige 's a tha aig muinntir Shasuinn. Ann am beatha làitheil an t-sluaigh chan 'eil àite idir aig an eaglais anns a' Ghàidhealtachd ; fad na seachdainn tha a dorsan dùinte ; an uair a dh' fhosgailear iad air an t-Sàbaid tha àileadh fuarraidh aisde, àileadh nach fhaighear ann an àite air bith eile ach innte féin, agus ann an seòmraichean dorcha far nach 'eil uinneagan air am fosgladh ach uair annamh. Ma tha baisteadh no pòsadh ri dheanamh is fheàrr le daoine iad a bhi air an deanamh aig an tigh no ann an tigh-òsda ; cha tig e aon uair 'n an cridhe gu'm bu mhaith leò a bhi air am pòsadh anns an eaglais. Ciod is ciall da sin ? Tha so, nach e an eaglais *tigh an chridhe, tigh an ghràidh*. Chan 'eil gaol aca oirre mar tha gaol aca air nithean eile a bha 'g an snìomh féin m'an cridheachan no làithean an òige, agus chan 'eil ionghnadh ged nach 'eil, oir tha na h-eaglaisean cho fuar grànnda 's nach airidh iad air gaol.

Nach mór an mùghadh a tha eadar sinn fhéin agus muinntir Shasuinn anns a chùis so ! Ann am beatha làitheil nan Sasunnach tha an cridheachan a' tionndadh ris an eaglais, is tha gaol aca oirre. Tha iad air am baisteadh innte, is tha iad air am pòsadh innte, agus is maith

ràdh rithe, na'n cluinnteadh anns na h-eileanan an Iar gu robh Iehobhah ag amharc a nuas o àirde a naomhachd, agus a' suidheachadh a phàilluinn as ùr an I ; gu robh fonn nan salm air an togail aon uair eile, gach maduinn is tràth-nòin is feasgar, an taobh a stigh de na ballachan sin a tha air an naomhachadh le ainm Chaluim-cille. Ach c' àite am faighear an diugh Calum-cille no Samuel a dhol air cheann sgoil nam fàidhean so ?

leò an duslach a bhi dlùth dhi an uair a bhios iad marbh. Théid iad a dh' ùrnuigh innte leò féin air làithean na seachdainn, agus air fichead dòigh eile tha an casan agus an cridheachan a' tionndadh ris an eaglais gun sgur, co dhìu a tha iad dubhach no subhach.

A réir mo bheachd-sa tha a choire no chliù so uile aig na togalaichean ; tha eaglaisean Shasuinn maiseach an uair a tha iad mór, is bòidheach an uair a tha iad beag ; ach mór no beag, tha eaglaisean na Gàidhealtachd grànnda. Gun teagamh tha eaglaisean bòidheach ri fhaotainn an sid agus an so, ach le'n gabhail thar a chéile tha eaglaisean ar dùthcha lom is fuar is grànnda.

Tha dà aobhar air so, bochdainn na dùthcha agus droch fhasan a thàinig a nuas o làithean Iain Nocs.

Bhiodh e maith do'n diadhaidheachd anns a' Ghàidhealtachd na'n robh barrachd gaol aig daoine air clachan na h-eaglais, agus na'm feuchadh iad ris na togalaichean a dheanamh bòidheach is comhfhurtachail. Is toigh leinn 'n ar dachaidhean féin, gu'm biodh gach ni an òrdugh maith ; gu'm biodh sgéimh is grinneas mu'n cuairt oirnn ; dealbhan bòidheach air na ballachan ; tubhailt gheal air a' bhòrd is theagamh pasgan fhluirichean, ged nach biodh againn air a' bhòrd ach buntata is sgadan. Car son, mata, nach deanamaid dìchioll air tigh naomh an Tighearna a dheanamh sgiamhach is maiseach ? Bha e 'n a uallach air coguis Dhaibhidh gu robh a thigh féin na b' fheàrr na'n tigh anns an robh àire an Tighearna.

'Na theampull tha gach ni ag ràdh, glòir.

Tre Chreideamh Gu Sealladh

"Nach d'fhuirt mi riut : ma chreideas tu gu faic thu glòir Dhé ?"—Eoin xi. 40.

B'E so an dòigh chaomh anns an d'thug an Tighearna comhfhurtachd do dheisciobuil a bha fo bhròn cridhe, is dochas air an treigsinn le feitheamh agus le mealladh. Ceithir là roimh 'n sud bha e air a radh : " Chan 'eil an tinneas so a chum bàis ach a chum glòire Dhé, a chum

gum biodh mac Dhé air a ghlòireachadh d'a thaobh "—chuir e na briathran sin mar theachdaireachd dòchais. Agus air dha fhéin a thighinn chan 'eil teagamh nach deach e thairis air na briathran ceudna dhi. Ach bha an corp marbh, 's e air toiseachadh a' lobhadh mar gum biodh

e 'g an deanamh 'n am brèig. Chaidh a' creideamh air chrith fo 'n bhuille. Cha do reusonaich Iosa rithe—chuir e a teagamhan an darna taobh. Bha ise a' sealltuinn ris na duilgheadasan a bha 's an t-slighe. Cha do rinn esan fiú agus súil a thoirt air na duilgheadasan. Dh'iarr e oirre smaoineachadh air uile-chumhachd-san agus earbsa as gus a' chrìoch. "Nach d'thuirt mi riut?" Tha mi ag radh an ni ceudna fhathast.

Tha mi a' leughadh nam briathran so leis an aoibhneas as mò, chan ann a chionn na tha iad ag innse dhomh mu Mharta ach a chionn na tha iad ag innse dhomh mu mo Mhaighistir. Tha mi a' faicinn cho tur earbsach 's a tha mo chrìosd. Tha mi faicinn mar a tha e ag iarraidh earbsa—agus a bharrachd air an sin tha mi faicinn a chòir air earbsa; agus gu bheil e gu neo-chrìochnach a' dèiligeadh air earbsa. Na'm biodh eòlas gu leòr aig Marta air a Tighearna cha robh teagamh air dragh a chur air a cridhe air son aon mhìonaid. Gus am bi eòlas ceart agam air Crìosd bith e duilich dhomh làn earbsa chur ann, ach aon uair 's gun cuir mi eòlas air chan urrainn mi gun earbsa chur ann. B'e so an leasan a dh'fhoghlum an t-Abstol cho maith an uair a thuit e, "Tha fhios agam cò ann a chreid mi." Cha d'thuirt e; "Tha fhios gun do chreid mi ann." Is e thuirt e, "Tha fhios agam cò air a tha m'earbsa agus is ann ris an lagh a tha e 'g a radh, tha fhios agam gu bheil e gu neo-chrìochnach a' dèiligeadh air earbsa. Agus b'e so ni air nach robh aobhar a bhi rannsachadh tuilleadh. Bha e 'n a ghnòthaich suidhichte. "Tha fhios cò ann a chreid mi"—cha'n e "Cò ann 'a dh'fhaodas mi earbsa an uair nach bi neach eile ann," ach "Tha fhios agam cò ann a dh'earb mi cheana—aon uair 's a chaidh, agus a chumas mi tearuinte gu bràth. Tha mi ag earbsa as a chionn gur aithne dhomh e. "Is aithne dhomh e mar neach nach téid a chaidh air ais air fhacal." Nach ann a dh'ionnsaigh so a bha Iosa treòrachadh Mharta? Nach d'thuirt mi riut? A' ni a thuirt mi aon uair cha teid mi a chaidh air ais air.

Saoidh mi—a thaobh crìochan àrda a' chreideamh—gur usa dhomh eòlas fhaotainn air Crìosd na air neach sam bith eile na eadhon orm fhìn. Agus sin a chionn nach 'eil mi fhìn no duine eile an aon ni dà là as déidh a chèile, an feadh 's a tha Crìosd gun atharrachadh. Ma tha mi faicinn Chrìosd idir tha mi a' faicinn a' ni a bhios e an comhnaidh. Ag amharc orm fhìn agus air daoine tha mi ag amharc air a' mhuir ghluasadach. Ag amharc air Crìosd tha mi ag amharc air fìor-mhullach beinne, a tha an aon ni gach raidhe—an aon ni a dh'oidheche 's a là. Foadaidh ceò a chòmhdach car uine, ach an uair a thogas a' chéò, tha am mullach ud gun atharrachadh mar a bha e. Ma tha eòlas agam air mar so feumaidh mi earbsa as a chaidh.

"Nach d'thuirt mi riut?"—bha sin 'n a chronachadh mar a bha e 'n a chomhfhurtachd. Bha e collach ris an ni a thuirt e ri Philip: "A bheil mise ùin co fhada maille ribh agus nach aithne thuit fhathast mi Philip?" Is e an aon ni a tha mo mhaighistir ag iarraidh orm, gu'n cleachd mi creideamh simpli air an ni a thuirt e rium a cheana: Chan 'eil ach aon fhreagairt aige do m'uile dhuilgheadasa eadhon, "Creid agus chi thu." Ma tha e cur dàil ann a bhi comhhlionadh cuid de fhacal, agus ma tha mise tòiseachadh air a bhi smaoineachadh nach urrainn e an comhhlionadh a nis, is còir dhomh a chuimhneachadh gur ann a tha e cur dàil a chum gum bi am beannachadh na's saobhire an uair a thig e.

Is tric a tha mi smaoineachadh air gràdh an Tighearna—an gràdh a chì m' fheum roimh 'n am, agus a tha ag ullachadh air a shon roimh 'n am; ach tha mi smaoineachadh mar an ceudna air a' ghràdh a tha fuireach—an gràdh a tha 'g am chumail fada anns an dorchadas, agus nach éisd ri mo ghlaodh. Tha fhios agam ma tha e cur deuchainn thom orm gur ann a chionn gu bheil gràdh aige dhomh—mar is luachmhora an t-seud 's ann is mo gheibh i de ghearradh 's de bhleith fo làmh an ghearradair. Creididh mi ma tha e leantainn air smachdachadh gur ann a chionn gu bheil gràdh aige dhomh; Ma Tha e deanamh moille am measg cnuic Ghilead an uair a tha mise 'g a ghairm a chum mo Bhetani is ann a chionn gu-bheil gràdh aige dhomh—agus tha fhios agam gu'n cuir e fhéin solus air air a' cheann mu dheireadh—gu'n robh e "chum glòir Dhé agus a chum gu'm biodh e air a ghlòrachadh ann." Aig an uair as fhear dhòmhsa agus dha fhéin foillsichidh e a' ghlòir sin, agus tionndaidhidh e mo bhròn gu aoibhneas:

Is óirdhearc gliocas Dhé
Is naomh a chridhe ghnàth;
Chan 'eil e uair air bith roimh 'n am
'N déidh làimh cha bhi gu bràth.

Cha b'fhada gus am faca Marta glòir Dhé mu 'n do labhair am maighistir. Chunnaic i e anns a' Mhaighistir féin a dhearbhadh gu'm b'e fhéin a Tighearna na beatha. Agus chunnaic e anns na nithean a lean as-eirigh a bhrathar: "an sin chreid mórán de na h-Iudhaich ann a chunnaic na nithean a rinn Iosa." Air sgàth Lazarus chréid mórán dhe'n t-sluagh ann an Iosa. An uair a bha mi a' caoidh os cionn naigh aon ghràidh, agus e duilich fhaicinn dé maith as urrainn tighinn as mo chall a tha briscadh mo chridhe, is còir dhomh a chreidsinn gu bheil tròcair do mhuinntir eile aig Dia anns an t-sealladh gu faod so a bhi 'n a mheadhon dùsgaidh gu beatha fhìor agus bheannaichte air cuid air nach robh ach buaidh an fhacal thighe so. Is tric a tha leabaidh bàis 'n a h-ionad-breith do anamaibh deurach; agus os cionn deòir a bhos

rinn ainglean Dhé gàirdeachas, agus an neach a bha caillte air fhaotainn.

Is coir dhomh, uime sin fhoghlum o cheisd mo Mhaigstir : “ Nach d’thuir mi riut, ma chreideas tu gu faic thu ? ” agus o ’n fhacal a thuir e an deidh as-eirigh, “ Is beannaichte iadsan nach fhaca agus a chreid,” gu faod am barrachd fois a bhi aig mo chridhe an uair a tha mi a mhàin a’ creidsinn a’ ni a thuir mo mhaighistir agus sin a chionn gur esan a thuir e. Leis a’ sin gheibh mi air chulaibh mo dhuilgheadasan agus chi mi nach ruiginn a leas a bhi fo thrioblaid air an son.

Is còir dhomh fhoghlum mar an ceudna a bhi beantainn ri mo thrioblaidean mar a rinn Iosa ri Marta—na nithean a tha mi creidsinn a chur ri aghaidh na nithean a tha mi a’ faicinn agus fois a ghabhail mar sin. Cha ruig a leas de chi no a dh’ fhaicreas mi dragh a chur orm a chionn gu bheil mi a’ cur m’a choinnimh a’ ni a tha mi a’ creidsinn air ughdaras-san. Tha mi a’ faicinn de pheacadh unnam gach la na tha toirt orm a bhi ag radh “ Ceann-feadha nam peacach,” ach tha mi a’ creidsinn ann am maitheanas peacaidh air dhoigh ’s gu bheil fhios agam nach ’eil ditedh sam bith dhomh. Tha mi a’ faicinn mìle ni ’n am chor a tha cur dragh orm, ach gidheadh tha mi a’ creidsinn gu’n “ oibrich na h-uile nithean le cheile ” chum mo mhaith. Tha

mi a’ faicinn peacadh a’ comhdach na talmhainn, agus mar gum biodh Satan a’ toirt buaidh ’s gach àite, ach tha mi a’ creidsinn, gu bheil a leirsgrìos cho cinnteach ’s a tha Iehobhah a’ rioghachadh. Tha mi faicinn leabaidh an tinnis, a’ chisde-laighe, an uaigh aig aon ghraidh a tha ’g am fhàgail is ’g am fhàgail bronach—ach ged a tha mi faicinn bàis tha mi creidsinn ann am beatha—ged tha mi faicinn na h-uaghach tha mis a’ creidsin ann an as-eirigh nam marbh Ged a tha mi faicinn daimhean graidh air am briseadh anns an t-saoghal so, tha mi a’ creidsinn ann an aonadh dhaimhean as mìlse air Neimh. Chan ’eil mi a’ faicinn sonas Neimh—na trusganan fada geala, na pailm, na cruitean oir—ach tha mi cinnteach gun gheall Dia iad, agus tha sin cho maith ’s ged a bhiodh iad ’n am laimh. Is urrainn mi a mholadh air son a’ ni a tha e dol a dheanamh cho cinnteach ’s air son an ni a rinn e cheana, agus a radh “ Gloir dhuith air son a’ ghràis air nach do bhlais mi fhathast.” Agus m’as e agus gun lion iongantais mi air dhomh nèamh a shealbhachadh gu’m biodh peacach mar a bha mise idir an glòir saoilidh mi gu’n cuir mo Thighearna an dearbh cheisd so orm eadhon ann an sud : “ Nach d’thuir mi riut ma chreideas tu gu faic thu glòir Dhe ? ”

G. H. K.

Chan Aill Leibh Teachd

“ Gidheadh chan aill leibh teachd a m’ionnsaighsa chum gum faigheadh sibh beatha.”—EOIN v. 40.

NACH iongantach agus nach brònach an ni e, air do shlànuighear a bhi air a thairgse, comasach air an t-saoghal uile thearnadh gu bheil cho beag a’ teachd d’a ionnsaigh. Na’m biodh bàta mòr gu leòr, gus an t-ionlan dhiudh a thèarnadh a bha air long a bha dol fodha air a chur a dh’ionnsaigh na luinge, agus gum pillleadh e air ais le leth na h-àireamh, nach fèraicheadh tu le mòr chùram, c’arson nach robh a’ chuid eile dhiubh air an tearnadh ? Mar sin air do Chrìosd a theachd a thèarnadh an dream a tha caillte agus gidheadh gu bheil a’ chuid as mo caillte buinidh e dhuinn a’ cheist a chur c’arson nach eil tuilleadh air an saoradh ? Is e ar freagradh : “ chan aill leibh teachd a m’ionnsaighsa chum gu faigheadh sibh beatha ”:

1. Chan ann a bhrìgh ni air bith a ta ann an Crìosd, a ta peacaich air an call gu sìorruidh.

(1) Chan ann a chionn nach ’eil Crìosd làn chomasach air an saoradh eadhon gach aon diubh, a tha peacaich air an call. Tha ’m Biobull gu léir a’ nochdadh gu bheil Crìosd làn chomasach air an t-saoghal uile thearnadh—sin ri radh gu’m biodh an saoghal gu léir air a thèarnadh, na’n tigeadh an saoghal a dh’ionnsaigh Chrìosd. “ Feuch Uan Dé a ta toirt air

falbh peacaidh an t-saoghail ” (Eoin i. 29). Chan ’eil so a’ ciallachadh gu bheil peacaidh an t-saoghail uile a nis air an toirt air falbh. Tha e soilleir nach ’eil am peacaidh air am maitheadh do ’n t-saoghal uile aig a’ cheart am so. Oir chan ’eil an saoghal uile air a thearnadh. Tha Dia a’ gairm pheacach anns gach cearna gu aithreachas ; agus is i a’ cheud obair a tha an Spiorad a’ deanamh, a bhi toirt dearbhadh air peacadh—an t-eallach trom fo bheil gach anam gun Chrìosd na laighe. Tha maitheanas aghnath co-cheamgailte ri bhi a’ creidsinn. Air dhoibh an duine a bha tinn leis a’ phairilis a thoirt a dh’ionnsaigh Iosa agus air dha an creideamh fhaicinn, thubhairt e ri fear na pairilis : Biodh deagh mhisneach agad a mhic, a ta do pheacanna air am maitheadh dhuith (Matt. ix. 2) “ Creid anns an Tighearna Iosa agus tearnar thu.” Mar sin tha’m Biobull a’ teagasg gun d’fhuiling Crìosd am bàs air son pheacach agus gu bheil còir aig gach aon a ta ’na pheacach a theachd da ionnsaigh.

Tha e soilleir gu bheil Crìosd comasach air na h-uile thèarnadh do bhrìgh gu bheil e comasach air neach air bith a thèarnadh. Oir ma tha e comasach air aon pheacach a thearnadh

tha e comasach air an tèarnadh uile. Cha b' e bha 'n a cheist air Dia—tha mi labhairt mar dhuine—cionnus a ghabhadh e ri móran pheacach ach cionnus a ghabhadh e ri aon. Agus ma tha a' cheist so air a fuasgladh ann an Crìosd a thaobh aoin pheacaich, tha i air a fuasgladh a thaobh nan uile a tha 'n am peacaich. Ma dh'fhaodas aon pheacach a theachd a dh'ionnsaigh Dhe ann an Crìosd agus sith fhaotainn freagarrach ri gloir ceartais, tha e soilleir gu faod an t-iomlan diubh teachd; oir ma 's leòr Crìosd air son Abeil is leòr e air son gach neach a thig 'n a dhéidh.

Ma dh'fhaodas aon ghaduiche amharc ris aig uair a' bhàis, faodaidh iad uile. Ma dh'fhaodas fear-còimhead a' phrisain, agus e air chrith, creidsinn ann faodaidh gach peacach eile air a bheil eagal, an ni so a dheanamh mar an ceudna. Bithidh muinntir a' connasachadh mu leithid so de phunc, ach ma bhàsaicheas sibh gun Crìosd, an sin chì sibh an uair a bhios e tuilleadh agus annoch gu'n robh pailteas rùim fo sgiathaibh Crìosd air bhuir son, ach nach b' aill leibh.

(2) A ris, chan ann a chionn nach 'eil Crìosd deònach air na h-uile thèarnadh, a tha peacaich air an call. Tà am Biobull gu h-iomlan a' nochdadh gu bheil Crìosd deònach agus dian-iarrtasach air peacaich a thearnadh. Bha am baile dion o shean 'n a shanhlha air Crìosd; agus bha mar as cuimhne leibh a gheatachan fosgailte a là agus a dh'òidheche. Bha gàirdeana Crìosd air an sìneadh a mach air an Chrann-cheusaidh, ni a tha samhhlachadh cho deònach 's a tha e agus na h-uile a thearnadh mar a thuit e féin, "agus mise ma thogar suas o'n talamh mi, tàirnidh mi na h-uile dhaoine a m'ionnsaigh" (Eoin xii. 32).

Bu daingeann a bha a ghàirdeana air an tairngeachadh ris a' chrann, ach is dàighne na sin, a tha iad a nis air an tairngeachadh le gaol agus truas gu bhi sìnnite mach chum gabhail ri peacaich chaillte.

Chan 'eil cion toile air Crìosd. Air do mhuinntir a bhi iarrtasach air ni air bith a dheanamh ni iad gach ni a tha 'n an comas, a chum a choimhlionadh. Is ann mar so a rinn Crìosd, "ciod tuille ars' esan a ghabhadh deanamh ri m'fhion-lios nach d'rinn mi ann" (Is. v. 4). Agus ma tha iad ro iarrtasach bheir iad an oidhirp a ris agus a ris. Is ann mar so a rinn Crìosd. "A Ierusalem, a Ierusalem a mharbhas na fàidhean, agus a chlachas an dream a chuirear a d'ionnsaidh, cia minig a b' aill leam do chlann a chruinneachadh ri chèile mar a chruinnicheas cearc a h-éoin fo a sgiathaibh agus cha b' aill leibh!" Agus ma tha iad anabarrach iarrtasach bithidh mór dhoilgheas orra mur téid leò. Mar so bha Crìosd. "Agus an uair a thàinig e am fagus chunnaic e am Baile agus ghuil e air a shon." Seadh fuilingidh dream a tha ro dhéigheil cràdh a roghainn air an ni a thoirt thairis.

Mar so rinn Iosa, thug am buachaille maith anam air son nan caorach. Uime sin ma bhios sibh càillte chan ann a chionn nach 'eil Iosa toileach gum biodh sibh air bhuir tearnadh.

2. Anns an dara h-ait, is ann aig daoine agus chan ann aig Crìosd a tha choire nach 'eil peacaich a' tighinn.

(1) Chan aill leò e. Is ann acasan 's chan ann aig Crìosd a tha choire. Is e aineolas air Crìosd aon aobhar a tha bacadh pheacach o theachd d'a ionnsaigh; chum so na Iudhaich uaithe. Air dhaibh a bhi aineolach air fireantachd Dhé agus ag iarraidh am fireantachd féin a chur air chois, cha do strìochd iad do fhireantachd Dhé" (Romh. x. 3). Tha so fìor mar an ceudna a thaobh iomadh peacach an so 'n diugh. Cha tig iad gu Iosa do bhrìgh nach aithne dhaibh e. Tha aineolas cuid a' cur mór iongantas orm; dream a tha bliadhnachan fo éisdeachd an fhocail, agus aig nach 'eil fios co e Crìosd. Tha iad 'n an tur choigrich dha. Tha cuid ann agus chan aithne dhaibh cia as a thàinig e, no c'ait a bheil e dol, co chuir a dh'ionnsaigh an t-saoghail e, c'arson a thàinig, no a dh'fhuiling e. Tha cuid eile ann aig a bheil eòlas na litreach, ach aig nach eil a bheag a dh'eòlas slainteil air Crìosd. Chan aithne dhaibh a mhaise no cho freagarrach 's a tha e mar Shlànuighear dhaibh, agus uime sin chan aill leò teachd da ionnsaigh. Air do fhras uisge tuiteam cha rachadh tu fo fhasgadh mur biodh fhios agad gu'n robh fasgadh ann. Agus na'm biodh tu beò aig am na tuile, nam biodh tu aineolach air an airc, no air a feum, cha rachadh tu d'a h-ionnsaigh; sann mar so a tha e thaobh cuid aig an am so. Tha cuid ann agus chan 'eil eadhon eòlas litireil fein a bhi aca air Crìosd, agus uime sin chan aill leòsan teachd. Cuid eile, agus ged tha eòlas litireil aca gidheadh cha d'thàinig iad gu bhi a' tuigsinn am feum air, agus uime sin chan aill leosan teachd chum beatha fhaotainn.

O mhuinntir ghràdhaichte na bithibh aineolach air, tha mi a' guidhe oirbh. Siribh e mar airgid agus mar a shreas neach airson ionmhas foluichte. Na abair tha mi tuilleadh is sean chum foghlum. Is urrainn do'n Spiorad do theagasg. Gabhaidh e de nithe Crìosd agus nochdaidh e dhuit iad. Agus gu bheil thu tuilleadh is òg. Is iad as sona òige dh'fhoghlum! Is sona na h-uain a th'air an tional a dh'ionnsaigh uchd an t-Slànuighir!

(2) Is e aobhar eile tha cumail pheacach o Crìosd: nach 'eil iad a mothachadh am feum air. Na marbhadh tu duine, ach gun fhios a bhi agad gu'n robh fear diolaidh na fola air do thòir cha theicheadh tu a dh'ionnsaigh a' bhaile dhion. Na'm biodh do long a' dol fodha, ach gun fhios a bhi agad air, cha theicheadh tu; no na'm biodh tinn agus gun fhios a bhi agad air, cha chuireadh tu air son an lighiche. Mar sin ma tha aon aineolach air a bhi fo chorruich Dhé, agus

bualteach do thruaighe ifrinn, chan àill leis teachd a dh'ionnsaigh Iosa, gu beatha fhaotainn. Amhaire timchioll ort, agus chi thu nach 'eil dad a chùram air a' chuid as mó mu chor an anama. Tha cùram orra mu'n teaghlaichean, mu am maoin m'an cliu, ach cha'n eil dad orra de chùram anama. Ma dh'fheòraicheas tu: C'ar son a tha cho beag a' teachd a dh'ionnsaigh Iosa? Their sinn, do bhrìgh gu bheil àireamh cho beag fo chùram air son an anama. Tha e soilleir, mur dùisgear duine gu teicheadh o'n fheirg a ta ri teachd nach téid e feasd dh'ionnsaigh Iosa. Bha na trì mìle air tus air am bioradh 'n an cridhe, agus an sin, dh'iarr dh'ionnsaigh Iosa. Bha fear-coimhead a' phrìosoin air tus fo mhór churam mu chor anama agus an déidh sin air a thoirt gu gairdeachas a dhèanamh ann an Iosa. Cha robh neach riamh air a thoirt gu Iosa, gun a pheacaidh a bhi air tus air an dearbhadh air.

Sibhse tha mi-churamach. O iarraibh dearbhadh peacaidh—iarraibh gu'n deònaicheadh Dia dhuibh mothachadh air bhur staid chaillte thruagh; oir mur duisgear sibh cha tig sibh a feasd gu Iosa, agus cha bhi sibh air bhur tearnadh. Agus sibhse tha fo churam anama O gleidhibh bhur mothachadh air peacadh.

(3) Is e an treas ni a tha cumail pheacach o theachd a dh'ionnsaigh Iosa; gu bheil an cridhe ag éirigh suas 'n a aghaidh. Tha iomadh neach air a thoirt gu mothachadh air peacadh leis nach àill gidheadh teachd a dh'ionnsaigh Iosa. Chan e ni air bith a th'ann an Crìosd a tha

deanamh so ach sin a tha 'g éirigh suas 'n an cridhe féin. Tha Crìosd saor—'n a dhorus nach urrainn neach air bith a dhunadh; agus ged bu mhiann leò aig amanna a bhi aig fois ann. Tha an cridheachan uaibhreach ag éirigh suas 'n a aghaidh.

Tha dà aobhar air son so. Faodaidh gu bheil do chùram g'a do ghluasad gu bhi a' cur air chois d'fireantachd féin agus uime sin gu bheil thu thuilleadh agus ard-inntinneach gu theachd a dh'ionnsaigh Iosa. Is ann mar so a bha na h-ludhaich. Air chul gu'n robh iad aineolach air fireantachd Dhe, chaidh iad mun cuairt a chur air chois am fireantachd féin agus uime sin gu bheil thu thuilleadh àrd-inntinneach gu theachd da ionnsaigh.

3. Anns an treas aite thoir fainear ciont na dream leis nach àill teachd a dh'ionnsaigh Crìosd.

(1) Tha morachd Crìosd a' nochdadh meud an cionta. Is e Mac siorruidh Dhe air a bheil iad a deanamh tàir. Rinn Eoin fianuis mu thimchioll; rinn a mhìorbhuilean fianuis; rinn Athair fianuis; agus tha na sgrìobturann anns gach earrainn dhiubh a' deanamh fianuis air a thaobh; agus gidheadh chan àill leibh teachd a chum 's gu faigheadh sibh beatha. Is e mac Dhé a ghabh air féin bàsachadh ann an àite nam peacach; agus gidheadh cha chuir peacach bochd truaillidh mar a ta thusa urrad a dh'urram air agus gu'n earb thu thu féin ri obair chrìoch-naichte. O cionnus a théid sinn as ma ni sinn dimeas air slàinte cho mór. M'CH.

Claidheamh Iosa Crìosd

“Chan ann a chur sìthe a thàinig mi ach a chur claidheamh.”—MAT. x. 34.

CHAN e sith ach claidheamh—mo Thighearna, Cìs cruaidh an radh e. Teagaisg dhomh a chreidsinn agus geilleadh do'n deuchainn, geur is goirt 's mar a tha e.

Eadar mi agus mo shaoghal, faodaidh claidheamh Crìosd gearradh le faobhar geur. Tha e 'g am sgaradh o sheana chleachdaidhean, o sheana ghnìomhachas, o sheana shòlasan, o sheana dhàimhan. Tha e 'g am sgaradh o'n t-seana chompanachas anns am b'abhais dhomh bhi gluasad. “Chan e sud do dhachaidh na's fhaide, tha e ag radh. Agus tha mi dol a mach as na crìochan anns an robh mi eòlach gu àiteachan nach do shiubhail mi roimhe.

Eadar mi agus na's fhaisge agus na's gràdh-aiche dhomh faodaidh claidheamh Crìosd gearradh gun athadh gun truas a dheanamh a chum mo mhath. Faodaidh nach 'eil speis aig luchd-gràidh mo thighe fhéin do m' fhear-saoraidh agus mo Thighearna. Is dòcha nach 'eil iad a' faicinn maise ann gun iarradh iad e. Mar sin tha mise agus iadsan air ar sgaradh o chéile a thaobh nan nithean as doimhne agus as àrda,

tonnan dealachaidh a' ruith eadarainn. Agus có as urrainn cainnt a chur air cho brònach 's a tha sinn?

Eadar mi agus mi fhìn tha e cinnteach gun gearr claidheamh Crìosd le faobhar nach caomhainn. Am mi-fhìn, an t-anam, an fhéin a b'abhais a bhi cho faoin, cho muinghineach cho uailleil—feumaidh e bhi air a mharbhadh a muigh 's a mach. Feumaidh crìoch a thighinn air laithean a sprachd, a spadaireachd, a chuid uachdaranachd. Gus an urrainn mi radh, “Cha mhise tha beò ach esan—m'Fhàidh, mo Shagairt mo Rìgh—tha e beò annam.” Nach ann an sin a bhios an t-atharrachadh!

Tha buille a' chlaidheamh sin goirt. Ach bha an fhìrinn aig a' mharturach o shean: “mar is fhaisge an claidheamh 's ann is fhaisge Néamh”—Néamh an diugh air an talamh cho cinnteach ris a' Néamh a gheibh sinn fa-dheòidh shuas. Air dhomh bhi air mo bhualadh le claidheamh Iosa chan 'eil mi air mo sgrios ach air mo chrunadh.

SMELLIE.

A Bhliadhna Ur

THA sinn a' guidhe bliadhna mhaith ùr do ar luchd-leughaidh air feadh na Gàidhealtachd uile, agus mòran diubh. Tha sinn an dòchas gu'm bi slàinte is soirbheachadh aca rè na bliadhna so, agus gu'n saor Dia an sùilean o dheuraibh agus an casan o shleamhnachadh.

Aig toiseach na bliadhna ùire tha e maith do dhaoine greim a dheanamh as ùr air na geallaidhean a tha air an toirt dhuinn ann am Facal Dhe. Chan 'eil suidheachadh anns am faod sinn a bhith nach 'eil gealladh ann am Facal an Tighearna a tha freagarrach air ar son; agus cha bhiodh na geallaidhean sin air an sgrìobhadh idir mur biodh Dia a' ciallachadh gu'm biodh iad air an tagar leinne ann an làn chreideamh.

So agad, a leughadair, cuid de na geallaidhean prìseil sin; *Mar bhios do làithean is amhluidh bhios do neart.*

Ciod a b' fheàrr na sin a b' urrainn Dia a ràdh ri chloinn aig toiseach na bliadhna? Bidh uallach féin, agus a chùram féin, agus a bhuaireadh féin, an cois gach là a thig; ach bidh gràs an Tighearna 'n an cois cuideachd, agus bidh a neart-san air a dheanamh foirfe 'n ar n-anmhuinneachd-ne.

Ma tha Dia leinn cò dh' fhaodas a bhi 'n ar n-aghaidh? An ti nach do chaomhain a Mhac féin, ach a thug thairis e air ar son-ne, cionnus maille ris-san nach toir e mar an ceudna dhuinn gu saor na h-uile nithe?

Rachamaid, ma ta, an coinneamh na bliadhna so le deagh mhiseach, oir is e an Tighearna féin ar buachaille, agus bidh a chùram agus a dhìon thairis oirnn ge b'e àite an téid sinn.

Tha aingeal Dhe a' campachadh,
Mu'n dream d'an eagal e;
'G am fuasgladh is 'g an teasairginn
O'n trioblaidibh gu léir.

Theagamh gu bheil deuchainnean cruaidh air thoiseach air cuid againn anns a' bhliadhna so, ach cha tig deuchainn air bith 'n ar caraibh gun

fhios do Dhia. Na'm bu léir dhuinn an diugh na tha air thoiseach oirnn m' an tig a' bhliadhna gu crìch theagamh gu'm briseadh e ar cridheachan, ach foillsichidh Dia a fhreasdal agus a rùintean dhuinn uigh ar n-uigh, a réir mar is urrainn sinn an giùlan. Cha chòir dhuinn sinn féin a shàruchadh le uallach air bith ach a mhàin ar n-uallach làthail, dìreach mar a theagaisg Crìosd dhuinn ùrnuigh a dheanamh air son ar n-aran làthail. Is leòr do gach latha uallach féin.

Tha geallaidhean anns a' Bhiobull do dhaoine a tha air am buaireadh gu goirt; tha geallaidhean ann do dhaoine a tha ann an diòbhail misnich; tha geallaidhean ann do dhaoine a tha ri uchd bàis, agus is maith a' chluasag anns an oidhche aon de gheallaidhean an Tighearna.

An uair a thagras sinn gealladh Dhe ann an làn chreideamh tha an gràs a tha air a ghealltuinn ann againn cheana. Ach chan fhaighear an gràs so gus am bi feum againn air agus an iarr sinn e air ar n-Athair neamhaidh.

* * * * *

Ach ged is fhada tri chend agus tri fichead là agus a còig théid iad seachad mar sgeul a dh' innsear. Tha ar làithean à dol seachad mar shruth. Gu'n teagaisgeadh an Spiorad Naomh dhuinn ar làithean àireamh, chum gu'n socruidh sinn ar cridheachan air gliocas. Is e eagal an Tighearna tùs a' ghliocais; tha gealladh na beatha a tha làthair agus gealladh na beatha a tha ri teachd aig a' nhuimhir a ghluaiseas ann an eagal Dhé. Ach chan 'eil obair no aithreachas anns an uaigh.

'Se nis an t-àm bhi réidh ri Dia,
'Se nis an t-àm thoirt géill do'n Triath,
Am feadh 's a mhaireas là nan gràs,
Faodaidh gach neach dol as o'n bhàs.

Faodaidh, a chionn gur toigh le Dia tròcair.

Ann an strì ar beatha; aig uair ar bàis; agus ann an là a bhreitheanais; a Thighearna, nochd dhuinn do thròcair.

Na Dean Cron Ort Fein

"Agus ghlaodh Pol le guth àrd, ag radh: Na dean cron san bith ort féin."—Gn. xvi. 28.

Searmon a rinn Domhnullach na Tòiseachd

BHA na briathran so air an labhairt le Pol ri fear-coimhead a' Phrìosain ann am Philipi. Thaobh nam briathran o an do chuir mi romham a bhi labhairt, tha sinn a' faicinn ciamar a bha iad a' laighe ri fear-coimhead a' phrìosain, agus

ciod an ni àraidh a bha iad a' labhairt ris Faodaidh nach 'eil neach 'g am eisdeachd anns an dearbh staid san robh esan aig an am. no tha air ti an dearbh ghnìomh sin a dheanamh bha esan gu a chiontachadh. Tha mi an durachd

a bhi creidsinn nach 'eil ; agus na'm biodh, tha na briathran a' labhairt ris an neach sin anns an t-seadh as cudthromaiche. Gidheadh is e m'eagal gu bheil iomadh 'g am eisdeachd a tha deanamh croin orra féin air iomadh dòigh eile ; seadh, araon a thaobh an anam a agus an cuirp, mar bheir sinn fainear an deidh so.

Na dean cron sam bith air do chorp no air do bheatha nadurra 'san t-saoghal so. Tha fhios aig na h-uile neach cho feumail 's a tha an t-anam don chorp, agus a tha 'n corp mar an ceudna d'on anam. Ach ged tha an corp gu tric anfhann agus 'na eallach air an spiorad, ciod, gidheadh, dheanadh e 'san t-saoghal so d'a easbhuidh ? Tha e an comain a shùilean, a chluasan, a làmhnan, a chosan, seadh (agus chan iad bu chòir a bhi air dheireadh) a ghluinean, anns a' bheatha spioradail maille ri so, thigeadh air popull an Tighearna a chumail an cuimhne gu bheil an cuirp, cho maith r'an anamaibh air an ceannach le Crìosd. Seadh, is iad an cuirp earrann de chorp dìomhair Chrìosd agus team-puill an Spioraid Naomh. Dh'ainmicheadh na nis cuid de na dòighean anns a bheil daoine an cunnart a bhi a' deanamh croin orra fhéin ? 'se sin, air an cuirp, no am beatha nadurrach.

1. Tha iadsan 'g a dheanamh a tha cumail o'n chorp a *ni sin a tha feumail air a shon*. Tha cuid aig a bheil meadhonan gu leòr gu an cumail suas, ach aig nach eil cridhe a bhuilicheas iad orra féin, no air an co-chreutaraibh. Tha an cridheachan ceangailte ri an cuid òir is airgid. Na daoine truagha ! Ciod a ni an cuid airgid is òir dhaibh aig uair a' bhàis ? Tha iadsan gun teagamh a' deanamh cron mòr orra fhéin. Tha cuid eile tre leis is lundaireachd, agus anacail gu obair, nach saothraich mar bhuineadh dhaibh air son an arain lathail, agus an lòn 'san éideadh a dh' fheumas an cuirp. Is na ghabhas iad obair aig am air bith os laimh ciod a tha aunta ach snàigeirean no seilcheagan 'n a ceann. Tha iad féin 's an clann gun bhìadh gun aodach. Chan 'eil na meadhonan aca ; ach is e an coire fhéin a tha ann, agus coire chuireas Dia ri an cunnatas luath no mall. Na biodh anam a tha air ainmeachadh air Crìosd ciontach as a' mhìchliu so.

Tha cuid eile, agus tha iad a' cosnadh, ach a' caitheamh na choisneas iad, air an òl. Cha luaithe a gheibh iad an paigheadh latha no seachduin no sud do'n tigh-òsd iad leis, gus an òl iad a' pheighinn dheireannach dheth, biodh iad féin 'san teaghlach a' trasgadh an sud fad na seachduin. Na daoine truagha ! Tha iad a' deanamh croin orra fhéin, agus air na creutaraibh a dh'earb Dia riu air iomadh dòigh. Tha iad so a' deanamh croin dubailte dhaibh féin—cron ann a bhi cumail o'n chorp na nithean a tha feumail air a shon ; agus cron ann a bhi milleadh am maoin air mhodh a tha calladh araon d'an anam 's d'an chorp. O ! smuainich-

eadh iad so ciod tha iad a' deanamh. Cuimh-nicheadh iad ciod an cron tha iad a' deanamh orra féin, agus 'eil oidheche Shathurn no Shabaid, no oidheche no la eile, a bhuilich iad air an òl, nach labhair fhathast 'n an aghaidh, agus nach bi searbh dhaibh. O nach gabhadh luchd na misg rabhadh o so ! Agus a thuilleadh air so, agus air na h-uile truaighe eile tha leantainn a pheacaidh so air thalamh, nach cuimhnicheadh iad gu bheil coinneachadh aca ri thoirt do Dhia anns a' bhreitheanas, far—an àit a' chupain leis an robh iad a' riarachadh am miann shalaich so—an cuir e cupan de fhion dearg neo mheas-gaichte a chorruich 'nan làmhnaibh, nach òl iad a mach tre shaoghal nan saoghal ! Ach mo thruaighe gu bheil cuid an deidh sin uile agus gur fearr leo an cunnart a ghabhail de na h-uile ni tha rompa, no an deoch a thoirt thairis ! Cosmhail ri duine air a bheil iomradh againn ann an eachdraidh bha call a radhairc leis an deoch agus a chuir a chomhairle ri leighich ainmeil a bha 'san àit ; agus air do'n leighich a radh ris, " Ma's àill leat an solus a mhealtuinn thòir thairis an deoch," 'se thuir e : " Slàn leat, ma seadh, a sholuis aobhnnich." Mar sin tha iomadh ag radh le an gnìomharaibh, ged nach abair iad le am briathraibh e : " Slàn leat a Chrìosd ! Slàn leat, a Spioraid Naomh ! Slàn leat a sholuis agus a shonais shiorruidh ! Thugar dhuinne an deoch. Itheamaid, òlamaid bitheamaid subhach oir am màireach gheibh sinn bàs ! " O ! a dhaoine truagh, cluinnibh aon uair fhathast guth an Tighearna leis nach aill bhur dol am mugha, agus a tha, ag radh ris gach anam air leth agaibh, *na dean cron ort féin*.

Tha an Tighearna anns na briathraibh so, gun teagamh, a labhairt ruinn a thaobh ar *n-anam* neo-bhasmhor, agus a' toirmeasg cron air bith a dheanamh orrasan. Ach gidheadh sin tha daoine a' deanamh cron air an anamaibh agus mar sin a' dol an aghaidh àithne agus ùghdaras Dhé anns na briathraibh so. Tha daoine dean-amh sin ann an trì dòighean agus 'g a dheanamh (mur bi iad air am bacadh tràth) gu am mil-leadh sìorruidh féin.

1. Anns a' cheud àit. Tha daoine a' deanamh cron air an anamaibh le a bhi dol air an adhart agus a' buanachadh anns an pheacadh. Tha an t-anam ann an staid chaillte. Is e claidheamh da-riribh tha 's am pheacadh, a tha an duine a sathadh na's fhaide agus na's fhaide a steach gu anam leis a' h-uile ceum a tha e dol air adhart 's an staid sin, no peacadh tha e cur gnìomh. Mar so tha e dol air adhart ann an obair uamhasach an fhéin-mhoirt. O, nach creideadh peacaidh so a tha dol air adhart gu dana anns a' pheacadh ! Creid e fhir na misge ; Creid e fhir nam mionnan ; Creid e, fhir brisidh na Sabaid ; creid e thusa cia b'e air bith thu, a tha beo ann am peacadh air bith, 's a' gabhail tlachd no toil-inntinn ann.

2. *'San dara aite.* Tha iad a' deanamh cron air an anamaibh féin a tha beò ann am mi-churam m'n timchioll. Dùisgibh; biodh eagail oirbh roimh bhur mi-churam is bhur fois. Is iad so cunnart as mo na h-uile cunnart eile tha co-cheangailte ri bhur staid. Ma sguabas a' phlaigh leatha sibh, anns an staid 's a bheil sibh cha chuir siorruidheachd an céill bhur truaighe. Is truagh iad a chiodleas foipe. Is truagh iad a choidleas a mach i! Uime sin deir an Tighearna, mosgail thusa tha ad chodal, agus éirich o na mairbh, agus bheir Crìosd solus duit.

3. *'San treas àit.* Tha daoine a' deanamh croin, agus mór chron air an anamaibh le bhi diultadh na slàinte, agus an rathad leighis a dh' ullaich Dia air an son. Is i so an t-t-slàinte a dh' ullaich Dia air son nam peacach: slàinte tre fhuil a mhic féin! Slàinte ionlan: slàinte shiorruidh! O, nach gabhamaid iongantas, nach biomaid bàithte ann an iongantais ris a' ghràdh sin ann an Dia a dh' ullaich a leithid so a Shlànuighear, is o'n d'éirich a leithid so a shlàinte—gràdh air nach 'eil tomhais, ach glòir pearsa Chrìosd, agus toillteanas neo-chrìochnach na fola a dhòirt e! "Oir is ann mar so a ghràdhaich Dia an

saoghal—gu'n d'thug e aon-ghin mhic fein" (Eoin iii. 16).

Agus tha an t-slàinte so air a tairgse dhuinn le Dia anns an t-Soisgeul—air a tairgse gu saor, gun airgiod, gun luach—air a tairgse do na h-uile gun eadar-dhealachadh sam bith a bhi air a dheanamh—air a tairgse do na h-uile mar pheacaich; seadh do na peacaich as mo a tha mach à ifrinn (Is. i. 18, agus lv. 1-3)—chan e sin a mhàin ach tha Dia 'g ar gairm gu gabhail rithe, agus gabhail rithe tre chreidimh; 's e sin, tre bhi creidsinn teisteads Dhe 'n a fhocal d'a taobh; a' creidsinn gur esan a tha labhairt, gu bheil e labhairt ruinne, agus a' nochdadh Chrìosd a mach dhuinn, agus uile bheannachdan na slàinte annsan; seadh, gu bheil e ag àithne dhuinn creidsinn 'na Mhac, air chor as nach urrainn duinn esan a dhiùltadh gun a bhi deanamh tarcuais air tiodhlac do-labhairt Dhé, agus a bhi ciontach à eas-umlachd Dha. Tha na nithean so air an cumail a mach dhuinn cho soilleir air feadh na firinn, is gur gann a tha feum air mi a dh'ainmeachadh earrannan fa leth a chum a bhi 'g an daingneachadh dhuibh. Ach faodaidh sibh sealltain ri Eoin iii. 14-18, 36; 1 Tes. ii. 13; 1 Eoin iii. 23.

D. NA TOISEACHD.

Naigheachd Do 'n Chloinn

THA fhios aig pàrantan is luchd-teagaisg gu bheil clann na 's gaolaiche air naigheachd na tha iad air searmon. Agus dìreach mar a chuireas an t-iagair biathadh air a dhubhan a réir an t-seòrsa éisg a tha dhìth air, tha sinn a' cur sìos na naigheachd a leanas, an dòchas gu'n leugh pàrantan d' an cloinn i.

"O chionn fhada nan cian bha caileag bheag a' fuireach leatha féin ann am bothan beag air oir a' mhonaidh. B' e Mairi ainm na caileig, agus bha i 'na dilleachdan. Shìubhail a màthair an uair a bha Mairi cho òg 's gur gann gu robh cuimhne aice oirre. Bha i air a fàgail gun bhràthair, gun phiuthar, gun chompanach; gun duine a bhuineadh dhì ach a h-athair, béisd mhosach a bhiodh ag òl a h-uile sgillinn a choisneadh e, còmhla ris a' mhuillear dhubh is gràisg eile na dùthcha.

Bha am monadh 'na àite bòidheach anns an t-sàmhradh. 'Nuair a bhiodh blàths na gréine a' cur nan eun gu seinn, agus a bhiodh am fraoch air dhath an fhìona. Ach cha robh e idir cho bòidheach anns a' gheamhradh, 'nuair a shéideadh na gaoithean le sgread eagallach, agus a bhiodh na clacha-meallain a' toirt cnag air an uinneig. Air oidhcheannan dorchastoirmeil, an uair a bhiodh a' ghaoth a' feadaireachd anns an t-simleir agus mu oisinnnean an tighe, shaoileadh Mairi gu robh i a' cluinntinn guth tiamhaidh is gearan tìrsach mar ghlaodh duine ann an éiginn bàis. An uair nach biodh

oaice a chula ireadh i anns a' chrìisgein 's a bhiodh an tigh dubh dorchast, shaoileadh i gu robh i a' faicinn anns an dorchadas daoine air an robh aghaidhean coimheach is cruth neònach. Ach cha robh uiread eagail oirre romhpa 's a bhiodh oirre an uair a thigeadh a h-athair dhachaidh air an daoraich. Glé bhitheanta cha tigeadh e dhachaidh idir, agus an oidheche nach tigeadh, bhiodh cridhe Mairi air chrith le eagail gu'n do thuit e ann am poll-mòine 's gu'n do bhàthadh e.

Bha Mairi 'na caileig thapaidh, agus dh' ionnsaich i snìomh is figheadh. Anns a' gheamhradh bhiodh i a' snìomh air a' chuibhlil a dh' fhàg a màthair aice, agus a' figheadh stocainnean dhi féin 's d'a h-athair. Bha beagan cheare aice cuideachd, agus leis na h-uighean bha i a' cumail an tighe, 'nuair nach tugadh a h-athair airgiod dhi.

Cha robh i riamh ann an sgoil no ann an eaglais, oir cha do ghabh a h-athair suim an cothrom sin a thoirt dhi. Cha b' urrainn i leughadh, agus cha b' aithne dhi ùrnuigh ach rann bheag a dh' ionnsaich a màthair dhi, 'nuair a bha i 'na leanabh. Cha do dhìchuimhnich Mairi an rann sin, ged a bha iomadh bliadhna o shìubhail a màthair; agus cha deachaidh i riamh a laighe gun an rann a ràdh.

Gu'n dìonadh Dia nan gràs ar tigh,
Gu'n dìonadh abstol Dhe ar dorus,
Gu'n dìonadh ainglean Dhe mo leaba,
Dithis aig a ceann is dithis aig a casan.

Cha robh fhios aice cò iad na h-abstoil, agus cha mhò a bha fhios aice cò iad na h-ainglean, oir cha robh Biobull aice, agus ged a bhitheadh, cha b' urrainn i a leughadh. Ach a h-uile oidheche, an àm dol a laighe, rachadh i air a glùinean is dh' abradh i an rann a dh' ionnsaich a màthair dhi.

Bha Mairi 'na creutair sunndach, sona, dich-iollach, agus bha ionghnadh nach bu bheag air daoine, ciamar a dh' fhàs flùr cho bòidheach ann an gàradh an drongair. Bha i cho neochiontach ris na h-uain a bhiodh a' leumartaich air an tolmán uaine a bha air chùl an tighe, agus is e an aon rud a bha cur dragh oirre, 's a chuireadh sgàil air a h-aodann 's air a cridhe, a bhi faicinn a h-athar a' tighinn dhachaidh air an daoraich.

Chaidh bliadhnachan seachad, agus thòisich monmhur anns an dùthaich gu robh rud-eigin nach robh cneasda a' dol air aghaidh ann an bothan Mairi. Bha e air a ràdh gu'm facas daoine 'g an crùbadh féin anns an dorchadas timchioll an tighe, aig àm a dh' oidheche am bu chòir do dhaoine onorach is measail orra féin a bhi 'nan leabaidh. Agus a thuilleadh air sin, gu robh solus ri fhaicinn gu beul an latha troimh sgaraidhean anns an doruis, agus anns an uinneig, ged a bha an doruis air a chrannadh. B' aithne do'n dùthaich uile nach robh ann an athair Mairi ach droch sgealb, agus b' e barail dhaoine gu robh e ann an co-bheinn ri meirlich is smuglairean. Co dhiu, bha iad cinnteach nach bu rud maith sam bith a bha dol air aghaidh ann an tigh a' mhonaidh.

Latha de na làithean bha coigreach, seann duine liath air an robh coslas uasal is eireachdail, a' dol thar a' mhonaidh, agus stad e aig an doruis a dh' iarraidh dibhe. Thug Mairi sin dha gu h-aobheil. Chunnaic an seann duine gu robh a' chaileag cho modhail 's a bha i bòidheach, agus air dha beachd a ghabhail air a scireachd, dh' fhan e greis aig an doruis a' bruidhinn rithe. M' an d' fhalbh e thug Mairi chaomh each-draidh a beatha dha air fad : dh' innis i dha gu saor uimpe féin, agus mu na cearcan agus mu'n chuibhil; ach aon ni cha d'innis i, gu robh a h-athair 'na dhrongair. "Tha mi faicinn," ars' an seann duine, "gur caileag mhaith thu; am bi thu ag ùrnuigh." "Tha eagal orm," arsa Mairi, "nach aithne dhomh ùrnuigh cheart, ach bithidh mi ag ràdh facail a dh' ionnsaich mo mhàthair dhomh, m'an téid mi a laighe." Agus ghabh i dha an rann,

Gu'n dìonadh Dia nan gràs ar tigh,

Gu'n dìonadh abstoil Dhe ar doruis,

Gu'n dìonadh ainglean Dhe mo leaba,

Dithis aig a ceann is dithis aig a casan.

"Cha b' urrainn dhuit ùrnuigh a b' fheàrr a ràdh," ars' an duine le Dia (oir is e sin a bha ann), "lean thusa air an ùrnuigh sin agus gabhaidh Dia cùram dhìot."

An uair a ràinig an coigreach an clachan dh' fheòraich e de dhuine no dhà a thachair ris mu'n chaileig a bha fuireach anns a' bhothan air oir a' mhonaidh. Am measg nithean eile dh' innis iad dha mu 'n t-solus a bha ri fhaicinn ann, agus mu na daoine a bhiodh a' sgiathalaich mu'n cuairt an tighe an déidh mheadhon-oidheche. Cha do chreid an seann duine an tuailleas a thog muintir a' chlachain air tigh a' mhonaidh, oir, ars' esan ris féin, "tha neochiontas a cridhe ri fhaicinn ann an gnùis Mairi." Ach chuir e roimhe gu'n rannsaich-eadh e an gnothuch.

Oidheche àraidh, gun ghuth a ràdh ri duine beò, thog an seann duine air agus rinn e air a' bhothan. Bha an oidheche dorcha agus an t-slighe fada, ach thagh e a cheum le solus lòchrain a bha fo chleòca. Bha an oidheche ciùin, gun fhuaim a' briseadh sàmhair a' mhonaidh ach guileag thiamhaidh na feadaig. An uair a ràinig e a cheann-uidhe chuir e as an lòchran agus sheas e, ag amharc air a' bhothan. Cha robh e fada 'na sheasamh an uair a chunnaic e solus aig bonn an doruis, agus direach mar a dh' innis muintir a' chlachain dha, daoine 'nan seasamh fo anainn an tighe, a' cagartaich r'a chéile. Chuir na chunnaic e doilgheas air cridhe an t-seann duine, oir cha bu mhaith leis a chreidsinn gu robh cuid aig Mairi anns an ole, ach an ath mhionaid las a chorruich agus leum e a dh' ionnsuidh an tighe, a thoirt achmhasan do na daoine. Ach ma leum, cha do theich iadsan, agus cha mhò a ghabh iad eagal. An uair a chunnaic e so las e an lòchran agus chaidh e dlùth dhaibh. Ach an uair a chunnaic e an aodann le solus an lòchrain, thuit an duine le Dia aig an casan ann an riochd mairbh. Oir bu daoine iad nach buineadh do 'n t-saoghal so, sgeadaichte ann an culaidhean fada agus iad mór is maiseach. Anns a' mhionaid thuig e cò iad, oir bha an dà iuchair mhór ann an làmh Pheadair. Lùb an duine le Dia a ghlùn a chum urram a thabhairt do na h-abstoil naomha, ach m' an do thog e suas a shùilean, chaidh iad as an t-sealladh.

Bha gath soluis fathast ri fhaicinn ann an sgaraidhean an doruis agus na h-uinneig, ach an uair a sheall an duine le Dia, is e so an sealladh a chunnaic e, Mairi bheag 'na suain chadail air leaba iosal, agus ceithir ainglean a' dìon na leapa, dithis aig a ceann is dithis aig a casan.

Dh' fhàg e an tigh gu fàilidh air eagal gu'n dùisgeadh e i, ach sheall e air ais agus feuch, bha an dà fhear dheug 'nan seasamh, a' dìon an doruis. Phill an seann duine dhachaidh, a' toirt buidheachais do Dhia air son a mhaithis, agus fad a beatha bha am facal so 'na chridhe agus 'na bheul,

Bheir e aithne d'a ainglean mu d' thimchioll
Chum do ghleidheadh ann ad shlighean uile,

Ann's a' Chathair

IS aithne dhomh duine no dhà aig a bheil an dà shealladh—co dhìu tha e air a ràdh gu bheil e aca—ach cha chuala mi riamh iomradh air duine a dh'fheuch ri feum maith a dheanamh de 'n dara sealladh ach aon tàillear an Cille-sgumain. Is tric a tha an taibhsearachd ann an sùilean tàilleir.

Dh' fhàs an tàillear ud tinn, ach dh' fhairtlich e air an dotair a dheanamh a mach cìod a bha ceàrr. Mu dheireadh chaidh e do Dhun-éideann a dh'iarraidh sgìl a b' àirde na bhia ri fhaotainn an Cille-sgumain, ach m' an do shocruidh e air fear sònraichte air an iarraidh e comhairle, choisich e sìos is suas seachad air leth-dusan de thighean dhotairean a bha air an aon t-sràid, agus ainm an dotair air a h-uile dorus ann an litrichean móra soilleir.

Ach a thuilleadh air an ainm a bha air a sgrìobhadh air an dorus, chunnaic an tàillear rud eile nach robh muinntir Dhun-éideann a' faicinn; chunnaic e 'nan seasamh aig gach dorus tamhaig nan daoine a fhuair bàs an déidh dhaibh a bhi fo laimh an dotair a bha ainm air a sgrìobhadh air an dorus. Aig mòran de na dorsan bha na tamhaig gu maith lìonmhor, ach bha aon dorus ann aig an robh iad cho dùmhail 's gu'm b' fheudar do'n tàillear taobh eile na sràide a ghabhail. Ach bha aon dorus ann aig nach robh ach aon tamhas 'n a sheasamh, agus ged b' fheàrr leis an tàillear nach robh an fear sin fhéin ann, chaidh e a steach do thigh an dotair, is dh'innis e a ghnòthuch.

Rinn an dotair ris an tàillear mar a bhios dotairean a' deanamh ri sheòrsa; thug e dha comhairle agus cùngaidh, agus an uair a bha an tàillear a' dol a mach air an dorus thubhairt an dotair òg aobheil ud ris, *Tha mi anabarrach toilichte t' fhaicinn; is tu an dara duine a thainig thugam.*

Tha de mheas agam-sa air na dotairean 's nach ruig iad a leas oibheum a ghabhail as mo naigheachd, na bhios gin dhiubh a' leughadh nan duilleagan so; is bitheanta leò féin a bhi ag innseadh sgeulachdan beaga de'n t-seòrsa so mu mhinistearan. Ach ann an ceart dar-ireadh bhiodh e na b' fhasa leam a chreidsinn gu bheil daoine ann aig a bheil an dà shealladh na'm bithinn cinnteach gu'n deachaidh a' ghibht sin a chur gu feum riamh leis an fheadhainn aig an robh i. Ach coltach ri iomadh rud eile a bha deacair is dìomhair gus an d' fhuaras solus is eòlas ùr theagamh gu'm faicear ann an ùine ghoirid nach eile dad neo-nàdurra anns an dara sealladh. Aon uair bha sinn uile an dùil gu robh an iarmailt os ar cionn falaah is fàs, ach an diugh tha fhios againn gu bheil an iarmailt làn de sheirm 's de chagarstaich, mar gu'm biodh

cumhach sheillcinean; mìltean is muilleanan de ghuthan air an giùlan air sgiathan no air stuadhan an adhair gu ceithir ranna ruadh an domhain. Le imealan sònraichte theid agad air na guthan sin a tharruing gu d' chluais, agus tha an luchd-ealadhain a' feuchainn ri innealan eile a dheanamh a thàirngas gu d' shùil na dealbhan a tha anns an iarmailt cho cinnteach 's a tha fuaim innte. Agus air son na's aithne dhuinne m' an chbhis, nach fhaod e bhith gu bheil daoine sònraichte ann aig a bheil feartan 'n an cuirp gu nàdurra as urrainn na dealbhan agus an fhuaim a tha anns an iarmailt a tharruing a nuas a cheart cho mhaith ris na h-innealan a tha an luchd-ealadhain a' deanamh.

MU'N CUAIRT AN OISEIN

Ach tha seòrsa eile seallaidh ann a tha anabarrach fasanta an dràs, rud ris an faodar an sealladh fada a ràdh; daoine a bhios a' leughadh comharran na h-aimsire agus a' tomhas co ris a bhios an saoghal coltach ceud bliadhna, no dà cheud bliadhna, 'na dhéidh so. Ma tha na nithean a bhios na daoine so a' faicinn leis an t-sealladh fhada fìor tha mise toilichte nach bi mi anns an t-saoghal an uair a thig iad am follais, co dhìu an uair a thig cuid dhiubh.

Tha na daoine so ag ràdh gu'n téid aca air faicinn mu'n cuairt an oisein, agus nach 'eil an là fada air falbh an uair a bhios an dùthaich fàs, agus a bhios an sluagh uile air an cruinneachadh a stigh do bhailtean móra; na h-achaidhean air am fàgail gun treabhadh, agus gun duine air fhàgail d'an aithne iasgach a dheanamh, no sealgaireachd, no ciobaireachd, no àiteach.

Ma dh' fheòraicheas tu dhiubh ciamar a bhios muinntir nam bailtean móra sin air am beathachadh their iad riut gu'n dean an *chemist* sin na's fheàrr na b'urraim an tuathanach a dheanamh; gu'n dean e aran air min-saibh is gainmheach; agus feòil air fear is feamain is morgan, feòil a bhios na's fheàrr na feòil daimh. Agus ma dh' fheòraicheas tu cìod an seòrsa dhaoine a bhios air an àrach air an dòigh so their iad nach bi feum aig a' ghineil ùr so air aodach, no air eaglais, no air pòsadh; bidh iad rùisgte ach chan fhairich iad fuachd no nàire; bidh iad gun eaglais a chionn nach 'eil iad a' creidsinn ann an Dia, agus nach 'eil feum aca air; bidh iad gun phòsadh a chionn nach bi boirionnaich a' breith cloinne na's mò, agus gu'm bi a' chlann air an gur ann am boesaichean mar gu'm biodh iseanan thunnag no chearc. Cha bhi galair no bochdainn no pian, no seann aois anns an t-saoghal ùr so, oir fuadaichidh na dotairean agus na chemists air falbh iad, ach

ciod as fheàrrd an duine truagh sin mar bi crìoch àraidh eile aige 'n a bheatha ach a bhi frithealadh gu h-umhail do na h-innealan a rinn e féin. Nach fheàrr duine na seangan!

GRINNEAS

Ann an toiseach an leabhair anns an tug an t-Ollamh Mac Ille Mhicheil nach maireann sgeul Dhéirdre dhuinn tha e ag innseadh mar a fhuair e i am am Barraidh.

"Fhuair mi sgeulachd ghasda o Iain do bhràthair," thubhairt an t-Ollamh ri Alasdair Mac Neill, seann duine aig an robh ealadhain an t-seanachaidh air a làimh.

"Ma ta, le'r cead," fhreagair Alasdair, "cha robh sgeulachd ghasda aig Iain mo bhràthair-sa riamh. Bidh e riutha gun teagamh, ach chan 'eil aige ach sguinn, agus cha chuala sibh riamh duine a' dol an ceann sgeulachd le cho bheag loinn ri Iain. Ach ma dh' fhaodas mi fheòraich, ciod an sgeulachd a thug e dhuibh?"

"Thug Déirdre," ars' an t-Ollamh.

"Agus thug Iain sgeulachd Dheirdre dhuibh! Sin agaibh sgeulachd is fhiach sgeulachd a chantainn rithe; is ann bhuam féin a dh'

ionnsaich Iain i, ach chan 'eil i aige ceart; cha tug e leis dhi ach criomain. Chaidh mi oidheche air chéilidh do 'n tigh aige agus e ris an sgeulachd sin, ach, a Mhuire ghaoil, cha robh loinn no snas oirre, agus chuir e dorran orm a bhi ag éisdeachd mo bhràthar a' milleadh sgeulachd mhaith le droch innseadh. Mu dheireadh cha b' urrainn mi cumail orm fhéin na b' fhaide, agus dh' fhàg mi an tigh gu fàilidh is chaidh mi dhachaidh. Ach ma's maith leibh a faotainn bheir mise dhuibh Déirdre o cheann gu ceann, oir tha i agam air fad, facal air an fhacal. Chan 'eil duine an diugh am Barraidh aig a bheil i ach mi fhéin is Iain, agus chan 'eil aige-san dhi ach sgoinn an sud 's an so."

Sin agad, a leughadair, gaol an fhir-ealadhain air a cheaird! Eheir e oibheum d'a shuil obair gun loinn fhaicinn, is oibheum d'a chluais briathran gun suas a chluinntinn. Is coma co dhiu is bàrd no saor e, tha iarraidh aig an fhear-ealadhain air grinneas. Cha robh ann an Alasdair Mac Neill ach iasgair Barrach, ach 'na dhòigh fhéin agus a réir a chothroim, bha comharadh an fhir-ealadhain air a shiubhal. Mar chinneach, bha càil aig na Gàidheil do ealadhain, agus bu toigh leo grinneas anns gach ni.

Iosa Àraidh

"*Iosa àraidh*,"—Gx. xxv. 19

Iosa àraidh.

Thuirte Festus agus casadh 'n a shròn, agus tàir 'n a ghuth agus uabhar an Romanaich 'n a cheann.

Iosa àraidh.

Their an duine a tha air a shlugadh le gnothuichean an t-saoghail, 's e gabhail seachad le beag diù is a smuaintean fo eallach a ghnothuichean saoghalta. Tha spéis neo-chrìochnach aige do dhaoine eile agus do nithean a bharrachd air na tha aige do mhac Dhé. Chan 'eil ann an creideamh, ann an dochas, ann an gradh a' chrìosduidh, ach leabhar fo sheulachan dhàsan. Tha e deanamh anacaitheamh air a bhuadhan le bhi cosnadh maoin agus 'g a chosg moch an-moch.

Iosa àraidh.

Their am mì-chreidmheach aig a bheil tomhas de urram agus e cromadh a chinn le ciataibh mur bheil ann an aoradh. Tha e faicinn ann an Crìosd an ni as maisiche agus is urramaiche—grainne-mullaich a' chinne-daonna. Ach tha e diùltadh a chridhe fhéin agus a bheatha air an

t-Slànuighear, air a bheil feum cho mòr aige agus aig a bheil feum air-san cuideachd.

Iosa àraidh.

Their an crìosduidh, aig nach 'eil ach an t-ainm 's e toirt aoradh foirmeil dha. Tha e anns an Eaglais ach chan 'eil e dhe 'n Eaglais. Cha robh e riamh air a bbreith a rithisd, *chan ann o fhuil, no o thoil na feola, no o thoil duine, ach o Dhia*. Tha e 'n a choigreach air gach ni spioradail agus diadhaidh, gach ni tha nèimhidh agus os cionn nàduir.

Iosa àraidh.

Their an deisciobuil iriosal agus earbsach, agus anam uile 'n a ghuth: is e Crìosd Fhàidh agus a Shagart agus a Rìgh; a Leighiche maith agus a buachaille maith; Fear a ghràidh agus a tha 'g a ghràdhachadh. Na h-uile ni agus barrachd tha e faotainn annsan. Là an dèidh là tha e tionndadh ris mar a thionndaidheas an dithean ris a' ghréin. Oidheche an dèidh oidheche tha e socrachadh a chinn agus a chridhe air gràdh nìle-fhogainteach a Tighearna mar a chluasag. O! gum b'e mo shochair-sa ainm Iosa a luaidh anns an t-seachd shì. Ann an sin a mhàin tha beannachd an anam. SMELLIE.

Aoigheachd do'n Choigreach

ANNS a h-uile leabhar a bha air a sgrìobhadh anna 'n t-seann Ghàidhealtachd le luchd-siubhail tha ionradh air a dheanamh air coibhneas is fialaidheachd an t-sluaigh; bha iad daonnan deas gu cuid na h-oidhche a thoirt do 'n choigreach. Is gasda an cliù so air sluagh sam bith, ach ged nach 'eil a' Ghàidhealtachd an diugh air dheireadh air àitean eile anns a' chùis so, tha aobhar againn a bhi creidsinn nach 'eil an aoigheachd a b' àbhaist air a thoirt do 'n choigreach innte. Tha aobhar no dhà air an atharrachadh sin. Tha tighean-òsda cho pailt anns an dùthaich 's gu bheil e furasda gu leòir do 'n choigreach biadh is leaba fhaoitinn. Agus am bitheantas tha ra coigrich comasach air an rathad fhéin a phàigheadh; tha iad mòran na's fheàrr air an dòigh na 'n sluagh a tha iad 'nam measg. Ach ged nach bitheadh, tha eagal orm nach fhaigheadh an coigreach an diugh o'n ogha an aoigheachd a gheibheadh e o sheanair, oir tha daoine air fàs cho pròiseil 's nach iarr iad coigreach a steach d' an tigh gu biadh mur bheil tigh maith aca is biadh uasal. Ciod a tha ann an sin ach pròis gun tìr? Bu duine suarach an duine a shealladh sìos air fear no bean chòir a thairgeadh biadh is fasgadh dha, a chionn nach robh anns an tigh aca ach bothan beag, no a chionn nach robh aca ach buntata is sgadan. Is dona an rud an uaisle ma chuireas i coibhneas a mach air an dorus.

Chan ann a mhàin ann an seann leabharraichean a chi sinn gu robh meas aig na Gàidheil air aoigheachd; chi sinn e anns na sean-fhacail a bha air an cleachdadh ann measg an t-sluaigh. Theireadh iad, "Is farsuing bial a' bhothain," a' ciallachadh ged bha an tigh beag gu robh rùm ann do 'n choigreach.

Is mòid rud a roinn.

Is sona gach cuid an comaidh; is maire a chromadh 'na aonar.

Bheirinn cuid oidhche dha ged bhiodh ceann fir fo 'achlais.

A' cheud sgeul air fear an tighe, is sgeul gu latha air an aoigh.

Cha chumar tigh le dorus diùnte.

Am measg nan Iudhach bha aoigheachd do'n choigreach air a chunntas mar dhleasdanas a bha air iarraidh orra le Dia agus a bha taitneach 'na shealladh. Chi sinn so ann an iomadh àite anns a' Bhìobull, agus tha an cleachdadh air a chumail suas ann an dùthchannan na h-àird an ear an diugh fhathast mòran na's fheàrr na tha e n' ar measg-ne. Chan 'eil a' bheag de atharrachadh air cleachdadh nam Bedouin anns an Eiphit, an Arabia, is ann a Siria, a thaobh na cuise so o chionn cheithir mìle bliadhna; ma

ruigeas to tigh Arabaich an diugh gheibh thu ann a' cheart chur-air-dòigh a gheibheadh tu bho Abraham, no bho Iacob, no bho aon eile de na seann aithrichean a tha air an ainmeachadh anns a' Bhìobull. Is e an cliù as fheàrr leis an Arabach gu 'n abairteadh ris "duine aig am bheil diann luathre;" an dìnan luathre a' ciallachadh gu'n d' fhadaidh e mòran theintean a ghreidheadh bidh do choigrich is do chàirdean.

Tha facal eile aca a' moladh "duine a bhios a choin a' comhartaich;" sin a' ciallachadh gu'n treòraich comhartaich nan con an t-allabanach a dh' ionnsaigh a dhoruis. Theirear ri maithean nan Arabach *sheikhs*, agus chan 'eil meas sam bith aca air sheikh mur bheil e fialaidh is aoigheil os cionn a chumantais. Tha bùth no àite-còmhnuidh an sheikh am bitheantas taobh an rathaid air am faodar fuighair a bhi ri coigreach, los gu 'n toir e dha a' cheud fhàilte. Ach cha tionndaidh eadhon na daoine bochda am feum-nach air falbh o'n dorus gun bhiadh is deoch is leaba a thoirt da; cha mhò a shaoileas iad gu bheil iad a' cur comain air le sin a dheanamh. Tha iad a' sealltuinn air mar chothrom a thug e dhaibh an dleasdanas a dheanamh do Dhia.

Tha facal aca a tha ag ràdh, "Is e an t-aoigh tigherna an tighe cho fhad 's a dh'fhanas e ann," agus gu bitheanta is e an fhàilte a chuireas iad air coigreach, "Is leat mo thigh." Tha na h-Arabaich cho milis sìobhalta 'nan cainnt (dh'ith iad caob de bhonnach-a'-bhros-guil) 's nach urrainn thu daonnan an gabhail aig an facal, ach faodaidh coigreach a chreidsinn nach e modh a mhàin a tha 'nam beachd an uair a their iad ris, "Is leat mo thigh." Seasaidh fear an tighe an taobh a muigh gus an iarr an t-aoigh air tighinn a steach agus suidhe air ùrlar féin. Cuiridh e gach nì as fheàrr a tha aige air a bheulaobh, agus chan 'eil aig an aoigh ach a ràdh ciod a bu mhaith leis, agus gheibhear dha e ma ghabhas e idir faotainn.

Ma's duine tìrail an t-aoigh chan ith e na chuirear n'a choinneamh, gu sònruichte ann an tigh duine bochd; fàgaidh e a chèrr los a leigeil fhaicinn nach 'eil gainne bidh ann. Chuireadh sin fear an tighe gu nàire. An àite e bhi as an rathad do 'n choigreach am biadh a mholadh, tha modhannan na h-aoigheachd a' ceadachadh dha sin a dheanamh, ach còrdaidh e ri fear an tighe na 's fheàrr mur abair an t-aoigh air a cheann gu bheil ann biadh maith, ach ma dh' imlicheas e a bhilean ann an dòigh a dh' fhaodar a thuigsinn gu bheil e a' taitinn ris. Ma thug e dhuit deoch de sheòrsa sam bith, is e

an dòigh air an deoch a mholadh, a h-òl gu réidh, a' blasadaich le do bhilean, agus a' deanamh na fuaim sin leò a chluinnear air uairean bodaich fheusagach a' deanamh an uair a bhios iad ag òl rud teth. Tha an fhuaim sin mar cheòl binn ann an cluas an Arabaich oir tha i a' leigeil fhaicinn dha gu bheil an deoch a' cordadh ris an aoigh. Bheir e oibheum mór dha pàigheadh a thairgsinn.

Aon uair 's gu 'n toir Arabach fasgadh do dhuine 'na thigh tha e tèaruainte, agus gheibh e aoigheachd fad oidhche ged bhiodh ceann fir fo achlais. Cha ghabhadh e cothrom air a nàmhaid cho fhad 's a tha e 'na thigh, oir tha an t-seann uaisle air a cumail suas leis. Neo-arthainn nach 'eil na h-Arabaich fuileachdach gu leòir ma thachras an nàmhaid riu air an raon no anns a' chath, ach tha iad a' meas gu 'm biodh e 'na ghnòthuch maslach corrag a chur air nàmhaid an taobh a stigh d' an geatachan. B' fheàrr leis an Arabach mort is mèirle is adhalt-rannas a bhì air a chur as a leth seach e bhì air a ràdh gu 'n do bhris e lagh na h-aoigheachd, no gu 'n do ghabh e cothrom air nàmhaid a thàinig gu thigh mar aoigh. Tha e 'na nàire shiorruidh dha dochunn a dheanamh air neach a dh' ith aran maille ris. Tha e mar fhaichaibh air (ma bhris a nàmhaid aran maille ris) aoigheachd is càirdeas a nochdadh dha gus am bi an t-aran a dh' ith e air a chnàmh gu h-iomlan 'na choluinn; mar sin tha e a' toirt ceithir uairean fichead d'a nàmhaid gu bhì cur air a shon fèin. Is e an cleachdadh so a bha ann an inntinn an t-salmadair an uair a thubhairt e, "Esan a dh' ith de m' aran thog e a shàil a' m' aghaidh." Bha cionta Iudais an aghaidh Chrìosd air a chumntas na b' antromaichte a chionn gu 'n do bhrath e e an déidh aran a bhriseadh maille ris.

Is ann am measg nan Arabach a gheibhear cleachdaidhean na h-àird an Ear air an cumail suas mar a bha iad ann an làithean an t-seann Tiomnaidh, oir is iadsan fìor shìol na dùthcha as an d' fhuair sinn am Biobull, agus ma ruigeas tu bùth Arabaich an diugh fhathast theagamh gu 'n cluinn thu na ceart bhriathran bluaith a labhair Abraham ann an còmhnaid Mhamre, "Agus thog e suas a shùilean, agus feuch bha trìuir dhaoine a' seasamh làimh ris; agus an uair a chunnaic e iad ruith e 'nan coinneamh o dhorus a bhùtha, agus chrom e e fèin gu làr; . . . thugaibh an so beagan uisge, agus ionnlaidibh bhuir casan, agus bheir mise an so greim arain agus neartaichibh bhuir cridhe. Agus ghreas Abraham, agus thuir e ri Sarah, Dean chabag, taoisinn trì miosairean de mhìn phlùr, agus dean aran air lic an teintean. . ."

Anns an Tiomnadh Nuadh tha aoigheachd do 'n choigreach air a mholadh. Tha an t-abstol Pol 'g a ainmeachadh mar aon de chomharran an fhìor Chrìosduidh, "a' comh - roinn ri

nìreasbhuidh nan naomh, a' gnathachadh aoigheachd." Anns an litir gu Titus tha aoigheil-eachd air ainmeachadh am measg nam buadhan maithe eile a bu chòir a bhì ann an easbuig; anns an litir a chum nan Eabhruideach tha e air iarraidh oirnn, "Na deanaibh dearmad air aoigheachd a thoirt do choigreach;" agus tha an t-abstol Peadar ag ràdh, "Thugaibh aoigheachd d'a chèile gun ghearan." Fhuair Iosa coire do Shimon, am Pharasach, a chionn nach do rinn e dha a réir cleachdadh na dùthcha, "Thàinig mi a steach do d' thigh ach cha d' thug thu dhomh uisge chum mo chos; cha d' thug thu dhomh pòg; cha d' ùng thu mo cheann le oladh."

Do bhrìgh nach robh àite aig Iosa anns an leagadh e a cheann bha e an earbsa ris an aoigheachd a bheireadh a chàirdean dha. Agus chan e mhàin gu 'n do mheas e mar fhìreantachd an aoigheachd a thug daoine caomh fialaidh dha fhéin, ach mheas e mar an ceudna mar fhìreantachd an aoigheachd a bheirear do 'n aon de na bràithrean as lugha aige.

Ann an leabhar Eiphteach tha na briathran so air an cur ann am beul an dia mhóir a bhios a' toirt breith air na mairbh, "Leigibh an duine so a steach oir tha na diathan a' deanamh a bheatha do 'n àite so; thug e biadh do 'n aerach, deoch dhaibhsan air an robh pathadh, agus chòmhdaich e an lommochd." Nach 'eil na briathran sin glé choltach ris an fhacal a labhair an Slànuighear, "C' uin a chunnaic sinn a'd' choigreach thu agus a thug sinn aoigheachd dhuit?" Agus fhreagair an Rìgh, "Gudeimhin a ta mi ag ràdh ribh, a mheid 's gu 'n do rinn sibh e do aon de na bràithrean as lugha agam-sa, rinn sibh dhomhsa e."

Mar so faodar a ràdh gu cinnteach gu 'm feum daoine cumntas a thoirt do Dhia aig là a' bhreitheanais air an dòigh anns an do choimhead iad air thalamh lagh na h-aoigheachd. Agus ma tha so fìor cò a ghabhadh air fhéin a ràdh gur suarach an còmharr air maitheas duine e a bhì aoigheil. An uair a chuir Crìosd a mach a theachdairean dh' iarr e orra gun sporan a bhì aca, ach iad a bhì an earbsa ri aoigheachd nan daoine a rachadh iad thuca. Bha iad ri am beannachd a thoirt do na tighean a ghabhadh riutha, ach cha robh aig na tighean nach deanadh sin ri fhaotainn ach mallachd, "Is so-iomchraire a bhitheas e do Shodom 's an là ud, na do n' bhaile sin."

Tha aoigheachd, ma ta, a réir spiorad an t-soisgeil; nìme sinn cuimhniceamaid a ghnàth facal sòluimte an t-Slànuigheir, "Bha mi a'm' choigreach is thug sibh aoigheachd dhomh," agus ma nì sinn sin cha bhì sinn gun ar duais, agus uair no uair-eigin "bheir sinn aoigheachd do ainglibh gun fhios duinn."—Eabf. xiii. 2.

Bunaitean Eaglais na h-Alba

Cuairtichibh Sion, agus rachaibh m'a timchioll; àirmhibh a tùir; thugaibh an aire d'a balla-dìonaidh.

AN dràsd 's a ris tha sinn a' cluinntinn gu bheil nithean sònraichte air an cur as leth Eaglais na h-Alba nach 'eil fìor; gu bheil daoine anns a' Ghàidhealtachd a tha sìor lean-tuinn air a ràdh nach fheàrr a teagasg agus a creideamh na teagasg is creideamh an anacriosduidh, agus nach 'eil i a nis air a stéidheachadh idir air bunaitean an Ath-leasachaidh. Bu bhoichd an gnothuch sin na'n robh e fìor, ach chan 'eil aon fhacal fìrinn ann.

Tha Eaglais na h-Alba na's motha agus na's cumhachdaiche agus na's seasmhaiche air a bunaitean na gu ruig i a leas umhail a ghabhail do na bhios daoine nach buin dhi ag ràdh uimpe, ach cha bu mhaith leatha gu'm biodh a sluagh féin air am fàgail gun fhios aca cìod a their iad an uair a chluinneas iad droch thuailleas de'n t-seòrsa so air a thogail oirre. Co dhiu is fìrinn no breug e, ma tha rud air a ràdh a Luan 's a Shathurna, is dà nair air là na Sàbaid, tòisichidh daoine air a chreidsinn.

Sin an t-aobhar, ma ta, gu bheil sinn a' toirt tarraing air an rud idir air an duilleig so, agus gu bheil sinn a' dol a chur sìos gu réidh soilleir, facal air fhacal, an còrdadh agus an cùmhnant air a bheil Eaglais na h-Alba air a suidheachadh. Tha an còrdadh agus an cùmhnant sin air a chur sìos anns na h-ochd Cinn anns a bheil i ag aideachadh agus a' deanamh fianuis air a creideamh a thaobh nithean spioradail.

I. Is meur Eaglais na h-Alba de'n Eaglais Naoimh, Choitchinn; ag aoradh do aon Dia, uile-chumhachdach, uile-ghlic, agus uile-ghràdhach, an Trianaid an Athar, a Mhic, agus an Spioraid Naoimh, a tha ionann ann an nàdur agus coimeas ann an cumhachd is ann an glòir; ag aoradh an Athar a tha iomlan 'n a mhórachd; ag aideachadh ar Tighearn Iosa Crìosd, am Mac Siorruidh, a bha air a dheanamh 'n a dhuine a thoirt slàinte dhuinn; a' deanamh uail 'n a chrann-ceusaidh agus 'n a ais-eirigh, agus fo fhiachaibh ùmhlaichd a thoirt da mar Cheann os cionn nan uile nithe d'a eaglais; ag earbsadh ri ath-nuadhachadh agus ri trèrachadh an Spioraid Naoimh a bha air a ghealltainn; a' searmonachadh maitheanas pheacaidhean agus réite ri Dia tre chreideamh ann an Crìosd, agus tiodhlac na beatha maireannaich; agus a' saothrachadh gu bhi cur air aghaidh rìoghachd Dhe air feadh an t-saoghail. Tha Eaglais na h-Alba a' leantuinne dileas do'n Ath-

leasachadh; a' gabhail ri Facal Dhe a tha air a chur sìos ann an sgriobtuiribh an t-Seann Tiomnaidh agus an Tiomnaidh Nuaidh mar an riaghailt as àirde a thaobh creidimh is beatha; agus ag aideachadh teagasg is fìrinnean móra a' Chreidimh Choitchinn a tha air an stéidheachadh air.

II. A mach o Fhacal Dhe, agus fo Fhacal Dhe, is e an riaghailt eile a tha aig Eaglais na h-Alba a thaobh teagaisg is creidimh Leabhar Aidmheil a' Chreidimh, a bha air gabhail ris leis an Ard Sheanadh an 1647, anns am faighear suim is brìgh a' chreidimh, creideamh na h-Eaglais Ath-leasaichte. Is e modh-riaghlaidh na h-eaglais an dòigh Chléireachail; le Seiseanan, Cléirean, Seanaidhean, is Ard Sheanadh; agus a thaobh aoraidh, is ministrealachd, is smachdachaidh, tha i a' leantuinne nan riaghailtean a bha air an cur sìos ann an *Riaghailtean a thaobh Aoraidh*, agus ann an *Fòirm Riaghlaidh na h-Eaglais air a' Mhodh Chléireachail*, mar a bha iad sin air am mineachadh no air an atharrachadh le achd an Ard Sheanaidh, no mar dh' fhaodas iad a bhi air am mineachadh no air an atharrachadh le achd an Ard Sheanaidh.

III. Is e an eaglais so, gun ag, Eaglais na h-Alba a bha air a h-ath-leasachadh an 1560, a bha a saorsa air a seallachadh an 1592, agus a bha a còraichean air an deanamh cinnteach dhi le *Cùmhnantan an Aonaidh* eadar an dà rìoghachd an 1707. Agus buinidh ainm is inbhe Eaglais na h-Alba dhi, gun ag, ged tha i a nis a' cur a mach nan ochd Cèann so as ùr, gu bhi deanamh fianuis air a creideamh a thaobh nithean spioradail. Mar eaglais na Tìre, a tha seasamh air brìgh is gné na diadhaidheachd a bha agus a tha comharrachadh sluagh na h-Alba, tha i ag aideachadh gu bheil e mar fhiachaibh oirre gu sònraichte òrduighean agus sochairean an t-soisgeil a thoirt do gach sgìreachd anns an dùthaich, le ministrealachd shuidhichte.

IV. Mar mheur de'n Eaglais Choitchinn anns an do shuidhich an Tighearn Iosa Crìosd luchd-dreuchd, chum an eaglais a bheathachadh agus a riaghladh, tha còir is ùghdarras aig eaglais na h-Alba riaghailtean no laghanan a dheanamh, agus breith a thabhairt ann an cùisean a bhuineas do theagasg, do aoradh, do riaghladh, agus do smachdachadh, anns an eaglais. Tha

an t-ùghdarras sin aice o Chrìosd agus o Chrìosd a mhàin, a Rìgh nèamhaidh agus a Ceann; anns na cùisean sin chan 'eil i fo cheannsal chùirtean lagha na rìoghachd. Tha so a' ciallachadh am measg nithean eile, gur ann aig an Eaglais i féin a tha còir air gach uile cheist a shocruchadh a bhuineas do nithean spioradail, cò dha a bheirear sochairean na h-eaglais, cò a chuirear ann an dreuchd innte; cò a bhios 'n am buill innte; ciod an dòigh anns an sònraichear luchd-dreuchd, agus ciod na riaghailtean a nithear mu obair mhinistearan agus luchd-dreuchd eile. Ciod air bith an dòigh anns am faod na cùirtean lagha, no lagh sìobhalta na rìoghachd, ùghdarras is còraichean na h-eaglais aideachadh ann an nithean spioradail, chan 'eil an t-aideachadh sin a' ciallachadh gur ann uapa-san a tha i a' faotainn an ùghdarrais sin ach o Cheann na h-eaglais air nèamh agus uaith-san a mhàin, agus cha mhò a tha e a' ciallachadh gu bheil còir air bith aca gnothuch a ghabhail ri gnìomharan na h-eaglais, no ris a' bhinn a bheir i a mach ann an cùisean spioradail.

V. Tha còir is ùghdarras aig Eaglais na h-Alba a riaghailtean-suidhichte féin a dheanamh a thaobh teagaisg is creidimh, na riaghailtean-suidhichte a tha aice a mach o Fhacal Dhe agus fo Fhacal Dhe; còir is ùghdarras a ràdh cuid-eachd ciod an seadh anns a bheil i a' gabhail ri Leabhar Aidmheil a' Chreidimh; tha còir is ùghdarras aice sealltainn thairis air briathran air bith anns an Leabhar sin nach 'eil a réir a teagaisg agus an ceartachadh, air neo riaghailtean-suidhichte eile a chur 'n an àite, ach feumaidh sin uile a bhì a réir Facal Dhe agus a réir suim is brìgh a' Chreidimh Chrìosduidh mar a tha e air a chur sìos ann an Leabhar Aidmheil a' Chreidimh. Is e an eaglais féin as breitheamh air a' chùis, co dhiubh a tha no nach 'eil teagasg air bith a réir Facal Dhe agus a réir suim is brìgh a' Chreidimh Chrìosduidh, agus tha e iomchuidh gu'n tugadh i saorsa coguis do dhaoine ann am puingean beaga nach buin do chridhe na diadhaidheachd. Tha còir is ùghdarras aig an Eaglais na nithean so uile a dheanamh, gun an cur an cead uachdaranachdan na rìoghachd, ma théid i air an ceann gu cùramach agus gun chabhaig, faiceallach nach dean i mearachd.

VI. Tha Eaglais na h-Alba ag aideachadh gu bheil an t-uachdaran saoghalta air òrduchadh le Dia, agus gu bheil ùghdarras aige, an taobh-a-stigh d'a crìochan féin; gur e dleasdanas na rìoghachd an diugh mar anns na làithean o shean ùmhlachd a thoirt do Dhia mar rìoghachd, an Tighearna Iosa Chrìosd aideachadh mar Rìgh os cionn nan uile rìoghachdan, a laghanan a choimhead, urram a thabhairt d'a òrduighean urram a thabhairt d'a eaglais, agus rìoghachd

Dhe a chur air aghaidh anns an t-saoghal anns gach dòigh fhreagarrach.

Tha dleasdanas aig an Eaglais agus aig an Staid do chàch a chéile, agus comas aca a chéile a chuideachadh gun an dara h-aon a dhol seachad air crìochan an aoin eile. Buinidh e do'n Eaglais agus do'n Staid a ràdh, gach aon dhiubh air a son féin, ciod an dòigh no ciod an ùine a leanas iad anns a' cho-bheinn so agus a leanas iad air na dleasdanas a tha sruthadh uaith.

VII. Tha Eaglais na h-Alba a' creidsinn gur e toil Chrìosd gu'm biodh a dheisciobail uile 'n an aon, anns an Athair agus annsan, a chum gu'n creideadh an saoghal gu'n do chuir an t-Athair uaith e; mar sin tha i a' faicinn gu bheil e mar fhiachaibh oirre aonadh iarraidh agus a dheanamh ri eaglaisean eile anns a bheil Facal Dhe air a shearmonachadh an gloine, na Sàcramaidean air am frithealadh a réir òrdugh Chrìosd, agus smachd air a chumail gu riaghailteach; agus tha i an taobh a stigh d'a còraichean agus air slighe a dleasdanas ann a bhì ag aonadh ri eaglais air bith de'n t-seòrsa sin, gun a bith, no a beatha, no a h-ainm féin a chall, air chumhachan a bhios a réir nan prionnsalan a tha air an cur sìos anns na h-ochd Cinn so.

VIII. Is ann aig Eaglais na h-Alba féin, agus aice-se a mhàin, a tha còir air na Cinn so a mhinèachadh, ciod an seadh anns an tuigear iad; cho fhad 's a théid i air a cheann gu cùramach agus gun chabhaig, faiceallach nach dean i mearachd, tha còir is ùghdarras aice na Cinn so a cheartachadh ma tha i a' faicinn sin feumail, ach air a' chumhant so nach atharraichear iad air dhòigh nach 'eil a' cordadh ris an teagasg a tha air a chur sìos anns a' cheud cheann, teagasg ris a bheil bith agus beatha na h-Eaglais an crochadh. Ma rùnaicheas an t-Ard Sheanadh gu'n cuirear dad air bith ri aon de na Cinn so, no gu'n atharraichear iad air dhòigh air bith eile théid sin a chur sìos gu uile Cléirean na h-eaglais dà bhliadhna as déidh a chéile co dhiu, gus beachdan agus comhairle nan Cléirean fhaotainn; ma bhios dà thrian de na Cléirean air taobh an atharrachaidh faodaidh an t-Ard Sheanadh an t-atharrachadh a cheartachadh gu cùramach agus gu faiceallach a ris, ann an solus beachdan is comhairle nan Cléirean, agus a chur sìos thuca an treas uair, agus air a' cheann mu dheireadh ma bhios dà thrian de na Cléirean fàbharach faodaidh an t-Ard Sheanadh, ma chì na buill iomchuidh, an t-atharrachadh a dheanamh gu h-òrdail riaghailteach a réir lagh na h-Eaglais. Ach mur bì dà thrian de na Cléirean air son an t-atharrachadh a dheanamh, leigear an gnothuch seachad, agus chan fhaod a' cheist a bhì air a' togail a ris gu cionn chòig bliadhna.

Sin, ma ta, na Cinn anns an do chuir seann Eaglais na h-Alba an céill do'n t-saoghal a teagasg agus a prionnsapalan agus a modh-riaghlaidh an uair a bha i a' dol a dh' aonadh ris an Eaglais Shaoir Aonaichte, agus is ann air bhonn an teagaisg sin agus nam prionnsapalan sin a bha an t-aonadh air a dheanamh; agus is ann air na h-ochd Cinn sin a tha an Eaglais Aonaichte, Eaglais na h-Alba, a' seasamh an diugh.

Coma leam a' pheasanachd leis am bi daoine a' toirt breith air eaglais, no a' faotainn coire do eaglais, a chionn gun dubhairt ministear no foirbheach a bhuineas dhi sid no so, no a chionn gu'm bi an t-Urramach Niall Mac Phàrlainn, B.D., an Cille-sgumain, ag ràdh nach b'aithe do Mhaois uiread mu'n ghealaich 's is aithne do Shir Seumas Deans. Sealladh iad air teagasg is fianuis na h-eaglais mar tha iad air an cur sìos leis an eaglais féin, agus leigidh sin fhaicinn dhaibh c'àite a bheil i a' seasamh.

Na'n robh am Morair uasal agus ionnsaichte, am Morair Halsbury, air ais anns an t-saoghal so a ris, agus na'n robh e 'na shuidhe ann an cuirt-lagha, a' feuchainn ri thuigsinn ciod an eaglais a tha ann an Eaglais na h-Alba, saoil thu an éisdeadh e ris gach Calum Udalan a thoilicheadh bruidhinn ris 'na h-ainm, no maith dh' fhaoidte 'na h-aghaidh; chan éisdeadh idir, ach ghairmeadh e air Cléirich an t-Seanaidh agus dh' iarradh e orra na h-ochd cinn so a thoirt dha. Agus chnuasaicheadh e orra gu cùramach m'an deanadh e suas inntinn.

* * * * *

Seach gu bheil mi a' bruidhinn air a' chùis so idir, bu mhaith leam a chur sìos air an duilleig so, na h-earailean a thatar a' toirt do mhinistearan òga ann an Eaglais na h-Alba an uair a thatar 'g an cur air leth gu dreuchd na ministrealachd, agus na ceistean a thatar a cur orra an uair a thatar 'g am pòsadh ri eaglais is coimhthional.

"Ann an coisrigeadh dhaoine gu dreuchd na ministrealachd tha Eaglais na h-Alba, mar mheur de'n Eaglais Naomh Choitchinn a tha a' deanamh aoraidh do aon Dia, an t-Athair, am Mac, agus an Spiorad Naomh, a' cur an céill as ùr a creideamh ann an gràdh Dhe, agus ann an saor ghràs Dhe, a tha air am foillseachadh anns an t-soisgeul, tre Iosa Crìosd, aon-ghin Mhic, ar Tighearna, a thàinig do'n t-saoghal anns an fheadhail, a bha air a cheusadh, agus a dh' éirich a ris, trid a bheil e a' tairgsinn gu saor dhaibh-san a ni aithreachas agus aig a bheil creideamh, maithneas am peacaidhean. ath-nuadhachadh leis an Spiorad Naomh, agus beatha shiorruidh, agus 'gan gairm gu bhi a' saothrachadh ann an co-chomunn nan creidmheach gu bhi cur rioghachd Dhe air a h-aghaidh air feadh an t-saoghail."

(1) *A bheil thu a' creidsinn ann an aon Dia—an t-Athair, am Mac, agus an Spiorad Naomh—agus*

a bheil thu as ùr ag aideachadh an Tighearna Iosa Crìosd mar do Shlànnighear agus do Thighearna?

(2) *A bheil thu a' creidsinn gur e Facal Dhe a tha air a chur sìos ann an sgrìobtuiribh an t-Seann Tiomnaidh agus an Tiomnaidh Nuaidh an riaghailt as àirde a thaobh creidimh is beatha?*

(3) *A bheil thu a' creidsinn ann am fìrinnean mòra an t-soisgeil, ann an suim agus am brìgh a' Chreidimh Chrìosduidh mar tha sin air a chur sìos ann an Leabhar Aidmheil na h-eaglais so?*

(4) *A bheil thu ag aideachadh gu bheil am modh-riaghlaidh a tha anns an eaglais so, ris an abrar an dòigh Chléreachail, a réir Facal Dhe; agus a bheil thu a' gealltainn gu'n toir thu ùmhachd anns an Tighearna do'n Chléir so, agus do chùirtean eile as àirde anns an eaglais, agus gu'n gabh thu do roinn dhligheach féin 'n a h-obair agus 'n a riaghladh?*

(5) *A bheil thu a' gealltainn gu'n sir thu aonachd agus sìth na h-eaglais so; gu'n seas thu a teagasg, a dòighean-aoraidh, a dòighean-riaghladh, agus a dòighean-smachdachaidh; agus gu'n nochd thu spiorad bràithreil do luchd-leannmuinn an Tighearna uile?*

(6) *Nach e eud air son glòir Dhe, gràdh do'n Tighearna Iosa Crìosd, agus iarrtus air daoine a theàrnadh, cho fhad 's is aithne dhuib do chridhe féin, na h-aobharan àraidh a thug ort dreuchd naomh 'n a ministrealachd a ghabhail ort féin?*

(7) *A bheil thu a' gealltainn, tré chòmhnuadh an Tighearna Iosa Crìosd, do bheatha a chur seachd gu diadhaidh agus gu cùramach; t-obair agus do dhleasdanas anns a' mhinistrealachd a dheanamh gu dèileas, gu dìchiollach, agus gu togarrach, a' deanamh nan uile nithe air ghaol rioghachd Dhe a chur air aghaidh?*

(8) *A bheil thu a' gabhail ris a' ghairm a fhuair thu gu bhi 'n ad aodhair anns a' choimhthional so, agus a bheil thu a' gealltainn gu'n dean thu dìchioll, tré chòmhnuadh gràis, air thu féin a nochdadh dearbhta mar mhinistear dèileas an t-soisgeil am measg an t-sluaigh so?*

Ma tha na ceistean sin air am freagairt gu riar na Cléire cuiridh am ministear an sin a làmh ris a chùmhnaidh so, 'n a làmh-sgrìobhaidh féin; cùmhnaidh ris a bheil foirbhich cuideachd a' cur an làimh an uair a ghabhas iad orra an dreuchd sin.

(1) *Tha mi a' creidsinn fìrinnean mòra a' Chreidimh Chrìosduidh a tha air an cur sìos an Leabhar Aidmheil na h-eaglais so.*

(2) *Tha mi ag aideachadh gu bheil an riaghladh Chléreachail a tha anns an eaglais so a réir Facal Dhe, agus tha mi a' gealltainn gu'n géill mi dha agus gu'n aontaich mi ris.*

(3) *Tha mi a' gealltainn dòighean na h-eaglais so a leantainn a thaobh aoraidh, is fìrithleadh nan òrdughean follaiseach, mar a tha no bhitheas an dòighean sin 'n an gnàths innte.*

Anns a' Chùbaid

(LEASAN DO PHARANTAN)

Anns an là sin, coimhlonaidh mi an aghaidh Eli na nìthe sin uile a labhair mi mu thimchioll a thighe, o thoiseach gu deireadh.—I SAMUEL, iii. 12.

A NNS an t-saoghal so chi sinn daoine a tha faotainn dheth na's fheàrr na thoill iad; daoine a thoill a' chroich ach nach d'fhuair i. Ach chi sinn daoine eile a tha faotainn na's miosa na thoill iad, co dhui cho fhad 's is léir dhuinne; daoine a fhuair am peanasachadh na's motha na thoill iad. B'ann diubh sin Eli. An uair a leughas tu eachdraidh an duine so ann an ceud leabhar Shamuel, chan urrainn duit gun co-fhaireachduinn a bhi agad ris an t-seann duine bhochd air an tàinig trioblaidean cho mòr ann an deireadh a làithean; agus theagamh gu'n saoil thu gu robh Dia na bu truime air na bha e air daoine eile a bu mhiosa na e. Ach chan urrainnear eucoir a chur as leth an Tighearna; agus mar sin, tha an earrann so de Fhacal an Tighearna a' teagasg do phàrantan, *gu bheil mallachd Dhe air a' h-uile teaghlach anns nach 'eil a' chlann air an casg o olc agus o ain-diadh-diaidheachd.*

A mach o'n dòigh anns an do thog e a theaghlach bha Eli 'n a dhuine caomhail, agus 'n a dhuine diadhaidh cuideachd. Bha e 'n a shagart agus 'n a bhreitheamh ann an Israel, agus chomhlion e an dà dhreuchd sin gu h-iriosal agus gu treibhdhireach. Tha fichead rud as aithne dhuinn uime a tha chum a chliù. Nach b' uasal agus nach bu chaomhail a labhair e ri Hannah an uair a chunnaic e gu robh e ceàrr ann a bhi saòilsinn gu robh i air mhisg! Nach b' uasal agus nach bu chaomhail cuideachd a labhair e ri Samuel an uair a chunnaic e gu'n do ghairm Dia an gille! Cha robh a leithid de ni agus farmad 'n a chridhe. An àite gamblas a bhi aige do'n ghille òg a bha gus e féin a chur bhàrr a' chrùin, mar gu'm b'eadh, is ann a chuidich e le Samuel ruinatean Dhé a thuigsinn.

Am measg nam fàilingeas a tha ag iadhadh mu dhaoine, tha mi an dùil gur e so an fhàileng as cumanta, gu bheil iad deas gu saoihbneas a ghabhail ma chuirear duine eile air thoiseach orra. An goirteachadh as lugha a bheir thu d'am féin-spéis, gabhaidh iad anns an t-sròin e. Neo-ar-thaing nach bi iad geanaill dhi-chiollach cho fhad 's a gheibh iad sgiobaireachd is comann; ach ma mholar duine eile, no ma chuirear duine eile air thoiseach orra, no mur bheil iad a' faotainn an rud sin ris an abair iad an *còraichean* agus an *àite*, gabhaidh iad saoihbneas agus tilgidh iad an obair as an làimh. A h-uile duine aig a bheil ri oibreachadh còmhla r'a cho-chreutairean, is aithne dha an seòrsa dhaoine so, agus tha fhios aige cho duilich 's a tha e bhi suas riutha.

Ach cha robh aon bhoinne de 'n spiorad so ann an Eli; cha do ghabh e saoihbneas ri Dia no ri Samuel an uair a thàinig facal an Tighearna gu Samuel an àite tighinn thuige féin. Bha e searbh dha gun teagamh a bhi air a chur as an rathad, agus balach fhaicinn air a chur air thoiseach air, ach cha do ghabh e fearg no saoihbneas, agus cha mhò a rinn e gearan.

Fad dhà fhichead bliadhna bha Eli 'n a dhuine mòr am measg mhaithéan Israel; cha robh taobh an tionndadh e nach robh daoine a' deanamh am beic dha, oir bha fhacal mar fhacal an rìgh. Chan 'eil e furasda do dhaoine a tha cleachdta ri urram a bhi air a thoirt daibh deanamh as eugmhais, oir ionndrainnidh an cridhe am brosgul mar a dh' ionndrainnicheas a' bhodhig am biadh. Ach ghiùlain Eli e féin gu h-uasal agus gu diadhaidh an uair a dh' innseadh dha gu robh e a' dol a chall a dhreuchd agus a ghloir shaoghailta. "Is e toil an Tighearna ata ann," ar's esan, "deanadh e mar chi e iomchuidh." Cia meud duine a bhios a' leughadh na duilleig so a b'urrainn sin a ràdh o'n cridhe na'n robh iad 'n a àite?

Ach ged nach urrainn duinn gun taobh bhlàth a bhi againn ris an t-seann duine so, agus co-fhaireachduinn a bhi againn ris anns na trioblaidean a thàinig air 'n a sheann aois, chan fhaodar a lethsgèul a ghabhail, no a chumtas neo-chiontach oir bha e air a dhètheadh le Dia, agus is breitheamh Dia nach toir a mach ach binn cheart. Tha Dia ceart 'n a uile shlighean.

Bha Eli coltach ri iomadh a h-aon eile; dh' fheuch e ris an staid agus an eaglais a riaghladh, ach rinn e dearmad air a thigh féin a riaghladh. Sin aon de na peacaidhean as trice anns a bheil daoine a' tuiteam an duigh; gabhaidh iad os làimh fichead car a ni e eu-comasach dhaibh sealltuinn as déidh an teaghlaichean mar bu chòir daibh. Tha daoine cho gaolach air an corrigan fhaotainn ann an nithean móra 's nach 'eil suim aca do na nithean beaga. Tha iad cho driopail, a' ruith gu coinneamhan uime sud agus uime so, 's nach 'eil cothrom aca air eòlas a chur air an cloinn féin. Ach saoilidh mi gur e ceud dhleasdanas a' h-uile duine a tha togail teaghlaich a thigh a riaghladh gu ceart, agus a chlann a theagasg agus a smachdachadh. Mur bheil e a' deanamh sin chan 'eil ann dha ach an dearg mhìomhadh tòiseachadh air an staid agus air an t-saoghal uile a chur ceart.

Bha clann Eli 'n an cùis-bhruidhne agus 'n an culaidh-nàire ann an Israel; air cheann na cuideachd anns gach baoghaltachd is rantair-

eachd a bha dol air aghaidh. Bha fhios aig an athair gu maith air an dol-a-mach a bha aca, ach ma bha, cha do chuir e casg orra ; agus mu dheireadh thug an droch chaitheamh-beatha air daoine tarcais a dheanamh air seirbhis an teampuill agus air tabhartas Iehobhah.

Na'n do rinn Eli mar bu chòir da a dheanamh chuir e a mach as an dreuchd agus á coimhthional Israeil iad, ach bu mhotha a chlaon-bhàigh ri fhuil is fheòil féin na 'eud air son tigh an Tighearna, agus leig e leò dol air an aghaidh. Air a shon so, chan urrainnear a lethsgèul a ghabhail, oir is còir gu'n cuireadh duine anns a bheil spiorad na sagartachd maith na h-eaglais is aobhar an Tighearna air thoiseach air buannachd a theaghlach.

Ach ged chaog Eli a shùil ri aingidheachd a chloinne cha do chaog Dia a shùil rithe, oir tha gnùis an Tighearna gu bràth an aghaidh aingidheachd. "Feuch ni mi ann an Israel," arsa Dia, "ni a ni gaoir ann an dà chluais gach neach a chluinneas e : bheir mi breith air a thigh gu bràth, air son na h-aingidheachd air an robh e fiosrach ; a chionn gu'n tug a mhic mallachd orra féin, agus nach do chaisg esan iad."

Bha am bagradh so air a choimhlionadh ann an da rìreadh, oir thug Dia thairis Israel do na Philistich ; bha Hophni agus Phinehas air an marbhadh, agus àire Dhé air a glacadh agus air a toirt air falbh le sluagh coimheach. Agus a chur an tuilleadh gaoir ann an cluais gach neach a chual an naigheachd bhochd sin, thuit Eli fhéin is bhris e amhach.

Dean an t-òle is fan r'a dheireadh ; caomhain an t-shlat is mill do mhac,—sin na leasain a tha beatha an duine so a' teagasg duinn. Agus tha sòluimteachd nan leasan sin air a dhùblachadh a chionn gu bheil e 'g an leughadh ann am beatha duine a bha 'na dhuine caomhail is iriosal is diadhaidh. Ged a leanadh tu air Eli a mholadh fad oidheche gheamhraidh gheibheadh tu rud is rud eile a b'urrainn duit a ràdh 'n a fhàbhar, ach ged a bha e 'na dhuine maith *bha aon fhàiling mhòr ann*, agus mhill an fhàiling sin a bheatha. Dhìobhail e fein, agus a theaghlach, agus a dhùthaich oirre, agus rud a bu mhiosa air fad dhìobhail rioghachd Dhé oirre.

Tha cuid de pheacaidhean na's gràineile agus na's an-tromaichte na cuid eile, ach chi sinn glé bhitheanta gu bheil peacadh ris an abramaidhe peacadh beag a' toirt a mach toradh eagallach ann am beatha an duine a rinn e ; toradh a tha, a réir choslais co-dhiu, a dhà cheud uiread ris an t-sìol a bha air a chur. Sin aon de dhìomhaireachdan freasdal Dhe.

Mar is bitheanta tha uamhas air daoine roimh pheacaidhean gràineil, agus a chionn gu bheil, tha iad 'n an earalas orra. Ma thachras gu'n tuit iad ann am peacadh de'n t-seòrsa sin tha e 'n a leithid de shearbhadas d'an cridhe agus d'an coguis 's nach eil iad ann an staid cho cunnartach gu spioradail 's a bhitheadh iad mur biodh e 'n a shearbhadas dhaibh idir. Air an làimh eile tha peacaidhean ann nach 'eil a' toirt oibheum mór air bith do choguis dhaoine, a chionn gu bheil iad cumanta agus a chionn gu bheil ainmean bòidheach orra ; sin na peacaidhean a tha cunnartach do shluagh an Tighearna, oir chan 'eil iad 'n an earalas orra, agus faodaidh iad tuiteam anna gun fhios dhaibh. Ach ged tha peacaidhean ann as miosa na chèile tha a h-uile peacadh gràineil an sùilean Dhe. "A sheachrain féin co thuigegas iad ? o lochdan diomhair, saor thusa mi a Dhe."

Mise agus a chlann a thug Dia dhomh ! Ma thug Dia clann do phàrantan a chaidh air cheann tigheadais is teaghlach, car son a thug e dhaibh iad ach a chum gu'm biodh a' chlann sin air an togail ann an oilean agus ann an teagasg an Tighearna ? Sin deasdanas nach fhaod pàrantan a dhearmad gun chiont eagallach ; ma ni iad dearmad air, b' fheàrr dhaibh nach do rugadh iad. Is sonna na pàrantan as urrainn a ràdh air a' cheann mo dheireadh, ladsan a thug thu dhomh cha do chaill mi aon diubh. Ach ciod a theirear ri aithrichean is màthraichean a tha cho neo-shuimeil a thaobh teagasg an cloinne 's nach fhaca an clann iad rianh ag ùrnuigh ? Ciod a theirear iad riu ach gu bheil iad a' peacachadh an aghaidh an cloinne agus an aghaidh an Tighearna, agus gu'm bi an clann a' fulang call, an tim agus an sìorruidheachd, mar thoradh an neo-chùram-san.

*Rinn iad coimheadaiche nam fion-lios dhìomh
Ach m' fhròn-lios féin cha do choimhead mi.*

Anns a' Chathair

AN là roimhe chuir duine sònraichte a bhios a' leughadh leabhar buidhe na h-eaglais fios thugam, gu'm biodh e 'n am chomain na'n innsinn ann am briathran simplidh soilleir air an duilleig so ciod a tha an sgoilear mòr, Einstein, a' ciallachadh leis an teagasg ùr a tha e a' toirt seachad. Tha sin furasda gu lèòr dhòmh-sa a dheanamh : tha teagasg an duine cho soilleir ris an Sgeir Mhóir.

Abair gu robh thu dlùth do rud nach robh dlùth dhuit, agus gu robh ceann an ruid sin air a cheangal ri rud eile a bha falbh bhuait cho luath ris an rud nach robh dlùth dhuit idir ; agus abair gu robh thu a' sealltainn air ceann an dà ruid a bha falbh bhuait aig an aon astar, agus an dara rud a' tuiteam gun an rud eile a bhualadh, agus an rud a bha air a cheangal ri ceann an ruid eile a' tuiteam a dh' ionnsuidh na

talmhainn mar a chi thu botul a' tuiteam an uair a thilgear a mach e á.carbud-iaruinn a tha gluasad na's luaithe na'n rud nach robh dlùth do'n rud a bha air a cheangal ris ; agus abair gu robh thu ann an ciste fhalainh a bha air a tarruing suas o'n talamh leis an rud a bha rudanadh an ruid a bha air a cheangal ris an rud air an robh an gath soluis a' tuiteam, agus e air a lùbadh mu cheann an ruid a bha falbh bhuaite anns an fharsuingeachd aig a bheil ceann, ach aig nach 'eil crìoch, agus ann an tim nach 'eil idir ann, agus i gun cheann gun chrìch,—bhiodh do cheann ann an staid ris an abrar *relativity*, facal nach fhaighear anns na Foclairean Gàidhlig, ged is e an fhìor Ghàidhlig air *breisleach*.

Sin agaibh, ma ta, teagasg Einstein ; mur foghainn so le mo charaid a chuir a' cheist orm, no mur bheil e simplidh is soilleir gu leòr, cuiridh mi dha e an Gréigis air an ath turas.

Bho chionn beagan sheachduinnean thugadh dinnear do'n Ollamh Einstein ann an Lunnainn, agus aig an dinnear sin bha e air a ràdh le G. B. Shaw gur e Einstein gràinne-mullaich nan uile dhaoine a tha beò anns an t-saoghal an diugh ; gu bheil e a' seasamh a mach am measg a cho-aisean mar bha Saul am measg sluagh Israeil. Faodar lethsgheul duine a ghabhail ged nach toimheadh e a bhriathran an uair a bhios e a' moladh duine eile a thatar ag òl a dheoch-slàinte, ach air a shon sin, tha mi an dùil nach e òrleach a bharrachd a ghabh G. B. S., ach slat. Tha daoine anns an t-saoghal an diugh a bhios air an cumantas am measg phrionnsachan a' chinne-daonna, agus a leanas air labhairt ris a' chinne-daonna, fada fada an déidh do Einstein a bhi marbh. Theagamh gur e fear de na daoine sin G. B. Shaw e féin.

An uair a chluinneas tu daoine ag ràdh gu'n do chruthaich Einstein saoghal ùr chan 'eil ann an sin ach facal, agus tha daoine gle bhitheanta air an cur air seacharan le facail. Cha do chruthaich Einstein, no Copernicus, no Newton, no àrd-sgoilear eile saoghal ùr ; cha do rinn iad ach beagan eòlais a thoirt duinn nach robh againn cheana mu'n t-saoghal a chruthaich Dia, saoghal a bha, agus a tha, agus a bhitheas a' dol air aghaidh 'na chuairtibh féin a dh' aindeoin ar beachdan-ne m'a thimchioll. Faodaidh mac an duine feuchainn ri cuairt nan nèamh a rannsachadh, agus ri siubhal nan reul a thuigsinn—thug Dia inntinn is reuson dha a chum gu'n deanadh e an oidhirp sin—ach a dh' aindeoin ciod a ni e, agus a dh' aindeoin cho fada 's 'gan téid e air aghaidh ann an eòlas mu'n t-saoghal, tha an saoghal féin cho fada os-cionn a chomais agus cho beag 'n a cisiomail ris a' ghrioglachan ; chan urrainn e dad a chur ris ; is chan urrainn e dad a thoirt uath.

An sin fhreagair Iehobhah Iob as an doinionn, agus thubhairt e, C'áite an robh thu 'n uair a leag mise bunaitean na talmhainn ? Innis ma tha tuigse agad. Cò shuidhich a thoimhsean, no cò shòn an snàthainn-tomhais air. Cìod air an robh a bhunaitean air an daingneachadh, no cò leag a' chlach-oisinn. . . . An ceangail thusa ceanglaichean nam Pleiades, no am fuasgail thu cùirt Orioin ? An toir thu mach na Madsarot 'n an àm, no an stiùir thu am Math-ghamhuinn maille r'a mhic ? A bheil gàirdean agad cosmhuil ri Dia, agus an dean thu tàirneanach le guth cosmhuil ris-san. . . . Agus fhreagair Iub Iehobhah, agus thubhairt e, Feuch, tha mi tuilleadh is suarach ; cìod a fhreagras mi dhuit ? Cuiridh mi mo làmh air mo bheul ; aon uair labhair mi, agus cha fhreagair mi ; seadh, dà uair, ach chan abair mi tuilleadh.

Mu Cheòl

An àm a' chogaidh, an uair a fhuair luchd-oibre na dùthcha àrdachadh tuarasdail, agus a bha cothrom is comhfhurtachd aca nach robh aca riamh roimhe, bhiodh na daoine a bha rud beag no rud mór os an cionn a' faotainn coire dhaibh air son an ròicealachd, is bhiodh iad ag ràdh gu fanoideach gu robh uiread airgid aca 's nach robh fhios aca cìod a dheanadh iad ris ; gu robh na ceudan dhuibh a' ceannach pianos. Car son nach ceannaicheadh ? Bu mhaith lean-sa piano fhaicinn ann an oisean an t-seòmair aig a h-uile fear-oibre anns an dùthaich, agus fìdheall cuideachd, agus feadan, agus piob-mhór, agus òrgan, agus clàrsach, agus melodeon, ma tha duine aige a chluicheas iad.

Chan e dolaidh a tha ann airgid a chur ann an nithean mar sin, ma théid aig duine air an airgid a shàbhaladh, ach is dolaidh a tha ann airgid a chur ann an uisge-beatha, no ann an ròic is riombadh, no ann an rud eile nach toir sòlas ach do'n fheadhail.

Tha a' cheart uiread còir aig daoine bochda air piano a bhi aca, ma's urrainn iad, 's a tha aig daoine beartach, agus cha cheannaicheadh iad idir e mur biodh gaol aca air ceòl, agus mur biodh iad a' creidsinn “gur mò a' bheatha 'nam biadh agus an corp na'n t-aodach.”

Na'n ruigeadh mo ghuth na maithean a tha riaghladh nan sgoilean, agus aig a bheil comas a ràdh cìod a theagaisgear anna, theirinn riutha ceòl a thoirt do'n chloinn ; aibideil is litrichean a' chiùil ionnsachadh dhaibh air chor agus gu'n rachadh aca air a thogail á leabhraichean, agus inneal air chor-eigin a chluich cuideachd. Bheireadh sin barrachd toilinntinn dhaibh fad an beatha na gheibheadh iad o mhórán de na rudan eile a thatar a' teagasg dhaibh 's an sgoil.

Ma tha duine gaolach air ceòl, sin sòlas a mhaireas dha uile làithean a bheatha ; an uair a bhios a bhodhig air a claidh le saothair, no

inntinn air a claidh le ro-chùram, chan 'eil aige ach làmh a thoirt air an fhìdhill agus anns a' mhionaid tha e ann an saoghal eile. A thuilleadh air sin théid aige air toilinntinn a thoirt do dhaoine eile.

Ach ged nach ruig mo ghuth-sa na maithean a tha riaghladh nan sgoilean ruigidh e pàrantan anns a' Ghàidhealtachd a bhios a' leughadh na duilleig so, is theirinn riutha, cothrom a thoirt d'an cloinn gaol a bhi aca air ceòl, agus inneal

air chor-eigin a chluich, ged b'e an tromb. Cuiridh gaol a chiùil fuadach air iomadh droch rud eile as an cridheachan, agus fosglaidh e dorsan dhaibh a steach do sheòmarichean cùbhraidh far am faic agus am fairich iad nithean maiseach agus ion-mhiannaichte. An duine a tha gaolach air ceòl, tha tobar aige 'n a chridhe féin as an tarruing e sòlas gach latha.

*Thig crìoch air an t-saoghal
Ach mairidh gaol is ceòl.*

Lathaireachd an Tighearna

CHAN e teagasg annasach 'a tha ann an Cluasana dhaoine a fhuair oilean dhiadhaidh gu bheil Dia a lathair anns a' h-uile h-àite—gun leud dha gach gnìomh, gun cluinn e gach facal, gur aithne dha gach smuain. “Am faod neach air bith e fein fhacal ann an ionadaibh dìomhair, air chor 's nach faic mise e?” deir an Tighearna. “Nach 'eil mise a' lìonadh nan neamhan agus na talmhainn? deir an Tighearna” (1er. xxiii. 24). “Agus chan 'eil creutar sam bith nach 'eil follaiseach 'n a lathair-san: ach tha na h-uile nithean lòn-nochd, agus fosgailte do shuilean an Ti d'am feum sinn cunntas a thoirt” (Eabh. iv. 13).

Tha Dia a lathair anns gach àite air iomadh dòigh: Tha e lathair le chumhachd. Tha e riaghladh cùrsa nan saoghal le a làimh—a' seòladh gach creutar le shùil—a' beathachadh gach creutar beò le ullachadh a làimhe, Tha e cur cumhachdan ifrinn air chrith le a uamhas—a' ceangal nan nàmhnan le fhacal, is 'g an tilgeadh a mach le àithne, Tha e cur aingeal air theachdaireachd le rùintean. Anns na nàmhnan; air an talamh; ann an doimhneachdan a' chuain; ann an crìochan ifrinn; tha e lathair le chumhachd.

Tha e lathair 'n a ghràs anns na h-ionadan naomha—ann an co-chruinneachadh a shluaigh, anns an teampull, seadh agus ann an uamhachan na talmhainn, is iad 'g am falach air fear na fòirneart. Thèid Dia a mach as a shlighe a choinneachadh ri naoimh an uair a tha iad air an cur a mach as an riaghailt àbhaisich le èigin.

Tha e gu sonraichte a lathair ann an cridheachan a shluaigh le a Spiorad Naomh. Tha dha-rìreadh na cridheachan sin 'n an teampull, agus 'n an samhla agus 'n an sgàil air Nèimh fhéin. Oir tha Dia a' rioghachadh ann an cridheachan a sheirbhiseach—an sin tha a rioghachd. Chuir cumhachd a ghràis a nàimhdean uile fo smachd—an sin tha a chumhachd. Tha iad a' deanamh seirbis dha a là agus a dh'oidheche, agus a' toirt dha taing agus moladh—is e sin a ghloir. Is e so diadhachd agus aoradh Dhé anns an teampull. Is e an teampull cridhe an duine; is e Crìosd an t-Ard-shagart—neach

a tha cur suas as a sin tùis na h-ùrnuigh, agus 'g a h-aonadh ri eadar-ghuidhe fhéin, agus 'g an cur le chéile an làthair an Athar. Tha an Spiorad naomh cuideachd, le chòmhnuidh anns a' chridhe, 'g a choisrigeadh gu bhith 'n a theampull do Dia.

Tha Dia gu sònraichte a lathair ann an coguisean dhaoine—maith is dona—a' togail fianuis agus a' toirt breith. Tha e ann an sin a' cur gach ni air chuimhne. Cha teid gnìomh no smuain air dèidh-mhe is Dia anns a' choguis. Air an là mhór bidh e air a dheanamh soilleir gun robh a shùilean air gach smuain, agus gun toir e gach smuain is rùn is gnìomh gu breith-eanas.

A nis tha buaidh air leth aig an fhìrinn so ann am beatha a' chrìosduidh. Ma tha neach a' cumail ann an cuimhne gu bheil Dia 'n a fhianuis agus 'n a bhreitheamh—a shùil air gach ni diamhair maille ri an-diadhachd—tha an duine sin a' cur aghaidh phràis air fhéin mur a bheil e a' cumail rian air fhéin an uair a tha e air a bhuairleadh gu peacadh. Tha an neach sin a' deanamh tàir mhór air Dia an uair a chuireas e balachan air falbh 's e dol a chur an gnìomh neo-ghlaine, agus gidheadh a ghabhas air a dheanamh, is fhios aige gu bheil Dia a lathair, agus nach urrainnear Eisan a chur air faibh—mar gum biodh stùil a' bhalachain na's uamhasaiche na sùil uile-leirsinneach Dhé. Bi cinnteach an uair a tha thu 'n a lathair-san gun giùlan thu thu féin mar is cùbhaidh do làthaireachd cho naomh.

Tha e cinnteach ma bheir daoine an comhnuidh fainear, agus gun gabh iad gu cridhe, gur e Dia stùil mhór an t-saoghail, an còmhnuidh ag amharc air ar n-uile ghnìomharan, agus cluas a tha an còmhnuidh fosgailte a chluinntinn ar n-uile bhriathran, agus gairdean nach fhàs sgèith an còmhnaidh air a togail a chum leirsgrios a thoirt air a' pheacach—tha e cinnteach nach 'eil dòigh eile a tha cho cumhachdach air clann nan daoine a chumail bho pheacadh agus air daoine a thoirt am fagus air staid nan naomh air Neimh—muinntir nach urrainn peacadh a dheanamh, oir tha iad an comhnaidh a' gluasad

ann an làthair Dhé agus ag amharc air aghaidhsan. A chum so uile thoirt fainear tha riaghailtean mar so feumail :

1. Cnuasaich gu tric air an smuain so : gu bheil Dia uile-làthaireach, agus abair mar a thuirt Daibhidh

“Cia 'n t-àit air bith am faod mi dol,
O d' spiorad glic, a Dhe ?
O d'ghnuis ta uile-leursaineach,
Cia'n taobh a theicheas mi”

(Salm cxxxix. 7).

Ma bhios an smuain so tric aig neach cumaidh i e fo bhuaidh naomhachd agus eagal Dhé.

2. Ann a bhi dol an ceann dleasdanas tòisich le bhi cromadh ann an aoradh sòluimte do Dhia—'g a do chur fhéin ann an làthair Dhé—ag amharc air le sùil a' chreidimh, agus a' suidheachadh do mhian airsan mar aon chuspair an aoraidh—aon aobhar do dhòchais agus tobair do bheannachdan.

3. Feuch gu faic thu anns a'h-uile ni làthaireachd agus òirdhearcas agus cumhachd Dhé, agus biodh do chomhludair ri chreutaran de 'n t-seorsa a threòraicheas tu chum a' chruithfhear. Anns an ghréin faodaidh tu maise Dhé fhaicinn. Anns an teine faodaidh tu a bhlàths fhaireachdainn. Anns an uisge faic a chaomhachadh chum d' urachadh. Anns an drùchd chì thu e ag uisgeachadh na talmhainn chum fas a thoirt air do shìol gus aran a thoirt dhuit. Mar sin cleachd dhuit fhein a bhi faicinn cumhachd agus gloir agus trocair Dhé ann an uile oibre a chruthachaidh.

4. Anns an uaigneas biodh comhludair, còmhraidh, gu tric eadar d'anam agus Dia. “Seachd uairean 'san là molam thu ; agus am fairibh na h-oidheche do smuainich mi ort 's mi gun chadal.” B'ann mar sin a bha Daibhidh. Gach gearain agus buidheachas ; gach bròn agus aoibheas ; gach guidhe agus tionndadh cridhe gu Dia anns a' chomhludair sin—de tha sin ach a' dol gu Dia agus a bhi 'g ad thaisbeanadh fhein 'n a làthair ? Is e sin mar a thuirt neach eile a bhi togail teampull do Dhia 'n ar cridheachan.

5. Taisbean do Dhia gnìomharan gràidh agus eagal. Oir mar a tha Dia a làthair anns gach àite le chumhachd tha e 'g ar gairm gu urram agus eagal. Ma tha e làthair ri aghaidh d'fheuman uile tha e a' airidh air do ghràdh.

Mar a tha sinn an comain Dhé air son gach maith agus gach sochair a tha 'n ar beatha tha e iomchuidh gun aidicheadh sinn a mhaithneas—gun tugadh sinn ùmhlachd dha a chionn gur toigh leinn e. B'ann mar so a “ghluais Enoch maille ri Dia.”

6. Cumamaid air chuimhne gu bheil Dia annainn agus sinne ann an Dia. Is sinn obair a làmh—na milleamaid e. Tha sinn 'n a làthair —na truailleamaid e le gnìomh neò-ghlan is mì-naomh.

7. Tha Dia ann an innigh do bhràthar—fuasgail air 'n a fheum. An sin tha thu toirt do dhéire am fianuis Dhé agus do Dhia, agus tha mothachadh aige-san air an urachadh a tha thu toirt do do bhrathair.

8. Tha Dia anns a'h-uile h-àite : Abair air an aobhar sin gur eaglais a tha annta, agus cleachd thu féin mar bu chòir dhuit a dheanamh 'san eaglais—ach leis an eadar-dhealachadh so : anns an eaglais feumaidh do chleachdadh corporra a bhi iomchuidh air tigh Dhé, ach an so biodh do spiorad agus do ghnìomharran fo smachd na diadhachd an làthair Dhé—a chum nach bi aig Dia ri gearain oirnn mar a rinn e air a shluagh a roimhe : “Chuir mo ghràdh gràinnealachdan an gnìomh ann am thigh-sa.”

9. Tha Dia anns gach creutar. Na bi an-ìochdmhor ri aon diubh. Cumhnich nach 'eil anns na creutaran mar a tha fìor a thaobh buill do chuirp ach cuid dhe na seòmaran as lugha anns a bheil Dia a chòmhnaidh. Bheannaich esan iad le làthaireachd, agus naomhaich e iad 's e air beantainn riu, agus chuir e air leith iad bho fheum mhi-naomh air dha an deanamh 'n am pairt de ionad-còmhnaidh.

10. Tha fear a' gluasad ann an làthair Dhé an uair a tha e gu tric an comhludair ris ann an ùrnuigh—a' dol dh'a ionnsuidh le uile thrioblaidean—a' dol a dh' iarraidh comhairle air uair sam bith a tha e ann an teagamh—a' sgaoileadh uile fheuman air a bheulaibh—a' gul os cionn a pheacaidhean am fianuis Dhé—ag iarraidh cobhair 's e ann an anmhuinneachd—am fear sin air a bheil eagal Dhé, mar Bhreithimh, a tha toirt urram dha mar Thighearna tha toirt ùmhlachd dha mar Athair, a tha toirt gràdh dha mar Dhia gràs-mhor.

JEREMY TAYLOR.

Mórachd Dhé

“O CIOD e Dia, no ciod e ainm,
Cha tuig na h-aingle 's àrd' an glòir !
E'n solus dèalrach folaicht' uath',
Far nach ruig sùil no smuain 'n a chòir.

Uaith' féin a ta a bhith a' sruth',
Neo-chruthaichte ta uile bhuaidh ;
Neo-chriochnach 'n a nàdur féin,
'S féin-dhiongmhaltas 'g an cumail suas.”

Creideamh Beannaichte

"Gidheadh chreid mise gu faicinn maitheas an Tighearna an tìr nam beò."

No mar a tha e air a chur anns a' Bheurla :

Mur b'e gun chreid mi, etc.

CHAN 'eil mi ag radh nach e an dòigh a tha an earrann 's a' Bheurla as fhaighe air mar a tha i anns an Eabhra, gidheadh tha iad le chéile cur a' chliù air a' chreidimh. Mur b'e an creideamh cha robh dol as idir aig an anam bhochd. Ach tha an t-eadar-dhealachadh so eatorra : tha Ghàidhlig a' toirt duinn smuainn choimhionta, ach chan 'eil a' Bheurla (no an Eabhra) a' cur crìoch idir oirre. Ma sheallas tu ris an earrann anns a' Bheurla chì thu gu bheil trì facail aig a toiseach an cruth air leth— an cruth 'san àbhaids do'n Bheurla a bhi cur facail nach 'eil an comh-fhreagairt anns an Eabhra. Bu cho maith dhuit srianag dhubh a chur 'n an àite, mar so : — mur b'e gun chreid mi gum faicinn maitheas an Tighearna an tìr nam beò." Feuch an cuir thu féin briathran soilleir air an t-srianag. "Bha mi air fannachadh" tha Bheurla ag radh. Nach tachradh na bu mhiosa na sin dhuit-sa mur b'e gun chreid thu ? Is e tha ann nach 'eil aon anam de theaghlach a' chreidimh as urrainn briathran a chur air a' chor thruagh anns am biodh e mur b'e gun chreid e gu faiceadh e maitheas an Tighearna an tìr nam beò. Chan e sin a mhàin ach tha e cho eagalach 's nach 'eil an Spiorad Naomh e fhéin a' deachdadh briathran a lionas an t-srianag le solus. A bheil fhios nach ann a mheas e gun robh barrachd oideachaidh anns an t-srianag dhuibh no ann am briathran sam bith a thuigeadh duine ?

Tha àite eile anns a bheil srianag mhór dhubh an àite briathran soilleireachaidh. Is ann an uair a tha Maois a' tagar as leth Israel, is iad air a bhi ag aoradh do'n laogh òir a rinn iad. "Agus phill Maois a dh'ionnsaigh an Tighearna, agus thuirt e, Och ! pheacaich an sluagh so peacadh mór, agus rinn iad dhaibh féin diathan òir : " is fhiach dhuit an ath rann a leughadh anns a' Bheurla, oir is i Bheurla móran as fhaighe air an Eabhra an so. "Ach a nise ma mhaitheas tu am peacadh—*†*" Cò chuireas briathran soilleir air an t-srianag sin dhùinn ? Tha Dia a' maitheadh peacaidh innte—peacadh mór, agus cò as urrainn sin a bhreithneachadh. Bha e cho mór is cho iongantachd an sealladh Mhaois gun d' thugadh Dia maitheanas peacaidh 's gun theirig briathran da. Fhuair e sealladh air cho uamhasach 's a bha am peacadh—pea-

cadh iodhol-aoraidh—agus is dòcha gun mheas e 'n a ni ladarn dhàsan gun iarradh e eadhon air Dia a mhaitheadh.

Agus air an làimh eile, bha e 'n a ni cho uamhasach gum biodh anam air a thoirt thairis do pheacadh gun mhaitheadh is nach b'urrainn Maois an smuain sin a ghiùlan. Mur toir Dia maitheanas, air meud a' pheacaidh, is roghnaiche leis gun sgriobadh Dia ainm a mach as an leabhar a sgriobh e. Mur toir Dia maitheanas, cò bheir ? An urrainn e bhi fìor gu bheil cuid ann do nach toir Dia maitheanas air chor air bith ? An urrainn e bhi gur treise cionta no gràs eadhon anns an t-saoghal thruagh so ? Ma tha smuaintean mar sin faisg air an fhirinn nach toir sinn taing do Dhia gu bheil corr shrianag dhubh anns an fhacal, a thug Dia dhuinn mar riaghailt beatha g' ar treòrachadh air slighe na beatha ?

Beannaich an Tighearna air son rann anns a bheil an t-srianag, a chuireas tu gu smaoineachadh agus gu rannsachadh. Is i as fhearr na rann anns a bheil an t-srianag air a falach le facal air an smaoineach duine.

Tha rann eile an sud, agus rann milis, ach a bheir do leòr dhuit a rèiteach : "Beannaichte — an Tighearna, — gach là 'g ar cumail suas, Dia ar slàinte !" (Salm 68/19). Nach breagha an rann sin ? Chan iarrainn a chaochladh.

Ach tha Biobull an Gàidhlig Eirionnach ri mo làimh—Biobull a rinn feum mhór anns a' Ghàidhealtachd mu'n d'fhuair sinn am Biobull anns a' Ghàidhlig againn fhéin ; agus so mar a tha an earrann annsan : "Go madh bean-nuigh an Tighearna noch threòruighios sinn go laetheamhuil, Dia ar slànuighthe."

'S a' Ghàidhlig againne tha Dia " 'g ar cumail suas," anns a' Ghàidhlig Eireannaich tha e " 'g ar treòrachadh."

Anns a' Bheurla is e tha againn smuain eile : "Beannaichte— an Tighearna a tha cur eallaich de nithean maith oirnn gach là, Dia ar slàinte." A bheil thu an dùil gun cuir sinn uile ar n-aonta ris an sin ? Co dhiubh tha gu leòr ann, agus an Salmadair air fear dhiubh, a tha dall air "na nithean maith."

Chan ainmich mi ach fear eile : Biobull Luther 'n a chànan fhéin. "Beannaichte gun robh an Tighearna gach latha ! Tha Dia a'

cur eallaich oirnn, ach tha e 'g ar còmhnaidh mar an ceudna.

Tha tuilleadh Bhiobull an so—thà aon lethdusan—ach tha iad gu léir a' cur cainnt a tha rud eigin eadar-dhealaichte air an rann mhilis ud. Ciod a their sinn? Nach can gu bheil saoihbheas an fhacail air dol thar labhairt. Tha an aon sùil uisge an sud agus tha daoine a' tighinn le'n soithichean as gach cearna dhe'n t-saoghal, agus air a' mheud 's a tharruingeas iad tha am fhuaran cho làn 's a bha e. Tha iad a' tighinn agus ag òl, agus a' toirt glòir do Dhia air son a mhaithais. Theagamh nach e an aon fheum a tha air dithis—tha beannachdan an Tighearna air an cur an iomadh cruth. Tha e air aithris nach b'e an aon bhlas a bha aon dithis a' faotainn air a' Mhana anns an fhàsach—gun robh a' h-uile duine a' faotainn an aon bhlas a b' àill leis air.

Bha dà mhinistear urramach an Canada. B'aithne dhomh iad gu maith le cheile—b'e an darna fear dhiubh ministear a' choimhthionail a b' àbhaiss dhomh bhi frithealadh na bliadh-nachan ud. Thachair dhaibh a bhi an cuid-eachd a chèile air theachdaireachd o'n Eaglais, agus an uair a ràinig iad an ceann-uidhe is ann aig mo charaid a bha ri dhol an ceann dleasdhanais, agus is maith a thigeadh sin dà. An uair a sgaoil an t-seirbhis agus a thàinig iad a steach do'n tigh-oigheachd thòisich iad air còmhradh. "A sheumais," arsa an seann mhinistear, "cha d'thug thu ceartas do'n cheann teagasg ud—cha robh do chuid teagasg fallain." "Seadh, Iain," arsa Seumas, "an e sin do bhàirle? Ach Iain, a bheil thu féin cho gòrach 's gu bheil thu an dùil nach 'eil beachd duine sam bith air an earrann ud fallain ach do bheachd fhéin?" Cha robh tuille aig Iain ri radh, agus cha deach a mheas air Seumas leud na roine na bu lugha, aon chuid air son a shearmon, no air son an achmhasain chiùin a fhuair e uaithe.

Bha gille òg uair an ceann coinnimh anns an talla agam—cha robh e tric 'san t-seirbhis. An uair a chrìochnaich e a' choimreamh am feasgar ud 's e thuirt e: "Ni sud a' chùis. Thug sinn as an earrainn ud na bha innte." B'fhearrde am fear ud greis a chur seachad an cuideachd nam firean is iad a' feuchainn ri spiorad na fìrinn a leantainn 'san earrainn so, no anns an earrainn ud eile leis na thòisich sinn. Is e rann mar sud a chuireas duine gu rannsachadh cridhe is anam. Chan e nach fhaod neach a chomhairle a chur ri cuid dhe ne seann naomh,

ach ciamar a chuireadh iad cainnt air an t-srianaig dhuibh, no air a' chomharra aig na stad fàidh no Abstol.

Faighnich de Mhaois ciamar a chuireadh e cainnt air a' bhad ud—mur b'e gun chreid mi. Ciod a theireadh e? Theireadh nach robh teagamh gum biodh e 'n a Eiphiteach uailleil agus soirbheachail, 'n a nàmhaid do luchd-riaghlaidh á tìrean coimheach, mur biodh e fhéin air a chlaoidh leis na coimhich. Bhiodh e sin co dhiubh air a' chuid bu lugha. Cò b'urrainn a radh nach biodh a thìr air a spuineadh agus e fhéin 's a thigh an geimhlean a' bhraighdeanais, mar a thachair do dhaoine eile roimhe.

Ach a bharrachd air an sin cha bhiodh fhios aige a chaoidh air a chall spioradail, mur b'e gun chreid e. Ach chreid e, rinn e roghainn àmhghair fhulang còmhla ri sluagh Dhé an creidimh beò. A chionn gun rinn, rinn Dia curaidh mór dheth, Ceannard gaisgeil, aon dhe na naomh air an do chuir e urram nach bu bheag—fear a labhair ri Dia aghaidh ri aghaidh.

Cuir a' cheist air Ioseph ach ciamar a chuireadh esan briathran air an t-srianaig fhalamh. Dh'fhaodadh e radh gum biodh e fo mheas aig athair—sin air a' chuid bu lugha. Bhiodh e saoihbhir an spreidh ged nach robh e glé ghealltanach gum biodh a' chùis eadar e fhéin 's a bhràithrean glé rèith. Ciod e air an t-saoghal a b'fhiach sin an coimeas ris an ni a dh'fhaodadh e bhi? Ach chreid e agus air an aobhar sin rinn Dia aon dhe naomh bu shoirbheachail am measg dhaoine dheth. Bu mhaith do'n Eiphit gun chreid e—cha robh fear eile 'n a là a sheasadh àite mar fhear-riaghlaidh air an tìr.

Rinn e sin ann an dòigh cho uasal, cho glie, cho soirbheachail, is gun robh e fa-dheòidh 'n a shamhla air fear-saoraidh an t-saoghail, agus gu bheil e sin gus an là an diugh.

Faighnich de Phol ciod e chainnt a chuireadh e air an t-srianaig dhuibh. Tha mi cinnteach nach biodh e mall 'n a fhreagairt. "A bha roimhe am fhear-labhairt toibheum agus am fhear-geur-leannhainn, agus am dhùine eucorach. Ach fhuair mi tròcair, do bhrìgh gun do rinn mi so tre aineolas ann am mi-chreidimh. Is fìor an radh so, agus is airidh e air gach aon chor air gabhail ris, gun d'thàinig Iosa Crìosd do'n t-saoghal a thearnadh pheacach, d'am mise an ceud fhear."

— mur b'e gun chreid mi gu faicinn maithas an Tighearna an tìr nam beò.

Eagal gun Aobhar

ANN an leabhar beag bòidheach a bha air a Asgriobhadh le boirionnach (bu mhaith leam a chreidsinn gu bheil i fhéin bòidheach cuid-eachd) tha naigheachd mu Aingeal a bu mhaith

leam innseadh. Là a bha an t-Aingeal so air a chuairt, a' ruith air turusan 'Athar, chual e pàisde a' caoineadh gu goirt. Cha robh an là ach òg; bha am pàisde 'na shuidhe air an

talamh agus a' ghrian air a chùl, ag amharc gu dùr air fhaileas féin a bha cur eagail air, agus a' caoineadh gu goirt.

"Cìod a tha ceàrr ort," ars' an t-Aingeal ris.

"Tha an saoghal cho dubh, dorch," ars' am pàisde; "chan 'eil e soilleir no bòidheach; c'ar son a dh' fheumas mi fantuinn 'na leithid de àite."

"Nach 'eil thu a' chluinntinn nan eun a' seinn," ars' an t-Aingeal, "agus a' chlànn bheag a' chluich."

"Tha," ars' am pàisde, "tha mi 'g an cluinn-tinn ach chan 'eil fhios agam c'àite a bheil iad; chan urrainn mi dad fhaicinn ach am faileas so."

Thog an t-Aingeal am pàisde agus chuir e air a chasan e agus aghaidh ris a' ghréin. "Seall a nis," ars' an t-Aingeal ris.

Shiab am pàisde na deòir bho shùilean, agus rud a b'iongantach leis, bha na h-achaidhean gorm agus buidhe mar an t-òr (dh' fhalbh an dubh is an ciar) agus chunnaic e a' chlànn a' ruith agus a' leum le moit.

"Ho, Ho," ars' esan, "sin iad, sin iad!"

"Seadh," ars, an t-Aingeal, "sin iad!"

"Ho, Ho," ars' esan a rithist, "sin a' ghrian a' deàrsadh!"

"Bha i a' deàrsadh fad na h-ùine," ars' an t-Aingeal.

"Ho, Ho," ars, am pàisde, "dh' fhalbh am faileas."

"Cha d' fhalbh e idir," ars' an t-Aingeal, "ach tha e a nis air do chùlaobh *far an còir dha a bhith*."

* * * * *

Ann an té de na sailm (liii. 3), tha an salm-adair ag ràdh, *An sin ghabh iad eagal mòr an uair nach robh aobhar eagail ann*. Tha na daoine mòra cho mhaith ris na daoine beaga a' faicinn sgàilean no faileasan a bhios a' cur eagail orra, ach is e rud as miosa nach 'eil aingeal a' tighinn thuca a bheireas air ghualainn orra agus a thionndas mu'n cuairt iad, gus am bi na sgàilean sin air an cùlaobh *far an còir daibh a bhith*. Thig an t-eagal gun sireadh gun iarraidh, ach an uair a thig e cuiridh e saorsa is sonas a mach air an dorus. Ma chumas tu do shùilean agus do chluasan fosgailte chi thu nach 'eil rud eile ann a tha milleadh sìth is sonas dhaoine cho mòr ri eagal, agus sin eagal gun aobhar, eagail roimh fhaileasan.

Sgrìobh duine òg a bha an dà chuid 'na sgoilear agus 'na dhiadhair, Seumas Halley, mar so gu phiuthair aig àm bliadhn' uire, "Chan urrainn mi innseadh dhuit mar a tha e cheana 'g am ghortachadh gu'm feum mi gu goirid ann an cursa an Fhrasdail ceann m' athar a leagail anns an uaigh. Tha e nis 'na sheann duine; bidh e trì fichead air an t-Sàbaid so a tha tighinn."

Bha Seumas Halley trì bliadhna fichead an uair a sgrìobh e an litir so, ach shiubhail e ceithir

bliadhna 'na dhéidh sin agus leag *athair a cheann-san anns an uaigh*. Bha an seann duine fathast gu làidir aig bàs a mhic.

Chùm am mac bàs athar mar sgàil dhubh air a bheulaobh, air chor agus gu'n do ghabh e eagal, agus gun aobhar eagail ann. Tha mi cinnteach gu'n iarradh Crìosd air a thilgeil air a chùlaobh, oir thubhairt e aon uair r'a dheisciobuil, "Is leòir do'n là ole fein," agus cìod a tha sin a' ciallachadh ach gur ann air ar cùlaobh is còir do na sgàilean a bhith.

Ma chuireas e iongantas ort a chluinntinn cho tric 's a tha eagal air daoine gun aobhar chuireadh e iongantas a bu mhò ort a chluinntinn cuid de na nithean a bhios a' cur eagail orra; n'am b'athne dhuit an dara leth dhiubh theireadh tu gur e mac an duine creutair as neoreusanta a chruthaich Dia. Cìod a their thu ris an duine nach robh pòsda ach fichead bliadhna agus a thòisich air imtinn féin a dheanamh carraideach leis an eagal, na'm biodh e fhéin agus a bhean beò deich bliadhna fichead eile, gu'm biodh *Iubilee* am bainnse ann, agus gu'm feumadh e éirigh suas agus òraid a dheanamh a thoirt taing do na càirdean a bhiodh cruinn a dh' òl an deoch-slàinte? Sin agad duine a bha glic crìonna ann an cùisean eile, ach bha an sgàil ud a' deanamh a bheatha dorch, eagal na Iubilee a bha deich bliadhna fichead air thoiseach air.

Saoileadh tu nach 'eil e comasach do dhuine glic eagal a ghabhail roimh fhaileas cho faoin, ach tha cridhe mhic an duine anabarrach dìomhair agus cho domhain ris a' chuan, agus cha rachainn bonn an urras nach 'eil sgàil a cheart cho faoin agus cho fad as a' cur fiamh ort fhéin agus orm fhéin cuideachd, na'n innsamaid an fhìrinn gu saor, gun dad a chleith. Tha sgàilean nach creideadh tu a' luidhe air daoine nach saoileadh tu.

Cha robh Tomas Huxley a' creidsinn anns an aiseirigh, ach sgrìobh e mar so gu Iain Morley, "Bidh e air uairean a' cur seòrsa de uamhas orm gu'm bàsaich mo spiorad, agus nach bi fhios agam ceud bliadhna 'na dhéidh so cìod a tha tachairt. B' fheàrr leam gu mòr a bhi ann an ifreann (na'm freagradh an t-sìd orm agus na'm biodh mo chompanaich car beusach) seach a bhith air mo chur á bith uile gu léir." Air an làimh eile faodar a ghabhail gu bheil a h-uile sagart agus ministear a' creidsinn anns a' bheatha mhaireannaich, ach aidichidh cuid dhiubh gu bheil beatha *gun chrìoch* 'na eagal agus 'na uamhas daibh.

"Chan eil mise a' creidsinn ann an tamhaig," arsa Frangach geur, "ach air a shon sin tha eagal agam romhpa." Sin agad an taid imm-tinn anns a bheil mòran de shluagh an t-saoghail an diugh; tha eagal aca roimh uile anns nach 'eil iad a' creidsinn, agus roimh uile nach 'eil idir ann. Tha na ceudan ann a tha 'nan daoine

glic pongail ach air a shon sin ma thachras daibh sgàthan a bhriseadh, no a' chuthag a chluinntinn agus gun bhiadh 'nam broinn, no coiseachd fo fhàradh gun fhios daibh, no tach-airt air droch còmhalaiche, no coileach no fitheach no caileach-oidheche a chluinntinn aig uairean sònraichte, cuiridh na nithean sin bhàrr an sìuil iad coltach ris a' phàisde bheag a bha a' caoineadh le eagal roimh fhàileas.

Uair a bha fear-tarruing dhealbh (duine a bha ainmeil 'na latha) a' teagasg na h-caladhain sin do oileanaich òga thuirt e riutha, "An uair a

bhios sibh a' tarruing neul anns an speur, air cho dubh dorch a 's gam bi na neòil, cuimhnichibh gu'm feum sibh an cur *astar maith air falbh*. Is e ar gliocas buntainn anns a' cheart dòigh so ris na neòil a bhios ag éirigh air speur na h-inntinn, an cumail astar bhuainn. Is tric a chithear neòil as nach tig deur uisge, agus theagamh nach tig thugad a màireach no gu bràth am freasdal sònraichte a tha cur eagail ort. "*An ti a bheir an aire do'n ghaoith cha chuir e sìol; agus an ti a dh' amhairceas air na neòil cha bhuain e.*"

Cairdean Phoil

Lucas

CHAN 'eil mòran ainmean 'san Tiomnadh Nuadh air an eòlaiche daoine na an t-ainm Lucas. An déidh sin chan 'eil e air ainmeachadh ach trì uairean, 'sna h-uairean sin féin, chan 'eil e, gu beag, ach air ainmeachadh.

An uair a smuainicheas sinn air an duine mór 'san duine maith a bha 'n Lucas, tha sin iongantach. Air aon ni, bha e mór ann an irioslachd. Cha robh ni bu taitniche leis na bhi sgriobhadh mu fheadhainn eile; ach chan 'eil e toirt guth air fhéin. Bha sin glé neo-chumanta 'n a latha. Homer, Tacitus, Plutarch, Xenophon: sgriobh iad fo'n ainmean féin. Tha mineachadh a' ghnòthuich r'a fhaotainn anns an eadar-dhealachadh a tha eadar creidimh an t-Soisgeil agus na h-uile creidimh eile. Bha Iosa iriosal agus macanta an cridhe. Tha thoradh sin ri fhaicinn anns an t-Soisgeul. A bharrachd air sin air do Phol fios a bhi aige air nàdur Lucais, sgriobh e cho beag 's a b'urrainn e mu thimchioll.

Gidheadh, am beagan a tha air a chantainn mu Lucas bha e neo-chumanta. Cha robh na lighichean ach tearc 'n a latha. Faodaidh nach robh Lucas fhéin 'n a lighiche mur b'e gun robh e 'n a Ghreugach. Thoisich eòlas leighis leosan —le fear d'am b'ainm *Aesculapius*, 400 bliadhna mu'n d'thàinig an Slànuighear. Bha Lucas 'na fhoghlumaiche ann an latha neo-fhoghlumite.

Am measg luchd-leanmhainn Chrìosd cha robh ach dithis foghlumite—Lucas agus Pol. Chan'eil sin 'n a thuaileas air foghlum ach air nàdur dhaoine a tha deanamh mì-fheum de fhoghlum, an uair a tha iad air an séideadh suas do bhrìgh 's gur aithne dhaibh barrachd 's is aithne do fheadhainn eile. Air mhodh spioradail, chan aithne do dhuine ni sam bith ach anns an tomas anns an aithne dha Dia ann an Iosa Crìosd. Sin an rathad ann sam faighear an còmhnuidh am foghlum as mo ann an lion an t-Soisgeil.

Ach is ann a tha ar gnothuch ris na *prìomh*

nithean ann am beatha Lucais, a réir agus mar is aithne dhuinn iad. Tha e coltach gun do choinnich Pol agus Lucas an toiseach ann an Troas. Bha Pol air ùr-thighinn á Galàtia, ann an slàinte nach robh idir maith. Bha feum aige air lighiche, agus mar sin chaidh Lucas a ghairm a stigh. Bha sin beagan ùine an déidh do Iain Marc dealachadh ri Pol—ni a dh'fhairich Pol gu mór. B'e sin a ghluais e gu beanntan Ghalàtia—dòchas gum faigheadh e na b'fhearr. Ach o'n bha an t-asdar fada, cunnartach, dhiult Iain Marc dol na b'fhaide, gidheadh chum Pol roimhe, agus fhuair e na b'fhearr; ach cha bu luaithe a ràinig e Troas na thòisich a thrioblaid a ris. Thòisich cuideachd an co-chomunn ri Lucas, an "leigh gràdhach" a lean cho fada agus a lean beatha Phoil. B'e an duine de na h-uile dhaoine air am b'fheumaiche Pol. Tha nithean ann ris an canar call a tha da-rìreamh 'n am buannachd.

An ath uair a chi sinn Pol is ann am Philipi, ceann bhaile Mhacedonia. Bha e air a thar-ruing an sin le sealladh a chunnaic e 's an oidheche, "duine o Macedonia ag radh: Thig thairis gu Macedonia agus cuidich leinne." Tha cuid de'n bheachd gum b'e Lucas fhéin "an duine o Mhacedonia"; tha e air a radh gum buineadh e do Mhacedonia, agus gum faodadh gu'n chuir e impidh air Pol dhol gu Macedonia an àite dhol do'n Asia, mar a bha dùil aig Pol féin. 'S docha leinn a bhi creidsinn cunntas Lucais fhéin air a' ghnòthuch.

Co dhiùbh, gu Philipi chaidh Pol, agus maille ris Lucas, Silas agus Timoteus. An ùine ghoirid bha am baile air a ghluasad gu mór—cuid le Pol, a' chuid bu mho 'na aghaidh, gus mu dheireadh an robh Pol agus Silas air an tilgeil am prìoson. Chan 'eil e doirbh a thuigsinn mar a bha spéis Lucais air a ghluasad le sin—iompachadh Lidia, iompachadh na nighinn òig anns an robh spiorad fiosachd, agus iompachadh

fear-coimhid a' phrìosoin: iad uile eadar-dhealaichte, ach iad uile air an iompachadh; Lidia, le fosgladh a cridhe cho sìtheil ri éirigh na gréine; a' bhan-fhiosiche, le cumhachd a dh'fhuadaich air falbh na spioradan fiosachd mar a ghaoth na neoil dhorchaid; agus fear-coimhead a' phrìosoin mar aithinne air a spionnadh as an losgadh.

Chi sinn Lucas a rithist ann an cuideachd Phoil an Ceasarea-Philipi agus 'san Roimh. A' fagail Ceasarea-Philipi tha sinn 'g am faicinn air an t-slighe chum na Roimhe, agus a' fulang long-bhriseadh mun do ràinig iad an ceann-uidhe. Dà bhliadhna, co dhiùbh, chuir iad seachad ann an sin mun do chuireadh Pol gu bàs. Is e glé bheag a tha air innse dhuinn mun dà bhliadhna sin. Tha fhios againn gu'n do sgriobh Pol litir an dèidh litir a chum nan eaglaisean. Chan 'eil e doirbh cuideachd dealbh a dheanamh do Phol, agus do Lucas a' cur seachad na h-uine a' dol thairis air na h-àitean anns an do shaothraich iad. Comhla ri sin, an dràsda 'sa rithist, thigeadh duine is duine a stigh a sheanachas riu, agus a dh'eiseachd an t-Soisgeil, am measg an robh mòran, mar a dh'fhaodas sinn a chreidsinn, a thainig mar sin gu bhi air aireamh nan creidmheach. Chan 'eil e doirbh cuideachd a chreidsinn mar a labhradh iad bliadhnachan as deidh sin air na chuala agus a laimhsich agus a bhlaiss iad do cumhachdan an t-saoghail ri tighinn ann an comunn nach coinnicheadh comhla tuilleadh gus an coinnicheadh iad an lathair Dhé. Tha sin uile soilleir. Tha e soilleir cuideachd gum b'e Lucas a sgrìobh an Soisgeul a tha giùlan ainme, agus Gniomharan nan Abstol. Cha b'urrainn cuimhneachan a bhi na b'fhearr. Bha meas mòr aig Banrigh Victoria air Iain Brùnach, an seirbhisich Gàidhealach a bha aice. Bhiodh i ag radh nach robh ann ach dithis air nach robh athadh cur 'na h-aghaidh:—Iain Brùnach agus *William Ewart Gladstone*. An uair a chaochail am Brùnach chuir i suas carragh-cuimhneachain da ann am Balmoral air an do sgrìobh i na briathran a leanas:

Cha b'e seirbhiseach, ach caraid,
Seasmhach, dileas, neo-sgràthach:
E fein -na bu lugha na dhleasdanas
A chum a bhàis.

B'e sin cuideachd cliù Lucais "an Leigh gràdhach." B'e an aon neach a bha còmhla ri Pol an uair a chuireadh gu bàs e. Ciod e a thachair da féin—chan eil e air innse. Tha beul-aithris ag radh gun d'fhuair e crùn marturaich cosmhail ri Pol fein.

Faodaidh gun robh sin mar sin. Is e an aon ni a tha cinnteach, nach 'eil an seòrsa sin a' bàsachadh idir. Tha iad beò 'n an oibre, oir leanaidh an oibre iad.

Tha sin, ma tha, a riarachadh iarrtus a' chridhe—chan e mhàin a bhi beò, ach a bhi beò gu bràth. C'ar son a tha a liuthad carragh-cuimhneachan air a chur suas, a liuthad leabhar air a sgrìobhadh, a liuthad blàr air a chur, ach o iarrtus a bhi beò agus beò gu bràth. Tha dòigh ann nis fhearr na sin, agus rinn Lucas roghainn dheth ann an làithean òige. Tha sin 'n a eisimpleir do'n òigridh. "Roghnaichibh an diugh có d'an dean sibh seirbhìs."

An uair tha sin mar is còir da bhi, còmhdaichidh e duine le maise, seasmhachd, càirdealachd. Leanaidh sin an uair nach lean cusbair a' chàirdeis. Chan urrainn eadhon am bàs cuimhne 'thoirt uainn air an ni a bha iad dhuinne, agus sinne dhaibhsan. An uair nach robh Ionatan tuilleadh ann leagh cridhe Dhaibhidh a' cuimhneachadh an ni a bha e dha. "B'iongantach do ghràdh dhomh-sa a' toirt barrachd air gràdh nam ban!" Dh'fhaodadh Pol sin a radh mu Lucas.

Aon ni eile, agus chi sinn maise na h-irioslachd glé shoilleir ann am beatha Lucais. Tha sinn ag radh *maise* do bhrìgh 's g'um bheil an saoghal an tomhas mór dall do'n t-subhaile sin. An duine nach cuir e féin air thoiseach fàgaidh an saoghal air dheireadh e. Ach ciod e dhe'n sin? Is e iadsan a mhàin a tha beag 'nan sùilean fhéin a tha mór ann an sùilean Dhé. Dealraichidh iad fhathast mar a' ghrian ann an rioghachd an Athar fein. E. G.

“Life and Conduct”

SGRIBH Sir Seumas Cameron Lees, D.D., LL.D., nach maireann, leabhar, air an d'thug e “Life and Conduct.” Is e mo bheachd gun cuireadh Sir Seumas fhein aonta ris an doigh a ghabh ar caraaid air a' chuid mhór dheth a chur an Gàidhlig. Tha sinn a' toirt earrainn no dha dheth an so ann an Gàidhlig a' charaid urramaich a chuir air an dòigh so e.

Modh

Is e tha ann am modh taisbeineadh tlachd-

mhòr no mi-thlachdmhòr air ar rùintean no ar smuaintean.

Tha deagh mhodh aig éirigh bho, (a) fhein-spéis, (b) cho-fhairachadh do mhuinntir eile. Am fear aig a bheil spéis dha fhéin cha chan 's cha dean e ni a chuireas sgannal air neach eile. Bidh a' neach so curamach nach toir e pian no oibheum do neach eile. Gun teagamh “saoilidh am fear a bhios gun mhodh gur modh am mi-mhodh.”

Tha deagh mhodh a' cur maise air cliù. Ged nach dean modh ni's mo na aodach duine, ni e

deagh atharrachadh air. Urram an cainnt, labhairt oileanach, cleachdadh modhail, ni iad sin duine maiseach, ach ni gairbhe, mi-mhodh, agus coimheachas mi-dhreac a chur air agus ni iad cron air fheum. Oir “cha do bhrist deagh urram ceann duine riamh.”

Cuidichidh deagh mhodh gu mór le soirbheachadh. Duinidh gairbhe agus gruamachd dorsan, ach fosgailidh caomhalachd agus finealtachd iad. Agus seachnaidh na h-uile neach an duine borb, mi-oileanta. Tha so fìor mu fhear-labhairt agus mu fhear-reic. Ann am bith tha aon fhear a tha aogheil, tlàth, agus fear eile a tha coimheach 'n a chainnt, coma co-dhiubh tha muinntir riarichte leis no nach eil. Tha meas aig na h-uile neach air a' cheud fhear, agus cha'n eil meas aig neach sam bith air an fhear eile.

Cuiridh deagh oilean tric naimhdeas 'na tosd. Faodaidh droch bheachd a bhi aig sluagh dhinn fhéin agus dh'e'n aobhar a' tha sinn a'tagradh. Is iongantach mar a leghas deagh oilean cruas a leithid so de mhuinntir. Tha modhalachd 'n a h-ìuchair gun mheirg a dh'fhosglaas iomadh glas mheirgeach.

Modhalachd is e sin an aon fhacal, duin'-uasal. Bi 'n a do dhuin uasal 'na do ghiulan 's 'n a do chleachdadh; 'n a do chainnt 's 'n a do ghnùis —'s e sin barra-gug a' mhodh.

1. *Saothraich gu bhì aogheil.* Faodaidh neach sam bith a bhi oileanta agus modhail ma dh' fhiachas e. Tha cuid an dùil nach fhiù caomhalachd ann am fearalas, agus gur e an t-amhlair an duine treun. Na fiùghalaich a bu treuna agus a bu duineile a bha riamh ann bha iad iochdmhor agus bàigheil. Bhiodh e feumail do dhuine og aig starsach na beatha a shuil a bhi ri deagh mhodh, agus a dhìchioll a dheanamh gu fhaotainn. Oir “an cliù a theid òg do dhuine, 's e a leanas ris.”

2. *Seachain neònachas an giùlan.* 'Se tha an neònachas oidheip a bhi gu tur eadar-dhealaichte o mhuinntir eile ann (a) an éideadh, (b) an cainnt, (c) an gluasad. Cha choir gnùis a thoirt do'n mhuinntir a tha strì a bhi beurach a tha mi-mhodhail le beurra.

3. *Thoir buaidh air socharaidh.* Tha cuid cho socharach 's gur tric a shaoileas muinntir nach 'eil anna ach amhlairan agus burraidhean, ged tha iad a rùnachadh a bhi oileanta gu leòr. Le dìchioll claidhear an t-socharaidh so.

4. *Na deanamaid tàir air an fheadhainn a tha fodhainn.* Cha'n 'eil anns a' churaidh an-ìochdmhor ach ceatharnach bochd nach fhiù.

Is fhiach an deagh fhocal mòran, 's cha chosd e ach beagan. Tha so fìor cuideachd mu mhodh.

Airgiod

I. *Cha'n eil airgiod ann fhéin aon chuid olc no maith.* Is ann 'n a chosnadh no chaitheamh

tha an t-olc no maith, dìreach co dhìubh tha e air fhaotainn gu h-onarach no mi-onarach, no air a sgapadh gu cronail, no air a thiodhlacadh gu feumail. Mun airgiod labhair am bàrd mar so :—

Gun bhi ro chaiteach, no 'nam dhaolaig,
Cruinneach òir, no 'ga sgaoileadh;
Ma gheibh mi biadh, teine's earradh,
Tha mi toilichte dh'e'n t-saoghal.

FEAR SRATH MHAITHAISIDE.

(a) Tha e soilleir dha na h-uile neach gu bheil cumbachd aig airgiod chum maith. Ni e daoine neo-eisimeileach, agus comasach air cuideachadh le co-chreutaran agus comhfhurtachdan fhaotainn nach biodh, dh'easbhuidh airgid, 'nan comas. (b) Tha e cheart cho soilleir gu bheil e 'na chumbachd uile. Bho dhroch fheum deth tha mòran de dh'eucoir, de pheacadh agus de bhròn 'an t-saoghail ag éirigh. “oir is e gaol an airgid,” ars an Sgrìobtur, “freumh gach uile.” Cruaidhichidh e anam an duine.

II. *Tha ar dàimh ri airgiod 'na dhearbhadh air ar cliù.* Mar is aithne dhuinne cionnus a fhuair agus a chaitheas duine a chuid, is aithne dhuinne an duine e fein. Tha na h-uile bheusan agus mi-bheusan co-cheangailte ri airgiod. Tha ar tional agus ar sgaoileadh maoin 'n a sgathan anns am faic sinn ar moralachd.

III. *Tha nithean ann as fhearr na airgiod agus nach ceannaich airgiod.*

Gach ni tha cliùtach agus àrd
Dean dìchioll air a shealbh;
Mar lòchran laiste suas le gràdh
Biodh t'imeachd glan gun chealg;
Le eòlas ceart biodh t'anam làn,
'S do ghnìomharan gun chearb
Sin agad ionmhasan nach tràigh,
'S maise gu bràth nach searg.

NIALL MACLEOID.

(a) Is fhearr ionracas na airgiod. Ma choisneas duine saoihbheas air chost ionracas tha e pàigheadh cus air. (b) Is fhearr dachaidh na airgiod. Ma chailleas duine gràdh teaghlaich 'na chabhaig gu bhì saoibhir, tha e pàigheadh cus. “Cuimhnich air cnuasach na gràineig.” (c) Is fhearr eòlas, leasachadh, iochd, agus spioradalachd na airgiod. Am fear a ni iodhol de airgiod, caillidh e anam. Tha am fear sin an sùilean Dhé 'na amadan.

1. Bu chòir cuimhne bhi againn air ar stiùbhardachd. Feumaidh sinn cunntas a thoirt as ar stiùbhardachd—am feum a rinn sinn dhe na thug Dia dhuinn. Is leis-san na tha againn is cha leinn féin. Ris gach neach bidh e air a radh: “Thoir cunntas air do stiùbhardachd: oir chan fhaod thu bhì ni's fhaide ad stiùbhard.”

2. Bu chòir dhuinn maith a dheanamh air an t-slighe. Tha mòran a their dé nach deanadh iad na robh airgiod aca. Ma bhios iad gu bràth saoibhir cìod na mòr nithean a ni iad! Dean maith leis a' bheagan a tha agad air

neadh cha bhi fhios agad air sonas na muinntir a thug agus a chuidich. Bha dà leth-fheòrling na bantraich bhochd 'nan tiodhlac mhaiseach an sùilean Chrìosd. Bi suilbhreach leis na tha agad do dhuine agus do dh'aobhar Dhe: "Oir is toigh le Dia an neach a bheir seachad gu suilbhir."

3. Bu choir dhuinn a bhi gléidhteach. Is fìor ghliocas e ullachadh a dheanamh fa chomhair geamhradh na beatha. Bu chòir dhuinn na h-uile dìchioll a dheanamh cumail a staid na bochdainn.

Tha 'n seillean 's an seangan,
A bha tional an stòrais,
Le gliocas gun mhearachd,
'G toirt aire do'n dòruinn,
'G ithidh bidh 's ag òl meala,
Gun ghainne air lòn ac'
Fo dhion ann san talamh,
O anail an reota.

DUGHALL BOCHANAN.

4. Bu choir dhuinn cumail as na fiachan. Is e tha sna fiachan tràilleachd, cion saorsa, truaighe. Na caith thar do chosnadh. Mu'n ceannaich thu smuainich an urrainn dhuit pàigheadh.

5. Cuir t'aghaidh gu dian an aghaidh *gain-bligeadh*. Is e so aon de mhallachdan ar latha. Is olc e ann féin eadar-dhealaichte bho na h-uile a thig 'na lorg. (a) Bheir e airidheachd far nach 'eil airidheachd agus bheir e duais far nach 'eil duais airidh. (b) Coisnidh e tiodhlac do neach aig call a choimhearsnaich, bu chòir do'n oigridh, gu ro shonraichte a bhi air faire an aghaidh an uile, so a' charraig air an d'rinneadh iomadh beatha ghealltanach longbhrìste.

Eaglais

Is e an eaglais céile, corp agus lànachd an tì sin a tha lìonadh na h-uile anns na h-uile. Uairean abrar eaglais ri buidhinn sluaigh, uairean abrar so ri comhthional sluaigh. Anns an t-seadh mar dheireadh so làbhraidh sinn mu'n eaglais aig an am so. Bu chòir a h-uile duine og a bhi ceangailte ri comhthional agus a dhleasanas a dheanamh co-cheangailte ris. Tha beatha a' comhthionail air a toirt f'ar comhair ann an ceithir nithean sonraichte.

I. Aoradh. Tha aoradh follaiseach éiginneach do bhith na diadhachd. Na robh na h-eaglaisean duinte Sabaid an déidh Sabaid, agus nach robh daoine idir a' tional an ceann a cheile chum aoraidh bhiodh e mar gun tràigh-eadh tobair uisge a' bhaile mhóir. Bhiodh a' chrìoch eagallach. Tha aoradh follaiseach a' neartachadh fairichean na diadhachd. Tha togalachd spioraid ann an comunn pobuil Dé san aoradh fhollaisich. Os cinn na h-uile ni 's e an t-aoradh follaiseach an cladhan tre bheil beannachdan sonraichte a' tighinn thugainn o Dhia. Ni "am fìor luchd-aoraidh aoradh do'n athair ann am spiorad agus ann am fìrinn;

oir a ta an t-athair ag iarraidh an leithide so de luchd aoraidh!" Tha Dia ag iarraidh ar n-aoradh agus beannaichidh e dhuinn e. Dh'aithnich iad so gu bheil gealladh Chrìosd fhathasd air a choimhlionadh: "Oir ge be àit a bheil dithis no trìuir air an cruinneachadh an ceann a chèile am ainmsa, a ta mise an sin 'nam meadhon."

II. *Teagasg*. Tha focal Dé air a leughadh agus air a shearmonachadh. Far a bheil comhthional tha, agus bu choir, teagasg a bli ann; oir 'se an searmonachadh so an aon teagasg a mhàin 'san diadhachd a tha mòran a' faotainn. Dh'casbhuidh so bhiodh iad a' smeurachd 'san dorchadas 'nan aonar. Agus anns na h-uile ath-leasachadh a bha 'san eaglais riamh bha searmonachadh an fhocail a' faotainn ait àrd, agus bheannaich Dia gu sonraichte so ann an iompachadh pheacach agus oideachadh a shluaigh.

III. *Co-chomunn Crìosduidh*. Tha am beag 'sam mór cruinn còmhla, le an laigsichean, am bron, am feum, fo shùil Dhé, agus gun leth bhreth ann. Ach tha aoradh Dhé a' deanamh bann coitcheinn eadar chreidmhich. Tha gach uile sheorsa anns gach uile thir, dhe gach uile thruabh, agus chainnt, aon la 'san t-seachduin, a' cur suas molaidh agus ùrnuigh aig cathair nan gràs.

IV. *Obair Chrìosduidh*. 'Se tha 'sna h-uile comhthional reiseimeid de'n arm mhór a tha cathachadh an aghaidh rioghachd an dorchadais. Tha e mar sin air iarraidh air a' h-uile creutar a tha ann a bhi 'n a cho-oibriche maille ri Crìosd; agus cha'n e mhàin an slàinte féin oibreachadh a mach, ach oibreachadh chum slàinte muinntir eile. "Obair dha na h-uile, agus na h-uile ag obair" a bu chòir a bhi aig a' h-uile coimhthional. Amhairceam a nis air dleasanas a bhuineas do'n òigridh. 1. Bu chòir dhaibh agus dhuinn uile a bhi fritheilteach air meadhanon nan gràs. Bu chòir dh'an duine òg a bhi so, air a sgàth fhèin, agus air sgàth muinntir eile, agus aoibhneas a bhi air a' dol suas gu tigh Dhé.

Nach milis mar cheòl e, nach boidheach, nach binn Guth chlag mhaduinn Dhòmhnuich, nach sonraichte grinn?

Na fuinn tha ro àluinn tha fàilteach an lù
A bheannaich an t-àrdrioh gu slàinte nan slògh.

Nach binn a' chruith-chiùil ud, nach rùnach gach ial,
An cridhe trom bruite, ag ùrnuigh ri Dia?
Nach taitneach mar cheòl e, nach boidheach, 'snach caoin
Guth 'mholaidh, a shòlais a dhòchais a ghaol?

DONNCHADH MACGILLEATHAIN URR.

Mur 'eil am meas so againn air an t-Sabaid agus a sheirbhìs bidh sinn 'sa' chunnart an call le chéile.

2. Bu chòir dha na h-uile neach a bhi deanamh a' bheagain as urrainn da. Is bochd an comharradh air comhthional e nach 'eil saoth-

rach ach am ministear 's an luchd-dreuchd ach is bochda na sin e air muinntir a' choimhthionail. Tha aon dòigh ann anns am faod a' h-uile neach cuideachadh a dheanamh agus 'se sin a bhi toirt de ar cuid da aobhar mar tha an Tighearna a' soirbheachadh leinn.

3. Ann a bhi dileas d'ar n-eaglais fhéin, bu chòir dhuinn gràdh a bhi againn do na bràith-

rean uile. Anns a' choitchionn chan 'eil cus maith a' tighinn bho dhol bho eaglais gu eaglais. Fhad agus a tha an eaglais no comhthional d'am buin sinn a' riarachadh ar feuman spioradail leanamaid ris. Ach ged is maith a bhi 'n a do dheagh fhear-eaglais, is fhearr gu mór a bhi 'n ad dheagh chriosduidh, ach a bhi an dithis is fhearr uile.

An t-Urr Alasdair Macdhiarmaid

(NACH MAIREANN)

CHAN 'eil e iongantach ged a gheibheadh Cluaidh air an duine chliutach so àite an tuairisgeul Gàidhlig na h-eaglais. Cha robh mórán ann a rinn uiread a chuideachadh leis, an uair a bha e fo'n ainm, *An Fhianais Ghàidhealach*.

Ann an caochladh nithean bha e 'n a sgoileir combarraichte. An uair a chriochnaich e am foghlum a reir nós na h-eaglais Shaoir, b'e an seachdamh fear a b'arda 's na trì Oilthighean. Cha robh a' Ghàidhlig an uair sin, mar a tha i an diugh, air a teagasg anns na h-Oilthighean. Gidheadh cha robh mórán a sgriobhadh Gàidhlig coltach ris. Theagaisg esan i dha fhéin.

Bha mór thlachd aige an obair nam bàird Ghàidhealach, gu h-àraidh obair a' mheud dhiubh agus a sgriobh laoidhean. An taobh a mach de dhuine no dithis, mar a bha an sàr Ghàidheal agus an sàr chriosduidh, Lachlainn MacBheathain, nach maireann, cha robh na bu èòlaiche air Bochmann 's a laoidhean. Bha a chuimhne 's a chridhe air an stòradh le smear a' chruithneachd, o'n bhàrd spioradail sin.

Mar shearmonaiche dh'fhaodadh Alasdair Macdhiarmaid a radh: "Chreid mi, uime sin labhair mi." Gun a bhi cumhang no farsuing tharruing e á stòrasan na firinn na bhiodh buannachdail do anamaibh an sealladh ùine is bithbhuantachd. Cha robh ni bu lugha air na mórán bhriathran an uair a dheanadh na bu lugha an gnothuch. Dh'fhàg sin a sheirbhisean

goirid, tomadach, gun sgios do'n luchd-éisdeachd. Bha sin feumail an sgìre cho farsuing ris a 'Mhorairne. Cha robh duine a chuala e nach do mhothaich an tàlanta neo-chumanta a bh'aige an ùrnuigh—gu h-àraidh ann an eadar-ghuidhe. Ach, thairis air na h-uile ni faodaidh e bhi gum b'e a choibhneas a tharruing daoine da ionnsaigh. Bhiodh e an còmhnaidh a' deilbh ni eigin air son maith an t-sluaigh. Cha b'urrainn e uireasbhuidh fhaicinn gun oidhirp a thoirt air ni eigin a dheanamh. Cha bu lugha na ceud uair a shearmonaich e an coimhthional aig an robh teachdaire an droch shlàinte. Cumaidh sin a chuimhne beò re iomadh latha 's a Mhorairne, far an do shaothraich e corr air da fhichead bliadhna, agus am Bonar far an robh e ceithir bliadhna.

An uair a b'èigin da obair a' choimhthional fhàgail aig neach a b'òige, fhuair e mar thoidhlac corr is ceud punnd Sasunnach—tiodhlaca móra o choimhthional beag. Bha trian de sin air a thoirt leis na Catoilicich a dh'fhoghlum anihare air mar an caraide.

Cinnteach gu leòr, an uair a dh'éireas na maibh, a chuidich e air an t-slighe nèamhaidh, éiridh esan maille riu agus their e: "Feuch mise agus a' chlann a thug Dia dhomh."

Chuir e mach leabhar shearmonan a rinn e air Urnuigh an Tighearna, agus bha dha eile aige deiseil air son na beart. E. G.

Alasdair MacLachlainn

(NACH MAIREANN)

CHAOCHAIL Alasdair MacLachlainn, a bha 'n a mhisionaraidh ann an Arnisort, air a' cheud la fichead de 'n t-Samhuinn, ann an cill Donnan, 'san Eilean-Sgitheanach. Shaoithrich e air son naoi bliadhna fichead anns an eilean, far an robh meas mór air. Roimhe sin, bha e ann an Uibhist, ann an Colla, agus am Muile. Thug e naoi bliadhna deug an Arnisort an Sgìre Shnisort agus bha buaidh mhaith le shaoithir an sin. Leig e dheth an obair anns an earrach so a chaidh, air dha bhi aig an am sin ceithir fichead agus ceithir bliadhna a dh'aois.

Bhuineadh Mr. MacLachlainn do Ardnachann an Erra-Ghaidheal. An uair a

bha e òg bha e 'na sheòladair, ach air dha tighinn fo bhuaidh na firinn thug e e féin seachad le uile chridhe do sheirbhis Chriosd. Bu duine e aig an robh buadhan mór an corp agus an intinn, agus bha e 'n a fhear-labhairt comasach agus 'n a oibriche ro fheumail anns an fhion-lios.

Dh'fhag e a bhantrach, dithis mhac, agus triuir nighean, ris am bi co-fhaireachdan aig na cairdean. Chaill e mac eile anns a' chogadh mhór, agus sin am bròn láitheil dha gus a' chrich. Chruinnich sluagh mór a dh'ionnsaigh adhlacaidh ar caraid—sin a' cur an céill an spéis sonraichte a bha aca agus an t-àite a bha aige 'n an cridheachaibh. I. M.

Aran-Cridhe Dhe

"Cùpan a' bheannachaidh a tha sinne a beannachadh, nach e comunn fala Chrìosd e; An t-aran a tha sinne a briseadh, nach e comunn cuirp Chrìosd e?"—1 Cor. x. 16.

'S E latha comanachaidh latha comunn ri S Crìosd ann an dòigh is an seadh àraidh—nuair a tha co-chomunn shònruite agus air leth aig a shluagh ri Crìosd agus ri cach a cheile—nuair a tha sinn air ar deanamh 'nar luchd-com-pàirt de thoraidhean bàis is fulangais Chrìosd agus sin tre'n t-sàcramaid bheannaichte. Se an cupan agus an t-aran samhlaichean is seula a chomanachaidh so ri Crìosd agus ris an Athair agus ri cach a cheile. So am meadhon tre am beil sinn a gabhail a chomanachaidh—samhlaichean na fala a chaich a dhòirteadh agus na feòla chaidh a reubadh—an cupan agus an t-aran. Tha cuimhne mhaith againn air an aoibhneis spioraid agus an t-sòlais anama a bha againn iomadach uair aig Bòrd an Tighearna ann an comanachadh a bhàis is fhulangais, sòlas is beannachd is beathachadh air an robh sinn a ruighinn tre na samhlaichean priseil a tha an so. Cùpan a' bheannachaidh a tha sinne a' beannachadh nach e comunn fala Chrìosd e?

Fhaic thu, ma tha, an toiseach :

I. *Cùpan nam beannachd* a tha againn ann an so. Is iomadh beannachd agus buadh a tha ann. Tha cuimhne agad an uair a chaidh aingeal an sgrìos a mach 'san Eipheit gu robh an fhuil air na h-ursannan 'na meadhon dìon air na bha a stigh. Tha fuil a' chupain so—gràdh bàis Chrìosd—'na dhìon dhuinne bho 'n nàmhaid agus bho gach nì mì-naomha a dh'fhaodas a bhì an tòir oirnn. Tha *beannachd dìon agus gleidhidh* anns an chùpan so; agus aig a Bhòrd fhéin tha sinn mothachail air a bhì tearainte 'na ghradh a nochd e do'n t-saoghal ann a bhì dòirteadh a mach fhàil phriseil air an chrann. Bha dìon aig ar rìoghachd agus againn fhéin, aig àm a chogaidh mhóir tre 'n fhuil a chaidh a dhòirteadh anns an Fhraing, 'san àitean eile—fuil nam beannachd! Tha an cupan so a leigeil fhaicinn dhuinn na rinn esan air ar son, an dìon is an tearainteachd a tha againn tre a bhàs-san; tha beannachd dìon ann dhuinne ann an tìm agus troimh an t-sior-ruidheachd.

Faisg air far na thogadh mi tha seann làrach àit-aoraidh, ris an canar "Tigh-a'-bheannachaidh." Anns an t-seann aimsir bha an tighaoraidh so 'na bheannachd air iomadach dòigh, ach gu h-àraidh bha e 'na dhìon do neach a bha a' teicheadh bho nàmhaid; bha

e 'na chomraich do neach a bhatar an tòir air a bheathar. Aon uair agus gu robh neach an taobh a stigh do gharadh-erie a "Bheannachaidh" bha e tearainte. chan fhaodadh nàmhaid, no neach eile, làmh a chur ann ach le còir is ceartas. Tha an tearainteachd so dhuinne ann an cupan nam beannachd, agus comanachadh Chrìosd a' riarachadh dhuinn còir is ceartas, gach còir is ceartas a tha air nàmh is air thalamh. Tha beannachd dìon' sa' chùpan so dhuinne.

Thà. agus *beannachd glanaidh*. B'e cleachdadh na h-aigheachd 'san aird an ear cho luath is a thigeadh duine gu tigh gun tugaist uisge dha gus e-fhéin ionnlaid. Mus teidheadh biadh a chur 'na thairge no a naidheachd a ghabhail b'e am modh 's an aigheachd uisge a thoirt dha gus e-fhéin a ghlanadh. An déidh sin bha glaine is comhfhurtachd aige, agus tlachd ann an carthannas na aigheachd. Agus is ann againne tha fhios gu bheil glanadh anns a chùpan so—gun glan fuil Iosa Crìosd sinne bho ar n-uile pheacainnean. Agus tha sinn mion-eòlach air a' chomhfhurtachd a tha an cois sin. Cùpan nam beannachd anns am beil buaidh glanaidh.

Rud eile a tha anns a chupan ghlòrmhor so. 'se sin *beannachd leigh's*. Tha iomadh laigse agus ainmhuinneachd air an anam; tha iomadh bochdainn is galair is tinneas. Rinn am peacadh sin. Ach tha beannachd leighis am fuil Iosa. Tha cuimhne agam a bhì cluinntinn mu dheidhinn Fionn na Feinne, gu robh Cuach Leighis aige, agus an uair a bha aon de dhaoine air a dhochunn is air a lèon anns a bheinn shithinn is sheilg nach robh aige ach deoch a thort dha as a Chuach-sa agus gu robh e slàn fallain air ball. Ge b'e dé seòrsa creuchd no lèon a bha air, leighiseadh deoch as a Chuach e. Bha beannachd leighis an Cuach Fhinn. Tha cuimhne agam cuideachd a bhì leughadh an seann eachdraidh gu robh amar leighis aig Dian Cecht, lighiche mór nan Gàidheal, agus ann an àm cogaidh is còmhraig is mór éigin nan Gàidheal, gum biodh e a tomadh gaisgich fhann is fir lèonta 'san amar so, agus gu robh iad air ball slàn fallain agus a rithist deas gu còmhrag. Bha beannachd leighis ann an amar Dhian Cheacht an lighiche beannaichte; agus tha beannachd leighis anns a Chùpan so dhuinne.

Aig Lighiche na glòir tha'n t-eòlas barraicht'
Air leòn is galairéan sluagh ;
Gu'n glan e bho chreuchdan breun an t-anam,
Tha òifeachd fhala do-bhaidht ;
Tha chridhe làn baigh 's gu bràth cha chuir e
A lathair duine le gruaim.
Gu saor bheir e slàint do thràillean fallamh
Le gràdh a sheallas ris suas.

“ *Cupan na slàinte glacar leam* ” : cupan nam beannachd a leighis a phobull fhéin.

Is iomadh buadh agus beannachd a tha an cois na slàinte. Tha tobair ann a h-lort ris an canar Tobair nam Buadh agus bha na h-Iortaich de 'n làn-bheachd gu robh feartan leighis air leth ann an uisge na tobrach so, seadh agus iomadh buadh eile an cois sin—gu robh sonas agus soirbheachadh, sìth agus sòlas.

Tha *beannachd toraidh* anns a chupan so cuideachd. Is ann nuair a tha sinn a gabhail de'n chupan so ann an spiorad agus ann am firinn a tha mór thoradh a tighinn air ar beatha ; tha buadhan na beatha nuaidh an uair sin a' fàs. Ann an gràdh Chrìosd bidh mór thoradh oirnn. Tha cuimhne agam a bhi cluinntinn mu dheidhinn ministear a bha ann an Cille-Mhàilidh bho chionn fhada an t-saoghail. Thàinig éildeir còir a bh' aige far an robh e la tha agus thuirt e ris a mhinistear gum b'fhear dha bò a cheannach a bha fear Ghleann-Neamhais a reic, o'n. ars esan, tha iad ag radh nach 'eil crodh eile 'san dùthaich a tha cho maith air bainne ris a' chrodh d'am buin i. Agus a mhinistear bu mhaith leinne té aca a bhi agaibhse. Ma ta, ars' am ministear, theirig fhéin agus ceannaich a bhò agus pàighidh mise oirre na chi thu-fhéin iomchaidh. Rinn e so agus thug e a bhò chun mhinistear. An ceann beagan sheachdainnean dh' fhaighnich an t-éildeir de'n mhinistear de mar bha a bhò a còrdadh riu. Antà, ars' am ministear, tha a bhò maith gun teagamh, a Dhomhnaill, ach chan 'eil i idir cho maith ris an ainm a bha dhith. O tà, a mhinistear, arsa Domhnall, feumaidh sibh-se a chuimhneachadh ged a cheannaich sibh a bhò nach do cheannaich sibh Gleann-Neamhais ; tha toradh na bà a rèir a h-inghilt. Cuireadh sibh-se a bho do Ghleann-Neamhais agus bithidh i pailt cho maith ris an ainm. Sin e, a chairdean, tha an toradh a rèir na h-inghilt—òlaibh de'n chupan so, cupan nam beannachd, agus deanamh so mar chuimhneachan oirm-sa, agus bidh mór thoradh oirbh.

A nise tha samhla eile anns an t-sacramaid, an t-aran. Seallamaid, ma ta, air :

II. *Aran-cridhe Dhe.* An t-aran a tha sinn a briseadh nach e comunn pcur Chrìosd e ? Nuair a bha mi 'nam bhalach bha féill air a gleidheadh a mach air bràighe baile Steòrnabhagh uair sa bhliadhna mu àm na Lùnasdal. Ge b'e cò a rachach chu na feille bhiodh dùil againne agus sinn 'nar cloinn ri tiodhlac as a bhaile-mhòr agus bho na féille nuair a thilleadh

iad. Ach bha aon ni os cionn gach ui éile ris an robh dùil againn daonan agus mur a faigheadh sinn e cha robh feum ann an ni sam bith eile, 'se sin, aran cridhe. Cha robh aon ni air an t-saoghal air an robh sinne agus sinn nar cloinn cho déigheil ris an aran cridhe. An t-aran so tha sinn a briseadh nach e comunn cuirp Chrìosd e ? Aran cridhe Dhé, aon Mhac a ghràidh-san a thug e dhuinn agus a chaidh a bhriseadh air ar son-ne. So aran milis Dhé. Bha e air a radh mu dheidhinn a mhana 'san fhàsach gur h-e blas a bhidhidh a b' fhearr leis a bha a h-uile duine a faotainn air nuair a bha e ga ithe ; agus tha sin fìor a thaobh aran-cridhe Dhe ; tha e blasda dhuinn a rèir ar feum is ar suidheachaidh. Tha e blasd agus milis do'n chailleig òig ; tha e blasd agus milis do'n t-seana-bhean léith ; thà, agus do fhear an tinneis agus do fhear na slàinte, do'n bhoichd is do'n bheartach. An t-aran so tha sinn a briseadh nach e comunn cuirp Chrìosd e ? Aran-cridhe Dhe !

So an t-aon ni nach dean neach sam bith a chuis as aonais. Is iomadh ni a thig sinn beò as aonais ach cha tig sinn beò as aonais an arain. So ar beatha—an t-aran. Tha *beatha, ma tha, 'san aran nuair a ghabhas sinn dheth*, tha beatha mhilis agus mhaireannach an aran-cridhe Dhe. “ Gabhaibh ithibh is e so mo chorp-sa a tha air a bhriseadh air bhur son-sa ; deanaibh so mar chuimhneachan orm-sa.”

Tha *neart anns an aran* cuideachd. 'Se biadh a neartaicheas sinn nuair a tha sinn fann is feumach. Agus mar a tha fhios againne a ghabh dheth, tha neart anns an aran mhilis so, neart chan ann a mhàin gu bhi beò ach gu seirbhis is gu gnìomh, gu feum is gu obair. Gabhaibh ithibh an t-aran so aig a Bhòrd fhéin, agus esan a cur feum air luchd-oibreach 'na eaglais is 'na fhion-lios. Air ur beathachadh air an aran so bidh dreach ur bidhidh oirbh agus bidh sibh làidir is comasach gu feum a dheanamh dhuibh-fhéin is dhàsan. Tha neart is treòir 'san aran. 'S an t-sacramaid bheannaichte tha sinn air ar beathachadh air corp Iosa a chaidh a bhriseadh air ar son-neair aran-cridhe Dhé.

Dh' fhaodadh sinn a radh gu bheil *riarachadh anns an aran* cuideachd, nach fhaodadh ? Tha mi-riarachadh an cois an acrais, ach tha suai-bhneás is sìth an cois a bhidhidh. So, ma tha, a charaid an t-aon aran a bheir riarachadh do'n anam—aran cridhe Dhé. Chan 'eil ni no neach eile ann, a bheir làn-riarachadh do'n anam ach Crìosd agus esan air a cheusadh air ar son-ne. An t-aran so tha sinn a' briseadh is e comunn cuirp Chrìosd e, a tha toirt làn-riarachadh do a sluagh uile air nèamh is air thalamh. Tha e a nis air nèamh ach tha e againn gu soilleir is gu sònruite anns an t-sacramaid bheannaichte so air thalamh.

*Gu h-àrd an Aros m' Athar-sa,
Tha aran pailt gu leòr ;
'Se Crìosd mo ghaol an t-aran ud
'Se 'n t-aran beatha bheò :
Is tha na's leòr 'san aran so,
'A bheathachadh gach naomh ;
'Tha chomhnuidh air an talamh so,
'S an fàitheadas maraon.*

Gabhaibh ithibh is e so mo chorp-sa a ta air a bhriseadh air ur son-sa deanaibh so mar chuimhneachan orm-sa.

(*Chaidh an searmoin so thoirt seachad an toiseach air Latha Comanachaidh an Eaglais Iain Nocs an Glaschu leis a mhinisteir Calum Mac-Ledib.*)

An Gaisgeach

ISAIAH lxiii. 8

CHA téid sinn iomrall ma ghabhas sinn ris an Cèarrann so mar èarrann a tha toirt dhuinn dealbh air a' Mhessias. Tha an èarrann a' deanamh luaidh air nì no dhà a rinn am Messias ainmeil, ach a bheil nì air bith anns a bheil e cho airidh 's a tha anns an nì so : “Cumhachdach gu tèarnadh” ? Nach e so crìoch àraidh a thuruis is a shaothair : gum biodh e cumhachdach gu tèarnadh. Cha ruig e leas neach air bith uail a dheanamh as a chumhachd gu sgrios : Tha an leanabh beag cumhachdach gu leòr air sgrios, ach is e sgeul eile tha ann a bhi cumhachdach gu tèarnadh.

Tha feum mhór air an t-saoghal is e 'n a laighe 'san olo.

Ciod as urrainn e dhèanamh air a shon fhéin ? Cha dèan. Chan 'eil am miann as lugha 'n a nàdur a tha togradh air aon nì maith. Tha an saoghal agus spiorad an t-saoghail a dh'aon rùn air Dia agus spiorad na diadhachd a chur fo cheannaisl na daorsa. Chan 'eil teagamh sam bith nach deanadh iad sin na 'n deanadh miann an-diadhaidh e. Ach tha barrachd air saoghal 's a' chuis so. Tha Gaisgeach treun nam buadh anns a' chath : an Gaisgeach a tha cumhachd gu tèarnadh.

Tha feum mhór air an eaglais, is bàs a' tighinn a steach air a h-uinneagan—na h-uinneagan bu chòir a bhi deàlrach le solus. Is e sealladh brònach a tha ann gum biodh Eaglais Dhé, air chor air bith, a' tighinn fo neul agus fo chumhachd bàis ; gum biodh a h-uinneagan a' fàs dorcha le neul a' bhàis. Is e sin aon nì d'am faod Eaglais an Dé bheò dùbhlán a thoirt—eadhon sgàil a' bhàis. Ann an cumhachd a' Ghaisgich faodaidh i a dùbhlán a ghairm agus a ceann a chumail comhnard : “O uaigh c'ait a bheil do bhuaidh, O bhàis c'ait a bheil do ghath.” Tha aon nì a chumas uinneagan na h-Eaglais glan, tha dà nì—is e sin creideamh agus ùrnuigh. Is iad sin da nì nach fhuiling am bàs a thighinn air àrainn idir : Creidimh agus Ùrnuigh. Chuir iad còig bliadhna deug eadar Hececiah 's am bàs.

Chuir an Tighearna Isaiah da uair air theachdaireachd gu Hececiah.

Is e so a' cheud te :

Mar so tha an Tighearna ag radh : Cuir do thigh an òrdugh ;
Oir gheibh thu bàs, agus cha mhair thu beò.

Is e so an darna te :

Falbh agus abair ri Hececiah, Mar so deir an Tigh-earna, Dia
Dhaibhidh, t'athair. Chuala mise t'ùrnuigh, chunnaic mi do dheòir ;
Feuch, cuiridh mi ri do làithibh còig bliadhna deug ;

Is e an Gaisgeach prìomh cheann-oibreach na h-Eaglais. Is aithne dha ar fiachan agus a' bhuil gu bheil sinn a' cur ar sochairean. A nise, tha feum nach 'eil beag aige air ar saothair. Tha e ag earbsa ruinne obair nach 'eil neach sam bith eile an suidheachadh a dhèanamh. Chan e nach fhaodadh fear eile a dhèanamh, ach is e is aobhar nach eil neach eile an suidheachadh a chum a dheanamh gur e tha ann do chuid obair-sa.

Ma tha feum nach 'eil beag aige-san air do shaothair, is ann a tha an fheum nach eil beag agadsa air a shaothairsan. Nì esan an gnothuch as ar n-aonaisne, cha dean sinne an gnothuch as aonais-san.

Tha feum mhór air an anam is e 'n a oighre air bàs. Chan 'eil dol as uaithe-san. Mar is e tuarasdal a' pheacaidh am bàs chan 'eil dol as aig a' pheacach o'n tuarasdal. Chan e tiodhlac a tha ann ach tuarasdal. Chan 'eil còir aig duine beò air ach aig an fhear a choisinn e ; agus a dhèoin no dh'aindeon feumaidh e gabhail ris. Tha lagh Dhé agus dhaoine 'g a thoirt a mach dha.

Tha feum mhór air is e air a dhiteadh a cheana. Thug Dia na fireantachd a mach a bhinn ; ciod as urrainn e dheanamh ? Chan 'eil dol as aige ; gheibh an lagh a chuid fhéin. is e sin mur téid agad air do rèite a dheanamh ris an lagh, agus gum bi e deònach fear eile agus a chionta ghabhail 'n a t'àite. Tha an fheum mór is an t-anam gun neirt gun treòir ri aghaidh peacaidh, mur téid aige air eallach agus a shith a chur air gnailhibh fir eile. Is e sin am fear so a tha labhairt ann am fireantachd, cumhachd gu tearnadh.

Chan 'eil teagamh nach 'eil an còrdadh as fhearr eadar an dà bhuaidh a tha an so : “Labhairt ann am firinn,” agus “cumhachdach gu tearnadh.” Chan urrainn an darna fear a bhi ann gun am fear eile a bhi comhla ris. Chan urrainn e bhi cumhachdach gu tearnadh mur bi e labhairt ann am fireantachd. Tha e labhairt ann am fireantachd briathran a tha

urramach agus airidh chum cliù glòir lagh na naomhachd. Tha e labhairt ann am fireantachd tre fhuil na h-iobairt-rèite, briathran sìthe agus riarachaidh, briathran a tha cur glòir air spiorad na naomhachd. Athair, glòraich d'ainm, cuir seula do ghràis air tiodhlac do ghràis : agus gun cluinn oighreachan do ghràidh thu labhairt as na neamhan ; “ Is e so mo Mhac gràidh anns a bheil mo mhór thlachd, eisidibh ris.”

Tha an fheum mór agus iomarcach :

Fèum an t-saoghail is e 'n a laighe 'san ole. Feum na h-Eaglais agus bàs a' tighinn a steach air a h-uinneagan. Feum an anam, is e 'n a oighre air bàs, air a dhìtheadh a cheana, gun neart gun treòir ri aghaidh peacaidh.

Ach mór agus iomarcach is mar a tha an fheum is ann air Slànuighear mór agus gaisgeach cumhachdach a tha an spiorad beanichte a' deanamh luaidh.

Tha na briathran a' tarruing aire gu Slanuighear a tha uile bhuadhmhor a chum leigheas. Tha iad lionmhor gu leòr do bheil sgrios furasd, ach chan 'eile mar fhiachailbh as lugha air aon neach aire dhaoine a tharruing a dh'ionnsaigh na muinntir a tha cumhachdach air sgrios. Is ann a tha chuis ann gu bheil e ro iomchuidh a bhi air an cur 'n am faire mun sgrios iad iad fhéin. O, Israel sgrios thu thu féin, agus impidh a chue orra an aghaidh a chur air a' chearaide a tha cumhachd gu tèarnadh.

Bu bhrònach a bha cor Israel an la Ghideon. Bha iad air an chaidh agus an ion 's a bhi air an sgrios le luchd tadhail an fhasaich. Bha am fearann torach gu leòr, ach is gann nia bha iad a' foctainn cothrom air corran a chur an sas fad an fhoghair. Is ann a bha iad mar gum biodh iad a goid obair an làmhnan fhéin. Ach rinn Dia fear-saoraidh de Ghideon—fear a labhair ann am fireantachd cumhachdach gu tèarnadh.

B'e sin là nam beannachd—an là choinnich Gideon agus aingel an Tighearna—an là a fhuair an t-aingel e ann an càs cho cruaidh is gum b'éiginn dà dhol le chuid arbhair gu amar-bruthaidh an fhiona ach an teidheadh aige air a bhualadh gun fhios do'n Mhidianach. Cha

d'fhuair Gideon e fhéin á riamh cho beag seadha, cho mór air a chlaoidh le as-creidimh 's a fhuair e an là ud, agus gidheadh b'e sud an là agus an oidhche cuideachd anns an do nochd e do luchd aoraidh Bhaal gur h-ann ri Iehòbbah, Dia Israel a bha an gnothuich. Imich ann ad neart so, thuirt an Tighearna ris, agus saoraidh tu Israel o làimh nam Midianach : NACH DO CHUIR MISE UAM THU ? Agus an déidh sin nach d'thug a Dhia glòrmhor iomadh dearbhadh dha air firinn nam briathran ud : “ Nach do chuir mise uam thu.” Cha robh an là fad as an uair a rinneadh soilleir co dhiùbh a b'ann do lionmhorachd sluaigh a thug Dia an cath, no do chlaidheamh an Tighearna agus Ghideon, do'n bhonnach eòrna !

Tha againn Slanuighear glòrmhor : Gaisgeach cumhachdach. Ghiùlan e irioslachd, a' cur na nàire an neoshuim, agus a' deanamh tàir air masladh. Bhrùth e an t-amar-fiona 'n a aonar, labhair e am fireantachd agus chuir e glòir shiorruidh air Ceartas Dhé. Dh'fhuiling e an crann-ceusaidh is gaduiche air gach làimh dheth, luchd-tarcuis timchioll air, cuid a' cur dréin air an gnùis, cuid a' cur an teanga 'n am pluic is a' tilgeadh athais air : Shaor e muinntir eile, e féin chan urrainn e fhéin shaoradh.

Dh'fhoillsich e a ghràdh fhéin, thug e am follais cridhe gràidh Dhé agus dh'fhàg e gun leisgeul gach anam a tha mach a ifrinn, is e cumhachdach gu tèarnadh.

Dhùisg e coguis Isaiah, tharruing e cridhe Phoil, ghlan e mach na deamhan a Mairi Magdalene, Thug e sgrios air bàs, air doille, is luibhre. Tha e cumhachdach gu tèarnadh.

“ Feuch bhuadhaich an leòmhann a tha de threubh ludah.”

“ O, Israel sgrios thu thu féin ach annamsa tha do chobhair.”

Is sona thu O Israel, có tha cosmhail riut, O shluagh a shaoradh leis an Tighearna, sgiath do chòmhnaidh, agus neach as e claidheamh do mhorachd ? Agus gheibhear do naimhdean 'n am breugairean duit, agus saltraidh tu air an àitean àrda.

Aslachadh

Iosa naoimh nan uile ghràs,
Bi riumsa rèidh ;
Tog m'aigne suas gu d'thulaich chaoin.
Is glan mo chridh.

Dòirt orm de'n lànachd nuaidh,
Na dhuisgeas ceòl ;
Is druid mo shùil o'n chroislich fhaoin ;
'San robh mi beò.

Fògair bàs is càs is cruas.
Led cheòlraidh iùl ;

Is aisig m'anam, chum an àit,
Bu ghnàth 's bu dual.

Oir 's tus an Tì a shuidhich miann,
Gu dealbhach cubhr' ;
Gun àr-a-mach no nì bheir piàn ;
Ach mànan ciùin.

Air brat na h-oidhch tha soills' do ghnùis,
A' ruith gu sèimh,
Ath-ghlòir na glòir a' lorg mo riar,
Air t-achadh caomh.

GAEL.

Staid nan Naomh

ATHAOBH staid nan naomh tha Leabhar Aidmheil a' Chreidimh a' teagasg gu bheil annamha nan creidmheach, aig uair am bàis, air an deanamh foirfe, agus a' dol a steach do ghloir, ged chaidleas an corp anns an uaigh gu là na h-aiseirigh. An uair a bhios seanchas réidh sàmhach agam ri daoine mu nithean sòl-uimte na beatha so agus mu staid nam marbh, mar a bhitheas air uairean, agus gu sònraichte ri seann daoine, chan 'eil ceist eile as bitheanta a chaidh a chur orm na cheist so, *An tachair sinn a ris ri ar luchd-gaoil ann an nèamh?*

Do dhaoine aig a bheil gaol air a chéile is e gath a' bhàis gu bheil e a' deanamh sgaraidh eatorra, agus b'e an sgeul a b'fheàrr leòra a chluinntinn gu'n coinnich iad ann an nèamh agus nach bi dealachadh ann na's mò. Tha an dòchas so air a thoirt duinn ann an te de na laoidhean, ged tha mi an dùil gu bheil e air a chur na's làidire anns an laoidh na tha e anns an sgrìobtur air a bheil i air a stéidheachadh.

Fòs tamull beag, is ruigidh sinn

An caladh a' fadheòidh,

'S an coinnich sinn na sgaradh uaimn

'S cha dealaich sinn na's mò.

Bu mhaith leam a ràdh a dh' aon ruith gur e so ceist nach urrainn mise no duine eile a fhreagairt. Chan 'eil foillseachadh soilleir no cinnteach againn anns a' Bhiobull air a' chùis; ged nach 'eil dad anns a' Bhiobull air an urrainn cridheachan leònta greim a dheanamh cha mhò a tha dad ann a tha toirt bhuapa an dòchais gu'n coinnich iad r'an càirdean air taobh thall na h-uagha, agus gu'm bi caidreamh eatorra anns an t-siorruidheachd.

A dh' innseadh na frinn, is e so ceist nach tàinig riamh a steach air inntinn nan abstol. Ann an làithean nan abstol, b'e Crìosd a mhàin dòchas na glòire, agus b'e uile aoibhneas nan naomh gu'm biodh iad maille ris-san ann an nèamh. Anns an Tiomnadh Nuadh chan 'eil aon fhacal mu ar luchd-gaoil am measg aoibhneas is sòlasan na siorruidheachd, ach a h-uile facal nu Crìosd. Is e esan a mhàin solus is glòir nèimh; tha aoibhneas nan naomh a co-sheasamh ann a bhi maille ris-san. Sin teagasg an Tiomnaidh Nuaidh, agus sin an dòigh anns an robh na h-abstol a' sealltuinn air a' chùis, air chor agus gu'm faod e bhi fìor gu bheil daoine a 'call tomhas de'n fhìor dhòchas a thug Dia dhaibh, mar is motha a tha a' cheist so a' lonadh an cridheachan, *Au coinnich sinn ri ar luchd-gaoil?*

Bha ministir ainmeil ann an siorramachd Rois a chaill a bhean, agus iad le chéile glé òg. Bha i dha mar anail a bheatha, agus an dèidh a bàis bhiodh e a' guidhe gu'n tigeadh

am bàs air fhéin gus faotainn còmhla rithe. An ceann greis mhothaich e gu robh so a' tighinn eadar e agus Crìosd; nach ann idir air comunn is làthaireachd Chrìosd ann an nèamh a bha e a' smuaineachadh, ach air companas is caidreamh a mhnatha.

Ach chan e sin a gheibhear anns an Tiomnadh Nuadh; is e an dòchas a' tha air a thoirt do shluagh an Tighearna anns an Tiomnadh Nuadh gu'm bi iad gu bràth maille ris an Tighearna, chan e, gu'm bi iad gu bràth maille ri luchd an gaoil.

A mach o'n fhacal a tha air a dheachdadh leis an Spiorad Naomh chan 'eil urrainn eile as cinntiche na fianuis dhaoine diadhaidh a thug dhuinn am beachd air a' cheist so, agus bu mhaith leam leigeil le aon no dhà dhiubh sin am beachd innseadh do luchd-leughaidh na duilleig so, gun fhios nach toir e dhaibh comhfhurtachd anns an sgaradh a rinn am bàs 'n am beatha.

'Na sheann aois sgrìobh Tomas Carlyle gu mhàthair, "a h-uile uair a smuainicheas mi gu'm feum mi fhéin agus sibhse dealachadh, thig crith is fuachd orm; chan 'eil comhfhurtachd dhomh ann an rud air bith ach ann a bhi creidsinn gu'n ceadaich Dia dhuinn coinneachadh anns an t-saoghal eile."

Ann an 1881 sgrìobh Iain Ruskin gu Iain Brim, an lighiche glie is caomhail. "Tha m' athair, agus mo mhàthair, agus mo bhan-altrum ghaolach, a'feitheamh orm ann an tìr Immanuel Shuas."

An uair a chuala Tomas Chalmers mu bhàs earaid sònraichte air an robh meas mòr aige sgrìobh e, "Bha caidreamh milis eadarunn air thalamh, agus tha mi ag altrum a mheud 's a tha an soisgeul a' toirt dhomh de dhòchas gu'm bi caidreamh milis eadarunn ann an nèamh cuideachd."

Ann an aon d'a litrichean sgrìobh Phillips Brooks mar so. "Chan urrainn mi gun a bhi smuaineachadh air uairean cìod an scòrsa eòlais a bhios aig daoine air a chéile anns an t-saoghal eile, agus ciamar a bhios iad a' cumail suas an càirdeis. Tha mi an dùil gu'm faic sinn smuaintean dìomhair a chéile cho soilleir 's ged bhiodh iad m' ar coinnicamh ann an leabhar. Theagamh gu'n cuir so eagal is uamhas oirnn an toiseach, ach ri ùine fàsaidh sinn cleachda ris, agus bidh e 'n a fhaochadh dhuinn fhaireachduinn gur h-aithne d'ar càirdean a'chuid as miosa annainn cho mhaith ris a' chuid as fheàrr, agus nach bi eagal oirnn gun sgur gu'm bi sinn air ar faotainn a mach."

Ged tha daoine a' enuasachadh air staid nam marbh bho thoiseach an t-saoghail chan aithne dhuinn a bheag uime sin fhathast; chan aithne

dhuinn dad barrachd air Socrates, a thubhairt bho chionn dà mhìle bliadhna, “ Biodh deagh mhisneach agad agus greimich air an aon nì so, nach éirich olc do dhuine maith, co dhiu a tha e beò no marbh.”

Tha a' bheachd fhéin aig a h-uile duine mu nàmh; ach ged dh' fhaodas nach 'eil fios shiorruidh nan naomh cho ion-mhiannaichte ann an sùilean na gineil so 's a bha e ann an sùilean an aithrichean, tha mi an dùil gur e sin am facal as fheàrr a chaidh riamh a labhairt mu staid nan naomh, *dh'fhàgadh fois fa chomhair sluagh Dhe.*

Ann an nàmh tha fois is sìth is aonachd is sòlas siorruidh maille ri Crìosd. Dh'aithnich na deisciobuil air beinn a' chruth-atharrachaidh Maois is Eliah ged nach fhaca iad riamh iad anns an fheòil, agus faodaidh e bhith nach e a mhàin gu'n aithnich sinn anns an ath shaoghal na càirdean a b' aithne dhuinn anns an t-saoghal so, ach gu'n aithnich sinn na naoimh nach fhaca sinn riamh, fàidhean is martaraich is abstoil. *Cha bhi oidhche an sin, agus chan 'eil feum aca air coinnul no air solus na grèine, oir bheir an Tigh-earna Dia solus daibh agus rioghaichidh iad gu saoghal nan saoghal.*

Laoidh

(Air fonn : “ An Gleann 'san robh mi og.”)

MOLADH siorruidh do ar Dia-ne,
MA chuir losa do'n an fheòil :
Ghabh ar nàdur 's phàidh na fiachan,
'S thug e dioladh a bha mór.
Gheibh na coigreach uaithe blàths,
Thig 'n a fhàbhar air son lòn ;
Is cha diobair e gu bràth e,
'S mór a ghràs dha air gach dòigh.

Thig g'ar n-ionnsaigh 's dèan ar dùsgadh,
'S fad o'n thùirling oirinn an t-suain ;
Tha sinn slaodach is neo-aontach,
Anns a' chaonnaig a tha cruaidh.
Biodh do tharruing oirinn gach là,
Troimh an fhàsach 's a' Mhuir-ruadh ;
Gus am fàg sinn air an tràigh iad,
Na bha sàruichte dhinn 'n ar cuairt.

O, nach geuraich thu ar sealladh,
Chum gum faic sinn mar a tha ;
'S ri ar maoin nach dèan sinn amhare,
No ri nì air thalamh tà.
O, nach tarruing thu sinn suas,
'S dèan sinn fuaighte riut le gràdh ;
Chum ar n-anam gum bi suaimhneach.
Anns a' chuan far 'n dualach snàmh.

Dèan ar sgaradh o 'nt-saoghal,
'S o gach faoineas th'anns an fheòil ;
Oir chan oibrich iad ach caoile.
'S bi ar saothair maol gun treòir.
'S e do leantainn anns gach ceum.
Dh'aindeon deuchainn agus deòir ;
Bheireadh maisealachd d'ar beusan.
'S dachaidh nèimhidh dhuinn fa-dheòidh.

O, nach sona do'n àirinnh !
Tha air mana a' teachd beò ;
Tha an anam ag iarraidh sàsachd,
Anns an tì a mhàin tha mòr.
Ach a dh'aindeon mar a thà,
Agus fàsalachd ar stòir ;
Tha an gealladh do'n fhàsach,
Gun tig i fo bhlàth mar an ròs.

'S e bhi sealltainn ris a' chrann ud,
Dh'aindeon mealltaireachd an nàmh ;
Bheir oirinn meas na challtachd,
H'uile nì nach meal a ghràdh.
'N uair a liobhraigeas tu 'n deò,
Cò thar Iòrdan nì leat snàmh ?
'S e an tì sin a fhuair còir ort,
'S do an robh thu beò gach là.

Thig am fagus dèan ar glanadh,
Is ar n-anam cuir air ghleus ;
Is gach gealladh thug thu seachad,
Dèan iad blasda dhuinn gu léir.
Agus riut gum biodh ar sùil,
Thar gach dùil a tha fo'n ghréin ;
Agus labhairt air do chliùsa,
Bhiodh e dhuinn mar dhruich do'n fheur.

Là na slàinte là nan gràsan,
Nì sinn fhàgail as ar déidh ;
Is ar càirdean nì ar càradh,
Tosdach sàmhach anns an eug.
Bidh cuid eile 'g éiridh suas,
'S cliù an Uain 'g a chur an cèill ;
O, bu mhaith a bhi 'san uair sin,
Feitheamh shuas air nèimh nan speur.

Bidh gach allt a' ruith am Biarnaraidh,
Mar a b'abhaist dhaibh o chéin ;
Anns an t-Samhradh bidh na blàthan,
Feadh gach ceàrn a' fàs gun èis.
Gum bi aoibhneas air na h-eòin,
Bho'n Chròic chun na Bein-Shleibh ;
Agus oighreachan na glòire,
Seinn air glòir 's air mòrachd Dhé.

O, 's e faighinn fo 'n sgàile,
Fhad 's a tha sinn anns an fheòil ;
Dh'aindeon saighdean teinnteach Shàtain,
Tha a ghràs-san dhuinn na's leòr.
'S nuair a chaidleas sinn fo'n chluain,
Mar as dualach do ar seors'
Bidh ar n-anam faighinn suaimhnis,
Far nach ruigear e na's mó.

Buadhan Fuil Chrisod

“ Dhàsan a ghràdhaidh sinn, agus a dh'ionnlaid sinn o ar peacaibh 'n a fhuil fèin.” —Taisb. i. 5.

AN toiseach tha buaidh maithidh innte, oir as Aeugmhais dòirtidh fala chan 'eil maithneas r'a fhaotainn. Is beannaichte esan d'an do mhaithheadh eusaontas, d'a bheil a pheacadh air fholach. Agus, arsa Dia, ri cloinn Israel, “ bidh an fhuil dhuibh mar chombarra air na tighean anns a bheil sibh ; agus an uair a chi mise an fhuil theid mi thairis oirbh, agus cha bhi plàigh oirbh a chum bhur milleadh an uair a bhuaileas mi tìr na h-Eiphit.” Chan 'eil i ag éigheach dioghaltais an aghaidh peacaich anns an t-saoghal so mar bha fuil Abel. Anns an tìr anns an do thogadh mise, anns an am dhorcha roimh theachd an t-soisgeil 'n ar measg, bha e air a radh, nam biodh duine ann a rinn mort agus nach biodh fios có rinn e, a' cheud uair a thachradh am mortair a bhi còmhla ri dithis no trìuir, agus a thigeadh iad an sealladh an àite anns an robh corp an fhir a mhortadh air fholach, gun leumadh steall dhe'n fhuil air aodann a mhortair, agus gum biodh e mar so air a bhrath agus air a ghlacadh gu bhi air a dhiteadh gu bàs.

Chan 'eil mise dol a radh ciod na tha de dh'fhir inn anns an aithris ud, ma tha firinn idir innte, ach gum faodadh an Dia ceart a leithid sùte a dheanamh ann an làithean aineolach agus dorcha 'nar tìr dh'easbhuidh eòlas agus solus an t-soisgeil. Ach, mo cho-pheacaich, ged a tha sinn ciontach de fhuil Chrisod ann a bhi 'g a diùltadh agus 'g a cur an suarachas, agus mar sin ag aontachadh agus 'g a chur gu bàs cho cinnteach ris na h-Iudhaich a cheus e, agus aig an robh an làmh nan dearg 'na fhuil, agus a bha a' glodhaich “ biodh fhuil oirne agus air ar cloinn,” tha fhuil an diugh ag éigheach maithneas dhuibhse, agus chan eirich an fhuil so gu bràth 'nur n-aghaidh gus ur brath no bhur dteadh, ma chreideas sibh 'n a buaidh maithidh.

Tha buaidh reitich innte. Tha Dia ann an Chrisod deanamh saoghal cailte rèidh ris fhéin gun a bhi meas an cionta dhaibh, agus dh'earb e ruinne focal na rèite. Agus is ann o Dhia a tha na h-uile nithean, neach a rinn sinne rèidh ris fhéin tre Iosa Chrisod, agus a thug dhuinne ministrealachd na rèite. Shonaich Dia Chrisod mar iobairt rèite tre chreidimh 'n a fhuil, chum fireantachd fhoillseachadh le maithneas nam peacaidhean a chaidh seachad tre fhad-fhulangas Dhé.

Tha buaidh glanaidh anns an fhuil. “ Glanaidh ” fuil Iosa Chrisod, a Mhac, sinn o gach uile pheacadh. An uair a tha gach fuil eile salach agus a' fàgail mi-mhaise 'n a déidh, is ann a tha fuil Chrisod a' glanadh agus a' deanamh neach na's gile na sneachd.

Tha buaidh fionnarachaidh anns an fhuil, cosmhail ri fìor-uisge a dh'fhionnaraicheas an neach a tha tartmhor, pàiteach, air a thurus fo theas na gréine. An uair a tha tart air neach chan 'eil deoch ann as fàbharaiche agus is fionnara na am fìor-uisge. Ach tha buaidh fuil Chrisod a' toirt barrachd air an uisge, oir fionnaraichidh an fhuil an t-anam bochd a tha air tiormachadh fo agartas dididh coguis, agus fo fhearg Dhé a tha mar ghath teth na gréine a' bualadh air anam agus 'g a thioramachadh suas. Fionnarichidh i an t-anam a tha air a shàruchadh le buairidhean Shàtain agus le geur-leannmhainnean an t-saoghail.

Tha buaidh neartachaidh anns an fhuil. “ Is biadh ” arsa Chrisod “ m'fheòil agus is deoch gu fìrinneach m'fhuil.” Tha fuaran uisge anns an tìr 'san robh mise air mo thogail agus an fheadhainn a bu treise chuireadh iad an làmh sìos anns an uisge a dh'fheuchainn có aca a b'fhaide a chumadh an làmh anns an fhuaran gun lagachadh ; agus am fear a b'fhaide a chumadh a làmh anns an uisge theirtiadh gum b'e a bu treise smior-cailleach. Ach, anam, tha uisge an so a bheòthaicheas agus a neartacheas tu mar tha Chrisod a' labhairt ann an Eòin iv. 10, 13, 14.

Tha buaidh sìthichidh innte. Is i an fhuil a tha labhairt sìth ris an anam an-shocrach, neo-fhoisneach, gun sgiala, gun sealladh, aige air fois an anam chiontach chailte, gus an cluinn e Chrisod ag radh : “ Thigibh am ionnsaighsa sibhse uile tha ri saothair agus fo throm uallaich, agus bheir mise suaimhneas dhuibh.”

Tha buaidh tarraing innte. “ Ann an Iosa Chrisod tha sibhse a bha roimhe so fad as air bhur toirt am fagus tre fhuil Chrisod.” “ Agus mise ma thogar suas o'n talamh mi tairngidh mi na h-7 h-uile dhaoine am ionnsaigh.”

Tha buaidh naomhachaidh innte. “ Oir ma ni fuil tharbh agus ghabhar agus luaithre aighe air a crathadh air an dream a bha neo-ghlan an naomhachadh chum glanadh na feòla, cia mòr as mo ni fuil Chrisod, a thug e fèin suas tre 'n Spiorad shiorruidh, gun lochd do Dhia, bhur cogais-se a ghlanadh o oibribh marbha chum seirbhis a dheanamh do'n Dia beòh ” ; agus mar an Titus ii. 14.

Tha buaidh comas dol a steach innte. Cha b'urrainn do'n àrd-shagairt dol a steach do'n ionad a bu ro naomha gun fhuil na's mo na's urrainn do dh'aon againne dol a steach a dh'ionnsaigh fìor fhagusachd ri Dia ach tre fhuil Chrisod. Eabh. x. 19, 20.

Tha buaidh saoraidh, ceannach, no cur fa-gaoil anns an fhuil, air son nam prìosonach a

bha aig lagh agus ceartas an sàs agus ceangailte, agus nach deanadh ni bu lugha na fuil an Dia-duine, an an Tighearna Iosa Crisod, a' chuis air am fuasgladh. "Air do shonsa fòs, le fuil do chomh-cheangail, chuir mi mach do phrìosonaich as an t-slochd anns nach robh uisge sam bith." Eaglais Dhè a cheannaich e le fhuil féin; agus a ris 1 Pead. i. 18, 19.

Tha buaidh *daingneachaidh* innte. 'Tha i a' deanamh cinnteach no a' seulachadh. Tha cumhant nan gràs le uile bheannachdan air a sheulachadh le fuil an tiomnaidh-fhìr, "oir far a bheil tiomnadh, is éigin bàs an tiomnaidh-fhìr a bhi ann mar an ceudna." Oir tha tiomnadh daingean ann dèidh bàs dhaoine. Is e so an tiomnadh no an coimhcheangal air a bheil e a' labhairt an Isaiah liv. 10, agus 2 Sam. miii. 5.

Tha buaidh *leaghaidh* innte. "Agus amhaircidh iad a' fàilte, agus ni iad bròn air a shonsa. Is e sealladh air Crisod agus esan air a cheusadh, agus a bhi air a thoirt fo shìleadh na fola a tha bristeadh agus a' leaghadh a' chridhe as cruaidhe. "Is iad iobairtean Dhé spiorad briste; air cridhe briste agus bruite, a Dhè, cha dèan thusa tàir." Ma tha thu ag radh nach urrainn duit do chridhe cruaidh a leaghadh, thig leis gu Crisod, a tha air àrdachadh air son aithreachas agus maitheanas peacaidh a thoirt; thig air son leaghadh cridhe mur h-urraim duit tighinn le cridhe

leaghta; thig air son cridhe briste mur h-urraim duit tighinn le cridhe briste; thig air son cridhe aithreachail mur h-urraim duit tighinn le cridhe aithreachail, oir tha ghealladh mòr an Eseciel xi. 19.

Tha buaidh *tagraidh* innte. Tha i labhairt nithean as fearr na fuil Abel. Bha fuil Abel a' glaoghaich air son dìoghaltas, ach tha fuil Chrisod a' tagradh airson maitheanas; is e glaoth o, bheul Chrisod fein. "Maith dhaibh, athair, am peacadh so, oir chan 'eil fhios aca ciod a tha iad a' deanamh." Tha glaogh tagraidh na fola a' faighinn éisdeachd, agus tha peacaich a' faighinn maitheanas tre'n fhuil.

Tha buaidh *dionaidh* innte. Cha robh ni a' dol a ghleidheadh chloim Israel o'n aingeal sgriosaidh a chaidh a mach air feadh na h-Eiphtich, ach gum faicadh e an fhuil air na dorsan. "An uair a chi mise an fhuil gabhaidh mi seachd agus cha bhean mi ri aon agaibh." Cha dion, agus cha ghléidh ni sam bith sinn o chunnart agus o chion Siorruidh, ach fuil Chrisod a bhi eadar sinn 's gach truaigh a tha air lorg a' pheacaidh.

Tha buaidh *buadhachaidh* innte. "Thug iad buaidh tre fhuil an Uain." Is e as ciall do'n òran mholaidh a bhios aig na naoimh gu siorruidh, no an glaoth buadhach a bhios aca an glòir: "Buaidh, buaidh, troimh fhuil an Uain!"

"MACRATH MOR."

Cumhachd Aseirigh Chrisod

"Chum eòlas a bhi agam airson agus air cumhachd aseirigh."—PHIL. iii. 10.

CUIMHNICH gur e tha ann am beatha Iosa Crisod fìor bheatha daonna, air a caitheamh, anns an dearbh fhuil agus fheoil, fo na cumhachan ceudna agus fo na crìochan ceudna is a tha sinne; air a dheanamh 'n a dhuine a chum 's gum biodh e coltach ruinne.

CUIMHNICH nach e neart nàdurach a bha 'n a chorp nàdurra ach neart spioradail. Bha an dearbh Spiorad sin o Dhia a' gabhail còmhaidh an Iosa 's a tha Dia a' gealltainn a thoirt dhaibhsan uile a dh' iarras air e.

CUIMHNICH gur e an aon bhuaidh a tha aige os cionn na brèige agus a bhuairidh, agus peacaidh agus bais; agus nach 'eil anns an aseirigh ach oibreachadh deireannach an dearbh chumhachd is a bha ag oibreachadh tre uile bheatha naomh Iosa; air chor 's gun d'thug e buaidh thairis air an uaigh leis an dearbh chumhachd leis an d'thug e buaidh air an olc.

CUIMHNICH gu bheil a' bheatha so air a thoirt

duinne agus air ar sonne air chor 's gum buinn sinn dhith, mar a bhuinneas na geugan do'n fhìonan, no mar a bhuinneas na buill do'n chorp.

CUIMHNICH gu bheil Crisod ag radh: "As m' aonais-sa chan urrainn sibh aon ni a dheanamh, ach feuch tha mi maill ruibh an còmhaidh, eadhon gu ruig deireadh an t-saoghail. Ge b'e neach a chreideas annamsa—na h-oibre a ni mise ni esan iad mar an ceudna. Far a bheil mise an sin bidh sibhse mar an ceudna."

CUIMHNICHIBH na nithean so agus tuigidh sibh ciod a tha Pol a' ciallachadh leis na briathran "eòlas air cumhachd aseirigh."

Is e sin, eòlas a bhi aig neach gu bheil an cumhachd spioradail as mo 's a tha 's a' chruinne ullamh gu seilbh a ghabhail air agus oibreachadh ann, agus gum beòthaich esan a thog Iosa o na mairbh air cuir bhasmhor-ne le a Spiorad a tha a gabhail còmhaidh annainn.

VAN DYKE.

Annas an Teampull

" Agus thubhairt ean riu, C'ar son a bha sibh 'g am shireadh? Nach robh fhios agaibh gur éigin dòmh-sa bhì ann an tigh m' Athar."—Lucas ii. 49.

SO aon de na h-àitean anns a' Bhiobull anns an robh na sgoilearan a thionndaidh gu Gàidhlig e air thoiseach air na sgoilearan a thionndaidh gu Beurla e. Anns a' Bhiobull Bheurla bha e air a chur sìos gur e a thubhairt Iosa, gu'm b' éigin da a bhì *air cheann gnòthuch 'Athar*, ach anns an cadar-theangachadh mu dheireadh tha a' Bheurla a' leantuinn na Gàidhlig agus ag ràdh gu'm b' éigin da bhì *ann an tigh 'Athar*.

Is e Lucas a chùim air chuimhne am facal so agus chan 'eil teagamh nach ann o'n òigh Muire a fhuair e e. Cha robh Lucas 'na shùil-flhianuis air na nithean a tha e ag innseadh anns an t-soisgeul, ach tha e fèin ag ràdh gu'n do ghabh e mòran dragha los cunntas fìrinneach fhaotainn mu bheatha Chrìosd, agus b'e Muire aon de na h-urrais e bha aige. Tha rud no dhà anns an t-soisgeul so nach b' urrainn duine eile fhios a bhì aige air ach Muire, agus mar sin faodar a ràdh gur ann bhuaipe a fhuair Lucas iad.

B'e so an dara uair a bha Iosa anns an teampull. An uair a bha e mìos a dh' aois thug a phàrantan ann e a chum an lagh a choimhlionadh, agus a nis an uair a bha e dà bhladhna dheug, thug iad leò e do'n teampull a ris. B'e sin an aois aig an robh balaich Iudhach a' tòiseachadh air gnàthannan an lagha a lean-tuinn, a thaobh fhéilltean is trasgaidh.

Anns an dara salm thar an t-sia fichead tha sinn a' leughadh mu'n aoibhneas leis an rachadh an òigridh suas do Ierusalem a dh' iocadh am bòidean do Dhia ann an cùirtibh naomh a thighe, agus do bhrìgh gu robh Iosa air a dheanamh coltach ruinne anns na h-uile nithean faodar a bhì cinnteach gu robh an t-aoibhneas sin 'n a chridhe aig an àm ud a bhios ann an cridhe duine òig an uair a shuidheas e còmhla r'a phàrantan aig bòrd a' chomanaichaidh air son na ceud uaire.

Bha aoibhneas orm tràth thubhairt iad,
Gu tigh Dhé théid sinn suas,
A'd' dhorsaibh, O Ierusalem,
Ar cosan seasaidh fòs.

Chuir e iongantais air Muire agus air Ioseph gu'n d' fhan Iosa anns an teampull an uair a bha dùil aca gu robh e anns a' chòmhlan a bha dol dhachaidh gu Nasaret, *ach chuir e iongantais air Iosa gu robh iongantais orra-san, no gu'm*

biodh dùil aca gu robh e ann an àite eile. Mar gu'n abradh e riu, C'aithe eile am bithinn ach ann an tigh m' Athar? So a' cheud fhacal de na labhair Iosa air an do chumadh cuimhne, agus tha e air a ràdh nach do thuig Muire no Ioseph ciod a bha e a' ciallachadh. Tha e car neònach nach do thuig Muire e, oir is ann air a gluin fhéin a dh' ionnsaich e tigh an Tighearna a ghràdhachadh an toiseach. Ach theagamh gu bheil e na's fhasa dhuinne a thuigsinn na bha e dhaibh-san, oir is aithne dhuinn ciod a thachair an déidh lèimhe, agus tha facail eile anns an t-soisgeul a' tilgeadh soluis air; facail mar so,

- (1) Chan ann air aran a mhàin a thig an duine beò, ach air gach uile fhacal a thig o bheil Dhé.
- (2) Is e mo bhiadh-sa toil an Ti a chur uaithe mi a dheanamh

Is maith an comharradh e air daoine gràdh a bhì aca do thigh Dhé agus ùigh a bhì aca ann an obair Dhé. Tha an salmadair ag ràdh gu'm b' fhearr leis a bhì 'n a dhorsair ann an tigh Dhé na bhì 'n a chòmhnuidh ann am pailliumnaibh aingidheachd, agus ann an àite eile tha e ag ràdh gu'm b' e miann a' chridhe a bhì ann an tigh an Tighearna ré uile làithean a bheatha.

Aon ni do mhiannaich mi o Dhia,
Gu minic iarram e;
A bhì a'm' chòmhnuidh feadh mo là
'An tigh 's an àros Dhe;

Ach daoine a sheachnas tigh an Tighearna, no nach urrainn ceathranh an uaireadair a chur seachad ann gun tòiseachadh air miananaich mar gu'm biodh cùirtean an Tighearna 'n an sgiths do'n fheòil, sin daoine aig a bheil spiorad eile seach an spiorad a bha aig Iosa.

Bha Iosa a' ciallachadh cuideachd leis an fhacal ud gu robh ùigh aige ann an rìoghachd Dhé, agus gu robh e a' dol a choisrigeadh a bheatha los obair Dhe a chur air aghaidh. Sin rud a dh' fheumas a luchd-leannmhuinn a dheanamh cuideachd. Chan e mhàin gu'm bu chòir do chreidmhibh gun a bhì leasg 'n an gnòthnichean fhéin ach bu chòir daibh mar an ceudna a bhì dùrachdach ann an seirbhis an Tighearna. Feòraicheamaid dhinn fhéin gu dé a tha sinn a' deanamh gus an soisgeul a chraobh-sgaolcadh air feadh an t-saoghail

agus innsidh sin dhuinn ciod 'a ghné spioraid a tha annainn. Gach bliadhna tha glaoth a' tighinn o na soisgeulaichean ann an dùthchannan céin ag iarraidh cuideachaidh, ach their sinne riutha nach 'eil airgiod againn air an son. Mo nàire, Mo nàire! Tha airgiod gu leòir againn na'n robh an toil 's an dùrachd againn. Tha airgiod againn air son sòghaltachd

is comhfhurtachd na feòla; airgiod air son dibhe, is tombaca, is fichead rud eile a dh' fhaodamaid deanamh a' shearr na eugnais; airgiod air son gach rud eile ach aobhar Dhé agus an t-soisgeil. Bheirear am bonn-a-se do Chrìosd agus gleidhear dhuinn fhéin an tasdan. Tha an spiorad sin calg-dhìreach an aghaidh an fhacail ud a labhair Iosa anns an teampull.

Anns a' Chathair

BHIO chionn ghoirid bha mi ann an eaglais Shònraichte, far an robh e air iarraidh orm scrìbhis a dheanamh an Gàidhlig. An uair a chaidh mi suas do'n chùbaid chunnaic mi anns a' chathair a bha innte leabhar air an robh a choslas gu robh e air uisneachadh mar àite-suidhe; bha tolg no lag 'na mheadhon mar gu'm faicadh tu nead faoilinn. Tha de mheas agam-sa air leabhraichean, agus air na sgoilearan a bhios 'g an sgriobhadh, 's nach bu mhaith leam suidhe air Almanac, no eadhon air paipear-naigheachd, gun tighinn air leabhraichean ceart. Ach an uair a thog mi an leabhar ud agus a sheall mi air, ciod an leabhar a bha ann ach am *Biobull ùr Gàidhlig*!

Chuir an rud uamhas orm, agus fearg cuid-eachd; cas-urram a bhli air a thoirt do'n Leabhar Naomh, agus obair dhaoine diadhaidh agus àrd-sgoilearan a bhi air a chur an suarachas air an dòigh ud.

Bha am Biobull ud air a cheannach leis a' choimhthional an uair a thàinig e a mach ann an 1902, ach ged bha ceithir ministearan anns an eaglais bhuaith sin thubhairt fear de na foirbhich rium, ris an do bhruidhinn mi mu'n ghnòthuch, nach d' uisnich fear seach fear dhiubh am Biobull ud riamh. B' fheàrr leò a bhi leughadh as an t-seann fhear.

Cha robh an seann Biobull Gàidhlig a bha anns a' chùbaid ud anabarrach bòidheach o'n taobh-a-muigh, oir bha e 'na luideagan agus na clàran a' tuiteam dheth, agus idir idir cha robh e freagarrach air son an àite anns an robh e, oir cha robh ann ach leabhar beag agus an clò cho meanbh 's nach robh e furasda leughadh mur robh léirsinn mhaith aig duine, ach cha b'e sin a thug orm-sa a chur air chùl, agus an fear eile a chur 'n a àite, ach gu'n robh meas agam air an Ollamh Iain Mac Illeathain, nach maireann, agus nach bu mhaith leam dimeas a bhi air a dheanamh air obair-san.

Tha fhios aig an t-saoghal nach e mhàin gur e an Dotair Mac Illeathain a chur ceann-eriche air ceartachadh a' Bhiobull Gàidhlig, ach gur e a rinn a' chuid bu mhotha de'n obair, gu sònraichte anns an t-seann Tiomnadh. An uair a thòisich an obair an toiseach b'e an t-Ollamh Tomas Mac Lachlainn, an Dunéideann, agus an t-Ollamh Gilleasbuig Mac-a-Chléirich, an Cill-

mhàillidh, coilich - Fhrangach na sgoilearachd Ghàidhlig, ach bha coileach eile a' togail a chinn, an t-Urramach Alasdair Camshron, an Arainn, sgoilear a b' fheàrr na gin aca, ach duine do nach robh e furasda giùlan le stalcairean gu foighidinneach, agus a bha coma air uairean ciod a theireadh e umpa, na'm beireadh e orra a' deanamh mearachd. Cha bu toigh le Alasdair Camshron an dithis eile, is cha bu toigh leò e; cha robh e furasda dhaibh oibreachadh le chéile ann an sìth, agus b'e sin an t-aobhar (an tomhas mór co dhiu) gu robh moille air a chur an obair nan daoine a bha an cur air leth gus am Biobull Gàidhlig a cheartachadh.

Ged bha am Biobull air a dheagh cadar-theangachadh gu Gàidhlig bho chionn fhada leis na Stiùbhardaich agus na sgoilearan eile a chuidich leò, bha mearachdan ann, is bha e feumail na mearachdan sin a cheartachadh anns a' chlàr ùr. A thuilleadh air sin, fhuaradh seann sgriobhaidhean a bha tilgeadh solus ùr air litir nan sgriobhturan nach robh aig na seann sgoilearan a dh' cadar-theangaich e an toiseach, agus air iartus a' Chomuinn Urramaich a tha chum eòlas Crìosduidh a sgaoileadh air feadh na Gàidhealtachd agus Eileanna na h-Alba, chuir an dà eaglais, Eaglais na h-Alba agus an Eaglais Shaor, buidheann de sgoilearan maith air leth, gus an obair so a dheanamh.

Ach mar a thubhairt mi cheana, bha moille air a chur anns an obair is cha do choinnich am buidheann fad bhliadhnachan; shiubhail iad fear as déidh fir, gus mu dheireadh nach robh ach glé bheag dhiubh air fhàgail. An uair a chuala mise a' cheud iomradh air obair nan daoine so, agus mi air dol do'n Oil-thigh, cha robh gin de 'n t-seann fheadhainn a làthair; bha an Dotair Mac Illeathain air ceann a ghabhail anns an obair, agus anns na bliadhnan mu dheireadh co dhiu cha robh còmhla ris ach Tormod Mac Leòid an Ionarnis; Raibeart Blàr an Dunéideann, agus Niall Deòrach an Cinn-a-ghiuthsaich.

Ach air son na rinn gin dhiubh sin cha ruigeadh iad a leas a bhi còmhla ris idir; cha robh anna ach luchd-gabhail an aiseig. B'e an Dotair Mac Illeathain bu sgiobair agus bu sgioba a' bhàta; bha e 'na chléireach; 'n a stiùbhard; agus 'na chòcaire. Theagamh nach

deachaidh ainm an Dotair Mhic Illeathain am fad 's am farsuingeachd mar chaidh ainm mhinistearan agus sgoilearan eile a bha againn anns a' Ghàidhealtachd, ach mur deachaidh, b'e an t-aobhar nach bu duine e a shéideadh a thrompaid féin, no a thogadh a ghuth aig coimneamh no air ràid.

Bhiodh iad ag ràdh an Tirithe, fur an do rugadh e, gur e a' cheud fhuaim a thàinig o bhilean 'n a leanabh A; an ath fhuaim B; agus an sin C; ach co dhiu a tha sin fìor no nach 'eil bha an sgoilearachd an Iain Mac Illeathain o làithean òige, is cha robh suim no ùigh aige ann an rud air bith eile. An uair annamh a bhiodh e air a dhealachadh o leabhraichean agus o obair cha bhiodh fhios aige ciod a dheanadh e ris fhéin; am measg dhaoine a bhiodh 'gan cluich féin bha e mar neach a bha air chall ann an ceò; cha chuala mi gu'n deachaidh e riamh air snámh, no gu'n do thilg e clach no òrd, no gu'n d' fhenc e ri leum no ri iomain, no eadhon ri golf. Bha e ùreamh mhór bhladhachan ann an Glaschu far a bheil daoine air an toirt thairis do iodhol-aoraidh ris an abrar *ball-coise*, ach chan fhaca e riamh na Rangers no na h-Academics a' cluich. Dh' innis mi uair-eigin do'n Ollamh Mac Fhionghain nach maireann, an companach a bu dlùithe a bha aige anns an t-saoghal, gu'm faca mi an Dotair Mac Illeathain anns a' bhaile an diugh, ach nach fhaca esan mise ged nach robh sinn slat o chéile. "Creididh mi sin," arsa Mac Fhionghain, "ach na'm b' fhacal Eabhra thu cha rachadh tu seachad air gun fhios da."

Ma'n deachaidh e do eaglais Chaluim-chille an Glaschu bha e an Cill-chomain an Ile, agus anns an Tairheart, sgìrean Gàidhealach far an d' fhuair e ùine is cothrom air bunaitean a sgoilearachd a leagail gu seasmhach, bunaitean air an do lean e air togail am measg straghligh a' bhaile-mhóir. An deireadh a bheatha bha e 'na dhuine cho ionnsaichte 's a bha ann an eaglais na h-Alba; cha b' aithne dhomh ministear Gàidhealach riamh a bha cho coimhlionta ris ann an cànaichean: Laidiomh, is Gréigis, is Eabhra, is Gàidhlig. Ach b' aithne dhomh gu leòir a b' fhiosraiche na e ann an òighean eile, agus a b' fheàrr inntinn is breithneachadh.

An dràs'd 's a ris bhiodh am buidheann dhaoine aig an robh làmh ann an ceartachadh a' Bhiobuill Ghàidhlig a' coinneachadh agus a' dol thairis air an obair còmhla, ach bhiodh an gnothuch a' cheart cho mhaith ged nach biodh coinneamh idir aca, oir cha robh dad a' tachairt aig na coinneamhan sin ach gu'n aontaicheadh càch ris an atharrachadh a theireadh an Dotair Mac Illeathain a bu chòir a bhi air a dheanamh. Cha robh duine dhiubh d' am b' aithne Eabhra ach e féin, agus mar sin leig iad a shiubhal leis, ach a mhàin gu'n abradh Tormod MacLeòid air

uairean ann an guth a bha mar fhuaim an òrgain, "As uchd mhaithéis fàg am facal so gun atharrachadh, ma ghabhas e deanamh."

Bha Tormod MacLeòid, an dà chuid, eireachdail 'na phearsa agus uasal 'n a nàdur, ach cha bu sgoilear e, is cha mhò a bha bàigh aige ri sgoilearan no ri 'n obair. Cha robh e ach ceithir bliadhna deug an uair a chaidh e do Oil-thigh Ghlaschu, is bha e air a chur os cionn coimhthionail 'n a bhliadhna air fhichead, coimhthional cho trom air ministear 's a tha ann an Albainn, eaglais Chaluim-chille an Glaschu, air chor agus nach d' fhuair e riamh cothrom ceart air eòlas a chruinneachadh, no air bunaitean ceart a chur fo'n eòlas a bha aige. Ach bha tìr nàdurra aige ann an tomhas mór, agus inntinn làidir, agus a chionn 's gu robh àite-seasamh urramach aige anns an eaglais, agus gu'n robh Gàidhlig aige o òige, bha e air a chur air a' Chomunn so a cheartaich am Biobull Gàidhlig. Ach cho fad 's is aithne dhòmh-sa chan 'eil làrach a làimhe air aon fhacal a tha anns an leabhar.

Théid aig duine nach 'eil 'n a sgoilear air obair mhaith a dheanamh as a cheann féin, agus air Gàidhlig mhaith a sgrìobhadh no labhairt bhàrr a phinn no theangaidh féin, ach cha téid aig duine nach 'eil 'n a sgoilear air eadar-theangachadh a dheanamh o chànan gu cànan, no air seann obair a cheartachadh. Sgrìobhadh is bhruidhneadh an t-Ollamh Raibeart Blàr Gàidhlig na b' fheàrr na Iain Mac Illeathain, is labhradh Tormod Mac Leòid na b' fheàrr na e, ach an uair a thòisicheadh iad air eadar-theangachadh o na cànaichean eile gu Gàidhlig cha robh gin aca a b' fhiach an obair a chur air paipear ach a mhàin Iain Mac Illeathain.

Chan 'eil mi cinnteach gu de cho fad 's a bha an t-Ollamh Mac Fhionghain air a' Chomunn so, ach m'an do dhealaich e riu, tha mi an dùil gu robh an Tiomnadh Nuadh crìochnaichte, ach a thaobh 's nach b' aithne dha Eabhra cha do ghabh e gnothuch ris an t-seann Tiomnadh.

Ged is mór an facal e cha robh duine eile an Albainn o chionn trì fichead bliadhna gus an là an diugh a b' urrainn an Tiomnadh Nuadh an Gàidhlig a cheartachadh cho mhaith ri Mac Fhionghain, co dhiu ann an deireadh a làithean mar a b' aithne dhomh-sa e.

Ma sheallas sibh air a' Bhiobull Ghàidhlig chi sibh nach 'eil àite air bith anns an do rinneadh barrachd atharrachaidh na rinneadh air Gnìomh-aran nan Abstol, agus gu sònraichte air na caibidealan mu dheireadh far a bheil cumntas againn air an turus-cuain aig Pol. Sin uile obair Mhic Fhionghain, agus mar thubhairt mi cheana, cha robh duine eile riamh an Albainn a b' urrainn an obair a dheanamh na b' fheàrr. Bha snas is grinneas air a làmh co dhiù, ach a thuilleadh air sin, bha eòlas aige air muir is bàtaichean nach robh aig gin eile de na daoine aig an robh làmh anns a' Bhiobull. Bha na

Stiùbhardaich agus an fheadhainn eile a chuidich leò na b' èolaiche air cìobaireachd na bha iad air marachd; ged bha cainnt a' mhonaidh agus nan gleann aca, cha robh cainnt na mara aca.

Faodaidh mi so a dhearbhadh as am briathran féin. Cuiridh mi sìos air a' cheud sreath mar tha earrannan sònraichte anns an t-seachdamh caibideal air fhichead air an cur anns an t-seann Bhiobull Ghaidhlig, agus cuiridh mi fòdhpà, ann an litreachadh Eadailteach, mar tha na ceart earrannan air an cur anns an fhear ùr.

xxvii. 2.

Air dhuinn dol air luing le Adramitium thog sinn ar seòil.

Air dhuinn dol air bòrd luinge a bhuineadh do Adramitium chair sinn gu fairge.

xxvii. 4.

Air dhuinn stiùradh as a sin sheòl sinn fo Chiprus, a chionn gu robh na gaotba 'n ar n-aghaidh.

Air dhuinn cur gu fairge as a sin, sheòl sinn air an taobh leis de Chiprus, a chionn gu'n robh a' ghaoith an ceann.

xxvii. 10.

Tha mi faicinn gu'm bi an t-seòladaireachd so le dochann agus call mòr, chan e mhàin do'n luchd agus do'n luing, ach d' ar n-anamaibh féin.

Tha mi a' faicinn gu'm bi dochann agus call-mór an lorg an turais so, chan ann a mhàin do'n luchd agus do'n luing, ach mar an ceudna d' ar beatha féin.

xxvii. 12.

Caladh de Chrete a tha 'g amharc chum an iar-dheas agus an iar-thuath.

Caladh ann an Crete a tha fosgladh ris an ear-thuath agus ris an ear-dheas.

xxvii. 15.

Agus air bhi do'n luing air a fuadachadh, agus gun chomas di dol an aghaidh na gaoithe, leig sinn ruith dhi.

An nair a bha an long air a glacailh (leis a' ghaoith Euraculo) agus nach b' urrainn di

ceann a thoirt do'n ghaoith, tharruing sinn air falbh agus chaidh ar fuadach.

xxvii. 17.

Leig iad an seòl sìos agus mar sin dh' iomain-eadh iad.

Leag iad an t-aodach agus chaidh am fuadach.

xxvii. 29.

Thilg iad ceithir acraichean á deireadh na luinge.

Thilg iad ceithir acraichean a mach thar an deiridh.

xxvii. 40.

Thog iad am prìomh-sheòl ris a' ghaoith, agus sheòl iad chum na tràighe.

Air dhaibh an seòl-toisich a thogail rinn iad air an tràigh.

Chan 'eil an ceartaichadh ùr a rinneadh air a' Bhiobull Ghaidhlig gun mhearachdan; na 'n robh, cha b' obair duine e; ach tha e cho maith 's nach ruigear a leas a dheanamh gu bràth tuilleadh. Agus faodar a ràdh nach robh ministear an Albainn aig an àm a b' urrainn an obair ud a dheanamh na b' fheàrr na 'n Dotair Mac Illeathain. Bha e 'na dhuine coguiseach gu nàdurra, agus 'n a dhuine aig an robh gaol air an fhirinn, ach chuir an sgoilearachd géiread air a choguis a thaobh fhacal nach leigeadh leis dol leud na ròinneig a null no nall o'n rud a bha ceart.

Uair a bha e ann an Tirithe, aig an Fhaidhir Shamhraidh, agus daoine a' saòilsinn gu'n deachaidh e ann a leigeil a sgìths agus a ghabhail fois, bha e ag oibreachadh trì uairean deug a h-uile latha air a' Bhiobull Ghaidhlig.

Tha e 'n a thoileachadh dhòmh-sa iomradh a dheanamh air mo sheana charaid air an duileig so, agus urram a thabhairt do dhuine a b' airidh air. Tha cuimhne dhaoine cho goirid anns na làithean driopail so 's gu bheil gu leòir de mhinistearan anns a' Ghàidhealtachd an diugh nach euala iomradh air Iain Mac Illeathain riamh, agus aig nach 'eil fhios cò aig an robh làmh ann an ceartaichadh nansgriobturair an Gàidhlig, na tha fhios aca gu robh an ceartaichadh idir air a dheanamh anns an linn so.

Annas a' Choille Bheithe

IS toigh leam daonnan sgriob a ghabhail do'n Choille Bheithe an nair a thòisicheas mo chuimhnean air àileadh an earraich fhaotainn anns a' ghaoith. Bha an t-earrach fada gun tighinn ann bliadhna; ciod air bith a their an Almanac, no na speuradairean a tha riaghladh na bliadhna agus a' cumail cunntas nan tràithean agus na h-aimsir, chan 'eil dreach no àileadh an earraich ri fhaicinn no ri fhaireachadh anns an dùthaich so gus an tig April, no glé bhitheanta, gus an tig an dara seachdain dheth.

Ma tha sid mhaith ann ann an April, chan 'eil mìos anns a' bhliadhna as aoibhniche na e; tha e freagarrach gur e so an t-àm de 'n bhliadhna anns a bheil an eaglais a' cumail cuimhne air aiseirigh Chrìosd, oir tha gach ni anns a' chruthachadh a' togail fianuis anns an earrach gur treasa beatha no bàs, agus as a' bhàs gu bheil beatha ùr ag éirigh.

Sin aon de na smuaintean a thig gum 'inntinn daonnan an nair a shuidheas mi anns a' Choille Bheithe, agus a mheòmhraicheas mi air na

nithean a tha mi a' faicinn le mo shùil agus a' cluinntinn le mo chluais, monnmhur na beatha a tha ag éirigh o'n talamh. Na cumbachdan agus na feartan mìorbhuileach a tha anns a' chruthachadh mu'n cuairt oirnn ciod an ceann-criche no an ceann-uidhe a tha aca uile?

Tha sin duilich a ràdh; is e Dia a mhàin as urrainn ceist de'n t-seòrsa sin a fhreagairt, agus tha Dia 'n a thosd. Ach ged nach urrainn mise no duine eile dìomhaireachd a' chruthachaidh a rannsachadh, no a ràdh le cinnt ciod a bha anns an amhare aig Dia an uair a chruthaich e na mìltean sàoghal a tha sìubhal tre fharsuingeachd neo-chrìochnach, no ciod an ceann-uidhe àraidh a tha an cruthachadh ag oibreachadh thuige, tha e soilleir gu leòir gu bheil e ag oibreachadh a dh' ionnsaigh a' chinn-uidhe so co dhiu, *beatha a ghintinn*.

*Tobar na beatha tha gu dearbh.
Agad-sa Dhia nan dùl.*

Tha iomadh seòrsa beatha air thalamh, o'n bheatha a tha anns a' chnotal a bhitear a sgriobadh bharr nan creag gus a' bheatha a tha ann an mac an duine; tha astar mòr eadar am muir-teuchd agus eanchainn Phlato, ach ciod air bith seòrsa no tomhas a tha innte, tha beatha mìorbhuileach is maiseach. Ma chumas duine a shùilean agus inntinn fosgailte, agus ma bheachdaicheas e air comharran na beatha a tha brùchdadh a mach á eridhe na talmhainn chan urrainn e gun an fhaireachdainn a bhli aige gu bheil Dia dlùth dha, ged tha e foluichte o shùilean. Oir far a bheil beatha tha Dia.

*Tobar na beatha tha gu dearbh.
Agad-sa Dhia nan dùl.*

Chan 'eil taobh an tìomdaidh duine, no taobh an seall e, nach fhaic e beatha; beatha a brùchdadh á tobar air chor-eigin a tha cho làn 's nach 'eil eagal gu'n traigh e. Bho chuan 's bho ghlinn; bho choiltean 's bho achaidhean; bho 'n fheur air a bheil thu a' coiseachd, tha borbhan is erònan beatha ag éirigh gun sgar; coisir-chiùil a' chruthachaidh anns a bheil muilean de mhuileanan guth. Ged nach 'eil eòlas agam-sa air cuileagan no biastagan ach an t-eòlas a tha aig na pàisdean an sgoil Chille-sgumain, tha fhios agam gu bheil 500,000 sheòrsachan mheanbh-chuileag cadar so agus Peru. Na 'n abrainn gu robh mìle creutair beò ann an làn meurain de uisge, bu mhór an t-ionghnadh sin fhéin, ach tha mìltean is mìltean de chreutairean beò ann an aon bhoinne uisge. Anns a' h-uile gràinne de'n dus no de 'n stùr a tha a' ghaoth a' togail air sràidean Ghlaschu tha ceud gu leth mìle de na meanbh-chreutairean ris an abair na dotairean *bacteria*.

Ma thogas tu clach a bha 'na sineadh air an fheur chì thu coimhthional snàigeach fòidhpe

na's motha na chì thu anns an eaglais. Anns gach preas is craobh tha sruth na beatha ag éirigh mar gu'm biodh sruth an lìonaidh aig àirde reodhairt. An t-eun a fhuair bàs an dè, an màireach bidh beatha ùr a' tighinn a mach as, agus sin fo chumbachd nach gabh bacadh. Na clachan a tha ann am ballachan an tìghe agad, ma sheallas tu orra le gloineachan, theagamh gu'm faic thu amnta sligean anns an robh creutairean beò.

Ann an aoraidh a' chruthachaidh tha iarrtus air beatha a ghintinn; lagh cumbachdach is dìomhair nach urrainn e gun umhlachd a thoirt da; lagh aig a bheil e mar cheann-criche beatha is lànachd beatha a chur an àite bàis is falamhachd a' bhàis.

Theagamh gur e an t-aobhar gu 'n tàinig na smuaintean so 'n am inntinn an diugh, gu robh mi a' cnasachadh air searmon a bha 'n am bheachd a thoirt do mo choimhthional féin air Di-Dòmhaich Càsg. Agus is e an rud sònraichte a bha 'n am inntinn, nach e idir na dearbhaidhean a gheibhear anns a' Bhiobull air aiseirigh Chrìosd a tha dùsgadh creideamh is dòchas ann an cridheachan dhaoine, ach faireachdainnean dìomhair a tha leum suas 'n ar cridheachan, gun fhios ciamar no cia as, an uair a dh' fhanas sinn sàmhach, agus a dheòghlas ar pòran a steach deoch de'n lànachd beatha a tha anns a' chruthachadh, no ma thoilicheas tu ann an Dia.

Tha so air a chur car tuathal, agus theagamh gu'n abair cuid nach 'eil iad 'g a thuigsinn, is theagamh gu'n abair cuid eile nach 'eil tìr no ciall ann, ach mur bheil tìr ann dhuit-sa, a eughadair, is e so a tha e a' ciallachadh dhomh féin, gu'n do dhùisg feartan an earraich a dh' fhairich mi anns a' Choille Bheithe agus eridhe mòr is dìomhair na beatha a tha bualadh innte, gu'n do dhùisg iad aoibhneas is dearbhachd 'n am chridhe a thaobh na beatha shìorruidh nach robh riamh air a dhùsgadh ann leis an fhianuis fhollaiseach is litireil a thatar an diùl a tha dearbhachd gu'n d' éirich Chrìosd o na marbhaibh.

A thuilleadh air sin, tha amharus agam nach 'eil cumbachd air bith aig comharran litireil is follaiseach air creideamh a dhùsgadh ann an eridhe mhiic an duine, comharran mar bha an uaigh fhalamh, an neapaicinn a bha air fhilleadh anns an uaigh, an seachas a bha eadar Chrìosd agus Muire air maduinn na h-aiseirigh, agus rudan eile mar sin. Chan ann mar sin a tha creideamh is dòchas a' dùsgadh; tha nithean spioradail air an tuigsinn air mhodh spioradail; chan e dearbhaidhean mar tha làrach nan tàirngean an làmhnan Chrìosd, no an uaigh fhalamh, a tha toirt cinnt d'a shluagh gu'n d' éirich e, ach an fhianuis a tha aca 'n an eridhe féin gu bheil e dlùth dhaibh, agus gu bheil iad a' tarruing beatha le aoibhneas á lànachd a bheatha-san.

Cha riarachadh an fhianuis a gheibhear anns an Tiomnadh Nuadh mu aiseirigh Chrìosd, cha riarachadh i Siorram no cuirte-lagha; bheireadh iad air na fiannuisean dol an aghaidh a chéile. Ach ciod uime sin? Cha dearbhadh sin gu robh na h-abstoil ceàrr, agus nach d' éirich Chrìosd; cha dearbhadh idir, agus a thuilleadh air sin, chan ann o dhearbhadh litireil no o chomharran follaiseach a tha dearbhach spioradail ag éirigh anns an anam, ach air mhodh eile uile gu léir. Tha dearbhachd spioradail a' tighinn an cridhe duine ann am fichead dòigh nach urrainn e féin innseadh no thuigsinn, oir tha creideamh, is dòchas, is aobhneas, coltach ris a' ghaoith a shéideas far an àill leatha; tha iad ag éirigh anns a' chridhe theagamh aig amannan nach robh dùil ri, agus air an dùsgadh ann le nithean nach gabhadh cur sìos an òrdugh air paipear; cagarstaich dhìomhair an spioraid Naomh, is feartan díomhair a' chruthachaidh as a bheil sinn a' tarruing ar beatha, is nithean eile mar sin nach 'eil e furasda a chur an cainnt.

Ged sheasadh a' h-uile Siorram agus fear-lagha air an t-saoghal air aon chnoc, agus ged ghlaodhadh iad le aon ghuth gu'n do rannsaich iad mu aiseirigh Chrìosd, agus gur e an co-dhunadh a thàinig iad thuige *nach robh an rud air a dhearbhadh*, saoil thu an cuireadh sin stad air soisgeul na h-aiseirigh a bhi air a shearmonachadh, agus dòchas na beatha maireanaich a bli air altrum? Cha chuireadh idir, oir sheasadh a' h-uile creidmheach air an t-saoghal air cnoc eile, is ghlaodhadh iad le aon ghuth, *Dh' éirich e, is chunnaic sinn e, is bidh e maille ruinn gu deireadh an t-saoghail*. Agus anns na nithean a bhuineas do 'n t-saoghal spioradail agus do 'n bheatha spioradail b' fheàrr leam a bhi air taobh nan creidmheach agus nan naomh na bhi air taobh an luchd-lagha.

Na'n robh deasbuid follaiseach ann an

Ierusalem air là na Caingis eadar Peadar agus Pol air a' cheist, *An d' éirich Chrìosd*, tha amharus agam nach biodh seasamh-chas aig Peadar, agus gu'n cuireadh laghaireachd Phoil gu h-amhladh e. Ach chan ann le laghaireachd no le argumaid a tha nithean spioradail air am faireachadh, no air an tuigsinn, no air an dearbhadh, agus bhiodh an luchd-éisdeachd aig deireadh an deasbuid far an robh iad an uair a thòisich e.

Cha robh cumhachd air bith, a réir choslais, aig an uaigh fhalamh, no aig comharran eile de'n t-seòrsa sin, air inntinn Phoil; ach beagan an déidh làimhe, thachair ni-eigin 'n a bheatha féin a thug a steach do shaoghal ùr e, agus a' cheart mhionaid a chaidh esteach do 'n t-saoghal sin, bha a shùilean air am fosgladh is chunnaic e. Chunnaic e Chrìosd, is bha e cinnteach nach robh e marbh. Bha e cho cinnteach 's nach d' iarr e comhairle no dearbhadh tuilleadh o fhuil no o fhèidil; chaidh e mach is shearmonaich e aiseirigh Chrìosd is dòchas na beatha maireanaich.

O'n àite anns a bheil mi 'n am shuidhe tha sealladh farsuinn agam air dùthaich cho mais-each 's a tha an Albainn; beanntan air a bheil a choslas gu bheil iad buan-mhaireannach, agus nach caraich iad gu bràth; ach is e an fhìrinn nach mair dad de na tha mi a' faicinn le mo shùil, gu bràth. Théid Beinn-a-ghlò fhéin, ged is seasmhach làidir a bunaitean an diugh, théid i 'n a smùir agus na dus is bidh a dus air a ghiùlan air sgiathaibh na' gaoithe, agus air a shaltairt le casan dhaoine. Tha na nithean a tha faicsinneach aimsireil; cha mhair iad ach ùine, co dhiu a bhios an ùine sin fada no goirid. Is e na nithean nach fhaicear leis an t-sùil a tha sìorruidh, Dia agus a bheatha a tha sruthadh uaith.

*Tobar na beatha tha gu dearbh.
Agad-sa Dhia nan dùl.*

Litrichean Spurgeon

*Mur dean e là a bhuain a' choirce
Ni e là a bhuain nan cnò.*

BHA dùil agam-sa an raoir gu'm bithinn an diugh air cheann mo ghnòthuich ann an ceann eile na sgìreachd, ach tha là ann nach tàinig na's mìosa an bliadhna; là cho mosach 's nach bu lugha na'n éigin a bheireadh orm dol do Ghleann Garaidh. Sin an t-aobhar, gu bheil mi 'n am shuidhe gu socruch aig an teine, a' leughadh litrichean Spurgeon, agus o'n a tha iad 'n am làimh co-dhiu, cuiridh mi sìos cuid dhiubh air an duilleig so. Bidh buannachd dhùbailte ann dhomh sin a dheanamh; (1) bidh e 'na dheagh lethsgel dhomh air son an tigh a chumail, agus (2) bheir e cothrom dhomh cnothan anns a' bheith biadh a thairgsinn do

luchd-leughaidh an leabhair so, rud nach bi iad a' faotainn daonnan bhuam fhéin no o dhaoine eile a bhios a' sgrìobhadh ann.

Theab mi a ràdh an leabhar *dearg*, ach ged bha e dearg aon uair, agus ged bu chaomh le mo shùil an dath sin, tha e nis odhar x buidhe x lachdunn, agus cha chaomh le mo shùil e idir. Ach theagamh gu bheil an dath ùr a' còrdadh ri daoine eile; ma tha, cuiridh mise suas leis, ged nach toigh leam dath odhar air each, no air leabhar, no air duine, no gu sònraichte air gnùis mnatha.

Dh' fhaodadh na daoine a bhiodh a' faotainn litrichean Spurgeon a bhi 'n a chomain air

son aon ni co dhiu—bha iad furasda an leughadh. Bha làmh-sgrìobhaidh anabarrach maith aige, agus cha do leig e ruith le làmh eadhon anns na bliadhnachan a bha mórán sgrìobhaidh aige 'g a dheanamh. Chan 'eil e sìobhalta do dhuine litir a chur gu duine eile a tha duilich a leughadh. Ach is tric a tha sin air a dheanamh. Cìod air bith a their thusa, a leughadair, chan urrainn mise gun droch bharail a ghabhail 'n am inntinn féin air duine a sgrìobhas ainm aig bonn litreach cho cam, spàgach, neo-shoilleir, 's nach 'eil e furasda dhomh a dheanamh a mach cò e.

Gus an do thog mi an leabhar so an diugh cha robh cuimhne agam gu'n do chaochail Spurgeon cho òg; cha robh e ach seachd deug is dà fhichead bliadhna an uair a shìubhail e. Ach bha e os cionn dà fhichead bliadhna anns a' mhinistrealachd, is liubhair e barrachd shearmon air duine eile de'n ghineil ud.

Cha robh e seachd bliadhna deug a mach an uair a thòisich e air searmonachadh, agus o'n cheud là a thòisich e, tharruing e aire dhaoine is dh' éisd a' mhòr-chuideachd ris le toileachas.

Anns na litrichean a sgrìobh e ann an làithean òige tha mi ag ionndrainn aon ni, an t-àbhacas agus a' ghéiread agus an gliocas a bha 'n a bhriathran an uair a bha e aig àirde a bhuidhean. Ach anns na làithean ud bha e 'g a ullachadh féin air son a dhreuchd, agus a' gluasad gu fàilidh mar neach a bha cudthrom an t-saoghail air a ghuaillan. Dh' abuich inntinn Spurgeon anabarrach tràth; bha seana cheann air na guaillean òga, agus a thaobh fiosrachadh spioradail ràinig e ìre aig fichead bliadhna nach ruig daoine eile gus am bi an ceann liath. So tè de na litrichean a sgrìobh e gu athair 'n a shia bliadhna deug.

An dara là deug de'n Mhàrt, 1850.

Athair ghaolaich,

Moran taing dhuibh air son 'ur litreach; thoiribh mo bheannachd agus mo ghaol do mo mhàthair.

Aig a' choimeamh mu dheireadh a bha aig na bràithrean bha m' ainm air a chur air an beulaibh gus a bhi air mo ghabhail a steach do'n eaglais mar bhall. Tha mi an dòchas gu'm bi mi a nis na's faiceallaiche na bha mi riamh, agus na's trice air mo ghluineun ag ùrnuigh. Ciamar a b' urrainn Crìosduidh a bhi son mur biodh dearbhachd aige gur e Crìosd a bheatha, agus gu'n cùm an Tighearna suas e. Cha ghabhainn-sa an ceum so air son an t-saoghail mur biodh fhios agam gu bheil Buachaill Israel 'g am dhìon agus 'g am ghleidheadh a ghnàth. Tha ùrnuigh dhomh a nis mar bha còch mo mhàthar dhomh 'n am leanabh. Ged nach 'eil an aon chàil agam do ùrnuigh daonnan tha fhios agam nach tig mi beò as eugmhais a bhi 'g ùrnuigh. Thèid aig duine air dol

seachad air Stochd an Eu-dòchais fèin le lorg na h-ùrnuigh agus le creideamh. An uair a b'is le mo chreideamh, bhòidich mi gu'n tugainn mo ghràdh uile do Chrìosd, ged nach biodh aon gath solais agam agus ged nach biodh aon chomh-fhàrtachd spioradail aig m' anam; seadh ged a bhithinn air mo chall gu sìorruidh, bhòidich mi gu'n gràdhaichinn esan agus gu'm feuchainn r'a àitheantan a choimhead.

Bha dà mhac aig Spurgeon; is ann thuca-san a bha cuid de na litrichean as blàithe agus is caomhaile anns an leabhar air an sgrìobhadh. Bha an dithis a' searmonachadh an t-soisgeil, rud a thug sòlas mòr do chridhe an athar. Anns na comhairlean a thug e orra chithear am meas a bha aige air eòlas agus air dian-shaothair ann an dreuchd na ministrealachd. Bha gràin eagallach aige air leisg agus air daoine leasg; bha e fhéin ag obair gun sgur is chan 'eil teagamh nach e meud a shaothrach agus àireamh neo-chuimseach nan uairean a bha e ag obair a bhris a shlàinte. Theagamh gu'n cuala mi e roimhe ach cha robh cuimhne agam air gus an do leugh mi a litrichean gu robh slàinte Spurgeon cho dona an deireadh a bheatha, agus gu'm biodh e a' dol cho tric do cheann a deas na Frainge a ghabhail fois.

Chan e aon litir a tha anns na leanas; tha e air a tharruing á leth-dusan no an còrr de na litrichean a sgrìobh e gu Teàrlach agus gu Tomas, a mhic.

Fàg nithean leanabail as do dhéidh agus cuir ort t' armachd a dheanamh obair duine anns an t-saoghail. Mar is déine a dh' oibricheas tu 'n ad òige is ann as lugha a bhios agad ri dheanamh suas an déidh làimhe; cìod air bith a bhios tu ris cuir t' uile chridhe agus t' uile neart ann. Leugh oibrichean nan diadhairean ann an làithean t' òige agus lean air an leughadh. Gu sònraichte leugh oibrichean Matthew Henry m' am pòs thu, oir bhiodh eagal orm mur dean thu e m' am pòs thu, gu'n téid Jacob foidhe. Tha eòlas feumail anns a' mhinistrealachd; thèid aig duine air searmonachadh gun eòlas, ach cha bhi a shearmonachadh cho maith 's a bhithheadh e na'n robh eòlas aige. An uair a bhios duine bliadhnachan ann an obair na ministrealachd bidh aithreachas air nach d' ullach e e fèin na b' fheàrr air a son. Nach e Dia a chuir an t-urram orm-sa, dithis mhac a thoirt dhomh a tha searmonachadh an t-soisgeil le cumhachd. Tha mo chupan làn.

An uair a bhios duine a' dol o àite gu àite tachraidh daoine neònach air, daoine nach fheàrr na gobhar no asail. Thachair iomadh gobhar is asail orm-sa ré mo chuairt air thalamh, ach thug bean-uasal a thachair orm an San Remo bàrr air uile mhnathan an domhain a thaobh glaoicealachd. Thuir i gu'm bu duilich an rud e gur e Iudhach a bha anns an Tighearna Iosa!

An uair a dh' fheòraich mi dhith am b' fheàrr leatha e bhì 'n a Shasunnach, thuirt i nach e sin a bha i a' ciallachadh idir, ach gu'm bu mhór an dòbhail e bhì 'n a Iudhach; gu'm biodh a' chiùs mòran na b' fheàrr na'n robh e' n a Chrìosdaidh, coltach ruinn fèin.

Aig àm sònraichte d'a bheatha bha mòran dhaoine anns an dùthaich so leis nach bu toil na dòighean a bha aig Spurgeon; bha iad an dùil gu'm biodh e ag ràdh agus a' deanamh rudan neònach air ghaol aire an t-sluaigh a tharruing thuige fèin. Sin an t-aobhar gu robh gu leòir de dhaoine diadhaidh an Albainn agus an Sasunn nach rachadh 'g a éisdeachd, agus gu'n robh a naimhdean agus na paipearan-naigheachd a' cur sìos air gu laidir agus gu nìheil. Bho chuid de na litrichean so tha mi a' faicinn gu robh e ceart coma ged chàineadh an saoghal e; a dh' innseadh na fìrinn bha e toilichte na paipearan-naigheachd a bhì cur sìos air, oir mar bu mhò a chàineadh iad e is ann a b' fhaide agus a b' fharsuinge a bha ainm a' dol.

Fad bhliadhnaichan bha na paipearan-naigheachd 'g am bhreabadh, ach a nìs tha iad a' tòiseachadh air m' imlich; ach tha am breabadh a cheart cho mhaith leam ris an imlich, cho fhad 's a lìonas iad an talla anns a bheil mi a' searmonachadh. Thu mi an dùil anns na làithean so gu'n lìonainn an talla ged shearmonaichinn air a' mheadhon-oidhche, agus ged bhìodh cur sneachd ann. Cìod air bith àite an tèid mi tha na mìltean 'g am leantainn; tha an sluagh cho dùmhail 's gur gann is urrainn dhaibh an anail a tharruing, is tha a leithid de phutadh ann a dh' fhaotainn a steach 's nach urrainn boirionnaich dol ann gun an aodach a bhì air a shrachdadh, agus gun chumart dol an ceangal. Thu so a' cur a' chuthaich air na ministearan sin a rinn duine is chan e Dia; tha an Diabhol a' beucaich agus a' burraich le fèirg, ach tha obair an Tighearna a' dol air aghaidh is anamama 'g am tèarnadh. Nach beag tìr a tha anns an Diabhol! na'n do leig e mo shìubhal leam cha bhìodh nìread anamanna luachmhor air an toirt as a làimh, ach an uair a thòisich e air mo chàineadh thug e dhomh mo chothrom.

An t-Ollamh Seòras Mac Aoidh

GHAIRM an teachdaire dàna an t-Ollamh Seòras Mac Aoidh, ministear sgìre Chill-fhinn, do 'n dachaidh bhuan air an ochdamb là deug de 'n Mhàrt. Cha bu sheann duine e, ged a shaothraich e trì agus dà fhichead bliadhna ann an Cill-fhinn. 'Na cheithir bliadhna deug, agus gun ann ach am balachan maoth, thòisich oilean ann an oil-thigh Chill-ribhinn. Is tric a dh' innis e dhòmh-sa cho beag agus a bha 'eòlas air Laidionn agus Greigis, ach bha e cho dìleas, dìchiollach s gu'n do ghabh e àite glè thràth am measg nan oileanach a b' fheàrr anns an oil-thigh.

Cha robh tìne no cothron aige airson cluich chanan no bhall, agus tha amharus agam gu'n do shàruich e a chom an uair a bha e a' neartachadh inntinn.

An déidh bliadhna no dha mar fhear-cuideachaidh ann an Ionar-nis agus anns a' Mhanchainn ghairm coimhthional Chill-fhinn e mar mhinistear. Cha b' aithne dhomh ach aon mhinistear eile a chaidh air ceann coimhthionail cho òg ris, agus be sin Dòmhnall Mac Phàrlain nach maireann, a chaidh do 'n Mhòrairne na thrì bliadhna fichead. Bha an sgìre farsuinn agus bha an obair trom, ach fois no tàmh cha d' iarr Seòras Mac Aoidh.

Gun dearmad air cleasdanas 'n a fhìon-lìos fèin, ghabh e os làimh mòran obair ann an cùirtean na h-eaglais. Aig ceann-suidhe na clèir cha robh e air ionndrainn, agus cha chuimhne leam coinneamh Synod no Ard-sheanadh aig nach robh e an làthair. Thogadh

e a ghuth gu gleusda anns gach cuideachd. Bha e a' creidsinn gu mòr ann am buaidh bhriathran, agus cha do sgithich e rianh de thagar nan cùisean agus nan ceistean a bha, 'na bheachd-san, a' beantainn gu dlùth ri maith na h-eaglais agus na dùthecha.

Bu toil leis eaglais mhaiseach air son aoraidh, agus bu mhaith leis gu'm biodh òrdugh, riaghailt, agus dreach, mu sheirbhis na h-eaglais. Is e sin a thug air a bhì tagar cho dùrachdach gu'm biodh leabhar-seirbhis ann an Gàidhlig, agus leabhar laoidhean, air an cur a mach fo ùghdarras na h-eaglais.

Ged a thug e a' cheud ghràdh agus a ghràdh maireannach do obair an Tighearna, bha gaol mòr aige air ceòl agus cànan a mhuinntir, agus mar cheannard a' Chomuinn. Ghàidhealaich thàinig e mu choinneamh an t-sluaigh mar neach a ghràdhaich a luchd-dùthcha gu mòr.

Bu liomhor a chàirdean, agus nàmhaid cha robh idir aige. Bha e coibhneil agus bha e fialaidh. An àm a' chogaidh, an uair a thuit duais shaibhir air ministearan sgìreachd, agus a bha mòran de mhinistearan sgìrean quod sacra air an teannachadh le goinne, thug e ann an aon bhliadhna sia fichead punnd sasunnach a dheanadh cobhair orra.

Ann am bàs Sheòrais Mhic Aoidh ehaill an eaglais seirbhisach dìleas, a Ghàidhealtachd deagh charaid, agus a luchd-còlais compan. Th caomh blàth-chridheach.

COLLA DÒMHNALLACH,
SGÌRE AN LAGAIN.

Am Phairiseach agus an Cìs-mhaor

LUCAS xviii. 9-14

THA againn anns a' chosmhalachd so leasan T eile air nàdur na h-ùrnuigh, gu h-àraidh air an spiorad anns an còir ùrnuigh a dheanamh, eadhon spiorad na h-ìrioslachd, eadar-dhealaichte bho spiorad na féin-fhireantachd agus an àrdain. Agus a ris, is e nàdur deilbhe a tha againn, dealbh dithis luchd-aoraidh a sheasadh, chan e mhàin air son luchd-aoraidh ri linn an t-Slànuighir, ach air son luchd-aoraidh an là an diugh.

Tha an dithis fhathast anns a' h-uile coimhthional, agus faodaidh tu am faicinn là sam bith anns an eaglais. 'S ann aig aoradh follaiseach an teampuill a nochd an dithis a' ghné de'n robh iad. 'S ann timchioll air dleasdanasan coitcheinn a tha daoine gu bitheanta 'g an nochdadh fhéin—'s ann aig na h-uairean sin a gheibhear agus a chithear iad mar a tha iad darireadh. Cha b'ann gun aobhar a thagh an Tighearna an dithis, fear á measg nam Phairiseach agus am fear eile á measg nan cìs-mhaor. Bha na Phairisich diadhaidh o'n leth a muigh, urramach agus cliùiteach 'n am barail féin, agus am barail dhaoine eile; "daoine maithe" an là ud, cràbhach, beusach, pongail. Chan 'eil teagamh nach robh na thuit am Phairiseach fìor gu leòr o'n leth a muigh. B'e am peacadh an uabhar, gu'n robh iad "ag earbsadh asda féin gu'n robh iad 'n am fireanaibh, agus a' deanamh tàir air dream eile."

Air an làimh eile bhuineadh an cìs-mhaor d'an dream a bha mì-bheusach agus mì-churamach agus mì-chliùiteach. Theagamh a ris gu'n robh cliù an duine so air fhèin ceart gu leòr, eadhon o'n leth a muigh. Ach 's ann a bha an dealachadh mòr eatorra ann an spiorad na dithis,—aig an Phairiseach bha spiorad an uabhair, aig a' chis-mhaor spiorad na h-ìrioslachd. Tha an dealachadh so air a thaisbeanadh eadhon 'n an g'ìlan. Tha dòigh-seasaimh an Phairisich a' còrdadh ri seasamh uabhair an spioraid. Tha e a' gabhail àite mar àite a bhuineas dhàsan gun amharus mar dhuine eadar-dhealaichte bho chàch, duine leis fhéin, aig a bheil làn chòir air an àite mar a tha e air a chur anns a' Ghaidhlig, "Sheas am Phairiseach leis fhéin." Air an làimh eile tha an cìs-mhaor 'g a ghiùlan fhèin mar neach a tha 'g a fhaotainn fhéin ann an àite ris nach 'eil e cleachta, agus air nach 'eil e a' airdh, agus a tha amharusach m' a chòir a bhi idir ann. Ach 's ann an ùrnuighean na dithis a chithear an t-eadar-dhealachadh spioraid a tha eatorra. Tha an dealachadh ri fhaicinn ann an cruth nan ùrnuighean. Tha ùrnuigh an Phairisich òrdail,

suidhichte, pongail. Tha ùrnuigh a' chis-mhaor 'n a sgread na h-éigin, mar o dhuine ann an cunnart bàthaidh. Beachdaicheamaid orra le chéile.

I. Urnuigh an Phairisich

'S e a' cheud ni a chì sinn anns an ùrnuigh so, nach 'eil ni de mhothachadh peacaidh innte. Chan fhaigh thu guth an aidich idir an so, agus sin do bhrìgh nach 'eil mothachadh peacaidh ann. An uair a dh'fhaighnicheas sinn so chì sinn dà ni; an toiseach gu bheil fireantachd an duine so a' co-sheasamh ann an nithean nach robh e—cha robh e 'n a fhear fòr-éigin, eucorach adhaltranach, no eadhon mar an cìs-mhaor; agus 'san dara àite, gu'n robh i co-sheasamh, cho fada 's a bha i deanadach, ann an nithean o'n leth a muigh—a' trasgadh agus a' toirt na deachamh. A thaobh nan deanadasan o dheireadh so tha aige, chan e mhàin guth an fhéinriarachaidh, ach guth na comain, mar gu'n robh Dia fo fhiachaibh d'a leithid de dhuine 's a bha esan ann—duine bha deanamh eadhon barrachd na bha dh' fhiachaibh air. Chì sibh cho faoin, aotrom, ao-domhain 'sa tha beachdan an duine so air lagh Dhé agus a naomhachd, agus mar sin cho faoin, aotrom, ao-domhain, 's a bha a bheachdan a thaobh a' pheacaidh, ag aobharachadh dha nach robh mar sin aige mothachadh ceart, ma bha mothachadh idir aige, air peacadh. Bha fhireantachd a' co-sheasamh ann an nithean o'n leth a muigh, air dha a bhi call seallaidh gu buileach air spioradalachd lagh Dhé agus air an fhireantachd a bha esan ag agairt. Cho tur eadar-dhealaichte 's a tha ùrnuigh an duine so bho ùrnuigh agus aideachadh Dhaibhidh anns an aona Salm deug thar an dà fhichead! Dh'fhàgadh an t-salm sin leis aig a' chis-mhaor bhochd. Bhuineadh an t-Abstol Pol do'n dream so uair d'an robh e; bha e 'n a Phairiseach mòr; bha e beò as eugmhais an lagha uair-eigin dìreach mar a bha am fear so anns a' chosmhalachd. Ach dh'iompaicheadh am Phairiseach mòr gu bhi 'n a chis-mhaor—"air teachd do'n àithne dh'ath-bheothaich am peacadh agus fhuair mise bàs" ars' esan, Rom. vii. 9.

'S e an dara ni a tha sinn ag ionndrainn as an ùrnuigh, mothachadh dha-rìreamh air Dia. So fìor fhreumh cion mothachadh air peacadh. Gabhamaid an t-salm a' dh'ainmich sinn a cheana agus gheibh sinn innte taobh ri taobh mothachadh air peacadh agus mothachadh air

Dia—tha ceangal do-sheachainte aca r'a chéile. Tha mothachadh air Dia anns an t-salm sin domhain, bàith teach mar thonn na fairge a' dol thairis air an anam, agus mar sin tha am mothachadh air peacadh domhain, trom. Is e mothachadh air Dia a tha dhìth air an duine araon 'n a naomhachd agus 'n a thròcair, agus tha ùrnuigh an Phairisich a dh'èasbhuidh an dà chuid—chan 'eil innte mothachadh air naomhachd Dhé no faireachadh feum air a thròcair. Chan 'eil Dia idir anns an ùrnuigh so, oir tha dia eile aige seach Dia na naomhachd agus na thròcair, eadhon an duine e féin—an dia MI-FHEIN.

Mur faigh sinn anns an ùrnuigh mór mhothachadh, no mothachadh idir air Dia, gheibh sinn gu leòr innte de mhothachadh air an duine agus an dia MI-FHEIN. Gheibh sinn an duine so, no 's e b'aill leinn a ràdh an dia so, air ainmeachadh coig uairean “tha mi a' toirt buidheachais”;—“chan 'eil m'ardhaoine eile,” “tha mi a' trasgadh,” “tham i a' toirt deachaimh,” “tha mi a' sealbhachadh.” 'Se so suim agus brìgh uabhair an duine so, mar a tha an Slànuighear 'g a chur, “gu'n robh an drèam so ag earbsa asda féin.” Bha acarsaid an duine so ann fhéin 's cha b'ann an thròcair Dhé. Bha moit air da thaobh féin air son a dhiadhachd, a bheusalachd, eud, agus fhialaidheachd, agus a chùram do'n teampull, agus do dh'òrduighean eaglais Dhé, agus bha e de'n bheachd gu'm bu chòir moit a bhì air an Tighearna fhéin, do bhrìgh a leithid a dh'fhear-aoraidh a bhì aige, agus gu'm bu chòir dha spéis àraidh a bhì aige dha. Bha e taingeil air son so uile. Ach gu dé bha ann gu léir ach an fhéin, an fhéin, an fhéin! Agus mar sin cha b'ìoghnadh ged a gheibheamaid ni eile anns an ùrnuigh so.

Gheibh sinn innte mór thàir air muinntir eile. So agaih bràthair an uabhair spioradail—cruaidh-bheachd, mi-charthanas. Tha spiorad an Phairisich a' toirt a chreidsinn air nach 'eil ann ach e fhéin, nach 'eil a choimeas ann agus nach 'eil daoine eile an taca ris-san ach 'n an creutairean truagh ain-diadhaidh. So spiorad cho cronail 's a tha ann do rìoghachd Dhe. So an spiorad a bhac agus a tha fhathast a' bacadh teachd na rìoghachd sin. Thuir an Tighearna ri Phairisich a latha-san gu'm b' an-aobhinn dhaibh a chionn gu'n robh iad a' druidealh rìoghachd Nèimh an aghaidh dhaoine, “Cha téid sibh féin a steach,” thuir e, “agus chan fhuiling sibh do'n dream a tha dol a steach, dol ann.” Cha do bhàsaich sìol nam Phairiseach—tha an spiorad fhathast ann measg dhaoine. So an spiorad a tha 'g aobharachadh roinnean agus bheàrnan ann an coimhthionalan agus ann an Eaglaisean, an spiorad a tha toirt a chreidsinn air daoine gur iadsan a mhàin a tha ceart agus a' coimhead na fìrinn, agus gu bheil gach buidheann eile de

Chriosduidhean ceàrr agus mi-dhileas. So an spiorad a tha toirt air daoine a bhì smaoineachadh gur ann mar is lugha a' bhuidheann d'am buin iad is sàbhailte iad. So an spiorad a tha a' giùlan cuid gu bhì 'g an cur féin air spiris, cleas coilich, a' sealltainn sìos air càch agus 'g an gairm fhéin a mhàin maith agus glie. Gu'n saoradh Dia sinne uaith, agus gu'n toireadh e dhuinn 'n a àite spiorad a' chis-mhaoir.

Feuch mar a tha sùil nan seirbhiseach
Air làimh am maighistir féin;
Agus mar shuilbh banoglaich air làimh
A ban-tighearn faraoan,
Feithidh ar sùil air Dia, agus 'n dean
E thròcair oirnn gu caoin.

SALM cxxiii. 2.

II. Urrnuigh a Chis-mhaoir

Air dhuinn tighinn gu bhì beachdachadh air ùrnuigh a' chis-mhaoir tha sinn 'g ar faotainn fhéin ann an dùthaich eile.

'S e cheud ni a tha sinn a' faotainn innte, mothachadh domhain air peacadh. Tha an so fìor spiorad an aithreachais. Tha am mothachadh so air peacadh cho domhain agus cho cudthromach 's gu bheil e 'g a thaisbeanadh féin anns a' ghiùlan o'n leth a muigh. Tha an duine a' cromadh a chinn agus a' bualadh a làimhe air uchd, agus sin, chan ann a chum gu'm faicte le daoine e, ach a mhàin do bhrìgh doimhneachd agus cudthrom fhairichidhean. Is maith a dh'fhaoidte gu'n do chuir a ghiùlan sgannal air na Phairisich do bhrìgh ana-measarachd, ach cha robh an duine coir a' smuaineacadh idir air nithean o'n leth a muigh, ach a mhàin air a chor fhéin mar pheacach an làthair Dhé. Bha e 'ga mheas fhéin air leth o dhaoine eile, ach cha b'ann mar fhìrean ach mar pheacach. Tha e 'g a shloinneadh fhéin “am peacach” mar nach biodh ann ach e fhéin d'am buineadh an cliù sin. Tha e 'g a chur fhéin air leth o chàch ach chan ann air spiris na féin-fhìreantachd agus an fhéin-mholaidh, cleas an Phairisich, ach air stol an aithreachais agus an fhéin-dhìtidh. Tha an t-iodhol mi-fhéin, an àite bhì 'n a chuspair aoraidh, air faotainn anns an ùrnuigh so, cleas Dhàgon o shean, briste 'n a bhloighdean fa chomhair làthaireachd an Tighearna.

'S e an dara ni a gheibhear ann an so, mothachadh cudthromach cothromach air Dia. 'S e Dia na h-uile anns na h-uile do'n duine so—Dia 'na naomhachd, Dia 'n a mhaithreas, Dia 'n a thròcair. Dia 'n a fhiachan-san, B'fhada bho'n sin e! 'S ann a bha esan bàithte ann am fiachan do Dhia—fiachan neo-chrìochnach. So agaih fìor spiorad an aona Salm deug thar an dà fhichead, “A' d'aghaidh, a' d' aghaidh féin a mhàin pheacach mi.”

Tha againn anns an treas àite làn mhuighin a mhàin an thròcair Dhé. So agaih a ris guth na Saim cheudna dh' ainmich sinn cheana,

“Dean tròcair orm a Dhé a réir do choibhneis-ghràidh; a réir lionmhórachd do chaomh-thròcairean dubh as m'èusaontas.” Tha fhàir-eachadh air peacadh 'g a dhùmadh a steach ri tròcair Dhé, agus tha e ag ùrnuigh air son tròcair mar nach biodh ann ach e fhéin. Tha e 'g a fhàgail fhéin gu buileach ann an làmhan an Tighearna, a' tagradh a thròcair agus a thròcair a mhàin. Mar a thoill e mar pheacach gu'n laigheadh air làn fhearg Dhé, mar sin a nis tha e guidhe gu'n laigheadh air a làn thròcair, oir tha e a' creidsinn nach fhoghaibh dha ach uile lànachd na tròcair sin. Chan urrainn agus chan fhaod a leithid so a dh'ùrnuigh a dhol gun fhreagrachd. Agus mar sin tha an Slànuighear ag ràdh gu'n deachaidh an cìs-mhaoir “sios d'a thigh air fhìreanachadh.” Thuirte sinn mu thràth gu'n robh Pòl aon uair 'n a Phairiseach, ach gu'n deachaidh a thionndadh gu bhì 'n a chis-mhaoir aig àm iompachaidh. 'S ann uaithe so a tha e cho làidir agus cho soilleir air teagasg an fhìreanachaidh. 'S iomadh ùrnuigh fhada, phongail a chuir Pòl, an Phairiseach, suas ach thàinig e latha gu bhu cur suas ùrnuigh a' chis-mhaoir agus fhuair e am freagrachd a gheall an Slànuighear; ars ean, 'se suimeadh suas na fhuair e, “Fhuair mi trocair” 1 Tim. i. 13.

Chan urrainn, ma tha, ceisd sam bith a bhi oirnn a thaobh fhìreanachaidh a' chis-mhaoir, no a thaobh aon sam bith anns an aon inntinn, agus a' cur suas na ceart ùrnuigh ris-san, ach faodaidh e bhì 'n a cheisd an robh aithne aige fhéin air an sin aig an àm a dh'fhàg e an teampull—a bheil am “fhìreanachadh” a' gabhail sin a steach no nach 'eil? Tha cuid de luchd-mìneachaidh ag ràdh gu bheil agus cuid nach 'eil. Tha sinne de'n bheachd gu bheil e na's cordaichte ri teagasg na cosmhalachd nach 'eil, agus gur e mhàin a tha air a ghabhail a steach anns an fhìreanachadh so fhìreanachadh dhà-rèir ann an sealladh Dhé, gun fhios aig an duine fhéin air an sin aig a' cheart àm. Chan ann air fhàrachduinn a' chis-mhaoir a tha an Tighearna a' labhairt ach air a shuidheachadh an làthair Dhe. 'S maith a dh'fhaidte gu'n deachaidh am Phairiseach dhachaidh làn riarachaidhe leis fhéin, le gné de dh'aoibhneas 'n a chridhe, a' saòilsinn gu'n do ghabh Dia ris, agus gu'n deachaidh an cìs-mhaoir d'a thigh dubhach, brònach, làn de theagamh, agus de dh'amharus, a' saòilsinn nach do ghabh Dia idir ris. Ach tha an Slànuighear 'g a ghairm beannaichte, “air fhìreanachadh,” agus 's e binn agus facal an t-Slànuighear a sheasas. Oir is ann aig an so a tha soisgeul agus teagasg na cosmhalachd a' tighinn dachaidh a dh'ionnsaidh suidheachadh na muinntir a tha ri bròn ann an Sion, a' teagasg dhaibh nach fhaod iad a bhi a' dol a rèir am fhàrachduinnean bochda féin ach a rèir soisgeil, facail, agus geallaidh an Tighearna, agus 'g an cur sin air thoiseach air am fhàrach-

duinnean fhéin. Chan e fhàrachadh ach fìrinn a ta ann, gu bheil Dia a' fhàrachadh nan daoine mì-dhiadhaidh a chreideas 'n a Mhac (Rom. iv. 5). Ma thàinig ann an cridhe a' chis-mhaoir anns an teampull, no air an rathad dhachaidh, no 'n a thigh féin, bho earrainn de'n fhìrinn, no bho shanas an spioraid 'n a chridhe, dearbhaidhean gu'n robh a pheacaidhean air am maitheadh, shruth sin bho 'n fhìreanachadh a thachair aig àm dha e fhéin a thilgeadh gu buileach air tròcair Dhé. Thàinig am fhàrachadh an lorg an fhìreanachaidh, agus cha b'e am fhìreanachadh an lorg an fhàrachaidh, mur b'e am fhìreanachadh roimh làmh cha bhiodh am fhìreanachadh 'n a fhìrinn. Feumaidh sinn mar sin a bhì a' buanachadh, chan ann air fhàrachdan, cho maith no cho mì-ghèalltanach 's ge'm bì iad, ach air “facal fìrinn an t-soisgeil,” air binn agus briathran Chrìosd a sheasas agus air comhairle agus geallaidhean Dhe ann-san, “chum,” mar a their an t-Abstol, “tre dhà ni neo-chaochlaideach mionnan agus gealladh Dhé anns an robh e eu-comasachadh gu'n deanadh Dia breug gu'm biodh againne comh-fhurltach laidir, a theich chum dèidh gu greim a dheanamh air an dòchas a chuireadh romhainn” (Eabh. vi. 18). Feumaidh sinn a bhì gluasad a rèir creidimh agus chan ann a rèir seallaidh. Chuala mi an Dr. MacLachlainn, nach maireann, uair ann an Leòdhus a' searmonachadh bho na briathran: “Chan 'eil a nis dìteadh do'n dream sin a tha ann an Iosa Chrìosd” (Rom. viii. 1) agus thuirte e mar so: “Cuir thusa a chreidmheach dealachadh eadar do chorán agus do chòraichean; tha do chorán gluasadach ach tha do chòraichean seasmhach; tha làmh an t-Satain fada gu leòr gu ruigheadh air do chorán agus am milleadh, ach chan 'eil làmh fada gu leòr aige gu ruigheadh air do chòraichean—tha iad sin seasmhach, sìorruidh, falaichte maille ri Chrìosd ann an Dia.” Tha an fhianuis so fìor agus sgriobturail. O thusa, ma tha, a thilg thu féin air tròcair Dhé ann an Chrìosd, agus a tha fhathast teagmhach an do ghabh e riut, O thusa air bheag creidimh biodh deagh mhisneach agad—tha e fhéin ag ràdh gu bheil do pheacaidhean air am maitheadh dhuit, imich ann an sìth! Gabh air fhacal e a tha 'g ràdh “An ti a thig an ionnsaigh, cha tilg mi air chor sam bith a mach e.”

Ach feuch gun tig thu mar pheacach—chan ann an spiorad an Phairisich ach ann an spiorad a' chis-mhaoir. 'S ann ri peacach a tha E gabhail, oir mar a thuirte e fhéin, cha d'fhàinig e a' ghairm nam fìrean ach nam peacach a chum aithreachais. Bha duine ann a bha fada ag iarraidh rèite ri Dia gun a bhì ag amas oirre ach a fhuair a mach fa-dhèidh gur e a chòire fhéin a b'aobhar d'an sin, agus b'abhais dha, an uair a bhiodh muinntir a' faighneachd dheth ciamar a fhuair e sìth a bhì 'g a chur mar so, “Fhuair

mi slàinte le tiocaid a' fhuair mi 'n a mo bhroil-leach. 'N uair a fhuair mi e an toiseach bha sgrìobhta air, Leig a steach am fear so a tha 'n a pheacach. Cha bu leòr so leam oir bha e ro lom, ar leam, agus chuir mi so ris, ach nach 'eil 'na pheacach cho mòr ri cuid, agus dh'fheuch mi a dhol a steach leis mar sin, ach cha leigeadh an dorsair leam. An ceann tacain chunnaic mi nach deanadh na chuir mi ris a' ghnòthuich, agus dhubb mi as e agus chuir mi 'n a àite, 'agus a tha gu brònach agus gu deurrach ag iarraidh slàinte,' agus arsa mise, 'Cha chreid mi nach dean so an gnothuch.' Ach a ris dhiult an dorsair mi. Dh'fhan mi tacan eile mar sin ach bho dh'eireadh thàinig mi gu bhì faicinn gu'm b' eigin creideamha bhi agam agus dhubb mi as a ris na chuir mi air agus chuir mi 'n a àite, 'agus a tha a' feuchainn mar is fhearr as urrainn e dha a bhi creidsinn,' agus arsa mise rium fein, 'chan fhaod e bhi nach dean so an gnothuich co dhiubh.' Ach mo thruaighe! chaidh mo dhiultadh a ris. Bha mi nis ann an eu-dochas, oir cha robh ni tuilleadh

agam a chuirinn ris, agus bha mi an dùil nach fhòghnadh dhomh a dhol leis an tiocaid luim mar a fhuair mi an toiseach i. Ach bho dheireadh, an déidh mòr dheuchainn, agus ann am mòr imcheisd (oir bha mi a' cur romham tear-nadh fhaotainn air na h-uile costus) ghlac mi misneach gu dhol leis an tiocaid luim mar a fhuair mi i 'n am bhroilleach an toiseach agus, iongantasan nan iongantasan, dh'fhosgail an dorsair dhomh air ball ag radh aig a' cheart an :
THA MISE A' GABHAIL PHEACACH AM IONNSAIDH AGUS AG ITHEADH MAILLE RIU. Sin agaibh mar a fhuair mise slàinte." Mo cho-pheacaich, feuch thusa an dòigh cheudna agus theid leat-sa mar a chaidh leis-san, agus mar a chaidh leis a' chis-mhaor anns a' chosmhlachd.

Làn fhoillsich mi mo pheacadh dhuit,
Nìor cheil mi m'aingidheachd :
Aidmheil, thuirt mi do Dhia nì mis,
Is mhaith thu cron mo lochd.

D. I. MAIRTINN,
Nach maireann, a bha 's an Oban.

Leabhar Feumail

BHO chionn ghoidid bha leabhar air a chur a Bmach leis an Urramach Dòmhuill Mac Fhionghain, ministear na h-eaglais Shaoir am Port-rìgh, a' toirt cunntais air a' Bhiobull Ghàidhlig agus air Leabhar nan Salm, c'uin agus co leis a bha iad air an tionndadh gu Gàidhlig, agus air an cur an clò.

Bha feum air a leithid so de leabhar, oir ged nach 'eil leabhar eile a tha cho tric ann an làmhnan dhaoine anns a' Ghàidhealtachd ris a' Bhiobull, chan 'eil ach glé bheag dhiubh a b' urrainn innseadh ciamar a fhuaradh e, no cò aig an robh làmh ann. Theagamh gu bheil fhios aig an fheadhainn as eòlaiche air litreachas an dùthcha agus air eachdraidh na h-eaglais gu bheil sinn an comain nan Stiùbhardach air son a' Bhiobull, agus an comain an Ollainn Iain Smith a bha an Ceann-loch, Chille-Chiarain, air son nan Salm, ach sin uile e. Cò a chuidich leis na daoine sin ; no c'uin a bha na leabhraichean air an cur a mach ; no ciamar a bha an obair, uair as déidh uair, air a ceartachadh,—sin nithean air nach 'eil fhios aig a' mhór-chuideachd.

Gun teagamh tha fhios aig sgoilearan air, agus is aithne do sgoilearan c'àite an rachadh iad a dh' iarraidh crioman air bith de'n eachdraidh so nach 'eil iad a' giùlan 'n an cuimhne, ach air a shon sin bidh eadhon sgoilearan an comain ministear Phort-rìgh a chionn gu'n do chruinnich e fiosrachadh mu'n Bhiobull Ghàidhlig á iomadh leabhar agus oisean anns an robh sin air fholach, agus gu'n do chuir e sìos e gu h-òrdail ann an leabhar beag cumadail far am bi e a nis furasd fhaotainn.

Bha feum air a leithid so de leabhar, is tha an obair air a deanamh cho maith 's nach b' fhiach leam ainmeachadh air an duilleig so rud beag no dhà a ghabhadh ceartachadh ann, agus beachdan sònraichte a gheibhear ann ris nach cuirinn m' aonta. Is fheàrr leam gu mòr taing a thoirt do Mghr Mac Fhionghain air son an leabhair so, leabhar feumail a bheir, an dà chuid, eòlas agus toileachas do dhuine air bith a cheannaicheas e. Chan 'eil e a' cosd ach crùn is sé sgillinn.

Tha e ag ràdh ann an toiseach an leabhair gu robh e air a chur ri chéile anns a' bheagan ùine a bha aige dha fhéin ; bu mhaith an gnothuch na'n deanadh ministearan eile feum cho mhaith de'n ùine a tha aca dhaibh féin 's a rinn ùghdar an leabhair so. Tha fichead dòigh anns am faod ministearan an ùine a tha aca dhaibh féin a chur seachad ; iasgach is golf is gàirnealaireachd,—tha iad sin uile fòdhpà, ach cha bu chall ach buannachd a bhiodh ann dhaibh féin agus do dhaoine eile na'n tréigeadh ministearan an iomain agus iasgach bhreac, agus na'n cuireadh iad seachad an ùine a' dioghlum dhias ann an oisean de rioghachd an eòlais.

Bha aon mhinistear Gàidhealach a b' aithne dhomh a chuir seachad ùine anns an dòigh sin, Dòmhuill Mac Illeathain, a bha an Diùrinnis. Chan 'eil cuimhne air Dòmhuill Mac Illeathain anns an eaglais an diugh, is theagamh nach do rinn e obair innte a chumadh cuimhne air ainm, ach air a shon sin rinn e obair eile a bha anabarrach fiachail is feumail, obair a bu chòir do sgoilearan a bhi 'n a chomain air a son. Buinidh

leabhar Mhic Illeathain, *Typographia Scoto-Gadelica*, do'n t-seòrsa leabhraichean sin as am bi a h-uile duine a' gabhail iasaid, iasad nach 'eil air uairean air aideachadh. Chan 'eil seachduin de mo bheatha nach 'eil mise a' sealltuinn anns an leabhar sin, agus anns nach 'eil mi taingeil gu bheil e aig mo làimh, ach is ann glé annamh a chi mi an leabhar air a mholadh, no taing air a thoirt do'n fhear a sgrìobh e. Bu mhaith leam a ràdh air an duilleig so, ma ta, gur e *Typographia Scoto-Gadelica* an obair as fheàrr agus an obair as feumaile a bha air a deanamh le ministear Gàidhealach o chionn leth-cheud bliadhna.

Anns an leabhar so tha Dòmhall Mac Fhionghain a' toirt cumtas goirid air mòran de na diadhairean agus na sgoilearan aig an robh làmh anns a' Bhiobull Ghàidhlig, agus anns na Saim, agus anns na Laoidhean; Seumas Stiùbhard, an Cill-fhinn; Iain Stiùbhard, an Lus; Alasdair Stiùbhard, an Ionar-pheotharain; Tomas Mac Lachlainn, an Dunéideann; Iain Mac Illeathain, an Glaschu; Raibeart Kirk am Both-chuidir, agus mòran eile. An uair a leughas mi ainmean nan diadhairean so bidh an smuain ag éirigh 'n am inntinn nach gabhadh an leithidean faotainn anns a' Ghàidhealtachd an diugh. Theagamh gu'n abair thusa, a leughadair, nach 'eil an so ach comharradh gu bheil mi fhéin a' fàs sean, oir gun teagamh is e aon de chomharraidhean na h-aoise e an uair a thoisicheas duine air a ràdh gu'm b' fheàrr na seann làithean na na làithean a tha ann an diugh.

Tha e duilich aon linn a choimeas ri linn eile, no seann diadhairean a choimeas ri ministearan a tha fathast beò, ach ged tha meas agam-sa air buadhan agus sgoilearachd nan daoine a thug dhuinn am Biobull, agus na Saim, agus na Laoidhean, tha mi làn chinnteach gu'n gabhadh daoine faotainn anns an eaglais an diugh a dheanadh an obair a cheart cho maith.

Chan 'eil fada o bha an Biobull air a cheartachadh mu dheireadh, is faodar fhàgail mar tha e, ach is fhada o nach do bheanadh ris na Saim a bhitear a' seinn, no ris na Laoidhean. Chan e mhàin gu bheil feum aca-san air an ceartachadh, agus gu'n gabhadh iad deanamh mòran na's fheàrr na tha iad, ach bhiodh e furasda gu leòr daoine fhaotainn a b' urrainn an obair so a dheanamh.

Tha cuid de na Saim a tha am meadar cho

maith agus nach gabhadh iad a bhi na b' fheàrr, ach tha feadhainn eile cho dona 's nach gabhadh iad a bhi mòran na bu mhiosa na tha iad, agus is mòr an diobhail obair shnasmhòr agus obair ghròigeach a bhi taobh ri taobh anns an aon leabhar. 'Na latha féin bha an t-Ollamh Urramach, Iain Smith, an Ceann-loch, na b'fheàrr air an obair so na duine air bith eile a dh' fheuch rithe, ach gheibhinn-sa ann an Seanadh Earra-Ghàidheal an diugh duine nach tigeadh Iain Smith ann an uisge na stiùrach aige, agus na'n robh eaglaisean na Gàidhealtachd a' sealltuinn air thoiseach orra mar bu chòir daibh, dh' fheuchadh iad ri ceann a chur ann an obair m'an tig am bàs air. Tha e na's ro-fheumaile do'n eaglais Shaoir gu sònraichte meadar is ranntachd nan Salm a cheartachadh agus a dheanamh maiseach a chionn gur i as motha a tha cleachdadh na Gàidhlig, agus a chionn nach 'eil i ag uisneachadh ach na sailm a mhàin ann an aoradh follaiseach.

Rud gle neònach, ged a bhios muinntir an taobh Tuath a' bruidhinn air uairean mar nach robh ann am muinntir Earra-Ghàidheal is Pheairt ach cinneach a tha siubhal ann an dorchadas, seòrsa de Nasaret lom as nach urrainn ni maith air bith teachd a mach, is ann o Earra-Ghàidheal agus o Pheairt a fhuair iad fhéin am Biobull agus na Saim. Mur creid iad so bhuam-sa leughadh iad an leabhar so a sgrìobh am fear-dùthcha, Dòmhall Mac Fhionghain, agus chi iad an sin e.

Mòran taing do mhinistear Phort-rìgh air son an leabhar so a thoirt duinn; obair a tha air a deanamh gu cùramach, agus anns am faigh an luchd-leughaidh iomadh rud nach robh fhios aca air. Tha sìobhaltachd is modh 'n a sheanchas; chan 'eil aon fhacal eadar dà chlàr an leabhair a bheir oibheum do dhuine no do eaglais eile.

Faodaidh mi an t-iomradh goirid so air leabhar a chòrd rium a chrìochnachadh leis a' chuid mu dheireadh de'n carail a thug Seanadh Earra-Ghàidheal "Do chum an Leghthora" anns a' Cheud Chaogad de Shaim Dhaibhidh a chuir iad a mach an 1659—"Anois, a leghthora, deunse ditheall ann san obair bhigse bhuingh-adh gu maith, agus guidh air an Tighearna e féin do bheannughadh an tshoisgeil anns na tìrthaibh gaoidhlascha, agus lasair shoiller làn teasa do dheanamh don tsraid bhig do lasadh cheana ionta. Gras maille riot."

Am Bàta Caol Canach

A RÉIR beul-aithris na h-Earadh chaidh A gille òg de mhuinntir Leòdhais a bhàthadh agus e a' gabhail an aisig a dhol a phòsadh té de mhuinntir Scalpaidh. Bhriis bàthadh a leannain cridhe Anna Chaimbeil, agus bhiodh

i ri faicinn gach maduinn is feasgar an oir a' chladaich, ag iarraidh a chuirp, agus an duan tiamhaidh so 'na beul,

"Ailein Duinn, shiùbhlainn leat."

Lean i air siubhal a' chladaich fhad 's bu bheò i, 's cha b' fhada sin, oir chaochail i le briseadh-cridhe ann am beagan úine. B'e ainm Ailein am facal mu dheireadh a labhair i air thalamh, agus chuir i cumhachan air a càirdean gu 'n càradh iad i ann an uaigh a leannain, b'e sin an cuan. Tha e coltach nach do gheall iad so dhi, ach a réir beul-aithris na dùthcha, fhuair Anna Chaimbeul a guidhe ann an dòigh iongantach. Tha an còrr de 'n naigheachd air a h-innseadh anns a' "*Mhiosachan Chéilteach*," ann am Beurla, agus gheibhear i air a tionndadh gu Gàidhlig ann an "*Naigheachdan Fìrinneach*" le *Fionn* nach maireann. So mar a thachair air là an tiodhlacaidh.

Chan 'eil Ròdul, an t-àite anns an robh i ri bhi air a h-adhlacadh ach mu thrì mìle deug o Scalpaidh, ach leis na bha de chàirdean deònach air Anna bhòidheach fhaicinn 'g a càradh fo 'n fhòid an Cladh Chliamain, b'fheudar dhaibh trì eithrichean a chur fo uidheam. B'e Di-sathuirne latha an tiodhlacaidh—latha bhios fada air chuimhne anns na h-Earadh. Sheòl na trì bàtaichean á Scalpaidh, a' toirt an aghaidh air Ròdul. Anns a' cheud bhàta—"Am Bàta Caol Canach"—bha a' chiste-mhairbh, agus na dlùth chàirdean; Coinneach Caimbeul, bràthair Anna; Caimbeulach Mharraig; Caimbeulach Strannnd; Mac Leòid Huisinnis; agus Mac Leòid Loisgin-tìre; agus dhà no trì eile de mhaithéan na h-Earadh.

Bha a' mhaduinn geal grianach, gun deò á adhar, is b' fheudar dhaibh na ràimh a ghabhail. Ach an uair a bha iad os cionn Rudha Réibhnis dh'éirich gaoth an ceann orra. Ghrad dh'atharraich an latha; dh'fhàs an speurdorcha, gruamach, agus dh'éirich a' ghaillionn. Thog am "*Bàta Caol Canach*" an seòl, agus leig iad a mach i air sgrìob do'n chuan, los beatadh gu a ceann-uidhe. Ach cha b'e sin an sùgradh dhaibh. Bha an sneachd a nis 'g a chur; bha a' ghaoth a sior fhàs, agus m' an deachaidh iad fada bha a h-aodach air a shracadh 'na stiallan. Bha an taoim ag éirigh ris na tobhtachan, agus an eithear an impis dol sìos fo 'n casan. Ach rud a b'uamhasaiche air fad! faicear air bhàrr nan tonn coslas boirionnaich, a' leantainn a' bhàta. An toiseach cha d' thuirtear fear seach fear de 'n sgioba diog, ged a bha gach fear dhiubh 'na chridhe féin a' cur olc air mhanadh, 's cha b' iongantach sin. Chùm iad orra a' taomadh a' bhata, ach bha 'n taoim a' buannachd orra ge b' oil leò. Mu dheireadh thuirtear fear dhiubh gu 'm b'e a chomhairle-san a' chiste a chur a mach gun tuilleadh dàlach, agus a guidhe a leigeil le Anna Chaimbeul a bha, a réir choslais, r'afhaotainn a dheòin no a dh' aindeòin. Ach cha tugadh Coinneach a bràthair cead dhaibh so a dheanamh. Bha Coinneach 'na shuidhe 's an deireadh, agus an uair a thuirtear

e so, thàinig tamhasg a pheathar cho dlùth dha 's gu 'n do chuir i a làmh air a ghualainn. Aig a' cheart àm chaidh uisge uamhasach thairis air an eithear a theab a cur fodha; thog an t-uisge a' chiste agus buailidh i Coinneach anns an uchd, agus bha e thar na cliathach, mur beireadh càch air. An sin chunnaic e nach robh feum dha seasamh an aghaidh an dàin, agus dh' iarr e orra a' chiste a chur a mach. An àm a leigeil as, chuir fear dhiubh an ceann aise de le dòirneag ràimh, agus chunnaic iad corp Anna Chaimbeul a' dol fodha ann an tiota gu grunnnd a' chuain, agus chual iad guth ag éigheach gu tiamhaidh,

"*Ailein duinn, shìubhlainn leat.*"

Dhealaich na h-eithrichean eile ris a' "*Bhàta chaoil Chanach*" aig Rudha Réibhnis. Bha iad na bu dlùithe do thìr an uair a dh' éirich an stoirm, agus gun an sìùil a thogail, lean iad ri oir a' chladaich, ag iomram le ochd ràimh gus an do ràinig iad Mànaïs. Gun fhios aca ciod a thachair d' an companaich choisich a' chuideachd gu Ròdul. Ach cha robh sgioba a' bhata eile romhpa an sin. Bha iad uile de 'n bheachd gu 'n deachaidh i fodha, oir nach robh e comasach do bhàta fogsailte an Cuan Sgitheanach a ruith ri leithid de latha. Dhùchuimhnich iad bàthadh Ailein Duinn, agus bàs Anna Chaimbeul, leis cho uamhasach 's a bha an call eile a thachair, a réir choslais.

Ach a thilleadh air ais. Bha am "*Bàta caol Canach*" ann am meadhon a' Chuain Sgitheanaich an uair a chuireadh a mach a' chiste. Bha i letheach uisge, cuid de na ràimh briste, 's a h-aodach 'na stiallan, gun pheallag aca a chrochadh iad ri crann. Ach gu fortanach cha luaithe chaidh an corp a chur a mach na shìolaich an cuan 's a dh' islich a' ghaoth. An déidh dhaibh a taomadh chuir Calum Mac Leòid a bhreacan dheth, is chuir iad suas mar sheòl e, a' ruith roimh 'n ghaoith gu acarsaid air bith a bheireadh am bàta a mach. Leis an dorchadas cha robh fhios aca ciod an taobh a bha iad a' dol, agus bha iad fo eagal gu 'n tuiteadh iad air droch chladach. Eadar sud is latha mhothaich iad a druim a sgrìobadh 'a ghruinnnd, agus an uair a chunnaic iad gu robh iad air tràigh réidh mhìn, thug iad taing do 'n Fhreasdail a thug sàbhailte gu tìr iad. Leum iad aise, dh' fhàg iad am bàta far an robh i, agus an déidh beagan fàlbhain thàinig iad gu C'àite an deachaidh iad air tìr ach ann an tigh far an d' fhuair iad gabhail aca gu coibhneil. Sniosard anns an Eilean Sgitheanach! Bha iad an sin beagan làithean, ach cho luath 's a bha e 'n an comas rinn iad an rathad dhachaidh do na h-Earadh.

Faodar ainmeachadh gu 'n deachaidh corp Ailein Duinn air tìr anns na h-eileanan Sianta,

goirid an déidh bàs a leannain, Anna Chaimbeul, agus chaidh a chàradh fo'n fhòid ann an Leòdhas. Goirid an déidh Dhi-sathuirne an fhuadaich fhuaradh corp Anna Chaimbeil anns an dearbh àite anns an d'fhuaradh corp Ailein Duinn, agus chaidh a sineadh anns an aon uaigh ris ann an Leòdhas.

Làmhnan Dìleas

Cha téid an gràdh air chùl a chaidh

*'Se gràdh a bheir dhomh neart gu ruith
An slighe Dhe do ghnàth;
Tha eagal 's eòl aig Satan fhéin,
Gidheadh as eugmhais gràis.*

AN uair a bha an soisgeulaiche urramach, Daibhidh Mac An-Léigh, ann an teas-meadhon Africa bha dà sheirbhiseach dhìleas aige d' am b' ainm *Susi* agus *Cumah*.

Their cuid de dhaoine nach 'eil iochd no onoir ann an sliochd Ham, ach tha an gnìomh ciatach a rinn an dithis dhaoine ud a' dearbhadh gu robh an cridhe cho geal ris an t-sneachd ged bha an craicionn dubh. Chan urrainn an t-Etiopach a chraicionn a mhùghadh ach, coltach ris an duine gheal, tha e bàigheil ris an fheadhainn a tha bàigheil ris.

Bha Daibhidh Mac An-Léigh coibhneil ris an t-sluagh aineolach bhorb am measg an deachaidh e leis an t-soisgeul, is thomhais iad-san dha leis an tomhas a thug e dhaibh. Chaidh e thuca mar charaid is mar bhràthair, is ghabh iad e gu an cridhe. Rachadh e gun fhiamh, gun eagal, am measg threubhan borb ris nach fhaodadh na Boers am beatha earbsadh, agus cha chuireadh iad corrag air, a chionn gu robh fhios aca gu'm bu charaid dhaibh a bha ann.

Cha robh dòigh aig na Boers air an duine dhubh a riaghladh ach a leòr de'n chuip a thoirt da, ach b' aithne do'n t-soisgeulaiche chaomh dòigh a b' fheàrr na sin. Choisinn e an cridhe le gràdh is coibhneas; a' buntainn riu, chan ann mar bhrùidean na machrach ach mar dhaoine a bha air an cruthachadh ann an ìomhaigh Dhe, agus a bha cosmbuil ris féin 'n an aigne.

Tha H. M. Stanley a chaidh air a thòir an uair a bha e air a chall do'n t-saoghal fad bhliadhnachan ann an cridhe Africa, agus eagal air daoine nach robh e beò, ag innseadh anns an leabhar a sgrìobh e m'a thurus, mu chagarsaich a chual e eadar na companaich dhubha a bha còmhla ris féin agus na companaich a bha còmhla ri Daibhidh Mac An-Léigh; agus tha e ag ràdh gu'n do chuir na chual e nàire air. Choimeas iad sinn, ars' esan, r'a chéile, agus dh' aontaich iad nach robh

*Bha iad gràdhach agus taitneach 'n am beatha,
Agus 'n am bàs cha do sgaradh iad.*

Theirteadh am "Bàta caol Canach" ris an eithear mhi-shealbhaich a ghiùlain corp Anna Chaimbeil, a chionn gu 'n do cheannaich Caimbeulaich Scalpaidh i o fhear de mhuinntir Chana."

*Buan-mhairidh gràdh air feadh gach linn,
Ach sguiridh creideamh 's dùil;
'Se gràdh a ghluaiseas sinn gach linn,
A sheinn do Rùgh nan dùl.*

annam-sa ach duine dona làimh ris an fhear eile. Thubhairt mo sheirbhiseach féin ri càch, "Tha 'ur maighstir-sa 'na dhuine maith, 'n a dhuine fìor mhaith; tha a chridhe geal is blàth, agus cha bhi e 'g ur bualadh; ach tha ar maighstir-ne cruaidh, agus cho teth ri teine."

Cha robh duine d'a dhaoine féin dlùth do Dhaibhidh Mac An-Léigh an uair a thàinig a' chrìoch air. Bha an spiorad toileach ged bha a bhodhig lag, agus lean e air a thurus gus nach b' urrainn e seasamh air a chasan le pian is laigse.

Ach dh' eiridinn *Susi* agus *Cumah* e le làmhnan caomhail; fhuair e gach aire agus comhfhurtachd a b' urrainn iad a thoirt da. Cheangail iad buird fhiodha r'a chéile, is chuir iad 'na shìneadh e air leabaidh fheòir air na buird. Chroch iad an leaba sin ri cabar làidir agus chuir iad air an guailibh i; mar sin ghiùlain iad e air a thurus fad mhóran làithean.

Cha robh an t-slighe soirbh; bha an dùthaich air a bàthadh le uisge; agus bhiodh iad air uairean fodha gu ruig an cruachan fad an latha. Bha teas na gréine deuchainneach, agus chroch iad plaide ris a' chabar, a chumail na gréine o aodann.

An uair a chunnaic iad gu robh a' chrìoch dlùth agus nach b' urrainn daibh a ghiùlain gun a ghortachadh thog iad bothan beag anns an faigheadh e tàmh. Rinn iad leaba dha le biorain is feur, agus chuir iad am bocsa chun-gaidhean ri thaobh. Shiubhail e an oidhche sin, air a ghliùinean ag ùrnuigh. B'e na briathran mu dheireadh a sgrìobh e, "Beannachd Dhe do neach air bith, Breatunnach no Turcach, a léighseas truaighean is créuchdan Africa."

Anns a' mhaduinn chuir a sheirbhisich an comhairle r'a chéile cìod a dheanadh iad r'a chorp. Dh' aontaich càch le *Susi* agus *Cumah* gu'n cuireadh iad dhachaidh do Shasunn e. Dh' fhosgail iad e, is thiodhlaic iad a chridhe aig bun craoibhe. Thiormaich iad a chorp anns

a' ghréin fad cheithir là deug, 'ga shuathadh le salann is branndi, agus an sin phaisg iad ann an aodach e. Air uachdar an aodaich chuir iad rusg craoibhe; cheangail iad an corp ri cabar; agus chuir iad an aghaidh air a' chladach, 'ga ghiùlan ma seach air an guallibh.

Bha an t-astar fada agus an t-slighe duilich; bha iad còrr agus mìle de mhiltean o bhaile-puirt (cha robh iad ann uile gu léir ach ochdnar), ach ged bha an t-astar mòr bha an gràdh na bu mhotha. Fad naoi mìosan ghiùlain iad e thar aibhnichean agus thar mhonaidhean, troimh choiltean is bhealaichean, am measg

threubhan do nach robh maith dhaibh innseadh ciod a bha iad a' giùlan, gus an do liubhair iad e d'a dhaoine féin ann an Zansibar, far an do chuireadh air bòrd luinge e gu Sasunn.

A bheil gnìomh eile ann an eachdraidh an t-saoghail a ghabhas cur air thoiseach air gnìomh nan daoine gaolach ud? Air uachdar na h-uaigne aig Daibhidh Mac An-Léigh an Abaid Westminster, far a bheil e air adhlacaidh maille ri rìghrean is maithean na tìre, tha na facail so air an gearradh air a' chloich,

Air a thoirt le làmhnan dìleas

Thar muir is tìr.

A' Feitheamh Gus an Tig E

THA mise feitheamh h-uile tiota,

Gus an tig e air mo thòir;

Air a chaithris gus an tig e,

Chum gu faigh e mi air dòigh:

Gu dhol leis, mar eun air iteal,

Suas gu h-àrd os cionn na neòil,

Air sgiathaibh luatha a' ghràidh 's a' chreidimh,

'Stigh do chùirtibh naomh a ghlòir.

Thuit e rium gur e a thigeadh,

Ann an tiota air mo thòir;

Is tha mi creidsinn h-uile lide,

'Thuit e rium—'s ann dhomh bu chòir—

Oir riamh cha d'thuit e fadal idir,

Nach robh fìrinneach gu leòr;

Is gheall e dhòmhs' gur e a thigeadh,

Ann am priobadh air mo thòir.

Tha fios agam nach 'eil mi airidh,

Air gu'n aidicheadh e mi,

No gu'n tigeadh e ga'm' fharraid,

'S mi cho neonach gun bhrìgh;

Tha fios agam gu bheil mi salach,

Ann a' faireachadh mo chridhe,

'S nach deach' nàdur grannd a' pheacaidh,

Th'air mo shiubhal, uile chlaoidh.

Tha fios agam gu bheil mi peacach—

Agus, och, 's ann orm tha bhuil—

Ach 's aithne Dhàsan tha ga'm' fhaicinn,

Air son sin gur tric mi gul;

Ach cha dean mo dheòir a ghlanadh,

Ged a shruthadh iad mar thuil,

Is e dòigh is solas m'anam

Gu'n deach' mo ghlanadh leis an fhuil.

Tha mo shùilean tric a' sìleadh,

'S tha mo chridh air call a thredoir,

Ach 's e mo shòlas'nuair a thig e,

Gu'n siab e fhéin air falbh mo dheòir;

Is le làthaireachd ghràidh a Spioraid,

Gu'n toir e solus dhomh is deò,

'S gu'n toir e leis mi far a bheil e,

Shuas os cionn gach sgàil is ceò.

Dh' àithne e dhomh a bhi gun eagal,

Ach bhi creidsinn ann an Dia,

Oir gu cinnteach gu bheil aig-san

Aite-còmhnuidh farsuinn brèagh,

Ann an tionail e a chuideachd,

Sona, sàmhach, fo a sgiath,

Far am bi iad uile cuideachd,

'S far a meal iad glòir an Triath.

Is e mo ghuidh gu'n dean a Spiorad

Teine lasadh 'na mo chom,

A loisgeas suas, mar fhraoch air fireach,

No mar chonnadh seargt air tom,

A h-uile smuain mhi-naomh is iodhal,

Gus am bi mo choguis lom,

Rùisgte, glan, is naomh is ionraic;

'S a nì'm peacadh dhomh mar dhom.

O, gu'm bi mo spiorad ullamh,

Air a ghréiseadh mar le h-òr,

Is air éideadh leis a' chulaidh

'S cubhaidh do a mhuinntir chòir;

Le mo lóchran air a lasadh,

Agus ola 'na mo stòr,

Gu dhol stigh leis gus an t-suipeir,

'Nuair a thig e air mo thòir.

ALASDAIR MACRATH.

Air do dh'ughdar an dàin so a bhi turus a' tadhal air a mhàthair agus i air leabaidh a bàis dh'fheòraich e cia mar a bhà i. Fhreagair i, "Tha mise air m'fhàgail an so, feitheamh h-uile tiota gus an tig e air mo thòir." Thuit na briathran air a chluais le ceòl, agus air a chridhe le teòdhadh, agus dh'èirich na rainn fa chomhair inntinn. Tha iad a nis air an cur a mach mar chuimhneachan oirre, agus an dòchas gu'n cuidich iad creutairean gràs-mhor a dh'fhaodas a bhi mar a bha ise, feitheamh gus an tig e.

La na Ceisd an Garrabost

BHA Sàcramaid Suiper air a Tighearna air a Bhrìthealadh an coimhthional Gharraboist, an Leòdhus, air a' cheud Sàbaid de mhios deireannach an Earraich. Bha comh-chruinneachadh mòr a làthair air gach là de 'n Ordugh, as gach cearn de 'n eilean, agus as na h-Earradh. 'S e coimhthional blàth beathail a bha so, agus tha dùrachd agus dìlseachd an t-sluaigh 'na neirt 's 'n a mhisneachd do 'n Mhinisteir, an t-urr. Lachlainn MacLeòid. Air Di-haoine, là na ceisd, thug Ruairidh MacIlleathain a mach mar bhonn co-labhairt, Eph. ii. 1, "agus sibhse a bheòthaich e, a bha marbh an euceartaibh agus ann am peacaidhean." Dh' iarr e comharraidhean air a' mhuinntir a thugadh beò leis an Spiorad, eadar-dhealaichte uapason anns nach 'eil ach beothalachd nadurra agus mar an ceudna cuid de na ceumannan 'san obair mhór so.

Dh'fhosgail am fear-sgrìobhaidh a' Cheisd gu h-aithghearr, a' deanamh luaidh air an atharrachadh a bha fillte suas an so, agus air cho cumnbhallach 's cho coimhionta 's a bha saothrachadh gràis air an anam. Labhair an sin naoi duine deug gu pongail druigheach. Bu shuilbhir tlachdmhor an fhianuis a thug iad seachad air na rinn an Tighearna do 'n anam. So beagan dhe na thubhairt iad :

Tormad MacIomhair, Misionaraidh Scalpaidh.

Tha beannachd aig m'anam o na briathraibh. Chan e an obair fhéin air a bheil iad so a' leagadh an dòchais. 'S e an dòchas as mò 's an t-aobhar gàirdeachais as mò gur e obair Dhé a th'ann. Rinn e aithnichte dhaibh am falamhachd. Chan 'eil gin dhiubh nach bi crochadh an cuisean gu léir air saor-ghràs Dhé. Tha cliù Chriosd mór dhaibh. Tha iad ag iarraidh a làthaireachd agus a' fàs na's taingeile a' h-uile là.

Fionnladh Caimbeul á Nis.

Tha dà ni sonraichte mu'n mhuinntir so : An ni a bha iad agus an ni a tha iad. Chaidh a shealltainn dhaibh gum bi iad marbh gus am bi iad air an aonadh ri Criosd. Cho-dhuinn iad nach robh tròcair an Dia dhaibh. Ach thàinig Criosd d'an ionnsaigh mar Fhear-saoraidh, ag radh mar ris na deisciobuil, air an tonn-luasgadh air a' mhuir, "Biodh deagh mhisneachd agaibh" agus bha fèadh ann. Tha iad a' leigheadh an dòchais air tròcair Dhé. Coltach ris an t-Salmadair, tha creidimh aca 'san darna làimh, agus ùrnuigh 'san làimh eile. Chan 'eil a' h-aon diubh nach d'fhàinig Criosd gu bhi luachmhor dha.

Ruairidh MacSwain á Scalpaidh.

Bha iad so marbh a' tighinn a stigh do 'n t-saoghal. Ach bha iad a' cleachdadh misneachd do bhrìgh gu bheil iad air am filleadh a steach 'san fhacal "sibhse." Tha dòchas aca gu bheil iad air am beothachadh. Tha gràdh aca do shluagh an Tighearna nach robh aca riamh. Tha iad ag iarraidh a bhi air am beothachadh gach là.

Pàdruig Domhnallach á Steòrnabhagh.

Tha an t-eòlas so iongantach, an t-eadar-dhealachadh staid a bha aca so. Tha obair an Spioraid diamhair, miorbhuileach agus sinne cho aineolach. Nuair a tha an Spiorad a' deiligeadh ris an anam tha cuisean an-shocrach aige. Ach tha fois mhilis agus mhaith a' tighinn ann an dòigh nach robh dùil aige. Bha mi anabharrach déigheil air sùgradh an t-saoghail, air an làr-dhànna agus anns an tigh-òsda. Ach thoisich mi smaoineachadh le iomnaidh agus le cùram, agus dh'fhàs mi uamhasach mi-chomh-fhurtail. Dh'fhalbh mi feadh na rioghachd ag iarraidh soluis. An tigh mo charaid chaidh mi thairis o bhàs gu beatha. Glòir do ainm Dhé !

Niall Smith á Leurbost.

Bha iad so marbh ach tha iad beò. Bha iad caillte ach fhuaradh iad. Cha robh dad uair eigin agamsa mu mheadhonan nan gràs. Bha mi na bu toilichte 'san tigh-òsda. Ach chaidh na seann nithe seachad : rinneadh na h-uile ni nuadh. Tha comharadh soilleir orm féin ; tha an Tighearna na's luachmhor na bha e riamh, thaobh nan nithean o'n do chum e mi. Aidich thusa an Tighearna. Chan 'eil duine sam bith ceart mus a h-urraim e aideachadh gu bheil e 'n a chriosduidh. Car son a tha sibh 'g a chleith ? Ma chumas sibh a' chùis agaibh féin tha sibh a' cur call oirbh féin 's air an aobhar.

Coinneach Domhnallach, misionaraidh Uidhist Deas.

'S e suidheachadh uamhasach as an deachaidh iad so a bhuntainn saor. Oir cha robh neach a riamh nach robh gràim agus eagal aige ann a bhi ag amharc air a' bhàs. 'S e an dleasdanas agus an sòchair a bhi ag aideachadh mar na rinn Dia do 'n anama. Is e beagan buannachd a bheir duine do aobhar an Tighearna 's do cho-chreutar mur tog e fianuis. 'S iomadh dòigh 's a bheil an tighearna 'g a fhoillseachadh féin : Ach tha fios agad mar a choinnich Criosd riutsa. Is e dìteadh mòr a tha ann ma tha thu cumail air ais o 'n fhianuis troimh nàire. Tha esan a' toirt misneachd do 'n mhuinntir a tha lag. Cha d'fhuair mi riamh neart gus an do thog mi

fianuis fhollaiseach. Feumaidh mi bhi 'g aideachadh gu bheil dearbh-chinnt agad. Fhuair thu beothachadh: innis sin a mach agus bheir e neart do do chridhe.

Fionnladh Smith á ArnoI.

Is e obair an Spioraid Naoimh a tha an so. Tha cuid air an taladh le cumhachd is gràdh an t-soisgeil. Tha feadhainn eile a' faotainn foillsichithean mòra agus domhain air am feuman. 'S e cheisd, chan e bhi lorg mar a thàinig sinn, ach an d'thainig sinn? Tha a' mhuinntir a thig beò ann an dàimh ris a' mhuinntir a bha beò a cheana. Tha Crìosd luachmhor dhaibh agus a' dol na's luachmhòra. Tha mothachadh aca air truallidheachd, ach 's e spiorad na beatha a tha toirt a' mhòthachaidh sin doibh. Tha an Spiorad mar an ceudna a' foillseachadh Chrìosd dhaibh.

Murchadh MacLeoid á Balallain.

"Tha carbaid Dhé 'n am fichead mìl." Tha feadhainn fo dhiobhail misnich air son nach deachaidh am beothachadh air an aon doigh ri muinntir eile. Tha gu h-àraidh farmad aca ris a' mhuinntir aig a bheil fios air an dearbh uair agus mhionaid anns an deach an iompachadh. Ach chan 'eil aobhar sam bith air son so. An neach air a bheil acras agus tart an déidh fireantachd chan 'eil e ceart dha bhi smuaineachadh gu bheil e marbh. Théid an obair air adhairt gu coimhliontachd. Tha Dia cumhachal agus ceart, agus cha sgar e air an taobh thall o'n chuideachd a dh'iarr thu 'san fheòil. Tha e mar chomhar orra so gu bheil iad rèidh ri toil an Tighearna a dh'aindeon cho doilich 's a dh'fheudadh cùisean a bhi. Tha an lighiche a dòrtadh beagan á iomadach botul air son cungaidd-leighis a mheasgachadh do'n duine tha tinn. Mar sin tha Dia a' toirt air na h-uile ni a bhi ag oibreachadh an ceann a chèile chum maith dhaibhsan aig a bheil gràdh dha.

Murchadh MacLeoid á Uig.

Thoisich an Tighearna ag oibreachadh anna-inn agus dh'aithnich mi gun robh mi marbh. Chunnaic mi mi féin a' dol fodha an uisgeachan domhain. Theòraich e an sin mi a dh'ionnsaidh a' chuspair iongantaich air a' chrann. Bha cumhachd gràdh agus gràis tarruing air a chur an cleachdadh do mo thaobh. Tha an cuspair sonraichte am measg na bha 's na tha a fàs na's luachmhòra an còmhnaidh. Tha buaidh na tarruing a' tàladh na muinntir so.

Alasdair Domhnallach á Nis.

Chan e an aon doigh a tha Dia a' gabhail ris na h-uile dhiubh so. Cha leig sinn a leas a bhi 'g ar cumadh féin ris na dòighean a ghabh e ri muinntir eile. Cha robh iad so ag ùrnuigh an uair a bha iad marbh. Ach shaor lagh spiorad na beatha ann an Iosa Crìosd iad. Thàinig

solus a steach do'n anam. Chunnaic iad gun robh iad caillte, 's gur e muinntir chaillte a thàinig Crìosd a dh'iarraidh. Tha'n fheadhainn a thugadh bèò ag iarraidh a bhi fo sgail na craoibhe, far a bheil biadh is deoch dhaibh. An fheadhainn a tha mealtainn na ceud thoraidhean tha iad ag iarraidh na's mo agus na's mo. 'S e am miann gum biodh aobhar an Tighearna air a ghleidheadh gun oilbheum agus gun spot.

Calum Domhnallach as na h-Earadh.

An uair a thàinig an Spiorad fhuair iad so a mach gur ann caillte bha iad anna féin. Tha iad a' faicinn nithean 'n am beatha a tha cur teagamh orra aig amannan gu bheil iad beò. Chan 'eil iad riaraichte ach leis an lànachd a tha anns a' chuspair a thug iad beò. Cha bhi iad toilichte mur bi iad an cuideachd sluagh an Tighearna. Tha an inntinnean agus an aighnidhean ris a' mhuinntir a tha an taobh a muigh, chum 's gum bi iadsan mar an ceudna air am beathachadh.

Aonghas Macaoidh á Habost.

Tha na mairbh air an toirt beò, oir tha fear an gràdh air buntuinn ri'n anam. Bha mi rag-mhuinealach, ged thug an Tighearna ioma comharra dhomh gus an d'thàinig mi gu bhi strìochdadh. Tha a' mhuinntir so an sàs 'san Tighearna air son an anama féin agus anama an co-pheacach. Tha e 'na chomhar dhuit gu bheil fios agad có chuideachd as tlachdmhòra leat. An uair a chì thu daoine 's a' choinnimh ùrnuigh tha sud a' foillseachadh gu bheil gluasad ann. Tha tlachd aca so an tigh Dhé 's 'n a shluagh, agus 's na h-uile ni a bhineas dha. Car son nach seas thu mach air taobh Fir do ghraidh? Chan 'eil airdheachd annad ach tha airdheachd annsan. Tha dòchas aca so annsan air son na sìoruidheachd.

Tormad Domhnallach á Steòrnabagh.

Tha so 'n ceisd da-riribh do'n fheadhainn a dh'fhosgail Dia an sùilean. Chan 'eil cumhachd a bheir daoine beò ach cumhachd nach buin do dhaoine. Tha cuid dhiubh so nach 'eil cho làidir ri càch. Chan urrainn na h-uain iomadach slochd a leum a leumas na caoirich, ach giùlanaidh am buachaill iad 'n a uchd. 'Se iad fhéin a fhuair a' mhuinntir so mun d' fhuair iad ni sam bith eil Thàinig am Mac Stròthail d'a ionnsaigh féin mu's do thill e dhachaidh. 'S ann mar so a chuireas sinn meas air Uan Dé. Chunnaic mi gun robh mi dubh a chionn gun d'éirich a' ghrian orm. Tha an t-anam ag iarraidh a bhi 'g a cheasnachadh féin. Aon chomhar: cha ghluais an duine marbh, ach cluinear osna aig an anam beò. So a' cheisd: ciod i do bharail mu thimechioll Chrìosd? Có a b'fhearr leat a bhi riaghladh 'n ad bheatha? An e Iosa 'n a aonar?

Uilleam Domhnallach á Nis.

An uair a thugadh beò iad so thàinig gàirdeachas agus aoibhneas a steach. Tha so cur iongantais air a' h-uile neach dhiubh, ciod a chunnaic an Tighearna annamsa? Bha e 'n a bhuairleadh dhomh nach d'fhuair mi dusgadh garbh cosmhail ri cuid. Ach tha feadhainn eile ann a thoisich ag iarraidh Dhé o'n oige. Chan 'eil e gu deifir gu de a' cheart dòigh; 'S e am prìomh ni gun aobharaichear ar cridhe. Na biodh nàire air duine sam bith air son an Tighearna aideachadh ach biodh nàire air nach aidich e e.

Lachlainn MacLeòid as na h-Earradh.

Fhuair a' mhuinntir so mothachadh air an staid. Ghluais so iad gu bhì 'g iarraidh beatha. Tha iarrtas orra nach bi iad á so suas beò dhaibh féin, ach dhàsan a dh'fhuiling am bàs air an son. Tha iad ag amharc ris a' chuspair a bhios a' tarruing puinsein a' pheacaidh a mach as am beatha. Bha mi fada frithealadh nam meadhonan ach cha do rinn e feum dhomh. Ghléidh an Tighearna mi tre mhòran ghàbhaidhean, gidheadh bha mi mi-churamach. Mu dheireadh chaidh mo chur gu cabhag tre aisling na h-oidhche, 's cha d'fhuair mi fois no tearuinteachd gus an do dhruid mi ri Crìosd.

Aonghus MacLeòid, Misionaraidh Steòrnabhaidh.

Cha dhealaichinn ri mo ghràdh do Chrìosd air son ni sam bith a chunnaic mi rianh. Chan 'eil càil a dh'fhios agam c'ùin a thugadh beò mi, ach tha fhios agam gun deachaidh mo thoirt beò. Tha cadar-dhealachadh dòigh déiligidh aig Dia. 'Se a cheisd: Dé'n cuspair ris a bheil ar sùil? Chan fheud sinn a bhi stéidheachadh ar n-anam air fairidhchidhean. Gu tric an comhar as soilleire a tha an Tighearna faicinn oirnn is e sin a tha 'g aobharachadh dhuinn trioblaid.

Iain MacSuaib as na h-Earradh.

Bha an Tighearna a' strì rium am òige. Màith dh'fhaoidte nach 'eil mothachadh aig an

dòigridh gu bheil an Tighearna a' strith riù. Tha so 'n a chomhar air daoine chaidh a bheòthachadh. Tha eagal orra a bhi goirteachadh nan uan. Tha iad ag iarraidh bhi coiseachd an slighe Chrìosd. Tha iad a' dol o cheum gu ceum a' cuideachadh a chéile air an t-slighe gu glòir. Bha toil-inntinn agam uair eigin an sùgradh an t-saoghail, ach cha toirinn aon mhionaid de'n t-sùgradh spioradail a bh'agam a nis air son a h-uile toil-inntinn is fearas-chuideachd a bha agam a roimhe.

Domhnall Domhnallach as na h-Earradh.

An ni is mo 's is prìseile am frithealaidhean an Tighearna de'n t-sluagh, chan 'eil e an sealladh an t-saoghail idir. Tha prionnsapal nuadh dara naduir air a ghintinn auns an duine. Chan 'eil e an crochadh idir air mar a bhios an duine fhéin a' dol suas agus sìos. A' h-uile neach de shluagh an Tighearna tha e gluasad do bhrìgh gu bheil e beò. An Tighearna a thòisich an obair bheir e buaidh a mach dha féin. Bithidh iad so air am beòthachadh 's air an uisgeachadh. Tha iad ag iarraidh an am 'sam bi na h-uile air an tionndadh ri Crìosd.

Iain Moireastan as na h-Earradh.

Tha a' mhuinntir so a' gradhachadh a chéile. Tha iad air an aonadh mar bhraithrean ann an Crìosd. Is e so an comhar a tha mi ag iarraidh a bhi faicinn annam fhéin gus a bhi 'g am mhisneachadh gu bheil gràdh agam do shluagh an Tighearna.

Dhùin an t-Urr. Murchadh mac Aoidh, Ministèir Bharbhais a' cheisd ann am briathran tlachdmhor, tomadach. Nochd e gur e Crìosd an dual as luachmhora a tha ceangal nan daoine so ri Dia. Chan fhaigh an uaigh a ris esan agus annsan tha iasan a' buadhachadh a ris thairis air a' bhàs. Fairichidh a' mhuinntir bheò a bheatha a tha anna. Tha iad coisrigte do Dhia.

Chaidh an sin an t-seirbhis a chrìochnachadh.

A. S. MOIREASTAN.

Sgrìob do Thìr a' Gheallaidh

DH' iarrainn cunntas ghoirid a thoirt do ar leughadairean air sgrìob a thug mi o chionn ghoirid do dhùthaich Phalestin. Tha mìltean as gach ceàrn de 'n t-saoghal a' dol air chuairt do 'n tìr so gach bliadhna. Tha aobhar a bhi creidsinn gu bheil mòran iodhal-aoraidh agus féin-fhìreantachd co-cheangailte ri cuid de na turasan so. Ach gidheadh tha e iomchuidh agus ceart gu'm biodh spéis shònruichte aig daoine do'n tìr so, agus gu'm bu mhath leò amharc le'n sùilean air tìr air am beil iomradh glòrmhor againn anns na Sgrìob-turan; gu'm biodh aca ri ràdh, "Mar chual is amhluidh a chunnaic sinn am baile Rìgh

nan sluagh." Tha an tìr so iomraideach, am measg aobharan eile, air son gu robh Abraham, Isaac, agus Jacob, air chuairt innte; gu robh na rìghrean Daibhidh agus Solamh a' rioghachadh an sin; gu robh na fàidhean agus na h-abstoil a' teagasg, agus gu sònruichte gu robh an Slànuighear Iosa Crìosd a' saothrachadh innte re laithean fheòla air an talamh. Cha bhiodh e iongantach uime sin ged bhiodh e fiòr an ni tha sgrìobhta, "Tha do sheirbhisich a' gabhail tlachd 'n a clachaibh; tha deagh rùn aca d' a luaithe."

Air an aobhar sin bha mi toilichte gu'n d' fhuair mi an cothrom air an Tìr Naomh

fhaicinn le mo shùilean. Bha mu thimchioll ceud gu leth againn air an turas; dithis dhiubh às a' Ghàidhealtachd air an robh mi eòlach, agus a bha 'nan dlùth-chompanaich dhomh air an t' slighe, Mghr. Mac Illinnein, Ministear Chinn-tàile, agus an Dotair Fearchar Mac Rath á Gleann-seile.

Dh'fhàg sinn Lunnainn air Di-màirt, an treas là de'n Mhàrt, agus chaidh sinn air tìr ann an Boulogne 's an Fhraing air an fheasgar sin féin. Ghabh sinn ar turas o sin air tìr gu Marseilles, baile ann an taobh a deas na Frainge, a ràinig sinn madainn an ath là, Di-ciadainn. An sin chaidh sinn air bòrd na luinge *Theophile Gautier*, long mhaiseach agus chomhfhurtail. An uair a dh'éirich sinn air maduinn Diardaoin, an còigeamh là de'n Mhàrt, bha an long a' seòladh dlùth air eilean Chorsica, àite breithe Napoleon Bonaparte. An sin ghabh i seachad tre chaolas Buonifaccio gus fa dheòidh an do chaill sinn sealladh air tìr ann an meadhoin a' Chuain Mhóir (Mediterranean) air là àluinn grianach. Air an ath là, Di h-aoine, chuir sinn seachad là taitneach eile air bòrd na luinge a' seòladh dlùth air na h-eileanan Lipari. Chunnaic sinn a' bheinn Strumboli, còrr is trì mìle troigh a dh' àirde, smuid cheò ag éirigh as a mullach agus tighean neònach aig bonn na beinne làmh ris an tràigh. Ghabh sinn seachad tre chaolas Messina, eilean Sicily air an làimh dheis, am baile Messina làimh ris an tràigh, agus na beanntan àrd a' togail an cinn coltach ris na beanntan againn fhéin anns a' Ghàidhealtachd.

Air maduinn Di Sathuirne, an t-seachdamh là, chaidh sinn air tìr ann an eilean Mhalta (Melita). Chaith sinn beagan uairean ag amharc air earrainnean de 'n eilean. Chunnaic sinn Loch Phoil (Pembos Bay), far an deachaidh Pol agus a chompanaich air tìr air an turas gus an Ròimh. Tha an t-eilean so fo riaghladh Bhreatainn, agus chunnaic sinn cuid de na luingeas-chogaidh againn anns a' phort.

Chaidh sinn a ris air bòrd anns an fheasgar. O fheasgar Di-Sathuirne gu maduinn Di-Màirt, an deicheamh là de'n mhìos, bha sinn air an t-slighe o Mhalta gu ruig Alexandria anns an Eiphit. Air là na Sàbaid shearmonaich Dean Inge air bòrd na luinge. Air maduinn Di-Màirt, mar thuirt mi, ràinig sinn Alexandria far an deachaidh sinn air tìr, agus ghabh sinn ar turas o sin gu ruig Cairo, baile mòr na h-Eiphit anns am beil fagus air muillean luchd-àiteachaidh. Dh' fhan sinn anns a' bhaile so o fheasgar Di-Màirt gu maduinn Di-haoine. Chunnaic sinn iomadh nì iongantach re na h-uine so, mar bha na Pyramidean, an Sphinx, ionmhasan uaigh an Rìgh Tutankhamen, a tha air an tasgaidh anns a' Mhuseum, abhainn na h-Eiphit (the Nile), agus mòran de nithean

eile nach urrainn sinn ainmeachadh fa leth. Air maduinn Di-h-aoine ghabh sinn ar turas o Chairò gu ruig Port Said far an deachaidh sinn air bòrd na luinge a bha feitheamh ruinn aig a' phort so. Sheòl sinn o sin gu ruig Iaffa, a ràinig sinn air madainn Di-Sathuirne an ceathramh là deug de'n mhìos. B' e ainm an àite so o shean Iopa a tha air ainmeachadh gu tric anns na Sgrìobtuirean. Tha e air aithris mu Ionah gu'n deachaidh e sìos gu Iopa a ghabhail luing a sin gu Tarsus. So far an do thog Simon Peadar Dorcas o na mairbh, agus anns an do ghabh e tàmh iomadh là maille ri Simon àraidh, fear-deasachaidh leathair. Tha ar n-eaglais a' cumail teachdaire soisgeulach (Missionary) anns a' bhaile so, Mr. Robertson. Choinnich esan Mr. Mac Illinnein a bha gu tàmh anns a' bhaile air an t-Sàbaid còmhla r'a mhac a bha 'na lighiche ann an so. Thug e do'n sgoil Shàbaid e far an cual e a chlann a' seinn anns a' chainnt Arabianach cuid de na laoidhean againn, mar bha "Jesus loves me, this I know." Mar sin air dheireadh thall bha ar casan air an Tìr Naomh, an tìr air an do dh' amhairc Maois le leithid de thlachd o mhullach beinn Nebo.

Cha luaithe bha sinn air tìr na ghabh sinn ar n-àite anns na carbadan-ola (motor cars) a bha feitheamh ruinn ann an so gu ar toirt suas gu Ierusalem a bha còrr agus dà fhichead mìle an ear-dheas o so. Bha a' cheud earrann de ar turas tre chòmhnard Sharoin a bha 'na fhearann torrach, agus air a dheagh àiteachadh. Am measg measan eile a tha fàs ann an so tha na h-oransearan as feàrr air thalamh. Bha chuid mu dheireadh de 'n turas tre bheanntan Iudea a bha creagach agus làn de chlachan aoil. Chitheadh caoraich agus gobhair ag ionaltradh, daimh a' treabhadh anns na h-achaidhean, agus càmhalan a' giulan uallaichean mar bho shean, agus muileidean gu leòir.

Ràinig sinn Ierusalem ann an teamhar mhath an dèidh turas taitneach anns na carbadan. Chuir sinn suas ann an Tigh Osda (The Grand New Hotel), air son nan trì oidhchean a bha sinn gu bhì anns a' bhaile. Chaith sinn am fheasgar ag amharc air cuid de sheallaidhean a' bhaile fo thredrachadh luchd-iùil. "Rachaibh mu thimchioll Shìoin Naomh; cuartichibh i maraon" Rinn sinne so gu litireil aig an àm so. Chunnaic sinn far an robh sruth Chedroin agus lochan Shiloam, àit-adhlaic rìghrean Iudah. Chitheadh sinn cho fad ris an taobh an Iar de amhainn Iordan (trans. Iordania). Chunnaic sinn na Iudhaich a' caoidh ri taobh a' bhalla bhronaich (the Wailing Wall). Chaidh sinn a steach do eaglais na h-Uaighe Naoimh (The Church of the Holy Sepulchre). Tha iad a' cumail a mach gu bheil an eaglais so air a togail air làrach na h-uaighe anns an robh an Slànuighear air adhlacadh. Co dhiu tha sin fìor gus nach 'eil tha so fìor, agus is e fìrinn as

cudthromaiche, “Chan ’eil E ann an so; dh’ eirich E.” Air là na Sàbaid, an còigeamh là deng chaidh sinn toiseach an là do eaglais na h-Alba ann an Ierusalem a bha air a togail o chionn ghoirid anns a’ bhaile air son leas air luchd dùthcha a bhiodh air chuairt ann, agus mar an ceudna buill na h-eaglais Chléireach á tirean eile. Dh’ fhosgail an t-Urr. Dr. Tormod Mac Illeathain á Dunéideann an eaglais air a’ bhliadhna so chaidh. Chomanaich sinn anns an eaglais as déidh na searmoin. Bha sinn toilichte gu’n d’fhuair sinn an cothrom air bàs an Tighearna a chumail air chuimhne anns an dearbh bhaile anns an do thachair e. An déidh ar dìneir chaidh sin gu mullach sliabh nan Crann-ola agus o sin gu Betlehem far an do rinn sinn aoradh anns an eaglais a tha air a togail air làrach an stàbuill agus na prasaich anns an robh Iosa air a bhreith (The Church of the Nativity). Air Di-Luain chaith an comunn a’ cheud chuid de’n là ag amharc air earrannan eile de’n bhaile, Gáradh Ghetsemane, an t-Slighe Bhrònach (Via Dolorosa), an t-ionad far an robh an teampull, ionad air nach cuir Iudhach a chas air eagal gu’n saltair e air an àite anns an robh, “An t-ionad bu ro naomh.” Air an fheasgar chaidh iad an ear cho fad ri Iericho agus abhainn Iordan agus a’ Mhuir Mharbh.

Air Di-Màirt, an seachdamh là deug, dh’fhàg sinn Ierusalem, agus chaidh sinn air turas anns na carbadan gu ruige Nasaret, a tha mu cheithir fichead mìle tuath air Ierusalem. Bha ar slighe d’a ionnsuidh tre Iudea Samaria agus taobh deas Ghailile. Air an t-slighe so chunnaic sinn móran àitean air a bheil iomradh againn anns a’ Bhiobull, Gibea Bheniamin, Mispeh, Ramah Siloh, Betel, sléibhtean Gheridsim, agus Ebaì, agus eatorra baile Nablous (Sechem o shean). Ghabh sinn tàmh aig tobair Iacoib, ag òl dibhe as an tobar. Ghabh sinn tre chòmhnard Iesreel Esdraclon) a’ faicinn ’san dol seachad Samaria, sliabh Ghilboa, sliabh Thaboir (Beinn a’ Chruth Atharrachaidh), Sunem, Neim Endor, Megiddo? Chunnaic sinn mar an ceudna Dotem far an d’fhuair Ioseph a bhràithrean ag ionaltradh an treudan.

Ràinig sinn baile Nasaret air an fheasgar, agus chuir sinn suas ann an so air son dà oidhche, toilichte bhi anns an àite sin anns an do chaith ar Slànuighear uiread de bhliadhnachan air thalamh.

Airmaduinn an ath là, Di-ciadaoin, an ochdamh là deug, chaidh sinn air turas anns na carbadan cho fad ri Muir Ghailile, a’ gabhail tre Chana Ghailile, a’ faicinn na beinne anns am beil e air a ràdh gu’n do shearmonaich Criosd an t-searmoin air a’ bheinn, beinn nam Beannachdan (Mt. of the Beatitudes). Bha ar tuchd-ùil a’ nochdadh dhuinn far an robh Capernaum aon uair agus ballachan an t-sionagoig, ma

dh’fhaoidhte, a thog an deagh cheannard-ceud, agus anns an do shearmonaich Criosd mu aran na beatha (Eoin 6) Fhuair sinn ann an so an sealladh a bu taitnichte a fhuair sinn idir; muir Ghailile fhéin ciùin agus sìochail fo dheàrrsadh na gréine coig mìle deug air fad agus aon ochd mìle air leud. Sliabh Hermoin anns an àirde tuath a’ togail a ceann còmh-daichte le sneachd, abhainn Iordan a’ taomadh a h-uisge anns an loch o ’n taobh tuath agus a’ sruthadh o thaobh deas na mara gus a bheil i a’ crìochnachadh anns a’ Mhuir Mharbh. Air an taobh an Ear bha dùthaich nam Gadarach, Basan agus Gilead an t-Seann Tiomnaidh Rì taobh na slighe air an do shiubhail sinn bha lianagan gorma làn de bhlàthan maiseach agus cùbhraidh. Ach is e gu sònruichte a dh’fhàg an t-ionad so cho taitneach agus prìseil ’n ar sùilean gur ann an so a dh’oibrich ar Slànuighear uiread de oibre cumbachdach. Air dhomh bhi gabhail ceum ri taobh na mara air leam gu robh mi faicinn le sùilean m’ inntinn Iosa a’ searmonachadh anns an luing air a’ mhuir, agus na mìltean air an tràigh ag éisdeachd ris le deagh aire.

Air an ath mhaduinn, Diardaoin, an naoidheamh là deug, dh’fhàg sinn baile Nasaret anns na carbadan, a’ dol an ear dheas ri slios beinn Charneil gus an do ràinig sinn Haifa, port anns an robh an long a’ feitheamh ruinn. O sin chaidh sinn tuath gu ruig Beirout gu bhi toirt a steach a’ phàirt de’n chomunn againn a chaidh do Dhamascus. Fhuair sinn sealladh math air sliabh Lebanon air làimh dheis. Air Di-haoine, an fhicheadamh là ràinig sinn Eilean Chiprus far an deachaidh sinn air tìr, agus an faca sinn cuid de’n eilean. Be so an t-eilean anns an do rugadh Barnabas agus anns an do shearmonaich Pol agus esan an soisgeul air an ceud thuras a dh’ ionnsaidh nan cinneach (Gnìomh. 13). O fheasgar Di-haoine gu maduinn là na Sàbaid bha sinn a’ sèoladh air a’ chuan Mediterranean. Air là na Sàbaid dh’fhan sinn re tacain mu choimeamh eilean Rodes, eilean àluinn agus baile grinn de’n aon ainm ri taobh na mara. Air an fheasgar ghabh an long air aghaidh gus an d’ràinig sinn eilean Patmos moch air maduinn Di-Luain. Tha an t-eilean so iomraideach mar an t-ionad anns an robh Eoin ’na phrìosanach air son teisdeis Iosa Criosd, agus anns an d’fhuair e na seallaidhean nèamhaidh a tha air an cur sìos ann an Leabhar an Taisbeinidh. Chaith sinn trì na ceithir de uairean taitneach anns an eilean so. O dh’fhàg sinn Patmos gus an do ràinig sinn Lun-nainn air an naoidheamh là de’n Ghiblinn, dh’fhiosraich sinn caochladh àitean anns a’ Ghreig agus anns an Eaduilt, ach chan ’eil ùine againn an ainmeachadh an tràth so.

Seòmraichean an rìgh, Dàn Sholaimh i. 4

O'S feumail dhuinn na seòmraichean,
Th' aig Riaghladair nan dùl ;
Far an teagaisg E an t-iompachan,
'S an dream tha cur ris cùl.

'S ann gu seòmar cruaidh an lagh,
Thug E mi stigh air tùs ;
Is d'fheuch E dhomh m'fhéin-fhìreantachd,
Nach robh ni ann ach moll.

Sin bha mo chridhe g'am dhìteadh,
Bha mi as eugmhais sith ;
Gus nach faicinn ach Sinai,
An àite Chalbhari.

Oir rinn e Féin mo dhùsgadh
Gu bhi mothachadh mo chall
Ann a bhi cur suarach Slànuighear,
A bhàsaich air a' chrann.

Ach bho'n a so gu'n d'thug E mi,
Gu seòmar ciùin a ghràidh ;
Far an d'fheuch E dhomh an Eiric,
'S gu'n robh na fiachan pàight.

'Snach robh a dhith ach creidimh orm,
An Slànuighir nam buadh,
'S gu'n toireadh E mi teàruinte,
Gu innis chaomh nan uan.

Gu seòmar dhorch nan trioblaidean.
Thug E mi stigh air làimh
Gus nach blais mi cuid de na fulangais
Nach 'eil taitneach dhan an fheòil.

Ach 's ann á so a dh'fhoghlum mi,
Gur Iosa fear mo ghràidh ;
'S gu'n robh gach gaath 'g am chuideachd,
A dh' ionnsaigh cala sèimh.

'S gu'n dean an t-Uan mo threòrachadh,
'S mo chómhnadh anns gach càs ;
Gus fa-dheòidh gu'n toir e mi.
Gu seòmar fuar a' bhàis.

'San t-seòmar so cha tràig e mi
'Se dh'fhanas aig mo thaobh
Gus am faigh mi stigh do'n t seòmar shuas
Gu bhi 'g ol á cuan a ghaoil. L.Lb.

Miann an t-Salmadair

Aon ni ghuidh mi air an Tighearna, sin iarraidh mi, a bhi am chòmhnuidh ann an tigh an Tighearna nìle làithean mo bheatha, chum gu faicinn maise an Tighearna, agus gu fìosraichinn 'na theampull.—SALM XXVII. 4.

ANN an àite eile tha an salmadair ag ràdh
Agus robh anam a' fannachadh le déidh air
cùirtibh an Tighearna.

Cia mór an airidh-ghràidh do theach,
Iehobhah mhóir nan sluagh :
Cia taitneach dhomh-sa t-àros naomh,
O Thighearna nam buadh !

Bu bhiadh 's bu cheòl da seasamh anns an tigh
naomh agus a ghuth a thogail ann am fonn nan
salm.

Bha aoibhneas orm tràth thubhairt iad
Gu tigh Dhe théid sinn suas.

Tha na sailm làn de 'n ionndrainn so a bha ann
an cridhe an t-salmadair air tigh Dhe ; agus
ma dh' fheòraichear ciod e an t-aobhar, tha e
féin a' freagairt, "Tha mo chridhe agus m'
fheòil ag éigheach gu h-àrd air son an De
bheò." Bha déidh aige air a bhi ann an tigh
an Tighearna do bhrìgh gu'm bé sin an t-àite
anns an robh glòir is cumhachd an Tighearna
r' am faicinn, agus anns an robh e 'ga nochdadh
féin d'a shluagh.

Faodar, mata, ùrnuigh an t-salmadair a
ghabhail ann an dòigh fharsuing agus a ràdh
gur e làthaireachd an Tighearna an nì
sònruichte a mhiannaich e. As eugmhais
làthaireachd an Tighearna cha bhiodh eadhon
an teampull ach 'na thigh fuar fàs leis, ach
dheanadh a làthaireachd-san ionad air bith
naomh dha.

"Agus dhùisg Iacob as a chadal agus thubh-
airt e, Cia h-uamhasach an t-ionad so ? Chan
àite air bith so ach tigh Dhe, agus is e so geata
nèimh." Cha robh teampull far an do chaidil
Iacob, no tigh-aoraidh a thogadh le làmhan ;
ach air an t-sliabh lom chunnaic e ainglean is
chual e guth an Tighearna, agus feuch ! bha e
ann an tigh Dhe ; oir tha tigh Dhe ann an
àite air bith anns a bheil e 'ga fhoillseachadh
féin do'n anam. Cha ruigear a leas, mata,
ùrnuigh an t-salmadair a ghabhail gu litireil,
no shaoilsinn gu'm bu chaomh leis cùl a chur
ris an t-saoghal is ri obair an t-saoghail, agus a
làithean a chur seachad ann an dìomhanas ann
an sàmhechair an teampull. B'e an nì a mhiann-
naich e làthaireachd Dhe a mhealtainn a
ghnàth ; Dia a bhi maille ris 'na dhòl a mach
agus 'na theachd a steach, oir is ionnan sin ri
bhi a' còmhnuidh ann an tigh Dhe gun dol a
mach as. Bha an teampull 'na fhianuis dha air
glòir, is naomhachd, is tròcair, is dlùths Dhe,
d'a shluagh ; agus mhiannaich e a làithean a
chur seachad ann an dearbhadh nan nithean
sin air chor agus nach cailleadh e an earbsa
làidir so, "Is e an Tighearna mo sholus agus
mo shlàinte.

Is aon rud e a ràdh gur solus Dia ; solus an
t-saoghail, ach is rud eile e a ràdh, Is e Dia mo
sholus-sa. B' urrainn an salmadair sin a ràdh
agus is e a ghuidh e anns an ùrnuigh so gu

mairleadh an fhaireachduinn sin 'na chridhe agus nach cailleadh e sealladh air solus gnùis Dhe latha sam bith d'a bheatha. Sior chomunn ri Dia, co dhìu a bhiodh e ag obair no ag aoradh, is e sin iarrtas an t-salmadair. Ann am briathran Phoil, bu mhaith leis a bhì ri h-ùrnuigh gun sgur; bu mhaith leis a bhì anns an spiorad, chan e mhàin air là an Tighearna, ach uile làithean a bheatha.

Cha bhiodh e chum buannachd air bith a' cheist a thogail, a bheil e comasach do neach air thalamh an àirde spioradail so a ruighinn, no a smuaintean a bhì air an socruchadh air Dia gun sgur. Co dhìu a tha sin comasach do chreutair peacach no nach 'eil, tha fios againn uile gu bheil sinn fhéin a' tighinn fada gearr anns a' chùis, agus gu faodamaid ar n-aire a shocruchadh air Dia, agus a làthaireachd a mbealtainn mòran na's trice na tha sinn a' deanamh, na'n robh déidh againn air a chomunn mar bha aig an t-salmadair. Cha b'e beagan mhìonaidean anns a' mhaduinn agus beagan mhìonaidean anns an fheasgar a bu mhaith leis-san a chur seachad ann an ionad-dìomhair an Tighearna, ach uile làithean a bheatha. Ach nach iomadh duine nach 'eil a' togail a smuaintean gu Dia eadhon beagan mhìonaidean a h-uile latha; aig nach 'eil iarraidh no faireachduinn air a làthaireachd o aon Sàbaid gu Sàbaid eile. Ciod a theirear ris an t-seòrsa sin? Faodar so a ràdh co dhìu, nach faic iad glòir is maise an Tighearna mar chì na daoine a ghabhas ùine gu teachd 'na làthair agus beachd-smuaineachadh air. "Mar le smior agus le saill sàsuichear mi' anam, 'nuair a bheachd-smuainicheas mi ort ann am fairibh na h-oidheche."

Chan 'eil e gun teagamh furasda do dhaoine

an imtinn a shocruchadh air nithean spioradail am measg driop is gleadhraich an t-saoghail, ach mur toir sinne buaidh air an t-saoghal bheir an saoghal buaidh oirne. Ged chuireadh duine seachad uile làithean a bheatha ann an co-chomunn Dhe cha ramsaicheadh e uile gu léir a ghloir, is chan fhaicheadh e ach càrlais bheag d'a mhaise. Tha glòir air chùl glòire, is maise air chul maise ann an Dia, agus eadhon do na naoimh a chuireas seachad ann beatha 'na fhianuis cha teirig iongnadh. Agus ma tha sin fìor a thaobh nan naomh, nach beag de mhaise is de ghloir Dhe as urrainn dhaibh-san fhaicinn aig nach 'eil miann air uair no latha a chur seachad a' smuaineachadh air! Is e am peanas a thuiteas orra, gu fàs iad dall. Nach mór an dìteadh e do chlamh an t-saoghail gu'm biodh maise na naomhachd is iomlanachd a' ghràidh air a chur fa chomhair an sùl ann am pearsa Chrìosd, agus gu'n tionndadh iad air falbh 's gu'n abradh iad, "Chan 'eil sgéimh no grinneas aige gu'n amhairceamaid air, ni mò tha maise aige gu'n iarramaid e."

Far a bheil ar n-ionmhas bidh ar cridhe; bha cridhe an t-salmadair ann an tigh Dhe a chionn gu'm b'e Dia cuibhriom is solus 'anma.

Tha tart air m' anam 'n geall air Dia

'N geall air an Dia ta beò

O c'uin a thig 's a nochdar mi

Am fianuis Dhia na glòir?

Is ann dhaibh-san aig a bheil an ionndrainn bheò so air Dia a dh' fhoillsicheas e a mhaise agus a ghloir. Air dhaibh a bhì maille ris gach latha de 'm beatha gheibh iad dearbhachd air na nithean a ta siorruidh, agus roimh-bhlas de 'n aoibhneas mhór a tha feitheamh air a shluagh, 'nuair a chì iad e aghaidh ri h-aghaidh.

An Naomh Bernard

FAOADAIDH sinn a ràdh mu na daoine a sgriobh na laoidhean a bhitear a' seinn ann an eaglaisean ar dùthcha, *gu bheil iad fhathast beò ged tha iad marbh*. Is iomadh car ris an do chuir an diadhair *Newman* a làmh, agus is iomadh leabhar a sgriobh e 'na latha, leabhraichean a fhuair greim air aire na dùthcha 'nuair a chuir e mach iad, ach tha e glé choltach nach ann gus na leabhraichean sin a sgriobhadh a chuir Dia *Newman* do'n t-saoghal, agus gur e an laoidh bheag ud a sgriobh e obair as maireannaiche a rinn e riamh:

A Shoilse àigh, 's a' cheò, le d' bhaoisge caoin, stiùir thusa mi;

Tha 'n oidheche dorch', 's mi fad o m' dhachaidh ghaoil,

O treòraich mi;

Stiùir mi gach là, chan iarr mi rathad réidh.

Gu tìr an àigh; is leòr leam ceum air cheum.

Tha an laoidh 'na beatha agus 'na h-aran do mhiltean nach cual iomradh air na sgriobhaichean eile aig *Newman*, no eadhon air 'aimm.

Chan urrainn duine dìleab as fheàrr fhàgail aig an t-saoghal na laoidh mhaith a gheibh àite ann an aoradh na h-eaglais, laoidh a bheir combhfhurtachd is misneach is togail-cridhe do dhaoine eile an uair a tha e fhéin anns an uigh. Tha na laoidhean 'nan teachdairean-soluis aig a bheil iomadh guth, agus na's buadh-mhoire am beatha na h-eaglais na eadhon searmoin. Ma tha e iomchuidh cuimhne a chumail air na searmonaichean clùiteach a thug Dia do'n eaglais tha e a cheart cho iomchuidh clach a chur an càrn 'n an diadhairean a sgriobh na laoidhean sin a dhùisgeas aithreachas ann an cridheachan luchd-aoraidh, agus a bheir cuid-eachadh is misneach do'n anam leònte.

Is e sin a tha toirt oirm tarruing a thoirt air

ainm an naomh so, Bernard. B' esan am fear mu dheireadh de na seann aithrichean, agus a réir teisteanas *Luther*, b'é duine cho naomh is cho diadhaidh 's a bha riamh air thalamh. Tha dlùth air ochd ceud bliadhna o chaochail e, ach ged a bhàsaich mórán de na rinn e tha 'ainm fhathast air chuimhne is bithidh cho fad 'sa bhios coimhthionaillean a' seinn nan òran naomh a rinn e.

Cha robh e ach 'na bhalach òg an uair a chuir e roimhe a bheatha a thoirt thairis do Dhia, agus d'a aobhar. Thog e inntinn os cionn nithean aimsireil; chuir e cùl ri toilintinn an t-saoghail agus ri fearas-chuideachd na h-òige, is cheangail e e fhéin ri abaid gu bhi 'na mhanach; a' meas nan uile nithean 'n an call air sgàth naomhachd beatha is òirdheireas eòlais Iosa Criosd. Bha a chridhe blàth 's a ghuth ciùin, is bha a leithid de bhuaidh aige air daoine òga 's gu'm biodh pàrantan a' folach an cloinne air, le h-eagal gu'n tàladh e iad gu bhi 'nam manaich mar bha e fhéin.

Ged bha an duine naomh so, an dà chuid iriosal agus eudmhor, is ged bha e a' meas nan uile nithean 'n an aolach a chum gu'n coisneadh e rioghachd Dhe, chan urrainn sinn gun a ràdh gu robh e ann an dòigh gle eu-coltach ri Criosd, a Mhaighstir. An uair a bha Mac an duine anns an t-saoghal cha d' fholaich e e féin o dhaoine ann an abaid; dh' ith is dh' òl e còmhla ri peacaich, is bha e deas gu dol am measg a chreutairean aig àm bainse no aig àm bàis; a' gabhail pàirt ann am beatha a bhràithrean. Thug *Bernard* buaidh air an t-saoghal le teicheadh uaith, ach thug Criosd buaidh air an t-saoghal le làrach a sheasamh. Mheasadh *Bernard* gu'm biodh e air a shalachadh le nithean cumanta, is thionndaidh e uapa, ach leag an Slanuighear a làmh air nithean cumanta is naomhaich e iad.

Shaoileadh *Bernard* nach b' urrainn e bhi anns an t-saoghal gun a bhi dheth, ach dh' fhan Criosd anns an t-saoghal is cha robh e dheth. Cha do chunnt an Slanuighear gu robh aoibhneas no toilintinn 'nan nithean peacach, agus ged bha e air a dheanamh foirfe tre fhulangas cha do shir e riamh fulangas air sgàth fulangais. Cha b'c sin do *Bernard*.

Cheus e iarrtusan na feòla; is chùm e a chorp fo leithid de smachd 's nach blaiseadh e biadh gus am biodh e an impis fannachaidh. Cha tugadh e dha fhéin a leòir de'n chadal; mheasgadh e am biadh a dh' itheadh e le stuthanna searbh air eagal gu'm biodh e milis do'n bhlas. Thug e a leithid de fhuath do amaideachd dhaoine, agus do sheanchas faoin an t-saoghail 's gu'n do chuir e clòimh 'na chluasan air chor 's nach chluinneadh e faoin-sgeul sam bith. Bu cheòl 's bu bhiadh dha a bhi beachd-smuaineachadh air Criosd agus air fhulangas air a' chrann-cheusaidh, agus aig na h-amanna sin cha chluinneadh is chan fhaicheadh e na manaich eile ged bhiodh iad mu'n cuairt air. Chaidh iomradh air naomhachd a bheatha agus air 'eòlas anns an fhèrrinn air feadh na Roinn-Eòrpa gu léir; bha iochdarain is uachdarain araon a' toirt urram agus spéis dha. Chuireadh fhacal rìgh air a' chrùn, is cha robh aige ach a mheur a thogail is dheanadh e sìth no aimhreite.

'Na dhùsgadh bhiodh e a' beachd-smuaineachadh air Criosd gun sgar; 'na chadal bhiodh ainm an t-Slanuigheir gu tric air a bhilean. B'e Criosd grian anna *Bhernard*, mar a tha e fhéin ag innseadh anns an laoidh a leanas. Tha i air a tionndadh gu Gàidhlig le Mghr. Iain Mac Ille Bhàin, agus gabhaidh i faotainn ann an *Laoidhean agus Dain Spioradail*:

Iosa! 'se smuaineach ort gun tàmh
A chuireas blàths am chridh;
Ach 's fhéarr bhi faicinn d'aghaidh ghràidh
'S ad làth'r a' mealtainn sìth'.

Chan aithris beul, 's cha smuainich cridh'
No inntinn, fuaim cho caoin
Ri d'ainm ro naomh, Fhìr-shaoiridh ghràidh,
A Shlanuighear chlann-daoin'!

Pailteas is mèud saor mhaitheas Dhe
Chan aithris beul no peann;
Gràdh Ios', ar Slanuighear, ciod e
Chan aithne ach d'a chloinn.

O Iosa, tobar beatha 's blàiths,
Do'n t-saoghal 's tu as grian;
De'r n-uile shonas 's tu a's fhéarr,
'S ar n-àgh os cionn ar miann.

'S tu mhàin 's an t-saogh'l ar sonas mór,
Mar 's tu fadheòidh ar duais;
Iosa, bi dhùinn a nis mar ghloir,
'S ar solus sìorruidh shuas.

DLUTH AIR A' CHALA

Air a chur am Beurla le Gilleasbuig Domhnullach, D.D., Cill-Targlain.

REUL feasgar 's laighe gréin.

'S aon ghairm glan o' àrd.

'Na cluinntear gairn nan oitir-thonn leam féin,

'N uair théid mi mach air sàil.

Ach seimh sheol-mara sichail mar aig clos; Gun chobhair no gun fhuaim;

'Nuair nì e triall gu ciùin bho chuairt a bhos Gu dhachaidh bhuan.

Uabhar na beatha

THA an t-abstol Eoin ag ràdh nach ann o Dhia a tha uabhar na beatha ach o'n t-saoghal, agus a thuilleadh air sin, tha e 'ga ainmeachadh mar chompanach do dhà dhroch rud, ana-miann na feòla agus ana-miann nan sùl. Sin trì nàimhdean a tha a' cogadh gun sgar an aghaidh anam mhic an duine.

Tha uabhar agus uabhar ann; tha astar mòr, cadar àrdan a' Chaesair a bha air a shéideadh suas le glòir a rioghachd is cumhachd a ghàirdean, agus leòm na gòraig air a bheil pròis a chionn gu bheil gun ùr no ad ùr oirre. Theagamh gur ann o'n aon stoc a thàinig am pòr so uile; uabhar, is àrdan, is meud-mhór, is leòm, is spagluinn, is cuidealachd; ach air a shon sin tha mùghadh mòr eatorra, agus cha bhiodh ann ach amaidas do dhuine a ràdh gu bheil an aon chionta anna uile. Chan 'eil idir; tha cuid dhiubh nach 'eil a' dol na's dòimhne na'n craicinn, ach tha cuid eile dhiubh a' dol gus an smior agus a' lobbhadh nan cnàmh.

Tha mi an dùil gur e an dà chomharra as miosa is urrainnear fhaicinn ann am beatha duine air bith (1) e bhi toilichte leis fhéin, agus (2) e bhi neo-eisomail a thaobh Dhé. Gu spioradail cha ghabh dad a bhi air a dheanamh air son duine a tha làn de fhéin-fhìreantachd agus aig nach 'eil faireachduim gu bheil e ann an eisiomail Dhé. Agus is e an fhìor chomharra air duine uaibhreach nach 'eil faireachduim aige gu bheil e ann an eisiomail Dhé no dhaoine. Theagamh gu'n toir e dhuit rud gu toileach, ach na taigr dad dha. Cha leig an t-uabhar leis a ghabhail. Cha mhò a chuireas e dragh air co dhiu a mholas no chàineas daoine e, oir is rioghachd dha a smuaintean féin; na'n leigeadh e dha féin a bhi toilichte le moladh dhaoine, bhiodh sin co-ionnan ri aideachadh gu robh e 'n an eisiomail. Tha an duine uaibhreach a' togail gàrraidh uime féin air chor agus nach fhaigh daoine 'g a ionnsuidh. Chan ith agus chan òl e maille ri peacaich, mar a rinn an Slànuighear caomh. Tha an t-uabhar daonnan a' dealachadh duine bho cho-chreutairean, agus rud as miosa air fad, tha e 'g a dhealachadh bho Dhia.

Tha ceud rud ann as am bi daoine a' deanamh uail, ach mar is trice so na nithean a bhios a' séideadh suas an inntinn agus an cridhe; uail as am fuil, uail as an ìnbe, uail as an

airgiod. Ann an eaglais Chorint bha daoine air an séideadh suas le eòlas. Tha a' bhuaidh sin aig an eòlas air cinn aotrum an diugh fhathast; cuiridh e car anna.

Tha uabhar na beatha calg-dhireach an aghaidh irioslachd dhiadhaidh, agus an aghaidh spiorad Chrìosd. Bha esan macanta is iriosal, agus cha do rinn e riamh tàir air duine beò, air cho iosal 's gu'n robh iad. Cha mhò a shuidhich e a chridhe air glòir shaoghalta; dh' fheuch Satan ri faotainn thuige air an rathad sin, ach dh' fhairtlich air Iosa a mhealladh ged a thaig e dha uile rioghachdan an domhain. Bha e uile gu léir falamh de mheud-mhór agus de uabhar na beatha: b'e a thaghadh companaich a dheanamh de dhaoine diblidh.

Faodar a bhi cinnteach, mata, nach toigh le Crìosd daoine uaibhreach, ged nach do shearmonaich e 'n an aghaidh ann an làithean fheòla. Ach chuir e uabhar air an aon ghad ri sannt is goid is mealltaireachd is toibheum—uile a tha salachadh an duine. Labhair e cuideachd briathran a bha glé loisgeach mu'n t-seòrsa dhaoine a bha gaolach air na ceud chaithrichean, agus leis am bu ghasda gu'n deanadh daoine eile am beic dhaibh. Bha an seòrsa sin pailt gu leòir am measg seanairean nan Iudhach, oir bha na Pharasaich cho uaibhreach ri Alasdair Uaibhreach fhéin.

An uair a dh' fheòraich na deisciobail cò a bu mhò ann an rioghachd nèimh cha b' ann air diadhair, no sgoilear, no searmonaiche, a shìn Iosa a chorrag ach air *leanabh beag*. Sin an dòigh anns an do theagaisg e dhaibh ciod an spiorad a bu chòir a bhi air siubhal chreidimheach. Chan 'eil e fursad a ràdh ciod e spiorad an leinibh, ach co dhiu chan 'eil a leithid de ni is uabhar ann an cridhe pàisde. Chan fhàs sin ann gus a bheil e air a thruaileadh le gnàths an t-saoghail. Ma gheibh pàisdean an toil féin agus an cas mu réir, cluichidh mac a' phrionnsa còmhla ri mac a' cheaird cho toileach 's a chluicheas e còmhla ri chomaladh féin.

Mar a thuit mi cheana, tha uabhar na beatha a' dealachadh dhaoine o chéile, ach tha e a' deanamh tuilleadh is sin; tha e 'g an cur an aghaidh a chéile. Ciod eile ach uabhar na beatha a bhios a' cur righean is rioghachdan a chogadh? Eadhon ged nach 'eil iarraidh aca air fuil a dhòrtadh, an uair a thòisicheas

iad air connsachadh, cha leig an t-àrdan leò taobh air thaobh dol air an ais aon cheum, air eagal gu'n saoihear nach 'eil neart is cumhachd aca. Air a' cheart dòigh, chan e idir a chòir a bhios a' cur choimhearsnach ann an amhaichean a chéile ach an t-àrdan; àrdan is meud-mhòr gun tùr. Nach h-iomadh burraidh a chaidh o Chùirt an t-Siorram gu Cùirt an t-Seisein, agus o Chùirt an t-Seisein gu Tigh nam Morairean, a leigeil fhaicinn do dhaoine eile gu'm b' urrainn da an luchd-lagha a phàighheadh.

Tha an t-uabhar daonnan a' dùsgadh ràiteachas is farnad is scarbhadas eadar dhaoine. An uair a dh' àrdaicheas aon duine ann am baile a dhorus, agus a sgaoileas e a chasan gu farsuing, bidh fichead cridhe air an gonadh, agus fichead duine a' feuchainn ri shròn isleachadh. Tha macantas is irioslachd a' tàthadh dhaoine r'a chéile, ach tha an t-uabhar a' cur sgaraidh eatorra. "Roimh urram tha irioslachd."

"A h-uile uair a sheallas mi os mo ehionn air na reultan," arsa duine glic, "tha e a' cur ionghnaidh orm ciamar is urrainn do dhaoine bòilich a dheanamh no uailh." An uair a bhios maithean an t-saoghail air an séideadh suas le uabhar na beatha bu mhaith dhaibh na'n togadh iad suas an suilean, agus na'n abradh iad mar a thuirt Iob, "Nach 'eil Dia ann an àirde nan néamh, agus faic mullach nan rionnag, cia àrd ata iad." Ach is beag aig nigheana Shioin na rionnagan no na reultan: is fheàrr leò gu mòr a' ghlòir a tha bhos seach a' ghlòir a tha shuas, agus mar sin tha iad mar a tha an fàidh Isaiah ag ràdh, "ag imeachd le muinealaibh sinne mach."

Tha móran de'n charraid agus de'n neo-shonas a tha anns an t-saoghal air aobharachadh le uabhar; le daoine a bhì an dùil gu bheil iad féin fada os cionn chàich. Is fheàrr le pàrantan sonas an cloinne a mhilleadh uile làithean am beatha seach leigeil leo fear no té a phosadh nach 'eil de stoc cho mhaith riu. Ceanglaidh iad am mic agus an nigheana gu neo-chothromach ri céile gun diù, air ghaol total no airgid fhaotainn. Ciod a tha sin ach uabhar gun tùr, faoincas a tha peacach an suilean Dhe is dhaoine! "Phòs mi luid air son a cuid, dh' fhalbh a' chuid, ach dh' fhan an luid." Maith an airdh.

Ge h-àrd an Tighearna, gidheadh seallaidh e air an iriosal;

Ach aithnichidh e an t-uabhrach fad as.

Tha Dia a' cur an aghaidh nan uabhrach,

Ach a' toirt gràis dhaibhsan a tha iriosal.

Is gràineileachd do'n Tighearna gach neach a tha uabhrach 'na chridhe;

Ged dh' iadhadh làmh mu làmh cha bhì e gun pheanas.

Is peacach sealladh àrd agus cridhe uabhrach.

Tha facal an Tighearna a' dèidhe uabhar na beatha, agus b' àbhaist do na seann diadhairean a bhì cunntas uabhar ann measg nam peacaidhean a tha gu bàs. Tha e cho duilich do'n duine uabhrach dol a steach do rìoghachd Dhé 's a tha e do'n duine shaoibhir, agus cha téid e seachlaid idir mur fàg e 'uabhar a muigh. "Ge b'e neach nach gabh rìoghachd Dhé mar leanabh beag cha téid e gu bràth a steach innte." Ged tha geata néimh farsuing, chan 'eil e ach iosal, agus feumaidh iadsan a théid a steach, *an cinn a chromadh*. "Air an fhear so amhaircidh mi" ar's an Tighearna, "eadhon air-san a tha bochd is leònta 'na spiorad, agus a chriothnaicheas roimh m' fhacal." Is ni iongantach e gu'n deanadh an t-Uile-Chumhachdach a chòmhnuidh ann an anam duine idir, ach is e an t-anam anns an dean e a chòmhnuidh, an t-anam a tha air fhalamhachadh de uabhar agus de fhéin-fhireantachd. Ciod an còrdadh is urrainn a bhì eadar an Spiorad Naomh agus uabhar na beatha?

Ann an iomadh àite ann am facal an Tighearna tha olcas na h-inntinn uabhrich air a chur fa' r' comhair, ach tha sinn 'ga fhaicinn gu soilleir ann am beatha dhaoine mar a bha Saul, is Absalom, is Pharaoh, is Haman, is Nebuchadnezzar, daoine a chaidh air seachran air Dia leis an àrdan. Tha gu leòir de dhaoine a' dol air seachran bho rìoghachd néimh an diugh fhatlast leis a' cheart aobhar. Cha mhaith leò dad a ghabhail eadhon o Dia *gun airgid agus gun luach*. Bu mhaith leò an rathad a phàigh-eadh a steach do nèamh gun a bhì ann an eisiomail saor glràs Dhé. Ach sin rud nach gabh deanamh. Cha téid a steach do rìoghachd Dhé ach a mhàin iadsan aig a bheil faireachduinn air am falamhachd agus an neo-airidheachd agus an aifhannachd gu spioradail, agus a tha toileach air tiodhlac na beatha a ghabhail o Dhia gu saor.

Tha Dia a' tairgsinn duinn maitheanas is gràs an pailteas, agus sin uile gu saor. A thaobh móran dhaoine tha e fìor nach 'eil dad a' seasamh eadar iad agus an sonas as àirde, ach raigse an toile féin agus uabhar an cridhe. Ach ma tha leigheas idir ri fhaotainn air uabhar na beatha, saoidh mi nach eile leigheas as fheàrr air, na gu'n tionndadh daoine an suilean gu Betlehem, gus an stàbul anns an do rugadh Iosa. Sibhse a tha air 'ur séideadh suas le mòralachd is uabhar na beatha, thigibh agus faicibh cò a tha 'n a shìneadh anns a' phrasaich ud, an Dia sìorruidh a' cur foluch air a ghlòir agus 'ga irioslachadh féin a chum peacaich a theàrnadh. Ge fad an t-astar eadar nèamh agus talamh chrom Dia e féin cho iosal ris an neach a b' isle air thalamh, agus le sin a dheanamh chronaich is dhùt e uabhar na beatha.

Ann's a' Chathair

THA e maith do dhaoine na sgrìobhturan a rannsachadh, oir tha na sgrìobhturan tarbhach a chum teagaisg agus a chum oilein ann am fireantachd. So, mata, ceistean a dh' fhaodas ar luchd-leughaidh feuchainn ri fhreagairt.

I

Cò a thubhairt so, agus c'àite a bheil e air a sgrìobhadh ?

- (1) Cionnus a thuit na cumhachdaich agus a chaidh as do airm a' chogaidh ?
- (2) Ma bheir do shùil aobhar oibbheim dhuit, spìon asad agus tilg uait i.
- (3) Bu tearc agus ole làithean bhliadhnacha mo bheatha.
- (4) Thug sinn an àithne so dhuibh, mur aill le neach obair a dheanadh, gun e dh' ìth-eadh bidh.
- (5) An robh sìth aig Simri, a mharbh a thigh-earn ?
- (6) Am measg mo shluaigh féin tha mi a'm' chòmhuidh.
- (7) Sibhse uile a tha gabhail an rathaid, amhaireibh agus faicibh a bheil bròn sam bith cosmhail ri mó bhròn-sa.
- (8) Ma bhàsaicheas mi bàsaicheam.
- (9) Cò air a bheil thu an tòir ? an déidh coin mhairbh no an déidh deargainne ?
- (10) Ciod is ciall duit, O thusa a tha 'n ad chadal ? éirich, agus gairm air do Dhia.
- (11) Gabhaidh aon gràdhach an Tighearna còmhuidh ann an tèaruinteachd làmh ris ; agus còmhdaichidh an Tighearna e rè an là uile.
- (12) Ciod a rinn mise ort, gu'n do bhuail thu mi na trì uairean so ?
- (13) Thug sibh air falbh iuchair an còlais.
- (14) Buinibh gu mìn air mo sgàth-sa ris an òganach.

II

- (1) Ciod is ciall do na h-ainmean so ; Aceldama. Golgota, Betel, Betesda, Eubh, Melchisedec, Emanuel, Peadar, Boanerges ?
- (2) Cò na craobhan ris a bheil am firean air a choimeas anns a' Bhiobull, agus cò ris a tha an t-eucorach air a choimeas ?
- (3) C' àite a bheil an giùthas ; an darach ; an ionntag ; dearcen-fiona ; agus fògh-nana ; air an ainmeachadh anns a' Bhiobull ?
- (4) C' àite a bheil na creutairean so air an ainmeachadh ; an dràgon, an iolair ; an seillean ; an leomann ; an danhan-alluidh ; am fiadh ; a' mhuc-mhara ; agh ruadh ; sionnach ?

- (5) Cò naseachd eaglaisean a bha 's an Asia, agus ciod am balla air an robh dà gheata dheug, agus dà aingeal dheug aig na geataibh ?
- (6) C' ainm a bha air mic Noah ; air càirdean Iob ; air nigheanan Iob ; air màthair Sholaimh ; air athair Iosua ; air mnathan Iacoib ?
- (7) Ciod a thachair anns na h-àitean so ; Rephidim ; Kibroth-hattaavah ; lochan Shiloam ; beinn Charmel ; Sychar ?
- (8) C' àite a bheil na seòrsachan bidh so air an ainmeachadh ; sìthionn ; im ; breacagan agus soithaeach meala ; mulchagan càise ; aran còrna ?
- (9) Cò am boirionnach a thubhairt gu'n d' fhuair i duine-cloinne o'n Tighearna, agus cò an té eile a rinn gearan a chionn gu'n do dhruid e a brù ?
- (10) Ciod a' cheud fhacal a tha anns an Tiomnadh Nuadh, agus am facal mu dheireadh.
- (11) Cò air an robh neascaid, cò a leigheis e, is ciamar ?
- (12) Cò dheth a bha òrdagan a chas agus a làmh air an gearradh le a nàimhdean ?
- (13) Cò a bha beannaichte os cionn bhan, agus cò a bha beannaichte am measg bhan ?
- (14) Cò a thubhairt gu'n do thuit a roinn ann an ionadan aoibhneach ?

Na daoine beannaichte

Faodaidh duinne a bhi sona gun a bhi beannaichte ach chan urrainn duine a tha beannaichte gun a bhi sona. Ach ged nach biodh duine beannaichte sona idir, b' fheàrr a bhi beannaichte na bhi sona. Tha e na's priseile a bhi beannaichte na bhi mór no làidir ; na bhi òg no maiseach ; na bhi ealanta no glic. Bu mhaith leam, mata, a chur sìos air an duilleig so na daoine a tha beannaichte a réir facal Dhe, ach ged tha uile fhacal Dhé tarbhach a chum teagaisg, tha cuid dheth is fheàrr na cuid eile, agus mar sin cuirridh mi ann an àite dhaibh féin briathran an tì a labhair mar nach do labhair neach eile riamh. As déidh a bhriathran-san cuiridh mi briathran dhaoine naomh a labhair mar a bha an inntinnean air an soilleir-eachadh leis an Spiorad Naomh.

I

Is beannaichte—

iadsan a tha bochd 'n an spiorad.
iadsan a tha ri bròn.
na daoine macanta.
an dream air a bheil acras agus tart na còrach.

na daoine tròcaireach.
 na daoine a tha glan 'nan cridhe.
 luchd-deanamh na sìthe.
 an dream a tha fulang geur-leanmhuinn
 air son na còrach.
 iadsan a dh' éisdeas ri facal Dhe, agus a
 choimhideas e.

II

Is beannaichte—

esan a thaghas Dia agus a bheir e am
 fagus da.
 an sluagh d' an aithne an fhuaim aoibh-
 neach.
 an duine nach cuir an Tighearna euceart
 as a leth, agus d'a bheil a pheacadh air
 fhòlachadh.
 an sluagh d' an Dia an Tighearna.
 iadsan a dh' earbas á Dia.
 an duine a chuireas a dhòchas anns an
 Tighearna.
 an duine air a bheil eagal an Tighearna
 agus aig a bheil tlach mòr 'na àitheantan.
 an duine a sheachnas daoine aingidh agus
 luchd-fanoid.
 iadsan a bheannaicheas na daoine a tha
 air am beannachadh le Dia.
 iadsan a choimhideas breitheanas agus a
 ni ceartas anns gach àm.
 na maibh a gheibh bàs 's an Tighearna.
 an ti aig a bheil cuid anns a' cheud ais
 eirigh.

Anns an Oidhche

Air uairean théid an cadal air eball oirn ;
 an uair a thachras sin bhiodh e na b' fheàrr
 dhuinn dòigh an t-salmadair a leantuin agus
 beachd-smuaineachadh air earrannan sònruichte
 de fhacal an Tighearna seach a bhi feuchainn
 ris a' chadal a thàladh le bhi cunntas chaorach
 no thunnagan a' dol troimh gheata.

Ecclesiastes v. 12. Tha cadal oibriche milis, co
 dhiu a dh'itheas e beagan no móran ; ach
 chan fhuing sàsachd an t-saoibhir dha
 cadal.

Ecclesiastes viii. 16. Tha neach ann nach faic
 cadal a là no dh' oidhche le shùilibh.

Dàn Sholaimh iii. 8. An agbaidh eagail anns
 na h-oidhchean (1902).

Salm lxxvii. 4. Chùm thu mo shùilean 'n am
 faireachadh.

Salm cxxxix. 18. An uair a dhùisgeas mi tha
 mi a ghnàth maille riut.

Salm cxxi. 4. Cha tuit clò cadail no suain air
 fear-coimhid Israeil.

Salm lxiii. 6. An uair a bheachd-smuainicheas
 mi ort ann am fairibh na h-oidhche.

Iob vii. 3-4. Airmhear dhomh oidhchean
 fadalach ; an uair a laigheas mi, their mi,

e'uin a dh' éireas mi agus a théid an
 oidhche thairis ?

Salm xci. 6. A' phlàigh a ghluaisceas anns an
 dorchadas.

Salm iv. 4. Labhraibh 'n 'ur cridhe air bhur
 leabaidh, agus bithibh tosdach.

Eoin vi. 17. Bha an dorchadas a nis ann agus
 cha robh Iosa air teachd d' an ionnsuidh.

Salm xiii. 8. Anns an oidhche bithidh a laoidh
 maille rium agus m' ùrnuigh ri Dia mo
 bheatha.

Gnìomharan xvi. 25. Mu mheadhon-oidhche
 sheinn Pol agus Silas laoidh-mholaidh do
 Dhia.

Iob xxxv. 10. Dia mo Chruith-fhear a tha
 tabhairt dhàn seachad 's an oidhche.

Salm iv. 8. An sìth laighidh mi agus caidlidh
 mi.

Salm cxxvii. 2. Bheir esan cadal d'a sheircin.
 Marc iv. 38. Bha Iosa 'n a chadal air clusaig.

"An raoir chaidil mi trì cheud agus dà
 fhichead 's a trì uair, agus gach uair a chaidil
 mi bhruidh mi." *Litrichean Mharcu's Dods*.
 Am bitheantas chan 'eil ann an aisingean na
 h-oidhche ach faoincas is ruagadh na gaoithe
 ach tha e air a ràdh anns a' Bhìobull gu'n
 tàinig Dia ann an aisling na h-oidhche gu
 Abimilech, gu Laban, gu Pharaoh, gu Gideon,
 gu Solamh, gu Ioseph, gu Pol, ciod air bith a
 tha sin a' ciallachadh. "Ann an iomadalachd
 nan aisingean tha dìomhanasan." *Eccles. v. 3*.

"A bheil thu an dùil," arsa Napoleon ri
 Seanalair Gourgaud, "nach bli droch mhionai-
 dean agam-sa leam fhéin, an uair a dhùisgeas
 mi anns an oidhche." Tha na h-aingidh cos-
 mhuil ris a' mhuir bhaire nach urrainn a bhi
 aig fois *Chan 'eil sìth deir mo Dhia, do na*
h-aingidh.

"Tha e fadalach do dhuine a bhi leis fhéin
 anns an dorchadas." Sin facal a bha air a
 sgrìobhadh le Uilleam Tyndale, fear de na
 ceud sgoilearan a thionndaidh am Bìobull gu
 Beurla.

Thubhairt aon d'a oghachan mu'n Ollamh
 Raibeart Rainy nach maireann gu'm biodh e a'
 dol do nèamh a h-uile oidhche, a chionn gu robh
 e cho aoibheil sona anns a mhaduinn. *An uair a*
dhùisgeas mi, ars' an Salmadair, tha mi a ghnàth
maille riut. Ach c'àite am bi iadsan a' dol anns
 an oidhche a bhios crosda agus air droch shaoil
 anns a mhaduinn ?

Thagamh gu bheil cuid de luchd-leughaidh
 nan duilleagan so a' fulang le cion cadail, agus
 a' caitheamh an airgid air dotairean a tha
 feuchainn r' an leigheas, ach an d' fheuch iad
 riamh ri iad féin a leigheas ? Na'n rachadh iad
 air an glùinean a h-uile oidhche agus ùrnuigh
 a dheanamh, bheireadh sin dlùth iad ri Dia,
 agus is ann ann an Dia a mhàin a tha tobraich-
 ean na beatha agus na sìthe.

Iosa an àseirigh

THA againn an so briathran an t-Slànuighir, a labhair e ri Marta, an deidh bàis a bràthar, Làsarus. Bha e féin agus a piuthar, Muire, ag gearain, nach robh Iosa maille riu, an uair a dh'fhàs am bràthair Làsarus tinn. Chuir iad fios air ball d'a ionnsaigh, ag radh, "A Thighearna, feuch tha an tì as ionmhuinn leat tinn." Ach 'an àite dhà-san dol air ball a dh'ionnsaigh tigh a' bhròin b'ann a dh'fhan E fathast da là anns an ionad 'san robh e. B' iongantach an dàil a chuir e ann am freagradh na teachdaireachd a chuireadh d' a ionnsaigh, agus, ann am fiosrachadh nam muinntir a b'ionmhuinn le is; ach is ainm dha "an t-iongantach," agus chan urrain a shluagh an comhnuidh a shligheanna a lorgachadh, no fhaicinn c'ar son a tha e buntuin riu mar a tha e a' deanamh, ged a dh'fheudas iad a chreidsinn gun dean e aig gach am na bhitheas chum glòir Dhé, agus a chum maith an dream as ionmhuinn leis. Ach ged a chuir e dàil 'na theachd cha d'fhane air falbh uathasan a tha 'g a iarraidh, ach uinn ghearr. Gun teagamh thàinig e aig an uair a b'fhear. Agus air dha teachd chaidh Marta 'n a chodhail, agus thuirt i ris, "A Thighearna na'm biodh tusa an so, chan fhaigheadh mo bhràthair bàs. Bha creidimh aice; ach cha robh a creidimh cho làidir ri creidimh a' Chaipitineud, a thubhairt ris: A Thighearna, chan airdh mise air Thusa a theachd a steach fo m' chleith; ach a mhàin abair am facal agus slànuichear m' òglach (Mat. viii. 8). Ach ged nach robh creidimh Mhatta ach annhumh cha do thilgeadh e; ach labhair Iosa rithe na bha freagarrach Chum a creidimh amhaithaeadh. Eiridh do bhràthair a rithist, thuirt e rithe. "Tha fhios agam," ar's ise, gun éirich e a ris 's an aiseirigh air an là dheireannach. Tha a cainnt a' sealltainn a mach nach bu leòr leathá an sòlas so, mair gun abradh i: "Ciod a ni sin dhuinn a nis?"

Tha am bràthair gràdhach, ar cul-taice, air a thoirt uainn. Agus ged a tha sinn a' creidsinn gun éirich e air an là dheireannach, tha ar sòlas, ar toil-inntinn, ar cuideachadh air an toirt uainn a nis agus tha sinn làn de bhròn.

Ach chaidh e air aghaidh fhathast a thoirt tuillidh teagaisg agus misnich dhi, le bbi ag radh "Is mise an aiseirigh agus a' bheatha," etc. Bha bonn misnich ann an so, chan ann dì-sa a mhàin, ach do phobull an Tighearna anns gach uile linn, an uair, a chì iad an càirdean agus an luchd-eòlais a fhuair bàs anns an Tighearna, air an gairm air falbh. Is dorch, coimheach, gruaimeach coltach an teachdair am bàs; is cumhann tosdach duaichnidh an t-àite-comhnuidh an uaigh: Ach dhoibhsan

a choidleas an Iosa tha am bàs 'n theachdaire sìthe, agus an uaigh 'n a leabaidh fhoisnich. Agus tha iad mar sin dìreach do bhrìgh fìrinn na thubhairt Iosa an so ri Marta: "is mise an aiseirigh."

Ann an oidhirp thoirt chum na briathraibh so fhosgladh suas bheireamaid fainear na tha Crìosd ag radh. (1) Mu thimchioll féin; (2) mu thimchioll na muinntir a bheannaichear leis, agus (3), mu thimchioll nam beannaehd a gheall e do'n dream sin.

1. Faiceamaid na tha an Slànuighear bean-naichte ag radh an so m'a thimchioll féin: "Is mise 'an aiseirigh agus a' bheatha." Tha teagasg na h-aiseirigh a' dealradh a mach gu soilleir anns an 'Tiomnadh Nuadh. Chuir "an Slànuighear, Iosa Crìosd" as do'n bhàs agus thug e beatha agus neo-bhàsmhorachd chum soluis tre'n t-soisgeul (2 Tim. i. 10). Chuala na mairbh a ghuth am feadh a bha e bhos air thalamh; agus iadsan a chuala e thàinig iad beò. An uair a thugadh beò mac na bantraich ann an Nain (Luc vii. 15) agus nighean Iairuis (Luc viii. 35). Agus Làsarus ann am Betani thugadh dearbhachd-shoilleir gu bheil am bàs fo smachd do Chrìosd. Agus eadhon an uair a ghéill e e féin do'n bhàs rinneadh aithnichte gun robh buaidh aigesan thar rìgh nan uamhasan; oir aig an dearbh am's an d'thug e suas a Spiorad dh'fhosgladh na h-uaignean, agus dh'éirich mòran de chor-paibh na naomh a bha 'n an codal agus chaidh iad a mach as na h-uaignibh an deidh ais-éirigh-san, agus chaidh iad a steach do'n bhaile naomh agus nochdadh iad do mhóran (Mat. xxvii. 52, 53).

Chan fhaecas iomchuidh leis an tighearna innseadh dhuinn ciod a dh' éirich an deigh sin do'n dream a thugadh beò, co dhiùbh a fhuair iad bàs a ris no nach d'fhuair; no co dhiùbh a thugadh an cuirp suas gu glòir—ach mu aon ni tha sinn cinnteach, chionn gu bheil e gu soilleir air fhoillseachadh dhuinn, eadhon so "air do Chrìosd éirigh o na marbhaibh nach bàsaich e ni's mo; chan 'eil tighearnas aig a' bhàs na's mo air. (Rom. vi. 9) Chan fhae esan traillidheachd. Thog Dia suas e "air dha piantan a' bhàis fhuasgladh; do bhrìgh nach robh e 'n comas gun cumtadh esan leis (Gn. ii. 24). "Ach a nis tha Crìosd air éirigh o na marbhaibh agus rinneadh an ceud thoradh dhiubhsan a choidil dheth" (1 Cor. 15-29). Agus Ma chreideas sinn gun d'fhuair Iosa bàs agus gun dh'éirich e ris ambuil sin mar an ceudna an dream a choidil an Iosa bheir Dia maille ris."

Ann ar bonn teagasg tha cinntas na h-

aiseirigh air a cur gu ro shoilleir 'n ar 'n aghaigh. Bha na càirdean diadhaidh agus coibhneil a bha aig an t-Slànuighear ann am Betani fo thùrsa ro mhór. Cheadaich e do'n bhàs an teaghlach fhiosrachadh agus am bràthair gràdhach a ghairm air falbh. Bha na peathraichean làn de bhròn. Bha Làsarus a cheana ceithir làithean 'san uaigh. Bha cuideachd mhór de na h-ludhaich air cruinneachadh a dh'ionnsuidh tigh a' bhròin, chum comhfhurtachd a thoirt do na peathraichibh a thaobh an bràthar.

Agus "ghuill Iosa" féin aig an uaigh; cha d'innis e air tus ciod a bha e gu dheanamh air an son. Ach mu'n do thog e Làsarus o na marbhaibh thug e sòlas dhoibh le bhí a' cur an céill dhaibh nam finne mór a tha romhainn a nis. "Is mise an Aiseirigh agus a bheatha" Tha dà nì an so leis an d'thug E comhfhurtachd dhoibh.

1. "Is mise an aiseirigh." Thubhairt Marta ris "Tha fhios agam gu'n éirich e a ris 'san aiseirigh air an là dheireannach." "Thuirte Iosa rithe," "Is mise an aiseirigh." Ciod a bha e a' ciallachadh le so a radh? Ar leam gu fèndar na nithean so a leanas a thogail o'n chaint:

(a) Gur h-Esan Ughdar na h-aiseirigh—gur h-ann 'n làimh agus 'na chumachd-san a ta an aiseirigh, air chor as gun toir e beò an dream as àill leis, agus aig an am as àill leis féin. Is ann a tha e mar gun abradh e "Chan e a tha 'san aiseirigh o na marbhaibh nì a dh-fheum nas tachart mar nì a dh-òrduicheadh le Dia, agus a choilìonar 'n a am; ach is nì i a tha fo mo smachd, agus, ann mo chumachd, chum a coilìonadh an uair as àill leam." Tha cumhachd na h-aiseirigh gu h-ìomlan ann an làimh a' chuspair aig an robh a chorp naomh roimh so 'n a laighe ann an uaigh Ioseph. Thug an t-Athair an cumhachd sin dhà-san mar sheirbhiseach agus mar Shlànuighear an t-saoghail (Mat. xxviii. 18). Thubhairt e féin 'n a theagasg roimh so, "Mar a ta an t-Athair a' dùsgadh agus a' beòthachadh nam marbh, is amhuil a ta am Mac a' beòthachadh an dream as àill leis." Agus a ris tha e 'g ràdh, "A ta an uair a' teachd anns an chuinn iadsan uile a ta 's na h-uaighibh a ghuth-san; agus theid iad a mach; iadsan a rinn maith, chum aiseirigh na beatha agus iadsan a rinn olc a chum aiseirigh an damnaidh." (Eoin v.) Is e Crìosd a bheir beò na màirbh; agus mar sin is esan an aiseirigh.

(b) Is Esan "an ceud-ghin o na marbhaibh." (Col. i. 18.)

Oir ged a bha dream eile a thogadh o na marbhaibh mu'n d'éirich Crìosd tha ard-cheannas aige-san anns an nì so mar ann an nìthibh eile. Cach a dh' éirich, cha robh

làmh sam bith aca féin 'n an togail; ach dh'éirich esan le chumhachd féin. Bha cumhachd aige a bheatha féin a leigeadh sìos agus a glacadh a ris, an uair a b'àill leis. "Air an aobhar so is ionmhuinn leis an Athair Mise, air son gun leig mi sìos m'anam, chum gun glac mi e a ris. Chan eil neach air bith 'g a thoirt nam, ach a ta mi 'g a leigeadh sìos nam féin: tha cumhachd agam agus tha cumhachd agam a ghlacadh a ris An àithne so fhuair mi o m'athair." (Eoin x. 17, 18.) Bha an ceann-toisich aige ann an éirigh o na màirbh.

(c) Is esan an ceud thoradh dhiubhsan a choidil; agus an deigh a' cheud thoraidh thig am foghar. Ach gach uile dhuinne 'n a òrdugh féin: "Crìosd an ceud thoradh, na dhéidh sin iadsan as le Crìosd aig a theachd." (1 Cor. xv. 25.) Mar is esan an ceud ghin o na marbhaibh, thig teaghlach mór 'n a dhéidh. Mar sin mar an ceudna is esan an ceud thoradh a' toirt dearbhachd shoilleir agus chinnteach gu bheil toradh ro phailt gu bhí 'g a leantainn. Is e an ceud thoradh, earlais, na tha ri teachd.

(d) Is esan mar an aiseirigh an samladh ris am bi a shlugh uile air an comh-chumadh 'na aiseirigh san. Roimh-òrduicheadh le Dia chum a bhì comh-shosmhail ri iomaigh a mhic chum gum bitheadh Esan 'n a cheud-ghin am measg mórain bhràithre. (Rom. viii. 29.)

Agus Mac a' roimh-òrduicheadh iad, bidhidh iad air an deanamh cosmhail ris ann an corp. mar a bitheas iad 'n an anam: oir tha Pol ag radh m'a thimchioll gur cuspair e a chruth-atharraicheas an corp diblidh, a chum gun deanar e co-chosmhail r'a chorp glòrmhor a réir an oibreachaidh leis a bheil e comasach air na h-uile nìthibh a chur fo cheannsal féin. (Phil. iii. 21.) Feudaidd e bhì cruaidh oirnn a thuigsinn cionnus a ghabhas an corp diblidh, a chaitheas anns an dnlach, togail a ris agus a dheanamh cosmhail ri corp glòrmhor Chrìosd: ach ciod an nì a tha ro chruaidh air comas Chrìosd? "B'ann leis-san a chruthaichheadh na h-uile nithean, a ta air nèimh agus a ta air thalamh, faicsinneach agus neo-faicsinneach ma's àrd chaitheachan no tighearna is no uachdranachda no cumhachda. (Col. i. 16.)

Agus is cinnteach an ti a chruthaich na h-uile nithean air tus, agus a tha 'g an cnuail uile suas, gur comasach esan air a' chorp a chur r'a chèile a ris agus a mhaiseachadh mar is àill leis fhéin.

2. Is e Crìosd mar sin an aiseirigh.

Is esan mar an ceudna a' bheatha; agus do bhrìgh gur he an aiseirigh mar an ceudna. I e an cuspair sin as e a' bheatha agus esan a mhàin as urrainn na màirbh a thoirt beò. Agus is esan a' bheatha air son caochladh aobharan.

I. FALCONER.

Na Seann Làithean

ANNS an t-seathamh linn deug bha an leòir Ari dheanamh aig Rìgh is Pàrlamaid na h-Alba na finneachan Gàidhealach a chumail fo smachd. An uair a bhios sinn a' leughadh eachdraidh nan làithean sin cha m'òr gun amais dad eile oirnn ach iorghuill is tapaid; mort is marbhadh; ainneart is meirle. Ma tha duine air bith an dùil gu'm b'è na seann làithean a b' fheàrr na na làithean a tha againn an diugh leughadh e eachdraidh a dhùthcha, agus teagaisgidh sin dha a bheachdan atharrachadh. Anns na làithean ud chan e m'haìn nach tugadh tuath no tighearna hò-rò air an lagh, ach bha iad le chèile an dùil gu 'm bu nàmhaid dhaibh e. Cha bu mhaith leò géill a thoirt do lagh sam bith ach an toil fhéin, agus air a' cheam mu dheireadh bha sin a' ciallachadh "cuid an fhir laig a bhi aig an fhear làidir." Cho fhad agus a bha na finneachan uile ag aideachadh ùghdarras Thighearnan nan Eileanan cha robh a' chùis cho dona, oir bhaseòrsa de bhuachaill eachd air a dheanamh orra, agus bha e mar fhiachaibh air Mormaor nan Eileanan na ceàrnain sin de 'n rìoghachd a chumail fo smachd agus dileas do 'n Chrùn. Ach an uair a chaill Tighearnan nan Eileanan an ùghdarras agus an cumhachd bha cùisean anns a' Ghàidhealtachd purraich air tharraich, bha gach tighearna beag a nis cho mhaith r'a choimhearsnach, agus a' feuchainn ri bhi na b' fheàrr, agus cha robh ach glé bheag géill air a thoirt do lagh na rìoghachd.

B'è 1560 bliadhna an Ath-leasachaidh, ach a réir choslais cha do rinn an t-Ath-leasachadh atharrachadh air bith ann an crìochan na Gàidhealtachd. Ma bha an creideamh air ath-leasachadh cha robh coluadar nam finneachan is an cinn-fheadhna air an leasachadh; bha na bu lugha de shith is riaghailt anns na h-eileanan na bha amta m' an deachaidh an eaglais Phàpanach a chur as. An àite coinneal na Fìrinn a bhi air a lasadh anns gach sgìreachd mar a bha Iain Knox an dùil a bhitheadh i, is ann a dh' fhàs an dorchadas na bu tiugha na bha e rianh. Rinn na tighearnan is na h-uaiglean gréim air airgid na h-eaglais; leig iad le eaglaisean is sgoilean a bhi fàs, agus chuir iad an t-airgid a b' àbhaist ministearan is maighstirean-sgoile a chumail suas 'nam pòcannan fhéin. Bha an sluagh borb is aineolach; bha na tighearnan cho borb ris an tuath; agus is e a bha aig gach fear dhiubh 's an anihare cuid a choimhearsnach fhaotainn dha fhéin. Bha rìgh Seumas is a' Phàrlamaid a' maoidheadh orra gun sgur; a' deanamh reachdan is laghannan a bheireadh sith is riaghailt do 'n Ghàidhealtachd, ach bu bheag aig maithean Chloinn Illeathain is Chloinn Dòmhnuaill sin; an uair a bhiodh iad

air an toirt air beulaobh Comhairle an rìgh an Dunéideamh, neo-ar-thaing nach gealladh iad gu 'n deanadh iad an rud a bha air àithneadh dhaibh, ach an uair a gheibheadh iad an cas mu réir 's a rachadh iad air an ais am measg an daoine fhéin, cha tugadh iad hò-rò air rìgh, no comhairle, no lagh na rìoghachd. Mu dheireadh dh' fhàs cùisean cho dona 's gu 'n do chuir an rìgh roimhe, le aonta na Pàrlamaid, nach leigeadh e leò na b' fhaide ùghdarras an lagha a chur an suarachas, agus a chum deagh-ghean nan tighearnan Gàidhealach a chosnadh, dh' iarradh orra teachdaire an rìgh a choinneachadh ann an I Chalam-chille los gu'm feuchadh iadsan agus esan ri còrdadh air chor-eigin a dheanamh a bheireadh sith is riaghailt do na h-eileanan, an àite iad a bhi an amhaichean a chéile gun sgur, agus a' toirt dùlain cuideachd do lagh na rìoghachd. Choinnich na cinn-fheadhna is na h-uaiglean so teachdaire an rìgh; Aonghus Mac Dhòmhnuaill á Dunbheag an Ila; Eachann Mac Illeathain Dhubhairt; Dòmhnall Gorm Shléite; Ruairi Mac Leòid na h-Earadh; Caipitín Chlann Raonuill; Lachainn Mac Illeathain Cholla; Lachainn Mac Fhionghain; Eachunn Mac Illeathain Lochbuidhe; Lachainn is Ailean Mac Illeathain, dearbh-bhràithrean do Mhac Illeathain Dhubhairt; Gilleasbuig Mac Guaire á Ulbha; agus Donnall Mac a-Phi á Colasa. Bhòidich iad sin uile gu robh iad dileas do 'n Chrùn, agus nach robh rud a b' fheàrr leò na gu 'm biodh ùmhachd air a thoirt do 'n lagh 'nan crìochan, a chum gu'm biodh sith is ceartas a' riaghladh anns an tìr. Eadar iad fhéin is teachdaire an rìgh rinneadh naoi riaghailtean ris an abrar *Reachdan I*, agus thug iad uile am bòid 's am mionnan gu 'm feuchadh iad ri thoirt air an t-sluagh géill a thoirt do na reachdan sin.

1. Bha na h-eaglaisean a bha fàs no a thuit sios ri bhi air an togail; an tuilleadh mhinistearan ri bhi air an suidheachadh; agus an t-Sàbaid ri bhi air a coimhead naomh. Chaidh àireamh nam ministearan an lughad an dèidh an Ath-leasachaidh; na dh' fhàgadh dhiubh cha robh iad a' faotainn tuarasdail ach mar a thoilicheadh na tighearnan a thoirt daibh; bha dìmeas air a dheanamh orra leis an t-sluagh (bha an tuath a' deanamh mar rinn na tighearnan). Mar sin bha an reachd air a dheanamh gu 'm biodh a còirichean air an toirt air an ais do 'n eaglais a chum gu 'n teagaisgeadh i an sluagh.

2. Bha tighean-òsda ri bhi air an togail ann an àitean freagarrach anns na h-eileanan, a chum iad a bhi goireasach do luchd-siubhail,

agus a chum nach biodh luchd-siubhail 'nan uallach do 'n tuath, oir dh' fheumadh iad cuid na h-oidheche a thoirt daibh an uair nach robh àite eile aca anns am fanadh iad.

3. Bha àireamh nan daoine a bha dìomh-aineach ri bhì air a lughdachadh. Ann an tighean nan tighearnan bha mòran dhaoine nach robh a' solaradh air son an lòn ; bha iad air am beathachadh le cuid na tuatha a bha cumail suas nan slaodairean sin a thuilleadh air màl a phàigheadh do 'n uachdaran. Mar sin bha e air a shuidheachadh nach gleidheadh na h-uachdaran ach àireamh shònruichte de ghillean, a réir am feum 's an inbhe. Bha e air a shuidheachadh cuideachd nach faodadh duine fantuim anns an dùthaich mur robh ceaird no obair aige leis an coisneadh e a lòn.

4. Daoine làidir (nach buineadh do'n dùth-

aich) a bha siubhal ag iarraidh déirce, bha iad ri bhì air am peanasachadh mar mheirlich.

5. Bha deoch làidir ri bhì air a cur as cho fad 's a ghabhadh sin deanamh. Bha iad am beachd gu 'm b'e pailteas an uisge-bheatha a bu choireach do 'n bhochduim agus do 'n bhuirbe a bha anns na h-cileanan.

6. Bha a h-uile duine uasal no tuathanach aig an robh trì fichead ceann cruaidh r'a mhac a bu shine a chuir do sgoil anns a' Ghalltachd, no mur robh mac aige, a nighean a bu shine, gus an ionnsaicheadh iad Beurla a labhairt 's a leughadh 's a sgrìobhadh.

7. Bha musgaidhean air an toirmeasg a bhì aig an tuath.

8. Bha na bàird is dìomhailtich de'n t-seòrsa sin ri bhì air am fògar.

An Cùl-Taice

BHA mnathan cho mhaith ri fir am measg nan Gàidheal air an do bhuilich a' Cheòlraidh spiorad na bàrdachd. Am measg mhóran eile a dh' fhaodamaid ainmeachadh tha *Bean Thorra-Dhaimh*, mar theireadh iad rithe; boirion-nach còir, diadhaidh, a rugadh anns an Lagan, am Bàideanach. Fhuair i a cuid féin de thrioblaidean an t-saoghail so, oir bha i crùbach is chaill i a fradharc, ach bha inntinn thoilichte aice. Latha a chaidh foirfeach 'g a h-amharc, thàinig e orra 's i leum air bhataichean. An uair a dh' fheòraich e ciod a bha i deanamh, thuirt i ris gu robh i dannsadh mar a rinn Daibhidh an làthair an Tighearna.

Rinn i cho mhaith ri deich air fhichead laoidh, laoidhean anns am faighear sùgh an fhéin-fhiosrachaidh Chrìosduidh. So rannan a rinn i.

Càirich t' eallach air a ghnaillibh,
Oir 's ann bhuaith a thig do neart-sa ;
'S ged nach beachdaich thus' a ghluasad,
Creid gu luath gu bheil E faisg ort.
Feith gu foighidneach ri thiom-san,
'S imich dìreach réir a reachda ;
Ruith do réis le faire 's d'chioll,
'S ann le strì a nì thu streapadh.

'N uair bhios fiaradh ann ad chrannchur,
Creid gu'n tionndaidh e gu d' thaitneachd ;
Bheir seillean maith o lusaibh searbha,
Mìl bhios tarbhach, brioghmhor, blasda.
Ged bhiodh am Freasdal dhuit air uairibh,
Tuilleadh 's cruaidh a réir do bheachd-sa ;
Tuig gur gliocas thug mu'n enairt e,
'S gheibh thu buannach as am pailteas.

Thug e buaidh os cionn do nàimhdebh,
'S bheir e gràs an àm na h-àirce,
Ruith d'a ionnsuidh le féin-àicheadh,
'S dearbh nach fàilnich do Chùl-taice.

Fonn

ÈIRICH 's tog do shùil an àrd,
Seall air Iosa sheas 'n ad àit ;
Faic e gleac chum do shlàint ;
Le bhàs a' saoradh d'anam dhuit.

Mo thlachd 'san ti nì dhomh am feum
'Se sin dhomh Iosa aon Mhac Dhé
'Sa ghràs a threòraicheas mo cheum
Gu rèidh air slighe na faileanachd.

Tha ghealladh gràsmhor dhomh gach là
Nach cuir e cùl rium gu bràth
'Se mo dhùrachd dh'oidhch is là
Bhì tamh fo sgàile-san a sgéitheasan.

Nuair bha an Spiorad riumsa strìth,
Bha mi an dùil gun robh a dhìth,
Chùl mi guth thug dhomh an t'sìth.
Sa rinn mo chridhe 'n a lasair dhomh

Thig am ionnsuidh tha e 'g ràdh,
'S gheibh thu sìth is pailteas grais ;
Na deansa tàir air a' ghràdh,
'S gu bràth cha bhì ort aithreachas.

Nuair a bha an cinne-daonn,
Air an cumail sìos fo dhaors ;
'S e Iosa thog sinn le a ghaol,
G'ar saoradh bho'n mhallachadh.

Nach truagh ma nì sinne tàir
Air Iosa cheannaich sinn le bhàs
O, biodh ar eridhe blàth le gràdh
Dha'n t-Slànuighear bheannaichte.

I leanaibh dlùth ri fear ar gràidh
'S e gràdh a leanas ruinn ruinn gu bràth
Le creidimh beò is dòchas slàint
Gu pàras Dè 's na Flaitheanas.

N. McD., Caolas Phaibil.

Searmon

“Leighisidh mise an cùl-sleamhnachadh, gràdhaidh mi iad gu saor ; oir phill mo chorruich air falbh uath.”—Hosea xiv. 4.

ANN an labhairt o na briathraibh gràsmhor aso air an t-Sabaid s’ a chaidh, thugadh fan ear, I, an galair eagalach fo ’n robh Irsael a’ saothrachadh ; agus II, an Lighiche glòrmhor a tha ag radh : “Leighisidh mise, etc.” Is a rithisd an galair cùl-sleamhnachaidh, no, tuiteam air falbh o Dhia le aingidheachd. Chunnaic sinn gur galair spioradail e : galair leanmhuinneach ; galair ro mhealltach ; agus galair bàsmhor ; gu bheil e do-dheanta do chreutar sam bith a leigheas : ach an ni a tha do-dheanta do dhaoine tha e comasach do Dhia: Luc xviii. 27. Is e an lighiche beannaichte an Tighearna—an Ti a fhuair am brosnuchadh, agus air an do rinneadh tàir—Cuspair a tha mall a chum feirge, agus pailt ann an coibhneas-gràidh, agus ann an caomh-thròcairibh. Is e an Lighich, gu sònraicht, an Tighearna Iosa Crìosd, an Cuspair glòrmhor a thàinig a mach o Dhia, agus a ghabh nàdur na muinntir thinn ; agus a b’urrainn a radh “Tha Spiorad an Tighearna Iehobhah orm ; do bhrìgh gun d’ung an Tighearna mi, a thoirt deagh sgèil do’n mhacanta chuir e mi ; a cheangal suas luchd a’ chridhe bhrìste, a dh’eigheach fuasglaidh do na bragh-dibh, agus fosgladh a’ phrìosain dhaibhsan a taceangailte, Isa. lxi. 1. Is Lighich roghrasmhor agus ro còlach, e, ro -ullamh chum eisdeachd a thoirt, agus cùis na dream a tha tinn a ghabhail os làimh. Is Lighich e as urrainn beatha is slàinte a thoirt ; agus nach iarr duais air son a shaothrach.

Is Lighich e a tha dlùth do’n euslan, agus a dh’ionnsuidh am feud iad tighinn aig gach am.

Ach gun leudachadh air na nithibh so, thigeamaid an diugh gu bhi a’ sealltainn ri beagan nithibh mu thimchioll na h-ìochslaint leis a bheil e a’ leigheas cùl-sleamhnachaidh a shluaigh. Ciod iad na cùngaidhean-leighis a tha e a’ cleachadh, an uair a tha e ag aiseag slàinte do’n dream a tha tinn ? Chan e na h-uile ni a ni stad a chur air a’ ghalair so.

Oir is galair ro-dhomhain e, aig a bheil a fhreumhaichean shìos ann an doimhneachdaibh a’ chridhe, agus nach d’fhag buaidh de’n anam no ball de’n chorp air nach do rinn e grèim. Ciod iad na seadh cuid de na nithibh àraidh a tha an Tighearna Iosa a’ gabhail chum a thoirt air falbh ?

Tha e a’ leighis le fhuil luachmhor fhéin a

chàradh ris an anam thinn. Tha am peacadh a’ truailleadh an anam ; agus tha e ’g a fhagail ciontach ann an làthair Dhé. Tha eadar-dhealachadh eadar an trioblaid so agus iomadh trioblaid eile. Tha cionta comh-cheangailte ri peacadh. Tha comh-cheangal do-sgaraichte eatorra. Tha am peacadh a’ toiltinn a’ bhais ; agus chan ’eil dol as o a thoiltinneas as eugmhais dortadh fola. Agus chan e na h-uile fuil a dh’fhoghnas chum lagh agus ceartas a riarachadh. Chan fhoghainn iobairte-loisgte, no laoi gh a bhios bliadhna a dh’aois. Cha leòr mìlte de reitheachaibh no deich mìlte de shruthaibh ola. Chan fhoghainn e eadhon ceud-ghn duine air son a chionta, no toradh a chuirp air son cionta anama, Mi. vi. 67 : Cf. Eabh x. 5-9. Cha lugha na fuil rioghail nam flaitheanas a ghlanas cionta peacaidh air falbh ; agus cha lugha na i sin a bheir slàinte do’n chridhe leòinte agus do’n choguis chiontach. Rinn an fhuil sin rèite. Riarach i gu h-ìomlan ceartas a bha an toir air a’ chiontach ; agus dh’ardaich i an lagh a rinn i a bhriseadh. Ach chan e sin mhàin na rinn i. Bheir sealladh a’ chreidimh de’n fhuil, no ann am briathraibh eile, de Chrìosd air a cheusadh, sìth a dh’ionnsuidh na coguis agus glanadh a dh’ionnsaigh a’ chridhe. Bheir an sealladh sin beatha agus fallaineachd a dh’ionnsaigh an neach a bha tinn gu bàs.

Agus O nach ann a tha an tròcair do-innsidh anns a’ Chuspair Uile-bheannaichte a leag sìos a bheatha féin gu toileach air son a shluaigh ! Bha cunntas againn o chionn ghoirid mu lighiche Frangach a bha frithealadh duine tinn, a thug na h-uile lighiche eile thairis. Bha fuil an duine ann an staid gum feumadh i bhi air a toirt air falbh no gum feumadh e basachadh. Ach c’ait am faight fuil a ghabhadh a h-aite ? Chan fhòghnadh ach fuil duine beò ; ach cò bhiodh toileach féith no cuisle fhosgladh ann fhéin, agus fhuil a thaomadh a steach ann an cuisil an fhir a bha bàsachadh ? Cha b’e na h-uile neach a dheanadh e, ach bha an lighiche co déigheil air an duine a shaoradh o’n bhàs agus gun d’fhosgail e a chuisle fhéin agus gun do rinn e pìop a chur eadar e féin agus cuisle an duine thinn. Thug e mar so an fhuil as a chorp fhéin agus chuir e i ann an corp an duine thinn. Agus b’e an toradh a lean gun robh an duine tinn co slàn ’s a bha e riamh ; ach fhuair an

lighiche bàs. Bhuin an lighiche so air an dòigh so ris an duine bhochd a bha basachadh.

Shaoil leis ro choltach gum faodadh e féin mairsinn beò ged a chaill e na h-uiread d'a fhuil: Ach bha fios aig Crìosd gum b'éigin da am bàs fhaotainn ma bha e gu peacaich a shaoradh. Bha fios aige nach deanadh ni ach fhuil an saoradh.

Bha fios aige mar an ceudna gum bu naimhdean iadsan uile air son an robh E 'g a dòrtadh.

Agus cha robh ni sam bith a chumadh air ais e o bhi 'g a thagseadh féin 'n a iobairt-reitich air son a shluaigh. Feuchaibh ciod a' ghnè ghràidh a tha an so! Cò e dh'inneas a leud no fhad. Cò thomhaiseas àirde no a dhoimhne? "Air dhuinn a bhi fasthast gun neart ann an am iomchuidh bhàsaich Crìosd air son nan daoine neo-dhiadhaidh." Ach a ta Dia a'moladh a ghràidh féin duinne, do brìgh an uair a bha sinn fasthast 'n ar peacaich, gun d'fhuiling Crìosd bàs air ar son" Rom. v. 6-8.

Is i fuil Chrìosd, mar so, earrainn de'n iocshlaint a tha a' slànachadh na dream a tha tinn gu bàs. Agus O, nach i a tha buadhach an uair a tha i air a càradh leis an Spiorad Naomh! Cuimhnichibh mar a ta sinn a'leughadh "Seall-aibh riumsa agus bithibh air bhur tearnadh, uile iomallaibh na talmhainn; oir is mise Dia agus chan 'eil atharrachadh ann" Isa. xlv. 22. Agus mar a thog Maois suas an nathair 'san fhasach is ann mar sin as eigin do mhac an duine bhi air a thogail suas: chum as cia b'e neach a chreideas ann nach sgriosar e ach gum bi a' bheatha mhaireannach aige, Eoin iii. 14-15.

O gu bhi ag amharc air a là is a dh' oidhche, a shàbaid is a sheachdain! Chan 'eil sealladh coltach ris fo'n ghrein—chan 'eil, no os a cionn. "An ti a chreideas annsan, cha dìtear e; ach an ti nach creid tha e air a dhìteadh a cheana, chionn nach do chreid e an ainm Aon-ghin Mhic Dhé," Eoin iii. 18.

Tha Crìosd a' leigheas le a Spiorad; agus mar nach feud leigheas ruigheachd oirnn as eugmhais fola Chrìosd, cha mho na sin a dh' fheudas slàinte bhi ann as eugmhais a Spioraid. Tha iocshlaint na fola feumail agus maith; ach, maille ri sin, feumaidh anail na beatha bhi teachd o na ceithir ghaothaibh, agus ag ana lachadh air na mairbh spioradail a chum 's gun tig iad beò. Oir cha tinneas a mhàin a tha ann ach bàs. Dh'fheadadh an iocshlaint a b'fhearr a bha riamh ann a bhi air a sgapadh ann an gleann nan cnàhma tiorma, ach as eugmhais an anail dh'fhanadh iad marbh. Tha an Tighearna a' dortadh nuas a spioraid Naomh; agus an uair a tha an Spiorad ag oibreachadh gu h-eifeachdach tha e beothachadh nam marbh; tha e toirt cluasa do na bodhair, agus suile do na doill. Tha esan a' soillseachadh nan sùl nach maith a chì. Agus ciod a thacharas an uair a tha

esan a leigheas? Air son aon ni, tha e a' deanamh a' ghalair aithnichte do'n duine thinn. Shaoil leis uair-eigin gun robh e slàn, no mun robh gu h-uile nach robh mòran tinneis air; agus gum b'fhuirasd an nì a shlànuchadh: agus mar sin cha robh e a' cur mòr churam air, co dhiubh a fhuair e leigheas no nach d'fhuair.

Ach an uair a tha Spiorad an Tighearna a' slànuchadh, tha e a' leigeadh ris do'n anam a' ghalair agus am feum a tha aige air an iocshlaint a dh'ullaichadh, agus as eugmhais gum feum e bàsachadh. Tha e ris a' toirt aithne dha air an leighiche agus air an iocshlaint leis a bheil e a' slànachadh nan creuchd. Tha an Spiorad mar an ceudna ag ath-nuadhachadh na toile ionnus gun iarr am peacadh a dh'ionnsuidh an Lighiche, agus gun gabh e ris na cungaidhean-leighis a tha Esan ag òrduchadh. Tha an Spiorad beannaichte ag oibreachadh creidimh 's an anam a bha marbh air chor 's gu bheil e leis an uile chridhe a' dùnadh ri Crìosd mar a Shlanuighear féin. Tha an Spiorad ag ath-nuadhachadh an duine gu h-iomlan. Tha e a' glanadh; agus tha an obair sin a' dol air a h-aghaidh gus am' bi i iomlan aig a' bhàs. Feumaidh leigheas a bhi againn an so, ma bhitheas e idir againn. Oir cha téid ni neòghlan a steach do ghloir. Ann an obair ath-bhreith tha leigheas a' toiseachadh; ach cha bhi an duine gu h-iomlan slàn gus a bheil peacadh ann gu h-iomlan air a sgrios agus gus a bheil e a' giùlan iomhaigh ghlan na naomhachd.

An obair so tha Spiorad Naomh nan gràs a' toirt air a h-aghaidh ann am pobull Dhe. Ciod is aithne dhuit de'n obair so? Am bheil i a' dol air a h-aghaidh annad féin. Ma tha is cinn-teach gu bheil peacadh a' fàs na's gràineile dhuit; gu bheil d'eagal roimhe a' fàs na's mo; gu bheil thu na's deine a' leantainn naomhachd; agus gu bheil thu ag iarraidh, o la gu la, bhi a' basachadh do'n pheacadh agus a' teachd beò do fhìreantachd.

Tha Crìosd a leigheas le fhocal féin—le leughadh an fhocail, ach gu h-àraidh le a shearmonachd. Mar sin tha sinn a' leughadh mu thimcheall nan amadan a rinn e thearnadh; "ghlaodh iad an sin ri Dia 'n am feum, dh'fhuasgail o'n teinn gu grad. Le fhocal rinn e'n slànachadh; is shaor o'n sgrios air fad. Tha e leis an fhocal a' lotadh; agus leis an fhocal a' leigheas. Tha am focal mar lann an lighich, a shathar a dh'ionnsaigh dòimhne a' chreuchd. Feudaibh muinntir a bhi fo eisdeachd an fhocail air nach 'eil e deanamh dad de dheargadh; ach iadsan a tha ruigheachd air leigheas tha gach aon dhiubh a' faighinn an fhocail uair no uair 'g an ciurradh, 'g an reubadh, 's gam bioradh, mar shaighead geur a' ruigheachd an cridhe; no mar chlaidheamh geur, da-fhaobhar, ag eadar-sgaradh an anna agus an spioraid agus nan alt agus nan smear, etc.

I. FALCONER.

Curam na Cloinne

THA facal anns an *Talmud* ag ràdh gu'n do thuit Ierusalem a chionn gu'n do rinn i dearmad air teagasg na cloinne. Tha cunnart mór ann do eaglais sam bith nach toir géill do'n àithne sin, "Beathaich m'uain." An uair a tha clann air an toirt a stigh do'n eaglais, ann an Sàcramaid a' Bhaistidh chan e mhàin gu bheil bòidean air an cur air na pàrantan an togail ann an eòlas na firinn, ach tha an eaglais i fhéin ag aideachadh gu bheil e mar fhiachaibh oirre-se cùram a ghabhail do'n chloinn.

Tha sinn an dùil nach urrainn coimhthion-ailean obair sam bith a ghabhail os làimh a bhitheas cho tarbhach ris an obair a tha air a deanamh airson na h-ìgirdh. Nach fhad sinn a ràdh gu bheil cridheachan na cloinne coltach ris an fhearann mhaith a thug toradh a mach, cuid a cheud uiread, is cuid a thrì fichead uiread 's a chuireadh! Is mór an nì e, an sìol a chur fhad's a tha am fearann glan. Gheibh e cothrom fàs. Tha cridheachan na cloinne 'na fhearann glan. Is e pàisdean an latha diugh, fir agus mnathan an latha màireach; ach cha ruig sinn a leas fiughair a bhi againn ri nithean mòra o'n latha màireach, mur bheil sinn ag ullachadh na cloinne air a shon.

I. *Bu chòir do phàrantan an clann a thoirt do'n eaglais cho tràth 's is urrainn daibh.* Bha sinn ann an eaglais o chionn ghoidh, is chuir e iongnadh mór oirnn nach robh duine an taobh a stigh de na ballachan a b'òige na fichead bliadhna. Cha robh e 'na chomharra maith idir. Ma dh' fhaointe gu bheil mòran phàrantan a' smaointinn nach bu toigh leis a' mhinistear no leis a' choimhthional clann fhaicinn anns an eaglais, air eagal gu'm biodh iad 'n an dragh, no gu'n tòisicheadh iad air caoineadh. Na cuireadh sin cùram orra.

Faodaidh gu bheil ministear crosda no foir-feach crosda an sid 's an so a bhiodh diombach. Ach tha a' chuid mhór de mhinistearan agus de choimhthionaillean na's reusanta agus na's faighidinniche na sin; chan ann diombach ach anabarrach toilichte a bhitheas iad, a' faicinn na cloinne a' tighinn do'n eaglais, ged nach biodh anna ach leanaban an uchd an màthar. Is taitneach an nì e teaghlach nìle fhaicinn anns an aon àite-suidhe, sean is og, beag is mór, mar tha iad ann.

Tha sinn an dùil cuideachd, gu'm faodadh an t-seirbhis an dràs 'sa rithist, a bhi air a deanamh air son na cloinne. Tha an còr de'n choimhthional a' faotainn uiread sheirbhisean 's nach biodh reusan gearain aca ged dheanadh am ministear, an dràs 'sa rithist, an t-seirbhis nìle air son na cloinne. Dh' fheuch sinn fhéin an

dòigh sin is tha sinn glé thoilichte gu'n d' fheuch. Tha e a' toirt toil-inntinn do'n chloinn fhios a bhi aca gu bheilear a' gabhail suim dhiùbh, is cha bhi iadsan air dheireadh a' dol do'n eaglais air sàbaid na seirbhis aca fhéin. Agus a ràdh na firinn tha an còr de'n choimhthional, agus gu sònruichte na pàrantan, cho toigheach air 'latha na cloinne' 's a tha iad air seirbhis sam bith eile.

II. *Bu chòir do'n choimhthional nìle an sgoil-Shàbaid a chuideachadh.* Chan 'eil cuisean ceart mur bheil iad a' deanamh sin. Iomadh uair tha e duilich do'n mhinistear luchd-teagaisg fhaotainn, ged tha gu leòir anns a' choimhthional aig an rachadh air an obair a dheanamh. Far a bheil mòran cloinne, chan urrainn duine no dithis an sgoil a ghiùlan air a h-aghaidh mar bu chòir. Ach nach tric a tha sinn a' faicinn, gu bheil an t-uallach air fhàgail air aon no dhà de'n choimhthional!

A thuilleadh air sin, leigear leò an obair a dheanamh, bliadhna an déidh bliadhna, gun uiread is taing fhaotainn air a shon. Chan e as reusan dha sin gu bheil daoine caoin-shuarach no neo-reusanta, ach nach 'eil iad a' smuaineachadh air a' chùis. Na'm bitheadh, chitheadh iad anns a' mhionaid nach 'eil e ceart.

Bho na tha sinn a' labhairt air a so co dhiu, faodaidh sinn iomradh a thoirt air an t-seirbhis a tha boirionnaich na h-eaglais a' deanamh anns na sgoilean Sàbaid. Mur b'e an cuideachadh a tha iadsan a' deanamh, tha iomadh sgìreachd anns am faodadh an sgoil Shàbaid a bhi air a dùnadh. Is fhiach iad, da rìreadh, moladh air son an dilseachd. Ach nach bu chòir do na gillean òga an eiseimpleir a leantuinn! Bhiodh e 'na bhuannachd dhaibh fhéin, agus do aobhar Chrìosd anns an dùthaich. Chan aithne dhuinn dòigh eile anns am b' fheàrr dhaibh feasgar Sàbaid a chuir seachad na bhi teagasg na cloinne. Is e sin obair air a bheil beannachd Dhe gu ciunteach.

Is aithne dhuinn iomadh duine air nach cual an saoghal riamh iomradh a bha 'na mheadhon air obair mhór a dheanamh anns an sgoil-Shàbaid. Dh' fhaoidtheadh a ràdh m'an timchioll, gu'n éiridh a' chlànn agus gu'm beannaich iad iad. Bidh toradh an saothrach ri fhaicinn an uair a bhios an cnàmhan a' cnàmh anns an ùir.

Dh' iarramaid, ma ta, iompuidh a chur air daoine òga ann an coimhthionaillean eaglais na h-Alba anns a' Ghàidhealtachd, cothrom a ghabhail air seirbhis a dheanamh do Dhia anns an sgoil-Shàbaid. Cha chrìosduidh ceart duine air bith nach cuidich ann an obair na h-eaglais, no nach cuir dragh air bith air féin.

Cabhag an duine ghlic

AN uair a chuir Criosd a mach tri fichead A's a deich d'a dheisciobuil a shearmon-achadh soisgeul na rìoghachd, am measg earaillean eile a thug e dhaibh, thug e a' chomhairle so orra, "*Na fàilteichibh duine air bith air an t-slighe.*" Ciod a bha e a' ciallachadh leis an fhacal so? Saoilidh tu nach 'eil e idir coltach ri rud a theireadh am Maighstir; saoilidh tu nach h-iarradh e air a luchd-leanmhuinn a bhi cho durbhaidh 's nach deanadh iad uiread agus an là a mholadh dhiut anns an dol seachad. Faodar a bhi cinnteach nach bu mhaith le Iosa a dheisciobuil a bhi fuar r'a chéile no ri muinntir an t-saoghail, agus gu robh aobhar sònruichte aige air an fhacal ud a ràdh riu. Be so an t-aobhar, gu robh fasain aig na h-Iudhaich a thaobh fàilteachaidh a bha cosg mòran ùine, agus nach bu mhaith le Iosa a sheirbhisich a bhi cur seachad leth an latha a' deanamh am beic an uair a bu chòir dhaibh a bhi ag obair. Sin a tha am facal so a' ciallachadh; tha e ag iarraidh air seirbhisich an Rìgh cabhag a dheanamh air an turas, agus a bhi dhiùllach 'nan obair, gun an ùine a chosg ri sgeamlain is beulachas.

Bha na h-Iudhaich o shean, agus tha na h-Arabaich an diugh fhathast, mòran na's cùramaiche na tha sinne air a chéile fhàilteachadh agus a bheannachadh. An uair a thachras fear-còlais oirne air an rathad theagamh gu mol sinn an latha dha anns an dol seachad, agus sin uile e, ach stadadh an t-Iudhach agus their e r'a fhear-dùthcha, "Sith gu robh maille riut;" "Gu'm bean-naicheadh an Tighearna thu;" "Tha mi a' guidhe sonas is àgh dhuit," no guidheachan maith eile de'n t-seòrsa sin. Ma b' aithne dha am fear a thachair air gu maith, an àite breith air làimh air mar a ni sinne, dheanadh e a bheic dha gu sòluimte; chuireadh e a làmh dheas an toiseach air a bhathais, an sin air a bhilean, agus a ris air uchd os cionn a chridhe; sin uile a' ciallachadh gu robh a cheann 's a bhilean 's a chridhe air an lìonadh le urram is gràdh do'n neach a bha e 'na làthair.

B'e an fhìrinn (na'n robh an fhìrinn air a h-innseadh) nach robh air uairean ach glé bheag de ghràdh ann an cridhe an fhir a bhiodh a' deanamh a bheic, ach b'e sud am fasan, agus bhiodh am beannachadh air a dheanamh o'n taobh a muigh eadhon an uair a bha mallachadh anns an taobh a stigh.

Faodar, mata, a thuigsinn gu'm biodh ùine air a cosg an uair a thòisichadh daoine air cromadh is air beiceadh d'a chéile anns an dòigh ud, gus an rachadh iad troimh gach car

is ruidhle ann an lagh nam modhannan. Cha robh ann ach fasan; plaosg gun bhìadh glé thrice, agus mar sin thubhairt Iosa r'a dheisciobuil, Na cuiribh seachad 'ur n-ùine ris; tha na's fheàrr agaibh r'a dheanamh, deanaibh cabhag ann an seirbhis an t-soisgeil.

Anns an àird an Ear gus an là diugh tha daoine na's modhaile na tha iad anns an àird an Iar. Chan 'eil iad cho fìrinneach ris na daoine againne, no cho onorach ann an cridhe 's an cainnt, ach tha sìobhaltachd air am bilean agus modh nan iosgaidean. Is fheàrr le Arabach na breugan innseadh dhuit seach an fhìrinn, mur bheil an fhìrinn bòidheach is tlachdmhor. Chan 'eil ach glé bheag dhinne as urrainn idir ar beic a dheanamh le loinn (ni sinn gogail is bogadaich ghrànnda mar gu'm biodh an leum-droma oirnn, ach na's fheàrr na sin chan urrainn dhuinn a dheanamh), ach ni an t-Arabach as isle inbhe a bheic cho grinn agus cho loinneil 's ged bhiodh e air ionnsachadh le maighstir-dannsair. Chi thu an luchd-oibre anns an Eiphit a' lùbadh an glùn 's a' deanamh am beic do chàch a cheile air an t-sràid; agus ni iad e le grinneas is eireachdas nach fhaicear 'n ar measg-ne ach ann an cùirt an Rìgh.

Tha na Mohammedanaich anabarrach cùramach gu'm bi cleachdannan a' mhodha air an cumail suas eatorra féin, oir tha iad a' cunntas gur pàirt de'n diadhaidheachd am modh. Chunnaic sinn iomadh uair anns an Eiphit daoine a' deanamh an dearbh rud a bha 's an amharc aig Iosa an uair a labhair e am facal ud; a' beantuinn le'n làimh ri am bathais, a ris ri am bilean, agus an sin a' cur am boise thairis air an cridhe agus a' cromadh gu làr air beulaobh an neach air an robh iad a' cur fàilte. An uair a thachras Mohammedanach ri fear de'n chreideamh aige fhéin is e an fhàilt a chuireas e air, "Sith gu robh dhuit," agus freagraidh am fear eile, "Sith dhuit-sa cuideachd, agus tròcair Dhe agus a bheannachd." Cha toir iad uair sam bith an fhàilte so do dhuine nach buin do'n chreideamh aca. Ma bheir iad i gun fhios daibh do Chriosduidh, bheir iad air ais am beannachd an uair a chi iad gu'n do rinn iad mearachd. Tha iad cho sleamhuinn, agus cho leam-leat 'n an cainnt, 's gu'm faod neach a shaoilsinn gu bheil iad anabarrach farsuing 'n am beachdan an uair a tha iad ann an da-rìreadh cho cumhann ris an uaigh. Chaidh sinn uair còmhla ri fear dhiubh do aon de na teampuill aca fhéin; bha sinn a' seachas fad an latha mu na puingeann creidimh aig Criosduidhean is Mohammedanaich; am Bio-

bull agus an Còran, nèamh is ifreann, peacadh is breitheanas, aithreachas is slàinte, roimh-òrduchadh is saor ghràs, chaidh sinn thairis orra uile, agus a réir choslais, bha sinn cho dlùth d'a chèile 's gu'n saoileadh tu gu'm faodadh an duine a bhi 'na mhinistear ann an eaglais na h-Alba. Ach cha robh ann an sin ach sìobhaltachd an Ephitich, agus an déidh làimhe dh'innseadh dhuinn gu robh an duine 'n a fhear de na Mohammedanaich a bu chuimhne agus a b' eudmhoire anns a' bhaile.

An uair a tha Criosd ag ràdh r'a theachdairean, "Na fàiltichibh neach air bith anns an t-slighe" chan 'eil e ag iarraidh orra dearmad a dheanamh air an càirdean no air an coimhearsnaich, ach *tha* e ag iarraidh orra gun dearmad a dheanamh air an teachdaireachd a thug e dhaibh a' liubhairt. Is maith leis a sheirbhisich a bhi bàigheil is sìobhalta, ach is maith leis mar an ceudua iad a bhi air an itheadh suas le eud a thighe; facal Dhé a bhi 'n an cnàmhan mar theine air chor agus nach h-urrainn daibh a bhi sàmbach. Sin a bha e a' ciallachadh leis an fhacal, agus bu mhaith do mhinistearan agus d'an luchd-eisdeachd na'n cuimhnichheadh iad air, gach uair a bhios iad cruinn ann an tigh an Tighearna.

Bhiodh an duine diadhaidh, Mghr. Spurgeon, ag ràdh ris fhéin gach uair a rachadh e suas do'n chùbaid, gu'n labhradh e ris an t-sluagh mar gu'm b'e sud an uair mu dheireadh a

chluinneadh iad an soisgeul, agus gu'n cuireadh e impidh air gach anam cabhag a dheanamh gu bhi réidh ri Dia. B'e sin aon de na h-aobh-aran gu'n do bheannaich Dia 'obair cho mhòr agus gu robh e 'na mheadhon air uiread de dhaoine a thoir a steach d'a rioghachd.

Tha iomadh dòigh air searmon a dheanamh agus iomadh cùspair a dh'fhaodas searmonaiche labhairt uime, ach bu chòir do'n h-uile searmon daoine a threòrachadh gu Criosd, agus fàileadh an t-soisgeil a bhi dheth. Ma tha e feumail do na teachdairean cabhag a dheanamh agus trompaid an t-soisgeil a shéideadh gus an cluinn na bodhair i, tha e feumail dhaibh-san a dh' éisdeas gun a bhi 'gam mealladh féin no ag ràdh, "Chan 'cil fàth cabhaig ann an gnothuch ar n-anama; tha ùine gu leòir againn." Sin guth Shatain; aon de na cuilbheartan leis a bheil e a' cur dhaoine a dhith. Cha do chuir duine riamh roimhe le comhairle shuidhichte gu'n cailleadh e anam. Ach their daoine rintha fhéin. "Tha ùine gu leòir agam," "Am màireach cuiridh mi mo thigh an òrdugh." Ach théid am màireach seachad, is bliadhna an déidh bliadhna, is tha iad mar a bha iad riamh, ach a mhàin gu bheil an cridheachan nàs cruaidhe agus gu bheil an toil na's laige. Na h-abair riut fhéin, "Tha ùine gu leòir agam;" cuimhnich nach do gheall Dia dhuith ach a' mhionaid a ta làthair, agus mar sin na leig cadal le do shùilean gus an gabh thu ri tairgse an t-soisgeil.

Sior Làthaireachd Dhé

A M fàrdoch Obed Edom
Fhuair àire an Tighearn tàmh,
Am feadh, air uchd nan sléibhte,
A chuireadh iomadh blàr.
'S na glinn bha bruailean, 's éirigh,
Bha ar-a-mach 's a mhàgh;
Air fàrdoch Obed Edom
Bha sìochaint nèamhaidh tàmh.

Le gorta anns na crìochan,
Le còmhstri anns a' champ;
A' chlànn bheag fann le cìocras;
Is aran cha robh ann;
Na màthraichean 'g an léireadh,
Ag athchuinge le deòir:—
An teaghlach Obed Edom
Bha sìth is lòn gu leòir.

Air machair Obed Edom
Nàmh cha do leag a shàil;
Mar dhidein teann nan treun-fhear
Sheas ciùin a' bhaideal àrd;
Cha d'thainig càs no éiginn,
Ach fios na slàint' 's a ghràis
Gu còmhnaidh Obed Edom
'S an d' fhuaradh àit' do 'n àire.

Is dh' aithriseadh an sgeul ud
Leo-san a bha mu'n cuairt
Tha teaghlach Obed Edom
A' mealltainn suaimhneas buan;
Tha beannachadh Iehòbbah
'G an còmhdach, beag is mór
A chionn 'n an àite-còmhnaidh
Tha àirec Dhé na glòir.

Tha gineal Obed Edom
Ri fhaotainn anns gach linn;
Fo fhàrdoch Obed Edom
Tha fasgadh anns gach teinn;
Tha beannachdan a' Chùmhnainnt
A ghnàth le àirec Dhé
Do'n duine leis an rùn e
Seach maoin an t-saoghail gu léir.

Buairesas cha ruig an sluagh sin
Tha leis an àire fo dhion;
Amhghar cha mhill an suaimhneas,
Tuaileas cha bhris an sìth;
Tha rath, is mùirn, is sòlas,
Tha soills' a dh' oidhche 's là
'S an teaghlach sin, an còmhnuidh
'S am bheil an àire a' tamh. K. W. G.

Urnugh an Tighearna

Athair, thoir maitheanas dhaibh, oir chan 'eil fhios aca ciod a tha iad a' deanamh.
LUCAS xxiii. 34.

AN uair a bhiodh daoine air an ceusadh agus iad an impis dol as an ciall le pian is pathadh bha e a' tachairt gu tric gu'n cluinnteadh iad a' mionnachadh agus a' mallachadh Dhe is dhaoine. Bha na saighdearan cleachdte gu leòir ri mionnan is toibheum a chluinntim o'n chrann-cheusaidh. Ach cha chual iad guth mór no droch fhacal o bhilean naomh Iosa an uair a thog iad suas e ; an àite sin chual iad rud ris nach robh dùil aca agus nach cual iad riamh roimhe ; chual iad e ag ùrnugh air an son féin agus air son nan uile dhaoine eile aig an robh làmh 'n a bhàs, *Athair, thoir maitheanas dhaibh, oir chan 'eil fhios aca ciod a tha iad a' deanamh.*

Nach leòir an dearbhadh sin gu'm b'e Iosa mac Dhe, oir chan ann do spiorad an t-saoghail so a bhuineas ùrnugh cho iongantach agus cho nèamhaidh. Bu mhaith an duine Daibhidh ach ghuidh esan gu'n sgriosadh Dia a naimh-dean agus gu'n dubhadh e a mach an ainmean à leabhar na beatha. Ghuidh Jeremiah an ni ceudna ; ghuidh e air Dia là an uile a thoirt air a naimhdean agus an sgrios le sgrios dubailte. Ach dh' iarr Iosa d'a naimhdean maitheanas an àite sgrios, beannachd an àite mallachd, agus mar sin faodar an ùrnugh so a ghabhail mar dhearbhadh air a dhiadhachd.

Chan e so an seòrsa ùrnugh a bhios daoine am bitheantas a' cur suas aig uair am bàis. An uair a bhios sgàilean na siorruidheachd a' tuiteam air an anam, agus am bàs dlùth ; an uair a thig peacadhean na h-òige air an ais gu inntinn dhaoine, bidh iad a' guidhe 'n an ùrnughean air son maitheanas is sith ri Dia. Ach ged bha am bàs glé dlùth do Iosa an uair a rinn e an ùrnugh so cha d' iarr e maitheanas, agus cha mhò a bha teagamh aige nach robh e ann an sith ri Dia. Cha d' iarr e maitheanas oir cha b' aithne dha ann féin aon smuain no iarrtas nach robh a réir inntinn Dhé. Cha b' urrainn da am peacadh a bu lugha a chur as a leth féin oir ghluais e ann an aonachd iomlan ri Dia uile làithean a bheatha. Agus sin dearbhadh eile air a dhiadhachd.

Annas an t-searmon ris an abrar searmon na beinne dh' iarr e air a dheisciobuil an naimh-dean a ghràdhachadh ; dh' iarr e orra na daoine a mhallaicheadh iad a bheannachadh, agus maith a dheanamh do na daoine a bha a' deanamh eucoir orra, agus a nis air a' chrann-cheusaidh chuir e an teagasg sin ann an cleachdadh e féin ; a' leigeil fhaicinn do

shaoghal ole is mì-chreideach gu'n gabh a theagasg a chur an cleachdadh an da-rìreadh. Their muinntir an t-saoghail riut ann an clàr an aodainn nach gabh teagasg Iosa a bhi air a chur an cleachdadh 'n a leithid so de shaoghal ; their iad gu bheil e maiseach is nèamhaidh gun teagamh ach nach 'eil e freagarrach air son dhaoine a dh' fheumas reic is ceannach a dheanamh, agus obair an t-saoghail a chur air aghaidh. Their iad riut na'n tòisicheadh marsanta air a ghnothuch a dheanamh a réir teagasg an t-searmon so nach fhada gus am biodh e briste. Ach chan 'eil còir air bith aig daoine a bhi ag ràdh nach gabh teagasg Iosa giùlan a mach, *oir cha d' fheuch iad riamh ris.* Cha do theagaisg Iosa rud air bith nach do ghiùlain e a mach 'na bheatha féin. Chuir e a theagasg féin an cleachdadh, agus is e teisteanas a' chinne-daonna gur esan an aon duine a fhuair riamh buaidh iomlan air an t-saoghal. Fhuair e a' bhuaidh a chionn gu'n do chuir e an cleachdadh an teagasg anns a bheil muinntir an t-saoghail a' cur amharuis.

Tha e duilich do dhuine maitheanas a thoirt d'a dhearg nàmhaid, ach chan 'eil sin a' ciallachadh nach còir dha a dheanamh. A thaobh teagasg an Tionnaidh Nuaidh tha so fìor (ged nach toir daoine mòran aire dha) nach 'eil dleasdanas spioradail eile ann air an do chuir Iosa féin uiread de chudthrom 's a chuir e air maitheanas a thoirt do dhaoine a rinn cron oirnn. Tha e mar fhiachaibh air sluagh an Tighearna an spiorad so no chdadh a cheart cho cinnteach 's a tha e mar fhiachaibh orra ùrnugh a dheanamh, no comanachadh a ghabhail, no aobhar an t-soisgeil a chuideachadh le'n airgiod. Ann an aon àite tha Iosa a' cur an dleasdanas so air thoiseach air gach dleasdanas no ìobairt eile, "Ma tha thu a' tairgseadh do thìodhlac aig an altair, agus gu'n cuimhnich thu an sin gu bheil ni air bith aig do bhràthair ann ad aghaidh, fàg do thìodhlac an sin fa chomhair na h-altarach, agus imich agus dean réite an toiseach ri do bhràthair, agus an sin thig agus tairg do thìodhlac." Nach àrd agus nach maiseach agus nach duilich teagasg Chrìosd ? Cò is urrainn a choimhlionadh ? Ach eadhon an uair a thuiclicheas tu ann, na toir suas ; cùm ort agus romhad, cùm do shùil air na beanntan o'n tig do neart, oir bheir Dia cuideachadh daonna dhaibh-san a tha ag iarraidh a thoil a dheanamh gu dùrachdach. Agus an rud a tha eu-comasach dhaibh an uair a tha iad ann

an caidreamh an t-saoghail agus air an riaghladh le spiorad an t-saoghail bidh e comasach daibh an uair a tha iad a' fantuinn ann an companas Iosa agus ann an ùmhlachd a thoile.

Tha aon de sheann aithrichean na h-eaglais ag innseadh dhuinn gu'm b'abhaist do fheadhainn de'n choimhthional aige féin na briathran ud fhàgail a nach á ùrnuigh an Tighearna—*amhail a mhaith sinn d'ar luchd-flach*. B'e an t-aobhar air sin gu robh fhios aca gu maith nach tug iad maitheanas seachad, agus gu robh eagal orra maitheanas iarraidh air Dia anns an tomhas anns an tug iad seachad e. Bha fhios aca na'n deanadh Dia orra mar a rinn iad féin air daoine eile, nach e beannachd ach mallachd a thigeadh a nuas orra. Nach bochd an rud do dhuine a tha ag aslachadh tròcair Dhé an-tròcair a nochdadh d'a bhràthair! Is iad na daoine tròcaireach a gheibh tròcair o Dhia; cruadhaich do chridhe ann an aghaidh do bhràthar agus diult maitheanas dha, no diult sealltainn thairis air a theachd-geàrr, agus cha tuit na's motha na boinne beag de bheannachd Dhé air do cheann ged dheanadh tu do theanga tana le athchuingean, ach thoir maitheanas do do bhràthair thu féin agus gabhaidh Dia sin mar chomharra gur duine thu is airidh air maitheanas is tròcair, agus tuitidh frasan beannachd air do cheann.

An do fhreagair Dia ùrnuigh a mhic air a' chrann-cheusaidh — *Athair, thoir maitheanas dhaibh*. Ann an aon seadh cha do fhreagair, ach ann an seadh eile fhreagair gu pailt. Cha do fhreagair e i anns an t-seadh gu robh na daoine a chuir Iosa gu bàs air an iompachadh agus air an toirt a steach d'a rioghachd. Cha robh na saighdearan air an iompachadh; cha mhò a bhàsaich Iudas ann an sìth ri Dia. An àite iad a bbi air an tionndadh gu Dia faodar a ràdh gu'n do lean mallachd Dhe gach neach aig an robh làmh ann am bàs a mhic. Chaill Herod a nàire shaoghalta; chaill Pilat a dhreuchd; agus chuir Iudas làmh 'na bheatha. Ann an ùine ghoirid leagadh baile Jerusalem gu làr; chaill na sagartan an urram 's an inbhe, agus o'n latha sin chan 'eil anns na h-Iudhaich ach sluagh gun dachaidh gun dùthaich; sluagh a tha gun mbeas gun chliù am measg nan cinneach eile; sluagh air nach 'eil ach "bual thall is comnich a bhos e." Aon uair 'n an eachdraidh ghlaodh iad le aon ghuth, Ceus e, ceus e, biodh fhuil oirnne agus air ar cloinn," agus fhuair iad an guidhe; bha Mac Dhé air a cheusadh leò agus faodar a ràdh gu bheil fhuil air an cinn gun an là an diugh.

Ach mur robh ùrnuigh Iosa air a freagairt anns an t-seadh gu robh an fheadhainn a mharbh e air an iompachadh, bha i air a

freagairt ann an dòigh a b' fharsuinge; bha i air a freagairt (agus tha i 'g a freagairt fhathast) anns an atharrachadh a thug i air an t-saoghal a thaobh smuaintean dhaoine mu dhioghaltas agus mu mhaithneas. Anns an t-seann t-saoghal chan e mhàin nach tugadh duine maitheanas d'a nàmhaid ach cha robh e a' creidsinn gu robh e mar fhiachaibh air a dheanamh, agus cha saoilleadh e na b' fhèarr dheth féin na'n deanadh e e. Tha e air innseadh mu aon de na seann tighearnan Gàidhealach gu'n tug e taing do Dhia air leabaidh a bhàis gu'n deachaidh aige rè a bheatha air mòran maith a dheanamh d'a chàirdean agus mòran millidh a dheanamh air a naimhdean. Bha an seann saoghal a' creidsinn ann an dioghaltas. Ach tha an saoghal ùr a' creidsinn ann an lagh as àrde, agus eadhon ged nach 'eil daoine a' giulan a mach an lagha sin no a' toirt maitheanas d'an naimhdean mar bu chòir daibh, tha fhios aca gu'm bu chòir daibh a dheanamh. Is e Crìosd a rinn an t-atharrachadh sin, agus chan 'eil facal eile 'na theagasg no gnìomh eile 'na bheatha a bha 'na mheadhon air a dheanamh cho mhòr ris an ùrnuigh so, *Athair, thoir maitheanas dhaibh*. Tha i 'g a freagairt le Dia na's motha agus na's motha mar tha na bliadhnachan a' dol seachad, agus mar tha spiorad a' ghràidh a' faotainn na buadha thairis air fuath is an-ìochd.

Ann an aon seadh bha fhios aig na daoine ud gu maith ciod a bha iad a' deanamh. Bha fhios aca gu robh Iosa a' seasamh anns an rathad orra, agus mar sin chuir aid romhpa a chur gu bàs. Ach ann an seadh eile cha robh fhios aca ciod a bha iad a' deanamh; cha bu léir daibh an oleas féin no oleas an gnìomha ann an sùilean Dhe. Is ann an uair a *thàinig e thuige féin* a thubhairt am mac seachranach "Èiridh mi agus théid mi gu m' Athair." Gus an là ud cha robh e *aige féin*; cha b'aithne dha ciod a bha e a' deanamh; cha do thuig e riamh gu ceart a sheachran no amaideas.

Na'n tuigeadh daoine gu ceart ciod a tha iad a' deanamh cha bhiodh iad eas-ùmhail do Dhia agus cha bhriseadh iad a lagh, oir is e Dia an Athair agus an Caraid as fèarr, agus ann an ùmhlachd dha tha sìth is sonas is àgh. Ach tha am peacadh agus an saoghal a' dalladh an sùilean air chor agus nach aithne dhaibh ciod a tha iad a' deanamh, agus ceusaidh iad mac Dhé as ùr. Ach ged tha esan a nis air àrdachadh gu ionadan nèamhaidh cha d'atharraich a nàdur, is tha e an diugh fhathast agus bithidh e gu sìorruidh a' coimhlionadh ministrealachd éifeachdach an làthair Dhe as leth a bhràithrean peacach air talamh; a làmhan togta gu sìor ann an eadar-ghuidhe air an son, *Athair thoir maitheanas dhaibh, oir chan 'eil fhios aca ciod a tha iad a' deanamh*.

Tormod MacIomhair nach maireann

CHAOCHAIL TORMOD MACIOMHAIR,
 Ca bha fada os cionn Oifig nan Litrichean
 am Beàrnaraidh, air an dara là de'n Iuchar,
 air an dearbh là a ràinig e ceithir fichead
 bliadhna agus a h-aon deug. Fhuair e a
 bhreith is arach ann an Càrlabhagh ach is
 ann an Beàrnaraidh a rinn e a dhachaidh o
 phòs e gu là a bhàis. Bu duine an "Tàillear"
 mar theirteadh ris—a bha fallan an corp agus
 an inntinn; duine blàth-chridheach, caoimhneil
 agus glic, aig an robh a dhorus fosgailte do
 charaid agus do choigreach. B'e a' cheud
 duine a chuireadh os cionn oifig nan litrichean
 am Beàrnaraidh, agus ghleidh e an dreuchd sin
 gus an tug an aois air a leigeil dheth agus a
 fàgail an urra ri mhac. Bha e fichead bliadhna
 a' leanntuinn an iasgaich agus aig an àm cheudna
 a' cur air adhart a cheaird mar thàillear anns

an eilean. Thàinig e glé òg fo bhuaidh na
 Firinn agus is fhada a bhios cuimhne air mar
 Chriosduidh ann an eilean Bheàrnaraidh;
 Chriosduidh a ghnàthaich creideamh daingean
 agus seasmhach, agus nach d' fhannaich
 anns an t-slighe; a' deanamh gàirdeachas
 anns an ràdh fhìor so, gu'n tàinig Iosa Crìosd
 do'n t-saoghal a theàrnadh pheacach. Cha
 do rinn e riamh mòran gleadhraich mu thim-
 chioll a chreidimh no dhiadhaidheachd féin, oir,
 cosmhuil ri Athair nan Creidmheach, bha a
 chreideamh air a thaisbeanadh gach là a bha e
 ag éirigh. Beagan sheachduinnean m'an d'
 fhalbh e, cha tàinig e mòran a mach as an leab-
 aidh, agus air son là no dhà mu dheireadh
 thuit e ann an anmhuinneachd gus fadheadh
 an do chaidil e, "gus am bris an là agus an
 teich na sgàilean."

An t-anam Gràsmhor

O, ánam neo-bhàsmhor,
 Fhuair tèarnadh o shuas;
 Nach sona gu bràth dhuit,
 'S do chàradh do-luaidht'
 Chunnaic mise le d'ghràdh thu,
 O'n fhàsach dol suas;
 'S tu 'n taice ri ghàirdean,
 Tha làidir 's bith-bhuan.
 Aig cathair nan gràsan,
 Tha thu làidir is òg;
 Mar Iolair nan àrd-bheann,
 Dol thar àirde nan neòil.
 Do chomunn, a bhràthair,
 Do chàradh 's do dhòigh;
 Tha e nochdadh gu làitheil,
 Co dhà tha thu beò.

Tha fàile ro chùbhraidh,
 Gu dlùth dhuit mu'n cuairt;
 'S féin-àicheadh tha daonnan,
 'Na do rùintean gu suaire'.
 Tha blàths agus drùighteachd,
 'Nad ùrnuigh gach uair;
 Tha thu làidir ri sgaoileadh,
 Cliù fear-saoraidh nam buadh.

Fhuair thu 'n saoghal so falamh,
 Fhuair thu aithne ort féin;
 Do chaoile 's do ghalair,
 Tha iad mar riut 's gach ceum;

Chan ionghnadh ged chaith thu
 Na bh' agad gu léir
 'G iarraidh saorsa is fasgadh
 Far nach fhaigheadh tu e

'Nuair a bhà thu ri ionndrainn,
 'S fo dhùsgadh bha mòr:
 Bu diblidh do smuaintean,
 Cur daors' ri do bhròn.
 Gus am fac thu Fear-saoraidh,
 Mar aon a tha beò;
 Tha glanadh 's tha 'g ionnlaid,
 Gach aon dhe do sheòrs.

'Nuair a chunnaic tu an sealladh
 Na beannachd 's nan gràs
 'San sgaoileadh an teallach
 Bha arsnealach 's dàn.
 Cha b'urrainn dhuit fantuinn
 Na b'fhaide fo smàig
 'S bi bhratach O anam
 Bha tharud an gràdh.

Mar ulaidh o'n dòimhne
 Bha d'aobhneas 'san uair
 'S cha b'urrainn thu cainnt air
 Gach aobhneas a fhuair.
 'S thug thu o'n oidheche
 'S o chuibhreach na truaigh,
 'S e rinn thu 'n ad oighre
 Air oighreachd a shluaigh. R. McK.

An t-urramach Calum Mac Illinein, D.D.

THA fhios againn gu'm bi bròn ann an cridheachan ar luchdleughaidh an uair a chial na duilleagan so agus gun dad anna o làmh an fhir nach maireann. Bha mo chompanach air a leabaidh an uair a bha an àireamh mu dheireadh 'ga deasachadh, ach bu bheag mo dhùil gur e leabaidh a' bhàis a bha ann. Ged bha e a' fàilneachadh o chionn greis thàinig a' chrìoch gu luath mu dheireadh.

Fada m' an do thòisich sinn air an obair so còmhla b' aithne dhomhsa an Dotair Mac Illinein. A' cheud uair a chunnaic mi riamh e b' ann anns a' chùbaid an eaglais an Tairbeairt, anns na h-Earadh. An uair a chaidh e do Dhunéideann, agus mise aig an àm anns an Oilthigh, bhitheadh a' coimneachadh gu maith tric ann an tigh an Ollmh Mhic Fhionghuin. Bha meas mór againn air o na làithean sin, agus gaol cuideachd, oir bu duine e a b' airdh air meas is gaol; fìor dhuin-usal agus duine deadhaidh, agus cha bu mhisid a dhiadhaidheachd gu'n do chuir e rithe sgoilearachd.

Bha e 'na dhuine a bha furasda gnothuch a dheanamh ris; gheibheadh tu e an dingh mar dh' fhàg thu e an dè, is cha ruigeadh tu leas eagal a bhi ort gu'n gabhadh e gu ceàrr rud nach robh air a chiallachadh gu ceàrr. Cha robh an dara ciud leanabalachd no stuiceachd ann an uair a bhiodh e ann an comhairle ri daoine eile, oir bha e féin 'n a dhuine neo-eisomaileach nach ceileadh a bheachd no bhreitheanas.

Ged bu mhaith leam-sa mo làmh fhéin a sgrìobhadh iomradh air an Dotair Mac Illinein anns na duilleagan Gàidhlig so tha fhios againn gu bheil ministearan eile anns an eaglais a b' eòlaiche air na mise, agus a b' fhaide a bha ag obair còmhla ris. Sin an t-aobhar gu'n d' iarr mi aèr Calum Mac Leòid, caraid cho dlùth agus cho dileas 's a bha aige anns an eaglais, iomradh cothromach air fhear-dùtheha a sgrìobhadh, ann an ainm a bhràithrean.

DOMHULL MAC LAOMUINN.

"Chaochail an Doctor Mac Illinein urramach; teachdaire dileas agus diadhach caomh. Bha e air a ghairm dhachaidh air a' cheud là de'n mhìos so chaidh; agus an diugh tha caoidh is ionndrainn air am measg nan Gàidheal, tuath is deas, agus thall 'sa bhòs. Tha dà bhliadhna is barrachd bho bhris air a shlàinte, agus còrr is bliadhna bho fhuir air e cead mór-chudthrom a choimhthionail a leigeil dheth, ach bha e an

ceann a ghairm agus a' searmonachadh an t-soisgeil gus na phòsadh ministear eile ris an eaglais, an meadhon an t-sàmhraidh so. Bha e mar gu'm b' eadh bho 'n uair sin a leigeil analach agus e làn thoilichte agus saobhir ann an toradh a shaothrach 'a Mhaighstir glòr-mhor; agus is ann mar sin a bha e 'nuair a ghairm an Tighearna leis e thar an aiseig gu Rìoghachd an t-soluis agus gu fois shiorruidh nan naomh.

Tha ceithir bliadhna deug ar fhichead bho phòsadh e ri eaglais Chaluim-Chille an Dunéideann, agus fad na h-ùine sin bha e chan ann a mhàin 'na mhinistear dileas is comasach an Dunéideann ach bha e easgaidh is ullamh air searmonachadh an t-soisgeil feadh na Gàidhealtachd uile. Is ainneamh sgìre no tigh-coinnimh feadh na Gàidhealtachd anns nach do shearmonaich e uair no uair-eigin, agus mór thlachd aig an t-sluagh dha anns gach sgìre is àite.

"S e searmonaiche mór agus soisgeulach da rìreadh a bha am Mac Illinein còir, searmonaiche cho comasach 's a bha fosgladh Biobull Gàidhlig an cùbaid 'na latha. Bha eòlas blàth agus dìomhair air leth aige air nithibh spioradail agus air pearsa an t-Slànuigheir, agus gheibhteachd am blàthas agus an dìomhaireachd sin 'na theagasg, agus fhaguisgeachd air Crìosd 'na shearmonachadh. Is nìnic a shàsuich e agus a chuir e aoibhneas an anamaibh a' mhòr-shluaigh feadh na Gàidhealtachd aig àm comanachaidh, gu h-àraidh an uair a bhiodh e a' cur an cèill gràdh Dhe do dhaoine ann an crann-ceusaidh Chrìosd. B' e so cuspair a ghràdh, a bu mhiann leis a bhi searmonachach. Cha b' ann le nithibh saoghalta no suarrach a dhìreadh e do'n chùbaid ach le teagasgan móra is bean-naichte an Tiomnaidh Nuaidh, agus geallaidhean prìseil an t-soisgeil; agus bha a' bhuil. Tha iad an diugh lionnmhor an glòir agus mòran air thalamh a tha toirt cliù do Dhia airson an t-sàsachaidh spioradail agus an t-seallaidh glòr-mhor a fhuair iad air Crìosd mar Shlànuighear an anama troimhe-san.

"Bhuineadh e do sgìre Uig an eilean Leòdhais, agus is ann air a' Chnìp an sin a rugadh e 'sa bhliadhna 1862. Bha e mar sin naoi agus trì fichead bliadhna dh' aois. Thàinig e co bhuaidh na Fìrinn agus e na ghille gle òg, agus cha bu luaithe a thàinig na chuir e roimhe gu'n rachadh e air adhart gu creuchd na ministrealachd. Seach nach robh e glé fhulangach 'na bhodhaig aig an àm. Thugadh a' chomhairle air a dhol a

null do Chanada, agus is ann an sin a thug e a mach fhòghlumm, ann an Oil-thigh MhicGhill am Montréal. Dhearb e an sin na h-àrd-bhuadhan a bha aige mar sgoileir, agus thugadh dha an onair B.A. agus B.D.; agus àireamh mhaith bhliadhnachan air ais thug an t-Oilthigh sin dha a rithist ant-ard-urram D.D.; agus a thaobh fhoghlum 'sa dhiachaidheachd b' airidh air e.

"Bha e 'na fhòghluimiche fad a bheatha; 'na fhìor sgoileir, agus èolas air leth aige gu h-àraidh air cànanean. Leughadh is thuigeadh e sia cànanean deug, agus bha e muon-eòlach air suas ri dusan dhiubh, ach is e a' Ghàidhlig, cànan bhog bhlàth a mhàthar, a bu ghràdh-aiche leis os cionn nan uile, agus is ann a' searmonachadh 'sa Ghàidhlig a bha e aig àirde a shòlais is a bhuadhan.

"Chuir e a mach Faclair mòr Gàidhlighe bho chionn leth-dusan bliadhna; leabhar a tha leigeil fhaicinn àrd-fhoghlum agus a mhór-shaothair air taobh ar cànan. Cha bu bheag an obair-beatha do dhuine a leithid de leabhar a chur ri chèile. Chuir e Turas a' Chrìosduidh a mach bho chionn trì bliadhna, agus e-fhèin air a thionndadh as ùr gu Gàidhlig; agus iomadach leabhar feumail eile mar a tha fhios aig na Gaidheil a bhios a' leughadh leabhraichean 'n an cànan fhein. Agus an ceartachadh mu dheireadh a fhuair am Biobull, 'sa bhliadhna 1911, is e 'na aonar a thug dha e, agus cha bu bheag an t-saothair sin fhéin ged thug e mòr thlachd dha-san a dheanamh.

"Mar is maith a tha fhios aig mòran de luchd-leughaidh na duilleige so bha e a' deasachadh na *Fianuis Ghàidhealaich* bho thòisich i an toisech an déidh an Aonaidh 'sa bhliadhna 1900 gu Aonadh Eaglais na h-Alba o chionn dà bhliadhna, agus bha e-fhèin agus a charaid dileas an Doctor MacLaomuinn am Blar-an-Atholl air stiùir na duilleige so bho'n uair sin gus na chaochail e. Gus na bliadhnachan mu dheireadh bha e gach mìos a sgrìobhadh a chuid bu mhotha le a làimh fhéin, agus bhiodh fadachd air mòran feadh na

Gàidhealtachd gus an tigeadh an *Record* agus an leughadh iad an *Fhianuis*. Bha blàthas is carthannachd an t-soisgeil air a chur cho dìreach soilleir agus gu robh buaidh dusgaidh cho maith ri buaidh sàsachaidh is toileachaidh 'san *Fhianuis* 'nuair a bha e air an stiùir, agus e an treun a neirt is fhallaineachd. Ged nach deanadh an Doctor MacIlinean de shearmonachadh ach sin fhéin bidh ann beannaichte am measg mòran Ghàidheal thall sa bhos.

"Is a fìor ministear mòr anns gach dòigh a bha an Calum Bàn, mar chanadh na càirdean is na h-eòlaich ris 'na bhalach, duine a bha tighinn beò ann an daimh dhlùth da rìreadh ri Fear-a-ghràidh. Bha an diadhaidheachd agus co-chomunn an t-Slànuigheir air fàs cho nàdurach dha ri tarruing analach agus mar sin cha robh nì beag no cumhang 'na spiorad no 'na inntinn. Bha e na dhuin-uasal gu nàdurach, is bha blàth fìs loinn an t-soisgeil air an uaisleachd sin daonnan. Cha robh àite sam bitheadh e no comunn anns an suidheadh e, anns nach biodh grinneas is aoibhneas. Bha

Tùs ratha, rogha dealbh,
Uirghiol mhaith is deagh labhraidh,

anns gach àite am bitheadh e.

"Se, ma tha, aoibhneas is uail a bhuineas do'n Eaglais air son an teachdair chaoimh agus ghràdhaich a chaidh dhachaidh; agus ged a thuit prionnsa agus duine mòr an diugh ann an Israel, chan e tuiteam gun éirigh. Is ann tha e a nis am measg nan laoch a chaidh romhainn do'n dùthaich as fearr, far an coinnich sinn fhathast, maille ri Crìosd, fear-ar-gràidh.

"Bidh coibhneas is co-fhaireachduin nan càirdean, agus tha iad lionmhor, a dol a mach a dh'ionnsuidh na dithis nighean a dh'fhàg e, Anna a tha pòda aig mac do'n Urramach Pàdraig MacIomhair a bha 'na mhinistear 'sa Bhoghmhór an Ila, agus Mairi a tha pòda aig lighiche uasal a mach air bairight Dhunéideann, agus a dh'ionnsuidh an luchd-daimh aig an tigh is thairis."

CALUM MAC LEOD.

Facail Dhulich

BU mhaith leinn anns an àireamh so beagan mìneachaidh a dheanamh air facail a tha sgrìobhta anns a' Bhiobull, facail mu am faodar a ràdh mar thuit an t-abstol Peadar mu litrichean Phoil, "anns am bheil cuid de nithean duilich a thuigsinn, a tha a' mhuinntir a tha aineòlach agus neo-shuidhichte a' fiaradh, amhuil a ni iad mar an ceudna air na sgrìobhturan eile, a chum an sgrìos féin." Chan ann a chum ar sgrìos, no a chum gu'm biodh iad 'nan enapstarra dhuinn a thug Dia na sgrìobhturan dhuinn, ach a chum eòlas a thoile a thoirt duinn agus oileineachadh ann am fireantachd. Mar sin is

e ar ceud dhleasanais a thaobh facal Dhé oidhirp a dheanamh air a thuigsinn.

Cruaidhichidh mise cridhe Pharaoh Ecsodus, vii. 3.

Ciod a tha am facal so a' ciallachadh? An ann aig Dia a bha a' choire gu'n do rinn Pharaoh olc? Chan ann; ma their thu sin tha thu a' dol calg-dhireach an aghaidh an fhoillseachaidh a tha againn mu nàdur Dhé anns a' chòrr de'n Bhiobull. Tha aon riaghailt a dh'fheumar daonnan a chuimhneachadh ann am mìneachadh a' Bhiobull, agus is e sin, nach còir dhuinn rann sam bith dheth a ghabhail ann an seadh a

bhreugnaicheas teagasg an leabhair gu coit-chionn. Tha am Biobull a' teagasg gu soilleir—cho soilleir 's nach gabh teagamh a bhi uime—gu bheil Dia maith is caomhail; nach brosnuich e a chlann gu olc ach 'na àite sin gu bheil e gun sgur a' feuchainn ri an tàladh gu maith a dheanamh. Mar sin, faodar a ràdh le cinnt nach e Dia a chruaidhich cridhe Pharaoh, ged a tha am fear a sgrìobh leabhar Ecsodus ag ràdh gur e, agus ag ràdh gu'n d' thubhairt Dia féin sin ri Maois.

An abrar, ma ta, gu robh ùghdar Ecsoduis air a mhealladh agus gu'n do chuir e rud ann am beul an Tighearna nach 'eil fìor. Chan abair; cha bhiodh sin ceart na's mò, ach bha ùghdar Ecsoduis a' sealltuinn air obair Dhé is freasdal Dhé anns an t-saoghal ann an dòigh ris nach 'eil sinne cleachdte anns an là an diugh. Cha robh diadhairean nan seann làithean ud a' toirt suim sam bith do na laghanan nàdurra sin a chi sinne ag oibreachadh ann an eachdraidh an t-saoghail agus ann am beatha mhic an duine; cha robh iad a' cur cudthrom air na h-aobharan nàdurra a bha toirt air ni sònruichte tachairt;—bha iad a' dol air ais gu prìomh aobhar nan uile nithean, uile-uachdaranachd Dhe. An uair a chi sinne duine a' cruadhachadh anns an olc their sinn gu bheil e a' buain an ni a chuir e; is léir duinn gur e cruas is dannar-rachd is raigse a chridhe féin a tha dol o bheag gu mór, agus a' toirt a mach ann an toraidh dlìgheach. Oir tha laghannan an t-saoghail spioradail ag oibreachadh ann an inntinn is beatha mhic an duine a cheart cho cinnteach 's a tha laghannan an t-saoghail nàdurra ag oibreachadh mu'n cuairt da. Ma mhùchas duine a choguis aon uair tha e na's buailtiche air a mùchadh an dara uair; sin an lagh spioradail, agus ma mhùchas e i gun sgur, theagamh gu'n stad i a labhairt ris.

Ma tha coguis mharbh aig duine, theireamaid sinne gur e an duine fhéin a leig bàs i, ach a réir am modh-labhairt a bha aig na Eabhruidhich theireadh iad gu'n do mharbh Dia a choguis.

Ann an aon seadh tha sin fìor, oir is e Dia a chruthaich mac an duine mar tha e, agus is e Dia ùghdar nan laghanan spioradail sin a tha ag oibreachadh 'na bheatha, ach chan 'eil sin a' ciallachadh gur ann aig Dia a tha a' choire gu'n do bhàsaich coguis an duine, is cha mhò a bha am fear a sgrìobh Ecsodus a' creidsinn sin, a dh'aindeòin a chainnte. Tha so soilleir gu leòir oir ann an rannan eile de'n leabhar tha e ag ràdh gu'n do chruaidhich Pharaoh a chridhe fhéin.

Is e an fhìrinn nach robh e furasda dhasan is chan 'eil e furasda dhuinne briathran fhao-tainn anns nach bith cearb an uair a thoisichear air an dà ni dheacair so a chumail ri chèile, gun an dara rud dhiubh a bhi breugnachadh an

ruid eile, uile-uachdaranachd Dhé agus saorsa-toile mhic an duine. Tha an dà ni fìor, ach cò as urrainn an dà fhìrinn sin a thàthadh r'a cheile ann an dòigh anns nach fhaighear cearb?

Sin aon de na ceistean a bha beatha Pharaoh a' togail, air chor agus nach 'eil e iongantach gu bheil am fear a sgrìobh Ecsodus ag ràdh an tràth-sa gu'n do chruaidhich Dia a chridhe, agus a ris gu'n do chruaidhich e a chridhe féin.

Rinn Pharaoh olc agus fhuair e a pheanasachadh air a shon, ach rinn e an t-olc le saorsa a thoile féin agus cha b' urrainn e a' choire a chur air Dia. Bhàth Iudas an Slànuighear, agus theirear mac an sgrios ris, ach rinn e na rinn e le shaor thoil. Gidheadh bha fhios aig Dia roimh làimh gu'n rachadh Pharaoh agus Iudas a sgrìos, agus 'na uile-uachdaranachd chleachd e iad gu bhi a' cur an cèill a rùintean sìorruidh. Dh' oibrich fearg nan daoine sin fireantachd Dhe.

Tha so a' togail cheistean nach urrainn sinn fhuasgladh, ach is e an t-aon ni a dh' fheumas sinn greimeachadh air, nach do bhrosnuich Dia riamh agus nach brosnuich e gu bràth duine gu aingidheachd a dheanamh. Bha cridhe Pharaoh air a chruadhachadh do bhrìgh nach leigeadh an t-olc agus 'an dannarrachd agus an t-ùbhar leis e féin a strìodhadh do Dhia; is ann aige fhéin a bha a choire, agus eadhon an uair a thuit dioghaltas an Tighearna air, bha Dia ceart 'na uile shlighean is naomh 'na uile ghnìomharan. “Na h-abradh duine air bith an uair a bhuair e, Tha mi air mo bhuair eadh le Dia; oir tha e eu-comasach Dia a bhuair eadh le olc; cha mhò a bhuaires ean duine air bith. Ach tha gach duine air a bhuair eadh an uair a tha e air a tharruing air falbh le ana-miann fein, agus air a mhealladh.”

Ge b'e labhras toibheum an aghaidh an Spioraid Naoimh, chan fhaigh e maitheanas a chaidh.

Sin facal eile a tha 'na chnap-starra do mhóran dhaoine. Ach ciod air bith a tha e a' ciallachadh faodar a bhi cinnteach nach 'eil e a' cumhannachadh tròcair Dhé, oir mar thuirt sinn cheana, cha chòir dhuinn aon rann de'n Bhiobull a thuigsinn ann an seadh a tha dol an aghaidh teagasg a' Bhiobull gu coitichionn, agus tha am Biobull a' teagasg gu soilleir nach diult Dia maitheanas do pheacach a ni aithreachas, eadhon air bruaich na h-uaghe.

Bha am facal so air a labhairt ris na Phairisich an déidh do Iosa balbhan a leigheas. An àite iad a bhi toilichte gu robh obair bheannaichte air a deanamh, is ann a thòisich iad air a ràdh gu robh Iosa ann an co-bheinn ri Beelsebub, Prionnsa nan deamhan. Bha a leithid de ghnuin is de ghamhla aca dha 'nan cridhe 's gu'n do dhall iad an suilean (chunnaic iad le'n suilean

an obair mhaith a rinn e) agus gu'n do mhùch iad an coguis seach aideachadh gu'm bu duine e anns an robh cumhachd Dhé. Bha an spiorad sin cho ole agus an staid-inntinn sin cho ifrinneach 's gu'n do chuir e crith air fèil Iosa, agus labhair e am facal so a thoirt rabhaidh dhaibh mu'n staid chunnartaich anns an robh iad; mar gu'n abradh e riu, Ciod is urrainn Dia féin a dheanamh ri daoine coltach ribhse, daoine a dhùin an sùilean an aghaidh an t-soluis, agus leis an fheàrr a' bhreug na'n fhirinn?

Cha do dhiult Dia riamh agus cha diult e gu bràth maitheanas do pheacach aithreachail, oir tha a thròcair farsuing mar an cuan, ach leis an fhacal so tha Crìosd a' toirt rabhaidh do dhaoine gu'm faod am peacadh tighinn gu a leithid de ire 'nam beatha 's gu'm bi iad air am beò-ghlacadh leis, air chor agus nach bi e comasach daibh aithreachas a dheanamh a chionn gur fheàrr leò an dorchadas na'n solus.

Ge b'e neach leis an aill, thigeadh e, tha Iosa ag ràdh, "agus an ti a thig cha tilg mi air chor sam bith a mach e." Ach ann am beatha cuid de dhaoine tha gaol a' pheacaidh is fuath do fhirinn is do dhiadhaidheachd cho làidir 's nach àill leo. Sin na daoine a tha ciontach do thoibheum an aghaidh an Spioraid Naomh.

Tha fiosrachadh ar beatha a' teagasg dhuinn gu'm faod duine dol cho fada air aghaidh anns a' pheacadh 's nach 'eil e tuilleadh comasach air a thréigsinn, no aithreachas a dheanamh. Agus tha e caoin-shuarach ged nach 'eil, oir is biadh is deoch dha aingidheachd a dheanamh. Bho'n staid thruagh sin gu'n saoradh Dia sinn uile!

Aig àm sònruichte 'na bheatha bha eagal air Iain Bunyan gu'n do labhair e fhéin toibheum an aghaidh an Spioraid Naomh, agus an sid 's an so gheibhear fhathast daoine air am bheil

an t-eagal ceudna. *Ach ma tha eagal de'n t-seòrsa so air duine, tha sin 'na chomharra cinnteach nach do rinn e am peacadh a tha a' cur eagal air.* Oir tha an t-eagal sin a' nochdadh gu bheil e fo iomguin spioradail; gu bheil faireachduinnean spioradail beò ann. Chan e iadsan air a bheil curam anama no eagal breitheanaid a tha ciontach de'n pheacadh so, ach iadsan a tha socruchichte air an deasgainnean; gun suim, gun eagal, gun iomradh air Dia no siorruidheachd; iadsan aig a bheil cogisean marbh is cridheachan cho cruaidh ri creig.

Chan e peacadh sònruichte no aon pheacadh uamhasach a tha air a chiallachadh le toibheum an aghaidh an Spioraid naomh, ach *staid cridhe*, staid cridhe a tha cho ole 's gu bheil beatha an duine sin uile gu léir an aghaidh Dhé, an aghaidh fireantachd, an aghaidh firinn, an aghaidh gràidh. An uair a dh' fhàsas duine cho ole 's gu bheil fuath aige do gach ni is neach a tha maith, faodar a ràdh le firinn gu bheil e air a bheò-ghlacadh le peacadh siorruidh agus nach faigh e maitheanas anns an t-saoghal so no anns an t-saoghal a ta ri teachd, *do bhrìgh nach 'eil iarraidh aige air.*

Chan iompaich Dia duine sam bith an aghaidh a thoile, agus an uair a tha toil duine a' fàs cho truailidh mar thoradh oleais féin, ciod is urrainn Dia a dheanamh ris? Ciod ach leigil leis a' bhinn seasamh, "Esan a tha salach bitheadh e salach fathast, agus esan a ni eucoir deanadh e eucoir fathast." Cha tig an latha gu bràth anns an diult Dia maitheanas do neach air bith a ghlaodhas ris le cridhe briste is brùite; ach faodaidh an latha tighinn anns nach iarr am peacach tròcair, do bhrìgh gu bheil e làn thoilichte le beatha na h-eucoir. Sin an t-aon pheacadh a ta siorruidh, cùl a chur a'd' dheòin ris a' mhaitheanas a tha air a thairgsinn gu saor le Dia.

Anns a' Chathair

ANNS na làithean so tha iomguin ann an Acriidheachan dhaoine mu chor na dùthcha agus eagal orra gu bheil Breatunn a' call a h-àite am measg rìoghachdan an t-saoghail. Chan 'eil dad agam-sa ri ràdh air a' chùis sin nach cuala agus nach do leugh ar luchd-leughaidh cheana anns na paipearan-naigheachd fichead is fichead uair. Theagamh gu bheil na tha sinn a' leughadh anns na paipearan-naigheachd fìor mu na h-aobharan gu bheil Breatunn agus an saoghal uile ann an droch shuidheachadh anns na bliadhnanach so; cion oibre, is cion airgid, is duileadas ar bathar a reic, ach tha aobhar aig na h-aobharan sin fhéin, agus feumar a chuimhneachadh gur e prìomh-aobhar nan truaigean a thàinig oirnn, *an cogadh.*

Fad cheithir bliadhna chaidh rìoghachdan an

t-saoghail air a' chuthach; ma bha cuid dhiubh air mhìre-chatha na bu mhotha na càch, cha robh gin dhiubh gun chionta; chosd iad na bha aca agus am barrachd a' mort agus a' marbhadh a chèile, ach an déidh sin a dheanamh, bha dùil aca gu rachadh an saoghal air aghaidh mar bha e roimhe. Bha dùil aca nach cuireadh Dia a chunntais thuca, agus nach buaineadh iad an ni a chuir iad. *Ach cha mhagar air Dia; an ni sin a chuireas duine buainidh iad.*

Ciod a tha ann an gort nan làithean so, cion oibre is cion airgid, ach tuarasdail a' pheacaidh? Cha toigh le daoine an diugh a bhì cluinntinn iomraidh air breitheanas Dhe, ach ciad eile a tha ri ràdh mu chùisean na rìoghachd aig an àm so ach gu bheil Dia a' toirt breitheanas oirnn? Na laghannan siorruidh is seasmhach

a tha air an stéidheachadh air fhìreantachd ; tha iad ag oibreachadh a mach gu an ceann-eriche. Ach bu shona do'n rìoghachd na'm b' urrainnear a ràdh le firinn, " An uair —

Tha eagal orm nach gabh sin a ràdh mu Bhreathann fhathast, oir chan fhaic mi aon chomharra am measg comharran eile na h-aimsir gu'n do rinn ar sluagh aithreachas air son a' chogaidh, no gu bheil e a' gortachadh an coguisean gu bheil iad féin agus na rìoghachdan eile armaichte gu'n sùilean, deas gu leum a mach a chogadh a ris an uair a dh' éireas aimhreit eatorra.

Neo-ar-thaing nach 'eil seachas a' dol air aghaidh mar gu'm biodh na rìoghachdan a' ciallachadh crìoch a chur air cogadh, ach chan 'eil an sin ach briathran mìne meagh-bhlàth a chuireas daoine 'nan cadal, is fad na h-ùine tha iad uile ag ullachadh air son a chéile a mhòrt a ris. Ach tha na h-eaglaisean balbh, is Eaglais na h-Alba cho balbh ri càch ; fàidhean bréige 'a teagasg ann an Pàrlamaid agus air na sràidean *ma 's àill leibh sìth bithibh deas air son cogaidh*, agus gun neach ann a tha togail a ghutha 'n an aghaidh.

Ach bithidh a bhuil, agus tha a bhuil cheana ; chuir an cogadh mu dheireadh ainbheach air an rìoghachd a chumas fodha i cho fad 's a bhios duine de 'n ghineil so beò, ma gheibh i os a chionn gu bràth.

Truailleadh a' chogaidh

Chan e mhàin gu'n do rinn an cogadh an rìoghachd bochd ach thruaill e a h-inntinn mar an ceudna : Rinn e atharrachadh air daoine, atharrachadh air am beachdan agus air an cleachdaidhean, air chor agus gu bheil gineal òg ag éirigh suas an diugh a tha an dùil gu'm faigh iad troimh 'n t-saoghal gun obair a dheanamh. Chuir an cogadh leisg is farnad annta ; gaol air spleadhachas is fein-thoileachadh, agus dh' iomsaich iad droch fhasain ann a tha 'g am milleadh gu buileach 'n an teaghlaichean fein an diugh.

Theagamh gu'n saoil thu, a leughadair, gu bheil so ro laidir, ach chan 'eil idir ; dh' fhaodadh e bhi air a chur na bu làidire, oir chuir an cogadh cogull ann an inntinnean dhaoine nach gabh creidsinn ; cogall a tha an impis a' ghineal so a chur air seachran orra féin agus air Dia. athan e call codach an call as mìosa a tha lean-Cuinn cogaidh, no eadhon call nan daoine, ach an dochan a tha e a' deanamh air inntinnean is spioradan is eridheachan nam beò, air chor agus gu bheil iad a dol air an ais ann an tuigse, agus ann an caomhalachd, agus anns a' ghliocas ata o shuas. Cuir sluagh air bith fo riaghladh airm, agus fo bhuaidh *propaganda*, fad cheithir bliadhna, agus bithidh iad 'n a athar gu là am bàis. Cuiridh e dreach air na h-inntinnean aca nach stéin gu bràth.

Cion oibre

Tha cion oibre anns an dùthaich gun teagamh, oir mur bitheadh cha bhiodh na mìltean 'n an tàmh, ach tha e fìor cuideachd gu bheil gu leòr de obair ri dheanamh anns an dùthaich agus gun duine ann a ni oi. Co dhiubh a théid thu troimh achaidhean, no choisicheas tu air an rathad mhór, no shiùbbhas tu ann an carbad-iaruinn, chi thu air gach taobh dhìot comharran follaiseach air leisg is mì-sgoinn nan làithean so. A' chraobh a thuiteas anns a' gheamhradh leis an stoirm, agus a bhiodh maith gu connadh, fàgar i far an do thuit i gus an grod i. Na copagan a tha fàs ri taobh an rathaid agus a' garnachadh na dùthcha, chan 'eil duine ann a ghearras iad, ged tha dà muilleann gu leth de dhaoine 'n an tàmh. Tha raontan farsuing a' dol fo rainneach no fo dhiogain agus gun duine ann a' toirt sùil orra ; achaidhean anns am bu chòir feur-maith a bhi fàs, tha iad air am bàthadh le uisge a chionn nach cuir na daoine leis an leis iad de dhragh orra féin 's gu'n glan iad dig. Garraidhean air tuiteam ; geatachan briste gun bhannan ; feanntaga is copagan is buinneagan is buaghlann ruadha a' fàs cho àrd ris a' choiree ; is achaidhean-tùrneap no buntàta a' tighinn beò le salchar—sin agad an sealladh a chi thu ann an sgìrean dùthcha an diugh. Tha aghaidh na dùthcha air atharrachadh leis a mhì sgoinn.

Bu chòir do'n h-uile gineal mathachadh, is réiteachadh a dheanamh air son na gineil a thig 'na déidh. Ach chan 'eil a' ghineal so a' deanamh dad. Chan fhàg i dileab aig an ath ghineil ach ballacha briste agus ainbheach. Na tighean a fhuaire sinn bho ar n-aithrichean, bha iad de chloich agus de aol, ach na tighean a dh' fhàgas sinn aig ar cloinn, cha bhi annta ach fiodh is tin ; dileab leibideach.

Tha neo-sgiobaltachd na dùthcha follaiseach do'n h-uile duine a tha fuireach air an dùthaich, ach tha daoine cho driopail a ruith o àite gu àite air cuibhlichean 's nach 'eil ùine aca air ear oibre a dheanamh. Their na h-uachdarain nach urrainn dhaibh-san dad a dheanamh a chionn gu bheil iad cho bochd, ach na'm fanadh iad aig an tigh an àite bhi ri spagadaglog ann an Lunnainn, agus na'n sealladh iad as déidh an speirbhisich a tha ag itheadh an codach ann an dìomhanas cha bhiodh iad cho bochd 's a tha iad. Their an sgallag nach robh esan air fhasdadh gu bhi gearradh chopagan no fheantagan an déidh coig uairean, is leumaidh e air na cuibhlichean m'an gann a ruigeas spàg an uaireadair an uair. Na'n cuireadh an tuathanach dheth a chòta, agus na'n gabhadh e speal, dh' fhaodadh e na luibhean agus an luachair a tha tàcadh na dige a ghearradh ann an leth latha, ach cha dean e sin ; tha e air falbh gach

dara là de'n t-seachduin ann am motor car o mhargadh gu margadh, a' cosg ùileadh is ùine. Agus air a' cheann mu dheireadh, an uair a bhios na h-achaidhean aige air am bàthadh le uisge, gun dad a fàs annta ach luachair is cuile thèid e gu coinneamh an Dunéideann far an dean e fhéin agus a leithidean eile gearan brònach nach 'eil an Government a' deanamh dad air son an tuathanaich.

Sin mar tha gnothuichean air an dùthaich an

diugh; tighean is saibhlean a' tuiteam; gàrraidhean air an leigeil fo fheanntagan; fearann air a dhroch oibreachadh—agus sin uile leis a' mhì-sgoinn. Obair gu leòr ri dheanamh agus i gun deanamh, a chionn gu bheil sinn uile a' fàs leasg, agus a' feitheamh gus an dean an Government an rud a bu chòir dhuinn féin a dheanamh. Cha bhi rath air an dùthaich so gu bràth gus an tuig daoine gu'm feum iad saothrachadh air son an lòn.

Ann's a' Choille Bheithe

A N uair a thig mi dhachaidh, an déidh dhomh a bhì greis air falbh o'n tigh, chan 'eil sòlas as fheàrr leam na ceum a ghabhail do'n Choille Bheithe. Sin an t-aobhar gu bheil mi 'n am shuidhe innte an dràs, ag òl a steach air gach pòr 'n am choluinn sàmhchair bheannaichte is maise an t-saoghail. Tha a' ghrian air bheul dol fodha, ach ged tha dathan riomhach air an speur os cionn Bhruar, b' fheàrr leam dol fodha na gréine fhaicinn an iomadh àite seach an Atholl. Bho chionn seachdùin chunnaic mi a' ghrian a' dol fodha air Caol Muile le rioghalachd is sòluimteachd is anbharrachd glòire nach fhaca mi riamh an Atholl. Agus cò is urrainn sealltainn air oirdheirceas na h-iarmailt agus maise iongantach an t-saoghail an uair a tha a' ghrian a' dol fodha anns a' chuan gun rud-eigin de urram agus de eagal diadhaidh a bhì air an dùsgadh 'na chridhe! Cò ach an t-umpaidh agus an t-amadan a theireadh nach 'eil Dia ann! *Tha na neamhan a' cur an géill glòir Dhe agus na speuran a' nochdadh gnòmh a làmh.*

Cia glòrmhor t'òibre-sa gu léir!

Cia trenn thu féin an neart;

Cò 'n ti nach tugadh dhuit-sa cliù!

Molam s' thu, Dhia nam feart.

Aig an dearbh mhionaid so tha còrr is sé ceud de luchdriaghlaidh na dùthcha cruinn ann an Tigh na Pàrlamaid, a' caoidh cor na dùthcha agus a' feuchainn ri cuisean a chur ceart, ach cia meud de'n t-sé ceud sin a b' urrainn innseadh dhuit am mùghadh a tha eadar uinnean is darach, no eadar beithe is critheann. Theagamh gu'n abair thusa a leughadair, gu'm faod iad a bhì comasach gu leòir air an dùthaich a riaghladh ged nach aithne dhaibh aon chraobh o chraoibh eile, no aon fhùr o fhùr eile. Chan abair mise nach fhaod, ach air a shon sin cha toigh leam daoine a bhios 'gam theagasg agus 'gam threòrachadh ann an nithean mór is diùmhair a bhì aineòlach ann an nithean beag is soilleir.

Ann's na paipearan-naigheachd o chionn trì seachduinnean tha seachnas is deasbud gun sgur a' dol air aghaidh mu 'phund Shasunnach; an cunnart anns an robh e; an dòigh anns an robh e air a chumail gun a nàire a chall; seachnas is deasbud mu airgiod agus mu bhancairean agus

mu mhalairt nach 'eil mi a' tuigsinn. Ach bu mhaith leam a bhì cinnteach gu bheil buill na Pàrlamaid fhéin 'ga thuigsinn. Theagamh gu bheil cuid dhiubh a tha, ach tha gu leòir dhiubh a bhios a' bruidhinn uime aig nach 'eil barrachd eòlais air a' chùis na tha aig bodach na gealaich. Tha sin furasda gu leòr fhaicinn; mur bheil tìr ann an seachnas duine an uair a bhruidheas e air nithean as aithne dhuit cha mhaith dhuit mórán carbsa a bhì agad ann an uair a bhruidheas e air nithean nach aithne dhuit, agus anns nach urrainn dhuit a thilleadh no chur ceart.

Tha mi an dòchas, a leughadair, gu bheil de thuigse agad féin 's nach gabh thu so uile gu léir gu litireil, agus nach abair thu gu'n dubhairt mi nach 'eil feum ann duine a chur do'n Pàrlamaid mur aithne dha càl cearsalach o chàl ribeach, no cearc-thomain o chearc-fhrasich. Chan 'eil fhios agam an aithneadh Gladstone iubhar-iuthar o iubharadhar, no am faca e giogalòrum riamh, ach air a shon sin bha e 'na dhuine glic agus 'n a dhuine diadhaidh cuideachd; làn fhreagarrach air a bhì air a chur air cheann na Pàrlamaid. Bha cho beag de eòlas aig Lloyd George air curachd is buain 's gu'n dubhairt e aon uair gu'm faodadh achaidhean buidhe cruithneachd a bhì fàs ann am frithean na h-Alba far nach fhaicear an diugh ach féidh, ach air a shon sin cha duine guntùr an duine a bhuannaich an cogadh.

Is e an fhirinn gu bheil sinn uile mórán mórán na's aineòlaiche na tha sinn an dùil; aineòlach mu nithean a bu chòir dhuinn a thuigsinn, agus a tha mu choinneamh ar sùl a h-uile là d' ar beatha. Mur bheil thu 'g am chreidsinn feuch ris na ceistean so a fheagairt.

- (1) *C'ar son a bhios cu a' crathadh earbaill an uair a tha e toilichte?*
- (2) *C'ar son a tha boirionnaich gaolach air a chèile a phògadh, agus nach dean fir ach a chèile fhàiltreachadh?*
- (3) *C'ar son a tha feusag air fear agus nach 'eil i air bean?*
- (4) *C'ar son a sheasas t' fhalt an uair a ghabhas tu eagal?*
- (5) *Cò as a tha ceò a' tighinn, is ciod a tha 'ga aobharachadh?*

- (6) *C'ar son a tha salann anns an fhairge, agus gun blas an t-salainn air na h-aibhnichean a tha sruthadh innte?*
- (7) *C'ar son a bhios fiodh a' bragail air an teine, agus c'ar son a tha barrachd shradagan ann an seòrsachan fiodha na tha ann an seòrsachan eile?*
- (8) *Ciamar is urrainn cuileag coiseachd agus a casan os a cionn?*
- (9) *C'ar son a bhios sinn a miananaich?*
- (10) *Cò an taobh d'a cluasan air a bheil adhaircean mairt?*
- (11) *C'ar son a chithear a ghealach ir uairean air a druim?*

(12) *Cò na ceud fhìruraichean a thig a mach 'san earrach?*

Sin agad a leughadair, ceistean mu nithean nach 'eil aon chuid dìomhair mo annasach, ach an téid agad air am freagairt gun bhi air do chur gu nàire am fianuis do mhnatha? Mur téid, agus mur h-aithne dhuit na nithean a chi do shùil air an talamh cuimhnich gun còir dhuit labhairt gu fàilidh agus gu h-iriosal mu na nithean nach fhaca sùil agus nach cuala cluas, na nithean a tha neofhaicsinneach agus sìorruidh.

Bha Socrates 'n a dhuine glic, chan ann a chionn gu'm b' aithne dha barrachd air daoine eile ach a chionn gu'n d' aidich e 'na dheich agus trì fichead bliadhna nach b' aithne dha dad.

Fògarrach air an talamh

O CHIONN fhada nan cian bhiodh na seann mhanaich ag innseadh sgeulachd air droch Iudhaich air an d'thug iad an t-ainm Ahasuérus. A réir seanchas nam manach bu ghreusaiche Ahasuérus, agus bha a chridhe cho cruaidh ris an ealaig air am biodh e a' deanamh nam bròg.

Bha dorus a thighe a' fosgladh air an t-sràid troimh an d' thug na saighdearan Iosa chum a cheusadh an taobh a muigh de'n bhaile. Leis an eucoir agus an droch ghiollachd a rinneadh air bha neart Iosa a' fàilneachadh, agus anns an dol seachd, leig e a thaic ri ursann dorus a' ghreusaiche, ag iarraidh faochadh o chudthrom na craobhe a leag iad air a' ghualainn. Ach 'nuair a chunnaic an greusaiche so thàinig e mach agus gu borb dh' iarr e air ursann-san fhàgail agus gabhail roimhe.

Thionndaidh Iosa agus thubhairt e ris, 'Tha mise a' falbh, ach faibhaidh tusa cuideachd, agus cha sguir do shiubhal gu bràth.'

Dh' fhàg Ahasuérus a bhean 's a chlann agus o'n là sin gus an diugh cha deachaidh stad air a shiubhal 's a shìor imeachd. Tha e 'na fhògarrach air aghaidh na talmhainn; ag iarraidh fois is dachaidh gun am faighinn. An dràs chithear e anns an Fhraing, 's a ris anns a' Ghearmailt; o dhùthaich gu dùthaich, o bhaile gu baile, tha e air a ruagadh a là 's a dh' oidheche, is cha stad a shiubhal gus an tig Crìosd an dara uair.

Ciod a bha na manaich a' ciallachadh leis an t-seann sgeulachd so? Tha sinn an duil gu'n robh iad a' labhairt ann an cosmhalachd agus gu'n robh iad a' gabhail Ahasuéruis mar shamhladh air na h-Iudhaich, agus a' gabhail na mallachd a leagadh air, mar shamhladh air a' bhreitheanas a thuit orra mar shluagh an dèidh dhaibh Crìosd a cheusadh.

Tha na h-Iudhaich an diugh 'nan sluagh gun dùthaich, gun dachaidh; 'nam fògarraich air aghaidh na talmhainn. Tha am facal a tha air a sgrìobhadh m'an timchioll ann an leabhar

Dheuteronomi air a choimhlionadh gu litireil, "Sgapaidh an Tighearn thu am measg nan uile chinneach, o'n dara ceann de'n talamh eadhon gus an ceann eile, agus am measg nan cinneach chan fhaigh thu suaimhneas sam bith, ni mò bhios fois aig bonn do chois."

Cha robh fhios aca ciod a bha iad a' deanamh 'nuair a ghlaoidh iad, "Biodh fhuil oirnne agus air ar cloimn." Fhuair iad an guidhe agus thuit mallachd uamhasach air an ceann. Beagan bhliadhnachan an dèidh dhaibh an Slànuighear a cheusadh chaidh Ierusalem a leagadh gu làr, agus o'n latha sin gus an diugh tha na h-Iudhaich gun fhonn, gun fhearann; eadar a' bhaobh 's a' bhuarach am measg uile shluagh an domhain. Tha iad 'nan daoine deanadach, stuama, crionna; ach air dhòigh air chor-eigin tha làmh nan uile 'nan aghaidh; chan 'eil aig cinnich eile ach buille mu seach air na h-Iudhaich. Tha comharra Chàin air clàr an aodainn agus eadhon am measg rioghachdan Crìosduidh chan fhaigh iad gu bitheanta lagh eile ach lagh a' choin chrosda—"buail thall is cionnich a bhos e."

Uair is uair eile rinneadh a leithid de gheurleanmhuinn orra 's gu'n do theab iad a bhi air an sgrios bhàrr aghaidh na talmhainn, ach tha iad an diugh na's lionnhoire na bha iad riamh. B'e àireamh nan Iudhach an uiridh 12,000,000, air an sgapadh air feadh an t-saoghail mar so:—

Ann an Russia	5,215,000
Ann an Austria	1,125,000
Ann a' Ghearmailt	608,000
Ann an Roumania	250,000
Anns an Tuire	300,000
Ann am Breatunn	238,000
Anns a' Fhraing	95,000
Anns an Olaind	106,000
Ann an Lochlann	8,000
Anns a' Ghréig	5,000
Anns an Asia	375,000
Ann an Africa	355,000

Ann an America 2,125,000
 Ann an Astralia 20,000

Chan urrainnear a ràdh gu'n d' fhuair na h-Iudhaich rianh ceartas o'n eaglais Chriosduidh, oir an àite feuchainn ris an t-soisgeul a thoirt dhaibh gu caomhail ann an spiorad Chriosd an dòchas gu'm biodh iad air an iompachadh, b'e an eaglais a bu h-aon 's a bu dhà 'g an loidairt agus 'gan ruagadh. Anns na seann làithean bha mòran de chreidmheil am beachd gu'n robh iad a' deanamh seirbhis do Dhia agus a' dearbhadh an eud air taobh na firinn, ann a bhi toirt fàsghadh air na h-Iudhaich. Chan'eil e idir iongantach, mata, gu'm biodh fuath is gamhlas aig cinneach cho sean agus cho uaibhreach ri sliochd Abraham do dhaoine a rinn uiread beubanachd orra 'sa rinn na Criosduidhean. Ach tha cùisean air atharrachadh a nis, agus tha an eaglais Chriosduidh ag altrum spiorad as fheàrr do thaobh nan Iudhach, ged theid iomadh bliadhna seachad ma'n dìchuimhnich iadsan an làmhachas-làidir a rinneadh orra anns na liantean a dh' fhalbh.

Ged bha sùilean nan Iudhach air an dalladh air chor agus nach do ghabh iad ris a' Mhessiah aig àm a theachd, cha bu chòir do'n eaglais Chriosduidh an t-seirbhis mhór a rinn an sluagh so do Dhia a dhìchuimhneachadh. Is ann uapa a fhuair an saoghal an dileab as priseile a fhuair e rianh. Air tìs mheas Dia iad airidh air eòlas na firinn a thoirt dhaibh, agus fad iomadh linn ghleidh iad an fhìrinn gu cùramach, is cha reiceadh iad i air son glòir no greadhachas an t-saoghail.

Chùm iad lòchran a' chreidimh beò an uair a bha rioghachdan eile ann an tugh-dhorchadas. Bha iad eudmhor air taobh Dhe, agus mar thoradh an dilseachd, rinn an Tighearna coimhcheangal siorruidh riu ; agus ged chaidh iadsan air seacharan ann an làithean an aineòlais, agus ged bhris iad an coimhcheangal sin, cha do thilg Dia air falbh iad gu buileach oir tha tiòdlilacan is gairm Dhé gun aithreachas.

Chan'eil eaglais na h-Alba a' deanamh a dleasdanas ris na h-Iudhaich, agus chan'eil an oidhirp a tha i a' deanamh chum an cosnadh do Chriosd ach suarrach. Tha buill na h-eaglais mòran na's fialaidhe ann a bhi cuideachadh craobh-sgaoileadh an t-soisgeil an measg dhaoine dubha na tha iad ann a bhi 'g a thoirt do na h-Iudhaich, agus is e an t-aobhar, gu bheil an seann ghamlhas eadar Iudhaich is Criosduidhean beò fhathast. Chuala sinn iomradh air ministeara labhair r'a choimhlithional mar so air an t-Sàbaid air an robh an tabhartasan air iarraidh air son nan Iudhach,—“ Tha e air iarraidh oirm an diugh tabhartas a thoirt do na h-Iudhaich, ach air m' fhacal, cha toigh leam iad. Chan 'eil anna ach droch dhaoine, ach deanadh sibhse 'ur roghainn.”

Chan 'eil an dòigh-bruidhne sin ceart, agus

cha mhò is e sin an spiorad anns am bu chòir do bhuill na h-eaglais a bhi sealltuinn air na daoine o'n d' fhuair sinn an dileab spioradail a tha sinn a' sealbhadh. Bu chòir do Chriosduidhean bàigh is càirdeas a nochdadh do na h-Iudhaich air sgàth an aithrichean ; air sgàth nam fàidhean agus nan salmadairean, agus nan abstol, a dh' àraich iad agus a thug dhuinne eòlas Dhe ; agus gu sònruichte, air a sgàth-san a thàinig o fhreumh Iesse, Iudhach a réir na feòla.

Ged thuit doille spioradail air na h-Iudhaich car greis, chan 'eil iad idir 'nan sluagh ain-diadhaidh. Ged nach do ghabh iad ri Criosd mar am Messiah ris an robh fiuthair aca, tha tart 'nan anam an geall air Dia. Chan 'eil iad a' deanamh aoraidh do iodhalan, agus faodar a ràdh le firinn nach 'eil iad fad o rioghachd Dhe. Tha buadhan inntinn is cridhe aca a bhiodh tarbhach anns an eaglais Chriosduidh, agus a bheireadh beatha ùr dhi, na'm biodh iad air an tionndadh o lagh Mhaois: gu creideamh anns an t-Slànuighear.

'Nuair asheallas sinn air ais air an eachdraidh, agus a chi sinn iad uair is uair an impis a bhi air an sgrìos as an t-saoghal, ach fhathast ag athnuadhachadh an òige, agus a' fàs na's lìon-mhoire ; 'nuair a chi sinn gu bheil iad a' gleidheadh am fala gun truailleadh, agus an gné 's an coltas 's an cleachdaidhean gun atharrachadh, ged tha iad air an sgapadh ann measg chinneach eile, gun dachaidh, gun dùthaich, tha aobhar againn a bhi creidsinn gu bheil freasdal Dhe air a chùil sin uile agus gu bheil obair mhór aig na h-Iudhaich ri choimhlionadh fhathast ann an eachdraidh an t-saoghail.

Thug iad cheana fàidhean is abstoil is Slànuighear do'n t-saoghal, agus faodaidh e bhith gur ann air an t-sluagh a thagh e o shean a chuireas Dia an t-urram anns na làithean deireanach, an saoghal uile a chosnadh d'a Mhac. Cha tig an là sin gus am bi iad féin air an iompachadh an toiseach.

Sineadh, mata, eaglais Chriosd a làmhan a mach a dh' ionnsuidh nan Iudhach agus deanadh i eadar-ghuidhe dhùrachdach ri Dia as an leth ; oir ma's e an tilgeadh-san air falbh réiteachadh an domhain, ciod e an ath-ghabhail ach beatha o na marbhaibh ?

Cha do thilg Dia uath gu bràth am pobull a roimh-aithnìch e, oir tha an gealladh a thug e dhaibh seasmhach—“ Ni mise coimhcheangal sìthe riu ; bidh e 'na choimhcheangal siorruidh, agus ni mi lìonmhor iad, agus cuiridh mi mo naomh-ionad 'nam meadhon gu bràth. Bidh mo phàillium mar an ceudna maille riu ; seadh, bidh mise dhaibhsan a'm Dhia, agus bidh iadsan dhòmhsa 'nan sluagh. Agus aithnìchidh na cinnich gur mise Iehobhah a naomhaicheas Israel, an uair a bhios mo naomh-ionad 'nam meadhon gu siorruidh.”

Curachd Anmoch

Chaidh fear-cùr a mach a chur a shìl.—LUCAS.

Chaidh am foghar seachad.

Tha an samhradh crìochnaichte.—JEREMIAH.

Annas a' mhaduinn cuir do shìol

Annas an fheasgar na toir air do làmh sgur.—
ECCLESIASTES.

Tha an oidhche a' teachd, 'nuair nach urrainn
duine obair a dheanamh.—EOIN.

Saothair, seòl, no obair ghlic

Cha deanar leat gu bràth fo'n lùic.—LAOIDH.

'San uaigh do'm bheil sinn uile a' triall

Maitheanas chan fhaigh, 's cha d'fhuaradh riamh.—
LAOIDH.

Chan 'eil an aithreachas crìche ach mar gu'n
cuireadh tu sìol mu'n Fheill - Mhàrtainn.—
SEAN-FHACAL.

THA boinne de'n fhirinn anns an t-sean-fhacal
so gun teagamh ; crioman de'n fhirinn nach
biodh e glic dhuinn a leigeil as ar n-aire, ach
chan 'eil an fhirinn uile ann, agus air eagal
gu'm faod e a dhòchas no mhisneach a thoirt o
neach air bith a leughas an duilleag so, bu
mhaith leam innseadh dhuibh gu'm faca mise
an diugh fhéin, ann am meadhan October,
tuathanach air an taobh so de Pheairt a' cur
sìol cruithneachd. Ach ged tha e annoch anns
a' bhliadhna fàsaidh an sìol sin ; air tùs am
fòchann, agus a ris an dias, agus 'n a dhéidh
sin an làn arbhar anns an déis, agus anns an
ath fhoghar, ma bhios esan is mise air ar
caomhnadh, theagamh gu'm faic mi an duine
ud a bha an diugh ag ìomchar sìl ag ìomchar
sguaba troma.

Ach air a shon sin, is e an t-earrach fìor àm na
curachd, an uair a tha feartan na gréine agus
blàths na talmhainn agus sìneadh an là a' toirt
cothrom do'n t-sìol a thoradh ceart a thoirt a
mach. Tha so fìor gu sònraichte a thaobh na
beatha dhiadhaidh, agus a thaobh nan subhail-
cean moralta sin a dh' fheumas daoine ionn-
sachadh, ma tha iad gu bhì 'n an luchd-
leannmuinn dìleas aig Crìosd. Is e an t-ionn-
sachadh òg a nì an t-ionnsachadh maith.
Gabhaidh am faillean òg lubadh an uair nach
lubar a' chraobh.

M' an salaich lochd air bith do chridh'
Grad sgrìobh air lagh do Dhia.

Ach chan ann ris an òige a bu mhaith leam
labhairt an tràth-sa ach ris an aois ; rìusan a
ràinig Novembar an làithean agus nach do
ghabh fhathast ri tairgse is gairm an t-soisgeil.
Ged tha am foghar thairis agus an samhradh
crìochnaichte chan 'eil là nan gràs thairis is

chan eil tròcair an Tighearna crìochnaichte.

“Oir dealaichidh na sléibhteann o'm bunaitean
agus atharraichear na beanntan as an àite ach
cha dealaich mo choibhneas riut-sa, 's chan
atharraichear coimh-cheangal mo shìth, deir
an Tighearna.” Na h-abradh duine air bith,
ma ta, Tha àm mo churachd-sa seachad is
chan 'eil ann dhomh a nis ach a bhì buain an nì
a chuir mi ; tha m' anam cho cruaidh 's cho
rag ri féithean is nìlt mo chuirp, agus chan
urraim mi aithreachas no atharrachadh a
dheanamh. Na h-abair sin, a charaid, oir cha
dubhairt Dia e. Is e a tha Dia ag ràdh, “Mar
is beò mi chan 'eil thachd agam ann am bàs an
aingidh ; pillibh, pillibh, car son a bhàsaicheas
sibh, O thigh Israeil.”

Sin agaibh facal an Tighearna, agus nach bu
chòir dhuinne gabhail ris an fhacal sin, agus
coinneachadh ris leis an ùrnuigh so, “Leighis
mi, O Thighearna, agus bithidh mi air mo
leigheas ; slànuih mi agus bithidh mi air mo
shlànuchadh.”

Theab am fàidh Ieremiah a dhòchas a chall
mu shluagh Iudaih, an uair a chumnaic e iad a'
brosnuchadh Dia an aithrichean le ceannaire is
aingidheachd, ach thàinig facal o'n Tighearna
'g a ionnsuidh, ag ràdh, “Eirich agus ìmich sìos
gu tigh a' chriadhadair.” Bha cridhe Ieremiah
goirt, agus e an dùil nach gabhadh dad deanamh
air son dhaoine a rinn dearmad air Dia, agus
aig nach robh Dia ann an aon idir d'an smuain-
tean. ach an uair a sheas e a' sealltuim air a'
chriadhadair chumnaic e rud iongantach ; rud a
chuir gu smuaineachadh as ùr e, agus a nochd
dha gliocas agus maitheas an Tighearna. An
uair a bha an soitheach air a mhilleadh ann an
làmh a' chriadhadair, cha do thilg e air falbh e,
ach rinn e soitheach eile dhethe.

Chan 'eil e an t-aon nì do dhuine co dhiu a
ghabhas e ri tairgse an t-soisgeil 'n a òige no
nach gabh e rithe gu sheann aois, ach ged nach
h-urraim Dia féin soitheach briste a dheanamh
mar nach robh e briste riamh, cuiridh e gu
feum air chor-eigin 'na thigh e, agus cha tilg e
e air falbh.

Annas a' mhaduinn cuir do shìol ; sin an fhìor
ghliocas ; tha beannachd an Tighearna gu
sònraichte air daoine òga a tha 'g a iarraidh, is
tha an gealladh cinnteach so aca, “iadsan a
dh' iarras mi gu moch gheibh iad mi,” ach mur
robh thu glic agus mur do rinn thu sin, *anns an
fheasgar na toir air do làmh sgur.* Na h-abair
gu bheil am feasgar ro annoch, oir chan 'eil

àm no uair air bith ro anmoch mur dubhairt Dia gu bheil e ro anmoch. Cha dubhairt agus chan abair Dia sin. Is e a tha Dia ag ràdh, agus tha e 'ga ràdh ann am mìle dòigh, "chan 'eil mo làmh air dol an giorrad air chor agus nach fhaod

i tèarnadh; cha mhò a tha mo chluas air fàs mall, air chor agus nach fhaod i cluinntinn."

Is sona an neach a dh' iarras an Tighearna uair no àm air bith, ach is seachd sona an neach a dh' iarras e ann an tùs a làithean.

Maighstir-Sgoile Gàidhlig

CHAIDH Comunn nan sgoilean Gàidhlig a chur air chois le ministearan agus daoine cràbhach eile an Eaglais na h-Alba anns a' bhliadhna 1810. B'e crìoch nan sgoilean so comas a thoirt do Ghàidheil am Biobull a leughadh 'nan cainnt féin.

Ann an taghadh luchd-teagaisg, rùnaich an Comunn gu'm biodh iad cho fad 's a bha sin comasach 'nan daoine òg agus faireachail; cliùteach 'nan caithe-beatha agus comasach air Facal Dhe a shearmonachadh agus an sluagh a cheasnachadh.

Am measg a' cheud fheadhainn a roghnaicheadh airson na dreuchd bha Tomas Nobul a rugadh 's a thogadh 's a' Bhog-ruadh, an Aird mhic Shimidh, agus a mholadh do'n Chomunn air teistean a' mhinistir fo éisdeachd an d'fhuair e solus na slàinte, an t-Urramach Alasdair Friseal.

B'e a'cheud àite 'san do shuidhicheadh e, eilean Phabaidh air taobh an Iar Caolas na h-Earadh. Bha àireamh mhaith de thuath am Pabaidh aig an àm sin. Cha robh leabhar 's an eilean ach a h-aon, Biobull Beurla, agus cha robh aon de'n luchd-àiteachaidh a leughadh Gàidhlig no Beurla. Tha Pabaidh fada mach 's a' chuan a Siar. Bhuineadh e do sgìre Uidhist a Tuath aig an àm ud, is b'e an t-Urramach Tormod MacLeòid bu mhinistir. B'àbhaist do Mhaighstir Tormod dol do'n eilean uair 's an ràidhe a choimhlionadh dleasdanas a dhreuchd. Mar sin thuit air a' mhaighstir-sgoile coinneamh a chumail gach Sàbad eile, agus a bhàrr air sin coinneamh-ùrnuigh gach seachdain, cho maith ri ceasnachadh an tràth-sa agus a rithisd.

Air tùs cha robh neach 'san eilean a bheireadh còmhnaidh dha aig a' choinneamh-ùrnuigh. Uair a dh' fheòraich am fear-teagaisg an robh duine a làthair a rachadh an ceann ùrnuigh fhreagair cuideigin gu'n robh Alasdair Mór ann. "Alasdair, am bi sibh cho maith 's gu'n téid sibh an ceann na h-ùrnuigh," thubhairt Mghr Nobul. "Cha téid, a bhogub, rach fhéin ann, is tu tha air do phàigheadh air a shon," fhreagair Alasdair.

Aig a' cheud cheasnachadh a chum e, air dha ceisd a chur air bean àraidh, is ann a fhreagair i gu frionasach, "Cha shagart thusa 's cha Phàpanach mise gu'n rachadh tu 'ga m' fhaoisid."

An ceann shé bliadhna chaidh Mghr Nobul

atharrachadh gu cilean Bhoraraidh an Uidhist a Tuath. Ged nach robh e fad am Pabaidh dh' fhàg e deagh thoradh air a shaothair as a dhéidh. Cha robh aon de'n òigridh aig aois sgoile (agus cuid de mhnathan agus de fhir mar an ceudna) nach leughadh am Biobull. Thàinig na h-uiread fo bhuaidh an t-soisgeil gu Crìosd aideachadh, agus, ni comharraichte, sguir *smuglaigeadh*, no tarraing neo-dhligheach uisge-beatha, a bha an t-eilean gu léir an sàs ann, m'an d'fhàg Mghr Nobul.

Goirid an déidh dha bhi air a shuidheachadh am Pabaidh phòs Mghr Nobul té a mhuinntir an eilein, Catriona Nic Leòid, de shliochd Leòdaich Bheàrnaraidh. Dh' fhan Mghr Nobul am Boraraidh mu'n ùine cheudna 's a bha e am Pabaidh. As a sin thàinig e do sgìre Dhiùrinnis 'san eilean Sgitheanach. Faodaidh mi innseadh 'san dol seachad cionnus a bha e a' fantuinn an ionad air bith cho gearr. Direach so, gu robh an luchd-teagaisg tearc, agus na ceàrnan 'san robh feum orra lìonmhor, agus mar so dh' oidhirpich an Comunn air an aon chothrom a thoirt do gach àite air fad.

B'e a' cheud bhaile an Diùrinnis 'san do shuidhicheadh Mghr Nobul, Husabost, air oirthir dheas Loch Dhun-bheagain. Bha cùl-taice mhaith aige 'san uachdaran, Mghr Calum MacNeacail; duine cràbhach a rinn a thigh-mór 'na ionad-cruinneachaidh airson seirbhisean Sabaid is seachdain. B'e a' mhac an Siorram MacNeacail, sgoilear Gàidhlig agus bàrd barraichte.

B'e an ath àite-sgoile, Fearann-mhic-Uaire an Gleann-dail. Thug so cothrom do chlann a' ghlinne, a bha glé lìonmhor, air leughadh Gàidhlig fhòghlum. A sin, chaidh e air ais gu oir Loch Dhun-bheagain do bhaile d'an ainm Cailbost. Bho sin air ais a rithisd gu Gleann-dail 's a' chuid a b' fhaide air falbh de Mhialabhaig. Bha e an sin gus an d'eug e aig aois trì fichead bliadhna 'sa deich.

Bha e a' chuid mhór de 'n ùine a thuinnich e an Diùrinnis 'na fhoirbheach fo'n Urramach Alasdair MacColla. B'e aon de cho-fhoirbhich Eachann MacIlleathain, duine cràbhach agus tuigseach agus glé airmseach, Eachann Hamara mar theirtedh. Gheibhteadh am measg sgoilearan Mghr. Nobul cuid a thàinig gu lathai-chean. Diubh so bha creutair cùramach

nach robh gu h-uile ann, Cairstiona Nic Raillt. Air là àraidh bha an leughadh ann an leabhar Iosua agus ann an caibidil anns an robh móran ainmean bhailtean a chiosnaich an gaisgeach mór, Iosua. Agus b'e aon diubh, Cephah hamonai. B'e tapa Cairstiona an focal so a leughadh. Sileab mu seach, chaidh i troimhe, "Se dìreach," ars' ise, *Ciamar tha do mhathair!*

Bha buaidh is piseach mhodhannail is spioradail an lorg saothair an duine mhaith so. Is e an Là Mór a mhàin a làn fhoillsicheas sin, ged tha an toradh ri fhaicinn gus an là 'n diugh ann an gluasad an t-sluaigh a bha e 'n am measg, agus an tomhas diubh 's a leughas an cainnt mhàthaireil.

A. MACPHÀRLAIN.

Anns a' Chathair

ANN an leabhar a bha air a chur a mach fo'n ainm *Metellus* leis an Urramach Seumas Ballingal, D.D., nach maireann tha iomradh air a dheanamh air Demas, aon de chompanaich Phoil, agus tha iomadh rud air innseadh uime nach fhaighear anns an Tiomnadh Nuadh. Ma dh' fheòraicheas tusa, a leughadair, c' àite an d' fhuair Seumas Ballingal na naigheachdan a sgrìobh e anns an leabhar ud mu na ceud Chriosduidhean chan urrainn mise a ràdh riut ach gu'n d' fhuair e iad far an d' fhuair Sir Walter Scott na naigheachdan a sgrìobh e féin; (1) o bheul aithris, (2) o mhac-meannna na h-inntinn aige féin, (3) o'n eòlas a bha aige air cridhe mhic an duine.

Bha an t-Urramach Seumas Ballingal 'na dheagh sgoilear; bha eòlas mionaideach aige air an Tiomnadh Nuadh agus air eachdraidh nan làithean sin; bha eòlas aige cuideachd air beul-aithris na h-eaglais anns na ceud linntean, is ghabh e na cnàmhan tioram sin is chuir e fuil agus feòil orra.

Fhuair Demas droch ainm; cuirear Iudas air thoiseach ann an olcas a chionn gu'n do bhrath e Criosd, ach cuirear Demas anns an dara sreath a chionn gu'n do thréig e Pol.

Bha là ann anns an robh e air a chunntas am measg nan companach a bu ghealltapaiche a bha aig Pol; bha dùil aig Pol gu'n deanadh e seirbhis anns an eaglais a cheart cho mhaith ri Timoteus, no ri Lucas, no ri Silas; ach ged a bheannaicheas an saoghal uile ainm Lucais is ainm Timoteuis an diugh, cha bheannaich duine idir Demas a chionn nach bu shaighdear cruadalach no dileas e. Thug e gaol do nithean a chuir air seachran e o Dhia.

Bha e còmhla ri Pol anns an Roimh, an uair a bha Pol anns a' phrìosan, agus a thaobh 's gu robh e 'n a fhasan aig Pol a bhi sgrìobhadh a litrichean le làmhnan is pinn dhaoine eile, an àite a bhi 'g an cur 'na làmh-sgrìobhaidh féin, faodaidh e bhith gur e Demas a sgrìobh cuid de na litrichean a tha againn o Phol anns an Tiomnadh Nuadh. Smuain eagallach, gu'm faod duine nithe naomha a làmhseachadh, agus a bhi air a cheann mu dheireadh air a chall e féin!

A réir chloisais bha Demas 'na dhuine aotrum aighearach gu nàdurra; bha e gaolach air ceòl, is gaolach air a bhi dol do'n tigh-chluiche agus do àitean eile far an cluinneadh e ceòl. Bha

na ceud Chriosduidhean an aghaidh aighear saoghalta de'n t-seòrsa sin, agus 'nuair a fhuair Aristarchus a mach gu robh Demas a' dol do thighean-ciùil gu falachaidh thug e aghaidh air, agus mu dheireadh dh' innis e m'a dhol-amach do Phol. Ma bhruidhinn Pol ri Demas air a' chùis bhruidhinn e gu diomhaineach, oir bha gaol a' chiùil is aighear na beatha so ann an smior nan cnàmh aig Demas, agus cha b'urraim e an tòirt suas; an àite na tighean-ciùil a sheachnadh sheachuin e common nam bràithrean is ghearr e e féin air falbh bho na Criosduidhean uile gu léir. An déidh làimhe, an uair a bha Pol a sgrìobhadh gu Timoteus agus a' toirt dha naigheachd nam bràithrean a b'aithe dhaibh le chéile, thubhairt e mu'n duine so, *Thréig Demas mi, air dha an saoghal a tha làthair a ghràdhachadh.*

Theagamh gu bheil co-fhaireachduin agad-sa, a leughadair, ri Demas, agus gu'n abair thu nach robh còir air bith aig Pol no aig Aristarchus a bhi cho teann air, agus nach robh e ceart no glic do na ceud Chriosduidhean a bhi cho cumhann 's a bha iad a thaobh ciùil is tighean-ciùil. Tha co-fhaireachduin agam-sa mi féin ri Demas, ma's e gaol a chiùil a chuir eadar e agus na bràithrean, ach air a shon sin cha bu mhaith leam duine a mholadh no bheannachadh a bha air a dhiteadh le Pol. Dh' fhaodadh Demas na tighean-ciùil a sheachnadh ged b'ann a mhàin air sgàth Phoil, oir thug Pol fhéin suas barrachd is sin air sgàth Criosd, agus air sgàth na h-eaglais, agus air sgàth a bhràithrean. Agus Neach a bu mhò na Pol, cha do thoilich esan e féin, ach thug e suas a chòraichean agus inbhe agus a bheatha air sgàth a bhràithrean.

A bheil e ceàrr do luchd-comanachaidh dol gu bàl far a bheil aighear is dannsadh?

Am feum daoine sòlasan agus dibhearsoin an t-saoghail a thoirt suas aon uair 's gu'n tòisich iad air aideachadh?

Am faod Chriosduidhean cairtean a chluich, no dol do thighean-ciùil is cluiche, no òran a sheinn aig Mòd no banais?

Mur bheil e ceart dhaibh òran a sheinn aig banais, am faod iad crìnanaich bheag dhaibh féin a dheanamh air Beinn-Dòrain an uaigneas?

Ma dh' fhaodas bean a' mhinistear piano a chluich car son nach fhaod am ministear an fhidheall a chluich, no foirbhich a' phrìob-mhór?

Ma tha e mar fhiachaibh air luchd-aideachaidh sòlasan na claise agus na coise (ceòl is dannsadh) a chur bhuapa a bheil e mar fhiachaibh orra cuideachd sòlasan a' ghoile a chur bhuapa, tombaca agus uisge-beatha agus mìlean is dibheannan eile, adhon am measarrachd?

Agus mur bheil car son nach'eil?

Sin agad, a leughadair, ceistean a bha air an togail cho tràth ri làithean Phoil, agus a tha air an togail an diugh fhathast. Ach is ceistean iad nach urrainnear a fhreagairt ann an aon fhacal, no ma fhreagras ministear no sagart no foirbheach iad ann an aon fhacal, tha an fhreagairt ceàrr. An uair a dh'fheòraichear am faod luchd-aideachaidh sid no so a dheanamh, cairtean a chluich no dol gu bàl no coinneamh-chiùil, chan urrainn duine air bith a ràdh le ùghdarras, *Faodaidh no Chan fhaod*. Feumaidh a h-uile duine a choguis féin a rannsachadh agus a leantainn is chan 'eil gnothuch aig neach air bith riaghailtean a dheanamh do dhaoine eile, no cuing a chur air an amhaichean. Gun a shaorsa cha dean duine gu bràth adhartas anns an diadhaidheachd, no ann an eòlas spioradail. Thoir bhuath a shaorsa, no cuir cuing air amhaich nach do chuir a choguis fhéin oirre, is cha bhi ann ach Crìosduidh anabuich gu bràth.

Cha do thoirmisg Crìosd riamh do dhaoine tlachd a ghabhail ann an sòlasan neo-chiontach an t-saoghail, is cha bhiodh ann ach amaideas agus ladarnas do'n eaglais feuchainn ri cuing a chur air daoine òga nach 'eil reusonta agus nach urrainn iad a ghiùlan, ach aig a' cheart àm feumaidh na daoine òga iad féin a bhi glic agus reusonta cuideachd; feumaidh iad a

chuinghneachadh gu'm faod sòlasan agus meall-taireachd an t-saoghail siol na Rìoghachd a thachdadh 'n an cridhe.

Tha iomadh ni laghail nach 'eil iomchuidh no freagarrach; ged a dh'fhaodas e bhi laghail do Chrìosduidhean cuid is pàirt a ghabhail anns gach uile aighear is toil-inntinn shaoghalta anns am bi muinntir an t-saoghail fhéin a gabhail pàirt, ma tha iad glan is neo-chiontach, cha bhiodh e idir iomchuidh gu'm biodh daoine a bblais deagh thìodhlac Dhe agus a thàinig aon uair fo bhuaidh an t-saoghail neo-fhaicsinneach air am faicinn na's trice ann an tigh-nan-dealbh na ann an tigh na h-urnuigh. Cha bhiodh sin 'n a chomharra maith, oir leanaidh casan duine a chridhe.

An uair a ruigeas tu an smior-cailleach aca chan 'eil ach dà sheòrsa dhaoine anns an t-saoghal uile gu léir; (1) an seòrsa a tha ag iarraidh smachd a bhi air a chumail air a' chinne-daonna le ùghdarras Pàpa, ciod air bith am Pàpa a tha aca, agus (2) an seòrsa a tha ag iarraidh saorsa gus an solus agus an coguis fhéin a leantainn.

Anns a' Bhiobull cluinnear dà ghuth air a' cheist so, no co dhiu air ceist coltach rithe; aon ghuth ag ràdh, *Thigibh a mach as am meadhon agus bithibh dealaichte*, agus guth eile ag ràdh, *Chan 'eil mi a' guidhe gu'n tugadh tu as an t-saoghal iad, ach gu'n gleidheadh tu o'n olc iad*. Tha an dà ghuth sin anns a' Bhiobull, chan ann a chionn gu bheil aon phàirt de'n Bhiobull a' dol an aghaidh pàirt eile, ach a chionn gu bheil am Biobull cho farsuing ris a' chinne-daonna. Chan e guth aon duine a chluinnear anns a' Bhiobull ach guth a' chinne-daonna.

Laoidh Creidimh

Seallaibh rium-sa, agus bithibh air bhur teàrnadh, uile iomalla na talmhainn.

LE creideamh seallaidh mi
 Rìut féin, Uan Chalbhair,
 Mo Shlànuighear caomh;
 Nis éisd ri m' ùrnuigh bhoched,
 Glan uam mo chiont 's mo lochd;
 O bitheam beò dhuit féin
 'Na dhéidh so chaidh.

O biodh do ghràs gach àm
 Toirt treòir do m' chridhe fann;
 Dean m'end na's mò;
 Bho 'n bhàsaich thu 'g am dhion,
 O biodh mo ghràdh dhuit fìor,
 Glan, beò, is buan gu sìor,
 'Na theine beò.

Troimh fhàsach dorch' an t-saogh'l,
 Is teinn tigh'nn orm gach taobh,
 Dean féin dhomh iùl;

Tionndaidh mo dhorch' gu là,
 Siab uam deur bròin is cràidh,
 Mo cheuman stiùir a ghnàth,
 Gu tàmh dhuit dlùth.

An uair thig erìoch mo làith,
 'S sruth duaichnidh fuar a' bhàis
 Ag iadhadh dlùth,
 A Shlànuigheir chaoimh, na tréig,
 Cuir geilt 's an-earbs bhuam féin;
 O giùlain mi gun bheud
 A sheinn do chliù.

Bha an laoidh so air a sgrìobhadh le ministear de mhuinntir America, an t-Ollamh *Ray Palmer*. Cha robh e ach dà bhliadhna air fhichead 'nuair a sgrìobh e i, agus tha e féin ag innseadh gu'n do sgrìobh e i le deòir 'na

shùilean. Tha an laoidh air a h-eadar-theangachadh gu iomadh cànan. Is e Mac Eachuinn a thionndaidh i gu Gàidhlig. Chuireadh i an Laidionn; am Fraingis; an Gearmailt; agus an cainnt mhóran chinneach anns na h-Innsean an Ear, is ann an China. Rinn *Palmer* laoidhean eile ach cha d' fhuair gin dhiubh an t-àite a fhuair i so ann an cridhe na h-eaglais Chriosduidh. B'e *Palmer* a thionndaidh gu

Beurla an laoidh a sgrìobh an naomh *Bernard* ann an Laidionn.

Iosa! 's tu aobhneas mór do shluaigh
'S tu tobar beath'; 's tu solus àigh.

Tha gaol aig daoine air an laoidh so a chionn gu bheil i a' cur cainnt air iarrtus an anama air fasgadh fhaotainn ann an Criosd, agus a chionn gu bheil i a' toirt n'an coinneamh Uan Dhé a thug air falbh peacanna an t-saoghail.

Ann's a' Choille Bheithe

AIG an àm so de'n bhliadhna tha e 'n a chleachdadh anns a' chuid mhór de sgìrean dùthcha seirbhis-bhuidheachais a bhi aca air son an fhoghair. Tha sin 'n a chleachdadh agam-sa 'n am eaglais fhéin, is thàinig mi do'n Choille Bheithe an diugh gu bhi leigeil le m' inntinn socruchadh air na nithean a tha mi dol a ràdh ris an t-sluagh gu goirid, agus gu sònraichte ris na tuathanaich. Ciod an t-àite as freagarraiche do dhuine beachd-smuaineachadh air gliocas is cumhachd is maithes an Tighearna na Choille Bheithe bhòidheach so. far a bheil gach ni a chi mo shùil agus gach fuaim a chluinneas mo chluas a' tarruing m' aire gu Dia.

Ciod e Dia, ann an dìomhaireachd a nàduir fhéin, agus 'na dhàimh ri mac an duine?—sin an cuspair as àirde agus as doimhne air an urrainn ar n-inntinn socruchadh.

Co chuartaicheas do bhith, a Dhé?

An doimhne shluig gach reusan suas;

'Nan oidhirpibh tha aingle 's daoin'

Mar shligean maoraich glacadh chuain

Tha e fìor nach urrainn dhuinne bith is nàdur Dhe a thuigsinn no rannsachadh, ach air a shon sin tha e maith do dhaoine leigeil le 'n inntinn socruchadh le iongnadh air Dia; air na comharran a chithear anns a' chruthachadh air a làthaireachd agus a rùintean.

Ach ged tha am Foghar a' cur an céill cumhachd is maithes Dhe chan ann uime sin a tha mise dol a labhairt ris a' choimhthional a màireach aig an t-seirbhis-bhuidheachais; bu mhaith leam na tuathanaich a bhrosnuchadh gu deagh oibrichean le bhi aig innseadh dhaibh mu thuathanach diadhaidh ann an Sasunn d' an robh 'obair làitheil air an fhearann 'n a mheadhon-gràis.

Theagamh nach cual a bheag de na bhios a' leughadh na duilleig so iomradh air Uilleam Dannatt riamh, ach mur cuala, is aithne do na h-ainglean 'ainm, is tha 'ainm sgrìobhtà ann an leabhar na beatha air nèamh.

Mar is trice chan 'eil tuathanaich ro mhaith air a' pheann ach bha an duine ud cho mhaith air a' pheann 's a bha e air àiteach. Mar thubhairt an salmair, bha a theangaidh mar pheann fir-sgrìobhaidh dheis, agus b' àbhaist da a bhi sgrìobhadh ann an leabhar-pòca na

smuaintean a bhiodh a' tighinn 'n a inntinn fad an latha mu Dhia, agus mu oibrichean Dhé, agus mu chùrsa an fhreasdail 'na bheatha fhéin.

Thàinig e o stoc maith; bha fallaineachd is diadhaidheachd is eanchainnean làidir anns na daoine d' am buineadh e fad ghinealan; sin an oighreachd as fheàrr anns an t-saoghal so. Ma leigear leis na seotachan siolachadh cha tig bhuapa ach na dubh-sheotachan. Bha athair agus a sheanair agus a shìnn-seanair 'n an tuathanaich, agus 'n an tuathanaich mhaithe cuideachd; a' toirt am beò-shlàint á talamh criadha a dh'fhairtlich air daoine eile.

Fad shé no seachd de bhliadhnanachan an déidh dha fearann dha féin a ghabhail cha do rinn Uilleam Dannatt aon sgillinn as a shaothair, ach lean e air, ag ionnsachadh a ghnòthuich, agus ag uisneachadh canchainn cho mhaith ri ghàirdeannan, is air a cheann nu dheireadh chlosnaich e a' chriadh agus an cruaidh-fhortan.

Ged tha tuathanaich a' gearan am bliadhna chan 'eil iad cho dona dheth 's a bha na daoine a bha ag oibreachadh talamh-criadha ann an Essecs, an Sasunn, mu'n bhliadhna 1879. Bha droch shamhradh is droch fhoghar ann a' bhliadhna sin, is droch thimeannan fad sheachd no ochd bliadhna 'n a déidh; droch bhliadhnanachan a chuir mìltean de thuathanaich a mach air an dorus. Ach chùm Uilleam Dannatt air gu diorrasach, is chan e mhàin nach deachaidh e air ais agh sgaoil e a sgiathan na b' fharsuinge, is ghabh e na bu mhotha de fhearann, a' toirt toraidh á talamh criadha anns nach cuireadh daoine eile crann. Bha e maith do 'n talamh is bha e maith d'a sheirbhisich, is cha do ghabh e fearann riamh nach do mhathaich e. Bha e ag obair 's ag obair gun sgur; o'n cheud là a thòisich e bha e a' gleidheadh chunntasan; cunntas air gach sgillinn a bha tighinn a steach 's a' dol a mach, agus cunntas air gach car a bha air a dheanamh air an fhearann; cò a rinn e agus cò an là a rinneadh e. B'e sin an t-aobhar gu'n d' fhan e 'n a sheasamh an uair a thuit daoine eile.

Ach ged bha eòlas is sgil aige air oibreachadh gruinnd chan ann air a shon sin a tha mi 'ga ammachadh air an duilleig so, ach a chionn gu robh eòlas is tuigse aige air nithean spioradail, agus a chionn gu bheil blas na diadhaidheachd

air a h-uile facal a sgrìobh e 'n a leabhar-latha, gu sònraichte ann an deireadh a làithean. Chaochail e ann an November 1914, a' cheud bhliadhna de 'n chogadh.

Air a' cheud duilleigsgrìobh e so, "Ma leughas duine eile gu bràth na nithean a sgrìobhas mise air na duilleagan so tha mi an dòchas nach saoil iad gur e duine maith no naomh a sgrìobh iad; no duine a bha air a dhìon o chruadal agus o bhuairadh. Chan 'eil mise 'n am dhuine naomh; ach tha mi a' toirt buidheachais do Dhia gu'n tug e dhomh obair a bu toigh leam, agus obair anns a bheil a làmh féin agus a chùram féin furasd am faicinn, agus gu'n do chum e mi o iomadh peacadh anns am faodainn tuiteam mur b'e a thròcair. Theagamh gu'n dìt daoine eile iomadh rud air a bheil mise gaolach; ged nach robh mi riamh leasg agus a bha mo làmh daonnan ann am obair, bu toigh leam iomain is cluich, sealgair eachd is marcachd, agus chan 'eil rud air an t-saoghal a b'fheàrr leam na bhi ruagadh shionnach agus each maith fodham. Tha mi gaolach cuideachd air a' phìob thombaca; iomadh latha thug i comhfhurtachd dhomh is chiùinich i m' inntinn an uair a bha mi air mo chur mu'n cuairt, ach tha cuid de dhaoine maith ag ràdh rium gu bheil e 'n a pheacadh do dhuine a bhi ris a' phìob. Ach saoilidh mi nach 'eil toil-inntinn bheag de 'n t-seòrsa so 'na pheacadh mur cum e duine o dhleasdanas, no mur dean e cron air daoine eile."

Bha gaol mòr aige air a' Bhiobull is bha e anabarrach eòlach anns na sgrìobturean uile, ach gu sònraichte ann am fàidheadaireachd Eseciel; leabhar a bha e a' leughadh gun sgur, agus mheudaich e anns a' ghliocas sin o shuas, a tha Dia daonnan a' toirt do dhaoine d'an aithne Fhacal. Sin rud a thug mise an aire dha 'n am mhinistrealachd féin, an tuisge agus an gliocas a tha aig daoine gun ionnsachadh gun sgoil ach d'an aithne am Bìobull gu maith, agus a bhios a' cur seachad uiread ùine 'g a leughadh 's gur aithne dhaibh na daoine a tha air an ainmeachadh ann, Laban is Lot is Philip is Onesimus, cho mhaith 's is aithne dhaibh an coimhearsnach; thug mi an aire iomadh uair an gliocas saoghalta agus a ghéiread inntinn is breithneachaidh a tha aig an t-seòrsa dhaoine sin, ged nach d'fhuair iad riamh mòran sgoil. Is e eagal an Tighearna gun teagamh tuis a' ghliocais.

"A dh'a'indeòin cho gaolach 's g' am bi fear agus bean air a chèile thig facail eatorra uair no uair-eigin; na uair a thachras sin is ann aig a' bhoirionnach a tha a' chuid is miosa. Tha a ghnothuch làitheil aig an fhear ri dol thuige, is faodaidh e an tigh fhàgail is inntinn a thogail o'n rud, ach chan urrainn am boirionnach sin a dheanamh. Feumaidh i fantuinn aig an tigh, far nach 'eil dad aice a thàirngeas air falbh a h-inntinn o'n ghearan a tha aice an aghaidh a

fir; fad finn foinneach an latha ni i i-fhèin truagh is neo-shona a' dol thairis air na thubhairt e rithe. Bu chòir do'n fhear so a chuimhneachadh agus géilleachdainn d'a mhnaoi. Bu chòir dha a bhean a chur air thoiseach air gach duine no ni eile anns an t-saoghal, air thoiseach air athair agus a mhàthair, agus air thoiseach air féin."

Bha e a' cheart cho faicilleach agus cho faireachail mu'n dòigh anns am bu chòir do mhaighstirean buntainn r' an seirbhisich. "Air mo shon féin dheith tha mi dearbhta nach gabh obair an t-saoghail deanamh gun an dà sheòrsa a bhi ann, maighstirean is seirbhisich. Feumaidh duine a bhi ann aig a bheil còir air òrdugh a thoirt seachad, agus duine eile air a bheil e mar fhiachaibh ùmhlachd a thoirt do 'n òrdugh. Chan 'eil so a' ciallachadh gu bheil am maighistir daonnan na's fheàrr na 'n seirbhiseach, no eadhon na's fheàrr air a dhòigh. Tric gu leòir, bhiodh am maighistir ceart coma, agus theagamh a bheatha na bu réidhe, na'n robh e an àite an t-seirbhisich, ach air a shon sin feumaidh iad le chèile an àite féin a chumail, m'am bi cùisean ceart. Bu mhaith an gnothuch na 'n rachadh aig maighstirean air iad féin a chur an àite an seirbhiseach, agus sealltainn air rud le an suilean-san. Ciamar a chòrdadh e riut fhéin e bhi air a ràdh riut air maduinn fhliuch, an déidh coiseachd leth-mhìle anns an dile, 'faodaidh tu dol dhachaidh an diugh; chan 'eil obair agam dhuit?' Bu chòir do mhaighistir sealltuinn roimhe agus caran a bhi aige a ghabhadh deanadh a stigh mur gabh obair a muigh deanamh, oir tha sonas dhaoine eile an crochadh ris. Bu chòir dha cuideachd cothrom a thoirt do sheirbhiseach bruidhinn ris mar dhuine, agus inntinn is eadhon fhearg a leigil a mach, gun a' ghlas-ghuib a chur air a chionn gur seirbhiseach e. Ach glé bhitheanta cha ruig an t-uabhar no a ghealtachd le maighstirean leigil le seirbhiseach bruidhinn ma thàinig dad eatorra."

"Bithidh cùram aig an duine ionraic do bheatha 'ainmhidh," tha Facal an Tighearn ag ràdh; bha Uilleam Dannatt ionraic is caomhail anns an t-seadh sin. "Gu'n tugadh Dia maitheanas dhomh," sgrìobh e 'n a leabhar, "mur tug mi còir is ceartas d'am sheirbhisich uasal, na h-eich; na creutairean ceutach a shaothraich dhomh gun ghearan, earrach is foghar, fliuch no tioram, làithean teth is làithean fuar. Ma tha beatha eile air chionn nan each mar tha i air chionn nan daoine bu mhaith leam iad a bhi toilichte leatha."

Thug Uilleam Dannatt urram do là an Tighearna, agus eadhon ann an droch fhoghair, an uair a gheibheadh tuathanaich eile lethsgheul maith air tòiseachadh air cur a stigh air an t-Sàbaid, rud nach leasg leò a dheanamh a nis co dhiu, cha ruigeadh a choguis leis eich no

daoine a chur gu obair air là na Sàbaid. Aon bhliadhna bhuail teagamh e nach robh e a' deanamh ceart, ann an droch fhoghar na bliadhna 1899, ach 'nuair a bha e an iom-chomhairle thàinig an smuain 'n a iinntinn gur e an Dia a thug an àithne do mhac an duine, 'Se làithean saothraichidh tu,' a cheart Dia a tha riaghladh an t-saoghail gu glic agus gu cothromach o chionn nam mìltean bliadhna, agus mar sin nach freagradh e d'a leithid-san a ràdh nach aithne do Dhia a ghnothuch."

"Aon ni ghuidh mi air Dia uile làithean mo bheatha, nach fhaigheadh gaol airgid greim orm. Dh'ionnsaich mo sheanair an leasan sin. dhomh. Cho fhad agus is fhios dhomh cha do rinn mi riamh ana-caitheamh air airgid, ach cha mhò a shòr mi riamh airgid a chur a mach air an fhearam, no air son dhaoine eile. Bha mi mar gu'm biodh stiùbhard ris an d'earb Dia maoin, agur b' e mo ghuidhe daonnan gu'n

cuidicheadh e leam mo dhleasdanas a dheanamh do mo cho-chreutairean, do na h-aimmhidhean, agus do'n talamh."

Fad bliadhna m' an do shiubhail e bha e air a chràdh le pian, ach daonnan taingeil gu ròbh a thùr 's a bhuadhan aige. Aon oidhche bha e cho dona 's gu'm b' fheudar dha a' bhan-altrum a ghairm. Ghabh ise an t-eagal gu robh a' chrìoch dlùth is bha i air son an teaghlach a chur air an cois. Ach cha ruigeadh e leatha sin a dheanamh; "chan e so am bàs fhathast," ars' esan, "ach tha mi a' faireachduinn sìth is sonas 'n am chridhe nach gabh innseadh." Bha a shonas cho sòlasach 's gu robh dùil aige gur e roimh-bhlas air nèamh a bha ann, agus gu'n tugadh Dia air falbh e cho luath 's a thuiteadh e 'n a chadal. Ach ged bha e beò greis 'n a dhéidh sud cha do chaill e riamh tuilleadh an t-sìth a lion a chridhe an oidhche ud, "sìth nach gabh ni air thalamh a bhi air a choimeas rithe : beannaichte gu robh Dia."

An Trianaid Shiorruidh

A SHLÒIGH na cruinne, gach fine agus acainnt,

Molaihb an Trianaid Shiorruidh :
Fosglaibh bhur bilean gu cridheil toirt taing
Agus glòir do'n Trianaid Shiorruidh :

Do'n Dia a tha bithbhuan 'na bhith is 'na ghnè,
Is e an Ti ceudna an diugh is an dé,
A rùnaich, a chruthaich, 's a dh'òrdaich an cé,
Thoireamaid glòir gu siorruidh.

Do'n Athair th'air cathair na cruinne 'na rìgh,
Air muir is air tìr a riaghladh ;
An Dia tha neo-chruthaicht, 's a chruthaich
gach nì,

Le gliocas is cumhachd a dhiadhachd ;
Dhasan thug bith dhuinn, 's a dhealbh sinn 'na chruth,
Le buadhan gu cluinntinn 's gu tuigsinn a ghuth,
Bha soilleachadh inntinn nan linn gus an diugh,
Thoireamaid glòir gu siorruidh.

Do'n Mhac a bha'm broilleach an Athar o thùs,
Thoireamaid cliù gu siorruidh ;
Fìor iomhaigh a Phears' agus deàlradh a Ghnùis,
Fìor glhòir neo-chruthaicht na diadhachd ;
A ghràdhaich, 's a thàinig, mar anrach, 'na iochd,

A shireadh, 's a theàrnadh, gach àl de ar slìochd,
A bhàsaich 'n ar 'n àite, 's tha àrdaicht 'n ar rìochd,
Togamaid glòir gu siorruidh.

Do'n Spiorad thug beath' do gach anam tha beò,
'S e bith agus deò na diadhachd ;
A thùirling aig Caingis, mar thein' as na neòil,
Le beannachdan mòr ro-fhialaidh ;
Tha dearbhadh air peacaich an ciont is an truaigh,
Tha foillseachadh Chrìosd 'na a bhàs a' toirt buaidh,
Tha naomhachadh beath' agus anam a shluaigh ;
Seinneamaid duain bhitheas siorruidh.

Do'n Athair, do'n Mhac, is do'n Spiorad, 'nan aon,
Co-mhaireann an aonachd shiorruidh,
Tha foillsicht 's an fhacal do spiorad chlann daoin,
Ro-bheannaicht, ro-naomh, ro-dhiadhaidh :
Co-ionnan an gliocas, an cumhachd, an gràdh,
Am fìrinn, an ceartas, am beartan an làmh,
A chleachdas am feartan gu h-achdaidh gu bràth,
Thugamaid glòir bhitheas siorruidh.

ALASDAIR MACRATH.

Clann an Eilein

BHO chionn ghoidid thàinig leabhar beag thugam mu na ministearan a thug an t-eilean Sgitheanach do'n eaglais. Bha an leabhar air a chur a mach leis an Urramach Dòmhuill Mac Fhionghuin, ministear na h-

eaglais Shaoir am Port-rìgh, duine a tha 'na sgoilear cùramach agus 'na sheanchaidh maith. Gu ma fada a bhios ministear Phort-rìgh a' faotainn toileachaidh dha fèin am measg a leabhraichean agus nan craicinn-sgrìobhaidh,

oir tha e a' toirt toileachaidh, agus fiosrachadh cuideachd, do dhaoine eile leis an obair a tha e a' deanamh 'n am measg!

A thaobh àrach mhinistearan tha, mar gu'm b'eadh, lìonadh is traoghadh air na h-eileanan an Iar. Aig aon àm bha Tirithe a' cur a mach barrachd air eileanan eile, a réir a mheudachd, ach stad sin a nis gu buileach; aig àm eile thàinig mòran mhinistearan à Uidhist ach chan 'eil uiread a' tighinn as an diugh. Is e Leòdhas an t-eilean a tha air thoiseach air càch anns na bliadhnanach so, mar mhàthair oileanach a tha dol air an aghaidh gu dreuchd na ministrealachd.

Ach ma ghabhar na bliadhnanach agus na linnntean thar a chéile feumar an t-urram a thoirt do'n eilean Sgitheanach anns a' chùis so mar a dh' fheumar a thoirt dha ann an iomadh rud eile.

Eadar 1560 agus 1843 shaothraich ochd is trì fichead ministear anns an eilean, agus dhuibh sin bhuineadh a dhà is dà fhichead do'n eilean fhéin. Cha robh ministearan cho lìonmhor anns na làithean ud. Aig deireadh an leabhair chuir Mghr Mac Fhionghuin sìos na h-ainmean aig trì fichead ministear is a dhà a bhuineas do'n eilean Sgitheanach, a tha beò an diugh agus a tha saothrachadh anns na h-eaglaisean Cleireachail.

Tha e a' deanamh iomraidh air teaghlaidhean sònraichte anns an eilean anns an robh fuil is dùthchas na sagartachd; na Beutonaich, no Clann Mhic Bheatha; teaghlach Gobha Shuardail as an tàinig Clann Mhic Leòid na Morairne; teaghlach Mhic Fhionghuin an Cill-Bhrìde, a thug ministearan maith do'n t-Srath agus do sgìreachdan eile; teaghlach a mhinistear Mhic Neacail an Cill-Mhoire, is feadhainn eile.

Bho chionn ghoidid bha caraid fiosrach ag innseadh dhomh mu dhuine ann an Uidhist ris an abradh iad Calum na gealaich, ris a bheil a' chuid mhór de na ministearan a thàinig à Uidhist o chionn trì fichead bliadhna a' tagar càirdeis, ach thàinig barrachd mhinistearan à leasraidh Dhòmhull Mhic Neacail a bha 'na mhinistear Easbuigeach an Cill-Mhuire (chaochail e an 1697) na thàinig riamh o Chalum na gealaich.

Bha Dòmhull Mac Neacail pòsda trì uairean; bha trì duine fichead cloinne aige; is eadar oghachan is iar-oghachan is glùinean eile as fhaide a mach thug e dhà dheug air fhichead de mhinistearan do'n eaglais.

Anns na seann làithean bha teaghlaidhean mór aig a h-uile seòrsa dhaoine, ach tha mi an dùil gu robh iad na bu mhotha aig ministearan na bha iad aig daoine eile. Bha e cumanta gu leòir dhà dheug de chloinn fhaicinn ann an tighean mhinistearan; is bhiodh

sgonn ùr air a chur ris a' Mhanse air uairean a chionn gu robh an teaghlach a' fàs lìonmhor. Bha sé duine deug de chloinn aig Dòmhull Mac Neacail, ministear Lios-mór; an duine a fhreagair an t-Ollamh Mac Iain an uair a sgrìobh e leabhar nach do chòrd ris na Gàidheil. Bha naoi duine deug aig fear de mhinistearan Urchadainn, agus ma's maith mo chuimhne, bha ceithir deug aig Padraig Dòmhnallach, ministear na Cill-mhóir an Latharna, ged nach robh aige ach trì fichead 's a deich de thuarasdal. Ach bha fìdheall aige, is cluas-chiùil mhaith, is làn a chinn de phuirt; trì nithean as fheàrr na airgiod. Chan 'eil rud air an t-saoghal a tha daoine a' miannachadh cho mór a bheir dhaibh cho beag sonais ri airgiod.

Cha robh a bheag de theaghlaidhean riamh anns a' Ghàidhealtachd a b'ainmeile na na Beutonaich, ach 'tha iad an diugh air cnàmh. Cha b'e an t-sagartachd ach an dotaireachd fìor ghaoil nam Beutonaich. Fad iomadh gineal bha iad 'n an lighichean aig rìghrean na h-Alba agus aig tighearnan nan Eileanan; bha iad an Ile, am Muile, agus anns an eilean Sgitheanach. Am beul-aithris an t-sluaigh anns a' Ghàidhealtachd an diugh fhathast gheibhear naigheachdan mu sgil is sgoil nan daoine so, an t-Ollamh Ileach agus an Dotair Muileach. Bha e air a ràdh gu robh leabhraichean aca nach robh aig daoine eile. Bha sin aca gun teagamh, oir dh' eadar-theangaich cuid dhiubh gu Gàidhlig leabhraichean dotaireachd na Gréige agus tirmór na Roinn-Eòrpa. Bha na leabhraichean sin cosdail; chosdadh fear dhiubh trì fichead mart bainne, ach ann an teaghlach nam Beutonaich bha leabhar an athar air a thoirt do'n mhac. Tha cuid de na leabhraichean sin air an gleidheadh gu cùramach an Dun-éideann a nis; bha de chùram aig Fearchar Mac Bheatha, a bha 'na dhotair anns an eilean Sgitheanach, do fhear de na leabhraichean so 's nach tugadh e a steach e do bhàta an uair a bhiodh e a' gabhail aiseig, air eagal gu'm faodadh dad éirigh do'n bhàta. Dh' earbadh e a bheatha féin ris a' bhàta ach chan earbadh e an leabhar; chuireadh e gille leis an leabhar air tìr.

Tha an leabhar so mar gu'm biodh ceann caorach; tha mòran itheannaich ann, is itheannaich bhlasda cuideachd nach dean cron air càil duine air bith, co dhui a tha e Saor no Daor; air an taobh bhig no air an taobh mhór. Bu chòir do mhuinntir an Eilein Sgitheanaich gu sònraichte taing a thoirt do Mghr Mac Fhionghuin air a shon, agus an leabhar so a cheannach. Cha chosd e dhaibh ach tasdan, is gheibh iad ann gun saothair fiosrachadh a dhioghlum Mghr Mac Fhionghuin le saothair á iomadh ceàrn.

Annas a' Chùbaid

(AN GEATA CUMHANN)

Deanaibh spàirn chruaidh gu dol a stigh air a' gheata chumhann.—LUCAS xiii, 24.

CHAN 'eil rud air an t-saoghal as lugha air daoine anns na làithean so na gu'n saoilleadh daoine eile gu bheil iad cumhann. B' fheàrr leò e bhi air a chur as an leth gu'n do bhris iad tri no ceithir de na h-àitheantan seach e bhi air a chur as an leth gu bheil iad cumhann. Agus rud as miosa air fad, tha an saoghal a' saòilsinn an diugh nach bi ministear air bith a' searmonachadh air a leithid so de cheann-teagaisg ach ministearan cumhann.

Ach chan e ministear no sagart a labhair am facal so ach an Slànuighear caomh, agus cò a ghabhadh air féin a ràdh gu robh esan cumhann, no gu robh e uair air bith a' feuchainn ri eagal a chur air daoine? Agus a thuilleadh air sin, chan 'eil am facal so a' seasamh leis féin anns an Tiomnadh Nuadh; tha an Tiomnadh Nuadh làn de 'n t-seòrsa teagaisg so; gu bheil e furasda do dhaoine ananam a chall; gu bheil e duilich dhaibh àitheantan Dhe a choinheadh, agus mar sin gu'm feum iad spàirn chruaidh a dheanamh ma bu mhaith leò dol a steach do rìoghlachd nèimh.

Tha dà ni ann a bu chòir a bhi air a ràdh anns a' chùbaid gun sgar, (1) nach bi an diadhaidheachd gu bràth *furasda* eadhon do na naomh, agus (2) nach bi an diadhaidheachd gu bràth *taineach* do'n duine nàdurra. Ach air a shon sin tha an saoghal ag iarraidh air an eaglais creideamh furasda no diadhaidheachd fhurasda a thoirt da, agus tha an saoghal a' faotainn coire do'n eaglais a chionn nach 'eil i a' tàladh dhaoine 'ga h-ionnsuidh, mar a thàlaidheas an tigh-òsda no tigh-nan-dealbh iad. Ach na'm faicteadh uiread dhaoine a' dol do'n eaglais 's a chithear a' dol do thigh-nan-dealbh bhiodh amharus agam gu robh iad a' faotainn soisgeul eile innte seach an soisgeul a tha anns na briathran so, *deanaibh spàirn chruaidh gu dol a stigh air a' gheata chumhann*.

Ged tha taobh bhlàth agam-sa ris a h-uile searmonaiche a tha soisgeulach 'n a theagasg, agus a bhios ag àrdachadh na saorsa agus na sìthe agus na slàinte a gheibhear ann an Crìosd, le aon sealladh fhaicinn air le sùil ar creidimh, tha mi a' faicinn cuideachd nach tric leis na searmonaichean sin iomradh idir a dheanamh air taobh eile de'n fhirinn, no air taobh eile de bheatha na diadhaidheachd. Bho dh' fhalbh Cardinal Newman agus an t-Ollamh Mac Ille Bhàin an Dunéideann chan

aithne dhomh aon eile an diugh am measg phrionnsachan na h-eaglais a bhios ag éigh-each gun sgar ann an cluasan dhaoine gu bheil an t-slighe gu nàmh fada agus duilich, agus nach leig duine air bith a leas fughair a bhi aige gu'n ruig e nàmh mur smachdaich e an inntinn nàdurra agus an cridhe peacach a tha air a ghiùlan, gus nach bi 'na bheatha ach strì agus cogadh a h-uile latha. Bhiodh e gu buannachd do'n eaglais na'n robh an taobh so de'n fhirinn air a cumail fa chomhair dhaoine na's motha na tha i, an spàirn chruaidh a dh' fheumas iad a dheanamh ma tha iad air son fantuinn ann an co-chomunn Chrìosd.

Ciod mo dhuais ma ni mi 'leantuinn
Mar fhear-ùil do m' cheum?
*Iomadh doilghios, deur, is deuchainn,
Iomadh beum.*

Sin agad, a leughadair, cridhe na firinn. An uair a tha sùilean duine air am fosgladh le spiorad an Tighearna agus a chi e àirde na gairme a dh' ionnsuidh an do ghairm Crìosd e, agus an seòrsa beatha a tha nis mar fhiachaibh air mar dheisciobul Chrìosd, chan e sìth a tha an duine sin a' faotainn ach claidheamh; claidheamh a théid an sàs 'n a chridhe a h-uile là a dh' éireas e.

Ciamar a bhitheadh an diadhaidheachd furasda, no ion-mhiannaichte leis a' mhór-chuidheachd de dhaoine? Oir ciod an seòrsa beatha a tha Crìosd ag iarraidh bhuaicinn, agus a tha air a cur romhainn anns an Tiomnadh Nuadh mar riaghailt ar creidimh? Tha e ag iarraidh oirnn gach ni eile a leigeil seachad; tigh, is bean, is teaghlach, is comhfhurtachd, is urram saoghalta, air ghaol ar spioradan agus ar cridheachan a bhi glan agus fallan; tha e ag iarraidh oirnn ana-mianna na feòla a cheusadh cho buileach 's gu'm bi sinn toileach cas no làmh no sùil no ball air bith eile d'ar corp a tha 'gar cur air seachran a ghearradh asainn; tha e ag iarraidh oirnn ar n-uail agus ar féin-fhireantachd a chur fo ar casan; maitheanas a thoirt d' ar naimhdean agus gràdh gun cheilg; tha e ag iarraidh oirnn daoine a mhalldaicheas sinn a bheannachadh; a bhi tròcaireach agus macanta agus iriosal; ùmhachd agus gràdh a thoirt do ar n-Athair nàmhaidh le ar n-uile chridhe agus anam,—sin agad an seòrsa beatha a tha Crìosd a' cur romhainn, agus abair thusa

a nis, a leughadair, a bheil tu da rìreadh a' creidsinn gu'm biodh a' bheatha so furasda dhuit no gu'm biodh i taitneach do d' fheòil? Anns an duine as naoimhe air thalamh tha freumh de'n inntinn nàdurra; is ro thoigh leis an inntinn nàdurra an fheòil a thoileachadh agus suaimhneas is sòlas a thoirt dhi; is toigh leatha gean-maith agus glòir an t-saoghail a chosnadh, ach tha sin uile calg-dhireach an aghaidh inntinn Chrìosd.

Tha dùil aig mòran dhaoine an diugh gur e creud na h-eaglais as aobhar nach urrainn daibh an creideamh Chrìosduibh aideachadh, ach fad na h-ùine is e an duileadas a tha anns a' bheatha dhiadhaidh a tha 'gan cumail air falbh bho Chrìosd. Eadhon ged nach abair iad e riu féin air a cheann tha faireachduinn aca 'n an cridhe nach b' urrainn daibh an aghaidh a chumail ri lagh àrd agus naomh an Tighearna gun spàirn cho cruaidh a dheanamh 's gu'm biodh am beatha 'n a h-uallach dhaibh. Agus mar sin tréigidh iad Chrìosd mar a thréig Demas Pol, a chionn gu bheil gaol as motha aca air an t-saoghal.

Deanaibh spàirn chruaidh gu dol a stigh air a' gheata chumhann. Uair is uair eile 'n a

theagasg thàinig Chrìosd air ais gus an earail sin, mar gu'm biodh eagal air gu'm mealladh daoine iad féin, agus gu'm biodh iad toilichte le beatha air bith ach a' bheatha as àirde.

"Chuimhnich mi air Dia," ars' an salm-adair, "agus bha mi fo bhuaireas agus fo iargain." Bu mhaith dhuinn anns an eaglais an diugh na'n robh an tuilleadh buaireis agus eagail 'n ar cridheachan an uair a chuimhnicheas sinn air Dia, agus bu mhaith dhuinn cuideachd na'n robh criomain shònraichte de'n Tiomnadh Nuadh air a bheil sinn a' deanamh dearmaid air an leughadh 'n ar n-éisdeachd a h-uile Sàbaid, briathran de 'n t-seòrsa so, *deanaibh spàirn chruaidh gu dol a stigh air a' gheata chumhann.*

An diugh tha an smuain ann an cridheachan mhóran dhaoine gu'm bi na h-uile air an teàrnadh, cò dhiù a tha iad maith no dona, naomh no aingidh; no cò dhiù a bha iad a' feuchainn ri laghannan Dhe a choimhead agus ana-mianna na feòla a smachdachadh, no nach robh. Faodaidh e bhith gu bheil a leithid sin de theagasg taitneach do'n duine nàdurra, ach tha e calg-dhireach an aghaidh facal an Tighearna, agus an aghaidh inntinn Chrìosd.

MacCailein Mór agus Montròs

"An dùthaich ànrach so"

A leughadairean ionmhuinn chuir am fear-deasachaidh a' chomain orm-sa gu'n d'iarr e orm beagan a sgrìobhadh airson bhuir leughaidh, agus bu mhaith leam an cothrom so a ghabhail gu bhi cur fàilte oirbh uile. Am fear a chuir fo chomain mi chuir e fo chumha mi cuideachd. Gabhaidh mi ris an tairgse 's ris a' chumha; agus mi mi iomradh goirid air an dà uasal Albannach ud, Gilleasbuig Caogach, Iarla Earra-ghàidheal, agus Seumas Gréum, Marcus Mhontròis.

Is e Gilleasbuig Caogach, a chaidh a chur gu bàs an dith-cheannaidh an Dunéideann anns a' bhliadhna 1661, Caimbeulach cho iomraideach 's air an d'fhuaras seanchas; agus is e Seumas Gréum duine cho foghainteach grinn gaisgeanta 's a thàinig o'n teaghlach ghlan sin do'm buineadh e fhéin.

Bu dithis iad a thàinig o dhà theaghlach shean uaibhreach do'm buineadh a bhi gleusda smachdail, is bha iad fagus air a bhi anns na coimh-aosean, agus fhuair iad le chéile roinn oilean-achaidh an Oil-thigh Chill-Rimhinn; ach cha do rinn sin réidh iad oir thàinig iad gu bhi 'n an dearg naimhdean aig a chéile. Gun teagamh, fhuair iad cothrom maith air a bhi fo'n bhuair-eadh, oir cha robh cus o shean aig an aithrichean mu chéile agus thàinig na gillean gu bhi 'n am

fir an latha dubh doilleir a' mhì-ruin agus na còmhstri an Alba.

O chionn gearr air trì ceud bliadhna air ais chaidh rìoghachd Bhreatainn a roinn gu mór agus chaidh còmhragan 's cathan fuilteach a chur innte ri linn còmhstri a dh'éirich eadar na rìghrean Stiùbhartach agus an roinn làidir sin de na h-ìochdarain aca, mithean is maithean, a bha de'n làn-bheachd gu'n robh na rìghrean a' deanamh droch dhìol ain-dligheach air daoine, araon an cùisean sìobhalta 's an cùisean creud is aidmheil. Cha b'ann an Alba bu lugha am buaireadh 's an troimh-chéile. Cha robh e furasda a dh' Albannaich cùl a chur ris na rìghrean dùthchasach, ach cha mhotha bha e furasda dhaibh a bhi fulang thar a' mhithich agus an Eaglais Chléireach a leigeil fo na casan.

Chan 'eil e mì-ionchuidh a ràdh gur ann am measg nam Pàpanach 's nan Easbuigeach a fhuair na rìghrean an cùl-taice, agus gur ann an aghaidh nan rìghrean a bha a' Chléir; agus mar sin bha a' Ghàidhealtachd i féin roinnte gu leóir, oir bha Pàpanaich is Easbuigich is Cléirich innte. Is ann air na h-iomaill a bha na Pàpanaich 's na h-Easbuigich, feadh nan garbh-chrìoch agus anns na h-eileanan. Dh'fhàg sin clann Dòmhnail 's clann Ghilleathain 's an seòrsa sin 'n an rìoghalaich, agus dh'fhàg

e na Caimbeulaich air a chaochladh, 's chuir sin na Gàidheil bochda, 's cha b' ann airson a' cheud uair no an uair mu dheireadh, gu milleadh a chèile. Agus, gu seanchas fada dheanamh goirid, thàinig Gilleasbuig Caimbeul gu bhì ro ainmeil air ceann luchd na Cléire agus thàinig Seumas Gréum gu bhì 'na shinealair an rìgh an Alba; agus mar sin tha iad agus deagh ainm agus droch ainm aca le chèile.

Theireadh cuid gu'm bu duine gionach sann-tach mosach Gilleasbuig á Inbhir-Aora, agus chan carbadh feadhainn an cuid, am beatha, no an cliù ris; bha beachd an duine chealgaich aca air agus beachd a' ghealtair cuide ris. Ach ged nach robh e mar a bha fear is fear de chinneadh gleusda 'na fhèar-feachd sgaitheach, bha e seasmhach agus glé dhùileas do'n aobhar a lean e, agus bha beachd an fhìor-chrìosdaidh air an Eaglais Alba.

Theireadh cuid mu Mhontròs nach robh e seasmhach; gu'n do thréig e Cléir is càirdean 's gu'n do dh'atharraich e a chòta, ach theireadh an Gréumach e fhéin gu'n do rinn e na rinn e gu cùiseach cogaiseach, agus bha aobhair mhaiseach aige air a bhi ag ràdh sin; ach theireadh an saoghal a chuala cliù an duine, gu ìre bheag, gur e duine eireachdail duineil smiorail a bh' ann. Dhearbh e gu sgiobalta gu'n robh sgoil-airm aige a bha tearc, 's thàinig e gu bhì 'na dhragh 's 'na chùis-cagail do'n Chléir. Bha aobhar aca air. Is gann gu'n d'fhuaradh lorg air feachd bu tapaidhe na feachd Mhontròis-air an robh,

Na fìr mhóra bu mhór alladh
Rì linn Alasdair 's Mhontròsa

aig a' bhàrd. Chaidh na cathan le Montròs ach is ann le Mac Cailin a chaidh an cogadh; agus mu dheireadh rug iad air Montròs agus chroch iad e an Dunéideann. Bu mhasladh mhór leis an duine uasal bàs na croiche ach cha tugadh a naimhdean a luigheachd dha na bheireadh iad a' mhiann 's an tuagh dha: ach cha do mhill sin a chliù, oir b' uasal fearail ciùin a choltas 's a dhòigh a' dol a chum na croiche, air a sgeadachadh gu h-eireachail grinn, aig aois ochd bliadhna deug thar fhichead. Tha e air aithris gun do sheall e air Gilleasbuig Caimbeul anns an dol seachad agus gu'n tug an Caimbeulach ceum air ais. "Bu bheag an t-iongnadh," arsa saighdear Sasunnach, "ged nach toireadh iad còmh-dhail dha a thug na seachd bliadhna bh' ann 's nach gabhadh iad orra sealltainn air anns an aghaidh." So cainnt a fhuaradh aige aig bonn na croiche, "Chan 'eil mi ach a' leantainn solus mo choguis, mo riaghailt-iùil, ni aig a' bheil còmh-nadh oibreachadh an Spioraid Naoimh a tha an taobh a stigh dhìom. Tha mi 'g a' mholadh gu bheil mi dol gu nèamh le aoibhneas air an t-slighe dh'ullaich E fa'm

chomhair. Ma thug E dhomh fuasgladh o eagal bàis agus misneach is muinghinn gu bhì dlùth-glacadh bàis anns a' chruth as iargalta, gu'n robh Dia air a ghlòrachadh anns a' chrìch ged a bhiodh e a chum mo dhamnaidh. Gidheadh chan ann o eagal no o chion-muinghinn a tha mi 'g ràdh so ach mar dhleasdanas do Dhia agus mar ghràdh d'a shluagh. Chan 'eil an còrr agam ri ràdh ach gu bheil mi a' sireadh bhuir gràidh agus bhuir n-ùrnuighean agus bidh m'ùrnuigh air bhuir son-sa uile. Tha mi a' fàgail m' anama aig Dia, mo sheirbhis aig mo phrionnsa, mo dheagh-ghean aig mo chàirdean, mo ghaol 's mo gràdh agaibh uile. ..."

Is i chainnt mu dheireadh a fhuaradh aige, "*Gu'n deanadh Dia tròcair air an dùthaich ànrach so.*"

Ach chaidh car eile anns an dàn, agus thionndaidh am blàths gu nimh-fhuachd air a' Chléir, 's bha an toir air an Iarla Dhuibhneach 's chaidh esan e fhéin a ghlacadh agus binn a bhàis a thoirt a mach—"A cheann a bhi air a sgaradh o cholaim aig crois Dhunéideann, agus a cheann a bhi air a chur an sàs anns an àite sin anns na chuireadh ceann Mhontròis air tùs." "Chuir mi," arsa e fhéin, "an crùn air ceann an rìgh ach a nis tha e 'g am ghreasad gu crùn as fheàrr." "Dh' fheuch mi," arsa esan, "ri folach a chur air maitheas an Tighearna ach cha dean e a' chùis. Tha mi a' cur mo chùisean an òrdugh agus tha Dia a' cur seula ri mo chòir air oighreachd as fheàrr. Tha e an dasda ag radh rium, 'A mhic biodh deagh mhisneachd agad; tha do pheacaidhean air am maitheadh dhuit.'"

Air ùrlar an dìth-cheannaidh thuirt e mar so, "Tha mi a' beannachadh an Tighearna. Tha mi a' toirt maitheanas do na h-uile agus tha mi ag iarraidh maitheanasais."

Nach e Montròs a dh' fhaodadh dùthaich an ànruidh a ràdh rithe; agus nach ann do dhaoine bhuineadh a bhi taingeil air son sìth is sochaircan? Dh' fhalbh an t-ànradh ud. Is nèonach na daoine nach faic am *feabhas* a thàinig air dùthaich 's air daoine, agus is fìor a thuirt am facal o shean, "Tha adhaircean móra air a' chrodh tha fad' as." Agus cha bhuan gach uile chantrachd, oir feuch an uigh!

Théid crìoch air dragh luchd euceirt innt' 's gheibh daoine sgith innt' cìos.

Innte cha chaidh am prìosanach ni's mò mar fhuair 'e chlaoidh;

Cha dochuinn smachd an droch rìgh bhuirb 's is balbh guth mhillt'fhir dhaoi.

Tha lag is làidir beag is mòr co-shint', 's an uigh le chèil',

Tha naimhdean sàmhach taobh ri taobh is luchd na còmhstri réidh.

Annas a' Chathair

Cainnt mhàthaireil Chrìosd

THA mòran de dhaoine an dùil (daoine gun sgoil) gur e Eabhra a' chànan a labhair Chrìosd an uair a bha e air thalamh. Tha fhios aca gu'm b'e Iudhach a bha ann a réir na feòla, agus gu'm b'e Eabhra cainnt nan Iudhach. Ach chaill na h-Iudhaich an seann chànan fada fada roimh theachd Chrìosd.

Ann an làithean Chrìosd rachadh aig a' mhór-chuideachd de na h-Iudhaich air dà chànan a labhairt, Aramaic is Gréigis, dìreach mar a théid aig a' mhór-chuideachd de na Gàidheil air Gàidhlig is Beurla a labhairt. Tha e glé choltach gu'n rachadh aig Chrìosd air an dà chànan ud a labhairt, ach tha na sgoilearan an dùil gur e Aramaic a' chaint anns an do theagaisg e. Chan urrainnear a ràdh gu bheil so cho cinnteach ris a' bhàs, ach tha e cinnteach gu leòr.

Ann an trì àitean ann an soisgeul Mharc tha na dearbh bhriathran a labhair e air an toirt dhuinn, litreachadh Gréigis air facail a labhair e ann an Aramaic; *talitha cumi* (v. 41); *Ephphata* (vii. 34); *Eloi, eloi, lama sabachtani* (xv. 34).

O rud no dhà ann an Gniomharan nan Abstol faodar a thuigsinn gur e Aramaic cainnt chumanta an t-sluaigh ann an Ierusalem mu'n àm anns an robh Chrìosd beò. Anns an naigheachd a tha air innseadh mu Iudas, a cheanaich fearann le duais na h-eucorach, tha e air a ràdh, "Agus rinneadh so aithnichte do luchd-àiteachaidh Ierusalem uile, air chor agus gu'n abrar ris an fhearann sin 'n an cainnt féin, Aceldama. Is e facal Aramaic a tha ann an Aceldama; bha Aramaic cho cumanta 'n am measg 's gu'n abradh iad an cainnt féin rithe. Ma dh' fheòraichear cò ris a bha Aramaic coltach, no cia as a thàinig i, chan urrainn mise a ràdh ach gu robh càirdeas aice ri Eabhra mar a tha càirdeas aig Gàidhlig Albannach an là diugh ris an t-seann Ghàidhlig Eireannach.

Tha na soisgeulan air an sgrìobhadh ann an Gréigis, air chor agus nach e briathran Chrìosd a tha againn an-diugh, ach briathran Chrìosd air an eadar-theangachadh. Anns a' Bhiobull Ghàidhlig agus anns a' Bhiobull Bheurla tha an t-eadar-theangachadh so air eadar-theangachadh a ris, rud a tha 'ga dheanamh glé dhuilich air uairean a bhi cinnteach ciod a bha Chrìosd a' ciallachadh. Tha dòigh-bruidhne dhaibh féin aig gach sluagh is dùthaich; chan 'eil rud air an t-saoghal as fhasa na duine a thogail cèrr an uair a chluinneas no leughas sinn a bhriathran ann an cainnt eile seach ar cànan mhàthaireil féin.

Cainnt agus smuain

Tha e dhuilich do dhuine a smuaintean dìomhair no fhiosrachadh spioradail a thoirt do dhuine eile a chionn nach 'eil ann an cainnt

ach inneal mhaol. Chan 'eil ann am briathran ach briathran fhéin; dòigh chrìobach (ged is i an dòigh as fheàrr a tha againn) air ar faireachduinnean agus ar smuaintean a dheanamh aithnichte do dhaoine eile, is faodar a ràdh gur ann o mhaolachd na cainnt agus o chrìbaiche na bruidhne a tha mòran de na duileadasan agus de'n chònsachadh a chluinnear mu nithean spioradail ag éirigh. An uair a dh' fheuchas daoine ri dealbh is cumadh do shaoghal agus do nithean a tha neo-fhaicsinneach is maith an gnothuch mur dean iad sin ann an dòigh cho tuathal 's nach fhaic agus nach tuig daoine eile an dealbh sin. Chan 'eil e furasda na nithean a bhuineas do'n t-saoghal spioradail, nithean a tha neo-fhaicsinneach, neo-chrìochnach, is sìorruidh, a chur ann an cainnt a bhuineas do'n talamh agus do thaobh an teine. Feumar a dheanamh gun teagamh, ach an uair a dh' fheuchar ris, tha cumart ann gu'n abrar rud nach eilear a' ciallachadh.

Dh' fhaodainn so a shoillearachadh ann am fichead dòigh as a' Bhiobull; dh' fhaodainn a shoillearachadh o aon fhacal a bhios daoine gu tric a cleachdadh, *fuil Iosa*, ach gabhaidh mi am facal ud a labhair Pol, *Ma dh' éirich sibh maille ri Chrìosd, iarraibh na nithean a tha shuas, far a bheil Chrìosd 'n a shuidhe aig deas làimh Dhe*.

Ciod a bha Pol a' feuchainn ri cainnt a chur air, an uair a thubhairt e, *ma dh' éirich sibh maille ri Chrìosd*, ri daoine nach robh fhathast marbh? Ma their thu gu robh iad marbh ann am peacadh ciod a tha sin féin a' ciallachadh? Cò ris a their thu na nithean a tha shuas? an uair a tha speuradairean ag innseadh dhuinn nach 'eil shìos no shuas idir ann. Is spiorad Dia, spiorad aig nach 'eil cas no làmh; is spiorad Chrìosd mar an cendna; ciamar, ma ta, a tha Chrìosd 'n a shuidhe aig deas làimh Dhe?

Uair-eigin de'n t-saoghal, an uair nach b'aithne do dhaoine ionnsaichte nithean as aithne do na balaich bheaga an diugh, bha na facail shìos is shuas a' ciallachadh rud sònraichte; bha iad an dùil gu'm b'e an saoghal so teasmeadhoin a' chruthachaidh; gu robh e air a shuidheachadh gu neo-ghluasadach air an aigeann; na speuran os a chionn agus Dia is nèamh os cionn nan speur, agus ifreann shìos foidhe. B'e sin an dealbh a bha fa chomhair inntinnean nan daoine a sgrìobh an Biobull, agus a chionn gu robh an dealbh so 'n an inntinnean bha na briathran a chleachd iad mu nèamh agus mu ifreann, shìos is shuas, freagarrach gu leòr; co dhiu cho freagarrach ri briathran air bith eile a b' urrainn iad fhòtainn. Ach ged tha sinne a' cleachdadh nam briathran an diugh fhathast chan 'eil sinn a' ciallachadh leò an rud a bha iadsan a' ciallachadh leò, oir tha fhios againn nach e an saoghal so

teas-meadhoin a' chruthachaidh; nach 'eil ann ach planaid bheag ann measg phlanaidean as motha, agus iad uile a' sìubhal gun sgar troimh fharsuingeachd neo-chrìochnach. Ann an dealbh a' chruthachaidh a tha na speuradairean a' cur fa chomhair ar n-inntinnean an diugh chan 'eil àite idir ann do na facail *shìos* is *shuas*; ann an saoghal a tha cruinn chan e an aon àird anns an rachadh muinntir Astralia, na'n rachadh iad suas, 's a rachadh muinntir Bhreatainn; ruigeadh an dara feadhainn nèamh agus an fheadhainn eile an t-àite nach robh iad a' ciallachadh dol ann. Na h-abair mata, Feuch an so, no feuch an sin, oir feuch, tha riogachd Dhe an *taobh a stigh* dhìot.

An uair a smuainicheas tu air Dia chan urrainn duit gun labhairt uime anns a' cheart chainnt anns am bi thu a' labhairt mu ghnothuichean an t-saoghail agus mu nithean faicsinneach, ged tha fhios agad gu'm faod a' chainnt sinn dealbh ceàrr a thogail fa chomhair t'inntinn.

*Le'r tuigse thana 's dìomhain duinn
Bhi sgrùdadh chuain a ta gun chrìoch;
An lùir 's lugha dh' àinn ar Dé
Is tuille 's luchd d'ar reuson i.*

Gàidhlig is teagasg

Bho na tha mi a' bruidhinn air cainnt co dhiu, agus air cho duilich 'sa tha e smuain na h-inntinn is aighe a chridhe a chur ann an briathran a fhreagras daibh, faodaidh mi a ràdh cuideachd nach 'eil anns a' Gàidhlig ach cainnt bhochd is chearbach air son teagaisg. Theagamh nach 'eil e glic dhomh so a ràdh, agus gu'n saoil cuid gur ann a' cur sìos air cainnt mo mhàthar a tha mi. Chan ann idir; sin an rud mo dheireadh a dheanainn, ach ma b' fheàrr leat mi 'ga chur ann an dòigh eile, cuiridh mi mar so e, gu bheil mi fhéin agus a h-uile ministear an Albainn a bhios a' teagasg ann an Gàidhlig cho cearbach innte 's nach urrainn duinn sin a dheanamh gu cothromach. Chan e sin a mhàin ach tha an sluagh a bhios ag éisdeachd ruimh cho cearbach innte iad féin 's nach tuigeadh iad sinn ged bheireamaid teagasg cothromach dhaibh.

Tha aobhar no dhà air so, ach is e an t-aobhar sònraichte gu'n do stad a' Ghàidhlig Albannach de fhàs o chionn fhada. Tha an saoghal agus riogachd an eòlais a' fàs gun sgar, agus feumaidh cànan fàs cuideachd ma tha i ri bhi 'n a ball-acfhuinn leis an dean daoine obair choimhlionta. Cha ghabhsin deanamh leis a' Ghàidhlig an diugh; is mór an dìobhail nach gabh, ach is e coire ar daoine féin a tha ann. Leig iad an searg innte gus nach urrainn iad an diugh dad a dheanamh leatha ach an là a mholadh d'a chéile; an uair a théid iad gu seachas as dòimhne na sin bheir iad tarruing air a' Bheurla.

Theagamh gu bheil so rud beag ro làidir ach

air a shon sin tha e 'n a chùis-iomguin nach urrainn gu leòir de luchd-teagaisg anns a' Ghàidhealtachd an diugh dad ùr a ràdh ris an t-sluagh a chionn nach 'eil cainnt aca anns an cuir iad e. Tha cainnt aca anns an cuir iad na seann nithean, is leanaidh iad orra Sàbaid as déidh Sàbaid is bliadhna as déidh bliadhna, a' seinn aon dàn agus aon duan. Chan 'eil sin maith do choimhthional air bith; chan e aon dàn no aon duan a tha dhùth orra ach uile chomhairle Dhe agus gach uile eòlas a bhuineas d'a riogachd.

Ma sheallas tu air na cuspairean air am bi Gàidheil a' bruidhinn aig na céilidhean agus na coinneamhan a bhios aca anns na bailtean móra, agus anns na bailtean beaga anns a' Ghàidhealtachd cuideachd, chì thu gur e na h-aon chuspairean a tha aca o chionn fichead bliadhna; chan 'eil mùghadh ann co dhiu a bhios tu an Glaschn, no an Ionar-nis, no an Cille-sgumain, cluinidh tu oraid mu *Chéilidh anns an t-seann t-saoghal*, no mu *Shean Fhacail*, no mu *Thomhseachain*, no mu *Thurus do'n Ghàidhealtachd*, no mu *Bhliadhna Thearlaich*, no mu *Chalum-cille*, no mu *Chleachdaidhean nan Aithrichean*, is cuspairean eile de'n t-seòrsa sin a fhuair an deagh chireadh cheana.

Cìod is aobhar do'n bhochdainn so? Tha gu bheil a' chainnt deanta cheana anns an labhair iad air na cuspairean so; na'n labhradh iad air nithean ùra a bhuineas do'n t-saoghal ùr, no do riogachd an eòlais agus nam beò, dh' fheumadh iad maorach a dheanamh air an son féin, agus sgairbh a thoirt á creagan dhaibh féin; dh' fheumadh iad cainnt a lùbadh ann an dòighean ùra gus am freagradh i d' an smuaintean. Agus sin rud nach 'eil furasd a dheanamh; tha e cho duilich 's gur e duine anns an fhichead a dh' fheuchas ris.

Tha mise a' sgrìobhadh Gàidhlig gach seachduin de mo bheatha o chionn còrr is fichead bliadhna, is tha mi an dùil gu bheil e a cheart cho furasda dhomh teagasg innte 's a tha e do'n Urramach Niall Mac Phàrlain, B.D., ach air a shon sin cha bu mhaith leam e bhi mar fhiachaibh orm an òigridh a tha agam anns a' chlass Bhiobuill a teagasg ann an Gàidhlig. Rachadh agam air dà thrian de na tha mi a' toirt dhaibh am Beurla a thoirt dhaibh an Gàidhlig maith gu leòr, ach tha trian eile nach b' urrainn mi, agus gun aobhar air bith air a sin ach duileadas is cearbach na cainnte. Dh' fheumainn cuideachd cuspairean sònraichte a sheachnadh anns a' chùibaid air son a' cheart aobhair. Ged nach 'eil mi cho cinnteach as mo bheachd 's gu'n abair mi air a cheann e, tha amharus agam gur e cearbachd na Gàidhlig mar mheadhon-teagaisg aon de na h-aobhair a tha deanamh roinnean eadar a' Ghalltachd agus a' Ghàidhealtachd a thaobh creidimh is cùisean eaglais. Saolaidh mi nach 'eil an dara

feadhainn na's diadhaidhe na'n fheadhainn eile. Tha e duilich a chreidsinn gu bheil na Gàidheil na's diadhaidhe na na Goill; chan fhaca mi riamh comharra gu bheil. An uair a tha daoine a' smuaineachadh anns an aon chainnt agus a' cumail ceum ri chèile, cas ri cois, agus a' tighinn

beò anns an aon t-saoghal. Ach an uair a tha cuid dhiubh air an teagasg ann an cainnt anns nach cluinnear fuaim no fathunn air na nithean a tha a' chainnt eile a' giùlan air a sgiathaibh cha bhi an aon cheum aig na daoine idir, no an aon luathas 'n an siubhal, is air a' cheann mu dheireadh cha bhi iad anns an aon t-saoghal.

Anns a' Choille Bheithe

GED nach ann anns a' Choille Bheithe a tha mi a' sgrìobhadh so is ann anns a' Choille Bheithe a thòisich mi air smuaineachadh air daoine a bhios ag innseadh bhreug, agus air duais nam breug. Theagamh gur e a thug an rud gu m' inntinn gu bheil na *Socialaich* ag ràdh gur e breugan nan *Tories* a chuir uiread dhiubh a mach as a' Phàrlamaid. Ach gu dé nach abair daoine mar lethsgèul dhaibh féin! Cha chuimhne leam-sa taghadh Pàrlamaid o chionn fichead bliadhna nach dubhairt an fheadhainn a chaill dreuchd gur e breugan na feadhach eile a chuir a mach iad.

Gun teagamh tha uiread bhreug air an innseadh aig àm-taghaidh (agus sin le daoine a tha fìrinneach aig amannan eile agus ann an gnothuichean eile) 's gu'm b' ion duinn eagal a bhi oirnn na'n robh Dia a' buntainn ri luchd nam breug mar a rinn e air Gehasi agus air Ananias o shean.

Ciamar is urrainnear beannachd Dhe iarraidh air obair dhaoine a bhios ag innseadh bhreug? Sin ole as miosa as urrainn duine a chur an gnìomh le theagaidh. Ged is oillteil an rud toibheum no mallachadh faodar barrachd dòchais altrum a thaobh luchd-mhionn is droch-cainnt na dh' fhaodar altrum mu dhaoine nach 'eil fìrinneach. Théid daoine a steach do rìoghachd Dhe agus iomadh fàiling annta, ach cha téid daoine breugach a steach innte. Cha téid, a chionn gur puinnsean na breugan a ghrodas cridhe duine gu h-iomlan. Tha cuid de pheacaidhean a dh' fhaodar a choimeas ri meang a chi thu ann an ubhall, no ann am meas eile. Ged a tha meang innte, agus rud beag de ghrodadh anns an iomall, tha an cridhe agus an còrr dhith fallan gu leòir. Faodaidh duine a bhi rud beag gaolach air an uisge-bheatha ach fhathast a bhi uasal, glan, caomhail 'n a nàdur; faodaidh duine a bhi trom air mionnan ach fhathast a bhi suairce is blàth-chridheach. Chan 'eil mise a' moladh nam fàilingean sin ann an duine air bith, ach a thaobh iomadh duine anns a bheil iad, tha e fìor nach 'eil iad a' dol na's dòimhne na iomall a bheatha agus a nàdur, agus gu bheil e fallan gu leòir 'n a chridhe, ged tha meang ann a ghabhas faicinn. Ach tha luchd nam breug mar ubhall a tha grad anns a' chridhe. Ged a dh' fhaodas an craicinn a bhi slàn, agus a dh' fhaodas i bhi bòidheach gu leòir o'n taobh a muigh, sgaoilidh

an lobhadh agus oibrichidh e am bàs uair-éigin.

Air eagal gu 'n saoil sibh nach 'eil mi a' tomhas mo bhriathran, no gu bheil mi na's trume air na breugan na tha Dia féin, bu mhaith leam a chur sìos air an duilleig so ciod a tha facal an Tighearna ag ràdh umpa.

Chan fhuirich fear-labhairt bhreug fa chomhair mo shùl.

Tri nithean is fuathach leis an Tighearna, uabhar, is breugan, is dòrtadh fala neo-chiontach.

Is gràineileachd do 'n Tighearna bilean nam breug.

Na deanaibh breug d'a chèile do bhrìgh gu'n do chuir sibh dhiubh an seann duine.

Is fèarr duine bochd na breugaire.

Cha bhi an teanga bhreugach ach car tiota.

Sgriosar luchd-labhairt bhreug.

An tì a labhras breugan cha téid e as.

Aig na h-uile bhreugairean bithidh an cuibhrrionn anns an loch a tha dearg lasadh le teine agus prunnusc.

Anns a' Bhiobull tha e air a ràdh gur e an diabhol athair nam breug. Theagamh gu 'n d' fhuair e an tìotal grannda sin a chionn gur e a thòisich air na breugan an toiseach. Is e Satan a dh' innis a' cheud bhreug air a bheil iomradh againn anns a' Bhiobull, an uair a thàinig e gu Eubh agus a thubhairt e rithe "Gu cinnteach chan fhaigh sibh bàs."

Ach ma's e Satan a dh' innis a' cheud bhreug chan urrainnear a ràdh nach do lean clann nan daoine an droch fhasan a thug e dhaibh, oir tha cunntas againn ann am facal an Tighearna air iomadh duine a thug sgrìos air féin le breugan, bho Chàin gu Ananias.

Ach tha breugan is breugan ann. Tha iomradh againn air cuid de na naoimh a thuislich anns a' cheum so, ach a rinn aithreachas anns a' mhionaid; daoine a rinn breug le tuiteamas, no a bha air an toirt a thaoibh le buaireadh obann. Chan ionnan daibh sin idir agus do 'n t-seòrsa dhaoine eile a tha air am beò-ghlacadh le spiorad nam breug; daoine a thig a' bhreug gu am bilean cho furasda ris an fhìrinn. Thuislich Abraham, is Iacob, is Daibhidh, is Peadar, uair-eigin nam beatha agus dh' innis iad breug, peacadh a dhìol iad gu goirt air a shon, ach cha b' urrainn duine air bith a chur as an leth nach bu daoine

firinneach iad. Eadhon an uair a bha a' bhreug air am bilean b' ionmhuinn leò an fhìrinn an taobh a stigh.

Ach tha an seòrsa eile calg-dhìreach 'n a aghaidh so, agus eadhon an uair a tha an fhìrinn air am bilean (agus bithidh air uairean) is ionmhuinn leò ceilg is breugan an taobh a stigh. B' ann de'n t-seòrsa so Gehasi; duine cho mìn, sleamhain, trathtach, 's a tha iomradh againn air anns a' Bhìobull. Tha e furasda gu leòir dhuit a' bhreug aithneachadh ma tha duine cneasda 'ga h-innseadh; chan urrainn da a dheanamh gun dol gu glugail is gagail, agus gun an fhuil a thighinn 'n a aodann. Ach cha robh gagaiche air bith ann an Gehasi an uair a dhealbha e a' bhreug, agus cha mhò a dh' atharraich e dath. Bha ealain aige orra, oir bha e suas r' an deanamh, agus ann an làrach nam bonn dheanadh e suas naigheachd a bheireadh an car a Satan féin.

Nach bu dealbhach an naigheachd a dh' innis e do Naaman, an uair a shanntaich e an duais fhaotainn bhuath nach gabhadh Elisa, an duine-usal agus am fàidh a bu mhaighstir da! *Ach dean an t-olc is fan r'a dheireadh.* Rinn Gehasi an t-olc, agus tha facal an Tighearna ag innseadh dhuinn gu'n deachaidh e a mach a' fianuis Elisa 'n a lobhar, geal mar shneachd. Lean luibhre Naamain ris féin agus ri shliochd gu bràth.

Ach bha am peanas a b' uamhasaiche a bha riamh air a dheanamh air son bhreug air a dheanamh air Ananias agus air a mhnaoi. Cha ruigeadh Ananias a leas a' bhreug ud innseadh, ach bha e an dà chuid 'n a dhuine fèineil agus 'n a dhuine gionach, agus glé bhitheanta sin dà thobar as an èirich spiorad nam breug. Ma chumas tu do shùilean fosgailte chi thu gur tric le daoine sanntach a bhi breugach, agus le daoine fèineil aig a bheil intinn dhìomhain. Na'n dubhairt Ananias ri Peadar, "Reic mi m' oighreachd air son suim shònraichte, agus tha mi a' toirt an uiread so air son obair an t-soisgeil, ach tha mi a' gleidheadh trian mhaith de 'n phrìs dhomh féin," tha mi glé chimteach nach h-abradh Peadar gur olc a rinn e, agus gu'n tugadh e taing da air son a thabhartais. Ach cha do rinn Ananias sin; tha e coltach gu 'n do rinn e féin agus a bhean suas eatorra gu 'n tugadh iad an car as na h-abstoil, agus gu 'm

faigheadh iad ainm air son fialaidheachd nach do thoill iad.

Ged tha mòran dhaoine am beachd gur e Dia a leag Ananias as a sheasamh, mar bhreitheanas air son na bréige a dh' innis e, tha mi an dùil nach ruigear a leas gnìomh cho garbh sin a chur as leth an Tighearna. Theagamh gu robh droch cridhe aig Ananias co dhiu, agus gu 'n do leum a chridhe as a chochall an uair a chronaich Peadar e ann an cainnt cho gàbhaidh, "c'ar son a lion Satan do chridhe a dheanamh bréige do 'n Spiorad Naomh?" Na'n robh Dia a' leagadh as an seasamh a h-uile duine a dh' innseas breug bhiodh sluagh an t-saoghail air an tanachadh gu maith tana, ach chan e sin dòigh an Tighearna. Tha *eagal* ann an cridhe an aingidh daonnan; bheir tionndadh na duilleig air clisgeadh, agus ma bha cridhe Ananias air chrith leis an eagal an uair a chaidh e air beulaobh Pheadair, dheanadh cainnt is coslas Pheadair (air an robh corruich dhiadhaidh) an còrr.

Ach ciod air bith a b' aobhar bàis da ghabh an eaglais òg e mar bhreitheanas o Dhia, agus is e sin a bha ann, peanas a dhroch shligheanna féin. "Thàinig eagal mór air an eaglais uile, agus air na h-uile a chuala na nithe so." Bha e feumail gu'm faicheadh an eaglais ann an tùs a tòiseachaidh olcas nam breug, agus gu 'n gabhadh daoine an rabhadh, gur crìoch do 'n pheacadh am bàs.

Tha an sean-fhacal ag radh, *Cha robh breugach nach robh bradach*, agus ged is searbh an ràdh e, tha caob mhaith de 'n fhìrinn ann, oir chan urrainnear dol an urras air a' bhreugaire. Mar sin bu chòir do phàrantan an fhìor aire a thoirt nach leig iad seachad an clann gun am peanasachadh, ma rinn iad breug. Ma tha clann a' fàs suas, gun suim aca do 'n fhìrinn, mo thruaighe iad féin agus am pàrantan!

Anns an t-salm anns a bheil an salmadair ag innseadh cò a sheasas ann am pàilluinn an Tighearna tha e ag ainmeachadh mar aon de chomharraidhean an duine dhiadhaidh, gu 'n labhair e an fhìrinn 'n a chridhe. Amhaircidh an saoghal air an taobh a muigh, ach amhaircidh Dia air a chridhe, agus chan e mhàin gu bheil e ag iarraidh firinn 'n ar bilean ach tha e ag iarraidh firinn 's an taobh a stigh mar an ceudna.

Aoradh an tigh an Tighearna

BHA mi an latha roimhe air falbh sgrìob Bho'n tigh agus cò a thachair orm ach mo charaid ionmhuinn an t-Urranach Alasdair MacDhòmhnuill a Sgìre Cill-Pheadair. Chuir sinn fàilte chridheil air a chèile, oir tha ùine mhór bho nach do choinnich sinn. Thòisich sinn air còmhraidh air iomadh nì agus gu sòn-

ruichte air a' chuspair so, Aoradh an tigh an Tighearna.

Leig Mgrh Alasdair a shaorsa rium agus thuirt e, "Se àm uamhasach anns a bheil sinn beò, ged tha cuid ann a tha de'n bheachd gur ann na's feàrr tha daoine a' dol. Is e am beachd a ta agam féin nach robh daoine riamh cho

caoin shuarach mu aoradh a dheanamh ann an tigh an Tighearna agus a ta iad an diugh.

“Smuainich féin an t-eud diadhaidh a bhiodh air ar n-aithrichean anns na làithean a dh'fhalbh a'dol suas a dh'ionnsuidh tigh an Tighearna. Bhiodh iad ag ràdh 'nan cridheachan mar thuirt an Salmadair bho shean,

Bha aoibhneas orm tràth thubhairt iad,
Gu tigh Dhé théid sinn suas!

“Ach tha an gineal ùr tha nis air éirigh suas caoin shuarach mu fhrithealadh meadhanon nan gràs; tha a' chuid mhór dhiubh a' cur cùl ri Dia, agus 'se glag gàire a ni iad 'nuair a ni thu luaidh air nithean naomha. 'Nuair a thig Di-Dòmhnach mu'n cuairt 's ann a bheir iad an aghaidh air raointean sgaoilte agus air monaidhean àrda. Bidh iad an sin ri baoth shùgradh agus ri còmhradh amaideach, 's gun aon smuain aca air aoradh a dheanamh do Dhia. Sin agad an seòrsa creidimh ris an abair mise, creideamh an eich. Chan 'eil iad idir a' toirt fanear gu bheil na làithean agus na bliadhnachan a' dol seachad 'n an siubhal. Chan 'eil spéis aca do Dhia no do mhinistire; no smuain air bàs no breitheanas, nèamh no ifrinn.”

“Bha mi an latha roimhe,” arsa Mghr Alasdair, “a' tadhal air cuid de'n choimhthional agam agus bha càraid an sin nach faca mi bho chionn fada anns an eaglais. Chuir mi romham tadhal orra feuch ciod a bha ceàrr. 'Nuair a chaidh mi a steach fhuair mi bean an tìghe 'na suidhe aig bòrd, taod m'a ceann, agus i ag éisdeachd ri sanais-adhair a fhuair iad bho chionn ghoidir. An déidh dhomh fàilte a chur oirre thuirt mi rithe, Carson a tha thu féin agus an duine agad air leigeil dhiubh gu tur dol a dh' ionnsuidh meadhanon nan gràs? Nach 'eil fhios agaibh gur còir dhuibh dol ann am feadh 's a ta an t-slàinte agaibh agus sibh le chéile luath làidir?” “Innisidh mi an fhirinn dhuibh,” ars' ise, “fhuair sinn an sanas-adhair (wireless) so bho chionn beagan ùine air ais agus tha sinn a' faotainn searmoin a ta anabarrach briagha, le ministirean móra a ta ainmeil an Albainn agus an Sasunn. Tha iad ag còrdadh ruinn cho math oir théid againn air

laighe anns an leabaidh agus éisdeachd riutha; mar sin chan 'eil e mar fhiachaibh oirnn dol a mach do eaglais a dh' éisdeachd ri searmon.”

“Tha sibh fada, fada, ceàrr,” arsa mise. “Tha còir aig a h-uile neach aig a bheil comas air dol do thigh an Tighearna agus aoradh a dheanamh dha. 'S ann air son sin a ta eaglaisean ann. Tha mi ag aideachadh gur e ni taitneach a ta ann éisdeachd ri searmonaiche mór agus fear aig a bheil deagh cheann-labhairt: Ach cuimhnich air so, cha chòir dhuibh dol do thigh an Tighearna air son éisdeachd a mhàin. Tha còir agad-sa air ni éigin a thoirt leat ann mar an ceudna. Tha còir agad t' inntinn a shocrachadh air na nithean a ta shuas; taingealachd a bhith air do bhilean, agus buidheachas 'na do chridhe do Dhia air son a mhaithéis agus a choibhneis dhuit; moladh a thoirt dha air son a thiodhlaic dolabhairt ann an Iosa Crìosd. Ma théid thusa do thigh an Tighearna agus na smuaintean sin 'n ad chridhe bidh drùchd bho nèamh a' tighinn a nuas gu ro phailt air t'anam. “An do leugh thu riamh na briathran so mu Chrìosd, ‘Agus chaidh e steach, mar bu ghnàth leis, air là na Sàbaid do'n t-sionagag’. Ged b'e mac Dhe e, agus ged a thàinig e a nuas bho nèamh, cha robh e os cionn a bhith deanamh aoraidh do Dhia an t-Athair. Tha mi cinnteach nach cual e riamh air talamh aoradh a bha leth cho briagha ris an aoradh bha e a' cleachdadh bho na h-ainglean ann an glòir, gidheadh cha d' thug sin air cùl a chur ri aoradh ann an tigh an Tighearna air talamh. 'S ma thig mise agus thusa anns an spiorad cheart do thigh an Tighearna chum aoraidh a dheanamh dha, tha a ghealladh féin againn gu'm bi e an sin a' coinneachadh ruinn, ‘Oir ge b'e àite a bheil dithis no trìuir air an cruinneachadh an ceann a chéile am ainm-sa, arsa Crìosd, a ta mise an sin 'nam meadhon.’”

“Tha mi ag iarraidh maitheanas oirbh,” arsa bean-an-tìghe, “air dhomh a bhith dall, tha mi nis a' faicinn.”

IAIN MAC-A-PHEARSOIN,
an Tigh-an-uillt.

Laoidh Fheasgair

A Shlàn'gheir ghràidh mo ghrian is tu!
Chan oidhe ach là 'n uair bhios tu dlúth;
Na h-éireadh neula, talmhaidh, dúmh'l,
'Ga fhalach mach o bheachd mo shùl.

'N uair thuiteas dealt a' chadail chiúin,
'S gu séimh mo rosgan sgith gu'n dúin,
Laigheam le sòlas làn de'n smuain,
Gu bràth bhi sint' air uchd an Uain!

Fan leam o mhoch gu laighe gréin'
Cha bhi mi beò as d' eugmhais féin;
Fan leam 'n uair bhios an oidheche fàs
As d' eugmhais, O na faigheam bàs.

Aon leanabh seachrain, bochd an diugh,
Ma chuir, le tàrcuis, cùl ri d' ghuth,
'Na anam tòisich obair ghràis,
'G a dhùsgadh o chlos peacaidh 's bàis.

An t-euslan fair; air bochd dean fòir,
Le beannachdan neo-ghann do stòir,
Biodh cadal luchd a' bhròin a nochd
Mar chadal naoidhein shéimh gun lochd.

Bi leinn 'n uair dh' fhosgla sinn ar sùil,
Troimh 'n t-saogh'l bi féin dhuinnd ad fhear-iùil.
Gus ann an cuan gun chrich do ghràidh
Am faighear sinn an Rìogh'chd an Aigh.

